Bakslag i miljöpolitiken

En utvärdering av svensk miljöpolitik 2022 – 2026

Bilaga 3. Granskningsunderlag till Naturskyddsföreningens utvärdering av partiernas agerande i riksdagen 2022–2026

Granskningsunderlag till Naturskyddsföreningens utvärdering av partiernas agerande i riksdagen 2022 – 2026

Miljöpolitiska förslag

1. Förbjud fossila bränslen 3
2. Besluta om ett mål för ökad kolsänka 33
3. Anta en svensk koldioxidbudget 49
4. Inför differentierad vägskatt 63
5. Höj ambitionsnivån i EU:s utsläppshandel ETS 81
6. Kärnkraft utan understöd. 94
7. Mer och bättre skydd av land och hav 131
8. En ny havsmiljölag 171
9. Flytta ut trålgränsen 190
10. En ny och hållbar skogspolitik 231
11. Låt statens skogar vara föregångare för ett hållbart nyttjande av skogen 280
12. Stärk det ekologiska lantbruket 302
13. Öka arealen naturbetesmarker 318
14. Ny skatt på bekämpningsmedel 340
15. Mål för minskad materialkonsumtion 354
16. Dricksvatten utan PFAS 387
17. Säkra giftfria materialflöden 400
18. Skattereform som bidrar till klimat- och miljömål 418
19. Inför tidsbegränsade miljötillstånd 448
20. Omvandla miljonprogram till miljöprogram 465
21. Skärp miljöambitionerna i offentlig upphandling 482
22. Additionella budgetmål för klimatåtgärder inom biståndet 502

1. Förbjud fossila bränslen

Inför ett förbud mot fossila bränslen från och med år 2030.

1.1 Bakgrundstext från 2022

Fossila bränslen står för den absoluta merparten av mänsklig klimatpåverkan, och måste fasas ut för att hejda den globala uppvärmningen. Trots satsningar på förnybar energi och klimatomställning är Sverige fortfarande beroende av fossila bränslen, inte minst för transporter och industri. Vårt resterande utsläppsutrymme minskar i rasande takt och vi behöver nu ta tag i det största problemet – förbränning av fossila bränslen. Rådande ekonomiska styrmedel kan ta oss en bit, men inte hela vägen fram. Genom att besluta om ett slutdatum för användningen av fossila bränslen får alla samhällets aktörer en tydlig signal som påskyndar och underlättar utfasningen. Naturskyddsföreningen har visat hur ett nationellt fossilförbud kan genomföras inom ramen för EU-rätten, och användas för att få fler länder att följa efter.

Så svarade partierna 2022

Miljöpartiet svarar ja till förslaget och tillägger att det vill se ett slutdatum för alla fossila processer och att den sista droppen fossilt drivmedel ska säljas 2030. Partiet skriver även att det behövs en nationell plan för industrins omställning.

Liberalerna och Centerpartiet svarar vet ej till förslaget. Liberalerna kommenterar att det inte vill se ett förbud utan förordar att utfasningen av fossila bränslen i stället ska ske genom prissättning på utsläpp och en utfasning av nyförsäljningen av klimatskadliga fordon. Centerpartiet skriver att partiets mål är att fasa ut fossila bränslen senast till 2030 med vissa undantag och att utfasningen företrädelsevis bör ske på EU-nivå.

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Moderaterna svarar alla nej till förslaget. Vänsterpartiet vill i stället förbjuda nyförsäljning av bensin- och dieselbilar från och med 2025 och fasa ut fossila bränslen senast 2035. Socialdemokraterna lutar sig mot utfasningsutredningen i sitt svar och menar att fossila drivmedel ska fasas ut inom transportsektorn och arbetsmaskiner senast 2040 för att nå Sveriges mål om nettonollutsläpp år 2045. Kristdemokraterna kommenterar sitt svar med att ett fossilförbud skulle få mycket stora konsekvenser för hela samhället medan Sverigedemokraternas menar att ett fossilförbud inte bör införas innan infrastrukturen för att elektrifiera transportsektorn har byggts ut. Moderaterna kommenterar att partiet i stället vill att EU ska sätta ett stoppdatum för nyförsäljning av bilar som drivs på fossila bränslen 2030 och att Sverige ska ha som

mål att alla nya bilar som säljs 2030 ska kunna drivas på el, fossilfria drivmedel eller bränsle med hög inblandning av biodrivmedel.

I dagsläget är det väldigt lång väg till riksdagsmajoritet för att förbjuda fossila bränslen till 2030 då endast ett parti står bakom förslaget.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med 11 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

1.2 Initiativ under mandatperioden

Politiska överenskommelser

I *Tilläggsöverenskommelse till Tidöavtalet: Klimatpolitik för att nå hela vägen till nettonoll* enas Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna om att de "står bakom det svenska klimatmålet om utsläppsneutralitet 2045". De tillägger att "även de nationella etappmålen är viktiga, som kontrollstationer på vägen mot nettonollutsläpp" och framhåller att det att nå målet om nettonollutsläpp till år 2045 är viktigt inte bara för klimatet, utan att det också är en möjlighet för det svenska näringslivet.[1] Inga förslag om förbud mot fossila bränslen är inkluderade i överenskommelsen.

Utredningar och direktiv

Sökord: fossila bränslen (inom departementsserien och promemorior, SOU och kommittédirektiv)

Regeringen har inte tillsatt några utredningar gällande förbud av fossila bränslen. Däremot har den**,** i **kommittédirektiv 2024:98** *Styrmedel för att bidra till en utfasning av fossila bränslen och att nå Sveriges klimatåtaganden i EU* – den så kallade styrmedelsutredningen – givit en särskild utredare i uppdrag att "[…] analysera om och i så fall vilka styrmedel som kan utformas för att fasa ut fossila bränslen ur de sektorer som omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning (ESR) i den takt som krävs för att på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt nå det långsiktiga klimatmålet till 2045 samt de EU-åtaganden som Sverige har på klimatområdet. Syftet med utredningen är dels att säkerställa att åtagandena nås utan att hushåll och näringsliv drabbas av orimligt höga kostnader, dels att säkerställa att utfasningen av fossila bränslen sker på ett säkert och acceptabelt sätt som gör att Sveriges och näringslivets konkurrenskraft kan bibehållas och stärkas och som inte leder till

[1] Tilläggsöverenskommelse till Tidöavtalet: Klimatpolitik för att nå hela vägen till nettonoll, s. 3-4

hämmande regelverk eller får skadliga effekter för delar av landet eller samhället."[2] Utredningen ska redovisas senast den 4 maj 2026.

I **promemoria KN2023/03828** *Sveriges klimatstrategi – 46 förslag för klimatomställningen i ljuset av Fit for 55* som överlämnades till regeringen den 11 oktober 2023 föreslår utredaren en uppdatering av de svenska klimatmålen. Utredaren föreslår att Miljömålsberedningen ges i uppdrag att "[...] uppdatera de svenska klimatmålen så att de baseras på den målstruktur som används inom EU:s regelverk." samt att uppdatera det svenska etappmålet till 2030 "[...] så att det överensstämmer med kraven på Sverige inom ansvarsfördelningen ESR utan att den övergripande ambitionsnivån sänks."[3] Utredaren föreslår dessutom att Sverige ska införa ett "nationellt utsläppshandelssystem för så stor del av ESR-sektorn som är praktiskt möjligt." Detta eftersom EU:s nya utsläppshandelssystem EU ETS2 "nästan säkert [kommer] att vara otillräckligt för att Sverige ska nå de krav ansvarsfördelningen ESR ställer på Sverige."[4]

EU-initiativ

Den 28 mars 2023 röstade regeringen ja i ministerrådet till att anta förordning **EU 2023/851** där nya koldioxidstandarder för personbilar och lätta lastbilar föreslås.[5] [6] Förordningen, som är ett tillägg till förordning (EU) 2019/631, innebär krav på nollutsläpp vid nyförsäljning av lätta fordon år 2035. I praktiken innebär detta ett förbud mot nyförsäljning av fossildrivna bilar inom EU till år 2035. Sveriges position i frågan fastslogs dock under förra mandatperioden, i faktapromemoria 2020/21:FPM143.[7]

I **COM(2025) 995** som lämnades till riksdagen den 16 december 2025 presenterar Europeiska kommissionen förslag till förändringar i förordningen (EU) 2019/631. Ändringarna innebär större flexibilitet i fråga om koldioxidstandarder för personbilar och skåpbilar, där kommissionen föreslår att utsläppskraven ska vara mindre ambitiösa än tidigare beslutat, vilket i praktiken ger visst utrymme för fortsatt försäljning av lätta fordon med förbränningsmotorer med viss mängd lågutsläppsbränslen även efter 2035. Ändringsförslaget leder därigenom till en uppluckring av det som i praktiken innebar ett förbud av nyförsäljning av fossildrivna bilar från och med 2035 som antogs i och med förordningen (EU) 2023/851.[8]

---

[2] Direktiv 2024:9
[3] Promemoria KN2023/03828, s.88
[4] Promemoria KN2023/03828, s. 85-86
[5] Europeiska rådet, 2023. Search for voting results - Consilium
[6] Europeiska unionens råd, 2023. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/03/28/fit-for-55-council-adopts-regulation-on-co2-emissions-for-new-cars-and-vans/
[7] Faktapromemoria 2020/21:FPM143
[8] COM(2025) 995 final

Den 10 februari 2026 presenterade regeringen sin ståndpunkt till förslaget i **faktapromemoria 2025/26:FPM74**. Där fastslår regeringen att den anser att "de nuvarande kraven [beslutade 2023] på koldioxidutsläpp för nya lätta fordon från 2030 och 2035 är väl avvägda för att nå EU:s klimatmål. Dessa krav bör därför även framöver utgöra den grundläggande principen för EU:s framtida koldioxidstandarder för lätta fordon." Regeringen skriver dock vidare att den "ser att en översyn av regelverket skulle kunna gynna den europeiska bilindustrins konkurrenskraft och därmed europeisk sysselsättning." Samtidigt framhåller regeringen att "Eventuella undantag från huvudprincipen om nollutsläpp måste vara strikta och tydligt reglerade. Åtgärder som följer av det nya regelverket måste säkerställa verkliga och additionella utsläppsminskningar samt utformas på ett sätt som är öppet för olika tekniker och som på bästa möjliga sätt stärker europeisk konkurrenskraft."[9]

Partiernas ställningstaganden kopplat till COM(2025) 995

På Miljö- och jordbruksutskottets sammanträde den 24 februari 2026 lade Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet fram avvikande ståndpunkter i relation till regeringens position i fråga om EU-kommissionens förslag i COM(2025) 995.

I sin avvikande ståndpunkt anger Centerpartiet: "Det är mycket olyckligt att riva upp de krav som varit tydliga mot tillverkare av lätta fordon. Sådana regelförenklingar gynnar de som varit långsammast på att ställa om och sänker vår konkurrenskraft gentemot tillverkare av elbilar från andra länder, eftersom omställningstrycket minskar."[10]

Miljöpartiet anmäler att det anser att Sverige bör ange följande i sin ståndpunkt: "Regeringen anser att de nuvarande kraven på koldioxidutsläpp för lätta fordon från 2030 och 2035 är väl avvägda för att uppnå EU: klimatmål. Dessa krav ska därför även framöver utgöra den grundläggande principen för EU:s framtida koldioxidstandarder för lätta fordon. Regeringen ser att översynen av lagstiftningen långsiktigt missgynnar bilindustrins konkurrenskraft och därmed hotar jobb och sysselsättning." Istället för regeringens formulering om att "eventuella undantag från huvudprincipen om nollutsläpp måste vara strikta och tydligt reglerade", skriver Miljöpartiet att "Det bör inte införas några undantag från huvudprincipen om nollutsläpp."[11]

Socialdemokraterna anger följande i sin avvikande ståndpunkt: "Regeringen anser att de nuvarande kraven på koldioxidutsläpp för nya lätta fordon från 2030 och 2035 är väl avvägda för att nå EU:s klimatmål. Dessa krav bör därför ligga fast. Regeringen anser att det är viktigt att hålla fast vid långsiktiga spelregler för att gynna europeisk

[9] Faktapromemoria 2025/26:FPM74, s. 6
[10] MJU protokoll 2025/26:30, bilaga 5
[11] MJU protokoll 2025/26:30, bilaga 5

konkurrenskraft, öka tempot i klimatomställningen och inte missgynna de företag som varit tidiga i arbetet med att ställa om."

Partiet tillägger att "Det är tydligt att mer måste göras på nationell och europeisk nivå för att öka takten i omställningen för europeiska biltillverkare, t ex genom att i större utsträckning underlätta för hushållen att gå över till elbil. Att förändra denna lagstiftning på det sätt kommissionen föreslår kommer däremot att minska omställningstakten och på sikt försvaga europeisk konkurrenskraft. Förändringarna riskerar också drabba svensk fordonsindustri negativt på grund av att de ligger i framkant i omställningen. Det är oacceptabelt." I likhet med regeringen anger partiet att: "Eventuella undantag från huvudprincipen om nollutsläpp måste vara strikta och tydligt reglerade. Åtgärder som följer av det nya regelverket måste säkerställa verkliga och additionella utsläppsminskningar samt utformas på ett sätt som är öppet för olika tekniker och som på bästa möjliga sätt stärker europeisk konkurrenskraft"[12]

Vänsterpartiet anger att det "säger nej till förlaget därför att det riskerar att både försena och inte ge industrin de långsiktiga förutsättningar som behövs för att ställa om. För att skapa en efterfrågan för eldrivna fordon så ska vi inte sänka kraven i omställningstakten. Vi anser att regeringen borde ta på sig ledartröjan i förhandlingar och inte vara försiktigt bromsande."[13]

1.3 Propositioner, förordningar och motioner

Avgränsningar: Eftersom ingen konkret process gällande förbud av fossila bränslen initierats under mandatperioden inkluderas även förslag som tydligt har haft påverkan på förutsättningarna för, eller utfallet av, det aktuella förslaget. Därför inkluderas förslag om sänkning av reduktionsplikt och förändringar i koldioxidskattesystemet. Partiernas agerande relaterat till beslut på EU-nivå som har haft konsekvenser för det nationella utfasningsarbetet av fossila bränslen inkluderas också.

Propositioner, skrivelser och förordningar

Sökord: skatt, drivmedel, (förbjud ELLER förbud ELLER styrmedel) OCH "fossila bränslen"

Under mandatperioden har det inte lagts några propositioner som innefattar förslag om förbud av fossila bränslen. Däremot har förslag som relaterar till utfasningen av fossila bränslen lagts. Sådana propositioner och skrivelser kommer att inkluderas här.

[12] MJU protokoll 2025/26:30, bilaga 5
[13] MJU protokoll 2025/26:30, bilaga 5

I **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* som överlämnades till riksdagen den 21 december 2023 anför regeringen att "klimatpolitiken bör styra mot det långsiktiga klimatmålet att nå noll nettoutsläpp av växthusgaser senast 2045 och därefter negativa utsläpp". Den framhåller att skälen för bedömningen är att "det klimatpolitiska ramverket tjänar Sverige väl och målet om att nå noll nettoutsläpp av växthusgaser senast 2045 och negativa utsläpp därefter ger långsiktiga förutsättningar för näringslivet och samhället att genomföra den omställning som krävs för att kunna lösa klimatutmaningen på ett ordnat och samhällsekonomisk effektivt sätt."[14]

Dessutom föreslår regeringen att Miljömålsberedningen bör ges "[...] i uppdrag att lämna förslag på ett utvidgat uppdrag till Klimatpolitiska rådet att, utöver befintliga uppgifter, utvärdera politiken för att klara av att genomföra strukturomvandlingen till noll nettoutsläpp av växthusgaser senast 2045 på ett kostnadseffektivt sätt och med acceptabla konsekvenser för företag och privatpersoner i hela landet"[15]

Istället för att föreslå ett förbud av fossila bränslen betonar regeringen andra styrmedel för utfasning, så som prissättning på utsläpp av växthusgaser. Den skriver att "prissättning är en viktig del för en kostnadseffektiv styrning mot Sveriges ESR-åtaganden och nationella mål.". Den tillägger att en prissättning främst bör ske på EU-nivå, men att den grundläggande prissättning som sker genom EU-ETS 1 och EU-ETS 2 bör "kompletteras med ytterligare styrmedel för att åstadkomma en effektiv sammanlagd prissättning av fossila växthusgaser". [16] Dessa åtgärder innefattar förändringar i systemen för energiskatt, koldioxidskatt och reduktionsplikt som regeringen menar kommer, "[...] utöver högre inblandning av biodrivmedel, att ge incitament till elektrifiering, men utan samma direkta prispåslag på drivmedlet som ett handelssystem (eller drivmedelsskatter) medför."[17] Vad gäller ett nationellt stoppdatum för fossila bränslen skriver den att "Eftersom Sverige tillhör EU:s inre marknad kan det dock inte införas ett nationellt stoppdatum för försäljning av fossila drivmedel."[18]

I **proposition 2023/24:28** föreslår regeringen ändringar i lagen om reduktion av växthusgasutsläpp från fossila drivmedel. Regeringen föreslår att "[...] reduktionspliktens krav på minskade utsläpp för bensin och diesel sänks till sex procent för åren 2024–2026." och skriver vidare att "reduktionsnivåerna för 2027–2030 ska slopas. Regeringen avser att återkomma till riksdagen om reduktionsnivåer för

[14] Skrivelse 2023/24:59, s.49
[15] Skrivelse 2023/24:59 s. 52
[16] Skrivelse 2023/24:59 s.65
[17] Skrivelse 2023/24:59 s. 67
[18] Skrivelse 2023/24:59 s. 71

2027–2030. Även andra åtgärder som är samhällsekonomiskt effektiva bör övervägas."[19]

Regeringen har i olika propositioner föreslagit ändringar i lagen om skatt på energi, i form av sänkt skatt på fossila drivmedel. I **proposition 2022/23:17** föreslår regeringen tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel. Den föreslår att: "energiskatten på bensin och diesel tillfälligt under tre år sänks med 80 öre per liter utifrån de skattesatser som skulle ha gällt den 1 januari 2023 med gällande indexeringsregler. Priset på bensin och diesel vid pump bedöms därmed sänkas med en krona per liter inklusive mervärdesskatt."[20]

Vidare föreslår regeringen, i **proposition 2023/24:24** att "energiskatten på bensin (miljöklass 1) sänks med 1 krona och 31 öre per liter jämfört med den nivå som skulle ha gällt med nuvarande omräkningsregler. Summan av energi- och koldioxidskatten för sådan bensin blir då 60 öre lägre per liter 2024 än skatten 2023. Efter omräkning av energi- och koldioxidskatten på övrig bensin sänks energiskatten så att summan av energi- och koldioxidskatten blir 60 öre lägre per liter än skatten 2023". För 2025 föreslår regeringen att "energi- och koldioxidskattebeloppen för bränslen räknas om från 2024 års nivåer. För bensin (utom alkylatbensin) föreslås dock att de omräknade energiskattebeloppen sänks med 60 öre per liter."

I **proposition 2024/25:30** föreslår regeringen ytterligare sänkningar: "skatten på bensin och diesel sänks den 1 januari 2025 jämfört med den nivå som tidigare beslutats för 2025, att skatten på bensin och diesel sänks ytterligare den 1 juli 2025, att de skattesatser som gäller efter sänkningarna 2025 för bensin och diesel även ska gälla under 2026 och att de energi- och koldioxidskattesatser som ska gälla för bränslen 2025 och 2026 föreslås framgå av lagen om skatt på energi."[21]

Regeringen har även lagt fram förslag som relaterar till förändringar på EU-nivå som relaterar till en utfasning av fossila bränslen. Med anledning av införandet av EU:s nya utsläppshandelssystem, EU ETS-2, föreslår regeringen i **proposition 2023/24:142** *EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen* ändringar i lagen om vissa utsläpp av växthusgaser[22]. Regeringen skriver att "Ändringarna föreslås med anledning av den senaste revideringen av EU:s utsläppshandelsdirektiv. Revideringen innebär att det införs ett nytt utsläppshandelssystem som omfattar utsläpp från byggnader, vägtransporter och vissa ytterligare sektorer". I propositionen föreslår regeringen "bestämmelser som gör det möjligt att föreskriva att utsläpp av koldioxid genom förbränning av bränslen som används i byggnader, för vägtransporter och inom vissa

[19] Proposition 2023/24:28 s. 1
[20] Proposition 2022/23:17, s.1
[21] Proposition 2024/25:30
[22] Proposition 2023/24:142

ytterligare sektorer ska omfattas av det nya utsläppshandelssystemet. Straffbestämmelserna i lagen anpassas efter det nya utsläppshandelssystemet."

I samma proposition gör regeringen bedömningen att "Sverige bör använda möjligheten att inkludera fler verksamheter i ETS 2 än de som omfattas av bilaga III till utsläppshandelsdirektivet." och motiverar detta med att "Det innebär att den stora majoriteten av växthusgasutsläpp i Sverige kommer att omfattas av någon av EU:s två handelssystem med utsläppsrätter. Regeringen bedömer att prissättningen av utsläpp i huvudsak bör ske på europeisk nivå för att öka kostnadseffektiviteten i styrningen."[23] Vidare skriver regeringen att "Konsumenter och verksamheter bör fullt ut kompenseras för effekterna på drivmedelspriser som uppstår genom ETS 2 och regeringen avser därför att återkomma med ett sådant förslag." Den motiverar detta med att en sådan "kompensation för effekterna av ökade drivmedelspriser" kommer att motverka "de risker för försämrad lönsamhet och konkurrenskraft för berörda verksamheter som tas upp av flera remissinstanser"[24]

Motioner

1.3.1 Regeringspartierna

1.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har under mandatperioden inte lagt några parti- eller kommittémotioner som innefattar förslag om förbud av fossila bränslen.

1.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har under mandatperioden inte lagt några parti- eller kommittémotioner som innefattar förslag om förbud av fossila bränslen.

1.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har under mandatperioden inte lagt några parti- eller kommittémotioner som innefattar förslag om förbud av fossila bränslen.

1.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

1.3.2.1 Socialdemokraterna

Inga parti- eller kommittémotioner som innefattar förslag om förbud av fossila bränslen har lagts fram av Socialdemokraterna under mandatperioden.

Däremot, i **motion 2023/24:2817** med anledning av skrivelse 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan - hela vägen till nettonoll av Anna-Caren Sätherberg m.fl.

[23] Proposition 2023/24:142 s. 17-18
[24] Proposition 2023/24:142 s. 18-19

kritiserar Socialdemokraterna regeringens klimathandlingsplan för att sakna effektiva åtgärder och konkreta beräkningar på utsläppsminskningar. Partiet skriver "I klimathandlingsplanen betonar regeringen att det klimatpolitiska arbetet utgår i enlighet med det klimatpolitiska ramverket och tillhörande klimatlag. Trots detta så innehåller inte klimathandlingsplanen tillräckligt med effektiva åtgärder för att nå klimatmålen. Dessutom saknar klimathandlingsplanen konkreta och prognostiserade beräkningar på utsläppsminskningar av de föreslagna åtgärderna. Med anledning av detta så bör regeringen återkomma till riksdagen med en utförlig detaljerad beskrivning av effekterna på utsläppsminskningar från de föreslagna åtgärderna beskrivna i klimathandlingsplanen." [25]

Därför yrkar paritet på att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att "regeringens klimathandlingsplan saknar konkreta insatser som kan ge de utsläppsminskningar som krävs för att nå klimatmålen till 2030, 2040 och 2045", att "regeringens klimatpolitik ökar utsläppen och inte lever upp till de förpliktelser som riksdagen har beslutat om genom det klimatpolitiska ramverket, klimatlagen och uppsatta klimatmål", samt att "regeringen ska återkomma till riksdagen med detaljerade prognoser över utsläppsminskningar från föreslagna åtgärder och tillkännager detta för regeringen."[26]

Partiet har också lagt motioner som relaterar till regeringens förslag till förändringar i styrmedel för utfasning av fossila bränslen samt till regeringens förslag om implementering av EU:s nya utsläppshandelssystem ETS-2.

I **motion 2023/24:2761** av Anna-Caren Sätherberg föreslår partiet att riksdagen avslår proposition 2023/24:28 Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel. Istället föreslår det "en stabil basinblandning av biodrivmedel som ligger fastlagd över tid och som förutsägbart och stabilt ökar. Med start från år 2024 ska nivån på basinblandningen ligga på 19,3 procent för diesel och 7,8 procent för bensin". Vidare föreslår partiet "en 'tilläggsinblandning' som kan variera mer över tid och utifrån prisbilden". Detta innebär att inblandningsnivåerna kan minskas tillfälligt när "när priset på världsmarknaderna sticker upp" och att de kan ökas "när produktionen i Sverige kommer igång i större skala och priset på biodrivmedel blir billigare".[27]

I **motion 2023/24:2906** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. med anledning av proposition 2023/24:142 *EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen* anför motionärerna att partiet ställer sig bakom den lagstiftning som föreslås i propositionen. Däremot poängterar de att "regeringen inte har på plats de kompletterande styrmedel och insatser som krävs för en rättvis och rimlig omställning, dvs. som tar hänsyn till anpassningsförmåga såväl som betalningsförmåga." Därför föreslår partiet att

[25] Motion 2023/24:2817, s. 6
[26] Motion 2023/24:2817 s. 1
[27] Motion 2023/24:2761 s. 1-2

regeringen ska "snarast återkomma när det gäller konsekvensanalyser, särskilt för områden som på frivillig grund omfattas av förslaget".[28]

1.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har under mandatperioden inte lagt några parti- eller kommittémotioner som innefattar förslag om förbud av fossila bränslen.

1.3.2.3 Vänsterpartiet

I **motion 2022/23:1233** av Nooshi Dadgostar m.fl.[29] och **motion 2023/24:2342** av Linda W Snecker m.fl.[30] föreslår Vänsterpartiet att "regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett förbud mot försäljning av nya bilar som drivs av fossila bränslen efter 2025."

I **motion 2025/26:2780** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår partiet att "[...] regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett förbud mot försäljning av nya bilar som drivs av fossila bränslen efter 2030".[31]

I **motion 2023/24:2815** med anledning av skrivelse 2023/24:59 *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* av Kajsa Fredholm m.fl. föreslår partiet vidare att riksdagen fattar beslut om "[...] att Sverige ska införa stoppdatum till 2035 för användning av fossila bränslen och fossila drivmedel."[32] Det föreslår även att det aktuella målet om nollutsläpp bör skärpas till att nollutsläpp ska nås senast 2035. Motionärerna skriver "Vänsterpartiet har sedan flera år tillbaka föreslagit att Sverige ska anta ett nytt skärpt klimatmål om nollutsläpp senast 2035. Det föreslagna klimatmålet ska nås genom utsläppsminskningar inom landet och för att nå målet krävs att fossila bränslen och fossila drivmedel är utfasade senast 2035. Sverige behöver tydliggöra detta genom att besluta om ett stoppår till 2035 när inte längre fossila bränslen och fossila drivmedel ska vara tillåtna."[33]

I **motion 2023/24:2758** av Kajsa Fredholm m.fl. föreslår partiet att regeringens proposition 2023/24:28 *Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel* avslås. Istället yrkar de på att regeringen bör återkomma med "förslag på handlingsplan för en hållbar produktion av nationellt producerade biodrivmedel och fossilfria elektrobränslen" samt "en handlingsplan för att minska det utsläppsgap som uppstår av att nuvarande reduktionsnivåer sänks". I motionen framhåller partiet dessutom att

[28] Motion 2023/24:2906 s. 1-2
[29] Motion 2022/23:1233
[30] Motion 2023/24:2342
[31] Motion 2025/26:2780 s. 11
[32] Motion 2023/24:2815 s. 6
[33] Motion 2023/24:2815 s. 21

"Ett förbud bör införas mot försäljning av nya bilar som drivs med fossila bränslen efter 2025."[34]

1.3.2.4 Centerpartiet

Centerpartiet har lagt fram flera motioner som relaterar till att Sverige ska verka för ett förbud mot fossila bränslen på EU-nivå. I **motionerna 2024/25:3169** av Rickard Nordin m.fl[35]., **2024/25:2954** av Muharrem Demirok m.fl [36], **2025/26:3596** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl.[37] samt i **motion 2025/26:3582** av Rickard Nordin m.fl.[38] framhåller partiet att "EU behöver en strategisk avvecklingsplan för fossila bränslen. [...] Som ett led i det vill vi att EU ska fasa ut fossila bränslen. Ett förbud mot all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 bör införas och takten ökas för att fasa ut användningen av fossila material."[39] Därför yrkar partiet på att regeringen i förhandlingar ska verka för ett förbud av fossila bränslen för energiproduktion från 2035. I motionerna återfinns yrkandet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud för all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 samt öka takten på utfasningen av fossila material"[40]

Partiet har också lagt följdmotioner som relaterar till regeringens förslag om förändringar av styrmedel för utfasning av fossila bränslen och till införandet av EU-förordningar som relaterar till utfasningen av fossila bränslen.

I **motion 2023/24:2816** av Rickard Nordin med anledning av skrivelse 2023/24:59 *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* föreslår partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med en ny klimatpolitisk handlingsplan som innehåller koldioxidberäkningar och kostnadsanalyser och vars samlade åtgärder leder till att Sveriges klimatmål uppnås, både till 2045 och till 2030 och 2040"[41]

I **motion 2023/24:2763** av Rickard Nordin m.fl. föreslår partiet att riksdagen avslår regeringens proposition 2023/24:28 *Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel*. Istället föreslår motionärerna en avskaffad koldioxidskatt för biobränslen inom reduktionsplikten, sänkt reduktionspliktsavgift, en övergång till europadiesel samt en reformering av reduktionsplikten. Partiet motiverar det med att det "delar regeringens ambition att försöka få ned bränslepriset vid pump" och framhåller att genom deras

[34] Motion 2023/24:2758 s. 1, 5
[35] Motion 2024/25:3169
[36] Motion 2024/25:2954
[37] Motion 2025/26:3596
[38] Motion 2025/26:3582
[39] Motion 2024/25:3169 s. 14
[40] Motion 2024/25:3169 s. 1
[41] Motion 2023/24:2816

förslag "tvingar vi upp utbudet av höginblandade biodrivmedel på marknaden, vilket i sin tur bör leda till lägre marknadspriser."[42]

I **motion 2023/24:2905** med anledning av proposition 2023/24:142 *EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen* av Rickard Nordin föreslår partiet att "regeringen ska återkomma med analyser av konsekvenserna av förslaget för de utpekade näringarnas konkurrenskraft" samt att "regeringen, om den beslutar om kompensatoriska åtgärder, ska återkomma med nya utsläppsberäkningar".[43]

1.3.2.5 Miljöpartiet

Miljöpartiet har lagt fram flera motioner med förslag som handlar om ett nationellt förbud av fossila bränslen. I **motion 2022/23:2175** av Per Bolund m.fl.[44], **motion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl.[45], **motion 2023/24:1519** av Elin Söderberg m.fl.[46], **motion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl.[47] föreslår partiet inrättandet av "en omställningslag för fossila verksamheter, i syfte att helt fasa ut kol, olja och fossilgas till 2030" samt att en "nationell plan för utfasning av fossil energi, inklusive ett slutdatum för användning" ska upprättas och genomföras. Partiet yrkar även på införandet av "ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030". Det motiverar förslagen på följande sätt: "Tydliga och långsiktiga spelregler är en förutsättning för att näringslivet ska kunna planera sina verksamheter" och skriver att det därför vill att staten ska peka ut riktningen genom lagstiftning.[48] Dessutom framhåller partiet att en omställningslag för alla fossila processer i Sverige skulle innebära ett slutdatum och därmed ett totalförbud mot fossil energi och motiverar att detta "möjliggör att utfasningen av kol, olja och fossilgas kan ske på ett planerat och rättvist sätt"[49]

I **motion 2024/25:1772** av Linus Lakso m.fl och **motion 2025/26:3278** av Linus Lakso m.fl. anför partiet även att "Riksdagen behöver ta ställning till ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel inom transportsektorn och detta behöver kommuniceras i god tid. Ett slutdatum kommer att medföra att allt fler som ska köpa nya fordon väljer fordon utan fossila drivmedel." Partiet yrkar därför på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel."[50] Vidare föreslår partiet ett slutdatum för försäljning av fossila bränslen även i **motion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl. och **motion 2025/26:3273** av Linus

[42] Motion 2023/24:2763 s. 1, 3-4
[43] Motion 2023/24:2905
[44] Motion 2022/23:2175
[45] Motion 2023/24:996
[46] Motion 2023/24:1519
[47] Motion 2024/25:2613
[48] Motion 2022/23:2175 s. 1, 4, 7
[49] Motion 2023/24:1519, s. 11
[50] Motion 2024/25:1772 s. 2, 4

Lakso m.fl. Partiet yrkar på att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel i linje med Sveriges klimatmål och Parisavtalet."[51]

Dessutom har partiet lagt följdmotioner som relaterar till regeringens förslag om utfasning av fossila bränslen och styrmedel kopplat till detta, samt till införandet av EU-förordningar kopplade till utfasningen av fossila bränslen.

I **motion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. med anledning av regeringens skrivelse 2023/24:59 föreslår Miljöpartiet att "regeringen ska återkomma till riksdagen med en ny klimathandlingsplan med åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser under innevarande mandatperiod och som beskriver hur regeringen avser att nå de av riksdagen och EU beslutade klimatmålen till 2030, 2040 respektive 2045". Här föreslår partiet även att "ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030" införs tillsammans med en nationell plan för att genomföra detta.[52]

I **motion 2023/24:2760** av Elin Söderberg m.fl. föreslår partiet att riksdagen avslår regeringens proposition 2023/24:28 *Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel.* Motionärerna motiverar att regeringens förslag "försvårar avsevärt möjligheten att få till de utsläppsminskningar som behövs" för att "nå transportsektorns mål om minus 70 procent utsläpp från transportsektorn till 2030 och EU:s bindande mål i ESR-sektorn till 2030".[53]

I **motion 2023/24:2907** med anledning av proposition 2023/24:142 *EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen* av Elin Söderberg m.fl. skriver Miljöpartiet att "regeringen genom den aviserade ambitionen att kompensera konsumenter och verksamheter 'fullt ut' omintetgör den styrande effekten av ETS 2." Motionärerna framhåller att de istället "välkomnar kompensationsåtgärder som hjälper verksamheter och konsumenter att byta till fossilfria alternativ och som effektivt riktas till de hushåll och verksamheter där behoven är som störst.". Därför föreslår partiet att "regeringen skyndsamt ska redogöra för hur den avser att kompensera konsumenter och verksamheter samt specificera effekterna på växthusgasutsläppen av detta".[54]

I samma motion föreslår partiet att "regeringen ska redogöra för de samlade effekterna på utsläppen av växthusgaser av de reformer som regeringen gjort och avser att göra inom de sektorer som är tänkta att omfattas av ETS 2". Partiet motiverar förslaget genom att peka på att ETS 2 ska användas som ett kompletterande verktyg för att få ner växthusgasutsläppen inom de sektorer som omfattas av systemet, och därmed kan det inte kompensera för ett tillbakadragande av andra nationella styrmedel.

---

[51] Motion 2025/26:3422 s. 14
[52] Motion 2023/24:2819 s. 9, 18
[53] Motion 2023/24:2760 s. 1-2
[54] Motion 2023/24:2907 s. 1-2

Motionärerna skriver: "Då det finns ett pristak på ETS 2 kan systemet inte ersätta tidigare ekonomiska klimatstyrmedel, såsom koldioxidskatt, eftersom det sammantaget skulle leda till att förbränning av fossila drivmedel blev billigare och därmed ökade utsläppen av växthusgaser och förvärrade klimatriskerna samt till att Sverige inte nådde vårt ESR-åtagande."[55]

1.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Propositioner och skrivelser

Som en del av Statens budget 2023 – Rambeslutet föreslår finansutskottet i **betänkande 2022/23:FiU1** att riksdagen ska anta regeringens förslag i proposition 2022/23:17 om tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel. I reservationerna 5, 6, 7 och 8 reserverar sig Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet respektive Miljöpartiet. Centerpartiet reserverar sig och yrkar på att "riksdagen a) avslår regeringens lagförslag, b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om att införa en kompensation för höga drivmedelspriser på landsbygden"[56] . Vidare reserverar sig Miljöpartiet och yrkar avslag på regeringens proposition.[57] Socialdemokraterna reserverar sig och yrkar på att "Riksdagen antar regeringens förslag om sänkt skatt på bränslen i viss värmeproduktion och avslår regeringens förslag om tillfälligt sänkt skatt på drivmedel."[58] Vänsterpartiet reserverade sig och yrkade avslag på regeringens förslag[59].

I **betänkande 2023/24:MJU5** ställer sig Miljö- och jordbruksutskottet bakom regeringens förslag till ändring i lagen om reduktion av växthusgasutsläpp från vissa fossila bränslen som anförs i proposition 2023/24:28. Utskottet föreslår att samtliga motionsyrkanden avslås. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet.[60]

I **betänkande 2023/24:MJU15** föreslog Miljö- och jordbruksutskottet att riksdagen lägger skrivelse 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll till handlingarna. Centerpartiet, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna reserverade sig gemensamt mot beslutet och angav i sitt gemensamma ställningstagande att "Regeringen bör skyndsamt återkomma till

[55] Motion 2023/24:2907 s. 1-2
[56] Betänkande 2022/23:FiU1, res. 7
[57] Betänkande 2022/23:FiU1, res. 8
[58] Betänkande 2022/23:FiU1, res. 5
[59] Betänkande 2022/23:FiU1, res. 6
[60] Betänkande 2023/24:MJU5

riksdagen med en ny klimathandlingsplan vars samlade åtgärder leder till att Sveriges klimatmål och åtaganden inom ramen för EU:s klimatlagstiftning nås”[61]

I skatteutskottets **betänkande 2023/24:SkU7** ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om de ändringar i energiskattelagen som anfördes i proposition 2023/24:24 *Sänkt skatt på bensin och diesel och sänkt skatt på jordbruksdiesel.* I betänkandet finns två reservationer (C) och fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller regeringens förslag om lagändringar i energiskattelagen och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden. I dessa hänvisar Miljöpartiet och Vänsterpartiet till klimateffekterna av förslaget: Vänsterpartiet poängterar att förslagen leder till att konsumtionen av fossila drivmedel ökar och anger att “Vänsterpartiet kan inte stå bakom förslag som ökar konsumtionen av fossila drivmedel när det samtidigt saknas åtgärder som på andra sätt kan motverka de negativa effekterna på klimatet”[62]. Även Miljöpartiet anför: ”Att sänka skatten på bensin och diesel ökar utsläppen och eldar på klimatkrisen. Regeringens och SD:s politik på transportområdet kommer redan under nästa år att öka utsläppen med nära 50 procent jämfört med nuvarande lagstiftning. Sänkningen av skatten på bensin och diesel är en i raden av åtgärder som gör att Sverige nu är på väg att missa klimatmålet för transportsektorn till 2030 – ett mål som vi tidigare var på väg att nå.”[63]

I **betänkande 2024/25:MJU3** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet att riksdagen bifaller regeringens proposition 2023/24:142 EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen. Reservationer inkom från Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet med hänvisning till yrkanden i följdmotioner gällande konsekvensanalyser på vissa områden (gemensam reservation från C, S och V), kompensationsåtgärder (separata reservationer C och MP) samt effekter på utsläppen av växthusgaser (gemensam reservation MP och V).[64]

I **betänkande 2024/25:FiU1** Statens budget 2025 – Rambeslutet föreslår Finansutskottet att regeringens proposition 2024/25:30 Sänkt skatt på bensin och diesel ska bifallas av riksdagen. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet. [65]

Motioner

[61] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 13
[62] Betänkande 2023/24:SkU7, särskilt yttrande 2
[63] Betänkande 2023/24:SkU7, särskilt yttrande 4
[64] Betänkande 2024/25:MJU3 res. 1, 2, 3, 4
[65] Betänkande 2024/25:FiU1 res. 5, 6, 7 och 8

I **betänkande 2022/23:MJU16** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet riksdagen att avslå yrkande 40 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2175** som föreslår ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[66]

I **betänkande 2022/23:NU17** föreslår Näringsutskottet riksdagen att avslå Miljöpartiets **motion 2022/23:2175** yrkande 8 om att upprätta en nationell plan för utfasning av fossil energi inklusive ett slutdatum för användning fossila bränslen. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[67]

I **betänkande 2022/23:TU10** föreslår Trafikutskottet riksdagen att avslå Miljöpartiets **motion 2022/23:2175** yrkande 37 om att genom slutdatum för försäljning fasa ut nybilsförsäljning av fossila bilar till 2025. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet.[68] I samma betänkande behandlas Vänsterpartiets **motion 2022/23:1233** yrkande 5 om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett förbud mot försäljning av nya bilar som drivs av fossila bränslen efter 2025. Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandet. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet.[69]

I **betänkande 2023/24:MJU5** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet riksdagen att avslå **motionerna 2023/24:2758** av Kajsa Fredholm m.fl. (V), **2023/24:2760** av Elin Söderberg m.fl. (MP), **2023/24:2761** av Anna-Caren Sätherberg (S) och motion **2023/24:2763** av Rickard Nordin m.fl. (C). Alla med anledning av regeringens proposition 2023/24:28 om ändring i lagen för reduktionsplikt. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet.[70]

I **betänkande 2023/24:MJU15** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet riksdagen att avslå **motionerna 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. (V), **2023/24:2816** av Rickard Nordin (C), **2023/24:2817** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) och **2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. (MP). Alla med anledning av skrivelse 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet. I samma betänkande föreslås även riksdagen att avslå yrkande 47 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** gällande införandet av ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[71]

I **betänkande 2023/24:TU13** föreslår Trafikutskottet riksdagen att avslå yrkande 46 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** om att genom slutdatum för försäljning fasa ut

---

[66] Betänkande 2022/23:MJU16
[67] Betänkande 2022/23:NU17
[68] Betänkande 2022/23:TU10
[69] Betänkande 2022/23:TU10
[70] Betänkande 2023/24:MJU5
[71] Betänkande 2023/24:MJU15

nyförsäljning av mopeder med förbränningsmotorer till senast 2025. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[72] I samma betänkande behandlas yrkandena 42 och 49 i Miljöpartiets **motion 2023/24:1519** gällande att genom slutdatum för försäljning fasa ut nybilsförsäljning av fossilbilar till snarast respektive att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030. Även dessa yrkanden föreslås avslås av riksdagen. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[73] Betänkandet behandlar även Vänsterpartiets **motion 2023/24:2342** och föreslår avslag på motionens yrkande 1 om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett förbud mot nybilsförsäljning av fossildrivna bilar efter 2025. Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet.[74]

I **betänkande 2023/24:NU14** föreslår Näringsutskottet att riksdagen avslår yrkande 63 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** om att upprätta en nationell plan för utfasning av fossil energi inklusive ett slutdatum för användning. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[75]

I **betänkande 2024/25:MJU3** föreslås av Miljö- och jordbruksutskottet att riksdagen avslår **motionerna 2023/24:2905** av Rickard Nordin (C), **2023/24:2906** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) och **2023/24:2907** av Elin Söderberg m.fl. (MP). Alla med anledning av proposition 2023/24:142 EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig mot beslutet. [76]

I **betänkande 2024/25:NU19** föreslår Näringsutskottet riksdagen att avslå Miljöpartiets **motion 2024/25:2613** yrkande 74 om att upprätta en nationell plan för utfasning av fossila bränslen. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet. Samma betänkande behandlar Centerpartiets yrkande 7 i **motion 2024/25:3169** samt samma yrkande 35 i **motion 2024/25:2954** om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud för all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035. Utskottet föreslår riksdagen att avslå yrkandena. Vänsterpartiet och Centerpartiet reserverade sig mot beslutet.[77]

I **betänkande 2024/25:TU11** föreslår Trafikutskottet att riksdagen avslår Miljöpartiets yrkande 128 i **motion 2024/25:2613** om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030. Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet. I samma betänkande föreslår Trafikutskottet att riksdagen avslår yrkande 12 och 13 i Miljöpartiets **motion 2024/25:1772** om att införa ett slutdatum för nyförsäljning av

[72] Betänkande 2023/24:TU13
[73] Betänkande 2023/24:TU13
[74] Betänkande 2023/24:TU13
[75] Betänkande 2023/24:NU14
[76] Betänkande 2024/25:MJU3
[77] Betänkande 2024/25:NU19

mopeder med förbränningsmotorer respektive att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel. Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[78]

I **betänkande 2025/26:TU9** behandlar Trafikutskottets yrkande 13 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3278** om att införa ett slutdatum för mopeder med förbränningsmotorer. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[79] Även Vänsterpartiets yrkande 67 i **motion 2025/26:2780** om att införa ett förbud mot nyförsäljning av fossildrivna bilar till 2030 behandlas av Trafikutskottet i samma betänkande 2025/26:TU9. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[80]

I **betänkande 2025/26:MJU16** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets yrkande 14 i **motion 2025/26:3278** om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel. Även yrkande 138 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** om att införa slutdatum för försäljning av fossila drivmedel i linje med Sveriges klimatmål och Parisavtalet behandlas i samma betänkande. Motionsyrkandena bereds av utskottet i förenklad ordning med hänvisning till att samma eller i huvudsak samma frågor har behandlats tidigare under mandatperioden i betänkandena 2022/23:MJU16, 2023/24:MJU15, 2023/24:MJU18, 2024/25:MJU14 samt 2024/25:MJU17. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. För ställningstaganden hänvisar utskottet till de nämnda betänkandena.[81]

I **betänkande 2025/26:NU13** behandlar Näringsutskottet Miljöpartiets **motion 2025/26:3273** yrkande 2 om att upprätta och genomföra en nationell plan för utfasning av fossil energi, inklusive ett slutdatum för användning. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet.[82]

I samma betänkande behandlar Näringsutskottet även Centerpartiets **motion 2025/26:3596** yrkande 50 samt **motion 2025/26:3582** yrkande 10, båda om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud för all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Centerpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig gemensamt mot beslutet.[83]

EU-nämnden

Sökord: förbränning, Koldioxidstandard ELLER koldioxidkrav*

[78] Betänkande 2024/25:TU11
[79] Betänkande 2025/26:TU9, res. 3
[80] Betänkande 2025/26:TU9, res. 1 och 3
[81] Betänkande 2025/26:MJU16
[82] Betänkande 2025/26:NU13, res. 35
[83] Betänkande 2025/26:NU13, res. 34

Under EU-nämndens sammanträde den 22 mars 2023 lyfte Matilda Ernkrans (S) vikten av att Sverige, på Europeiska rådets möte, tar ställning mot en eventuell uppluckring av EU-kommissionens tidigare lagda förslag om förbud av fossildrivna bilar till 2035. Ernkrans anmälde en avvikande ståndpunkt i frågan och betonade vikten av att Sverige, på Europeiska rådets möte "tydligt tar ställning för det redan framförhandlade förslaget om att fasa ut förbränningsmotorn, alltså nya fossildrivna bilar, till år 2035. Det får inte råda något tvivel om att Sverige prioriterar den gröna industriella omställningen för jobben och klimatet."[84] Statsminister Ulf Kristersson (M) svarar Ernkrans och framhåller att "Sverige är helt entydigt. Vi tycker att det är bra att vi fattar ett gemensamt europeiskt beslut om att stoppa förbränningsmotorer i nya bilar 2035. Det är entydigt så."[85] Statsministern anger vidare att han, om frågan kommer upp på Europeiska rådets möte kommer att framföra "[...] det som har varit regeringens uppfattning hela tiden. Jag uppfattar dessutom att det finns en mycket bred svensk enighet om den. Jag har inga som helst problem att uttrycka detta, om frågan skulle dyka upp på agendan, vilket den sannolikt inte gör. Eftersom det just nu finns en oklarhet vad gäller Tysklands ställningstagande och att den kanske inte har lösts kan man inte utesluta att frågan ändå dyker upp. Då framför jag den svenska ståndpunkten mer än gärna."[86] Ernkrans (S) håller dock fast vid ståndpunkten som avvikande och framhåller vikten av att Sverige betonar att förbudet till 2035 kvarstår.

Inför ministerrådets sammanträde den 28 mars 2023 då beslutet om förbudet mot nyförsäljningen av bilar med förbränningsmotorer skulle tas, anmäler Vänsterpartiet, på EU-nämndens sammanträde den 24 mars 2023, en avvikande ståndpunkt där de, i fråga om *Revision of Regulation (EU) 2019/631 setting CO2 emission performance standards for new passenger cars and for new light commercial vehicles, "*anser att Sverige borde påtala att 2035 är försent och följa EU-nämndens beslut om 2030."[87]

1.5 Riksdagens behandling

Propositioner

Kammaren beslutade den 13 december 2022 att bifalla Finansutskottets förslag till beslut om utgiftsramarna i budgetpropositionen för år 2023, och därmed bifölls **proposition 2022/23:17** om tillfälligt sänkt skatt på drivmedel och sänkt skatt på bränslen i viss värmeproduktion. Beslutet fattades med votering där utskottets förslag ställdes mot Socialdemokraternas reservation 5. Utfallet i huvudvoteringen blev:

Ja: KD, L, M, SD (totalt 150)

---

[84] EU-nämndens uppteckningar 2022/23:34, anf. 21
[85] EU-nämndens uppteckningar 2022/23:34, anf. 9
[86] EU-nämndens uppteckningar 2022/23:34, anf. 24
[87] EU-nämndens protokoll 2022/23:35, Bilaga 2

Nej: S (totalt 93)

Avstod: C, MP, V (totalt 55)

I förberedande voteringar har C, MP och V röstat för sina egna reservationer i frågan.[88]

Kammaren beslutade den 30 november 2023 att bifalla Skatteutskottets förslag till beslut om att anta **proposition 2023/24:24** Sänkt skatt på bensin och diesel och sänkt skatt på jordbruksdiesel. Beslutet fattades via acklamation.[89]

Kammaren beslutade den 30 november 2023 att bifalla utskottets förslag om att anta **proposition 2023/24:28** och därmed ändring i lagen om reduktion av växthusgasutsläpp från vissa fossila drivmedel. Beslutet fattades via votering (utskottets förslag mot reservation 1 från C, MP, S och V där riksdagen föreslås avslå regeringens förslag).

Ja: KD, L, M, SD (totalt 148)

Nej: C, MP, S, V (totalt 147)[90]

Kammaren beslutade den 22 maj 2024 att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag och därmed lägga regeringens **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* till handlingarna. Beslutet att lägga regeringens skrivelse till handlingarna fattades via acklamation. Beslutet om att avslå Centerpartiets, Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation 13 om att regeringen ska återkomma med en ny klimathandlingsplan fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot nämnda reservation. Utfallet blev:

Ja: 62 SD, 60 M, 17 KD, 11 L, 1 - (totalt 151)

Nej: 93 S, 19 V, 19 C, 16 MP, 1 - (totalt 148)[43]

Kammaren beslutade den 25 september 2024 att bifalla utskottets förslag om att bifalla **proposition 2023/24:142** EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen. Därmed antas regeringens förslag till lag om ändring i lagen av vissa utsläpp av växthusgaser. Beslutet fattades med acklamation.[91]

Kammaren beslutade den 27 november 2024 att bifalla Finansutskottets förslag till beslut och därmed bifalla **proposition 2024/25:30** Sänkt skatt på bensin och diesel. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Socialdemokraternas reservation 5. Utfallet i huvudvoteringen blev:

Ja: L, KD, M, SD (totalt 149)

---

[88] Protokoll 2022/23:37, s. 86
[89] Protokoll 2023/24:39
[90] Protokoll 2023/24:39
[91] Protokoll 2024/25:10

Nej: S (totalt 93)

Avstod: C, MP, V (totalt 56)

I förberedande voteringar har C, MP och V röstat för sina egna reservationer i frågan.[92]

Motioner

Kammaren beslutade den 30 november 2023 att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag i **betänkande 2023/24:MJU5** och därmed avslå **motionerna 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. (V), **2023/24:2816** av Rickard Nordin (C), **2023/24:2817** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) och **2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. (MP). Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot reservation 1 från Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Utfallet blev följande:

Ja: L, KD, M, SD (totalt 148)

Nej: C, MP, S, V (totalt 147)

Avstod: 0 (totalt 0)[93]

Kammaren beslutade onsdagen den 22 maj 2024 att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag i **betänkande 2023/24:MJU15** och därmed avslå **motionerna 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. (V), **2023/24:2816** av Rickard Nordin (C), **2023/24:2817** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) och **2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. (MP) samt yrkande 47 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996.** Besluten fattades via acklamation.[94]

Kammaren beslutade att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag i betänkande 2024/25:MJU3 och därmed avslå motionerna **motionerna 2023/24:2905** av Rickard Nordin (C), **2023/24:2906** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) och **2023/24:2907** av Elin Söderberg m.fl. (MP). Beslutet fattades via acklamation.[95]

Kammaren beslutade att bifalla utskottets förslag i betänkande 2022/23:MJU16 om att avslå yrkande 40 i **motion 2022/23:2175** av Per Bolund m.fl. (MP) om införande av förbud av försäljning av fossila drivmedel senast 2030. Riksdagen biföll utskottets förslag med acklamation den 7 juni 2023.[96]

Vad gäller yrkande 8 i **motion 2022/23:2175** av Per Bolund m.fl. (MP) beslutade kammaren den 31 maj 2023 att bifalla Näringsutskottets förslag i **betänkande**

[92] Protokoll 2024/25:38, s. 104
[93] Protokoll 2023/24:39
[94] Protokoll 2023/24:119
[95] Protokoll 2024/25:10
[96] Protokoll 2022/23:119

2022/23:NU17 och därmed avslå förslaget om att upprätta en nationell plan för utfasning av fossil energi inklusive ett slutdatum för användning. Beslutet fattades via votering med utskottets förslag mot reservation 4 (MP). Utfallet blev:

Ja: 75 S, 62 SD, 60 M, 2 V, 17 KD, 13 L, 1 - (totalt 230)

Nej: 16 MP (totalt 16)

Avstod: 18 S, 19 V, 20 C (totalt 57)[97]

Vidare beslutade kammaren den 24 maj 2023 att bifalla utskottets förslag i betänkande 2022/23:TU10 och därmed avslå Miljöpartiets **motion 2022/23:2175** yrkade 37 samt Vänsterpartiets **motion 2022/23:1233** yrkande 5 om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett förbud mot försäljning av nya bilar som drivs av fossila bränslen efter 2025. Beslutet fattades via votering med utskottets förslag mot Socialdemokraternas reservation 1. Utfallet blev:

Ja: 63 SD, 58 M, 14 KD, 11 L, 1 - (totalt 147)

Nej: 93 S (totalt 93)

Avstod: 1 M, 18 V, 21 C, 13 MP (totalt 53) [98]

Den 11 april 2024 beslutade kammaren att bifalla Trafikutskottets **betänkande 2023/24:TU13** och därmed avslå yrkandena 46 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996,** 42 och 49 i Miljöpartiets **motion 2023/24:1519** samt yrkande 1 i Vänsterpartiets **motion 2023/24:2342.** Samtliga yrkanden berörde slutdatum för nyförsäljning av fossila drivmedel eller fossildrivna bilar eller mopeder eller bilar. Omröstningen skedde via votering där utskottets förslag ställdes mot Centerpartiets reservation 2. Utfallet blev:

Ja: 92 S, 60 SD, 59 M, 14 KD, 13 L, 2 - (totalt 240)

Nej: 19 C (totalt 19)

Avstod: 20 V, 13 MP (totalt 33) [99]

Kammaren beslutade den 29 maj 2024 att bifalla Näringsutskottets förslag i **betänkande 2023/24:NU14** och därmed avslå yrkande 63 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** om att upprätta en nationell plan för utfasning av fossil energi inklusive ett slutdatum för användning. Beslut fattades med acklamation.[100]

Kammaren beslutade den 5 maj 2025 att bifalla Näringsutskottets förslag i **betänkande 2024/25:NU19** om att avslå yrkande 74 i Miljöpartiets **motion 2024/25:2613** om att upprätta en nationell plan för utfasning av fossila bränslen inklusive ett slutdatum,

---

[97] Protokoll 2022/23:111
[98] Protokoll 2022/23:111
[99] Protokoll 2023/24:96
[100] Protokoll 2023/24:124

samt yrkandena 7 och 35 i Centerpartiets motion 2024/25:3169 respektive motion 2024/25:2954 om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud för all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035. Beslutet fattades med acklamation.[101]

Kammaren beslutade den 9 april 2025 att bifalla Trafikutskottets förslag i **betänkande 2024/25:TU11** och därmed avslå Miljöpartiets yrkande 128 i **motion 2024/25:2613** om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030 samt yrkande 12 och 13 i Miljöpartiets **motion 2024/25:1772** om att införa ett slutdatum för nyförsäljning av mopeder med förbränningsmotorer respektive ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel. Beslutet fattades via votering med utskottets förslag mot reservation 1 av Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Utfallet blev:

Ja: 93 S, 62 SD, 60 M, 15 KD, 13 L, 1 - (totalt 244)

Nej: 20 V, 14 MP (totalt 34)

Avstod: 19 C (totalt 19)[102]

Den 25 februari 2026 beslutade kammaren att bifalla Trafikutskottets förslag till beslut i **betänkande 2025/26:TU9.** Därmed beslutade riksdagen att avslå Miljöpartiets yrkande 13 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3278** om att införa ett slutdatum för mopeder med förbränningsmotorer. Samtidigt beslutade riksdagen att avslå även yrkande 67 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:2780** om att införa ett förbud mot nyförsäljning av fossildrivna bilar till 2030 behandlas av Trafikutskottet. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Centerpartiets reservation 2. Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservation 1 respektive 3 ingick inte i voteringen. Utfallet i voteringen blev följande:

Ja: 92 S, 62 SD, 60 M, 17 KD, 13 L, 1 - (totalt 245)

Nej: 21 C (totalt 21)

Avstod: 1 S, 18 V, 16 MP, 2 - (totalt 37)[103]

Den 4 mars 2026 beslutade kammaren att bifalla Näringsutskottets förslag till beslut i **betänkande 2025/26:NU13.** Därmed beslutade riksdagen att avslå yrkande 2 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3273** där partiet föreslår att en nationell plan för utfasning av fossil energi, inklusive ett slutdatum för användning, ska upprättas och genomföras. Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen att avslå även Centerpartiets yrkande 50 i **motion 2025/26:3596** samt partiets yrkande 10 i **motion 2025/26:3582,** båda om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud för all användning av fossila bränslen

[101] Protokoll 2024/25:115
[102] Protokoll 2024/25:98
[103] Protokoll 2025/26:78

för energiproduktion från 2035. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[104]

Den 11 mars 2026 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i **betänkande 2025/26:MJU16.** Därmed beslutade riksdagen att avslå Miljöpartiets yrkande 14 i **motion 2025/26:3278** om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel. Samtidigt beslutade riksdagen att avslå även Miljöpartiets yrkande 138 i **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel i linje med Sveriges klimatmål och Parisavtalet ska införas. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[105]

Riksdagsdebatt

Debatt betänkande 2023/24:MJU5 Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel

Sverigedemokraternas miljöpolitiske talesperson Martin Kinnunen yrkar bifall till Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2023/24:MJU5 Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel (prop. 2023/24:28). Han anför att förslaget "kommer att innebära betydande lindring för bilister, företag och i förlängningen alla som är i behov av varutransporter. Det är vi alla, exempelvis när vi handlar i en matvarubutik. De allra flesta om inte alla produkter där har någon gång kommit dit i en lastbil. Det handlar även om lantbruket. Svensk mat kommer att bidra till minskade utsläpp och i förlängningen billigare mat."[106]

Anna Caren Sätherberg (S) begär replik och säger: "Denna debatt handlar om det biodrivmedel som ska blandas in i diesel och bensin för att minska utsläppen. Men den handlar även om att få igång mer svensk produktion av biodrivmedel av svenska skogsrester, om att öka vår självförsörjningsförmåga och om att skapa fler svenska gröna jobb. Om vi inte minskar våra utsläpp i transportsektorn är till exempel skogs- och jordbruket oroliga för konsekvenserna som regeringen har valt att inte redovisa." Och frågar Martin Kinnunen (SD): "om löftet som Sverigedemokraterna gav svenska folket bara var en bränslebluff."[107]

Elin Söderberg (MP) replikerar "Herr talman! Sverigedemokraternas Martin Kinnunen nämner att man nu för fram bättre lagstiftning än den som gäller reduktionsplikten. Då förväntar jag mig bättre politik som minskar utsläppen lika mycket som reduktionsplikten. Annars finns det ingen bättre politik, i och med att man inte uppnår samma syfte. Vilken politik är det Martin Kinnunen syftar på?"[108]

---

[104] Protokoll 2025/26:82
[105] Protokoll 2025/26:87
[106] Protokoll 2023/24:38 anf. 164
[107] Protokoll 2023/24:38 anf. 165
[108] Protokoll 2023/24:38 anf. 169

Moderaternas klimat- och miljöpolitiske talesperson Helena Storckenfeldt anför: "Herr talman! Sverige ska vara ett grönt föregångsland. Men tyvärr kommer inget annat land i världen att vilja ta efter det svenska exemplet om det enda vi har att visa upp är höga priser, ett instabilt energisystem och lägst tillväxt i EU. Sverige ska vara ett föregångsland genom att få andra länder att följa efter. Lyckas vi inte med det är vi dåliga förebilder. Vi lovade att sänka priserna vid pump. Steg för steg blir det nu verklighet. Att återuppbygga legitimiteten för klimatpolitiken kommer inte att ske över en natt. Men det är dags att vända kursen, och detta är en del i det."[109]

Centerpartiets klimat- och energipolitiske talesperson Rickard Nordin replikerar med hänvisning till EU:s klimatmål om nationella utsläppsminskningar i ESR-sektorn: "Hur har Moderaterna egentligen tänkt att få ihop det? Det finns inga utsläppsrätter att köpa från andra länder, för de existerar inte, och det finns väldigt få länder som över huvud taget ser ut att nå målen. Sverige var ett av de få länder som gjorde det, men det kommer inte att bli billigt – om det ens finns något att köpa. Elektrifieringen räcker inte. Hur ska man lösa det här om man nu väljer att fokusera på fossil bensin och diesel i framtiden i transportsektorn? Utsläppen ökar med mellan 6 och 10 miljoner ton, enligt regeringens egen budget. Hur ska kalkylen gå ihop?"[110]

Vänsterpartiets Kajsa Fredholm anför: "Herr talman! Klimatpolitiska rådet har tidigare konstaterat att den aviserade kraftiga sänkningen av reduktionsplikten är den enskilda åtgärd som har absolut störst negativ påverkan på möjligheterna att nå klimatmålen till 2030. […] Mina frågor till ledamoten [Helena Storckenfeldt (M)] är vad regeringen tänker göra för att minska det utsläppsgap som uppstår av att nuvarande reduktionsnivåer sänks och vilka andra åtgärder man tänker vidta för att kompensera det gap som nu blir".[111] I debatten lyfter hon också att "Vi anser att det bör införas ett förbud mot försäljning av nya bilar som drivs med fossila bränslen efter 2025."[112]

Debatt betänkande 2024/25:MJU3 EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen

Sverigedemokraternas miljöpolitiske talesperson Martin Kinnunen säger i ett inledande anförande: "Herr talman! När ETS 2 behandlades i riksdagen under förhandlingarna i Europeiska rådet, som ägde rum under den föregående mandatperioden, var Sverigedemokraterna kritiska, dock inte mot idén att införa ett utsläppshandelssystem. Att utsläpp prissätts är en utomordentligt god modell för att samhällsekonomiskt effektivt minska utsläppen. Det problem som vi såg från SD:s sida var hur EU-kommissionen valde att utforma systemet. Det principiellt problematiska med ETS 2 är att intäkterna från utsläppshandelssystemet inte stannar

[109] Protokoll 2023/24:38 anf. 178
[110] Protokoll 2023/24:38 anf. 179
[111] Protokoll 2023/24:38 anf. 183
[112] Protokoll 2023/24:38 anf.195

i Sverige utan till viss del tillfaller EU-systemet i form av en social klimatfond – en fond som Sverige kommer att bli nettobidragsgivare till. På så vis kommer svenska konsumenter, genom ETS 2, delvis att bidra till att finansiera medborgare i exempelvis Ungern, Polen och Bulgarien. Detta var bakgrunden till att Sverigedemokraterna i riksdagen under förhandlingarna motsatte sig den socialdemokratiska regeringens linje att säga ja till förslaget. Detta, herr talman, är numera historia. ETS 2 är i dag bindande EU-lagstiftning, och Sverige saknar således rådighet i frågan. ETS 2 ska införas oavsett vad man tycker om detta i sak. Regeringen och Sverigedemokraterna enades i klimathandlingsplanen om att Sverige ska genomföra ETS 2 brett från start samt att hushåll och verksamheter ska kompenseras fullt ut."[113]

Socialdemokraternas Jytte Guteland tar vid och säger i ett anförande, i vilket även "Joakim Järrebring, Sofia Skönnbrink och Anna-Caren Sätherberg (alla S)" uppges instämma, att: "Vi socialdemokrater tycker att det här systemet är extremt viktigt för att få till stånd en jämn fördelning i hela EU. Det vi är kritiska mot är att regeringen inte har klarat sin uppgift; i många avseenden saknar propositionen de delar där regeringen hade behövt vara tydlig med hur detta ska göras just i Sverige. Vi saknar de konsekvensanalyser som behöver ligga till grund för en bra politik syftande till kompensatoriska åtgärder. Frågan är också vad styrmedelsutredningen ska komma fram till och hur den ska hjälpa det här systemet. Styrmedelsutredningens uppgift är ju att se till att de lagar vi har på EU-nivå hanteras på effektivaste sätt. Det hade varit rimligt att vi hade fått veta vad regeringen har för idéer om en av de mest potenta lagstiftningarna. Men vi har som sagt inte regeringens idéer om detta på plats ens till utredningen."[114]

Moderaternas Helena Storckenfeldt anför: "Herr talman! EU ETS anses vara det mest kostnadseffektiva systemet i världen för att minska utsläpp och trycka omställningen i rätt riktning. Utsläpp av växthusgaser har tidigare varit gratis trots de stora konsekvenserna. Klimatförändringarna är påtagliga, och det är viktigt att vi nu ställer om. Moderaterna har länge varit för en prissättning av utsläpp, och sedan en tid tillbaka har vi det på plats inom EU-området. […] EU är Sveriges viktigaste klimatpolitiska plattform. Det är inom Europeiska unionen som Sveriges bindande klimatmål och regelverk för den gröna omställningen fastställs. Det är inom EU som vi enas om styrmedel som effektivt fördelar klimatansvar mellan medlemsstater. Det är inom EU som Sverige gör sina klimatåtaganden gentemot Parisavtalet."[115]

Vänsterpartiets Kajsa Fredholm anför: "Herr talman! Vänsterpartiet ställer sig bakom propositionen om EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen, ETS 2. Vi vill dock framhålla att det finns vissa risker med de bedömningar som regeringen gör i sin proposition." Fredholm framhåller vidare att sättet som ETS 2 implementeras på

[113] Protokoll 2024/25:10 anf. 9
[114] Protokoll 2024/25:10 anf. 10
[115] Protokoll 2024/25:10 anf. 11

försvårar utfasningen av fossila bränslen: "Ett nationellt handelssystem enligt regeringens planer, så som det ser ut i propositionen, riskerar att leda till höga drivmedelspriser i slutet av decenniet. Regeringens inriktning är därmed enligt vår åsikt oförenlig med en klimatpolitik med folklig förankring och acceptans. Herr talman! Finanspolitiska rådet har konstaterat att det försvårar för individer att ta välinformerade beslut om sin omställning när utsläppsminskningar skjuts på framtiden. När utsläppen senare kommer att behöva minska snabbare finns det en stor risk att just de hushåll som påverkas mest ekonomiskt kommer att drabbas hårdast."[116]

Kristdemokraternas miljö- och klimatpolitiske talesperson Kjell- Arne Ottosson säger: "Klimatutmaningen är global. Därför måste den också mötas med globala eller i alla fall större och gränsöverskridande lösningar. Därför hör också många av dessa frågor för vår del hemma på EU-nivå [...] Herr talman! Detta är vår chans att visa ledarskap och att Sverige och EU kan kombinera ambitiös klimatpolitik med ekonomisk tillväxt och social rättvisa. Genom att anta denna proposition tar vi ytterligare ett avgörande steg mot en fossilfri framtid."[117]

Miljöpartiets Elin Söderberg svarar Kjell-Arne Ottosson "Herr talman! Jag tackar Kjell-Arne Ottosson för anförandet. Ledamoten nämnde i sitt anförande att klimatförändringarna är en global fråga, och det är de. Klimatförändringarna påverkar vi alla tillsammans, och tillsammans drabbas vi alla av klimatförändringarnas konsekvenser. Klimatomställningen kräver därför insatser på global nivå, på EU-nivå, på nationell nivå, på regional nivå och på lokal nivå. [...] Inom EU kan vi lyckas åstadkomma vissa saker, såsom utsläppshandelssystemen och ETS 2, som vi diskuterar i dag. Inom EU har varje medlemsstat fått åtaganden. [...] Som det ser ut med nuvarande regering når Sverige inte sina åtaganden inom EU. Därmed riskerar vi att bidra till att EU inte når sitt åtagande enligt Parisavtalet."[118]

Rickard Nordin tar senare vid och säger: "När resten av världen ställer om – det kommer att ske – kan vi ha svenska företag som är i framkant tack vare en ambitiös hemmamarknad där man har kunnat testa sina produkter, och då får man sälja till resten av världen. Men när regeringen i stället väljer att göra så lite som möjligt och lägger planer som inte är i närheten av målen riskeras konkurrenskraften för företagen." Han fortsätter: "Vi i Centerpartiet är beredda att sätta fart på klimatarbetet. Vi vet att tekniken finns. Vi vet att viljan hos befolkningen finns. Det nya handelssystemet är ett bra steg, men det är inte alls tillräckligt för att vi ska kunna nå dit vi ska."[119]

---

[116] Protokoll 2024/25:10 anf. 20
[117] Protokoll 2024/25:10 anf. 21
[118] Protokoll 2024/25:10 anf.26
[119] Protokoll 2024/25:10 anf. 30

Liberalernas Elin Nilsson yrkar bifall till utskottets förslag och anför "Herr talman! Det vi nu debatterar här i kammaren är ett ambitiöst genomförande av EU:s nya utsläppshandelssystem. EU:s utsläppshandelssystem är världens bästa styrmedel för att minska utsläppen, och vi väljer att ligga i framkant. Vi gör det genom att inkludera fler sektorer i det nya ETS-systemet. Vi går nu alltså längre än vad EU kräver."[120]

Miljöpartiets Elin Söderberg begär replik och frågan Elin Nilsson (L): "När förslaget om ETS 2:s införande nu läggs fram skriver man att man vill kompensera fullt ut. Det Liberalerna och den nuvarande regeringen har gjort för att kompensera är att genom reformer göra det fossila billigare så att utsläppen har ökat. Min fråga till Elin Nilsson är därför: Vad menar Liberalerna när man pratar om att kompensera människor och aktörer? Vad vill man göra? Är det sådant som bidrar till klimatomställning eller sådant som bara kommer att minska effekten av ETS 2 och riskera att öka utsläppen?"[121]

Elin Nilsson (L) svarar: "Herr talman! Vad vill Liberalerna göra? Vi vill bidra till en hållbar, grön omställning. Det är självklart så att de incitament vi beslutar om ska styra i en riktning där de fossila utsläppen minskar. Exakt hur de här stöden kommer att se ut kan jag inte svara på i dag. Det är inte beslutat och klart, så det ber vi att få återkomma till."[122]

Elin Söderberg (MP) avslutar debatten med att anföra: "Herr talman! Miljöpartiet har fogat reservationer till betänkandet. De handlar bland annat om att kompensera aktörer fullt ut, men det finns ingen tydlig redogörelse av vilken kompensation. Det är viktigt att vara tydlig med hur kompensationen ska ske. Om den sker på ett sådant sätt att den omintetgör klimatnyttan av klimatstyrningen av ETS 2 blir propositionen en massadministration utan klimatnytta. Om man genomför effektiv kompensation, som bidrar till förutsättningarna för omställning och som riktar sig specifikt till dem som verkligen behöver ställa om, kan kompensationen i stället bidra till att skynda på omställningen och minska utsläppen. Men det har inte regeringen redogjort för i propositionen. Vi har också en reservation som gäller den samlade effekten av klimatpolitiken. ETS 2 är ett verktyg, men det är ett verktyg som behövs bland många fler för att vi faktiskt ska få ned utsläppen tillräckligt snabbt så att vi når de nationella klimatmålen till 2030, våra EU-åtaganden till 2030, och att vi undviker de allvarligaste riskerna av klimatförändringen till följd av att vi minskar utsläppen."[123]

Interpellationer och skriftliga frågor

[120] Protokoll 2024/25:10 anf. 31
[121] Protokoll 2024/25:10 anf.36
[122] Protokoll 2024/25:10 anf.37
[123] Protokoll 2024/25:10 anf. 40

sökord: *(förbjud ELLER förbud ELLER stopp* ELLER slut*) OCH fossila bränslen*.

Endast en fråga som relaterar direkt till förbud av fossila bränslen har ställts. Katarina Luhr (MP) ställer **fråga 2025/26:348** till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) gällande uppluckringen av EU-förbud för nyförsäljning av fossila bilar 2035. I den skriver Luhr:

"Det är tydligt att många ser förslaget som ytterligare ett bakslag för EU:s gemensamma klimatpolitik och att förslaget riskerar att vagga in både europeiska biltillverkare och bilköpare i en falsk föreställning om att fossila bilar fortsatt tillhör framtiden. Det verkar som om det funnits stora åsiktsskillnader om förslaget inom Tidöregeringen, där Sverigedemokraterna har varit tydligast i sin kritik mot förslaget medan klimatministern tidigare har uttryckt kritik mot ett försvagat förslag. På senare tid har företrädare både från Kristdemokraterna och Moderaterna visat ett motstånd mot ett förbud 2035, och även klimatministerns skriftliga kommentar på uppluckringen kan uppfattas som försiktigt positiv. Jag vill därför fråga klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari: Hur har Sveriges regering drivit frågan på EU-nivå, och hur har ministern och regeringen arbetat för att förbudet för nybilsförsäljning av fossildrivna bilar ska kvarstå?"[124]

Klimat – och miljöminister Romina Pourmokhtari anger i sitt svar att regeringen inte har ändrat sin ståndpunkt sedan införandet av förbudet 2023. Dessutom framhåller klimat- och miljöministern att "Regeringens målsättning har hela tiden varit att EU måste se till att de europeiska företag som är föregångare i omställningen och som gjort omfattande investeringar i elektrifieringen i enlighet med beslutad lagstiftning belönas tillräckligt, och inte straffas, när EU gör justeringar av regleringen på vägen mot nettonollutsläpp."[125]

Desto fler frågor och interpellationer har ställts där klargöranden om vilka styrmedel som ska användas för att nå klimatmål efterfrågas. Sådana har inkommit från Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet:

Mot bakgrund av förändringarna i reduktionsplikten ställer Centerpartiets Ulrika Heie **interpellation 2022/23:4** till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari och frågar "1. Vilka initiativ ämnar ministern ta för att säkerställa att trafiksektorns klimatmål till 2030 kan uppnås? 2.Vilka utsläppsminskningar väntas dessa initiativ ge och när?".[126]

Miljöpartiets Märta Stenevi ställer **interpellation 2022/23:39** till klimat- och miljöministern och frågar "Avser ministern att minska utsläppen med 55 procent inom ESR-sektorn till 2030, vilket Sveriges regering är juridiskt bunden att göra? Om ja, vilka

[124] Skriftlig fråga 2025/26:348
[125] Svar på skriftlig fråga 2025/26:348
[126] Interpellation 2022/23:4

specifika åtgärder, som inte klassas som kompletterande åtgärder, avser ministern att lägga fram för att lyckas med detta?”[127]

I **interpellation 2022/23:322** frågar Elin Söderberg (MP) klimat- och miljöministern: ”Kan statsrådet nämna fem åtgärder som statsrådet har för avsikt att vidta för att minska utsläppen under denna mandatperiod?”[128]

Katarina Luhr (MP) frågar i **interpellation 2025/26:262** klimat- och miljöministern om ”1. Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att vända utvecklingen och sänka Sveriges utsläpp till en nivå som får ned utsläppen till målbanan mot 2030-målet igen? 2. Vilka politiska åtgärder bör enligt ministern prioriteras för att Sveriges klimatutsläpp snabbt ska minska i den takt som behövs för att vi ska kunna nå både EU:s och Sveriges nationella klimatmål till år 2030?”[129]

Socialdemokraternas Åsa Westlund ställer **interpellation 2025/26:69** till klimat- och miljöministern mot bakgrund av att "de svenska utsläppen ökade enligt den senaste tillgängliga statistiken för helår med 7 procent 2024" och att regeringen, i budgetproposition 2026, konstaterar ”att det saknas styrmedel som skulle göra att Sverige når utsläppsmålet för bland annat transporter (ESR-målet) till 2030." Hon frågar: ”Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att klimatmålet ska nås?”

Kajsa Fredholm (V) ställer en **interpellation 2024/25:177** till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari avseende styrmedel för utfasningen av fossila bränslen. Hon frågar: ”1. Avser statsrådet att verka för nya åtgärder i närtid, och i så fall vilka, som rättvist minskar utsläppen för att nå målen till 2030 genom att åtgärderna underlättar och belönar minskad användning av fossila bränslen? 2. Avser statsrådet att verka för att ytterligare styrmedel, förutom de som signaleras i regeringens klimathandlingsplan, införs innan maj 2026 för att minska utsläppen från inrikes transporter i linje med antaget klimatmål om att minska utsläppen från sektorn med 70 procent senast 2030?”[130]

Kajsa Fredholm (V) frågar också klimat- och miljöministern i **interpellation 2022/23:48** ”1. Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att öka Sveriges möjligheter att nå antagna klimatmål till 2030? 2. Avser ministern att verka för att nya utsläppsminskande åtgärder införs det närmaste året, och i så fall vilka?”[131]

---

[127] Interpellation 2022/23:39
[128] interpellation 2025/26:322
[129] Skriftlig fråga 2025/26:262
[130] Interpellation 2024/25:177
[131] Interpellation 2022/23:48

2. Besluta om ett mål för ökad kolsänka

Besluta om ett mål om att minst fördubbla kolsänkan i svenska ekosystem till år 2030.

2.1 Bakgrundstext från 2022

Kolsänkor är system för att binda och lagra koldioxid. För att nå klimatmålen krävs utöver minskade utsläpp också att kolsänkor och kolförråd skyddas och utökas, utan att samtidigt orsaka negativa konsekvenser för ekosystem och biologisk mångfald. Naturliga klimatlösningar, vilket innebär att kolinlagringen i ekosystem ökas genom att återställa eller skydda dem, är en lovande metod i detta hänseende. Sverige saknar i dagsläget en sammanhållen politik för naturliga klimatlösningar som främjar biologisk mångfald och klimat. För att behålla ledartröjan i klimatarbetet och ta höjd för skogs- och jordbrukets effekter på klimatet behövs ett mål för att öka kolsänkorna i Sverige.

Så svarade partierna 2022

Endast tre partier svarar ja till förslaget, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna. Vänsterpartiet kommenterar sitt svar med att partiet har motionerat om ett mål om att fördubbla Sveriges naturliga kolsänka och att det kommer fortsätta verka för ett sådant mål. Liberalerna kommenterar att en ökad kolsänka är kostnadseffektiv åtgärd som även kan bidra till andra miljömål och lyfter fram partiets initiativ till satsningar på återvätning av torvmark. Miljöpartiet vill se att Sverige tar ett samlat grepp på naturbaserade klimatlösningar, åtgärder för att öka kolinlagringen i landskapet och lyfter att det är viktigt är att fokusera på lösningar som kan generera nettoupptag av växthusgaser i närtid. Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet svarar alla nej. Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet hävdar att den brukade skogen ger en större klimatnytta jämfört med den som låts stå genom att skogsråvaror ersätter det fossilbaserade. Sverigedemokraterna menar att upptaget av koldioxid i Sverige redan är på en hög nivå och att ett mål om en fördubbling varken är realistiskt eller nödvändigt. Socialdemokraterna svarar vet ej och kommenterar inte sitt svar närmare.

Sammanfattningsvis finns det inte en majoritet för förslaget. Om Socialdemokraterna, som idag svarar vet ej, skulle ställa sig bakom förslaget skulle det ändå inte finnas en majoritet för att fördubbla kolsänkan med dagens riksdagssammansättning.

Avgränsning:

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 17 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

2.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *kolsänka ELLER nettoupptag ELLER kolinlagring , Våtmark*

Direktiv, utredningar och promemorior

I augusti 2022 tillsatte regeringen Andersson (S) **direktiv 2022:126** *Tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (M 2010:04) om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)*. I direktivet ges Miljömålsberedningen i uppdrag att bland annat "föreslå hur Sverige, med beaktande av andra angelägna behov som exempelvis försörjningstrygghet, landsbygdsutveckling och konkurrenskraft, på ett kostnadseffektivt sätt ska nå de åtaganden om ökad kolsänka som väntas bli resultatet av klimatneutralitetsmålet i EU:s klimatlag och förhandlingarna om EU:s LULUCF-förordning". Tilläggsuppdraget skulle redovisas senast den 2 december 2024.[132] Genom **direktiv 2024:94** som beslutades av nuvarande regering den 3 oktober 2024 förlängs uppdraget till den 15 februari 2025.[133]

Av direktivet följde Miljömålsberedningens delbetänkande **SOU 2025:21** *Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)* som lämnades in till regeringen den 15 februari 2025. Delbetänkandet innehåller ett antal förslag som relaterar till en ökning av kolinlagringen i skogs- och jordbruksmark – exempelvis förslag om ökad rådgivning till skogs- och jordbrukare i syfte att öka kolinlagringen[134] samt att Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och länsstyrelserna får i uppdrag att "genom sitt våtmarksarbete bidra till att fram till 2030 minska nettoutsläppen från dränerad organogen mark med en miljon ton koldioxidekvivalenter jämfört med rapporterade utsläpp för 2025".[135] Däremot innehåller den föreslagna strategin inga förslag om att anta ett mål för ökad kolsänka. Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition med anledning av utredningen.

Den 23 januari 2025 tillsatte regeringen **direktiv 2025:3** *Tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (M 2010:04) om utformningen av svenska etappmål till 2030*. I direktivet ger regeringen Miljömålsberedningen i uppdrag att, bland annat, "lämna förslag på hur svenska etappmål till 2030 kan utformas så att de bättre överensstämmer med Sveriges åtaganden inom EU och styr effektivt mot det långsiktiga målet om nettonollutsläpp senast 2045 och negativa utsläpp därefter".[136]

---

[132] Direktiv 2022:126, s. 1
[133] Direktiv 2024:94
[134] SOU 2025:21, s. 183, 259
[135] SOU 2025:21, s. 307
[136] Direktiv 2025:3, s. 10

Den 30 oktober 2025 överlämnade Miljömålsberedningen det resulterande delbetänkandet **SOU 2025:107** *Sveriges nationella klimatmål - uppdaterat etappmål till 2030* till regeringen. Där föreslår Miljömålsberedningen en uppdaterad målkonstruktion för det svenska etappmålet om minskade växthusgaser till 2030.[137] Delbetänkandet inkluderar inga direkta förslag om att införa ett mål om ökad kolsänka till 2030. Däremot föreslår utredningen att det rapporterade nettoupptag som överstiger Sveriges åtagande enligt EU:s LULUCF-förordning ska kunna tillgodoräknas som kompletterande åtgärd fram till och med 2030. Detta ger indirekt en målsättning, eller åtminstone incitament, att kolsänkan ska vara minst i den nivå som EU kräver. Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition som följd av utredningen.

Partiernas agerande i Miljömålsberedningen kopplat till SOU 2025:21

I relation till Miljömålsberedningens delbetänkande **SOU 2025:21** *Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)* har flertalet av beredningens ledamöter inkommit med särskilda yttranden och reservationer.

Ledamöterna Maria Gardfjell (MP) och Andrea Andersson Tay (V) reserverar sig mot att följande förslag strukits från beredningens betänkande: “att det i miljömålssystemet införs ett nytt etappmål med följande lydelse: Sveriges rapporterade nettoupptag av växthusgaser bör öka kontinuerligt och 2030 vara minst 4 miljoner ton CO2e högre än det rapporterade nettoupptaget i genomsnitt var under perioden 2016–2018. Nivån bör därefter nå och minst bibehållas på den genomsnittliga nivån för det genomsnittliga rapporterade nettoupptaget för perioden 1990–2022.”[138]

Andrea Andersson-Tay (V) kritiserar Miljömålsberedningen för att inte leva upp till uppdraget om att ge förslag om en strategi för hur Sverige ska nå sina åtaganden om ökad kolsänka och biologisk mångfald. Hon anger att “Det finns flera förslag i betänkandet som leder i rätt riktning, men eftersom förslagen sammantaget inte är tillräckliga för att åtagandena ska nås har uppdraget inte fullgjorts. De förslag som läggs fram i betänkandet är alldeles för begränsade i sin omfattning för att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden gällande både kolinlagring och biologisk mångfald.” Ledamoten framhåller dessutom att “flera viktiga förslag som länge fanns med i beredningsarbetet ströks i ett mycket sent skede.” och lyfter fram förslaget om etappmål för kolinlagring enligt ovan som ett sådant förslag. Hon anger att detta förslag ”ströks av högerpartierna vid beredningens sista möte.” och framhåller att det, att inte inkludera något mål för kolinlagring, är “under all kritik.”[139]

---

[137] SOU 2025:107, s. 63
[138] SOU 2025:21, s. 890
[139] SOU 2025:21, s. 869-870

I likhet med Vänsterpartiets ledamot, kritiserar även Maria Gardfjell (MP), att förändringar gjorts i ett sent skede av processen. Hon lyfter att riksdagspartierna borde fråga sig "vad det egentligen är för mening att genomföra statliga utredningar om Tidöpartierna ska […] komma med omfattande förändringar av förslagen i samband med det avslutande mötet för justering av utredningens förslag? Inget av Tidöpartierna ville motivera sina ställningstaganden, ordföranden Lars Tysklind (L) valde också att med sin utslagsröst stödja det som närmast kan liknas vid en kupp i ett sent skede av processen då det är för sent att inkomma med så omfattande nya förslag."[140] Ledamoten anger "Jag reserverar mig till förmån för att förslaget om etappmål om Sveriges nettoupptag. (Det borde inte borde strukits av majoriteten i Miljömålsberedningen på Miljömålsberedningens justeringsmöte 25-01-07.)" och tillägger även att "Jag reserverar mig till förmån för mitt yrkande att lägga till en bisats efter första meningen – och/eller den nivå som gör att Sverige når sitt beting 2030 i enlighet med LULUCF-förordningen."[141]

Tomas Brandberg (SD) anger i sitt särskilda yttrande att: "Under processens gång har beredningens betänkande utvecklats i en riktning som gör att det är en helhet som Sverigedemokraterna, givet utredningens direktiv, kan ställa sig bakom. Men det bör påpekas att det finns betydande utmaningar med många av förslagen." Ledamoten framhåller också att Sverigedemokraterna "har argumenterat emot och även röstat emot LULUCF-förordningen i EU-parlamentet. Men det är en sak vad partiet anser om att denna rättsakt har antagits, en annan att Miljömålsberedningen har ställts inför uppgiften att föreslå hur den ska genomföras. Med detta konstaterat måste man ta i beaktande att det finns många faktorer som påverkar skogens tillväxt, som politiken inte styr över. En annan problematik är att uppskattningen av mängden kol bundet i marken (så kallat markkol) är en levande vetenskap och uppdateringar av dessa data har nyligen fått dramatiska följder för Sveriges åtagande."[142]

Joakim Järrebring (S) kritiserar Moderaternas och Liberalernas agerande i processen för framtagandet av strategin. Han framhåller i sitt särskilda yttrande: "Den blocköverskridande kompromiss som diskuterades i beredningen, och som Socialdemokraterna ställde sig bakom, byggde på en grund av brett politiskt samförstånd. Den hade kunnat säkra förutsättningarna för en ambitiös men realistisk strategi där alla parter tar sitt ansvar. Genom att välja bort denna breda överenskommelse och i stället forma ett förslag inom Tidöpartierna, har Moderaterna och Liberalerna valt att prioritera kortsiktiga politiska vinster framför långsiktig stabilitet och trovärdighet."[143]

---

[140] SOU 2025:21, s. 881
[141] SOU 2025:21, s. 890
[142] SOU 2025:21, s. 921-922
[143] SOU 2025:21, s. 924

Stina Larsson (C) framför i sitt särskilda yttrande att "Centerpartiet ställer sig bakom de föreslagna åtgärderna för att öka nettoupptaget av växthusgaser. Däremot anser Centerpartiet att man bör avvakta revideringen av EU:s klimatmål innan genomförande av förslagen. Prioriteringen borde vara att minska de fossila utsläppen i stället för att ge pålagor till markanvändningssektorn."[144] Ledamoten anger vidare att "De åtgärder för ökad kolinbindning som vore samhällsekonomiskt försvarbara är de som leder till ökad produktivitet och tillväxt, vilket bäst sker genom en lönsam skogsnäring med muskler att utveckla nytt plantmaterial och där de senaste råd och rönen inom skötsel effektivt når markägaren. […] Trots vår kritik mot kraven om ökad kolsänka i markanvändningssektorn och de poängterade bristerna med åtgärderna ser vi att det är av vikt att det offentliga står för de kostnader som krävs för att genomföra åtgärderna. Detta tillsammans med att åtgärderna är frivilliga för markägaren gör att vi ställt oss bakom desamma. Dock kvarstår att förordningen och det svenska åtagandet behöver revideras omgående."[145]

Liberalernas ledamot Elin Nilsson (L) anger i sitt särskilda yttrande att "Liberalerna ställer sig bakom betänkandet i sin helhet."[146]

Även Kristdemokraternas ledamot Carl-Wiktor Svensson (KD) kritiserar processen av framtagandet av strategin, i synnerhet kopplat till att ledamoten anser att beredningen inte beaktat delar av regeringens direktiv. Däremot innebär de förändringar som gjordes i ett senare skede att Kristdemokraterna kan ställa sig bakom slutresultatet i betänkandet: "Som en följd av ovan beskrivna arbetsprocesser har vi ställts inför en situation att med kort tid kvar av beredningens arbete i praktiken välja att stödja eller förkasta ett färdigt paket med förslag från sekretariatet. Detta i stället för att, som vi önskat, få ta ställning till och genom politiska förhandlingar bygga samman en god helhet mellan olika utredda och möjliga reformalternativ. Då sekretariatets paket ej beaktat varesig regeringens eller Kristdemokraternas politiska viljeinriktning, och ej heller direktiven i sin helhet, så uppstod i ett sent skede möjligheten att samla en majoritet för en annan linje i viktiga nyckelfrågor, varför vi avstår från en reservation."[147] Slutligen anger ledamoten: "Som ledamot är jag däremot stolt över de ändringar och strykningar vi förhandlat bort i sak. Däribland nya orimliga miljö- och klimatmål […]. Med dessa ändringar är helheten mer kostnadseffektiv och inte lika landsbygds- och produktionsfientlig"[148]

[144] SOU 2025:21, s. 926
[145] SOU 2025:21, s. 927-928
[146] SOU 2025:21, s. 930
[147] SOU 2025:21, s. 932
[148] SOU 2025:21, s. 934

2.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *kolsänka ELLER kolinlagring, Våtmark*

Propositioner, skrivelser och förordningar

Regeringen har inte lagt fram några propositioner som innehåller förslag om att besluta om mål om att fördubbla Sveriges kolsänka till 2030. Däremot har regeringen lyft fram naturbaserade klimatlösningar samt lagt fram förslag som relaterar till återvätning av utdikade våtmarker i skogs- och jordbruksområden.

I **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* som lämnades in till riksdagen den 21 december 2023 gör regeringen bedömningen att "Takten i återvätning av utdikade våtmarker i skogs- och jordbruksmark bör öka. Kunskapshöjande åtgärder och informationsspridning till markägare och lokala aktörer om återvätning bör genomföras för att effektiva åtgärder ska komma till stånd. En satsning på restaurering av våtmarker, inklusive en kompetenssatsning, bör genomföras. Därför har regeringen föreslagit att medel tillförs ändamålet i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1) och 2024 (prop. 2023/24:1)"[149]

I **skrivelse 2023/24:97** *Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning* som lämnades in till riksdagen den 14 mars 2024 lyfter regeringen vikten av naturbaserade klimatanpassningsåtgärder för att stärka beredskapen för extrema väderhändelser så som skyfall, översvämningar, torka och bränder. I regeringens inriktning ingår att "Regeringen kommer att verka för ett ökat nyttjande av naturbaserade lösningar" och den anger särskilt återställande av våtmarker som en prioriterad åtgärd som samtidigt bidrar till ökad koldioxidinlagring.[150]

Regeringen har även gjort förändringar i anslagen till åtgärder för och skydd av värdefull natur, där särskilda poster angivits för restaurering av vissa marker.

I **proposition 2022/23:1** *Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård* föreslår regeringen att 1,13 miljarder kronor läggs på posten 1:3 Åtgärder för värdefull natur, i jämförelse med 2,061 miljarder som lades på posten av föregående regering i budgeten för år 2022. På posten 1:14 Skydd av värdefull natur anslår regeringen 1,171 miljarder kronor, i jämförelse med 1,721 miljarder från föregående regering. Under utgiftsområde 1:3 anvisar regeringen specifikt 200 miljoner kronor extra till återvätning av våtmarker. Regeringen skriver: "I syfte att finansiera återvätning av våtmarker ökas anslaget med 200 miljoner kronor fr.o.m. 2023. Anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur minskas med motsvarande belopp."[151]

---

[149] Skrivelse 2023/24:59, s. 192
[150] Skrivelse 2023/24:97, s. 48, 51
[151] Proposition 2022/23:1, s. 83

I **proposition 2023/24:1** *Utgiftsområde 20 klimat, miljö och natur* föreslår regeringen att 1,212 miljarder kronor läggs på posten 1:3 Åtgärder för värdefull natur samt att 1,671 miljarder läggs på posten Skydd av värdefull natur. Regeringen ökar anslaget till återvätning av våtmarker med 155 miljoner kronor.[152]

I **proposition 2024/25:1** *Utgiftsområde 20 klimat, miljö och natur* föreslår regeringen att 1,352 miljarder läggs på posten 1:3 Åtgärder för värdefull natur samt att 1,186 miljarder läggs på posten 1:14 skydd av värdefull natur. Regeringen ökar anslaget till åtgärder för restaurering och skötsel av ängs- och betesmarker med 30 miljoner kronor [153]

I **proposition 2025/26:1** *Utgiftsområde 20 klimat, miljö och natur* föreslår regeringen att 1,803 miljarder kronor läggs på posten 1:3 Åtgärder för värdefull natur samt att 1,186 miljarder läggs på posten 1:14 Skydd av värdefull natur. Regeringen ökar anslaget till återvätning av nedlagd jordbruksmark med 50 miljoner kronor.[154]

Motioner

2.3.1 Regeringspartierna

2.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner som innehåller förslag om att öka kolsänkan.

2.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner som innehåller förslag om att öka kolsänkan.

2.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner som innehåller förslag om att öka kolsänkan.

2.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

2.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har inte lagt fram några motioner som innehåller yrkanden där mål för ökad kolsänka ingår. Däremot framhåller partiet vikten av ökad kolinlagring i syfte att ”möta de växande klimatutmaningarna och bidra till Sveriges omställning till ett fossilfritt samhälle” Partiet skriver att: “Våtmarker spelar en avgörande roll i att lagra kol, men när de dräneras för att användas till jordbruk eller byggnation frigörs stora mängder koldioxid. För att motverka detta vill vi intensifiera arbetet med att

[152] Proposition 2023/24:1, s. 96
[153] Proposition 2024/25:1, s. 98
[154] Proposition 2025/26:1, s. 97

återväta torvmark. Denna åtgärd kommer att bidra till att bevara och öka kolsänkorna, samtidigt som det minskar utsläppen av växthusgaser."[155] Därför föreslår partiet, i **motion 2022/23:2037** av Anna-Caren Sätherberg m.fl.[156], **motion 2023/24:2629** av Anna Caren Sätherberg m.fl.[157], **motion 2024/25:3109** av Anna Caren Sätherberg m.fl.[158] samt **motion 2025/26:3732** av Åsa Westlund m.fl.[159], att riksdagen ska ställa sig bakom "det som anförs i motionen om vikten av att återställandet och anläggandet av våtmarker intensifieras och att miljöhänsyn tas vid eventuell exploatering".

2.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram några motioner där partiet föreslår att beslut om mål för ökad kolsänka ska tas. Partiet har dock framhävt aktivt brukande av skogen som en åtgärd för att öka kolsänkan och förespråkar att LULUCF-förordningen borde förändras i syfte att ta hänsyn till detta.

I **motion 2022/23:972** av Martin Kinnunen m.fl. skriver partiet: "LULUCF hanterar skogen som kolsänka och även långlivade skogsprodukters, exempelvis hus och möblers, förmåga att länge binda atmosfäriskt kol. Däremot hanterar inte LULUCF skogsprodukternas substitutionseffekt, alltså att de ersätter andra produkter, såsom cement, olja och kol, vilka medför betydligt större koldioxidutsläpp. Därmed riskerar systemet kring LULUCF att bli kontraproduktivt genom att leda till lägre avverkning och därmed mindre substitution"[160] I **motion 2024/25:1370** av Martin Kinnunen m.fl. påpekar partiet även att "Sverige har blivit en 'kolsänka' för andra EU-länder, vilket innebär att vi absorberar koldioxid för att andra ska kunna släppa ut mer. Detta är inte hållbart på lång sikt. Sverige bör därför sträva efter att minimera de negativa effekterna av LULUCF-förordningen för skogssektorn."[161]

Partiet har även framhållit vikten av ett "bevarande och utveckling av torvbruket". I **motion 2022/23:968** av Martin Kinnunen m.fl.,[162] **motion 2023/24:372** av Martin Kinnunen m.fl.[163] samt i **motion 2024/25:1399** av Martin Kinnunen m.fl.[164] har partiet därför yrkat på att "tillståndsverksamheten för torvbruk behöver utredas med syftet att förenkla att få tillstånd på härför lämpliga marker över hela landet".[165]

---

[155] Motion 2024/25:3109, s.17
[156] Motion 2022/23:2037
[157] Motion 2023/24:2629
[158] Motion 2024/25:3109
[159] Motion 2025/26:3732
[160] Motion 2022/23:972, s. 28
[161] Motion 2024/25:1370, s. 6
[162] Motion 2022/23:968
[163] Motion 2023/24:372
[164] Motion 2024/25:1399
[165] Motion 2024/25:1399, s. 1

2.3.2.3 Vänsterpartiet

I **motion 2022/23:1246** av Kajsa Fredholm m.fl.[166] och **motion 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl.[167] yrkar Vänsterpartiet på att "Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017"[168]. Partiet motiverar förslaget genom att framhålla att "En mycket stor andel av världens länder har satt upp klimatmål för att minska utsläppen av växthusgaser. Däremot saknar många länder klimatmål för ökad kolinlagring genom naturbaserade klimatlösningar. [...] Åtgärder för att stärka kolinlagringen behövs inom både skogs- och jordbruket. Det kan exempelvis ske genom förändrade bruksmetoder som värnar kolförråden som finns i marken samt återvätning av torrlagda våtmarker och torvmarker. Ökad kolinlagring ger ofta även fördelar för biologisk mångfald, ekosystemtjänster och klimatanpassning."[169]

Vidare föreslår partiet att en strategi bör tas fram för hur kolinlagringen ska kunna öka. I **motion 2025/26:2789** av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkar partiet på att regeringen "skyndsamt bör återkomma med förslag på strategi med åtgärder för hur Sverige till 2030 ska nå åtaganden om att öka kolinlagringen med 4 miljoner ton växthusgaser mer än genomsnittet för perioden 2016–2018". Motionärerna framhåller att de anser att Miljömålsberedningen misslyckats med att ta fram en strategi för att stärka kolinlagringen. Partiet skriver: "Miljömålsberedningen hade bl.a. i uppdrag att ta fram förslag på en strategi för hur Sverige ska nå en ökad kolsänka enligt EU:s klimatlag och LULUCF- förordningen (dvs förordningen som hanterar upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn). Hur Sveriges skogar skyddas och brukas har avgörande betydelse för att Sverige ska nå åtaganden om att öka nettoupptaget av växthusgaser i skog och mark. Tyvärr tillintetgjordes den parlamentariska beredningen av en grundmurad ovilja från högerpartiernas representanter att lyssna till och beakta aktuell forskning om både biologisk mångfald och kolinlagring. [...] Vänsterpartiet anser att förslagen i betänkandet är otillräckliga för att Sverige ska nå sina åtaganden för att stärka kolinlagringen i skogen."[170]

2.3.2.4 Centerpartiet

Som ett led i att skala upp satsningar på minusutsläpp, föreslår Centerpartiet, i **motion 2024/25:2954** av Muharrem Demirok m.fl.[171], **motion 2024/25:3169** av Rickard Nordin

[166] Motion 2022/23:1246
[167] Motion 2023/24:2815
[168] Motion 2022/23:1246, s. 3
[169] Motion 2023/24:2815, s. 66
[170] Motion 2025/26:2789, s. 16
[171] Motion 2024/25:2954

m.fl.,[172] **motion 2025/26:3582** av Rickard Nordin m.fl.,[173] **motion 2025/26:3596** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl.[174] att mål för ökad kolsänka ska införas för alla EU:s medlemsländer, och att regeringen ska driva på för detta i förhandlingar på EU-nivå. I motionerna yrkar partiet på att "regeringen i kommande förhandlingar ska se till att klimatmålet till 2040 innebär att utsläppen i EU ska minska med minst 95 procent till 2040 jämfört med 1990 års utsläpp och att det införs nationella, tekniska, kolsänkemål för alla EU:s medlemsländer"[175]

Partiet motiverar förslaget genom att framhålla att det "anser att alla länder måste göra sitt för att betala av sin koldioxidskuld. Därför vill vi att alla EU-länder ska ha ett mål om tekniska kolsänkor, såsom bio-CCS, till 2040, baserat på ländernas ackumulerade utsläpp i atmosfären mellan 1890 och 1990. På sikt vill vi även se ett gemensamt auktionssystem, utöver EU:s system för utsläppshandel, där privata aktörer och EU-länder kan köpa och sälja kolsänkor för att bidra till att klimatmålen nås."[176] Vidare skriver partiet att "Det finns en rad åtgärder för att minska mängden koldioxid i atmosfären. Vi måste minska våra utsläpp av koldioxid, men vi måste även stärka arbetet med kolsänkor och ny teknik som tar bort koldioxid från atmosfären. Parallellt med att utsläppen ska minska måste därför även incitamenten för minusutsläpp, så kallade negativa utsläpp, stärkas."

I fråga om naturliga kolsänkor betonar partiet vikten av ett aktivt brukande skogen i syfte att säkerställa skogens potential som naturlig kolsänka. Det skriver: "För att säkerställa stabila, långvariga och klimateffektiva naturliga kolsänkor över tid och för att realisera skogens potential att ersätta fossila material behövs ökad tillväxt i Sveriges skogar, vilket kräver en stärkt konkurrenskraft"[177] Däremot har partiet inte lagt fram yrkanden som relaterar till mål om ökad naturlig kolsänka.

2.3.2.5 Miljöpartiet

Miljöpartiet har, i flertalet motioner, lagt fram förslag om att besluta om fördubblad kolsänka. I **motion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl.[178], **motion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl.[179] samt i **motion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl.[180] föreslår Miljöpartiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nationellt mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan". I motionerna lägger partiet

[172] Motion 2024/25:3169
[173] Motion 2025/26:3582
[174] Motion 2025/26:3596
[175] Motion 2024/25:2954, s. 5
[176] Motion 2025/26:3596, s. 26
[177] Motion 2024/25:3169, s. 33
[178] Motion 2023/24:2819
[179] Motion 2024/25:2613
[180] Motion 2025/26:3422

dessutom fram flertalet yrkanden med åtgärder för att öka kolinlagringen i skog och mark. Exempelvis föreslår partiet att kolinbindningen bör öka ”genom att anta ett nationellt riksdagsbundet mål om att skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten med utgångspunkt i ett representativt urval av naturtyper och ekologisk funktion” samt att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra de åtgärder som föreslås i utredningsbetänkandet Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4) för ökad kolinbindning i skog och mark samt att utreda vidare åtgärder i syfte att arbeta strategiskt med naturbaserade klimatlösningar för att nå Sveriges klimatmål inom LULUCF-förordningen”.[181]

Partiet motiverar förslagen genom att framhålla: ”Inom ramen för LULUCF-förordningen har Sverige ett bindande mål om att öka kolinbindningen i skog och mark med ca 4 miljoner ton CO2ekv till 2030. Vidare framhåller IPCC behovet av att minska utsläppen av växthusgaser, öka kolinbindningen i skog och mark samt stärka den biologiska mångfalden för att klara Parisavtalet. De senaste åren har utvecklingen gått åt fel håll i Sverige. Nettoinbindningen av växthusgaser i skog och mark har minskat till följd av att skogen vuxit sämre och avverkningarna ökat. Åtgärder behöver komma på plats i närtid för att nå målet Sveriges bindande åtagande. Ett strategiskt arbete behöver därför upprättas för s.k. naturbaserade lösningar, åtgärder som ökar nettoinbindningen av kol i skog och mark.”[182]

I **motion 2025/26:3284** av Katarina Luhr m.fl. föreslår partiet även att etappmål ska utformas för “nettoupptag av koldioxid i markanvändningssektorn, som kan bidra till att vi styr tydligt mot att uppnå våra åtaganden inom LULUCF-sektorn och att markanvändningssektorn även på längre sikt ökar upptaget av koldioxid”[183]

Partiet har även lagt fram förslag om att ta till vara potentialen i naturbaserade klimatlösningar i syfte att bland annat öka kolinlagringen I **motion 2022/23** av Per Bolund m.fl.[184] och **motion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl.[185] yrkar partiet på att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara potentialen i naturbaserade klimatlösningar i samklang med miljömålen, för ökad kolinlagring och klimatanpassning, och låta denna ansats genomsyra all relevant politik för förvaltning och brukningsmetoder av både land- och vattenbaserade ekosystem”[186] Partiet pekar på att ”lösningar på klimatkrisen och naturkrisen är sammanlänkade” och att ”Ekosystemen spelar en avgörande roll som kolsänka, och Miljöpartiet menar att naturbaserade klimatlösningar, i samklang med miljömålen, har en avgörande roll att spela, för att öka kolinlagringen och klimatanpassningsförmågan och för starkare

[181] Motion 2023/24:2819, s. 11-12
[182] Motion 2025/26:3422, s. 75-76
[183] Motion 2025/26:3284, s.1
[184] Motion 2022/23:2110
[185] Motion 2023/24:996
[186] Motion 2022/23:2110, s. 1

ekosystem”[187]

2.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I denna del kommer endast förslag som handlar om mål om ökad kolsänka att följas.

Betänkande 2022/23:MJU16

I **betänkande 2022/23:MJU16** *Klimatpolitik* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Vänsterpartiets yrkande 1 i **motion 2022/23:MJU16** där partiet föreslår att “Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige fram till 2030 jämfört med 2017”. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[188]

Betänkande 2023/24:MJU15

I **betänkande 2023/24:MJU15** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets yrkande 95 i **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att “ett nationellt mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan” antas. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[189]

I samma betänkande behandlar Miljö- och jordbruksutskottet även Vänsterpartiets yrkande 69 i **motion 2023/24:2815** där partiet föreslår att “Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017”. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[190]

Betänkande 2024/25:MJU14

I **betänkande 2024/25:MJU14** *Klimatpolitik* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Centerpartiets yrkande 33 i **motion 2024/25:2954** samt yrkande 14 i **motion 2024/25:3169** där partiet föreslår att “regeringen i kommande förhandlingar ska se till att klimatmålet till 2040 innebär att utsläppen i EU ska minska med minst 95 procent till 2040 jämfört med 1990 års utsläpp och att det införs nationella, tekniska, kolsänkemål för alla EU:s medlemsländer”. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[191]

---

[187] Motion 2022/23:2110, s.6
[188] Betänkande 2022/23:MJU16, res. 28
[189] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 83
[190] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 82
[191] Betänkande 2024/25:MJU14, res. 5

I samma betänkande behandlar utskottet även Miljöpartiets yrkande 97 i **motion 2024/25:2613** där partiet föreslår att "ett nationellt mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan" antas. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[192]

Betänkande 2025/26:MJU16

I **betänkande 2025/26:MJU16** *Klimatpolitik* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Centerpartiets yrkande 48 i **motion 2025/26:3596** samt yrkande 18 i **motion 2025/26:3582** där partiet föreslår att "regeringen i kommande förhandlingar ska se till att klimatmålet till 2040 innebär att utsläppen i EU ska minska med minst 95 procent till 2040, utan flexibiliteter, jämfört med 1990 års utsläpp och att det införs nationella, tekniska, kolsänkemål för alla EU:s medlemsländer". I samma betänkande behandlar utskottet även Miljöpartiets yrkande 105 i **motion 2025/26:3422** om att ett nationellt mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan ska antas. Motionsyrkandena bereds i förenklad ordning med hänvisning till att utskottet behandlat samma eller i huvudsak samma förlag tidigare under mandatperioden, bland annat i betänkandena 2022/23:MJU16, 2023/24:MJU15, 2023/24:MJU18, 2024/25:MJU14 och 2024/25:MJU17. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. För ställningstaganden hänvisar utskottet till de nämnda betänkandena.[193]

Även Miljöpartiets yrkande 4 i **motion 2025/26:3284** om att "utforma etappmål för nettoupptag av koldioxid i markanvändningssektorn som kan bidra till att vi styr tydligt mot att uppnå våra åtaganden inom LULUCF-sektorn och att markanvändningssektorn även på längre sikt ökar upptaget av koldioxid". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[194]

2.5 Riksdagens behandling

Betänkande 2022/23:MJU16

Den 7 juni 2023 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2022/23:MJU16. Därmed beslutade riksdagen att avslå Vänsterpartiets yrkande 1 i **motion 2022/23:MJU16** där partiet föreslår att "Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige fram till 2030 jämfört med 2017". Beslutet fattades via acklamation[195].

[192] Betänkande 2024/25:MJU14, res. 29
[193] Betänkande 2025/26:MJU16, s. 56
[194] Betänkande 2025/26:MJU16, res. 17
[195] Protokoll 2022/23:119

Betänkande 2023/24:MJU15

Den 22 maj 2024 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:MJU15. Därmed beslutade riksdagen att avslå Miljöpartiets yrkande 95 i **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att "ett nationellt mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan" antas. Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen även att avslå Vänsterpartiets yrkande 69 i **motion 2023/24:2815** där partiet föreslår att "Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017". Beslutet fattades via acklamation.[196]

Betänkande 2024/25:MJU14

Den 8 maj 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU14. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå Centerpartiets yrkande 33 i **motion 2024/25:2954** samt yrkande 14 i **motion 2024/25:3169** där partiet föreslår att "regeringen i kommande förhandlingar ska se till att klimatmålet till 2040 innebär att utsläppen i EU ska minska med minst 95 procent till 2040 jämfört med 1990 års utsläpp och att det införs nationella, tekniska, kolsänkemål för alla EU:s medlemsländer". Beslutet fattades via acklamation.[197]

Avslå Miljöpartiets yrkande 97 i **motion 2024/25:2613** där partiet föreslår att "ett nationellt mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan" antas. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets reservation 29. Utfallet blev:

Ja: 92 S, 61 SD, 59 M, 19 V, 20 C, 17 KD, 12 L, 2 - (totalt 282)

Nej: 17 MP (totalt 17)[198]

Betänkande 2025/26:MJU16

Den 11 mars 2026 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:MJU16. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå Centerpartiets yrkande 48 i **motion 2025/26:3596** samt yrkande 18 i **motion 2025/26:3582** där partiet föreslår att "regeringen i kommande förhandlingar ska se till att klimatmålet till 2040 innebär att utsläppen i EU ska minska med minst 95 procent till 2040, utan flexibiliteter, jämfört med 1990 års utsläpp och att det införs nationella, tekniska, kolsänkemål för alla EU:s medlemsländer". Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen att avslå även Miljöpartiets yrkande 105 i **motion 2025/26:3422** om att ett nationellt mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan ska antas. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[199]

---

[196] Protokoll 2023/24:119
[197] Protokoll 2024/25:111
[198] Protokoll 2024/25:111, § 5 punkt 18, s. 56
[199] Protokoll 2025/26:87

Avslå Miljöpartiets yrkande 4 i **motion 2025/26:3284** om att "utforma etappmål för nettoupptag av koldioxid i markanvändningssektorn som kan bidra till att vi styr tydligt mot att uppnå våra åtaganden inom LULUCF-sektorn och att markanvändningssektorn även på längre sikt ökar upptaget av koldioxid". Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets reservation 17. Utfallet blev följande:

Ja: 89 S, 62 SD, 56 M, 21 C, 16 KD, 13 L, 2 - (totalt 259)

Nej: 15 MP, 2 - (totalt 17)

Avstod: 18 V, 1 - (totalt 19)[200]

Interpellationer, frågor och debatt

Sökord: kolsänka ELLER kolinlagring ELLER nettoupptag

I **interpellation 2022/23:48** frågar Kajsa Fredholm (V) klimat- och miljöministern Romina Pourmokhtari (L) huruvida ministern avser "att verka för att nya åtgärder i närtid införs för att stärka våra kolsänkor och för att säkra att unika naturvärden inte går förlorade?" Fredholm lyfter fram att "Fungerande ekosystem är grunden för vår välfärd. De stärker skogarnas och våtmarkernas funktion som kolsänka och bidrar till att minska samhällets sårbarhet i ett förändrat klimat. Regeringens budgetproposition kan närmast beskrivas som en abdikation från att nå klimat- och miljömål. [..] Anslaget för att skydda och vårda oersättlig natur sänks kraftigt, vilket ger förödande konsekvenser för att stärka naturens förmåga som kolsänka och värna den biologiska mångfalden. Visserligen ingår en begränsad satsning på våtmarker, men 'satsningen' finansieras genom en minskning av medel till skydd av värdefull natur."[201]

I sitt svar på interpellationen anför klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) att "Markanvändningssektorn är också en central del i regeringens klimatpolitik. Skogen fungerar som en viktig kolsänka och också genom att biomassa kan nyttjas till förnybara material och produkter."[202]

I **interpellation 2024/25:177** frågar Kajsa Fredholm (V) klimat- och miljöministern Romina Pourmokhtari (L) om statsrådet avser "verka för att en samlad plan tas fram för att öka upptaget av koldioxid i skog och mark i enlighet med Klimatpolitiska rådets rekommendationer?".

Romina Pourmokhtari (L) anger följande i sitt svar på interpellationen: "Prognoserna för marksektorn visar ett mindre nettoupptag jämfört med Sveriges åtaganden enligt LULUCF-förordningen. Dessa prognoser är starkt beroende av tillväxten i skogen. Detta

[200] Protokoll 2025/26:87, § 20 punkt 9, s. 62
[201] Interpellation 2022/23:48
[202] Interpellationsdebatt 2022/23:48, anf. 1

är en sektor med stora naturliga variationer, och den parlamentariska Miljömålsberedningen har ett tilläggsdirektiv att föreslå en strategi för att nå LULUCF-åtagandet (dir. 2022:126), med ett betänkande som väntas i februari 2025. Vi ser fram emot att ta emot Miljömålsberedningens förslag och kommer därefter att bereda dessa vidare i Regeringskansliet."[203]

I **interpellation 2024/25:270** frågar Katarina Luhr (MP) landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) om vilka åtgärder statsrådet och regeringen tänker "vidta för att öka skogens kolsänka?"[204]

Peter Kullgren (KD) besvarar interpellationen genom att framhålla att det aktiva skogsbruket är det som ger mest klimatnytta: "Det svenska skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete, dels genom tillgången till biomassa, som är av stor vikt för att möjliggöra omställningen till fossilfria material och bränslen, dels som kolsänka i skog, mark och träprodukter. Den växande skogen är också avgörande för den biologiska mångfalden. Regeringen bedömer att ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger högsta möjliga långsiktiga klimatnytta."[205] I ett senare anförande lyfter landsbygdsministern vidare även att: "Aktiva och engagerade skogsägare är helt avgörande för att stärka ekosystemen i skogen och för att ta till vara skogen som kolsänka och förnybar råvara. Dagens skogsägare har stor frihet att välja formerna för sitt brukande."[206]

I **skriftlig fråga 2024/25:555** frågar Rebecka Le Moine (MP) landsbygdsminister Peter Kullgren (KD): "Vad gör ministern för att Sveriges skogar ska binda mer kol?"

I sitt svar på frågan anger Peter Kullgren (KD): "Regeringen bedömer att ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger högsta långsiktiga klimatnytta. […] För att öka skogens klimatnytta, såväl för substitution som för ökat nettoupptag, bedöms insatser för ökad tillväxt, god skogshälsa och en växande cirkulär bioekonomi behövas. Regeringen prioriterar att det svenska skogsbruket inte begränsas utan fullt ut kan bidra till att klimatmålen nås samt till jobb och tillväxt i hela landet."[207]

---

[203] Interpellationsdebatt 2024/25:177, anf. 1
[204] Interpellation 2024/25:270
[205] Interpellationsdebatt 2024/25:270, anf. 1
[206] Interpellationsdebatt 2024/25:270, anf. 79
[207] Svar på fråga 2024/25:555

3. Anta en svensk koldioxidbudget

Anta en koldioxidbudget för Sverige i linje med Parisavtalets temperaturmål, baserad på IPCC:s sjätte utvärderingsrapport publicerad 2021—2022 och en globalt rättvis fördelning av utsläppsutrymmet.

3.1. Bakgrundstext från 2022

Riksdagen har antagit målet att de svenska utsläppen ska minska med minst 85 procent till 2045 jämfört med 1990. För den globala uppvärmningen är det dock halten växthusgaser i atmosfären som spelar roll, inte när utsläppen når noll. För att ett klimatmål ska vara relevant måste det därför också säga något om hur stora utsläppen kan vara fram till dess. Det brukar liknas vid en budget. Flera kommuner och regioner har antagit egna koldioxidbudgetar, men utan en nationell koldioxidbudget riskerar Sveriges långsiktiga klimatmål att tappa kraft.

Så svarade partierna 2022

Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Liberalerna svarar ja till förslaget att anta en koldioxidbudget för Sverige. Miljöpartiet vill utse en ansvarig myndighet för att ta fram en årlig nationell koldioxidbudget, som ska ligga till grund för styrmedel och åtgärder. Vänsterpartiet lyfter fram att det sedan tidigare föreslagit att Sverige bör anta en koldioxidbudget med styrmedel. Centerpartiet kommenterar att Sverige ska gå före i klimatpolitiken, men att det krävs en skarp utsläppsminskningskurva inom hela EU för att ett svenskt försprång inte ska möjliggöra ökade utsläpp i andra EU-länder. Liberalerna svarar också ja, men anser att en svensk koldioxidbudget bör beslutas som en del av EU:s klimatpolitik. Socialdemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar nej till förslaget. Moderaterna motiverar det med att det klimatpolitiska ramverket är tillräckligt, samt att en koldioxidbudget riskerar att påverka befintliga styrmedel och resultera i dubbelreglering. Kristdemokraterna framhäver att det tror på en systemomställning genom teknik, och att strikta mål riskerar att motverka sitt syfte. Sverigedemokraterna kommenterar att Sverige inte har en avgörande påverkan på klimatet, samt att den nuvarande regeringens klimatpolitik riskerar att bidra till att produktion flyttas från Sverige till andra länder. Kristdemokraterna lyfter fram teknik och företag som drivande i systemomställning. Socialdemokraterna kommenterar inte sitt svar.

Sammanfattningsvis saknas det idag ett majoritetsstöd för att anta svensk koldioxidbudget, då inget av de större partierna ställer sig bakom förslaget.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med 17 mars. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

3.2. Initiativ under mandatperioden

Sökord*: koldioxidbudget ELLER utsläppsbudget*

Den 23 januari 2025 tillsatte regeringen **direktiv 2025:3** *Tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (M 2010:04) om utformningen av svenska etappmål till 2030.* I direktivet uppdrar regeringen åt Miljömålsberedningen att, bland annat, "lämna förslag på hur svenska etappmål till 2030 kan utformas så att de bättre överensstämmer med Sveriges åtaganden inom EU och styr effektivt mot det långsiktiga målet om nettonollutsläpp senast 2045 och negativa utsläpp därefter"[208] EU:s klimatmål är utformade på så sätt att varje medlemsstats årliga utsläppsutrymme inom den så kallade ESR-sektorn fördelas enligt en målbana för hur utsläppen ska minska fram till 2030. Sveriges åtaganden inom EU innebär därmed att Sveriges utsläpp, med vissa flexibiliteter, behöver hållas under denna målbana varje år.[209] I praktiken ger detta en utsläppsbudget. En förändring av de svenska etappmålen till att i högre grad överensstämma med detta skulle därför kunna innebära att de svenska etappmålen i högre utsträckning blir likt en utsläppsbudget.

Den 30 oktober 2025 överlämnade Miljömålsberedningen delbetänkandet **SOU 2025:107** *Sveriges nationella klimatmål - uppdaterat etappmål till 2030* till regeringen. Där föreslår Miljömålsberedningen en "uppdaterad målkonstruktion för det svenska etappmålet om minskade växthusgaser till 2030". Delbetänkandet innehåller inga förslag om införande av en nationell koldioxidbudget. Däremot föreslår beredningen att utsläppen i ESR-sektorn fram till 2030 "bör följa en målbana som följer av en linjär minskning från 2015 års utsläpp till 60 procent minskade utsläpp 2030 jämfört med 2005 års nivå" samt att "regeringen i kommande klimatredovisningar redovisar utvecklingen av utsläppsreduktioner och kompletterande åtgärder i förhållande till etappmålet och målbanan."[210] Detta skulle innebära att konstruktionen av det svenska etappmålet till 2030 i högre utsträckning tar formen av en utsläppsbudget.

I delbetänkandet framhåller beredningen vidare att den svenska målkonstruktionen behöver ses över när EU:s klimatramverk för perioden efter 2030 är beslutat. Beredningen anger att en sådan översyn bland annat bör beakta huruvida "det finns skäl att införa ett mer budgetliknande mål för perioden efter 2030 för att på så sätt tydligare framhålla att det är de samlade utsläppen över tid som påverkar hur stor temperaturökningen blir."[211] Regeringen har, vid utförandet av denna granskning i mars 2026, ännu inte lagt fram någon proposition till följd av delbetänkandet.

---

[208] Direktiv 2025:3, s. 1
[209] Direktiv 2025:3, s. 4
[210] SOU 2025:107, s. 63-64
[211] SOU 2025:107, s.87

Den 24 oktober 2024 tillsatte regeringen en utredning genom **direktiv 2024:98** där regeringen ger en särskild utredare i uppdrag att analysera styrmedel som kan bidra till en utfasning av fossila bränslen och nå Sveriges klimatåtaganden i EU. Utredaren uppdras bland annat att "analysera om och i så fall vilka styrmedel som kan utformas för att fasa ut fossila bränslen ur de sektorer som omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning (ESR) i den takt som krävs för att på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt nå det långsiktiga klimatmålet till 2045 samt de EU-åtaganden som Sverige har på klimatområdet."[212] Direktivet innehåller inga skrivningar om att utredaren ska se över möjligheten att införa en nationell utsläppsbudget. Uppdraget ska redovisas den 4 maj 2026.

Partiernas agerande i Miljömålsberedningen kopplat till SOU 2025:107

I relation till Miljömålsberedningens delbetänkande **SOU 2025:107** *Sveriges nationella klimatmål - uppdaterat etappmål till 2030* har särskilda yttranden inkommit från beredningens ledamöter. Ledamöterna från Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet lyfter fram att de hade velat se att förslag om koldioxidbudget ingick delbetänkandet:

Vänsterpartiets ledamot Kajsa Fredholm anger att partiet ställer sig bakom beredningens förslag om att utsläppen bör följa en målbana. I en kommentar till ställningstagandet lyfter ledamoten att en koldioxidbudget dock hade varit att föredra: "Det här förslaget är en förbättring. Det är bättre med en målbana än ett punktmål. Bäst hade det dock varit med en koldioxidbudget som hade kunnat garantera de utsläppsminskningar som krävs." Vidare anger ledamoten att "Vänsterpartiet instämmer i beredningens bedömning att det kommer att behövas en mer genomgående översyn av Sveriges målkonstruktion och etappmål för 2040 när EU-ramverket finns på plats. Här ser vi en möjlighet att införa ett utsläppsbudgetmål vilket vi anser vara nödvändigt."[213]

Miljöpartiets ledamot Katarina Luhr anger i sitt särskilda yttrande att "Miljöpartiet vill att Sverige antar en koldioxidbudget." Ledamoten påpekar vidare att "Miljömålsberedningen har inte enats om att föreslå detta till år 2030 och i detta betänkande föreslås enbart att utsläppen fram till 2030 bör följa en målbana som följer av en linjär minskning från 2015 års utsläpp till 60 procent minskade utsläpp 2030 jämfört med 2005 års nivåer, dvs en tydligare illustration av hur vi ligger till och vart vi ska." Vidare anger ledamoten att Miljöpartiet "vill se att en utredning snarast genomförs i syfte att ta fram en vetenskapligt baserad utsläppsbudget för Sverige i

[212] Direktiv 2024:98
[213] SOU 2025:107, s. 122-123

syfte att därefter införa en svensk bindande koldioxidbudget som styr mot nettonoll snarast möjligt."[214]

Centerpartiets ledamot Rickard Nordin anger att: "Centerpartiet vill också se en bindande nationell utsläppsbudget i linje med hur EU-målen beräknas, för att säkerställa att utsläppen minskar i tillräcklig takt. Tyvärr levererar inte beredningen det, men ett bra steg i rätt riktning är införandet av en målbana till år 2030, som indikerar i vilken takt utsläppsminskningarna behöver ske. Den ska dessutom följas upp tydligare än tidigare."[215]

Även ledamöter från övriga partier har inkommit med särskilda yttranden:

Socialdemokraternas ledamot Jytte Guteland lyfter fram vikten av att Sverige bibehåller höga ambitioner i den nationella klimatpolitiken. Ledamoten anför: "Socialdemokraterna understryker vikten av att hålla fast vid höga klimatambitioner. Klimatkrisen är redan här. [...] Att hålla fast vid höga klimatambitioner skickar tydliga och långsiktiga signaler till företagen. När regeringen rycker fram och tillbaka i sina besked skapas osäkerhet som hämmar investeringar och bromsar omställningen. Även EU:s klimatpolitik har börjat vackla på senare tid, inte minst till följd av högerns framgångar i Europa. Just därför är det viktigare än någonsin att Sverige står fast vid målen vi kommit överens om i bred politisk samsyn."[216]

Sverigedemokraternas ledamot Martin Kinnunen lyfter att fokus borde riktas mot EU:s klimatpolitik istället för den nationella. Ledamoten anger: "När det kommer till den svenska målkonstruktionen av klimatmålen är det Sverigedemokraternas ingångsvärde att de nationella klimatmålen har spelat ut sin roll." och att "Det finns beslutade europeiska styrmedel och mål som omfattar i princip samtliga territoriella utsläpp. [...] Istället för pseudodebatt om den nationella klimatpolitiken skulle vi kunna rikta fokus mot att förbättra EU:s klimatpolitik som hotar europeiskt välstånd och enligt oss sverigedemokrater har en oerhört stor förbättringspotential."[217]

Liberalernas ledamot Elin Nilsson framhåller att "Bred parlamentarisk förankring är viktig för att åstadkomma en långsiktig och förutsebar omställning. Det är därför positivt att beredningen nu kan presentera ett betänkande med bibehållen ambitionsnivå och med förslag som syftar till en målkonstruktion som bättre överensstämmer med Sveriges åtaganden inom EU, inklusive EU:s NDC i Parisavtalet."[218]

Kristdemokraternas Kjell-Arne Ottosson anför: "Jag har påtalat kritik till vissa textstycken i brödtexten vilka enligt mitt sätt att se det kommer leda till att Sverige får

[214] SOU 2025:107, s.131
[215] SOU 2025:107, s.134
[216] SOU 2025:107, s. 124
[217] SOU 2025:107, s. 127
[218] SOU 2025:107, s. 133

bära en större börda för att vi har varit framgångsrika och redan gjort en stor del av vårt arbete. Dessutom finns vissa passager jag pekat på som kan leda till juridisk aktivism på området. Tyvärr finns även dessa textpassager kvar."[219]

Moderaternas ledamot Helena Storckenfeldt anför: "Sverige ska vara en konstruktiv och drivande kraft i EU – men inte springa före på ett sätt som skadar vår konkurrenskraft eller minskar andra länders vilja att följa efter. Moderaterna ser ett stort värde i att klimatpolitiken i allt högre grad harmoniseras inom EU. Klimatutmaningen är global, och lösningarna måste vara gemensamma. Det är genom ett starkt och samordnat EU som vi bäst kan bidra till att minska de globala utsläppen. Därför bör klimatpolitiken i högre grad inriktas på att Sverige är en konstruktiv och drivande kraft inom EU – snarare än att ensidigt höja ambitionerna på nationell nivå utan hänsyn till helheten."[220]

3.3. Propositioner, förordningar och motioner

Sökord*: koldioxidbudget ELLER utsläppsbudget*

Propositioner, skrivelser och förordningar

Regeringen har under mandatperioden inte lagt fram några propositioner med förslag om att en nationell koldioxidbudget, eller liknande styrmedel, ska inrättas.

I **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll,* där inriktningen för regeringens klimatpolitik för mandatperioden fastslås, bedömer regeringen i fråga om de nationella målen för klimatpolitiken, att "Klimatpolitiken bör styra mot det långsiktiga klimatmålet att nå noll nettoutsläpp av växthusgaser senast 2045 och därefter negativa utsläpp. De nationella etappmålen är viktiga kontrollstationer på vägen mot det långsiktiga klimatmålet." Regeringen vidhåller alltså fokus på nationella punktmål snarare än utsläppsbudget i sin klimathandlingsplan. Regeringen framhåller där även att "EU har enats om flera nödvändiga åtgärder för ökad utsläppsminskningstakt fram till 2030 […]. Utsläppsbanan inom EU till 2030 bedöms vara tillräckligt brant för att ge EU goda chanser att göra sin del för att Parisavtalets mål ska nås."[221]

[219] SOU 2025:107, s. 138
[220] SOU 2025:107, s. 142
[221] Skrivelse 2023/24:59, s. 49

Motioner

3.3.1 Regeringspartierna

3.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en nationell koldioxidbudget ska inrättas.

3.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en nationell koldioxidbudget ska inrättas.

3.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en nationell koldioxidbudget ska inrättas.

3.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

3.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en nationell koldioxidbudget ska inrättas.

Däremot har Socialdemokraterna, i **motion 2023/24:2817** av Anna-Caren Sätherberg m.fl., som partiet lade fram med anledning av regeringens klimathandlingsplan (skrivelse 2023/24:59), yrkat på att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om att "regeringens klimathandlingsplan saknar konkreta insatser som kan ge de utsläppsminskningar som krävs för att nå klimatmålen till 2030, 2040 och 2045". Motionärerna skriver: "I klimathandlingsplanen betonar regeringen att det klimatpolitiska arbetet utgår i enlighet med det klimatpolitiska ramverket och tillhörande klimatlag. Trots detta så innehåller inte klimathandlingsplanen tillräckligt med effektiva åtgärder för att nå klimatmålen. Dessutom saknar klimathandlingsplanen konkreta och prognostiserade beräkningar på utsläppsminskningar av de föreslagna åtgärderna."[222]

Detta yrkande kommer dock inte att följas i motionsbehandlingsdelen i denna granskning då det inte specifikt relaterar specifikt utsläppsbudget.

3.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en nationell koldioxidbudget ska inrättas.

[222] Motion 2023/24:2817, s. 1, 6

3.3.2.3 Vänsterpartiet

I **motion 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. yrkar Vänsterpartiet på att "Sverige bör anta en koldioxidbudget i linje med Parisavtalets temperaturmål, baserad på FN:s klimatpanels (IPCC) senaste utvärderingsrapport och en global rättvis fördelning av utsläppsutrymmet".[223] Även i **motion 2025/26:2789** av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkar Vänsterpartiet på att "Sverige bör anta en bindande utsläppsbudget i linje med Parisavtalets temperaturmål, baserad på IPCC:s senaste utvärderingsrapport och en global rättvis fördelning av utsläppsutrymmet"[224]

Partiet ger följande motivering till förslagen: "Halten av växthusgaser i atmosfären är avgörande för den globala uppvärmningen. För att uppsatta klimatmål ska vara relevanta måste ramarna för hur stora utsläppen kan vara fram till målår vara tydliga. Det behövs därför en budget för hur stora koldioxidutsläppen kan vara på årlig basis för att Sverige rättvist ska hålla sig inom det kvarvarande globala utsläppsutrymmet. […] Vi anser att det krävs en koldioxidbudget som är kopplad till nödvändiga styrmedel och åtgärder för utsläppsminskningar som varje regering bör åläggas att presentera för varje mandatperiod."[225]

3.3.2.4 Centerpartiet

I **motion 2022/23:2190** av Annie Lööf m.fl.[226], **motion 2023/24:2453** av Rickard Nordin m.fl.,[227] **motion 2024/25:3169** av Rickard Nordin m.fl.[228] samt **motion 2025/26:3582** av Rickard Nordin m.fl.[229] yrkar Centerpartiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av införandet av en svensk årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa att Sverige efterlever klimatmålen".[230] Även i **motion 2023/24:2816** av Rickard Nordin yrkar partiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell koldioxidbudget."[231] I **motion 2024/25:3169** samt **motion 2025/26:3582** yrkar partiet dessutom på att det ska införas "en sanktion om efterlevnaden av den årliga utsläppsbudgeten misslyckas genom att öka nästkommande års utsläppsminskningskrav med 8 procent".[232]

Partiet skriver: "Att missa klimatmålen bryter mot svensk lag och mot internationella överenskommelser. Men det lägger framförallt en mångmiljardnota till kommande

[223] Motion 2023/24:2815, s. 6
[224] Motion 2025/26:2789, s. 2
[225] Motion 2023/24:2815, s. 17
[226] Motion 2022/23:2190
[227] Motion 2023/24:2453
[228] Motion 2024/25:3169
[229] Motion 2025/26 3582
[230] Motion 2025/26:3582, s. 1
[231] Motion 2023/24:2816, s. 1
[232] Motion 2025/26:3582, s. 1

generationer. [...] Centerpartiet vill därför också införa en nationell utsläppsbudget, en koldioxidbudget, som sätter ett maxtak för hur stora de svenska utsläppen får vara, varje år. När vi inte målen så ska det få konsekvenser. Därför vill vi också att en nationell utsläppsbudget kommer med sanktioner. Lyckas man inte sänka utsläppen i den takt man ska, då ökas kraven till nästkommande år med 8 procent."[233]

3.3.2.5 Miljöpartiet

I **motion 2022/23:2175** av Per Bolund m.fl[234]., **motion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl.[235] samt **motion 2023/24:1519** av Elin Söderberg m.fl.[236] yrkar Miljöpartiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige samt att styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten". I **motion 2023/24:1519** yrkar partiet dessutom på "att Sverige ska anta en årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa efterlevnad av klimatmålen"[237]

Även i **motion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl.[238], **motion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl.,[239] samt **motion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl.[240] yrkar partiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut det klimatpolitiska ramverket med en årlig utsläppsbudget för Sverige fram till 2040"[241]. I **motion 2025/26:3422** lägger partiet dessutom till att denna utsläppsbudget ska vara bindande.

Partiet motiverar förslagen genom att framhålla att "Klimatförändringarna drivs av den totala mängden växthusgaser i atmosfären och därför krävs styrning av hur mycket Sverige totalt kan släppa ut. Med hjälp av en utsläppsbudget kan en total mängd utsläpp kopplas till Sveriges klimatmål.". Det skriver även vidare att "Regeringen bör utse en ansvarig myndighet för att ta fram en nationell koldioxidbudget för Sverige, utifrån data från FN:s klimatpanel. Koldioxidbudgeten bör uppdateras varje år, så att en årlig utsläppsbudget framgår, och styrmedel och åtgärder bör utformas och genomföras utifrån de nya målen och delmålen. Ett ansvarigt organ behöver utses för att beräkna och fördela koldioxidbudgeten, motsvarande Finansdepartementets kontroll av den ekonomiska budgeten."[242]

---

[233] Motion 2025/26:3582, s. 18
[234] Motion 2022/23:2175
[235] Motion 2023/24:996
[236] Motion 2023/24:1519
[237] Motion 2023/24:1519, s. 1
[238] Motion 2023/24:2819
[239] Motion 2024/25:2613
[240] Motion 2025/26:3422
[241] Motion 2024/25:2613
[242] Motion 2025/26:3422, s. 27

3.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Betänkande 2022/23:MJU16

I **betänkande 2022/23:MJU16** *Klimatpolitik* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Centerpartiets yrkande 2 i **motion 2022/23:2190** där partiet föreslår att "Sverige ska anta en årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa efterlevnad av klimatmålen". Miljö- och jordbruksutskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[243]

I samma betänkande behandlar utskottet även yrkande 2 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2175** där partiet föreslår att "en vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige" upprättas samt "att styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig gemensamt mot beslutet.[244]

Betänkande 2023/24:MJU15

I **betänkande 2023/24:MJU15** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet regeringens **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll.* Utskottet föreslår riksdagen att lägga skrivelsen till handlingarna. Centerpartiet, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna reserverar sig gemensamt mot beslutet och anger i sitt gemensamma ställningstagande att "Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med en ny klimathandlingsplan vars samlade åtgärder leder till att Sveriges klimatmål och åtaganden inom ramen för EU:s klimatlagstiftning nås"[245]

I samma betänkande behandlar Miljö- och jordbruksutskottet även yrkande 2 i Centerpartiets **motion 2023/24:2453** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av införandet av en svensk årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa att Sverige efterlever klimatmålen". Utskottet behandlar även Centerpartiets yrkande 4 i **motion 2023/24:2816** om att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell koldioxidbudget." Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[246]

---

[243] Betänkande 2022/23:MJU16, res. 18
[244] Betänkande 2022/23:MJU16, res. 17
[245] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 13
[246] Betänkande 2023/24:MJU15, res.16

Utskottet behandlar även Miljöpartiets yrkande 2 i **motion 2023/24:996** där partiet yrkar på att en "vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige upprättas" samt att "styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten". Utskottet behandlar även yrkande 2 med samma lydelse i partiets **motion 2023/24:1519** samt yrkande 3 i samma motion där partiet föreslår att "Sverige ska anta en årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa efterlevnad av klimatmålen". Även yrkande 2 i **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut det klimatpolitiska ramverket med en årlig utsläppsbudget för Sverige fram till 2040". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[247]

Vidare behandlar utskottet Vänsterpartiets yrkande 4 i **motion 2023/24:2815** där partiet föreslår att "Sverige bör anta en koldioxidbudget i linje med Parisavtalets temperaturmål, baserad på FN:s klimatpanels (IPCC) senaste utvärderingsrapport och en global rättvis fördelning av utsläppsutrymmet". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[248]

Betänkande 2024/25:MJU14

I **betänkande 2024/25:MJU14** *Klimatpolitik* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkandena 3 och 4 i Centerpartiets **motion 2024/25:3169** om att en svensk årlig utsläppsbudget fram till 2040 bör införas för att säkerställa att Sverige efterlever klimatmålen, respektive att införa "en sanktion om efterlevnaden av den årliga utsläppsbudgeten misslyckas, genom att öka nästkommande års utsläppsminskningskrav med 8 procent". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[249]

I betänkandet behandlar utskottet även Miljöpartiets yrkande 2 i **motion 2024/25:2613** där partiet föreslår att det klimatpolitiska ramverket bör byggas ut med en årlig nationell utsläppsbudget fram till 2040. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[250]

Betänkande 2025/26:MJU16

I betänkande 2025/26:MJU16 *Klimatpolitik* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkandena 4 och 5 i Centerpartiets **motion 2025/26:3582** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av införandet av en

[247] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 17
[248] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 15
[249] Betänkande 2024/25:MJU14, res. 16
[250] Betänkande 2024/25:MJU14, res. 17

svensk årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa att Sverige efterlever klimatmålen" respektive att en sanktion ska införas i form av ökade utsläppsminskningskrav efterföljande år om efterlevnaden av utsläppsbudgeten misslyckas. Utskottet föreslår riksdagen att avslå de båda motionsyrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet att avslå yrkande 4[251]. Motionens yrkande 5 bereds av utskottet i förenklad ordning med hänvisning till att samma eller i huvudsak samma yrkande har behandlats av utskottet tidigare under mandatperioden i betänkandena 2022/23:MJU16, 2023/24:MJU15, 2023/24:MJU18, 2024/25:MJU14 samt 2024/25:MJU17. För ställningstaganden hänvisar utskottet till de nämnda betänkandena.[252]

Vidare behandlar utskottet i samma betänkande Miljöpartiets yrkande 2 i **motion 2025/26:3422** om att det klimatpolitiska ramverket ska byggas ut med en årlig bindande utsläppsbudget fram till 2040. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[253]

Även Vänsterpartiets yrkande 1 i **motion 2025/26:2789** om att "Sverige bör anta en bindande utsläppsbudget i linje med Parisavtalets temperaturmål, baserad på IPCC:s senaste utvärderingsrapport och en global rättvis fördelning av utsläppsutrymmet" behandlas av utskottet i samma betänkande. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[254]

3.5 Riksdagens behandling

Betänkande 2022/23:MJU16

Den 7 juni 2023 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2022/23:MJU16. Därmed beslutade riksdagen att avslå Centerpartiets yrkande 2 i **motion 2022/23:2190** där partiet föreslår att "Sverige ska anta en årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa efterlevnad av klimatmålen". Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen även att avslå Miljöpartiets yrkande 2 i **motion 2022/23:2175** där partiet föreslår att "en vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige" upprättas samt "att styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten".

Beslutspunkten avgjordes via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets och Vänsterpartiets reservation 17. Utfallet blev:

Ja: 94 S, 63 SD, 60 M, 16 KD, 14 L, 1 - (totalt 248)

---

[251] Betänkande 2025/26:MJU16, res. 11
[252] Betänkande 2025/26:MJU16, s. 56
[253] Betänkande 2025/26:MJU16, res. 12
[254] Betänkande 2025/26:MJU16, res. 10

Nej: 21 V, 15 MP (totalt 36)

Avstod: 21 C (totalt 21)

Centerpartiets reservation 18 ingick inte i voteringen.[255]

Betänkande 2023/24:MJU15

Den 22 maj 2024 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:MJU15. Därmed beslutade riksdagen att:

Lägga regeringens **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* till handlingarna. Beslutet att lägga regeringens skrivelse till handlingarna fattades via acklamation. Beslutet om att avslå Centerpartiets, Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation 13 om att regeringen ska återkomma med en ny klimathandlingsplan fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot nämnda reservation. Utfallet blev:

Ja: 62 SD, 60 M, 17 KD, 11 L, 1 - (totalt 151)

Nej: 93 S, 19 V, 19 C, 16 MP, 1 - (totalt 148)

Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 5 V, 5 C, 2 KD, 2 MP, 5 L (totalt 50)[256]

Avslå Miljöpartiets yrkande 2 i **motion 2023/24:996** där partiet yrkar på att en "vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige upprättas" samt att "styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten". Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen även att avslå yrkande 2 med samma lydelse i partiets **motion 2023/24:1519** samt yrkande 3 i samma motion där partiet föreslår att "Sverige ska anta en årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa efterlevnad av klimatmålen". Vidare beslutade riksdagen, under samma beslutspunkt, att avslå även yrkande 2 i **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut det klimatpolitiska ramverket med en årlig utsläppsbudget för Sverige fram till 2040". Beslutet fattades via votering där Miljöpartiets reservation 17 ställdes mot Vänsterpartiets reservation 15. Miljöpartiets reservation föll med 2 rösters marginal.[257]

Avslå Vänsterpartiets yrkande 4 i **motion 2023/24:2815** där partiet föreslår att "Sverige bör anta en koldioxidbudget i linje med Parisavtalets temperaturmål, baserad på FN:s klimatpanels (IPCC) senaste utvärderingsrapport och en global rättvis fördelning av utsläppsutrymmet". Beslutet fattades via votering där Vänsterpartiets reservation 15

[255] Protokoll 2022/23:119, §14, punkt 10
[256] Protokoll 2023/24:119 §18, punkt 6, s. 105
[257] Protokoll 2022/23:119, §18. Punkt 7, s. 108

ställdes mot Socialdemokraternas reservation 14. Vänsterpartiets reservation föll med 76 rösters marginal.[258]

Avslå Centerpartiets yrkande 2 i **motion 2023/24:2453** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av införandet av en svensk årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa att Sverige efterlever klimatmålen". Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen även att avslå Centerpartiets yrkande 4 i **motion 2023/24:2816** om att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell koldioxidbudget." Beslutspunkten avgjordes via votering där utskottets förslag ställdes mot Socialdemokraternas reservation 14. Utfallet blev:

Ja: 62 SD, 60 M, 17 KD, 11 L, 1 - (totalt 151)

Nej: 93 S, 1 - (totalt 94)

Avstod: 19 V, 19 C, 16 MP (totalt 54)

Centerpartiets reservation 17 ingick inte i voteringen.[259]

Betänkande 2024/25:MJU14

Den 8 maj 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU14. Därmed beslutade riksdagen att avslå yrkandena 3 och 4 i Centerpartiets **motion 2024/25:3169** om att en svensk årlig utsläppsbudget fram till 2040 bör införas tillsammans med en sanktion om efterlevnaden av utsläppsbudgeten misslyckas som innebär att öka nästkommande års utsläppsminskningskrav med 8 procent. Beslutet fattades via votering där Centerpartiets reservation 16 inte ingick.[260]

Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen även att avslå Miljöpartiets yrkande 2 i **motion 2024/25:2613** där partiet föreslår att det klimatpolitiska ramverket bör byggas ut med en årlig nationell utsläppsbudget fram till 2040. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets reservation 17. Utfallet blev:

Ja: 92 S, 61 SD, 59 M, 19 V, 17 KD, 12 L, 1 - (totalt 261)

Nej: 17 MP (totalt 17)

Avstod: 20 C, 1 - (totalt 21)[261]

---

[258] Protokoll 2023/24:119 §18, punkt 7, s. 107
[259] Protokoll 2023/24:119, §18, punkt 7, s. 108
[260] Betänkande 2024/25:MJU14, §5, punkt 8, s. 55
[261] Betänkande 2024/26:MJU14, §5, punkt 8, s. 55

Betänkande 2025/26:MJU16

Den 11 mars 2026 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:MJU16.

Därmed beslutade riksdagen att avslå yrkande 4 i Centerpartiets **motion 2025/26:3582** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av införandet av en svensk årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa att Sverige efterlever klimatmålen". Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen att avslå även Miljöpartiets yrkande 2 i **motion 2025/26:3422** om att det klimatpolitiska ramverket ska byggas ut med en årlig bindande utsläppsbudget fram till 2040 samt Vänsterpartiets yrkande 1 i **motion 2025/26:2789** om att "Sverige bör anta en bindande utsläppsbudget i linje med Parisavtalets temperaturmål, baserad på IPCC:s senaste utvärderingsrapport och en global rättvis fördelning av utsläppsutrymmet".

Beslutspunkten avgjordes via votering där utskottets förslag ställdes mot Vänsterpartiets reservation 10. Centerpartiets reservation 11 och Miljöpartiets reservation 12 ingick inte i voteringen. Utfallet blev följande:

Ja: 89 S, 62 SD, 56 M, 16 KD, 13 L, 2 - (totalt 238)

Nej: 18 V, 2 - (totalt 20)

Avstod: 21 C, 15 MP, 1 - (totalt 37)[262]

Riksdagen beslutade dessutom att avslå även yrkande 5 i Centerpartiets **motion 2025/26:3582** där partiet föreslår att en sanktion ska införas i form av ökade utsläppsminskningskrav om efterlevnaden av utsläppsbudgeten misslyckas. Beslutet att avslå motionsyrkandet fattades via acklamation.[263]

Interpellationer, frågor och debatt

Sökord: koldioxidbudget OCH utsläppsbudget

Inga interpellationer eller frågor har under mandatperioden ställts gällande antagandet av en nationell koldioxidbudget.

[262] Protokoll 2025/26:87, §20 punkt 5, s. 61–62
[263] Protokoll 2025/26:87

4. Inför differentierad vägskatt

Inför differentierad vägskatt för lastbilar och personbilar.

4.1 Bakgrund

Idag betalas vägtrafikens samhällskostnader huvudsakligen genom en rak beskattning av drivmedel. Framtidens vägtransporter förväntas i allt högre utsträckning vara elektrifierade och dagens fossila drivmedel fasas ut. Det minskar den direkta klimatpåverkan. Men vägtrafik orsakar även andra kostnader kopplade till buller, hälsoskadliga partiklar från däck och vägbana, markintrång, olyckor, trängsel, samt kostnader för infrastruktur. Kostnader måste då finansieras på ett nytt sätt, förslagsvis genom skatt på såväl svenska som utlandsregistrerade fordon i rörelse som anpassas efter varje fordons miljöpåverkan. Idag betalar alla samma bensin- och dieselpris oavsett var bilen körs, medan en differentierad vägskatt skulle möjliggöra högre beskattning i städerna och lägre på landsbygden.

Så svarar partierna

Liberalerna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och *Centerpartiet* svarar ja till förslaget. Liberalerna kommenterar att de negativa effekterna av vägtrafik bör kopplas till en kostnad för bilisten som ligger så nära problemet som möjligt. Centerpartiet understryker vikten av ett rättvist och differentierat system för transporter. Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill införa en differentierad vägskatt för lastbilar och ser fördelar med ett liknande system för personbilar, men kommenterar att den exakta utformningen behöver utredas för att säkra ett rättvist system. Kristdemokraterna framhåller att det redan driver förslaget. Flera partier betonar vikten av integritetsperspektiv i utformningen av ett system med differentierad vägskatt. Moderaterna och Socialdemokraterna svarar vet ej. Moderaterna kommenterar att partiet inte har tagit ställning till hur eventuell beskattning av vägtrafiken ska se ut i framtiden men att kostnaderna för bilisterna måste minskas när vägtrafikens miljöpåverkan gör det. Socialdemokraterna uttrycker att partiet vill ha en skattereform och nämner pågående EU-processer som kommer att påverka Sveriges vägavgifter för godstransporter. Sverigedemokraterna svarar nej vilket de motiverar med att vägskatter och vägslitageskatter drabbar transportföretagen negativt, vilket i nästa led drabbar företag och konsumenter.

De flesta partier uttrycker stöd för att ersätta skatteintäkterna från fossila drivmedel med en differentierad vägskatt för bilar och lastbilar som skulle göra att vägtrafiken i framtiden bär sina egna samhällskostnader. Däremot är det osäkert om en differentierad vägskatt har stöd från en majoritet i riksdagen eftersom Socialdemokraterna och Moderaterna ännu inte satt ner foten rörande förslaget.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med 10 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

4.2 Initiativ under förra mandatperioden

Den 16 april 2020 tillsatte Regeringen Löfvén II (S + MP) en utredning genom **direktiv 2020:38** *Nytt miljöstyrande system för godstransporter på väg* där den gav en särskild utredare i uppdrag att "analysera utformningen av ett nytt miljöstyrande system som ett alternativ till den nuvarande eurovinjettavgiften för godstransporter på väg". I direktivet ingick att "Sveriges olika geografiska förutsättningar" samt främjandet av "näringslivets hållbara omställning och konkurrenskraft" särskilt skulle beaktas vid utformningen av systemet. Utredaren skulle bland annat: "analysera olika alternativ till den nuvarande eurovinjettavgiften, såsom ett avståndsbaserat system eller ett system som varken är tidsbaserat eller avståndsbaserat", "utreda och lämna förslag på hur ett nytt miljöstyrande system bör avgränsas och differentieras geografiskt och vilka effekter en sådan avgränsning och differentiering medför för olika delar av landet" samt "analysera hur en differentiering utifrån fordonsegenskaper inom ramen för ett nytt miljöstyrande system kan utformas för att bidra till ökad miljöstyrning". Uppdraget skulle redovisas den 30 september 2021.[264] Genom **direktiv 2021:62** *Tilläggsdirektiv till Utredningen om ett nytt miljöstyrande system för godstransporter på väg (Fi 2020:05)* förlängdes uppdraget till den 31 mars 2022.[265]

Den 31 mars 2022 överlämnade utredaren betänkandet **SOU 2022:13** *Godstransporter på väg - vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system* till dåvarande regering Regeringen Andersson (S). Där förordar utredaren att "ett avståndsbaserat system bör ersätta det nuvarande tidsbaserade systemet" för miljöstyrning. I betänkandet anger utredaren att "Ett avståndsbaserat system ger incitament till att minska trafikarbetet, att minska andelen tomkörningar och att öka fyllnadsgraden i lastbilarna. Incitamentens storlek beror på hur hög den avståndsbaserade skatten blir, omfattningen av det beskattade vägnätet och huruvida skatten differentieras." I betänkandet föreslår utredaren att den avståndsbaserade skatten bör differentieras geografiskt mellan tätort och landsbygd samt baserat på fordonsegenskaper så som totalvikt och Euro-utsläppsklass. Utredaren anger även att om skatten "måste differentieras utifrån fordonets koldioxidutsläppsklass bör det i den fortsatta beredningen utredas närmare hur denna differentiering ska utformas."[266] Varken dåvarande eller nuvarande regering har lagt fram någon proposition till följd av utredningen.

---

[264] Direktiv 2020:38, s. 1, 14
[265] Direktiv 2021:61
[266] SOU 2025:107, s. 98, 118, 131

4.3 Initiativ under mandatperioden

*Sökord: Vägskatt ELLER vägavgift ELLER Eurovinjett**

I **Promemoria Fi2023//02125** *Ändrade vägavgifter inom eurovinjettsamarbetet* som presenterades av Finansdepartementet den 30 juni 2023 skriver Finansdepartementet: "Sverige är sedan den 1 januari 1998 anslutet till ett samarbete i form av ett gemensamt uttag av vägavgift för tunga godstransporter vid användandet av vissa vägar. I vägavgiftssamarbetet deltar förutom Sverige även Danmark, Nederländerna och Luxemburg. Det direktiv som på EU-nivå reglerar uttag av vägavgifter ändrades i februari 2022. Ändringarna innebär i huvudsak att fordon behöver delas in i koldioxidutsläppsklasser och att vägavgiften ska differentieras utifrån dessa klasser. Avgiftsplikten ska också utvidgas till att avse fler fordon. I samarbetskommittén för vägavgiftssamarbetet har avtalsparterna kommit överens om att anpassa vägavgiften till de beslutade ändringarna i direktivet. Avgiften ska därför, utöver nuvarande differentieringar utifrån antal axlar respektive krav på utsläpp av föroreningar som ställs på ett fordons motor, även differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass."[267]

Därför föreslår promemorian en förändring av vägavgifterna i enlighet med det protokoll som regeringen, mot bakgrund av detta, undertecknade i mars 2023 tillsammans med övriga samarbetsländer i det så kallade eurovinjettsamarbetet. Finansdepartementet skriver "De ändringar i samarbetsavtalet som följer av protokollet innebär att lagen om vägavgift behöver ändras i flera avseenden. Den största ändringen är att avgiften behöver differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass." Promemorian föreslår därför att "vägavgiften differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass" samtidigt som "En begränsad höjning av avgiftsnivåerna genomförs".[268]

EU-initiativ

I **COM(2023) 189 final** som lämnades till riksdagen den 4 maj 2023 presenterar Europeiska kommissionen sitt förslag till lagstiftningsförändringar som möjliggör genomförandet av **direktiv (EU) 2022/362** från februari 2022 då ändringar i Eurovinjettdirektivet (direktiv 1999/62/EG) antogs. I och med det direktivet infördes "differentierade vägavgifter och vägtullar baserade på koldioxidutsläpp för såväl tunga som lätta fordon för att ge berörda transportörer incitament att använda effektivare fordon." I direktivet ingick dock inte effekten på koldioxidutsläppen från kombinationer av tunga godsfordon, så som exempelvis släpvagnars och påhängsvagnars effekt på koldioxidutsläppen, eftersom "lagenligt certifierade värden för släpvagnars och påhängsvagnars effekt på koldioxidutsläppen från kombinationer

[267] Promemoria Fi 2023/02125, s. 1
[268] Promemoria Fi2023/02125, s. 36

av tunga godsfordon" inte fanns tillgängliga. Förslagen i COM(2023) 189 final syftar därför till att "fastställa regler för att inkludera släpfordons effekt på koldioxidutsläppen från kombinationer av tunga godsfordon i system med differentierade vägavgifter och vägtullar baserade på fordonens koldioxidutsläpp."[269]

Den 8 juni 2023 utkom regeringen med **faktapromemoria 2022/23:FPM95** *Ändring av Eurovinjettdirektivet* där den presenterar sin ståndpunkt i relation till de förändringar som EU-kommissionen föreslagit i COM(2023) 189 final. Regeringen skriver att den "välkomnar kommissionens ambition att kostnadseffektivt minska koldioxidutsläppen genom att öka användningen av mer energieffektiva fordon och anser att kommissionens förslag att ta hänsyn till släpfordons påverkan innebär att differentieringen av avgiften bättre speglar fordonskombinationens verkliga utsläpp" men anger vidare att det ytterligare behöver analyseras "hur uttaget av avgifter och kontrollen av efterlevnaden i praktiken kan gå till."[270]

4.4 Propositioner, förordningar och motioner

*Sökord: vägavgift ELLER vägskatt ELLER Eurovinjett**

*Differentierad OCH väg**

kilometerskatt ELLER vägslitageskatt ELLER "avståndsbaserad skatt"

Propositioner, skrivelser och förordningar

Mot bakgrund av de förändringar i vägavgifter som den nya lagstiftningen på EU-nivå innebär, har regeringen under mandatperioden lagt fram förslag om differentiering av vägavgifterna för tunga fordon baserat på koldioxidutsläppsklass.

I **proposition 2023/24:1** *Budgetpropositionen för 2024* som överlämnades till riksdagen den 20 september 2023 redovisar regeringen åtgärder på skatte- och avgiftsområdet med effekter för budgetåret 2024 och framåt. Där bedömer regeringen att vägavgiften, från och med tidigast den 1 januari 2025, bör "differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass samtidigt som en begränsad höjning av avgiftsnivåerna genomförs. Från och med den 26 mars 2027 bör vägavgiftsplikten utvidgas till att omfatta även tunga godsfordon och vissa fordonskombinationer med en totalvikt under 12 ton. Avgift för dessa fordon bör tas ut med en tredjedels lägre belopp. För dieseldrivna tunga lastbilar som blir vägavgiftspliktiga 2027 bör fordonsskatten sänkas till 300 kronor i anslutning till att avgiftsplikten utvidgas. Om en sådan lastbil

[269] COM(2023) 189 final, s. 1
[270] Faktapromemoria 2022/23:FPM95, s. 1-2

har draganordning för påhängsvagn bör skatten i stället sänkas till 1 000 kronor."[271] Bakgrunden till regeringens bedömning är de planerade förändringarna i vägavgiftsplikten för tunga godsfordon med anledning av de på EU-nivå beslutade ändringarna i eurovinjettdirektivet samt kommande ändringar i det avtal som reglerar uttaget av vägavgift inom eurovinjettsamarbetet. Regeringen anger att den avser återkomma till riksdagen med förslag på lagändringar i enlighet med förslagen och lämnar därför inget förslag till beslut i frågan i denna proposition.[272]

Den 21 december 2023 överlämnade regeringen **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* till riksdagen. Där bedömer regeringen att "det finns anledning att fortsätta analyserna av ett avståndsbaserat system för tunga godstransporter på väg som beaktar Sveriges olika geografiska förutsättningar och som tillsammans med övriga styrmedel bl.a. ger tydliga incitament för användningen av nollemissionsfordon utan att missgynna tidigare investeringar i tunga fordon" och skriver vidare att "Samtidigt bör ett sådant system, till skillnad från effekter som kan uppstå i dagens system, utformas konkurrensneutralt så att utländska fordon betalar lika mycket som svenska baserat på faktisk körd sträcka. Ett tak för beskattningen ska innebära att följden inte blir att kostnaden för svenska åkare ökar relativt dagens beskattning."[273]

Som skäl till sin bedömning pekar regeringen på de krav som ställs från EU-nivå till följd av det reviderade eurovinjettdirektivet. Den skriver: "För ett glesbefolkat land som Sverige, med långa avstånd och relativt låg trafikintensitet, finns fördelar med ett tidsbaserat system för vägavgift. De långa transportavstånden är en konkurrensnackdel för vissa branscher, särskilt på landsbygden. Samtidigt innebär det reviderade eurovinjettdirektiv som antogs 2022 en utfasning av tidsbaserade vägavgifter för tunga fordon på det transeuropeiska stomtransportnätet inom åtta år efter det att direktivet trätt i kraft. I de fall då medlemsstater tillämpar ett gemensamt vägavgiftssystem, såsom eurovinjettsamarbetet, har de ytterligare två år på sig att anpassa eller avskaffa det gemensamma systemet. Undantag från utfasningen av tidsbaserade avgifter är tillåtna endast i vederbörligen motiverade fall. […] Det är således oklart hur länge Sverige kommer kunna behålla den nuvarande tidsbaserade vägavgiften."[274]

I **proposition 2023/24:64** *Genomförande av ändrade EU-regler om avgifter på väg* som överlämnades till riksdagen den 1 februari 2024, föreslår regeringen två nya lagar som syftar till att genomföra ändringarna i eurovinjettdirektivet kring differentieringen av vägavgift för tunga fordon baserat på koldioxidutsläppsklass. Regeringen skriver: "Med de föreslagna lagarna genomförs de ändringar av det s.k. eurovinjettdirektivet som

[271] Proposition 2023/24:1, s. 288
[272] Proposition 2023/24:1
[273] Skrivelse 2023/24:59, s. 164-165
[274] Skrivelse 2023/24:59, s. 164-165

avser vägtullar i form av infrastrukturavgifter och avgifter för externa kostnader samt indelning av tunga fordon i koldioxidutsläppsklasser. De nya lagarna innehåller bl.a. grundläggande principer för beräkning, differentiering och uttag av infrastrukturavgifter och avgifter för externa kostnader samt principerna för indelning av tunga fordon i koldioxidutsläppsklasser."[275] Lagförslagen innebär bland annat att infrastrukturavgifterna för vissa vägar ska differentieras utifrån euroutsläppsklass samt med hänsyn till koldioxidutsläppsklass. Regeringen föreslår bland annat att: "Infrastrukturavgifter som tas ut för tunga fordon i koldioxidutsläppsklasserna 2–5 för användningen av vägar som ingår i det transeuropeiska vägnätet i Sverige eller är motorvägar ska i förhållande till den avgift som tas ut för tunga fordon i koldioxidutsläppsklass 1 sättas ned med olika procentsatser." [276]

Den 15 februari 2024 överlämnade regeringen **proposition 2023/24:71** *Ändrade vägavgifter inom eurovinjettsamarbetet* till riksdagen. Där föreslår regeringen att riksdagen godkänner det protokoll som regeringen undertecknade den 29 mars 2023, som innebär ändringar i det avtal som "reglerar det mellanstatliga samarbetet om uttag av en avgift för tunga fordon som använder vissa vägar", vilket undertecknades mot bakgrund av den differentiering av vägavgiften för tunga fordon utifrån koldioxidutsläppsklass som beslutats på EU-nivå. Regeringen föreslår riksdagen att godkänna protokollet om ändring av samarbetsavtalet om Eurovinjett från den 9 februari 1994 om uttag av en avgift för tunga fordon som använder vissa vägar. I och med detta föreslår regeringen även ett antal lagändringar för att genomföra förändringarna.[277]

Motioner

4.4.1 Regeringspartierna

4.4.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en differentierad eller avståndsbaserad vägskatt införs.

4.4.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en differentierad eller avståndsbaserad vägskatt införs.

4.4.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en differentierad eller avståndsbaserad vägskatt införs.

---

[275] Proposition 2023/24:64, s. 1
[276] Proposition2023/24:64, s. 48
[277] Proposition 2023/24:71, s. 1, 4, 31

4.4.2 Oppositions- och samarbetspartier

4.4.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en differentierad eller avståndsbaserad vägskatt införs.

4.4.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår att en geografiskt differentierad eller avståndsbaserad vägskatt införs.

Partiet här däremot framhållit att det "säger nej till planerna på att införa någon form av skatt på avstånd, det vill säga en skatt som betalas av åkerierna för varje avverkad kilometer" och hänvisar till att en sådan skatt "innebär nådastöten för många svenska åkerier som i vissa fall kan få en fördubbling av skattetrycket. Oavsett benämning på den nya skatten blir konsekvenserna negativa och medför ökade kostnader för medborgare och företag."[278] Partiet hänvisar dessutom till att en skatt på avstånd "upplevs som syftande till att begränsa glesbygdsbors frihet och möjlighet till ett aktivt liv." Det skriver: "Denna typ av skatter som inte beskattar faktiska utsläpp utan är utformade så att avstånd beskattas oaktat tekniska utsläppsbegränsande landvinningar måste motverkas eftersom de inte skapar incitament för att sänka de miljöpåverkande utsläppen. I ett till ytan stort land med långa avstånd och gles järnvägsinfrastruktur utgör vägtransporter med personbil, buss och lastbil alltjämt de enda realistiska transportmedlen för många av landets företag och invånare, varför dessa skatter upplevs som syftande till att begränsa glesbygdsbors frihet och möjlighet till ett aktivt liv."[279]

I **motion 2022/23:934** av Tobias Andersson m.fl.,[280] **motion 2022/23:1014** av Thomas Morell m.fl,.[281] **motion 2023/24:443** av Tobias Andersson m.fl.[282], **motion 2023/24:414** av Thomas Morell m.fl.[283] samt **motion 2024/25:1454** av Tobias Andersson m.fl.[284] yrkar partiet därför på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka skatt på avstånd" [285] alternativt att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett införande av en skatt på avstånd"[286].

---

[278] Motion 2023/24:414, s. 8
[279] Motion 2022/23:934, s. 3
[280] Motion 2022/23:934
[281] Motion 2022/23:1014
[282] Motion 2023/24:443
[283] Motion 2023/24:414
[284] Motion 2024/25:1454
[285] Motion 2024/25:1454, s. 1
[286] Motion 2022/23:1014, s. 1

4.4.2.3 Vänsterpartiet

I flertalet motioner har Vänsterpartiet lagt fram förslag om en geografiskt differentierad vägskatt för personbilar. I **motion 2023/24:2321** av Ilona Szatmári Waldau m.fl.,[287] **motion 2024/25:1921** av Ilona Szatmári Waldau m.fl.[288], **motion 2025/26:2780** av Nooshi Dadgostar m.fl.[289] samt **motion 2025/26:2783** av Ilona Szatmári Waldau m.fl.,[290] föreslår Vänsterpartiet att "regeringen bör utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar". Partiet förordar att en sådan geografisk differentiering ska utformas så att den innebär "högre vägskatt i storstäder som har god tillgång till kollektivtrafik och en låg alternativt slopad vägskatt på landsbygden där alternativ till bil saknas."[291] Partiet motiverar förslaget genom att framhålla att "Vänsterpartiet anser det angeläget att styrmedel utformas för att minska klyftor mellan stad och landsbygd [...]. För att möta en ökad elektrifiering av vägtrafiken med stärkt regional rättvisa anser vi det angeläget att arbetet med en reform av vägtrafikbeskattning redan nu inleds."[292]

Vänsterpartiet har även lagt fram förslag om avståndsbaserade skatter för godstransporter på väg. I **motion 2023/24:2321, motion 2024/25:1921** och **motion 2025/26:2783** föreslår Vänsterpartiet att "regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg". Partiet lyfter fram att den tunga lastbilstrafiken idag inte betalar "för den påverkan den har genom sina externa kostnader för samhället i form av exempelvis miljö- och klimatpåverkan och slitage på vägarna" och poängterar att Vänsterpartiet "under lång tid förespråkat en avståndsbaserad skatt på tunga lastbilar som ska vara möjlig att differentiera." Partiet lyfter särskilt fram geografisk baserad differentiering, i enlighet med det system som föreslogs i SOU 2022:13, som ett sätt att uppnå rättvis prissättning.[293]

Även i **motion 2022/23:1233** av Nooshi Dadgostar m.fl.[294], **motion 2023/24:2346** av Nooshi Dadgostar m.fl.[295], **motion 2024/25:193** av Nooshi Dadgostar m.fl.[296] samt **motion 2025/26:2780** av Nooshi Dadgostar m.fl.[297] lägger partiet fram liknande yrkanden där det föreslår att "regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag om en avståndsbaserad vägslitageskatt för tung lastbilstrafik". Partiet skriver att "Skatten bör differentieras geografiskt dels utifrån tätorts- och landsbygdskörning, dels utifrån

[287] Motion 2023/24:2321
[288] Motion 2024/25:1921
[289] Motion 2025/26:2780
[290] Motion 2025/26:2783
[291] Motion 2025/26:2780, s. 29
[292] Motion 2025/26:2783, s. 3, 11
[293] Motion 2025/26:2783, s. 3, 11
[294] Motion 2022/23:1233
[295] Motion 2023/24:2346
[296] Motion 2024/25:193
[297] Motion 2025/26:2780

områden där det finns respektive saknas alternativ till vägtransporter."[298]

4.4.2.4 Centerpartiet

Centerpartiet har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner där partiet föreslår en differentierad eller avståndsbaserad vägskatt.

4.4.2.5 Miljöpartiet

Miljöpartiet har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner med förslag om att en differentierad vägskatt för personbilar och lastbilar ska införas. Däremot har partiet föreslagit att Sverige ska lämna Eurovinjettsamarbetet och istället införa en avståndsbaserad vägskatt för tunga fordon.

I **motion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl., **motion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl. samt i **motion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl.[299] föreslår partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa avståndsbaserad beskattning av tunga godsfordon".[300] Även i **motion 2024/25:1772** av Linus Lakso m.fl.[301] och **motion 2025/26:3278** av Linus Lakso m.fl.[302] föreslår partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avståndsbaserad vägskatt för tunga fordon och därmed lämna Eurovinjettsamarbetet". Partiet anger att en sådan kilometerskatt för tunga fordon "skulle inbringa skatteintäkter och även sänka utsläppen från trafiken" och motiverar vidare att "Det är hög tid att Sverige moderniserar sin lagstiftning på detta område, särskilt i ljuset av att majoriteten av övriga EU-länder redan har infört olika variationer på kilometerskatt."[303] Dessutom lyfter partiet fram att "De statliga investeringarna för förflyttning av långväga transporter från väg till järnväg och sjöfart bör öka" och att en avståndsbaserad beskattning av tunga godsfordon därför bör införas.[304]

4.5 Utskotten - betänkanden och initiativ

Betänkande 2022/23:SkU14

I **betänkande 2022/23:SkU14** *Punktskatt och tull* behandlar Skatteutskottet Vänsterpartiets yrkande 18 i **motion 2022/23:1233** där partiet föreslår att regeringen bör återkomma med förslag på avståndsbaserad vägslitageskatt på tung lastbilstrafik.

---

[298] Motion 2025/26:2780, s. 7, 54
[299] Motion 2025/26:3422
[300] Motion 2025/26:3422, s. 14
[301] Motion 2024/25:1772
[302] Motion 2025/26:3278
[303] Motion 2024/25:1772, s. 6
[304] Motion 2024/25:2613, s. 45

Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[305]

I samma betänkande behandlar Skatteutskottet även Sverigedemokraternas yrkande 4 i **motion 2022/23:934** samt partiets yrkande 3 i **motion 2022/23:1014** där partiet föreslår att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om skatt på avstånd. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[306]

Betänkande 2023/24:TU11

I **betänkande 2023/24:TU11** *Genomförande av ändrade EU-regler om avgifter på väg* behandlar Trafikutskottet regeringens **proposition 2023/24:64** där regeringen föreslår lagändringar som syftar till att genomföra de ändringar av eurovinjettdirektivet som beslutats på EU-nivå. De föreslagna lagändringarna innebär bland annat att två nya lagar införs – en om infrastrukturavgifter på väg och en om indelning av tunga fordon i koldioxidutsläppsklasser. Trafikutskottet ställer sig bakom regeringens förslag och föreslår riksdagen att bifalla propositionen.[307]

Inget parti reserverar sig mot beslutet, men Vänsterpartiet inkommer med ett särskilt yttrande. Ledamoten Linda W Snecker (V) anför: "Jag instämmer i förslagen om indelning av tunga fordon i koldioxidutsläppsklasser och anser i likhet med Naturvårdsverket att förslagen i regeringens proposition bör utgöra en grund för ett införande av ett miljödifferentierat kilometerskattesystem för fordon på allmän väg." Samtidigt framhåller ledamoten, med hänvisning till yttranden från remissinstanser, att analyser, förtydliganden och riktlinjer för kontroll behövs. Ledamoten anger exempelvis: "Samtidigt ställer jag mig frågande till de undantag från avgiftsplikten som ungefär 2 000 bussar gagnas av i det förslag som lämnats. Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) drar i sitt remissvar slutsatsen att detta enbart leder till lägre utsläpp om det kan antas medföra överflyttningar från trafikslag med högre utsläpp per personkilometer till buss. VTI påpekar även att med hänsyn till att indelningen av fordon i koldioxidutsläppsklasser är ett nytt moment i eurovinjettdirektivet är en given fråga att analysera hur denna klassindelning påverkar klimatet. Vi i Vänsterpartiet kommer att följa VTI:s framtida analyser på detta område noggrant."[308]

[305] Betänkande 2022/23:SkU14, res. 10
[306] Betänkande 2022/23:SkU14, res. 9
[307] Betänkande 2023/24:TU11
[308] Betänkande 2023/24:TU11, s. 15

Betänkande 2023/24:SkU13

I **betänkande 2023/24:SkU13** *Punktskatt och tull* behandlar Skatteutskottet Sverigedemokraternas yrkande 4 i **motion 2023/24:443** samt partiets yrkande 3 i **motion 2023/24:414** där partiet yrkar på att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om skatt på avstånd. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[309]

I samma betänkande behandlar utskottet även Vänsterpartiets yrkanden 13 och 14 i **motion 2023/24:2321** där partiet föreslår att "regeringen bör utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar" respektive att "regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg". Även yrkande 9 i Vänsterpartiets **motion 2023/24:2346** där partiet föreslår att "regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag på en avståndsbaserad vägslitageskatt på tung lastbilstrafik" behandlas av utskottet i samma betänkande. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[310]

Betänkande 2023/24:SkU20

I **betänkande 2023/24:SkU20** *Ändrade vägavgifter inom eurovinjettsamarbetet* behandlar Skatteutskottet regeringens **proposition 2023/24:71** där regeringen bland annat föreslår att riksdagen godkänner det protokoll om ändringar i samarbetsavtalet för eurovinjettsamarbetet som regeringen undertecknat. Skatteutskottet ställer sig bakom regeringens förslag och föreslår riksdagen att bifalla propositionen. Inget parti reserverar sig mot beslutet.[311]

Betänkande 2023/24 MJU15

I **betänkande 2023/24:MJU15** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet regeringens **skrivelse 2023/24:59** där regeringen gör bedömningen att "det finns anledning att fortsätta analyserna av ett avståndsbaserat system för tunga godstransporter på väg som beaktar Sveriges olika geografiska förutsättningar och som tillsammans med övriga styrmedel bl.a. ger tydliga incitament för användningen av nollemissionsfordon utan att missgynna tidigare investeringar i tunga fordon". Miljö- och jordbruksutskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna. Centerpartiet, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna reserverar sig gemensamt mot beslutet och

[309] Betänkande 2023/24:SkU13, res. 8
[310] Betänkande 2023/24:SkU13, res. 9
[311] Betänkande 2023/24:SkU20

hänvisar till att regeringen skyndsamt bör "återkomma till riksdagen med en ny klimathandlingsplan vars samlade åtgärder leder till att Sveriges klimatmål och åtaganden inom ramen för EU:s klimatlagstiftning nås"[312]

I samma betänkande behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets yrkande 129 i **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att avståndsbaserad beskattning av tunga godsfordon införs. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[313]

Betänkande 2024/25:SkU15

I **betänkande 2024/25:SkU15** *Punktskatt* behandlar Skatteutskottet Miljöpartiets yrkande 15 i **motion 2024/25:1772** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avståndsbaserad vägskatt för tunga fordon och därmed lämna Eurovinjettsamarbetet". I betänkandet behandlar utskottet även yrkande 131 i partiets **motion 2024/25:2613** där det föreslår att en avståndsbaserad beskattning av tunga godsfordon införs. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[314]

Vidare behandlar Skatteutskottet Vänsterpartiets yrkanden 10 och 11 i **motion 2024/25:1921** där partiet föreslår att "regeringen bör utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar" respektive att "regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg". Utskottet behandlar även partiets yrkande 9 i **motion 2024/25:193** där partiet föreslår att "regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag på en avståndsbaserad vägslitageskatt på tung lastbilstrafik" Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[315] Miljöpartiet reserverar sig delvis mot beslutet och anser att utskottets förslaget till riksdagsbeslut borde innefatta att bifalla Vänsterpartiets yrkande 9 **i motion 2024/25:193** samt yrkande 11 i **motion 2024/25:1921**.[316]

I samma betänkande behandlar utskottet dessutom yrkande 4 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1454** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka skatt på avstånd". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[317]

---

[312] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 13
[313] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 76
[314] Betänkande 2024/25:SkU15, res. 10 och 11
[315] Betänkande 2024/25:SkU15, res. 10
[316] Betänkande 2024/25:SkU15, res. 11
[317] Betänkande 2024/25:SkU15, res. 9

Betänkande 2025/26:SkU16

I **betänkande 2025/26:SkU16** *Punktskatt* behandlar Skatteutskottet Miljöpartiets yrkande 16 i **motion 2025/26:3278** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avståndsbaserad vägskatt för tunga fordon och därmed lämna Eurovinjettsamarbetet". Även Miljöpartiets yrkande 141 i **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att en avståndsbaserad beskattning av tunga godsfordon ska införas behandlas av utskottet i samma betänkande. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[318]

I samma betänkande behandlar Skatteutskottet även yrkande 13 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:2783** samt partiets yrkande 40 i **motion 2025/26:2780.** I yrkandena föreslår Vänsterpartiet att "regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg" respektive att "regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag om en avståndsbaserad vägslitageskatt för tung lastbilstrafik". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[319]

Dessutom behandlar utskottet Vänsterpartiets yrkande 13 i **motion 2025/26:2783** samt yrkande 14 i **motion 2025/26:2780** där partiet föreslår att "regeringen bör utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig gemensamt mot beslutet.[320] I det gemensamma ställningstagandet anger partierna följande: "Regeringen bör utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar, med en högre vägskatt i storstäder som har god tillgång till kollektivtrafik och en låg alternativt slopad vägskatt på landsbygden där alternativ till bil saknas. En differentierad vägbeskattning av den här typen har förutsättningar att styra mot mer hållbara transportslag samtidigt som det också skulle bidra till stärkt regional rättvisa. "[321]

4.6 Riksdagens behandling

Betänkande 2022/23:SkU14

Den 20 april 2023 beslutade kammaren att bifalla Skatteutskottets förslag till beslut i **betänkande 2022/23:SkU14**. Därmed beslutade riksdagen att avslå Vänsterpartiets yrkande 18 i **motion 2022/23:1233** där partiet föreslår att regeringen bör återkomma med förslag på avståndsbaserad vägslitageskatt på tung lastbilstrafik. Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen dessutom att avslå även Sverigedemokraternas

[318] Betänkande 2025/26:SkU16, res. 15
[319] Betänkande 2025/26:SkU16, res. 14
[320] Betänkande 2025/26:SkU16, res. 15
[321] Betänkande 2025/26:SkU16, s. 65

yrkande 4 i **motion 2022/23:934** samt yrkande 3 i **motion 2022/23:1014** där partiet föreslår att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om skatt på avstånd. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[322]

I riksdagsdebatten lyfter Vänsterpartiets Ilona Szatmári Waldau att den tunga lastbilstrafiken idag inte betalar "för den påverkan den har genom sina externa kostnader för samhället i form av till exempel miljö och klimatpåverkan och slitage på vägarna" och att beskattningen av densamma bör vara avståndsbaserad och "differentieras geografiskt dels utifrån tätorts- och landsbygdskörning, dels utifrån områden där det finns respektive saknas alternativ till vägtransporter."[323]

Betänkande 2023/24:TU11

Den 20 mars 2024 beslutade kammaren att bifalla Trafikutskottets förslag till beslut i **betänkande 2023/24:TU11** och därmed anta regeringens **proposition 2023/24:64.** Detta innebär att riksdagen sade ja till regeringens föreslagna lagändringar som syftar till att genomföra de ändringar av eurovinjettdirektivet som beslutats på EU-nivå. Beslutet fattades via acklamation.[324]

Betänkande 2023/24:SkU13

Den 18 april 2024 beslutade kammaren att bifalla skatteutskottets förslag till beslut i **betänkande 2023/24:SkU13**.

Därmed beslutade riksdagen att avslå Sverigedemokraternas yrkande 4 i **motion 2023/24:443** samt partiets yrkande 3 i **motion 2023/24:414** där partiet yrkar på att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om skatt på avstånd.

Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen att avslå även Vänsterpartiets yrkanden 13 och 14 i **motion 2023/24:2321** där partiet föreslår att "regeringen bör utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar" respektive att "regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg". Även yrkande 9 i Vänsterpartiets **motion 2023/24:2346** där partiet föreslår att "regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag på en avståndsbaserad vägslitageskatt på tung lastbilstrafik" avslogs av riksdagen.

Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Vänsterpartiets reservation 9. Sverigedemokraternas reservation 8 ingick inte i voteringen. Utfallet blev följande:

---

[322] Protokoll 2022/23:93
[323] Protokoll 2022/23:92, Anf. 207
[324] Protokoll 2023/24:87

Ja: 90 S, 57 M, 21 C, 16 KD, 14 MP, 12 L, 1 - (totalt 211)

Nej: 19 V (totalt 19)

Avstod: 63 SD, 1 - (totalt 64)[325]

I riksdagsdebatten anför Vänsterpartiets Ilona Szátmari Waldau följande: "För att möta en ökad elektrifiering av vägtrafiken med stärkt regional rättvisa är det angeläget att inleda arbetet med en reform av vägtrafikbeskattningen. En differentierad vägbeskattning ger förutsättningar för en låg eller slopad vägskatt på landsbygden där alternativ till bil saknas och hög vägskatt i storstäder med tillgång till kollektivtrafik. Därför menar Vänsterpartiet att förutsättningar för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar bör utredas. Den tunga lastbilstrafiken betalar i dag inte för den påverkan som den har på miljö och klimat och för slitage på vägarna. Flera utredningar förordar ett avståndsbaserat system med en geografisk differentiering för en mer rättvisande prissättning. Ett sådant system måste beakta glesbygdens villkor, där vissa branscher har långa transportsträckor och där alternativ saknas. Förutom den klimatnytta som en sådan beskattning skulle kunna medföra finns det stora vinster med att svenska och utländska lastbilar beskattas på lika villkor och att myndigheter ges bättre möjligheter att upptäcka den illegala lastbilstrafiken. Därför menar vi i Vänsterpartiet att en avståndsbaserad vägslitageskatt för tung lastbilstrafik bör införas."[326]

Betänkande 2023/24:SkU20

Den 16 maj 2024 beslutade kammaren att bifalla Skatteutskottets förslag till beslut i **betänkande 2023/24:SkU20**. Därmed antog riksdagen regeringens **proposition 2023/24:71** och godkände därmed det protokoll om ändringar i samarbetsavtalet för eurovinjettsamarbetet som regeringen undertecknat. I och med det beslutade riksdagen att vägavgifterna ska höjas och differentieras utifrån koldioxidutsläppsklass. Beslutet fattades via acklamation.[327]

Betänkande 2023/24:MJU15

Den 22 maj 2024 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i **betänkande 2023/24:MJU15**.

Därmed beslutade riksdagen att lägga regeringens **skrivelse 2023/24:59**, där regeringen gör bedömningen att det finns anledning att fortsätta analyserna av ett

[325] Protokoll 2023/24:101, § 8, punkt 4, s. 56-57
[326] Protokoll 2023/24:100, Anf. 214
[327] Protokoll 2023/24:115

avståndsbaserat system för tunga godstransporter på väg, till handlingarna. Beslutet fattades via acklamation.

Riksdagen beslutade även att avslå Centerpartiets, Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation 13 om att regeringen ska återkomma med en ny klimathandlingsplan. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot nämnda reservation. Utfallet blev:

Ja: 62 SD, 60 M, 17 KD, 11 L, 1 - (totalt 151)

Nej: 93 S, 19 V, 19 C, 16 MP, 1 - (totalt 148)

Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 5 V, 5 C, 2 KD, 2 MP, 5 L (totalt 50)[328]

Vidare beslutade riksdagen att avslå Miljöpartiets yrkande 129 i **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att avståndsbaserad beskattning av tunga godsfordon införs. Beslutet fattades via acklamation.[329]

Betänkande 2024/25:SkU15

Den 24 april 2025 beslutade kammaren att bifalla Skatteutskottets förslag till beslut i **betänkande 2024/25:SkU15**.

Därmed beslutade riksdagen att avslå Miljöpartiets yrkande 15 i **motion 2024/25:1772** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avståndsbaserad vägskatt för tunga fordon och därmed lämna Eurovinjettsamarbetet". Samtidigt beslutade riksdagen att avslå även Miljöpartiets yrkande 131 i **motion 2024/25:2613** där partiet föreslår att en avståndsbaserad beskattning av tunga godsfordon införs.

Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen dessutom att avslå Vänsterpartiets yrkanden 10 och 11 i **motion 2024/25:1921** där partiet föreslår att "regeringen bör utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar" respektive att "regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg", samt partiets yrkande 9 i **motion 2024/25:193** om att regeringen bör återkomma med förslag på en avståndsbaserad vägslitageskatt på tung lastbilstrafik.

Samtidigt beslutade riksdagen att avslå även yrkande 4 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1454** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka skatt på avstånd".

---

[328] Protokoll 2023/24:119 §18, punkt 6, s. 105
[329] Protokoll 2023/24:119

Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Vänsterpartiets reservation 10. Varken Miljöpartiets reservation 11 eller Sverigedemokraternas reservation 9 ingick i voteringen. Utfallet i voteringen blev följande:

Ja: 91 S, 58 M, 21 C, 14 KD, 12 L (totalt 196)

Nej: 19 V (totalt 19)

Avstod: 63 SD, 13 MP (totalt 76)[330]

I riksdagsdebatten lyfte Vänsterpartiets Malin Östh att det, för att "ställa om transportsektorn på ett sätt som krävs för att klara antagna mål" krävs snabba utsläppsminskningar samt "ett systemskifte där vi fasar ut och gör oss oberoende av fossila bränslen. Det är en stor omställning på samhällsnivå som också den behöver ske snabbt men framför allt ordnat och rättvist." Ledamoten anger att partiet därför, bland annat, vill "utreda förutsättningarna för en geografiskt anpassad vägskatt för personbilar, med en högre vägskatt i storstäder som har god tillgång till kollektivtrafik och en låg, alternativt slopad, vägskatt på landsbygden där alternativ till bil saknas. En differentierad vägbeskattning av den här typen har förutsättningar att styra mot mer hållbara transportslag samtidigt som den också skulle bidra till stärkt regional rättvisa."[331]

Miljöpartiets Annika Hirvonen framhåller att Miljöpartiet anser att "det behövs styrmedel som innebär att den som förorenar också betalar för miljökonsekvenserna. Den akuta klimatkrisen som vi står inför kräver att vi vidtar kraftfulla åtgärder för att styra bort från fossila bränslen. I dag är Sveriges största utmaning transportsektorn när det kommer till klimatutsläpp. Fortfarande körs en stor del av Sveriges persontransporter och godstransporter på fossila bränslen, och det behövs en rad åtgärder för att ändra på det. […] Vi från Miljöpartiet föreslår att man sänker kostnaden för företag som väljer att transportera gods på järnväg och att man ser till att de som transporterar gods med lastbilstrafik, inte minst de utländska åkarna, också börjar betala för det slitage som de orsakar på de svenska vägarna. För mig är det obegripligt att Tidöpartierna fortfarande är motståndare till en sådan rättvis vägtrafikbeskattning, och dessutom missgynnar man godstransporter på järnväg."[332]

Betänkande 2025/26:SkU16

Kammaren har ännu inte fattat beslut om **betänkande 2025/26:SkU16** där Miljöpartiets **motion 2025/26:3278** yrkande 16, Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** yrkande 141,

---

[330] Protokoll 2024/25:104, § 7, punkt 4, s. 56
[331] Protokoll 2024/25:104, anf. 34
[332] Protokoll 2024/25:104, anf. 36

Vänsterpartiets **motion 2025/26:2783** yrkandena 13 och 14 samt Vänsterpartiets **motion 2025/26:2780** yrkandena 14 och 40 ingår. Beslut är planerat i kammaren till den 25 mars 2026.

Interpellationer och frågor

*Sökord: vägavgift ELLER vägskatt ELLER Eurovinjett**

kilometerskatt ELLER vägslitageskatt ELLER "avståndsbaserad skatt"

*Differentierad OCH väg**

I en **skriftlig fråga 2022/23:463** skriver Socialdemokraternas skattepolitiska talesperson Niklas Karlsson (S) följande: "I mars 2022 överlämnades utredningen Nytt miljöstyrande system för godstransporter på väg till regeringen. Utredningen tillsattes efter en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna i det så kallade januariavtalet. Syftet med utredningen var att undersöka olika frågor kring utformningen av ett nytt miljöstyrande system som ett alternativ till den eurovinjettavgift som i dag betalas för tunga godstransporter samt att bidra till att miljö- och klimatmålen nås och till förbättrad kontroll av regelefterlevnaden av yrkestrafiken." Vidare skriver ledamoten: "Den socialdemokratiska regeringen remitterade utredningen i maj 2022 med remisstid fram till den 1 oktober 2022. Därefter har det varit tyst. Regeringen har inte uttalat någon viljeinriktning utan hänvisar till att frågan lever och bereds." Mot bakgrund av detta ställer ledamoten följande fråga till Finansminister Elisabeth Svantesson (M): "På vilket sätt bereds frågan i Regeringskansliet och hur avser ministern att gå vidare med frågan?"[333]

Finansminister Elisabeth Svantesson (M) besvarar frågan den 22 mars 2023: "Utredningen om ett nytt miljöstyrande system för godstransporter på väg lämnade sitt betänkande *Godstransporter på väg – vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system* i mars 2022. Såsom Niklas Karlsson skriver har betänkandet därefter remissbehandlats. Frågan är komplex och ett stort antal remissinstanser har inkommit med synpunkter kring utredningens bedömningar och förslag. Frågan bereds inom Regeringskansliet."[334]

[333] Skriftlig fråga 2022/23:463
[334] Svar på skriftlig fråga 2022/23:463

5. Höj ambitionsnivån i EU:s utsläppshandel ETS

Verka för att EU beslutar om en tillräcklig skärpning av den årliga linjära reduktionsfaktorn inom EU:s utsläppshandel ETS i kombination med en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter, så att EU:s utsläpp minskar i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål.

5.1 Bakgrundstext från 2022

EU:s utsläppshandelssystem ETS är ett av unionens viktigaste klimatstyrmedel, och är av stor betydelse även för genomförandet av de svenska klimatmålen. Nu pågår en översyn av systemet som ska vara färdig 2023. EU:s klimatmål är för lågt satta för att leva upp till Parisavtalet, som innebär att EU:s utsläpp behöver vara nära noll år 2035. I dag styr utsläppshandeln inte ens mot de lågt satta målen. Både skärpta mål och förbättringar av systemet behövs därför. Med dagens system minskar utsläppsutrymmet med 2,1 procent per år vilket leder till nollutsläpp först 2058. EU:s nya klimatmål om att minska utsläppen med 55 procent till 2030 kräver enligt EU-kommissionen en årlig minskning med minst 4,2 procent, vilket motsvarar nollutsläpp kring 2045. För att klara Parisavtalets 1,5-gradersmål måste utsläppen minska snabbare. Det krävs därför beslut om en omfattande engångsreduktion av antalet utsläppsrätter samt en kraftig skärpning av den årliga minskningen, den så kallade årliga linjära reduktionsfaktorn.

Så svarade partierna 2022

Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Centerpartiet, Moderaterna och Liberalerna svarar ja till förslaget. Miljöpartiet tillägger att partiet vill se en engångsminsking motsvarande 450 miljoner ton utsläppsrätter samt en årlig minskningstakt av antalet utsläppsrätter på 5,2 procent. Vänsterpartiet skriver att EU ETS måste skärpas och att den årliga reduktionstakten är otillräcklig för att leva upp till Parisavtalets 1,5-gradersmål. Socialdemokraterna kommenterar bland annat att det vill att fler sektorer ska täckas, att svenskt överskott av utsläppsutrymme inte ska säljas vidare och att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas senast 2050. Centerpartiet vill se engångsminskning av antalet utsläppsrätter och en justering av reduktionsfaktorn för att utsläppstaket ska bli kompatibelt med 1,5-gradersmålet. Liberalerna kommenterar att det utöver en skärpning av EU-ETS även krävs omfattande negativa utsläpp för att hålla temperaturökningen under 1,5 grader. Moderaterna skriver att de välkomnar en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter och en skärpning av reduktionsfaktorn men lyfter att det måste ske på ett sätt som

värnar europeiska företags konkurrenskraft och inte leder till att produktionen flyttar till länder där utsläppen är mindre reglerade.

Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar vet ej och kommenterar att de vill verka för att utsläppssystemet ska bli globalt. Kristdemokraterna lägger till att alla växthusgaser och sektorer med stora utsläpp såsom transportsektorn ska ingå i utsläppshandeln. Sverigedemokraterna skriver att det motsätter sig snabbare minskningar än vad EU-kommissionen föreslår.

Alla riksdagspartier utom två ställer sig bakom förslaget om skärpningar i EU:s utsläppshandel. Det finns alltså goda förhoppningar om att det ska finnas en riksdagsmajoritet som vill driva på i frågan även efter valet.

Avgränsning

EU:s utsläppshandelssystem har utvecklats sedan riksdagspartiernas miljölöften granskades inför valet 2022. Därför har denna granskning avgränsats till EU ETS 1, utsläppshandelssystemet för industrin. Därtill fokuserar denna granskning endast på det som nämndes vårt förslag: den linjära reduktionsfaktorn och en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter.

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till den 6 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen. Därav exkluderas den översyn av EU ETS som Kommissionen aviserat i sitt arbetsprogram för 2026.[335]

5.2 Vad som hände mellan enkäten och riksdagsvalet 2022

Enkäten som låg till grund för rapporten *Sänkta ambitioner i miljöpolitiken* besvarades av riksdagspartierna under våren 2022. Översynen av EU:s utsläppshandelssystem pågick samtidigt och frågan var därav aktuell vid EU:s ministerrådsmöte för miljöfrågor i juni 2022. Då detta var innan nuvarande mandatperiod började behandlas det i ett separat avsnitt men vägs in i det slutgiltiga omdömet av riksdagspartiernas agerande för 2022–2026.

Sökord: *"eu OCH ets", "eu ets", utsläppshandel, utsläppsrätter*

Sammanträde i Miljö- och jordbruksutskottet 2021/22:57

[335] EU Kommissionens arbetsprogram för 2026, Bilaga 1 s.2. Tillgänglig via: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0870&qid=1761126156157 (Hämtad 2026-03-09)

I sammanträdet den 21 juni 2022 överlade utskottet med dåvarande klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S) om "Dp. 3 Översyn av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS)" inför mötet i rådet den 28 juni 2022. Regeringens ståndpunkt var att "På rådsmötet kommer regeringen verka för att ambitionsnivån i förslaget upprätthålls".[336]

Sverigedemokraterna anmälde en avvikande ståndpunkt där partiet ansåg att "Kommissionen föreslår för att man för perioden 2021 - 2030 ska genomföra en engångsjustering av utsläppstaket. Sverigedemokraterna motsätter sig detta. Den linjära reduktionsfaktorn bör istället sättas så att målet för 2030 nås från det att den reviderade lagstiftningen börjar gälla. En engångsnedskärning för med sig ökade kostnader för att nå samma mål".[337]

Centerpartiet anmälde en avvikande ståndpunkt där partiet framförde att "Det är centralt att en skärpning av EU:s utsläppshandel genomförs så snart som möjligt, för att säkerställa att systemet bidrar till uppfyllelse av EU:s nya klimatmål. På rådsmötet kommer regeringen verka för att ambitionsnivån i förslaget höjs, i linje med Europaparlamentets förslag".[338]

Även Vänsterpartiet anmälde en avvikande ståndpunkt där partiet ville att "den årliga minskningen av utsläppstaket ökar med 65% till 2030 för att hantera överskott på utsläppsrätter. Vänsterpartiet vill också se att den föreslagna engångsminskningen av utsläppsrätter minst ligger i nivå med kommissionens förslag".[339]

Miljöpartiet anmälde en avvikande ståndpunkt där partiet ville lägga till att "Den föreslagna engångsminskningen av antalet utsläppsrätter bör ej vara lägre än i kommissionens förslag. Därtill måste minskningstakten av antalet utsläppsrätter öka motsvarande en total minskning av utsläppen från den handlande sektorn på minst 65 procent till 2030, vilket är en förutsättning för att EU ska bedriva en klimatpolitik i linje med Parisavtalet och EU:s egen klimatlag".[340]

EU-nämnden 2021/22:47

Under nämndens sammanträde 22 juni 2022 fanns översyn av EU:s utsläppshandelssystem (dagordningspunkt 3) med på dagordningen inför möte i ministerrådet den 28 juni 2022. Vid rådsmötet skulle en allmän position beslutas inför de då framtida förhandlingar med Europaparlament. I anförande 4 av dåvarande Klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S) framfördes att "På rådsmötet kommer regeringen att verka för att ambitionsnivån i förslaget upprätthålls".[341] I samma anförande lyftes att "Till Coreperförhandlingarna har det franska ordförandeskapet

[336] Prot. MJU 2021/22:57, bilaga 2
[337] Prot. MJU 2021/22:57 Bilaga 3
[338] Prot. MJU 2021/22:57 Bilaga 3
[339] Prot. MJU 2021/22:57, Bilaga 3
[340] Prot. MJU 2021/22:57, Bilaga 3
[341] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.2

föreslagit att kommissionens förslag till utsläppsmål, reduktionsfaktor och engångsjustering av utsläppstaket ska behållas".[342] Kommissionens förslag innebar en årlig reduktionsfaktor på 4,2 procent och en engångsjustering av utsläppstaket för att effekten av reduktionsfaktorn ska bli samma som om den tillämpats från och med 2021.[343]

I anförande 8 framförde Jessica Rosencrantz (M) att Moderaterna stöder den allmänna inriktningen som regeringen lade fram[344]. I anförande 11 ställde även Centerpartiet sig bakom regeringens ståndpunkt.[345] Nämndens ordförande fann att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt, fyra partier anmälde dock avvikande ståndpunkter.

I anförande 9 anmälde Vänsterpartiet avvikande ståndpunkt och ansåg att "regeringens position är alldeles för oambitiös, och vi vill höja ambitionen".[346]

Liberalerna anmälde i anförande 10 en avvikande ståndpunkt och "markerar att vi liberaler anser att Sverige bör verka för en högre ambition i EU ETS än ordförandeskapet har föreslagit".[347] Partiet hänvisade till dess avvikande ståndpunkt i Miljö- och jordbruksutskottet där Liberalerna ville stryka en bisats i regeringens ståndpunkt som löd "och kommer därför att verka för en långsammare utfasning av den fria tilldelningen av utsläppsrätter för sektorer som omfattas av gränsjusteringsmekanismen (CBAM)".[348]

I anförande 12 anmälde Miljöpartiet att "Vi har också en avvikande ståndpunkt som går ut på att vi tycker att ambitionerna borde vara högre från svensk sida. Vi tycker att engångsminskningen av antalet utsläppsrätter inte ska vara mindre än i kommissionens förslag och att det borde vara Sveriges linje".[349]

Sverigedemokraterna anmälde en avvikande ståndpunkt och framförde i anförande 7 att "Sverigedemokraterna motsätter sig en engångsjustering av utsläppstaket som riskerar att göra det dyrare att nå slutmålet" och ville att Sverige skulle avvisa förslaget.[350]

---

[342] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.1
[343] Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757. s.18
[344] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.3
[345] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.4
[346] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.3
[347] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.3
[348] Prot. MJU 2021/22:57, Bilaga 3
[349] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.4
[350] EU-nämndens uppteckningar 2021/22:47, s.3

5.3 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *"eu OCH ets", "eu ets", utsläppshandel, utsläppsrätter*

Politiska överenskommelser

Översynen av EU ETS var en del av EU:s klimatpaket Fit for 55 och förhandlades tillsammans med flera andra förslag på EU-nivå. Klimatpaketet omtalades inte i Tidöavtalet från 2022. Den 14 november 2023 presenterade samarbetspartierna **Tilläggsöverenskommelse till Tidöavtalet om klimatet,** där uttryckte samarbetspartierna att "Utsläppsbanan nedåt är tillräckligt brant för att ge EU goda chanser att göra sin del för att Parisavtalets mål ska nås".[351] Inga initiativ gavs för arbetet med utsläppsrätter på EU-nivå, däremot presenterades hur redan beslutade förändringar av EU ETS skulle hanteras på nationell nivå.

Utredningar

I juni 2023 beslutade regeringen om ett uppdrag att analysera hur Sveriges politik bör utvecklas utifrån EU:s klimatpaket, Fit for 55. Enligt direktivet ska utredaren i analysen "även beakta skärpningen och utvidgningen av EU ETS, införandet av ETS 2 samt hur andra EU-styrmedel i och utanför lagstiftningspaketet Fit for 55 påverkar utsläppen i Sverige fram till 2030 och förutsättningarna för effektiva åtgärder på nationell nivå, samt hur de flexibiliteter som tillåts kan bidra till ett kostnadseffektivt genomförande. Utredaren ska inte presentera konkreta förslag på klimatpolitiska åtgärder eller styrmedel."[352]

Uppdraget genomfördes som en bokstavsutredning inom Klimat- och näringslivsdepartementet och resulterade i rapporten **Sveriges klimatstrategi (KN2023/03828**) som redovisades i oktober 2023. I rapporten skrev utredaren i förslag 39 att regeringen bör "verka för att nedtrappningen av utgivningen av nya utsläppsrätter i EU ETS 1 och 2 fortsätter i samma takt den som beslutats i Fit for 55-paketet".[353] **Sveriges klimatstrategi (KN2023/03828**) har inte behandlats i riksdagen.

I faktapromemorian **2023/24:FPM48** "Meddelande om EU:s klimatmål till 2040" som publicerades 14 mars 2024 står det att "EU:s handelssystem (såväl ETS1 som ETS2) har modellerats med de nu beslutade linjära reduktionsfaktorerna till 2030. De nu beslutade reduktionsfaktorerna har däremot inte tillämpats efter 2030 med hänvisning till att det under 2026 ska göras en översyn av ETS-direktivet för att anpassa

[351] Tilläggsöverenskommelse till Tidöavtalet, s. 3
[352] KN2023/03567 Promemoria: Uppdrag att analysera hur Sveriges politik bör utvecklas utifrån EU:s klimatpaket, s.2
[353] KN2023/03828, s.14

utsläppshandelssystemen till EU:s kommande 2040-mål".[354] Detta fanns med som information men återkom inte i regeringens förslag till svensk ståndpunkt i faktapromemorian.

5.4 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *"eu OCH ets", "eu ets", utsläppshandel, utsläppsrätter*

Regeringens agerande i EU

Den 23 april 2023 röstade ministerrådet om att formellt anta översynen av EU:s utsläppshandelssystem och den svenska regeringen röstade för antagandet.[355] Beslutet innebar att den årliga linjära reduktionsfaktorn höjdes från 2,2 procent i 2021 till 4,3 procent för 2024–2027 och 4,4 procent från 2028, samt en reduktion av antalet utsläppsrätter med 117 miljoner ton.[356] I samma beslut bestämdes att antalet utsläppsrätter skulle öka med anledning av att sjötransport inkluderades i EU ETS 1.

Propositioner, skrivelser och förordningar

Regeringen har inte lagt fram någon proposition om att verka för fortsatt skärpning av den årliga linjära reduktionsfaktorn inom EU:s utsläppshandel ETS i kombination med en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter. Däremot nämndes den skärpning som beslutades i april 2023 i en proposition.

I **proposition 2022/23:144** "Nya verksamheter i utsläppshandelssystemet" som inlämnades till riksdagen 11 september 2023 presenterade regeringen förslag på lagändringar för att kunna genomföra ändringar i EU ETS. Inledningsvis sammanfattades de ändringar i EU ETS som blivit beslutade och regeringen skrev att "Takten på utsläppsminskningarna inom utsläppshandelssystemet ökas från och med 2024. Utsläppen ska minska med 62 procent till 2030 jämfört med 2005, vilket är en ökning från det tidigare minskningsmålet om 43 procent till samma år. Skärpningen sker dels genom två engångssänkningar av utsläppstaket, 2024 (90 miljoner utsläppsrätter) och 2026 (27 miljoner utsläppsrätter), dels genom att den så kallade

---

[354] 2023/24:FPM48, s.5

[355] Omröstningsresultat EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av förordning (EU) 2015/757 i syfte att inkludera sjöfartsverksamhet i EU:s utsläppshandelssystem och för övervakningen, rapporteringen och verifieringen av utsläpp av ytterligare växthusgaser och utsläpp från ytterligare fartygstyper Antagande av lagstiftningsakten 3945:e mötet i EUROPEISKA UNIONENS RÅD (jordbruk och fiske) Luxemburg den 25 april 2023. Tillgänglig via: pdf

[356] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem (Text av betydelse för EES). s.31

linjära reduktionsfaktorn som styr den årliga minskningen av utsläppstaket skärps i två steg från nuvarande 2,2 procent till 4,3 procent 2024–2027 och till 4,4 procent 2028–2030".[357]

Regeringen presenterade **skrivelse 2023/24:59** "Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll" 21 december 2023. I **Klimathandlingsplanen** angavs att "Regeringen bör verka för att EU som helhet genomför Fit for 55-paketet med bibehållen ambition och på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt"[358]. Därtill menade regeringen att "Sverige bör delta från start i genomförandet av det nya utsläppshandelssystemet, EU ETS 2 och inkludera förbränning av bränslen i samtliga ytterligare sektorer utöver de som obligatoriskt omfattas av EU ETS 2".[359] Vidare skrev regeringen att "EU ETS har, sedan systemet infördes 2005, reviderats vid ett flertal tillfällen. Skärpta mål, höjd linjär reduktionsfaktor, beslut om annullering av utsläppsrätter och andra revideringar har inneburit att antalet tillgängliga utsläppsrätter minskat och kommer minska än snabbare framöver". Regeringen lyfte att rapporten **Sveriges klimatstrategi (KN2023/03828)** föreslog "att Sverige verkar för att nedtrappningen av utgivningen av nya utsläppsrätter i EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) fortsätter i samma takt som den som beslutats i Fit for 55 paketet".[360]

Motioner

5.4.1 Regeringspartierna

5.4.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon motion om att verka för att EU beslutar om en skärpning av den årliga linjära reduktionsfaktorn inom EU:s utsläppshandel i kombination med en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter.

5.4.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon motion om att verka för att EU beslutar om en skärpning av den årliga linjära reduktionsfaktorn inom EU:s utsläppshandel i kombination med en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter.

5.4.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon motion om att verka för att EU beslutar om en skärpning av den årliga linjära reduktionsfaktorn inom EU:s utsläppshandel i kombination med en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter.

---

[357] Prop. 2022/23:144, s.21
[358] Skr. 2023/24:59 Klimathandlingsplan, s.68
[359] Skr. 2023/24:59 Klimathandlingsplan, s.128
[360] Skr. 2023/24:59 Klimathandlingsplan, s.47

5.4.2 Oppositions- och samarbetspartier

5.4.2.1 Socialdemokraterna

I **kommittémotion 2022/23:2073** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård" skrev Socialdemokraterna att "EU:s utsläppshandelssystem måste ytterligare skärpas. Systemet innebär ett stegvis sänkt utsläppstak för de största utsläppskällorna och möjlighet att köpa och sälja utsläppsrätter under taket. Vi socialdemokrater anser att Sverige ska verka för att antalet utsläppsrätter ska minska. Vi driver att EU:s utsläppshandel skärps genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning snarast avslutas."[361]

I yrkande 22 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att antalet utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandel ska minska och att svenska överskott av utsläppsutrymme inom EU:s ansvarsdelningsförordning inte ska säljas till andra länder och tillkännager detta för regeringen".[362] Partiet föreslog i yrkande 24 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utsläppshandel bör skärpas genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning avslutas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen".[363]

Motionen och yrkandena 22 och 24 behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2022/23:MJU16**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2023/24:2629** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur" skrev motionärerna att "Vi socialdemokrater driver på att EU:s utsläppshandel skärps genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050 och att den linjära reduktionsfaktorn höjs. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen och de svenska socialdemokratiska europaparlamentarikerna har varit drivande i att reformera EU:s utsläppshandelssystem. Bland annat har den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen varit drivande i att avskaffa det stora överskott av utsläppsrätter som sänkt priset på utsläppsrätter och därmed incitamenten att ställa om".[364]

I yrkande 23 föreslog Socialdemokraterna att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att antalet utsläppsrätter inom EU:s

[361] Motion 2022/23:2073, s.10
[362] Motion 2022/23:2073, s.2
[363] Motion 2022/23:2073, s.2
[364] Motion 2023/24:2629, s.9

utsläppshandel ska minska och att svenska överskott av utsläppsutrymme inom EU:s ansvarsdelningsförordning inte ska säljas till andra länder och tillkännager detta för regeringen".[365] Partiet föreslog i yrkande 25 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utsläppshandel bör skärpas genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn skärps och att systemet med gratis tilldelning avslutas och tillkännager detta för regeringen".[366]

Motionen och yrkandena 23 och 25 behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2023/24:MJU15**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

5.4.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt någon motion om att verka för att EU beslutar om en skärpning av den årliga linjära reduktionsfaktorn inom EU:s utsläppshandel i kombination med en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter.

5.4.2.3 Vänsterpartiet

I **kommittémotion 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. "med anledning av skr. 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll" skrev motionärerna att de "anser att en skärpt ambitionsnivå för utsläppsminskningar inom ETS bör vara i linje med 1,5-gradersmålet".[367] Partiet skrev sedan att "Sverige bör verka för att skärpa den årliga reduktionsfaktorn inom EU ETS samt begränsa antalet utsläppsrätter så att EU:s utsläpp minskar i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna".[368]

I yrkande 13 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att skärpa den årliga reduktionsfaktorn inom EU ETS samt begränsa antalet utsläppsrätter så att EU:s utsläpp minskar i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål och tillkännager detta för regeringen".[369]

Motionen och yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2023/24:MJU15**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

5.4.2.4 Centerpartiet

I **partimotion 2022/23:2190** av Annie Lööf m.fl. "Ledarskap för klimat och grön omställning" skrev motionärerna att "Genom att skärpa taket för hur många

[365] Motion 2023/24:2629, s.2
[366] Motion 2023/24:2629, s.2
[367] Motion 2023/24:2815, s.28
[368] Motion 2023/24:2815, s.28
[369] Motion 2023/24:2815, s.6

utsläppsrätter som delas ut varje år, successivt minska överskottet på utsläppsrätter och införa ett prisgolv skapas större förutsägbarhet för industrin som vet vilket minimipris de har att förhålla sig till".[370] Partiet skrev även att "Ska handeln fungera effektivt behöver den fria tilldelningen av utsläppsrätter upphöra. Därför arbetar Centerpartiet för att alla utsläppsrätter ska auktioneras. Vi vill se en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en skarpare linjär reduktionsfaktor (LRF), som beskriver hur snabbt antalet utsläppsrätter ska minska. Detta för att snabba på utvecklingen mot ett fossiloberoende EU".[371]

I yrkande 32 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nuvarande systemet för handel med utsläppsrätter bör skärpas via en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en exponentiellt ökande LRF och tillkännager detta för regeringen".[372]

Motionen och yrkande 32 behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2022/23:MJU16**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

5.4.2.5 Miljöpartiet

Miljöpartiet har inte lagt någon motion om att verka för att EU beslutar om en skärpning av den årliga linjära reduktionsfaktorn inom EU:s utsläppshandel eller en engångsreduktion av antalet utsläppsrätter. Däremot skrev partiet i **kommittémotion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl. "En grön klimathandlingsplan för Sverige 2025" att "Flexibiliteter inom ramen för Fit for 55 ska undvikas. EU:s klimatmål inom Fit for 55 är otillräckliga för att genomföra EU:s andel av Parisavtalet, varför det krävs att EU:s medlemsstater överpresterar på Fit for 55 för att driva en samhällsutveckling som bidrar till att undvika att den globala uppvärmningen blir farlig för EU:s och Sveriges befolkningar"[373]. I motionen lämnade partiet inget yrkande om ambitionen i EU ETS 1. Liknande skrivningar förekom i kommittémotion **2025/26:3422** av Katharina Luhr m.fl. "En grön klimathandlingsplan 2026" och **kommittémotion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. "med anledning av skr. 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll."

5.5 Utskotten - betänkanden och initiativ

Sökord: *"eu OCH ets", "eu ets", utsläppshandel, utsläppsrätter*

2022/23:MJU16

[370] 2022/23:2190, s.20
[371] Motion 2022/23:2190, s.20
[372] Motion 2022/23:2190, s.4
[373] Motion 2024/25:2613, s.58

I **betänkande 2022/23:MJU16** "Klimatpolitik" behandlades **motion 2022/23:2073** (S) och **motion 2022/23:2190** (C). Utskottet föreslog att båda motionernas yrkanden lämnades utan åtgärd mot bakgrund av att den övergripande ambitionen gällande utsläppsminskningar höjts i och med beslutade förändringar av EU ETS.[374]

Utskottet föreslog avslag på **kommittémotion 2022/23:2073** (S), yrkandena 22, 24 och 25. Socialdemokraterna reserverade sig mot förslaget (reservation 8). I reservationen lämnade partiet ställningstagandet att "Vi anser att EU:s utsläppshandelssystem måste skärpas ytterligare. Antalet utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandel ska minska, och svenska överskott av utsläppsutrymme inom EU:s ansvarsfördelningsförordning ska inte säljas till andra länder. Systemet innebär ett stegvis sänkt utsläppstak för de största utsläppskällorna och möjlighet att köpa och sälja utsläppsrätter under taket. EU:s utsläppshandel bör skärpas genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning avslutas."[375]

Utskottet föreslog även avslag på **partimotion 2022/23:2190** (C), yrkandena 29–35. Centerpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 9) med ställningstagandet att "En permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter bör göras och en skarpare linjär reduktionsfaktor (LRF), som beskriver hur snabbt antalet utsläppsrätter ska minska, bör införas för att snabba på utvecklingen mot ett fossiloberoende EU."[376]

2023/24:MJU4

Proposition 2022/23:144 behandlades i **betänkande 2023/24:MJU4** "Nya verksamheter i utsläppshandelssystemet". Inga följdmotioner hade väckts och utskottet föreslog bifall till propositionen.

2023/24:MJU15

Betänkande 2023/24:MJU15 behandlade **motion 2023/24:2629** (S) och **2023/24:2815** (V). Utskottet föreslog avslag på **motion 2023/24:2629**, yrkandena 23 och 25. Socialdemokraterna reserverade sig mot förslaget (reservation 10) med ställningstagandet att "Vi och vårt parti anser att EU:s utsläppshandel ska skärpas genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, den linjära reduktionsfaktorn höjs och systemet med gratis tilldelning avslutas. Sverige ska verka för att antalet utsläppsrätter inom EU ETS ska minska."[377]

Utskottet föreslog även avslag på **motion 2023/24:2815**, yrkande 13 vilket Vänsterpartiet reserverade sig mot (reservation 11). Partiets ställningstagande i reservationen lyfte att

[374] Bet. 2022/23:MJU16, s. 37
[375] Bet. 2022/23:MJU16, s.90
[376] Bet. 2022/23:MJU16, s.91
[377] Bet. 2023/24:MJU15 s.189-190

“Jag och mitt parti anser att en skärpt ambitionsnivå för utsläppsminskningar inom EU ETS bör vara i linje med 1,5-gradersmålet.” samt att “Sverige bör verka för att skärpa den årliga reduktionsfaktorn inom EU ETS samt begränsa antalet utsläppsrätter så att EU:s utsläpp minskar i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål."[378]

EU-nämnden

Av EU-nämndens **sammanträdesprotokoll 2022/23:35** framgår att ett skriftligt samråd genomfördes inför beslut om översynen av EU:s utsläppssystem skulle fattas. Detta inkluderade en reviderad årlig linjär reduktionsfaktor och engångsreduktion av antalet utsläppsrätter. Samrådet avslutades den 24 mars 2023 och det fanns stöd för regeringens ståndpunkt om att rösta för förslaget. Miljöpartiet anmälde en avvikande ståndpunkt där det skrev att “MP stödjer inte regeringens linje. Vi anser att regeringen underminerar klimatpolitiken i både Sverige och EU, mot EU:s klimatlag, och strider mot Parisavtalet och Montreal-avtalet.” .[379]

5.6 Riksdagens behandling

Sökord: *“eu OCH ets”, “eu ets”, utsläppshandel, utsläppsrätter*

Propositioner

Kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU4** behandlade **proposition 2022/23:144**. Ingen talare var anmäld. Utskottet föreslog bifall till propositionen och kammaren biföll utskottets förslag via acklamation.[380]

Motioner

I kammarens omröstning av **betänkande 2022/23:MJU16** behandlades **motion 2022/23:2073** (S) yrkande 22 och 24, samt **motion 2022/23:2190** (C) yrkande 32. Motionsyrkandena 22 och 24 (S) och yrkande 32 (C) behandlades under punkt 5 “EU:s system för handel med utsläppsrätter”. Utskottet hade föreslagit avslag på samtliga motionsyrkanden. Kammaren biföll utskottets förslag och beslut fattades via acklamation.[381]

Kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU15** innehöll **motion 2023/24:2629** (S) yrkande 23 och 25, samt **motion 2023/24:2815** (V) yrkande 13. Motionsyrkandena behandlades under punkt 5 “Utvecklingen av EU:s klimatpolitik”. Utskottet föreslog att

[378] Bet. 2023/24:MJU15 s.190
[379] Prot. 2022/23:35, bilaga 2
[380] Prot. 2023/24:30, s.84
[381] Prot. 2023/24:119, s.108

regeringens **skrivelse 2023/24:59** skulle läggas till handlingarna och samtliga motioner avslås. Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades via acklamation.[382]

Interpellationer, frågor och debatt

Den 31 maj 2023 debatterades **betänkande 2022/23:MJU16.** Jytte Guteland (S) framförde i anförande 131 att Socialdemokraterna ”kommer att fortsätta att driva på i EU:s utsläppshandel, som vi ser som en av de viktigaste klimatlagstiftningarna i världen. Vi vill att man ska fortsätta minska utsläppsrätterna och se till att detta verktyg verkligen driver på för en nyindustrialisering i hela EU”.[383]

Stina Larsson (C) anförde i samma debatt att Centerpartiet “vill att Sverige ska vara en föregångare i EU och att EU ska vara en föregångare i världen genom att anta ambitiösa och modiga utsläppsminskningsmål. Jag är stolt över det klimatpaket som nu i vår har förhandlats fram, särskilt skärpningen av handeln med utsläppsrätter”.[384]

I svaret till **skriftlig fråga 2022/23:216**, skrev Energi- och näringsminister Busch att “Långsiktiga spelregler ges genom EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) där en politisk överenskommelse har nåtts om en ambitiös och effektiv minskning av utsläppen inom hela den handlande sektorn, där bl.a. industrianläggningar ingår”.[385] **Skriftlig fråga 2022/23:216** ställdes av Carina Ödebrink (S) och gällde ” Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att de svenska företagen ska få de mål, incitament och spelregler som behövs för att stärka sin konkurrenskraft?”.[386]

[382] Prot. 2022/23:119, s.102
[383] Prot. 2022/23:116, s.107
[384] Prot. 2022/23:116, s.133
[385] Svar på skriftlig fråga 2022/23:216
[386] Skriftlig fråga 2022/23:216

6. Kärnkraft utan understöd.

Rikta inga stöd till livstidsförlängning av existerande kärnkraftverk eller byggande av nya kärnkraftverk.

6.1 Bakgrundstext från 2022

Sveriges fossilfria elproduktion gör stor klimatnytta, såväl inom landet som utomlands genom export. Sveriges elexport ökar dessutom tack vare den snabba utbyggnaden av vindkraft runt om i landet. Även solelen ökar snabbt. Att bygga förnybart är både snabbare och billigare än att bygga kärnkraft. Trots det är det ofta kärnkraft som prioriteras i politiska debatter, vilket tar fokus från den politik som krävs för att klara klimatomställningen, som energi- och transporteffektivisering. Satsningar på utbyggnad av elnät, energieffektivisering och ökad flexibilitet gör betydligt större nytta för att möjliggöra elektrifiering av svensk industri och transporter samt ökad elexport, än satsningar på ny kärnkraft. I nuläget är den dessutom inte konkurrenskraftig vilket gör eventuella satsningar beroende av statliga subventioner.

Så svarade partierna 2022

Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Liberalerna och Centerpartiet svarar ja till förslaget. Miljöpartiet kommenterar att det är billigare, säkrare och snabbare att ställa om till förnybar energiproduktion och att det vill att Sverige ska ha 100 procent förnybar elproduktion senast 2040. Vänsterpartiet lyfter fram att kärnkraft är en osäker och dyr energikälla som dessutom försvårar omställning till förnybar energiproduktion, partiet vill därför avveckla kärnkraft så fort som möjligt. Centerpartiet kommenterar att partiet varken vill se statliga subventioner till kärn-, vind-, eller vattenkraft eller stänga ner kärnkraft i förtid med politiska beslut. Liberalerna skriver att subventioner är ett dåligt styrmedel men tillägger att om elförsörjningen hotas kan staten behöva stiga in, i ett sådant läge ska eventuella subventioner vara teknikneutrala och inte riktas till specifika kraftslag.

Sverigedemokraterna svarar vet ej men kommenterar sitt svar med att det behövs satsningar på framtidens kärnkraft. Partiet vill även ändra målet för energipolitiken från 100 procent förnybart till 100 procent fossilfritt. Kristdemokraterna, Socialdemokraterna, och Moderaterna svarar nej till förslaget. Kristdemokraterna skriver att det inte vill se statliga subventioner till kärnkraftverk men förespråkar en linje där kärnkraften är en viktig del av den svenska energimixen även efter 2040. Socialdemokraterna lyfter fram att energiöverenskommelsen har skapat långsiktighet och tydlighet för marknadens aktörer och bidrar till nya jobb och investeringar i Sverige. Partiet menar att överenskommelsen inte innehåller något stoppdatum för kärnkraft. Moderaterna kommenterar att det vill värna den svenska kärnkraften, och satsa på nästa generations kärnkraft. I dagsläget saknas en riksdagsmajoritet för

förslaget om att staten inte ska rikta stöd till livstidsförlängning av existerande kärnkraftverk eller byggande av nya kärnkraftverk.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga avslutades i slutet av december 2025. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

6.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *Kärnkraft, Investering av kärnkraft, Subvention till kärnkraft, Ny kärnkraft i Sverige, kärnkraftsprövningsutredningen.*

Politiska överenskommelser:

Tidöavtalet:

Inom ramen för Tidöavtalet har Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Sverigedemokraterna enats om att verka för en utbyggnad av kärnkraften under mandatperioden 2022–2026. Det övergripande målet för samarbetet beskrivs i avtalet som att: "utarbeta och genomföra politiska reformer för att trygga energiförsörjningen och åstadkomma en effektiv klimatomställning." För att förverkliga detta pekar avtalet ut flera konkreta åtgärder för att stärka förutsättningarna för ny kärnkraft, inklusive statliga kreditgarantier och ett skydd mot politiskt framtvingade nedläggningar: "Förutsättningarna för investeringar i kärnkraft ska stärkas genom särskilda statliga kreditgarantier uppgående till 400 miljarder kronor, med mer generösa villkor än dagens system. […] Nya regler ska införas som förhindrar att politiken godtyckligt stänger ner kärnkraftverk […]. Om staten tvingar fram en nedläggning ska ägare ha rätt till skadestånd."[387]

I linje med dessa åtaganden presenterade regeringen i november 2023 en färdplan för ny kärnkraft. I den motiveras satsningen med behovet av att möta en kraftigt ökad efterfrågan på el för att klara elektrifieringen, samtidigt som man vill skapa långsiktiga förutsättningar för investerare: "Stabil tillgång på fossilfri el till konkurrenskraftiga priser är en viktig förutsättning för Sveriges konkurrenskraft. Samtidigt behöver elproduktionen i princip fördubblas inom 25 år för att samhället ska klara elektrifieringen. Mot denna bakgrund presenterar regeringen nu en färdplan för ny kärnkraft i Sverige som tydliggör regeringens målbild och ger långsiktiga förutsättningar för ny kärnkraft."[388]

Utredningar:

[387] Tidöavtalet
[388] Färdplan för ny kärnkraft

Promemorian **KN2023/01921** *Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg* presenterades i januari 2023. I promemorian lämnades förslag som inriktar sig på "(...) ändringar i miljöbalken och lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) som syftar till att utvidga förutsättningarna för att tillåta uppförande och drift av nya kärnkraftsreaktorer. Förslaget innebär att bestämmelsen i miljöbalken som anger att regeringen endast får tillåta en ny kärnkraftsreaktor om den ersätter en permanent avstängd reaktor och uppförs på en plats där någon av de befintliga reaktorerna är lokaliserad tas bort."[389]

Den 2 november 2023 tillsatte regeringen *Kärnkraftsprövingsutredningen* **(KN 2023:04)** genom kommittédirektiv **(dir. 2023:155)**, *Ny kärnkraft i Sverige – ett andra steg.* En särskild utredare fick i uppdrag att se över nuvarande regelverk i syfte att underlätta för etableringen av ny kärnkraft. Utredaren skulle bland annat utreda hur tillståndsprövningen av kärnkraftsreaktorer kan effektiviseras och korta prövningstider, se över ansökningsavgiften, analysera behovet av anpassning och utveckling av det befintliga kärnavfallsprogrammet för hantering av avfall från nya reaktorer, och analysera och bedöma behovet av anpassning av regelverket för beredskaps-och planeringszoner och överföring av processparametrar för nya reaktorer på befintliga och nya platser. Uppdraget om tillståndsprövning och avgifter skulle redovisas senast den 30 december 2024, uppdraget om kärnavfall och använt kärnbränsle den 29 augusti 2025 och uppdraget om beredskap den 27 februari 2026.[390]

23 juli 2025 justerade och förlängde regeringen Kärnkraftsprövningsutredningens uppdrag (**dir. 2025:75**). Delen av uppdraget att analysera systemet för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle ändrades på så sätt att utredaren, i den del av uppdraget som avser analys av kärnavfallsavgifter och säkerheter, nu skulle inrikta sig på hur villkoren för avgifter och säkerheter ska tillämpas i samband med att aktörer etablerar sig och avslutar sin verksamhet, att samverkan ska ske med Riksgäldskontoret i relevanta delar, och att författningsförslag i tillämpliga delar ska lämnas i förhållande till de förslag till ändringar eller ny författning som Riksgäldskontoret avser att lämna. Utredningstiden förlängdes den 30 september 2025.[391]

Den 15 januari 2025 presenterade kärnkraftsprövningsutredningen sitt första delbetänkande *Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter* **(SOU 2025:7).** I delbetänkandet redovisas de delar av uppdraget som handlar om tillståndsprövning och avgifter. I korthet innehöll betänkandet följande: "Första delen av betänkandet rör effektivare tillståndsprövning av kärnkraftsreaktorer med tydlighet och kortare prövningstider som mål.

---

[389] KN2023/01921
[390] KN 2023:04; dir. 2023:155
[391] dir. 2025:75

Utredningen föreslår en ny lag om principbeslut och en tydligare uppdelning mellan prövningen enligt lagen om kärnteknisk verksamhet och miljöbalken. Den andra delen avser en översyn av ansöknings- och granskningsavgifter. Utredningen föreslår bland annat ett differentierat avgiftsuttag baserat på reaktorns termiska effekt."[392]

Betänkandet **(SOU 2025:7**) remitterades mellan den 14 januari och 14 april 2025.[393] Utifrån inkomna remissynpunkter omarbetades betänkandets förslag och presenterades i promemorian *En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar* (**KN2024/01912).** Förslaget i promemorian sammanfattas på följande sätt: "Kärnkraftsprövningsutredningens förslag (SOU 2025:7) till ny lag om principbeslut för kärntekniska anläggningar har omarbetats med anledning av inkomna remissynpunkter. Omarbetningen syftar till att förtydliga utredningens förslag när det gäller hur prövningen ska gå till och hur den ska förhålla sig till andra regelverk. Ambitionen är att göra prövningen mer flexibel, så att de aktörer som efterfrågar ett tidigare ställningstagande från regeringen har möjlighet att få det."[394] Ett utkast till lagrådsremiss presenterades den 3 oktober 2025. [395]

Den 3 oktober 2025 presenterades också kärnkraftsprövningsutredningens andra delbetänkande *Ny kärnkraft i Sverige - ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall* (SOU **2025:104)**. Delbetänkandet svarade mot uppdraget att utreda behovet av anpassning och utveckling av det befintliga kärnavfallsprogrammet för hantering av avfall från nya reaktorer.[396] I betänkandet lämnade utredaren förslag på "organisatoriska och processuella förutsättningar för systemets uppbyggnad och utveckling över tid. Det inkluderar precisering av ansvar och roller för berörda aktörer i ett samlat system för omhändertagande av framtida kärnavfall och använt kärnbränsle från nya kärnkraftsreaktorer, som också beaktar behov för omhändertagande av icke kärntekniskt avfall." [397] SOU 2025:104 skickades på remiss mellan den 6 oktober till 5 december 2025. [398]

Den 7 oktober 2025 presenterade Klimat- och näringslivsdepartementet promemorian *Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten* (**KN2025/01872).** Promemorian innehåller förslag som "syftar till att möjliggöra utbyggnaden av kärnkraft inom de s.k. obrutna kustområdena och de s.k. högexploaterade kustområdena". De föreslagna ändringarna innebär att "förbudet mot anläggningar för kärnteknisk verksamhet" inom ett antal kustområden och skärgårdar tas bort. Ändringarna påverkar inte prövningen av kärntekniska anläggningar i områden utöver de som nämns i

---

[392] SOU 2025:7
[393] SOU 2025:7
[394] KN2024/01912
[395] Utkast till lagrådsremiss
[396] Ny kärnkraft i Sverige - Regeringen.se
[397] SOU 2025:104 s. 20
[398] Remiss av Kärnkraftsprövningsutredningen

promemorian. Klimat- och näringslivsdepartementet motiverar förslaget genom att peka på att klimatomställningen innebär "att det finns ett behov av att bygga ut kärnkraften som inte fanns när förbudet infördes" och framhåller att "Skyddet för natur- och kulturvärden behöver upprätthållas samtidigt som det är viktigt att lagstiftningen inte utgör ett hinder för samhällsutvecklingen och klimatomställningen.". Departementet motiverar vidare att "För att driva på utvecklingen av ny teknik och samtidigt hålla tillbaka investeringskostnaderna är det av avgörande betydelse att det finns en öppen och konkurrensutsatt marknad för ny kärnkraft. Att möjliggöra att det ska vara tillåtet att bygga kärnkraft på fler platser än i dag kan ge den effekten samtidigt som det också ger bättre möjligheter att optimera kraftsystemet både tekniskt och ekonomiskt."[399]

Den 4 januari 2024 tillsatte regeringen en nationell samordnare för kärnkraft (**Dir. 2024:1).** Uppdraget beskrevs på följande sätt "En särskild utredare ska i rollen som nationell samordnare stödja regeringens arbete med att främja ny kärnkraft i syfte att uppnå en effektiv utbyggnad av kärnkraft i enlighet med den färdplan för ny kärnkraft i Sverige som Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna har kommit överens om i ett tillägg till Tidöavtalet.[...] Samordnaren ska bl.a. stödja Regeringskansliet med att följa upp och analysera hur arbetet med utbyggnaden av kärnkraft fortskrider samt identifiera behov av kompletterande åtgärder i syfte att driva arbetet framåt, och vara en kontaktpunkt för intressenter och aktörer inom kärnkraftsområdet och samverka med dessa i syfte att öka takten i etableringen av ny kärnkraft. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2026."[400]

I juni 2024 presenterades delrapport 1 *Delrapport: Kärnkraftssamordnarens rekommendationer avseende utbyggnad av ny kärnkraft i Sverige – Juni 2024* (**Diarienummer: Komm2024/00450/KN 2024:01-1/**) som utgör en redovisning av en del av uppdraget i kommittédirektiv (**2024:1).** Denna delrapport "sammanfattar kärnkraftssamordnarens viktigaste rekommendationer baserade på det arbete som utförts under perioden från den 1 feb till den 31 maj 2024."[401] Åtgärderna som föreslogs i delrapporten omfattar bland annat "etablering av en programorganisation som kan hantera aktiviteter och koordinera resurser som är gemensamma för flera projekt. Vidare föreslås ett regeringsuppdrag om att genomföra en systemstudie, en utredning avseende byggregler samt ett uppdrag om att beskriva och utveckla den svenska värdekedjan för ny kärnkraft. I rapporten berörs också kärnkraftssamordnarens uppdrag att följa upp regeringens beslutade och aviserade åtgärder i förhållande till

[399] KN2025/01872, s. 1, 9
[400] Dir. 2024:1
[401] Komm2024/00450/KN 2024:01-1

färdplanen för ny kärnkraft i Sverige och att beskriva hur regeringens åtgärder sammantaget bidrar till att ny kärnkraft byggs i Sverige."[402]

I januari 2025 presenterade utredaren *Delrapport 2: Redovisning av Kärnkraftssamordnarens insatser avseende utbyggnad av ny kärnkraft i Sverige – Januari 2025* (**Diarienummer: Komm2025/00099**). I delrapporten ger kärnkraftssamordnaren förtydligade rekommendationer kring hur den programorganisation som föreslogs i delrapport 1 kan utformas. Bland annat rekommenderar kärnkraftssamordnaren att "ett statligt bolag som investerar i ny kärnkraft bildas." Utredaren skriver: "Givet statens förmodade intresse att säkra ett kostnadseffektivt program, och därmed minska behovet av kommande stödprogram i framtiden, anser utredningen att staten bör bilda ett bolag som går in som delägare i samtliga projekt som får finansieringsstöd. För ett sådant bolag, som har som uttalat mål att investera i flera kärnkraftsprojekt, blir det *affärsmässigt* att bidra till replikerbara projektbeslut och lösningar. [...] Med ett bolag som deltar aktivt i samtliga projekt fås en drivkraft i utbyggnaden som borgar för högre kostnadseffektivitet".[403] I delrapporten rekommenderar kärnkraftssamordnaren även att det regionala samarbetet med länder i närområdet bör utvecklas samt att Sverige bör ta initiativ till ett sådant samarbete. Samordnaren anger att målet med samarbetet bör vara "att möjliggöra ett effektivt utbyte av resurser avseende kompetensförsörjning och leveranskedjor."[404]

Promemorian *Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft* **(Fi 2023:F)** presenterades i augusti 2024. I promemorian konstateras det att ny kärnkraft är förenad med höga kostnader och betydande ekonomiska risker. Kärnkraftsprojekt beskrivs som präglade av "höga konstruktionskostnader och långa byggtider", vilket i kombination med osäkra framtida intäkter innebär att "investerare kräver betydande riskpremier". Utredningen bedömer att dessa förutsättningar gör det svårt att genomföra investeringar på rent marknadsmässiga villkor och att "marknaden inte på egen hand kan bära alla risker". Mot denna bakgrund föreslås att staten ska bidra genom finansiering och riskdelning. Utredningens uppdrag är att "lämna förslag på modeller för finansiering och riskdelning för nya kärnkraftsreaktorer" för att möjliggöra ny kärnkraft. Det statliga stödet föreslås ske genom att "staten ställer ut lån till och ingår dubbelriktade differenskontrakt med projektbolag", i syfte att minska kapitalkostnader och skapa mer förutsägbara villkor. Sammantaget visar

[402] Pressmeddelande från Klimat- och näringsdepartementet den 18 juli 2024
[403] Komm2025/00099, s. 1, 5-6, kursivering i orginal
[404] Komm2025/00099, s. 7

promemorian att staten bedöms behöva ta en central roll för att ny kärnkraft ska kunna realiseras.[405]

6.3 Propositioner, förordningar och motioner

Propositioner och förordningar

Sökord: *Budgetproposition, Subvention till Kärnkraft, finansiering till kärnkraft, Kärnkraft*. I regeringens budgetproposition för 2023 (**Prop. 2022/23:1)** aviserade regeringen att de avser ändra det energipolitiska målet till 2040: "Svensk energipolitik behöver en ny inriktning. Därför avser regeringen att återkomma till riksdagen med förslag om att målet om 100 procent förnybar elproduktion till 2040 ersätts med mål om 100 procent fossilfri elproduktion till 2040. Regeringen har även för avsikt att göra en myndighetsöversyn på energiområdet utifrån regeringens inriktning att säkerställa att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraften, utgör en naturlig del av energisystemet."[406] Regeringen satsade också på kärnkraftsforskning: "Energiforskningsanslaget tillförs 50 miljoner kronor under 2023 och 100 miljoner per år under 2024 och 2025 för forskning och innovation om kärnkraft, inklusive forskning inom strålsäkerhetområdet, som är en förutsättning för att kunna dra nytta av kärnkraft." Dessutom aviserade regeringen att den avser att återkomma till riksdagen "med ett förslag på en garantiram för kärnkraft i syfte att säkra en stabil elförsörjning i Sverige."[407]

I regeringens vårändringsbudget för 2023 **(prop. 2022/23:99)** föreslog regeringen att ändra det nationella energipolitiska målet för elproduktionens sammansättning från "100 % förnybar el" till "100 % fossilfri el" till år 2040. Regeringen angav följande skäl till ändringen av målet "Det i dag gällande energipolitiska målet för elproduktionens sammansättning 2040 har följande lydelse i sin helhet: Målet år 2040 54 Prop. 2022/23:99 är 100 procent förnybar elproduktion. Det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut. Det ovan nämnda energipolitiska målet beslutades av riksdagen 2018 (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). Med den elektrifiering av bl.a. industrier och transporter som samhället står inför kommer elbehovet i Sverige att öka kraftigt. För att kunna möta samhällets ökade behov av el krävs därför en omfattande utbyggnad av både elproduktionskapacitet och elnät. För att möjliggöra samhällets omställning till klimatneutralitet och säkerställa att Sverige kan nå sina klimatmål är alla fossilfria energikällor nödvändiga. Ett nytt mål bör därför ersätta det

[405] Fi 2023:F
[406] Prop. 2022/23:1 Utgiftsområde 21 s. 21
[407] Prop. 2022/23:1 Utgiftsområde 21 s. 30 och 37-38

nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning. Med målets nya föreslagna formulering förtydligas vikten av teknikneutralitet. Målet för elproduktionens sammansättning år 2040 bör därför vara 100 procent fossilfri elproduktion."[408]

I regeringens budgetproposition för 2024 **(Prop. 2023/24:1)** föreslog regeringen att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 400 000 000 000 kronor (avsnitt 2.10.1)." Regeringen motiverar förslaget med bland annat att "Investeringar i kärnkraft är ekonomiskt mycket omfattande och kännetecknas av höga initiala finansieringskostnader, långa byggtider och en lång drifttid för att återhämta investeringskostnaderna. [...] Den höga risken försvårar möjligheterna att attrahera finansiering till dessa investeringsprojekt. För investeringar av detta slag kan det därför vara avgörande att staten bär delar av risken för att investeringarna ska komma till stånd. En kreditgaranti innebär att staten, upp till ett visst belopp, går i borgen för någon annans betalningsåtagande och den fungerar därmed som ett skydd mot kreditförluster. En kreditgaranti bidrar därmed till att minska de finansiella riskerna för investeringar i ny kärnkraft och underlättar på så sätt finansieringen av dessa investeringar. Kreditgarantier för kärnkraft ska utformas i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och förordningen (2011:211) om utlåning och garantier, vilket innebär att en garantiavgift ska tas ut som motsvarar statens förväntade kostnad. I övrigt bör dessa kreditgarantier utformas med mer generösa villkor än dagens system för kreditgarantier för gröna investeringar, men inom ramen för vad som är förenligt med EU:s statsstödsregler." Angående detta skriver regeringen även att "Det är viktigt att både ny och befintlig kärnkraft kan planeras långsiktigt och med stabila förutsättningar. För att stärka förutsättningarna för investeringar i ny kärnkraft föreslår regeringen att kreditgarantier för kärnkraft införs. Även andra ekonomiska styrmedel som syftar till att minska kostnaderna för investeringar i ny kärnkraft ska analyseras. Regeringen kommer att fortsätta undanröja hindren för ny kärnkraft i Sverige." [409]

I regeringens budgetproposition för 2025 (**Prop. 2024/25:1)** föreslog regeringen att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 400 000 000 000 kronor (avsnitt 2.10.1).". Regeringen motiverar kreditgarantierna på följande sätt "Investeringar i kärnkraft är ekonomiskt mycket omfattande och kännetecknas av höga initiala finansieringskostnader, långa byggtider och en lång drifttid för att återhämta investeringskostnaderna. För investeringar av detta slag kan

[408] Prop. 2022/23:99 s. 54

[409] Prop. 2023/24:1 s. 13. 32.188.

det därför vara avgörande att staten bär delar av risken för att investeringarna ska komma till stånd. Kreditgarantier för kärnkraft ska utformas i enlighet med budgetlagen (2011:203) och förordningen (2011:211) om utlåning och garantier, vilket innebär att en garantiavgift ska tas ut som motsvarar statens förväntade kostnad. I övrigt bör dessa kreditgarantier utformas med mer generösa villkor än dagens system för kreditgarantier för gröna investeringar, men inom ramen för vad som är förenligt med EU:s statsstödsregler."

På en energiforskningsområdet föreslog regeringen utökad satsning på pilot- och demonstrationsprojekt: "Anslaget bör öka med 200 000 000 kronor 2025, varav 100 000 000 kronor avses för att stödja pilot- och demonstrationsprojekt inom kärnkraftsutveckling. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med 175 000 000 kronor respektive 250 000 000 kronor."

Under anslaget för energiplanering satsar regeringen ytterligare 30 miljoner "För att möjliggöra ny kärnkraft kommer flera riktade insatser att behöva göras. Regeringen avsätter därför medel för att effektivt kunna följa upp den nationella kärnkraftsamordnarens arbete samt arbetet med att få en riskdelningsmodell på plats. Anslaget föreslås öka med 30 000 000 kronor 2025 för särskilda insatser för kärnkraft. För 2026 och 2027 föreslås anslaget öka med 35 000 000 kronor respektive 25 000 000 kronor för samma ändamål. "

Regeringen skriver vidare att "Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att säkerställa utbyggnad av ny kärnkraft. Regeringen har bl.a. tillsatt en nationell kärnkraftssamordnare (dir. 2024:1) och en utredare för att bistå Finansdepartementet med att ta fram och lämna förslag på finansiering och riskdelning i nya kärnkraftsreaktorer (Fi2023/03276). Det pågår även förberedande arbete inom Regeringskansliet och Riksgäldskontoret för att kunna ställa ut statliga kreditgarantier för investeringar i ny kärnkraft (KN2023/04316). Regeringen har också ökat deltagandet i internationellt samarbete om kärnkraft, bl.a. inom ramen för FN:s klimatförhandlingar, EU:s s.k. kärnkraftsallians och genom att nå överenskommelser om utvecklat bilateralt samarbete med Frankrike och Storbritannien". Åtgärder har även vidtagits inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap avsnitt 6 och utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur avsnitt 3. [410]

I regeringens budgetproposition för 2026 (**Prop. 2025/26:1)** skrivs att "I denna proposition föreslås en låneram om 220 miljarder kronor i 2026 års prisnivå för investeringskostnader i ny kärnkraft under perioden 2026–2045 (se utg.omr. 21, avsnitt 2.9.13)" Regeringen yrkar på att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för

[410] Prop. 2024/25:1. S. 24, 30, 32 och 49

investeringar i ny kärnkraft för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045 (avsnitt 2.9.13).” och att “Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 besluta om en riskreserv för ytterligare lån i Riksgäldskontoret vid oväntade fördyringar till företag som fått lån enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045 (avsnitt 2.9.13).” Vidare yrkar regeringen på att “Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 och 2027 för anslaget 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer ingå ekonomiska åtaganden enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft i form av dubbelriktade differenskontrakt som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085 (avsnitt 2.9.14).” Detta innebär att regeringen föreslår lån till projektbolag med investering av kärnkraft. Återbetalning av lånet ska sedan påbörjas först när reaktorerna uppnått en tillräcklig produktionsnivå. “Regeringen föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 50 000 000 kronor respektive 150 000 000 kronor.”[411]

I **Prop. 2024/25:150** *Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft* föreslog regeringen att “Riksdagen antar regeringens förslag till lag om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft.” Propositionens innehåll sammanfattas på följande sätt: “I propositionen föreslår regeringen en ny lag om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Lagen reglerar de grundläggande förutsättningarna och formerna för statligt stöd till företag för investeringar i nya kärnkraftsreaktorer i Sverige. Stöd får lämnas i form av statliga lån och dubbelriktade differenskontrakt, dvs. ett kontrakt mellan en operatör av en kraftproduktionsanläggning och staten som tillhandahåller både ett minimiersättningsskydd och en gräns för överkompensation. Statliga lån får lämnas för uppförande och provdrift av nya kärnkraftsreaktorer samt för projektering och andra förberedande åtgärder inför uppförandet. Dubbelriktade differenskontrakt får ingås för rutinmässig drift av nya kärnkraftsreaktorer. Stöd ska förenas med villkor som regleras i avtal mellan staten och det företag som får stöd. Stöd får endast lämnas om de nya kärnkraftsreaktorerna är lokaliserade på samma plats och har en sammanlagd installerad elektrisk effekt om minst 300 MW. Om det finns särskilda skäl får regeringen besluta om att lämna stöd även om reaktorerna har en sammanlagd installerad elektrisk effekt som understiger 300 MW. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2025.”[412]

Förordning 2025:808, innehåller kompletterande bestämmelser till lagen som presenteras i **Prop. 2024/25:150.** *Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny*

[411] Prop. 2025/26:1. S. 3, 26 och 48-49
[412] Prop. 2024/25:150. S. 1 och 5-7

kärnkraft. "Den föreslagna förordningen reglerar vilka uppgifter en ansökan om stöd för investeringar i nya kärnkraftsreaktorer ska innehålla. Förslagen innebär att en ansökan ska innehålla uppgifter om företaget, dess ledning och dess ägarförhållanden samt en projektplan."[413] Förordningen **(2025:808)** om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft remitterades mellan den 4 april och den 23 maj 2025. Regeringen beslutade om förordningen den 26 juni 2025, och den trädde i kraft den 1 augusti 2025.

I **Prop. 2023/24:19** Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg presenteras förslag om att utvidga och underlätta förutsättningarna för nya kärnkraftreaktorer. Bestämmelser i miljöbalken (17 kap. 6 a §) gör det endast möjligt för ny kärnkraft att byggas om den ersätter ett tidigare kärnkraftverk. Miljöbalkens bestämmelser reglerar ytterligare lokaliseringen av kärntekniska anläggningar, vilket innebär att ny kärnkraft endast får uppföras på en plats där sådana anläggningar tidigare funnits. Den presenterade propositionen avser att upphäva denna bestämmelse i 17 kap. 6 a § miljöbalken, och därmed göra det möjligt att bygga flera kärnkraftverk som kommer ha möjligheten att vara i drift samtidigt. Detta avses vidare underlätta byggnation av kärnkraftverk på tidigare outnyttjade lokaliseringar.[414]

I **prop. 2024/25:72**. *Forskning och innovation på energiområden för försörjningstrygghet och klimatomställning* lämnas förslag till ett nytt övergripande mål och ett nytt resultatmål för forskning och innovation på energiområdet. Regeringen bedömer vidare att det behövs ett tydliggörande av forskningsområdet för energiforskning och vilka områden som bör få ett ökat fokus under perioden 2025–2028. Regeringen bedömer även att det behövs en särskild satsning på forskning och innovation på kärnkraftsområdet, och att Statens energimyndighet (Energimyndigheten) behöver förbättra sin uppföljning och sina analyser av energiforskningens nytta och effekter." Sammanfattningsvis konstaterar regeringen att energiforskningen behöver anpassas till den nya energipolitiska inriktningen, med ökat fokus på kärnkraft och förbättrad uppföljning av forskningens effekter. [415]

Motioner

Sökord: *budgetmotion, kärnkraft, subvention till kärnkraft, finansiering av kärnkraft, ny kärnkraft.*

[413] Förordning. 2025:808.
[414] Prop. 2023/24:19. S. 1 och 7
[415] Prop. 2024/25:72. S. 1

6.3.1. Regeringspartierna

6.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner om kärnkraft under mandatperioden.

6.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner om kärnkraft under mandatperioden.

6.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner om kärnkraft under mandatperioden.

Oppositions- och samarbetspartier

Sökord: *Budgetmotion, kärnkraft, Ny kärnkraft i Sverige, Finansiering och riskdelning vid investering i ny kärnkraft.*

6.3.2.1 Socialdemokraterna

I kommittémotion 2023/24:2754 (Följdmotion till prop. 2023/24:19) av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkar motionärerna på att "Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.", att "Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet." och att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring i 17 kap. 6 a § miljöbalken och tillkännager detta för regeringen." vilket innebär att partiet ställer sig bakom att öppna upp för att öka antalet reaktorer i Sverige men inte att kärnkraft ska tillåtas på fler platser. Partiet skriver att "Sammantaget innebär detta att det finns argument för att tillåta fler reaktorer än dagens lagstiftning medger men att det finns skäl att nu styra kärnkraftsproduktion till Forsmark, Ringhals och Oskarshamn. Vi vill därför att riksdagen beslutar att bifalla förslag som rör möjligheten att utöka antalet reaktorer men avslår dem som öppnar för fler platser. Våra yrkanden i ärendet utformas därför för att åstadkomma detta, genom att behålla 17 kap. 6 a § i miljöbalken men stryka punkt 1 som begränsar antalet reaktorer."[416]

I **Kommittémotion 2024/25:3394 (Följdmotion till Prop. 2024/25:150)** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkar Socialdemokraterna på att "Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft." och att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma till riksdagen när det gäller analys och alternativa lösningar för elsystemet utifrån ett samhällsekonomiskt

[416] Kommittémotion 2023/24:2754. S. 1 och 4

perspektiv och tillkännager detta för regeringen." Detta innebär att partiet avslår regeringens proposition om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Partiet skriver bland annat att "Den modell för finansiering av ny kärnkraft som här lämnas av regeringen menar vi har flera brister som delvis i alla fall kunde ha hanterats i samband med remittering av den utredning som på kort tid hade att utföra sitt uppdrag och genomförde detta på ett rimligt sätt. Vi menar att det är en brist att inte Lagrådet har ombetts yttra sig, mot bakgrund av de risker som staten kommer att åläggas och de åtaganden för framtida statsbudgetar som förslaget innebär."[417]

I **Kommittémotion** (**2024/25:3134)** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkar paritet på att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 400 000 000 000 kronor (avsnitt 2.10.1), med den ändringen att kreditgarantierna får avse ny fossilfri energiproduktion.", till skillnad från regeringen som vill införa kreditgarantier på upp till 400 miljarder kronor för investeringar i ny kärnkraft, med mer förmånliga villkor än för andra gröna projekt. Socialdemokraterna menar i denna motion att stöden bör vara teknikneutrala och omfatta alla fossilfria energislag för att främja en kostnadseffektiv och samhällsekonomiskt hållbar energiförsörjning.[418]

I **kommittémotion 2024/25:3308 (följdmotion till prop. 2024/25:72)** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkar motionären att riskdagen ska fokusera på att "målet för forskning och innovation på energiområdet ska vara att bidra till ökad elektrifiering och uppfyllande av Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp till 2045 inklusive att ny fossilfri elproduktion motsvarande minst 60 TWh ska finnas på plats till 2030 och tillkännager detta för regeringen." Vidare att riksdagen ställer sig bakom att "insatserna ska inriktas på områden som bidrar till en trygg energiförsörjning, ekonomisk tillväxt och stärkt svensk konkurrenskraft samt en samhällsekonomiskt effektiv energi- och klimatpolitik". Slutligen vill partiet att riksdagens övergripande mål för energiforskning ska vara att stärka kunskapsbasen och kompetensen, bidra till jobb, tillväxt och försörjningstrygghet genom utveckling av ny teknik och nya lösningar, samt främja nyttiggörande av forskning och internationellt samarbete. Socialdemokraterna yrkar att "Målsättningen bör vara att energipolitiken ska bidra till klimatmålet för 2045. Vår uppfattning är att energi-politiken ska göra det möjligt att producera 300 TWh 2045 men också att stora delar av ökningen behöver vara på plats redan till 2030. En effektiv eldistribution inklusive möjligheter till styrning och lagring är även av betydelse."[419]

I Socialdemokraternas budgetmotion för 2023 **(2022/23:2074)** menar partiet att "Sverige behöver kraftigt bygga ut elproduktionen – både för att pressa ned priserna för vanligt folk och för att klara industrins elektrifiering. Alla energislag kommer att behövas,

[417] Kommittémotion 2024/25:3394. S. 1 och 3
[418] Kommittémotion 2024/25:3134. S. 1 och 10
[419] Kommittémotion 2024/25:3308. S. 1 och 2

vindkraft, solenergi, vattenkraft och kärnkraft. För att skapa långsiktiga förutsättningar vill vi se en blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken. (...). Ledtiderna för investeringar och tillstånd både för industrins omställning och för energiproduktionen måste kortas, och särskilt angeläget är det att korta tillståndsprocesserna för havsbaserad vindkraft. Socialdemokraterna vill skjuta till 15 miljoner för snabbare tillståndsprocesser" Socialdemokraterna påtalar med detta, behovet av en blocköverskridande energipolitik samt förordar åtgärder för att stärka elförsörjningen, korta tillståndsprocesser och öka stödet till energieffektivisering för hushåll.[420]

I Socialdemokraternas budgetmotion för 2024 (**2023/24:2654**) skriver partiet att "Svenska folket ska skyddas mot höga elpriser. Socialdemokraterna vill därför att ytterligare 360 miljoner kronor satsas på energieffektivisering av flerbostadshus." Dock framkommer inget om framtida kärnkraftprioriteringar.[421]

I Socialdemokraternas Budgetmotion för 2025 (**2024/25:3199)** skriver partiet att regeringen kommer att misslyckas med ett av sina viktigaste vallöften "att leverera mer och billig el." Då regeringen stryper "finansiering av vindkraft, å andra sidan gör sig regeringen redo att satsa hundratals miljarder på utbyggd kärnkraft." Partiet betonar att detta (...) "i sin tur stoppar byggandet av ny vindenergi." Och att detta vidare kommer resultera i att det "Runt om i Sverige stoppas stora investeringar när landbaserad vind inte godkänns, när regeringen ändrar förutsättningarna för finansiering av havsbaserad vindkraft och när regeringen drar undan mattan för ny solenergi."[422]

I Socialdemokraternas budgetmotion för 2026 (**2025/26:355**1) skriver partiet att "Staten måste se till att vi har ett tillförlitligt elsystem som genererar konkurrenskraftiga elpriser. Då behövs kärnkraft, vindkraft och annan fossilfri el. Därför strävar vi efter en blocköverskridande energiöverenskommelse." Partiet skriver vidare att "Vi är öppna för byggandet av all fossilfri elproduktion, men ensidiga subventioner av kärnkraft riskerar att minska investeringsviljan i andra energislag."[423]

6.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram några kommitté- eller partimotioner om stöd till eller livstidförlängning av kärnkraften under mandatperioden. Partiet har dock lagt fram fyra kommittémotioner som berör energipolitik, där uttrycks att kärnkraft är

[420] Motion 2022/23:2074. S. 17
[421] Motion 2023/24:2654. S. 27
[422] Motion 2024/25:3199. S. 10
[423] Motion 2025/26:3551. S. 16 och 19

viktigt för Sveriges energiförsörjning men det finns inga uttryckliga förslag om stöd till kärnkraft.[424]

6.3.2.3 Vänsterpartiet

I **kommittémotion 2023/24:2751 (Följdmotion till prop. 2023/24:19) :** av Birger Lahti m.fl. yrkar Vänsterpartiet på att riksdagen "avslår proposition 2023/24:19 Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg." Partiet menar att kärnkraft inte är "(...)svaret på ett hållbart och säkert energisystem. Det är inte bara en osäker energikälla, den är också dyr och försvårar om-ställningen till en förnybar energiproduktion. Det finns inte heller någon säker metod för slutförvaring av det radioaktiva avfallet. Vänsterpartiet vill avveckla kärnkraften och satsa på förnybar energiproduktion." Motionen avslår således propositionen om att upphäva miljöbalken bestämmelser rörande antalet kärnkraftsreaktorer och dess lokalisering.[425]

I **Kommittémotion 2024/25:3389** (**Följdmotion till prop. 2024/25:150)** av Birger Lahti m.fl. (V). yrkar motionärerna på att riksdagen "avslår proposition 2024/25:150 Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft". Partiet menar att förslaget bör avslås då "regeringens proposition inte innehåller tillräckliga beskrivningar och analyser för att riksdagen ska kunna fatta ett välgrundat beslut i denna stora och viktiga fråga". [426]

I **kommittémotion 2024/25:3301 (följdmotion till prop. 2024/25:72)** av Birger Lahti m.fl. (V) yrkar motionärerna i tre punkter att "det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet även bör inkludera att insatserna ska inriktas på områden som bidrar till ett energisystem som bygger på förnybar energi", att "regeringen bör arbeta för att styra om den särskilda satsningen på forskning och innovation på kärnkraftsområdet till att i stället bli en satsning på forskning och innovation på området förnybar energi" samt att "regeringen bör slå fast att de områden som ska ha ett ökat fokus under perioden 2025–2028 ska vara ett resilient och robust energisystem; välfungerande energimarknader mot fördubblad elanvändning och låga elpriser för hushåll och industri som även gynnar investeringsviljan i förnybar energi; (..); energieffektivisering; (...) samt prioriterade värdekedjor för elektrifieringen, dvs. förnybar energi, batterier och vätgas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[427]

---

[424] Motion 2024/25:1465, motion 2024/25:1465, motion 2022/23:944, motion 2022/23:944 och motion 2023/24:430

[425] Kommittémotion 2023/24:2751. S. 1 och 2

[426] Kommittémotion 2024/25:3389. S 1 och 5

[427] Kommittémotion 2024/25:3301. S. 1-2 och 4

I Vänsterpartiets budgetmotion för 2023 (**2022/23:1299**) skriver partiet att "Det ensidiga fokuset på kärnkraft hotar den stora investerings-vilja som finns i såväl land- som havsbaserad vindkraft.".[428]

I Vänsterpartiets budgetmotion för 2024 (**2023/24:2385)** skriver partiet att "På energiområdet saknas helt initiativkraft. Regeringen gör ett stort nummer av att ha godkänt två redan inkomna tillståndsansökningar gällande havsbaserad vindkraft, men utan att sätta några nationella mål om havsvind eller etablera ett effektivt system för utbyggnaden. Tvärtom vill regeringen aktivt göra det dyrare att bygga vindkraft till havs genom att inte längre stå för anslutningen. Bakgrunden går att söka i regeringens blinda tilltro till ny kärnkraft som lösning på ökade energibehov. Trots att den enligt alla beräkningar ligger decennier fram i tiden, används den som ursäkt för att inte satsa på hållbara och redan tillgängliga energislag. I stället lovar regeringen 400 miljarder kronor per år i kreditgarantier till kärnkraftsbolagen." och att "Produktionskostnaden varierar kraftigt mellan de olika energislagen. Vind- och vattenkraft har en klart billigare rörlig produktionskostnad än vad kärnkraft har och dyrast är kol och olja.".[429]

I Vänsterpartiets budgetmotion för 2025 (**2024/25:1924)** skriver partiet att "Regeringen försöker bluffa igenom enorma åtaganden för skattebetalarna för att bygga kärnkraft. Tidöpartierna föreslår en satsning på enbart ny och dyr elproduktion som är designad för att bara gynna kraftbolagen. Finansdepartementet har föreslagit en modell för finansiering. I den bär hushåll, företag och stat risker och kostnader, medan kraftbolag garanteras vinster." Partiet skriver vidare att "Regeringen lyckas också med konststycket att hävda att man vill skapa teknikneutralitet mellan kraftslagen samtidigt som man lovar 400 miljarder kronor per år i kreditgarantier till kärnkraftsbolagen." Vänsterpartiet menar vidare att kärnkraften är kostsam och riskerar att öka statsskulden. [430]

I Vänsterpartiets budgetmotion för 2026 (**2025/26:2792)** skriver partiet att "Det handlar om att svenska elproducenter tjänar på att svenska hushåll ska betala samma pris för all el som den sist inköpta enheten, om monopolmarknader som elnätet och att den här regeringen vill tvinga hushållen att betala priset för en mycket kostsam och olönsam kärnkraftsutbyggnad"(...) "Produktionskostnaden varierar kraftigt mellan de olika energislagen. Vind- och vattenkraft har en klart billigare rörlig produktionskostnad än vad kärnkraft har och dyrast är kol och olja." Motionen anför vidare att "De höga elpriserna riskerar att bromsa klimatomställningen eftersom viktiga elektrifieringsprocesser fördyras." och menar att detta kan resultera i att "Investeringsviljan kan på sikt hotas av de höga priserna och i takt med att

[428] Motion 2022/23:1299. S. 22
[429] Motion 2023/24:2385. S. 19 och 30
[430] Motion 2024/25:1924. S. 23

energipriserna förutsägbarhet försvåras hotas även planerbarheten för den energitunga industrin. För Sverige innebär sålunda den nuvarande elmarknaden ett sårbart system som försvårar klimatomställningen och drabbar de enskilda hushållen hårt." Vänsterpartiet menar även att regeringens kärnkraftsplan är kraftigt underfinansierad redan i utgångsläget och att kostnaderna bedöms ha ökat avsevärt vilket innebär en betydande ekonomisk risk för skattebetalare och elkonsumenter.[431]

I **Partimotion 2025/26:2797** av Nooshi Dadgostar m.fl. skriver partiet att "Modellen för hur byggandet av kärnkraft ska finansieras innebär kort och gott att hushåll, företag och stat bär risker och kostnader, medan kraftbolag garanteras vinster" och att "Det ensidiga fokuset på kärnkraft hotar också den stora investeringsvilja som finns i såväl land- som havsbaserad vindkraft. Utbyggnad av kärnkraft skapar en inlåsning i ett icke-förnybart energislag för många decennier framöver.".[432]

6.3.2.4 Centerpartiet

I **kommittémotion 2023/24:2752 (Följdmotion till prop. 2023/24:19)** av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkar Centerpartiet på att "Riksdagen avslår regeringens proposition 2023/24:19 Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg." Vidare yrkar motionären på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bestämmelsen i 17 kap. 6 a § miljöbalken som reglerar antalet kärnkraftsreaktorer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." Detta innefattar att Centerpartiet uppmanar riksdagen att avslå regeringen proposition gällande ny kärnkraft. Samtidigt yrkar partiet på att riksdagen bör ta bort bestämmelse i miljöbalken som reglerar antalet kärnkraftsreaktorer. "Centerpartiet anser att alla fossilfria kraftslag behövs för att klara klimatomställningen. I takt med att forskningen kring och utvecklingen av små modulära reaktorer fortgår anser Centerpartiet att det är rimligt att bestämmelsen i miljöbalken om begränsningen om tio reaktorer tas bort."[433]

I **kommittémotion 2024/25:3392** (**Följdmotion till Prop. 2024/25:150)** av Rickard Nordin m.fl. (C) föreslår partiet att "Riksdagen avslår propositionen." att "regeringen skyndsamt bör återkomma med heltäckande konsekvensanalyser av de förslag som presenteras i propositionen och tillkännager detta för regeringen." och att "regeringen ska återkomma med ett förslag om att elsystemet ska byggas ut på marknadsmässiga villkor enligt teknikneutrala principer i syfte att säkerställa att utbyggnaden är samhällsekonomiskt effektiv och tillkännager detta för regeringen." I förslag till riksdagsbeslut nämns det att "Centerpartiet instämmer med regeringens intentioner att vi kraftigt behöver bygga ut produktionen av fossilfri elproduktion, för vår säkerhet, för sänkta elräkningar, för att växla upp klimatarbetet och för att se till att Sverige kan

[431] Motion 2025/26:2792. S. 24 och 28
[432] Partimotion 2025/26:2797. S. 5 och 6
[433] Kommittémotion 2023/24:2752. S. 1

fortsätta växa och skapa nya gröna jobb i hela landet". Partiet "beklagar att man i propositionen ensidigt fokuserat på ett enskilt kraft-slag, när det är funktionen som borde vara överordnad." och menar att "elsystemet ska byggas ut på marknadsmässiga villkor enligt teknikneutrala principer i syfte att säkerställa att utbyggnaden är samhällsekonomiskt effektiv och tillkännager detta för regeringen." Angående finansieringsalternativet som presenteras i Prop. 2024/25:150 anser Centerpartiet att "(…) det är oansvarigt att öka Sveriges statsskuld med hundratals miljarder till subventioner på en dyr modell till ett enda kraftslag, för att öka elproduktionen, när alternativ finns. Därför yrkar Centerpartiet avslag på regeringens proposition."[434]

I **kommittémotion 2024/25:3311 (följdmotion till prop. 2024/25:72)** av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkar Centerpartiet i sju punkter sammanfattningsvis att riksdagen ska verka för ett mer kostnadseffektivt energisystem, att alla fossilfria energislag ska kunna få forskningsanslag på lika grund samt att forskningsstödet ska prioritera tekniker som snabbt kan bidra till klimatomställningen. Centerpartiet yrkar vidare att riksdagen ska besluta att samtliga svenska klimatmål ska ingå i energiforskningens övergripande mål och att policyutveckling på energiområdet ska omfattas av forskningsinsatserna. Partiet yrkar också att riksdagen ska fastslå att forskningen 2025–2028 ska fokusera på utfasning av fossila drivmedel, energieffektivisering, energilagring, flexibilitet och bioenergi samt att elektrifieringens prioriterade värdekedjor ska vara fossilfri kraft, batterier och vätgas. Motiveringen till detta är att stärkt forskning kan bidra till att öka Sveriges globala konkurrenskraft. Samtidigt anser Centerpartiet att en ensidig inriktning mot kärnkraft riskerar att hämma utvecklingen inom andra viktiga områden, såsom energieffektivisering. Partiet lyfter även behovet av en snabbare utfasning av fossila bränslen och att energiforskningen bör bidra till att Sverige når sina klimatmål. [435]

I **Partimotion 2024/25:2954** av Muharrem Demirok m.fl. (C) menar Centerpartiet i yrkande 18 och 19 att "alla kärnkraftsaktörer själva ska bära kostnaderna för säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring, vilket kräver ökade avsättningar för avfallshantering" och att "kärnkraften inte ska subventioneras vid vare sig byggnation, drift eller avveckling.".[436]

I Centerpartiets budgetmotion för 2023 (**2022/23:2180**) skriver partiet att "Centerpartiet vill att elproduktionen byggs ut i en omfattning som minst motsvarar en fördubbling jämfört med idag. Denna utbyggnad behöver gå betydligt snabbare än vad den gör just nu. Vi vill att minst 100 TWh ny kraft ska påbörjas innan år 2024." Partiet specificerar även ett delmål för den närmaste framtiden: "Centerpartiet föreslår också åtgärder ämnade att öka Sveriges elproduktion med minst 50 TWh inom kommande mandatperiod." Strategin för att nå målen innefattar en bred ansats där man vill: "satsa

[434] Kommittémotion 2024/25:3392. S. 1 och 2
[435] Kommittémotion 2024/25:3311. S. 1
[436] Partimotion 2024/25:2954. S. 4

på åtgärder som ökar effektiviteten i den befintliga kraftproduktionen, från såväl bio-, vind- och vatten- som kärnkraft." Däremot ställer sig partiet kritiskt till riktade satsningar på ett enskilt kraftslag. Gällande regeringens förslag om energiforskning skriver det att: "Anslag 1:4 (energiforskning) föreslås minska med 50 miljoner kronor år 2023 till följd av att regeringens förslag om en riktad och detaljstyrd satsning på kärnkraftsforskning avslås. Centerpartiet är för ökade insatser för energiforskning, men anser att sådana bör vara teknikneutrala."[437]

I Centerpartiets budgetmotion för 2024 (**2023/24:2733**) skriver Centerpartiet att "Klimatomställningen kräver en snabb elektrifiering, med gröna och hållbara energilösningar." För att uppnå detta menar partiet att det "krävs alla fossilfria kraftslag, samtidigt som det är logiskt att fokusera utbyggnaden på de kraftslag som är billigast och kan byggas snabbast." Vid sidan av nyproduktion lyfter de även fram vikten av att optimera det befintliga systemet och vill "också satsa på åtgärder som ökar effektiviteten i den befintliga kraftproduktionen, från såväl bio-, vind- och vattenkraft som kärnkraft."[438]

I Centerpartiets budgetmotion för 2025 (**2024/25:2962)** skriver partiet att "planerade vindkraftsparker långt ut till havs, som ska fördubbla den svenska elproduktionen, blockerats av regeringens nya förbud mot att finansiera anslutningar till havsvinden." (…) "Inte heller den enorma mängd solel som väntar på beslut välkomnas av regeringen trots att den motsvarar mer el än två kärnkraftverk. (…) Regeringens enda svar på krisen i fråga om tillförsel av el är ny kärnkraft. Men den kommer enligt regeringens utredare inte att stå färdig förrän tidigast 2035–2040, och den kommer enligt utredaren att tvinga staten att öka statsskulden med mer än 100 miljarder kronor per reaktor. Enligt utredaren krävs dessutom en rekorddyr kärnkraftsskatt även på all el från vattenkraft, vindkraft och sol när de nya kärnkraftverken tagits i drift. Skatten blir högre ju billigare grön el är jämfört med kärnkraftsel och tvingar därmed upp elpriset kraftigt i genomsnitt." Centerpartiet vill " (…) satsa på åtgärder som ökar effektiviteten i den befintliga kraftproduktionen, från såväl bio-, vind- och vattenkraft som kärnkraft." Partiet skriver vidare att "Kärnkraften har en viktig roll i dagens energisystem och kan komma att ha det under lång tid framöver. För oss är det helt grundläggande att kärnkraften ska stå för sina egna kostnader. Den som vill bygga kärnkraftverk på marknadsmässiga villkor är fri att göra det. Kärnkraftsaktörer ska alltid själva bära kostnaderna för säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring, vilket bland annat kräver kraftigt ökade avsättningar för avfallshantering." (…) "Det ska dock inte finnas några särskilda subventioner för kärnkraft i form av vare sig produktionsstöd, kreditgarantier eller övertagande av avfalls- eller olyckskostnader."[439]

---

[437] Motion 2022/23:2180. S. 104-105
[438] Motion 2023/24:2733. S. 89
[439] Motion 2024/25:2962. S. 24 och 100-101

I Centerpartiets budgetmotion för 2026 (**2025/26:3811)** skriver Centerpartiet att "I stället för att som regeringen sätta ställa allt hopp till subventionerad kärnkraft som står klar tidigast 2040 menar Centerpartiet att vi genom effekthöjningar och flexiblare användning av befintlig kraft kan täcka ett ökat elbehov och ha det på plats på halva tiden dubbelt så snabbt till en fjärdedel av priset."(…) "Genom en teknikneutral ansats får vi ett betydligt mer ansvarsfullt nyttjande av skattebetalarnas pengar än med regeringens ensidiga kärnkraftsplaner." och att "Centerpartiet avvisar regeringens subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer (…), Centerpartiet avvisar också ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer."[440]

6.3.2.5 Miljöpartiet

I **kommittémotion 2023/24:2757 (Följdmotion till prop. 2023/24:19)** av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkar miljöpartiet på att "Riksdagen avslår regeringens proposition 2023/24:19 Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg." Partiet motsätter sig regeringens plan att "ta bort begränsningen för dels antalet kärnkraftsreaktorer som kan byggas i Sverige, dels på vilka platser ny kärnkraft kan byggas." Partiet menar att "Kärnkraften är förknippad med både stora risker och miljöproblem, och ny kärnkraft är dessutom förenat med väldigt stora kostnader." Partiet utvecklar kritiken med att "Kärnkraft är inte en miljövänlig energikälla. Den förutsätter att ändliga resurser ständigt bryts och konsumeras i form av uran." I stället anser Miljöpartiet att den rätta vägen är att "satsa på och bygga ut den förnybara energin", och hänvisar till att "Flera tunga studier är att det inte bara är möjligt, utan också billigare, miljövänligare och säkrare att satsa på förnybara energikällor.".[441]

I **kommittémotion 2024/25:3395 (Följdmotion till prop. 2024/25:150)** av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkar motionärerna på att "Riksdagen avslår proposition 2024/25:150 Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft." Partiet menar att regeringen först måste återkomma med bättre underlag innan beslutet kan fattas. Det vill att regeringen dels ska "utreda vilka åtgärder i kraftsystemet som till lägst samhällsekonomisk kostnad kan bidra till uppfyllelsen av Sveriges klimatmål samt stärka svenska företags konkurrenskraft och Sveriges beredskap", dels "återkomma med kompletterande samhällsekonomiska konsekvensanalyser av proposition 2024/25:150". För att garantera parlamentarisk kontroll vill partiet också att regeringen ska "återkomma till riksdagen efter att frågan om redovisning av det statliga stödet och därmed påverkan på Sveriges offentliga finanser är klarlagd", samt "återkomma till riksdagen i händelse av att ett sådant avtal som propositionen föreslår upprättas för att ge riksdagen möjlighet att ta ställning till avtalet". Miljöpartiet skriver även att "Utöver det faktum att ny kärnkraft mest troligt inte kommer att kunna bidra till att

[440] Motion 2025/26:3811. S. 30 och 63
[441] Kommittémotion 2023/24:2757. S. 1

uppfylla ett enda av Sveriges klimatmål är det dessutom så att det föreslagna statliga stödet till ny kärnkraft riskerar att aktivt motverka uppfyllelsen av klimatmålen. Flera remissinstanser varnar för att regeringens förslag om omfattande statliga stöd till ny kärnkraft riskerar att tränga undan investeringar i annan fossilfri elproduktion, i effekt-höjningar och livstidsförlängningar av existerande elproduktion, som vattenkraft och kärnkraft, och i ny förnybar energi.”.[442]

I **kommittémotion 2024/25:3314 (följdmotion till prop. 2024/25:72)** av Linus Lakso m.fl. (MP) skriver motionärerna att ”Miljöpartiet anser att regeringens förslag till nytt övergripande mål respektive resultatmål för forskning och innovation på energiområdet i stort är mycket lika tidigare beslutade övergripande mål respektive resultatmål och tillstyrker därför delvis förslagen. Däremot motsätter sig Miljöpartiet strykningen av att insatser på området ska bidra till uppfyllandet av energirelaterade miljöpolitiska mål. I en tid där kopplingarna mellan klimatförändringar och exempelvis utarmning av biologisk mångfald blir allt mer kända, och fenomenen delar orsaker och förvärrar varandras konsekvenser, behövs mer forskning med ett brett perspektiv på ekologisk hållbarhet.”. Vidare yrkar partiet bland annat på att “regeringen bör ersätta den särskilda satsningen på forskning och innovation på kärnkraftsområdet med en särskild satsning på forskning och innovation inom reglerbara energikällor, energilager samt flexibilitet i konsumentled” och att “följande områden bör få ett ökat fokus under perioden 2025–2028: resilient och robust energisystem; välfungerande energimarknader mot en samhällsekonomiskt effektiv klimatomställning; (…); prioriterade värdekedjor för elektrifieringen, dvs. batterier och vätgas, samt resurseffektivitet och cirkularitet i energisystemet” Miljöpartiets motivering till detta är “Att skyndsamt fasa ut fossila bränslen och bygga ett resurseffektivt, långsiktigt håll-bart och robust energisystem är avgörande för arbetet med att begränsa flera system-hotande klimat- och miljöförändringar, stärka Sveriges motståndskraft och trygga näringslivets konkurrenskraft.”[443]

Miljöpartiets budgetmotion för 2023 (**2022/23:2275)** innehåller inget specifikt om subventioner till kärnkraft. Miljöpartiet skriver att partiet vill ”bygga ut vindkraften till havs snabbt i hela landet och ge rejäl ekonomisk återbäring till de kommuner där vindkraften byggs. Så stärker vi också kommunernas ekonomi. Det offentliga har ett särskilt ansvar för att vårt gemensamma drivs med el som är så hållbar och billig som möjligt. Vi vill se en investering i att alla lämpliga byggnader som ägs av staten, regionerna eller kommunerna får solpaneler på taket. Detta skulle bara i södra Sverige kunna ge ny elproduktion motsvarande en kärnkraftsreaktor.” [444]

Miljöpartiets budgetmotion för 2024 (**2023/24:2689)** nämner inte kärnkraft specifikt. Partiet skriver dock att “För att stimulera och snabba på investeringar i tekniker som

[442] Kommittémotion 2024/25:3395. S 1 och 3
[443] Kommittémotion 2024/25:3314. S. 1-2
[444] Motion 2022/23:2275. S. 7

balanserar energisystemet och jämnar ut priserna satsar vi 3 miljarder på ett nytt teknikneutralt stöd för storskalig energilagring såsom pumpkraft, värmelagring och vätgaslagring inom det nya anslaget Kraftsteget.”.[445]

I Miljöpartiets budgetmotion för 2025 (**2024/25:3220)** menar partiet att regeringens politik försvårar utbyggnaden av billig och snabb förnybar el, samtidigt som man satsar stora statliga resurser på subventioner till ny kärnkraft. Miljöpartiet uppger att det för närvarande finns över 20 ansökningar om havsbaserad vindkraft som väntar på beslut hos regeringen. “Ansökningarna summerar till ny elproduktion motsvarande mer än hela Sveriges årliga elförbrukning. På två år har regeringen enbart godkänt två projekt, varav det senaste i maj år 2023. Det är över 16 månader sedan. Till följd av regeringens beslut om att stoppa Svenska kraftnäts utbyggnad av stamnät till havs har Vattenfall pausat utvecklingen av Kriegers flak, ett av de få havsbaserade vindkraftsprojekt som fått tillstånd. Vad gäller den landbaserade vindkraften fick ingen av de samtliga ansökningar som avgjordes slutgiltigt under årets första hälft tillstånd. Det kommunala vetot stoppade sex av dessa ansökningar. De elva projekten hade kunnat producera ca 16,7 TWh, vilket motsvarar två av Sveriges befintliga kärnkraftsreaktorer.”[446]

I Miljöpartiets Budgetmotion för 2026 (**2025/26:3770)** yrkar partiet “Nej till regeringens dyra och klimatskadliga kärnkraftssubvention”. Miljöpartiet skriver att ”I valrörelsen 2022 talade Ulf Kristersson om att ny kärnkraft skulle byggas utan statliga stöd. I budgetpropositionen för 2026 vill regeringen bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden om 440 miljarder genom statliga lån och 400 miljarder genom 40-åriga prissäkringsavtal för ny kärnkraft. Det ska täcka kostnaderna för att bygga 2 500 MW ny kärnkraft, motsvarande drygt sex procent av regeringens planeringsmål för 2045. Motsvarande el och effekt från förnybar energi och grön baskraft kan byggas till en bråkdel av kostnaden.” och att “Forskare och myndigheter har varnat för att regeringens omfattande statliga stöd till ny kärnkraft riskerar att tränga undan investeringar i annan fossilfri elproduktion – både i effekthöjningar och livstidsförlängningar av befintlig elproduktion och i ny förnybar elproduktion. Det statliga kärnkraftsstödet ökar därmed risken för elbrist i närtid och bromsar elektrifieringen. En försenad elektrifiering leder till högre totala utsläpp.” Miljöpartiet skriver vidare att “Ny kärnkraft kommer mest troligt inte att kunna bidra till ett enda av Sverige klimatmål, varken till 2030, 2040 eller 2045.”.[447]

---

[445] Motion 2023/24:2689. S. 29
[446] Motion 2024/25:3220. S. 10
[447] Motion 2025/26:3770. S. 29

6.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Betänkande 2024/25:NU20

Prop. 2024/25:150. *Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft* behandlades i Näringsutskottet i **betänkande 2024/25:NU20**. Utskottet biföll regeringens yrkande i propositionen att "Riksdagen antar regeringens förslag till lag om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft" med motiveringen "Sammantaget ser utskottet statens roll när det gäller finansiering av ny kärnkraft som en strategisk investering i Sveriges framtid. Genom att stödja utvecklingen av kärnkraft kan staten säkerställa en stabil energiförsörjning, bi-dra till klimatmålen, stärka den ekonomiska konkurrenskraften och minska beroendet av energiimport."[448]

C, MP, S och V reserverade sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU20** behandlades **kommittémotion 2024/25:3389** av Birger Lahti m.fl. (V) (följdmotion till prop. 2024/25:250) som yrkar på att "Riksdagen avslår proposition 2024/25:150 Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft."[449] Näringsutskottet föreslog avslag på motionsyrkandet med hänvisning till att utskottet istället föreslog bifall till prop. 2024/25:250.[450] Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU20** behandlades **kommittémotion 2024/25:3394** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) (följdmotion till prop. 2024/25:250) som yrkar på att "Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft." vidare yrkar motionären att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma till riksdagen när det gäller analys och alternativa lösningar för elsystemet utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv och tillkännager detta för regeringen." Utskottet föreslog avslag på samtliga två motionsyrkanden med hänvisning till att utskottet istället föreslog bifall till prop. 2024/25:250.[451] Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU20** behandlades **kommittémotion 2024/25:3995** av Linus Lakso m.fl. (MP) (följdmotion till prop. 2024/25:250) yrkar motionärerna att "Riksdagen avslår proposition 2024/25:150 Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft." Motionärerna anför att regeringen inte redovisat tillräckliga samhällsekonomiska underlag och föreslår "att regeringen ska utreda vilka åtgärder i kraftsystemet som till lägst samhällsekonomisk kostnad kan bidra till uppfyllelsen av Sveriges klimatmål samt stärka svenska företags konkurrenskraft och Sveriges beredskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." Vidare anförs "att regeringen ska återkomma

[448] Betänkande 2024/25:NU20
[449] Betänkande 2024/25:NU20
[450] Kommittémotion 2024/25:3389
[451] Kommittémotion 2024/25:3394

med kompletterande samhällsekonomiska konsekvensanalyser av proposition 2024/25:150.” Partiet föreslår även “att regeringen ska återkomma till riksdagen när redovisningen av det statliga stödet och därmed påverkan på Sveriges offentliga finanser har klarlagts”. Slutligen föreslås att “regeringen ska återkomma till riksdagen i händelse av att ett sådant avtal som propositionen föreslår upprättas för att ge riksdagen möjlighet att ta ställning till avtalet”. Näringsutskottet föreslog avslag på samtliga fem motionsyrkanden med hänvisning att utskottet istället föreslog bifall till prop. 2024/25:250.[452] Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU20** behandlades **kommittémotion 2024/25:3392** av Rickard Nordin m.fl. (C) (följdmotion till prop. 2024/25:250) yrkade motionärerna att “Riksdagen avslår propositionen.” och vidare menar partiet “att regeringen skyndsamt bör återkomma med heltäckande konsekvensanalyser av de förslag som presenteras i propositionen och tillkännager detta för regeringen.” C yrkar även att “regeringen ska återkomma med ett förslag om att elsystemet ska byggas ut på marknadsmässiga villkor enligt teknikneutrala principer i syfte att säkerställa att utbyggnaden är samhällsekonomiskt effektiv och tillkännager detta för regeringen.” Näringsutskottet föreslog avslag på samtliga tre motionsyrkande med hänvisning att utskottet istället föreslog bifall till prop. 2024/25:250.[453] Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.

Betänkande 2023/24:NU5

Prop. 2023/24:19 *Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg* behandlades i Näringsutskottets **betänkande 2023/24:NU5**. Utskottet biföll regeringens yrkande i proposition att “Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.” och att “Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.” med motivering “Utskottet delar regeringens bedömning att den förväntade allt större efter-frå-gan på el i kombination med att fossila bränslen måste fasas ut inte minst av kli-matskäl starkt motiverar att fossilfri kärnkraftsel tillåts spela en central roll i den svenska energimixen även fortsättningsvis. Kärnkraften bidrar dess-utom med så-dana systemtjänster som utgör grunden för att det svenska kraftsystemet ska fungera på ett stabilt och förutsägbart sätt.”[454]

C, MP, S och V reserverade sig mot beslutet.

I **betänkande 2023/24:NU5** behandlades **kommittémotion 2023/24:2757** av Linus Lakso m.fl. (MP) (följdmotion till prop. 2023/24:19**)** som yrkar på att “Riksdagen avslår regeringens proposition 2023/24:19 Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg.”

---

[452] Kommittémotion 2024/25:3395
[453] Kommittémotion 2024/25:3392
[454] Betänkande 2023/24:NU5

Näringsutskottet föreslog avslag på motionsyrkandet med hänvisning att utskottet istället bifall prop. 2023/24:19.[455] Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2023/24:NU5** behandlades **kommittémotion 2023/24:2751** av Birger Lahti m.fl. (V) (följdmotion till prop. 2023/24:19) som yrkar på att "Riksdagen avslår proposition 2023/24:19 Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg." Näringsutskottet föreslog avslag på motionsyrkandet med hänvisning att utskottet istället bifall prop. 2023/24:19.[456] Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2023/24:NU5** behandlades **kommittémotion 2023/24:2752** av Rikard Nordin m.fl. (C) (följdmotion till prop. 2023/24:19) yrkar motionärerna att "Riksdagen avslår regeringens proposition 2023/24:19 Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg." vidare yrkar partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bestämmelsen i 17 kap. 6 a § miljöbalken som reglerar antalet kärnkraftsreaktorer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." Näringsutskottet föreslog avslag på båda motionsyrkandena med hänvisning att utskottet istället bifall prop. 2023/24:19.[457] Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2023/24:NU5** behandlades **kommittémotion 2023/24:2754** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) (följdmotion till prop. 2023/24:19) yrkar motionärerna att "Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken." och även att "Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet." S menar att det finns argument för att tillåta fler reaktorer än dagens lagstiftning, och därför yrkar partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring i 17 kap. 6 a § miljöbalken och tillkännager detta för regeringen." Slutligen vill S att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen i övrigt för politiken för ny kärnkraft och tillkännager detta för regeringen." Näringsutskottet föreslog avslag på alla fyra motionsyrkanden.[458] Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet.

Betänkande 2024/25:NU14

Prop. 2024/25:72.*Forskning och innovation på energiområden för försörjningstrygghet och klimatomställning* behandlades i Näringsutskottets **betänkande 2024/25:NU14**. Utskottet biföll regeringens yrkande i propositionen att "Riksdagen godkänner det övergripande mål som regeringen föreslår för forskning och innovation på energiområdet (avsnitt 6.1)." och att "Riksdagen godkänner det resultatmål som regeringen föreslår för forskning och innovation på energiområdet (avsnitt 6.2)." med motivering "Utskottet instämmer med regeringen i att det behövs ett tydliggörande av forskningsområdet för energiforskning och vilka områden som bör få ett ökat fokus

[455] Kommittémotion 2023/24:2757
[456] Kommittémotion 2023/24:2751
[457] Kommittémotion 2023/24:2752
[458] Kommittémotion 2023/24:2754

under perioden 2025–2028. Utskottet instämmer även i regeringens bedömning att det behövs en särskild satsning på forskning och innovation på kärnkraftsområdet och att Energimyndigheten behöver förbättra sin upp-följning och sina analyser av energiforskningens nytta och effekter.[459]

C, MP, S och V reserverade sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU14** behandlas **kommittémotion 2024/25:3301** av Birger Lahti m.fl. (V) (följdmotion till prop. 2024/25:72) yrkar motionärerna att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet även bör inkludera att insatserna ska inriktas på områden som bidrar till ett energisystem som bygger på förnybar energi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." Vänsterpartiet vill även att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att styra om den särskilda satsningen på forskning och innovation på kärnkraftsområdet till att i stället bli en satsning på forskning och innovation på området förnybar energi och tillkännager detta för regeringen." Och slutligen menar partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör slå fast att de områden som ska ha ett ökat fokus under perioden 2025–2028 ska vara ett resilient och robust energisystem (...)" Näringsutskottet föreslog avslag på alla tre motionsyrkanden.[460] Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU14** behandlas **kommittémotion 2024/25:3308** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) (följdmotion till prop. 2024/25:72) yrkas att "riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs om att det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet ska vara att bidra till ökad elektrifiering och uppfyllandet av Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp till 2045, inklusive att ny fossilfri elproduktion om minst 60 TWh ska finnas på plats till 2030 och att detta tillkännages för regeringen." Vidare yrkas att "riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs om att insatserna inom energi-forskningen ska inriktas mot områden som stärker energiförsörjningens trygghet, främjar ekonomisk tillväxt och svensk konkurrenskraft samt bidrar till en samhällsekonomiskt effektiv energi- och klimatpolitik, och att detta tillkännages för regeringen." Motionärerna menar även att "riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs om att insatserna för att uppnå det övergripande målet ska stärka kunskapsbasen och kompetensutvecklingen, bidra till fler jobb, ökad tillväxt och försörjningstrygghet genom utveckling av ny teknik, tjänster och lösningar, främja nyttiggörande av forskning och innovation samt möjliggöra och dra nytta av internationella samarbeten på energiområdet, och att detta tillkännages för

[459] Betänkande 2024/25:NU14
[460] Kommittémotion 2024/25:3301

regeringen.” Näringsutskottet föreslog avslag på alla tre motionsyrkanden.[461] Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU14** behandlas **kommittémotion 2024/25:3311** av Rickard Nordin m.fl. (C) (följdmotion till prop. 2024/25:72) yrkar motionärerna på att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kostnadseffektivitet bör anges som riktvärde för energisystemet som helhet och tillkännager detta för regeringen.” Och även att “riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs om att alla fossilfria energislag bör tilldelas forskningsanslag på likvärdiga grunder och att detta tillkännages för regeringen.” Vidare yrkas att “forskningsanslagen på elområdet ska utformas med beaktande av behovet av en skyndsam klimatomställning och därmed prioritera tekniker som snabbt kan bidra till att möta ett ökat elbehov på kort sikt, och att detta tillkännages för regeringen.” Motionärerna yrkar också att “riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs om att samtliga svenska klimatmål bör inarbetas i det övergripande mål som regeringen föreslår, och att detta tillkännages för regeringen.” Därutöver anförs att “policyutveckling på energiområdet bör omfattas av det övergripande målet och ges forskningsanslag, vilket riksdagen bör tillkännage för regeringen.” Slutligen framförs att riksdagen bör ställa sig bakom det som “anförs om att snabbare utfasning av fossila drivmedel, energieffektivisering, energilagring, flexibilitet och bioenergi ska ingå bland de områden som bör ges ökat fokus under perioden 2025–2028,” samt att “prioriterade värdekedjor för elektrifieringen bör vara fossilfri kraft, batterier och vätgas, och att detta tillkännages för regeringen.” Näringsutskottet föreslog avslag på alla sju motionsyrkanden.[462] Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU14** behandlas **kommittémotion 2024/25:3314** av Linus Lakso m.fl. (MP) (följdmotion till prop. 2024/25:72) yrkar motionärerna på att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet även fortsättningsvis ska inkludera uppfyllandet av energirelaterade miljöpolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.” Miljöpartiet föreslår att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ersätta den särskilda satsningen på forskning och innovation på kärnkraftsområdet med en särskild satsning på forskning och innovation inom reglerbara energikällor, energilager samt flexibilitet i konsumentled och tillkännager detta för regeringen.” Och slutligen vill partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följande områden bör få ett ökat fokus under perioden 2025–2028: resilient och robust energisystem; välfungerande energimarknader mot en samhällsekonomiskt effektiv klimatomställning; kompetensförsörjning och kompetensutveckling; ökat nyttiggörande av forskning och innovation i samhället; prioriterade värdekedjor för elektrifieringen, dvs. batterier och

[461] Kommittémotion 2024/25:3308
[462] Kommittémotion 2024/25:3311

vätgas, samt resurseffektivitet och cirkularitet i energisystemet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." Näringsutskottet föreslog avslag på alla tre motionsyrkanden.[463] Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.

Betänkande 2022/23:NU3

Regeringens budgetproposition (2022/23:1) utgiftsområde 21 energi behandlas i näringsutskottets **betänkande 2022/23:NU3**. Utskottet biföll regeringen yrkande i budgetproposition att "Riksdagen fastställer avgiftsuttaget under 2023 för elberedskapsavgiften till högst 350 000 000 kronor (avsnitt 2.9.6)." Och genom detta att "Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2023-2025 som en riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.10.3)." att "Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2023 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 2.10.3)." till följd att "Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning i propositionen." och slutligen att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i uppställningen i propositionen."[464]

C, MP, S och V reserverade sig mot beslutet.

I **betänkande 2022/23:NU3** behandlas **kommittémotion 2022/23:2057** av Fredrik Olovsson m.fl.(S) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen." Näringsutskottet föreslog avslag på motionsyrkandet.[465] Socialdemokraterna avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2022/23:NU3** behandlas **kommittémotion 2022/23:2168** av Marielle Lahti m.fl (MP) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell A i motionen." Näringsutskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. [466] Miljöpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2022/23:NU3** behandlades **kommittémotion 2022/23:2196** av Rickard Nordin m.fl. (C) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen." Näringsutskottet föreslog

[463] Kommittémotion 2024/25:3314
[464] Betänkande 2022/23:NU3
[465] Kommittémotion 2022/23:2057
[466] Kommittémotion 2022/23:2168

avslag på motionsyrkandet.[467] Centerpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2022/23:NU3** behandlas **kommittémotion 2022/23:1280** av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen." Näringsutskottet föreslog avslag på motionsyrkandet.[468] Vänsterpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

Betänkande 2023/24:NU3

Regeringens budgetproposition (2023/24:1) utgiftsområde 21 energi behandlades i näringsutskottets **betänkande 2023/24:NU3**. Utskottet biföll regeringen sex förslagspunkter i budgetproposition att "Riksdagen fastställer avgiftsuttaget under 2024 för elberedskapsavgiften till högst 650 000 000 kronor (avsnitt 2.9.11).", att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 400 000 000 000 kronor (avsnitt 2.10.1).", att "Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2024-2026 som en riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.11.3).",att "Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2024 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 2.11.3).",att "Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 21 Energi enligt tabell 1.1." samt slutligen att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.". Detta med motivering att "Näringsutskottet föreslår att riksdagen säger ja till regeringens förslag i budgetpropositionen för 2024 om hur pengarna inom utgiftsområdet ska fördelas." och att "Utskottet föreslår också att riksdagen säger ja till regeringens förslag om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Bland annat kreditgarantier för ny kärnkraft och Affärsverkets svenska kraftnäts investeringsplan. Samtidigt föreslår utskottet att riksdagen säger nej till alternativa budgetförslag i motioner."[469]

C, MP, S och V reserverade sig mot beslutet.

I **betänkande 2023/24:NU3** behandlas **kommittémotion 2023/24:2663** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1." och vidare att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 400 000 000 000 kronor (avsnitt

[467] Kommittémotion 2022/23:2196
[468] Kommittémotion 2022/23:1280
[469] Betänkande 2023/24:NU3

2.10.1), med den ändringen att kreditgarantierna får avse ny fossilfri energiproduktion." Till sist att "Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2024–2026 som en riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.11.3), med den ändringen att projektet Hansa Power Bridge bör utgå eller skjutas på framtiden." Näringsutskottet avslog samtliga motionsyrkanden.[470] Socialdemokraterna avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2023/24:NU3** behandlas **kommittémotion 2023/24:2700** av Linus Lakso m.fl (MP) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell A i motionen." Näringsutskottet avslog motionsyrkandet. [471] Miljöpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2023/24:NU3** behandlas **kommittémotion 2023/24:2741** av Rickard Nordin (C) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabellen i motionen." och att "Riksdagen avslår regeringens förslag om kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft (avsnitt 2.10.1)." Näringsutskottet avslog samtliga motionsyrkanden. [472] Centerpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2023/24:NU3** behandlas **kommittémotion 2023/24:2337** av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen." Näringsutskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. [473] Vänsterpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

Betänkande 2024/25:NU3

Regeringens budgetproposition (2024/25:1) utgiftsområde 21 energi behandlas i näringsutskottets **betänkande 2024/25:NU3**. Utskottet biföll regeringen 6 förslagspunkter i budgetproposition att "Riksdagen fastställer avgiftsuttaget under 2025 för elberedskapsavgiften till högst 650 000 000 kronor (avsnitt 2.9.11).", att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 400 000 000 000 kronor (avsnitt 2.10.1).", att "Riksdagen godkänner investeringsplanen för elförsörjning för 2025-2027 som en riktlinje för Affärsverket svenska kraftnäts investeringar (avsnitt 2.11.3).",att "Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2025 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med

[470] Kommittémotion 2023/24:2663
[471] Kommittémotion 2023/24:2700
[472] Kommittémotion 2023/24:2741
[473] Kommittémotion 2023/24:2337

vad regeringen förordar (avsnitt 2.11.3).", att "Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 21 Energi enligt tabell 1.1." och slutligen att "Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.". Detta med motivering att "I likhet med regeringen anser utskottet att Sveriges konkurrenskraft och väl-färd bygger på säker tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser."[474]

C, MP, S och V reserverade sig mot beslutet.

I **betänkande 2024/25:NU3** behandlades **kommittémotion 2024/25:3134** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) med 24 yrkanden. Näringsutskottet avslog alla 24 motionsyrkanden. [475] Socialdemokraterna avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2024/25:NU3** behandlas **kommittémotion 2024/25:2166** av Rickard Nordin m.fl. (C) som yrkar att "Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabellen i motionen." och att "Riksdagen avslår regeringens förslag om att under 2025 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 400 000 000 000 kronor." Näringsutskottet avslog alla motionsyrkanden.[476] Centerpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2024/25NU3** behandlades **kommittémotion 2024/25:3062** av Linus Lakso m.fl. (MP) som yrkar att "Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabellen i motionen." och att "Riksdagen avslår regeringens förslag om att under 2025 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 400 000 000 000 kronor." Näringsutskottet avslog alla motionsyrkanden.[477] Miljöpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2024/25:NU3** behandlas **kommittémotion 2024/25:1912** av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) som yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen." och att "Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2025 ställa ut kreditgarantier för lån till investeringar i ny kärnkraft som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 400 000 000 000 kronor." Näringsutskottet avslog samtliga motionsyrkanden. [478]

---

[474] Betänkande 2024/25:NU3
[475] Kommittémotion 2024/25:3134
[476] Kommittémotion 2024/25:2166
[477] Kommittémotion 2024/25:3062
[478] Kommittémotion 2024/25:1912

Vänsterpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

Betänkande 2025/26:NU3

Regeringens budgetproposition (2025/26:1) utgiftsområde 21 energi behandlas i näringsutskottets **betänkande 2025/26:NU3**. Näringsutskottet bifaller regeringens förslag och skriver att "Näringsutskottet föreslår att riksdagen säger ja till regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026 om hur pengarna inom utgiftsområdet ska fördelas." och att "Näringsutskottet föreslår också att riksdagen säger ja till regeringens förslag om ekonomiska bemyndiganden och en investeringsplan."[479]

C, MP, S och V har reserverat sig mot beslutet.

I **betänkande 2025/26:NU3** behandlas **kommittémotion 2025/26:3174** av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen." Och i andra yrkanden att "Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045." Vänsterpartiet vill även att "Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 besluta om en riskreserv för ytterligare lån i Riksgäldskontoret vid oväntade fördyringar till företag som fått lån enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045." Och slutligen vill partiet att "Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 för anslaget 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer ingå ekonomiska åtaganden enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft i form av dubbelriktade differenskontrakt som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085." Näringsutskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden.[480] Vänsterpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2025/26:NU3** behandlas **kommittémotion 2025/26:3507** av Linus Lakso m.fl. (MP) föreslår miljöpartiet att "Det enskilt billigaste och snabbaste sättet att få fram mer tillgänglig el är genom energieffektiviseringar. Energimyndigheten bedömer att det genom lönsamma tekniska lösningar samt ökad flexibilitet är möjligt att frigöra cirka 25 TWh till 2030." och med detta yrkar partiet att "Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabellen i motionen."

---

[479] Betänkande 2025/26:NU3
[480] Kommittémotion 2025/26:3174

Motionärerna vill att "Riksdagen avslår regeringens förslag om att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045." och även att "Riksdagen avslår regeringens förslag om att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 besluta om en riskreserv för ytterligare lån i Riksgäldskontoret vid oväntade fördyringar till företag som fått lån enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045." Slutligen vill partiet att "Riksdagen avslår regeringens förslag om att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 för anslaget 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer ingå ekonomiska åtaganden enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft i form av dubbelriktade differenskontrakt som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085." Näringsutskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden.[481] Miljöpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2025/26:NU3** behandlas **kommittémotion 2025/26:3594** av Fredrik Olovsson m.fl. (S) som genom yrkande 1–2 & 7 reserverar sig mot riksdagens förslag. Yrkande 1–2 innefattar att "Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen." och att "Riksdagen beslutar att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 besluta om lån om statligt stöd för investeringar i ny fossilfri elproduktion för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045." Yrkande sju innefattar att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa det föreslagna högkostnadsskyddet för höga elpriser till de prisnivåer och hushåll som anges i motionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." Näringsutskottet föreslår avslag på motionsyrkanden 1–2 & 7.[482] Socialdemokraterna avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

I **betänkande 2025/26:NU3** behandlas **kommittémotion 2025/26:3745** av Rickard Nordin m.fl. (C) som genom fyra yrkanden reserverar sig mot riksdagens förslag. Motionärerna yrkar på att "Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabellen i motionen." vidare vill Centerpartiet att "Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045 (avsnitt 2.9.13)." Och att "Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 besluta om en

[481] Kommittémotion 2025/26:3507
[482] Kommittémotion 2025/26:3594

riskreserv för ytterligare lån i Riksgäldskontoret vid oväntade fördyringar till företag som fått lån enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045 (avsnitt 2.9.13).” Slutligen vill partiet att “Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 för anslaget 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer ingå ekonomiska åtaganden enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft i form av dubbelriktade differenskontrakt som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085 (avsnitt 2.9.14).” Näringsutskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden.[483] Centerpartiet avger ett särskilt yttrande och ställer sig därmed inte bakom utskottets förslag till beslut.

6.5 Riksdagens behandling

Sökord: *Ny kärnkraft i Sverige, Finansiering och riskdelning vid investering i ny kärnkraft.*

Behandling i kammaren

Betänkande 2023/24:NU5

I **betänkande 2023/24:NU5** “Ny kärnkraft i Sverige” föreslog utskottet att riksdagen ska ställa sig bakom proposition 2023/24:19 och att avslå motionerna 2023/24:2751 av Birger Lahti m.fl. (V), 2023/24:2752 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1, 2023/24:2754 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt, 2023/24:2757 av Linus Lakso m.fl. (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att anta proposition 2023/24:19 och att avslå motionerna via votering: [484]
Ja: (M, SD, KD, L)
Nej: (C, MP, S, V)

Debatt:

Bifall

- Anförande av Jessica Stegrud (SD) “yrkar bifall till proposition 2023/24:19 Ny kärnkraft i Sverige - ett första steg och till förslaget i betänkande NU5 Ny kärnkraft i Sverige. Samtidigt yrkar jag avslag på samtliga motioner.”
- Anförande Mats Green (M) “Jag börjar med att yrka bifall till propositionen om ny kärnkraft i sin helhet från Tidöregeringen.”
- Anförande av Camilla Brodin (KD). “Som kristdemokrat är jag glad över att få yrka bifall till näringsutskottets förslag i betänkandet *Ny kärnkraft i Sverige*.”

[483] Kommittémotion 2025/26:3745
[484] Betänkande 2023/24:NU5

- Anförande Louise Eklund (L) yrkar bifall till förslaget.

Reservation

- Anförande Rikard Nordin (C) "jag yrkar bifall till reservation 2 i betänkandet"
- Anförande Linus Lakso (MP) "Miljöpartiet anser att det är den förnybara energin som vi ska satsa på. Jag yrkar därför bifall till reservation 3, och vi står även bakom reservation 1."
- Anförande Mattias Jonsson (S). I Socialdemokraterna anförande "yrkar vi avslag på propositionen och bifall till vår reservation 1 i betänkandet."
- Anförande: Birger Lahti (V) "Jag står givetvis bakom alla våra reservationer, men jag yrkar bifall till reservation 8."

Betänkande 2024/25:NU20

I **betänkande 2024/25:NU20 "**Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft" föreslog utskottet att riksdagen ska ställa sig bakom proposition 2024/25:150 och att avslå motionerna 2024/25:3389 av Birger Lahti m.fl. (V), 2024/25:3392 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1, 2024/25:3394 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1 och 2024/25:3395 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att anta proposition 2024/25:150 och att avslå motionerna via votering:[485]

Ja: (SD, M, KD, L).
Nej: (S, V, C, MP)

Debatt:

Bifall

- Anförande: Tobias Andersson (SD) "Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på reservationerna." I detta anförande instämde Josef Fransson (SD), Mats Green (M) och Camilla Brodin (KD).
- Anförande: Mats Green (M) "Med det yrkar jag bifall till förslaget om statlig riskdelning för ny kärnkraft."
- Anförande: Louise Eklund (L) "yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och till det som min moderata kollega kallade fritt flödande fossilfri el."

Reservation

- Anförande: Birger Lahti (V) "Jag yrkar givetvis bifall till vår reservation 1 men även till reservation 5."
- Anförande: Rickard Nordin (C) "Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 8." I detta anförande instämde Birger Lahti (V).

[485] Betänkande 2024/25:NU20

- Anförande: Linus Lakso (MP) m“Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 4.”
- Anförande: Fredrik Olovsson (S) “Vi står förstås bakom alla socialdemokratiska reservationer i detta betänkande, men jag yrkar bifall endast till nummer 1 och nummer 7.”

Betänkande 2024/25:NU14

I **betänkande 2024/25:NU14** “Forskning och innovation på energiområdet för försörjningstrygghet, konkurrenskraft och klimatomställning” föreslog utskottet att riksdagen ska ställa sig bakom proposition 2024/25:72 och att avslå motionerna 2024/25:3301 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 2, 2024/25:3311 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 2 och 2024/25:3314 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 2, som reserverar sig till förslag om forskning och innovation om kärnkraft. Kammaren biföll utskottet förslag att anta proposition 2024/25:72 och att avslå motionerna via votering. [486]

Ja: (KD, L, M, S och SD)
Nej: (MP)
Avstående: (C och V)

Debatt:

Bifall

- Anförande: Jessica Stegrud (SD) “Med det sagt ställer vi sverigedemokrater oss bakom utskottets förslag till beslut.”
- Anförande: Kjell Jansson (M) “Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag.”
- Anförande: Louise Eklund (L) “Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.”
- Anförande: Larry Söder (KD) “Jag yrkar bifall till utskottets förslag.”

Reservation

- Anförande: Mattias Jonsson (S) “vill jag också passa på att yrka bifall till reservation 1.”
- Anförande: Birger Lahti (V) “Jag står givetvis bakom alla våra reservationer, men jag yrkar bifall till reservation 2 i betänkandet.”
- Anförande: Rikard Nordin (C) “Därför yrkar jag också bifall till reservation 3 i betänkandet.”
- Anförande: Linus Lakso (MP) “Jag yrkar som sagt bifall till reservation 7.”

Budgetpropositioner:

[486] Betänkande 2024/25:NU14

I **betänkande 2022/23:NU3** "Utgiftsområde 21 Energi" regeringens budgetproposition föreslog utskottet att riksdagen ska ställa sig bakom proposition 2023/23:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna 2022/23:1280 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V), 2022/23:2057 av Fredrik Olovsson m.fl. (S), 2022/23:2168 av Marielle Lahti m.fl. (MP) och 2022/23:2196 av Rickard Nordin m.fl. (C). Kammaren biföll utskottets förslag att anta proposition 2022/23:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna med acklamation. [487]

I **betänkande 2023/24:NU3** "Utgiftsområde 21 Energi" regeringens budgetproposition föreslog utskottet att riksdagen ska ställa sig bakom proposition 2023/24:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna 2023/24:2337 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V), 2023/24:2663 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1–3, 2023/24:2700 av Linus Lakso m.fl. (MP) och 2023/24:2741 av Rickard Nordin (C) yrkande 1 &2. Kammaren biföll utskottets förslag att anta proposition 2023/24:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna med acklamation. [488]

I **betänkande 2024/25:NU3** "Utgiftsområde 21 Energi" regeringens budgetproposition föreslog utskottet att riksdagen ska ställa sig bakom proposition 2024/25:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna 2024/25:1912 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 & 2, 2024/25:2166 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1 & 2, 2024/25:3062 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1 & 2 och 2024/25:3134 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1–4. Kammaren biföll utskottets förslag att anta proposition 2024/25:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna med acklamation.[489]

I **betänkande 2025/26:NU3** "Utgiftsområde 21 Energi" regeringens budgetproposition föreslår utskottet att riksdagen ska ställa sig bakom proposition 2025/26:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna 2025/26:3174 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1–4, 2025/26:3507 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1–4, 2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 1, 2 & 7 och 2025/26:3745 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1–4. Kammaren biföll utskottets förslag att anta proposition 2025/26:1 utgiftsområde 21 och att avslå motionerna med acklamation.[490]

---

[487] Betänkande 2022/23:NU3
[488] Betänkande 2023/24:NU3
[489] Betänkande 2024/25:NU3
[490] Betänkande 2025/26:NU3

7. Mer och bättre skydd av land och hav

Besluta om ett långsiktigt och geografiskt representativt skydd av 30 procent av Sveriges hav och land till år 2030, varav minst en tredjedel av detta ges ett strikt skydd.

7.1 Bakgrundstext från 2022

Skyddade områden är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Att skydda områden kan också utgöra en klimatåtgärd genom att stärka ekosystemens resiliens mot klimatförändringarna och skapa naturliga kolsänkor. Idag har 15 procent av land och 14 procent av hav ett formellt skydd i Sverige. Skyddet brister dock i geografisk och ekologisk representativitet. Enligt EU:s strategi för biologisk mångfald ska 30 procent av Europas hav och land skyddas till 2030, varav en tredjedel, det vill säga minst 10 procent av havs- och landområdena, ska vara strikt skyddade. Uppdelningen mellan EU:s länder har inte fastslagits. Naturskyddsföreningen anser dock att 30/10-skyddet också ska gälla för Sverige nationellt. Strikt skydd bör innebära ett helhetsskydd där mänskliga aktiviteter som utgör ett hot mot områdets bevarandevärden, såsom gruvdrift, skogsbruk, jordbruk samt fiske och jakt, är förbjudna med undantag för åtgärder som krävs för områdets förvaltning. Alla skyddade områden måste ha tydligt utpekade bevarandemål, en reglering av skadliga verksamheter och en effektiv förvaltning som syftar till att gynna områdets biologiska värden. Därtill krävs långsiktig, tillräcklig och ändamålsenlig finansiering.

Så svarade partierna 2022

Liberalerna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet svarar ja till förslaget. Liberalerna kommenterar att strategin för att skydda värdefulla områden behöver breddas och lyfter fram att det behövs ett sammanhängande skydd samt att hänsyn till ekosystemen är viktigt även i områden utan skydd. Miljöpartiet vill se ett nationellt mål om att skydda minst 30 procent av land och hav, och minst 10 procent strikt skyddat och lyfter att både lagstiftning och myndigheternas tillsyn behöver stärkas för att värdefulla skogar ska skyddas och inte avverkas. Vänsterpartiet menar att skyddade områden i kombination med åtgärder för ett mer hållbart brukande är avgörande för att bevara biologisk mångfald. Partiet lyfter även fram sin motion till riksdagen kopplat till skydd. I motionen vill partiet skydda 30 procent av hav och land, men nämner bara tio procent strikt skydd kopplat till svenska vatten. Centerpartiet, Kristdemokraterna, Moderaterna, Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna svarar nej till förslaget. Centerpartiet, Kristdemokraterna och Moderaterna skriver att Sverige redan skyddar mycket natur. Centerpartiet lyfter att det först vill satsa på restaurering av redan skyddade områden, att det vill se EU-gemensamma definitioner av skyddad mark, samt att naturskyddet ska bygga på frivillighet. Moderaterna menar att det svenska skogsbruket visar att det går att kombinera höga naturvärden med

brukande. Sverigedemokraterna anser inte att dagens skydd behöver utökas. Socialdemokraterna lyfter att det vill se ett globalt mål om att 30 procent av havet ska omfattas av marint områdesskydd. Sammanfattningsvis saknas en riksdagsmajoritet för att besluta om ett långsiktigt och geografiskt representativt 30/10-skydd av Sveriges havs- och landområden till år 2030.

Avgränsning

I denna granskning står förslag om att 30 procent av land och hav ska skyddas i fokus. Granskningen av förslaget inkluderar inte frågor som i denna rapport utgör separata förslag såsom exempelvis en utflyttad trålgräns och allmänna inriktningar för skogspolitiken. Likaså lyfts andra förslag gällande skydd av land och hav i syfte att ge en övergripande bild av partiernas agerande. Endast sådant som tydligt gäller det granskade förslaget följs i utskotten och riksdagens behandling.

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 23 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

Under den förra mandatperioden

Sökord: *("30 procent" OCH 2030 OCH skydd), områdesskydd, naturskydd, nämdöskärgård, skyddsområde*

Den 31 maj 2018 beslutade den tidigare socialdemokratiska Löfven-regeringen om ett tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (**dir. 2018:44**). Enligt tilläggsdirektivet skulle Miljömålsberedningen "föreslå en strategi för förstärkt åtgärdsarbete för bevarande och hållbart nyttjande av hav och marina resurser".[491] Uppdraget skulle redovisas senast den 1 december 2020 men förlängdes sedan till den 30 december 2020.

Uppdraget resulterade i delbetänkandet *Havet och människan* (**SOU 2020:83**) som överlämnades i december 2020. Beredningen föreslog "... att regeringen beslutar om ett etappmål för skydd av marina områden och s.k. andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder (OECM:s). Målet innebär att till 2030 ska det marina områdesskyddet utformas enligt följande: minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt skydd eller andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (OECM:s), minst tio procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara strikt skyddade, de skyddade områdena ska bilda ett representativt, ekologiskt sammanhängande samt funktionellt nätverk, nationellt och för vart och ett av de tre havsområdena; Västerhavet, Egentliga Östersjön och Bottniska viken."[492]

---

[491] Direktiv 2018:44, s.1
[492] SOU 2020:83 Havet och människan, volym 2 s.1089

Den 24 mars 2022 tillsatte den förra regeringen en utredning om Reglering av fisket för att skydda marina skyddade områden (**Dir. 2022:22**). Enligt kommittédirektivet skulle utredaren "göra en översyn av lagstiftningen i syfte att reglera fisket för att stärka skyddet för marina skyddade områden."[493] Uppdraget skulle slutredovisas den 15 maj 2023.

Den 4 augusti 2022 beslutade den förra regeringen om ett tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (**dir. 2022:126**) om att "föreslå en strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn (LULUCF)," och att "kartlägga och beskriva synergier och målkonflikter i arbetet med att uppfylla Sveriges åtaganden och vid behov föreslå politiska avvägningar."[494] Uppdraget skulle redovisas senast den 2 december 2024.

7.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *("30 procent" OCH 2030 OCH skydd), områdesskydd, naturskydd, nämdöskärgård, skyddsområde*

Den 4 oktober 2024 förlängde regeringen utredningstiden för Miljömålsberedningens arbete med en strategi som bidrar till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn (LULUCF) till den 15 februari 2025 (**dir. 2024:94**).[495]

Uppdraget resulterade i delbetänkandet *Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)* **(SOU 2025:21)** som överlämnades i februari 2025. I delbetänkandet skrev beredningen att dess förslag "... bidrar till att Sverige i viss utsträckning kan uppnå Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem. Förslagen gör det möjligt att Sverige når närmare 30 procent skydd."[496]

Vidare skrev beredningen att "För att utreda hur Sverige ska leva upp till målet om 30 procent skydd blir analysen tudelad. För det första görs framåtblickande överväganden om vilka ytterligare områden som bör prioriteras för skydd och bevarande för att komma upp i 30 procent. För det andra görs en översyn av Sveriges nuvarande beräkning och rapportering av skyddad natur, för att utvärdera vilka svenska bevarandeinstrument som lever upp till de internationella kriterierna för att

[493] Dir. 2022:22, s.1
[494] Dir. 2022:126, s.1
[495] Dir. 2024:94
[496] SOU 2025:21, s.28

kunna räknas med mot åtagandena i Kunming-Montreal-ramverket och mot målet i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030.”[497]

Delbetänkandet remitterades av regeringen under våren 2025.[498] Det utgjorde även underlag för *En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemstjänster* (**KN2026/00242**) som regeringen presenterade i februari 2026.[499]

Partiernas agerande i Miljömålsberedningen

I **Miljömålsberedningen delbetänkande SOU 2025:21** lämnade Andrea Andersson Tay (V) en reservation där hon skrev att “I kapitel 13 om skydd av natur ströks följande förslag till nytt etappmål i ett mycket sent skede av beredningsarbetet: *att det i miljömålssystemet införs ett nytt etappmål om skydd av natur med följande lydelse: Sverige ska utöka och förstärka skyddet av landbaserade områden så att ett nätverk av skyddad natur senast 2030 omfattar minst 30 procent av Sveriges landområden genom formellt skydd eller andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder, OECM. Skyddet ska vara ekologiskt representativt.* Denna strykning är anmärkningsvärd då den svenska regeringen har ställt sig bakom ett sådant mål i Kunming-Montreal-ramverket. I den av riksdagen nyligen behandlade havsmiljöpropositionen ingick också ett åtagande om att skydda 30 procent av marina områden. Varför samma sak inte ska gälla på land är svårt att förstå.”[500]

Därtill skrev Andersson Tay (V) att hon motsatte sig förslaget om att Naturvårdsverket ska rapportera avgränsade frivilliga avsättningar och skogliga impediment som har förvaltningsmål i en skötselplan som OECM när markägaren frivilligt har rapporterat dessa till Naturvårdsverket. Detta eftersom “Vänsterpartiet anser att frivilliga avsättningar måste vara långsiktiga och dokumenteras och kvalitets säkras ur naturvärdessynpunkt för att kunna räknas som OECM. Impediment är inte lämpliga att rapportera som OECM då de har avsevärt mycket mindre artrikedom och betydelse för biologisk mångfald än produktiv skogsmark.”[501]

I **Miljömålsberedningens delbetänkande SOU 2025:21** lämnade Stina Larsson (C) en reservation och skrev att hon reserverar sig “…till förmån för följande förslag: *att det i miljömålssystemet införs ett nytt etappmål om skydd av natur med följande lydelse: Sverige ska utöka skyddet av landbaserade områden så att skyddad natur senast 2030 omfattar minst 30 procent av Sveriges landområden genom formellt skydd eller andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder, OECM*.”[502]

---

[497] SOU 2025:21, s.363
[498] KN2025/00609
[499] KN2026/00242, s.6
[500] SOU 2025:21, s.874
[501] SOU 2025:21, s.875
[502] SOU 2025:21, s.919

Vidare skrev Larsson (C) att kapitel 13 Skydd av natur var av stor betydelse för Centerpartiet då det "löser ut mycket viktiga frågor kring rapportering av skyddad natur där Sverige länge underrapporterat jämfört med andra länder vilket gett en felaktig bild av det svenska naturskyddet". Larsson reserverade sig till förmån för ytterligare bedömningar att "*områden som räknas mot målet om 30 procent skydd av landytan ska omfatta dels områden som uppfyller IUCN:s definition av skyddade områden, dels områden som uppfyller IUCN:s definition för "andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder", OECM, vilka dessutom har bevarandemål.*" och "*att såväl skyddade områden som OECM ska uppfylla följande kriterier för att räknas mot målet på 30 procent skydd av landytan: (1) Området ska vara geografiskt avgränsat, (2) det ska finnas en avsikt att bevara området, (3) det ska finnas bevarandemål och (4) bevarandeinstrumentet måste leda till bevarande av natur. Skyddad natur med där andra verksamheter, som har annat syfte än bevarandet av naturen, bör ses som skyddade men inte strikt skyddade*."[503]

I **Miljömålsberedningens delbetänkande SOU 2025:21** lämnade Maria Gardfjell (MP) en reservation där hon skrev att "Miljöpartiet anser att 30 procent av Sveriges och EU:s land, av och sjöar ska skyddas till 2030. [...] Allt detta finns också fastställt i EU:s rättsakter och i internationella avtal som Sverige skrivit under. Ett absolut minimum är att följa lagen."[504] Vidare skrev hon att "Jag reserverar mig emot att etappmålet för skydd av natur togs bort av Tidöpartierna 25-01-07, men att man i etappmålet också borde definierat att 10 procent av Sveriges landområden ska skyddas strikt. [...] Sverige har åtagit sig att skydda och förvalta 30 procent av Sveriges land- och inlandsvattenområden, liksom kust- och havsområden. Jag anser att det finns skäl att införa ett nytt etappmål om skydd av natur, som en del i det större åtagandet att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald. Förslaget innebär att minst 30 procent av Sveriges landområde ska vara skyddat genom minst 10 procent formellt skydd eller andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder, OECM:s, och de skyddade områdena ska bilda ett representativt och ekologiskt sammanhängande och funktionellt nätverk. Förslaget till etappmål speglar innebörden av åtgärdsmål 3 i Kunming-Montreal-ramverket, som samtidigt fångar målet i EU:s strategi för biologisk mångfald."[505]

Angående vad som ska rapporteras som skyddade områden skrev Gardfjell (MP) att "IUCN:s kriterier bör ligga till grund för att avgränsa vilka om råden som ska rapporteras som skyddade områden och att samtliga kriterier behöver vara uppfyllda för att ett område ska kunna räknas som skyddat. För att jämförbarheten mellan länder ska öka är det viktigt att utgå ifrån tydliga kriterier som tar sin utgångspunkt i

[503] SOU 2025:21, s.919
[504] SOU 2025:21, s.880
[505] SOU 2025:21, s.905

konventionen om biologisk mångfald. IUCN:s kriterier är enligt vår bedömning i dagsläget de som bäst speglar åtagandena i det globala ramverket."[506]

I **Miljömålsberedningens delbetänkande SOU 2025:21** lämnade Carl-Wiktor Svensson (KD) ett särskilt yttrande från Kristdemokraterna där han skrev att partiet "vänder sig starkt emot [...] och bristen på tydliga och breda kriterier vid internationell rapportering av "skyddat område och OECM" vilket vi argumenterat för vid sammanträdena muntligt såväl som skriftligt".[507]

7.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *("30 procent" OCH 2030 OCH skydd), områdesskydd, naturskydd, nämdöskärgård, skyddsområde*

Propositioner, skrivelser och förordningar

Den 4 juni 2024 presenterade regeringen **proposition 2023/24:156** *Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske*. Propositionen inlämnades till riksdagen den 5 juni 2024. I propositionen föreslog regeringen "... att Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att bidra till att nå den internationella målsättningen om att 30 procent av de marina områdena ska vara skyddade till 2030. Av de skyddade områdena ska en tredjedel vara strikt skyddade, motsvarande 10 procent."[508]

Regeringen föreslog att "Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att bidra till att nå den internationella målsättningen om 30 procent skyddade marina områden, varav en tredjedel strikt skyddade, motsvarande 10 procent, till 2030 som antagits inom EU:s biodiversitetsstrategi, de regionala havskommissionerna Helcom och Ospar, samt det nya globala ramverket för biologisk mångfald i konventionen för biologisk mångfald (CBD). I linje med nämnda konventioner, ramverk och strategier ska det finnas värden att skydda för att peka ut skyddade marina områden." samt att "Skyddet ska vara utformat så att det säkerställer och bevarar den biologiska mångfalden, samt bildar ett representativt, ekologiskt sammanhängande och funktionellt nätverk, sammantaget och för vart och ett av de tre havsområdena Västerhavet, Egentliga Östersjön och Bottniska viken."[509]

Angående skydd av hav mer generellt föreslog regeringen bland annat en utflytt av trålgränsen till 12 sjömil i Östersjön och meddelade att den avsåg gå vidare med förslagen i betänkandet *Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden* (SOU

[506] SOU 2025:21, s.906
[507] SOU 2025:21, s.933
[508] Prop. 2023/24:156, s.1
[509] Prop. 2023/24:156, s.62-63

2023:20) om ett förbud mot bottentrålning. Dessa frågor granskades i förslag 9 Flytta ut trålgränsen och inkluderas inte här.

Propositionen behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU5.** Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag.

I **Havs- och vattenmyndigheten regleringsbrev för 2025** gav regeringen myndigheten i uppdrag att "Sammanställa status för skyddet av marina områden och uppdatera Handlingsplan för marint områdesskydd" vilket innebar att "Havs- och vattenmyndigheten ska sammanställa och på ett överskådligt sätt redovisa tillgänglig information om status för skyddet av limniska och marina områden i Sverige. För kust- och marina områden ska en bedömning göras av om skyddet är utformat så att det bildar ett representativt, ekologiskt sammanhängande och funktionellt nätverk som bidrar till att säkerställa och bevara den biologiska mångfalden i svenska hav. Denna del av uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 15 september 2025."

Därtill gav regeringen myndigheten ett uppdrag om "Andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (OECM)", vilket innebar att "Havs- och vattenmyndigheten ska redogöra för pågående arbete med OECM i svenska havsområden. Myndigheten ska även utreda vilka områdesbaserade bevarandeåtgärder som kan utgöra OECM samt utveckla och föreslå en process för hur ett marint område kan erkännas som OECM och bidra till EU:s och internationella målsättningar om 30 procent skyddade marina områden till 2030. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 15 januari 2026."[510]

Den 9 februari 2026 presenterade regeringen *En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemstjänster* (**KN2026/00242**). Strategin togs fram med anledning av att alla parter till FN:s konvention om biologisk mångfald enligt beslut ska ha uppdaterade nationella strategier kopplat till det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald. I strategin skrev regeringen att deras inriktning är följande "Sverige bidrar till att nå de politiska åtagandena inom Kunming–Montreal-ramverket inom konventionen om biologisk mångfald (CBD) och EU:s strategi för biologisk mångfald som innebär mål att minst 30 procent av land- och inlandsvattenområden ska skyddas, varav minst en tredjedel strikt skyddade, till 2030. För EU:s strategi för biologisk mångfald betonade EU:s medlemsstater i rådslutsatserna att detta är ett mål som ska uppnås gemensamt av medlemsländerna där varje medlemsland deltar i den gemensamma insatsen samtidigt som hänsyn tas till nationella förhållanden."[511]

[510] Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2025
[511] En svensk strategi för biologisk mångfald, 2026, s.16

Regeringen har därmed sagt att Sverige ska bidra inom EU och internationellt till målet om 30 procent skydd till 2030 och har inte lagt fram någon proposition om att målet ska gälla även på nationell nivå. Däremot har regeringen lagt fram andra förslag och satsningar gällande skydd av land och hav.

Anslag till skydd av skog i regeringens budgetar för 2023 – 2026

Under mandatperioden har regeringen minskat resurserna till att skydda natur i budgetpropositionerna. Inför 2023 skar regeringen ned anslaget 1:14 för skydd av värdefull natur med en tredjedel från 1,7 miljarder 2022 till 1,2 miljarder för 2023. I 2024 års budget återställde regeringen större delen av denna neddragning, men redan 2025 minskades pengarna till skydd av värdefull natur återigen med nästan en tredjedel - från 1,67 miljarder till 1,2 miljarder kronor. Anslaget för 2026 ligger på samma nivå, men 2027 vill regeringen återigen genomföra en kraftig sänkning. Regeringens beräknade nivå på anslaget för såväl 2027 som 2028 är ca 785 miljoner kronor.

Regeringen inledde mandatperioden med att sänka Skogsstyrelsens anslag för intrångsersättningar, vilket används vid skydd av skog, från 581 miljoner till 539 miljoner. Till 2026 sänktes anslaget med ytterligare 20 miljoner.

Neddragningarna inom anslagen för skydd innebär bland annat mindre pengar till att ersätta skogsägare som väljer att skydda sin skog. Redan innan neddragningen väntade många skogsägare på ersättning. Utan tillräckliga anslag till skydd av värdefull natur riskerar skogar med höga naturvärden att avverkas. Naturvårdsverket bedömer att det krävs mycket mer pengar för att Sverige ska leva upp till åtaganden om biologisk mångfald.

Anslag 1:4 till skydd och åtgärder för värdefull natur har granskats separat i Regeringsgranskningen 2026, se bilaga 1 för en utförligare granskning.

Den 22 mars 2024 tydliggjorde regeringen i **reglerna för Natura 2000-områden** "att myndigheternas skyldighet att vidta åtgärder för att skydda Natura 2000-områden också innefattar en skyldighet att förhindra att skyddade livsmiljöer försämras och att skyddade arter utsätts för en betydande störning" och "att myndigheternas skyldigheter avseende Natura 2000-områden även gäller i Sveriges ekonomiska zon."[512] Sedan 2020 driver EU-kommissionen ett överträdelseärende mot Sverige angående bristfälligt skydd av tumlare. [513]

[512] https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/03/skyddet-for-natura-2000-andras-for-att-radda-tumlaren-i-ostersjon/ (Hämtad 2026-02-19)
[513] Ärendenummer 2020/4037. EU-kommissionen, 2024. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/inf_24_301

Den 3 oktober 2024 överlämnade regeringen **proposition 2024/25:24** *Naturvårdshänsyn vid fiske i havet för att skydda Natura 2000-områden*. I propositionen föreslog regeringen ändringar i fiskelagen (1993:787). Den föreslog att "Ändringarna innebär att bemyndigandet att meddela föreskrifter om vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen vid fiske utvidgas på så sätt att föreskrifter ska få meddelas även om de är så ingripande att fisket avsevärt försvåras. Detta ska gälla om föreskrifterna behövs för att förhindra att fiske i havet medför en försämring av den livsmiljö eller de livsmiljöer som avses att skyddas i ett Natura 2000-område. Det ska också gälla om föreskrifterna behövs för att förhindra att sådant fiske medför att den art eller de arter som avses att skyddas i ett Natura 2000-område utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna. Regeringen föreslår också ändringar i miljöbalken som innebär att miljöbalkens regler om ersättning vid ingripanden av det allmänna, som bl.a. gäller vid rådighetsinskränkningar på grund av vissa beslut om områdesskydd, ska gälla vid rådighetsinskränkningar på grund av sådana beslut om föreskrifter som meddelas med stöd av det utvidgade bemyndigandet i fiskelagen."[514] Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 mars 2025.

Propositionen behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU6.** Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag.

Den 22 januari 2025 lämnade regeringen **proposition 2024/25:81** *Förbud mot bottentrålning i marint skyddade områden* till riksdagen. Slutbetänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20) utgjorde en grund till propositionen. Propositionen behandlade "det lagförslag i betänkandet som innebär att bemyndigandet i 20 § fiskelagen utvidgas för att möjliggöra ett generellt förbud mot bottentrålning."[515]

Regeringen föreslog att "Bemyndigandet att meddela föreskrifter om vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen vid fiske ska utvidgas på så sätt att föreskrifter om förbud mot fiske med redskap som släpas i botten ska få meddelas även om de är så ingripande att fisket avsevärt försvåras. Detta ska gälla om föreskrifterna avser fiske i marina nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden eller Natura 2000-områden."[516]

Propositionen behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU13.** Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag.

---

[514] Prop. 2024/25:24, s.1
[515] Prop. 2024/25:81, s.8
[516] Prop. 2024/25:81, s.8

Den 30 januari 2025 utsåg regeringen **tre nya skyddsområden för fåglar** som ett sätt att utöka Sveriges Natura 2000-nätverk.[517] Därtill beslutade regeringen om ytterligare nio nya Natura 2000-områden enligt fågeldirektivet i februari 2026.[518] Sedan 2020 driver EU-kommissionen ett överträdelseärende mot Sverige angående Art- och habitatdirektivet då kommissionen anser att direktivet genomförts bristfälligt. Detta ”bland annat genom att inte föreslå en uttömmande förteckning över förslag till områden av gemenskapsintresse.”[519]

Den 13 mars 2025 överlämnade regeringen **proposition 2024/25:142** *Nämdöskärgårdens nationalpark* till riksdagen. I propositionen föreslog regeringen att Nämdöskärgårdens nationalpark skulle bildas. Den skrev att “Området som avses ingå i nationalparken har mycket höga kvaliteter i form av en oexploaterad, representativ och biologiskt värdefull havs- och skärgårdsmiljö.” Vidare skrev regeringen att “Syftet med nationalparken är att bevara ett för Östersjön representativt och variationsrikt havs- och skärgårdslandskap i väsentligen oförändrat skick. Den nya nationalparken innebär ett utökat och förstärkt skydd av den marina miljön och den biologiska mångfalden i området.” Nämdöskärgården skulle bli Sveriges första marina nationalpark i Östersjön.[520]

Därtill skrev regeringen att “Om nationalparken bildas kommer Sverige att kunna rapportera hela området som ett marint skyddat område. Nationalparken kommer att bidra till att nå den internationella målsättningen om att skydda 30 procent marina områden till 2030 som antagits inom EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030, Helsingforskonventionen och Konventionen om biologisk mångfald.”[521]

Propositionen behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU21.** Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag.

Motioner

Sökord: *(“30 procent” OCH 2030 OCH skydd), områdesskydd, naturskydd, nämdöskärgård, skyddsområde, Kunming-Montreal*

[517] https://regeringen.se/pressmeddelanden/2025/01/regeringen-utser-tre-nya-skyddsomraden-for-faglar/ (Hämtad 2026-02-18)
[518] https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pressmeddelanden/2026/februari/nio-nya-natura-2000-omraden-starker-skyddet-for-faglar-i-havsmiljo/ (Hämtad 2026-02-20)
[519] Skr. 2024/25:115, s.150
[520] Prop. 2024/25:142, s.1
[521] Prot. 2024/25:142, s.10

7.3.1 Regeringspartierna

7.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt fram någon parti- eller kommittémotion om ett långsiktigt och geografiskt representativt skydd av 30 procent av Sveriges hav och land till år 2030, varav minst en tredjedel av detta ges ett strikt skydd.

7.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt fram någon parti- eller kommittémotion om ett långsiktigt och geografiskt representativt skydd av 30 procent av Sveriges hav och land till år 2030, varav minst en tredjedel av detta ges ett strikt skydd.

7.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt fram någon parti- eller kommittémotion om ett långsiktigt och geografiskt representativt skydd av 30 procent av Sveriges hav och land till år 2030, varav minst en tredjedel av detta ges ett strikt skydd.

7.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

7.3.2.1 Socialdemokraterna

I **kommittémotion 2024/25:106** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev partiet att "Vi socialdemokrater har länge arbetat aktivt för att skydda känsliga områden från bottentrålning. Därför var det välkommet att regeringen under sin presskonferens meddelade att skyddet av Sveriges marina områden ska utökas och förstärkas till 30 procent av de svenska haven, varav 10 procent ska vara strikt skyddade. Men i propositionen är detta inte utskrivet. I stället skriver regeringen att "Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att bidra till att nå den internationella målsättningen om 30 procent skyddade marina områden, varav en tredjedel strikt skyddade". Att "utöka och förstärka skyddet" för att "bidra till" målsättningen framstår som en betydligt svagare formulering än den som regeringen använde under presskonferensen. Vi förutsätter att regeringen återkommer med förtydligande gällande detta."[522]

I yrkande 5 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyddet av Sveriges marina områden bör utökas och förstärkas till 30 procent av de svenska haven, varav en tredjedel ska ges strikt skydd, och tillkännager detta för regeringen."[523]

---

[522] Motion 2024/25:106, s.3
[523] Motion 2024/25:106, s.1

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU5.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

Socialdemokraterna har inte lagt fram något förslag om skydd av 30 procent av land. Nedan följer en översikt av andra förslag partiet lagt gällande skydd av land och hav. För en översikt av partiet skogspolitik hänvisas till förslag 10 i denna rapport.

I **kommittémotion 2024/25:3107** av Morgan Johansson m.fl. "Internationell samverkan" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett marint reservat i Arktis och förhindra olje- och gasutvinning i området och tillkännager detta för regeringen."[524] Detta förslag förekom som yrkande 42 i motion **2025/26:3623**.

I **kommittémotion 2023/24:2629** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur" skrev partiet att "I det nuvarande budgetförslaget väljer regeringen att lägga tillbaka hälften av dom medel man skar ned. Socialdemokraterna anser att detta är en oacceptabel brist på ansvarstagande från regeringens sida. Vi kan inte stå tysta medan våra mest värdefulla naturresurser hotas av kortsiktiga budgetbeslut. Därför avsätter vi en extra summa av 250 miljoner kronor under anslag 1:14 för att skydda och bevara dessa områden för framtida generationer. Vi anser att det är vår plikt att säkerställa att vårt lands naturskatter skyddas och bevaras för kommande generationer."[525] Även i motion **2024/25:3109** återfanns denna extra summa till anslag 1:14.

I **kommittémotion 2024/25:3285** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "med anledning av skr. 2024/25:55 Riksrevisionens rapport om förvaltningen av skyddad natur" skrev partiet "Vi socialdemokrater har konsekvent föreslagit mer pengar än regeringen till anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur. Sedan regeringen tillträdde har vi i varje budgetmotion föreslagit en förstärkning med 250 miljoner kronor jämfört med regeringens nivåer. Vi kan inte nog betona vikten av en effektiv skötsel av värdefull och skyddad natur."[526]

7.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram någon parti- eller kommittémotion om att besluta om ett långsiktigt och geografiskt representativt skydd av 30 procent av Sveriges hav och land till år 2030, varav minst en tredjedel av detta ges ett strikt skydd. Däremot har partiet lagt motioner innehållandes andra förslag om skydd av land och

[524] Motion 2024/25:3107, s.2
[525] Motion 2023/24:2629, s.17
[526] Motion 2024/25:3285, s.2

hav. För en översikt av partiets skogspolitik hänvisas till läsaren till förslag 10 i denna rapport.

I **motion 2024/25:1370** av Martin Kinnunen m.fl. "Skog, skogsbruk och ekonomi" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte öka den totala arealen skyddad skog och tillkännager detta för regeringen."[527] Liknande skrivningar förekom även i **motion 2023/24:2068, 2024/25:1371, 2023/24:380, och 2022/23:977**. Det har även skrivit liknande förslag så som i **motion 2023/24:2068** om att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte öka andelen totalskyddad skog och tillkännager detta för regeringen."

Vidare föreslog partiet i motion **2024/25:1370** att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur stor del av den fjällnära skogen som ska skyddas och tillkännager detta för regeringen."[528]

Partiet föreslog också att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frivilliga naturvårdsavtal bör prioriteras framför bildandet av skyddade områden där skogsbruk helt hindras och tillkännager detta för regeringen."[529] Liknande förslag förekom i motion **2023/24:2068** och **2022/23:972**.

Därtill föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa andelen skyddad mark av olika naturtyper efter naturtypens totala areal och förekomst av akut hotade arter och tillkännager detta för regeringen."[530] Liknande förslag förekom i motion **2023/24:2068** och motion **2022/23:972**.

Partiet föreslog även att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att harmonisera definitionerna för skyddad skog med andra länder inom EU och tredje land och tillkännager detta för regeringen."[531] Liknande förslag förekom i motion **2023/24:2068**.

I **kommittémotion 2022/23:972** av Martin Kinnunen m.fl. "Skogspolitik med helhetssyn" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att enskilt ägd skogsmark inte ska få köpas eller på annat sätt överföras till bolagsägd skog vare sig genom vanlig försäljning eller som kompensation för arealer avsatta för skyddsändamål och tillkännager detta för regeringen." Vidare föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att enskilt ägd skogsmark inte ska få köpas eller på annat sätt överföras till statlig ägo för naturskydd utan att motsvarande skog i samma eller närliggande kommun överförs

[527] Motion 2024/25:1370, s.1
[528] Motion 2024/25:1370, s.2
[529] Motion 2024/25:1370, s.3
[530] Motion 2024/25:1370, s.3
[531] Motion 2024/25:1370, s.4

från naturskydd till enskilt ägd produktionsskog och tillkännager detta för regeringen."[532]

Därtill föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige internationellt inte ska ingå avtal som kan leda till att mer skog än i dag behöver vara undantagen från skogsbruk eller skyddas formellt och tillkännager detta för regeringen."

I **kommittémotion 2024/25:1371** av Martin Kinnunen m.fl. "Politik för stärkt äganderätt" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systematisk och löpande uppföljning bör göras av hur ofta och på vilken grund avverkning stoppas, så att myndighetsutövningen kan likformas och överrepresentation av vissa skyddade miljöer undvikas, och tillkännager detta för regeringen."[533] Samma skrivning förekom i motion **2023/24:380** och **2022/23:977**.

I motion 2024/25:1371 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i första hand nyttja allmänt ägd mark för offentliga syften, exempelvis för naturskydd av olika slag, och tillkännager detta för regeringen."[534] En liknande skrivning förekom i motion **2023/24:380** och **2022/23:977**.

7.3.2.3 Vänsterpartiet

I **kommittémotion 2024/25:56** av Andrea Andersson Tay m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev partiet att "Vänsterpartiet anser att det behövs ett särskilt etappmål för att få till ett nätverk av skyddade marina områden och det behöver förtydligas i vilken omfattning skyddet ska gälla. Förutom att hjälpa Sverige att nå miljökvalitetsmålen bidrar skyddade områden till en hållbar fiskenäring, där fiskare på lång sikt har möjlighet att livnära sig på sitt fiske. Ett starkare skydd med fokus på lek- och uppväxtområden ger även större möjlighet för aktivt yrkesfiske. Vänsterpartiet anser att det behöver införas ett generellt fiskeförbud i marina skyddade områden och att fiske endast bör tillåtas om det kan bedrivas utan att påverka områdets bevarandevärden."[535]

Vidare skrev det att "Vänsterpartiet välkomnar regeringens förslag om att Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att nå den internationella målsättningen om 30 procent skyddade marina områden, varav en tredjedel strikt skyddade, till 2030. Vänsterpartiet anser dock i likhet med Miljömålsberedningens förslag att en nationell målsättning bör antas i form av etappmål om 30 procent skydd och minst 10 procent strikt skyddad areal till 2030. Sverige bör anta ett nationellt

[532] Motion 2022/23:972, s.1
[533] Motion 2024/25:1371, s.2
[534] Motion 2024/25:1371, s.1
[535] Motion 2024/25:56, s.12

etappmål om skydd av marina områden som omfattar minst 30 procent skyddad och minst 10 procent strikt skyddad areal till 2030. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[536]

Partiet föreslog även att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU-kommissionen lägger fram ett samlat förslag i likhet med den gröna given som tar ett helhetsgrepp om hållbart brukande och skydd av EU:s hav och tillkännager detta för regeringen."[537]

I yrkande 12 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta ett nationellt etappmål om skydd av marina områden som omfattar minst 30 procent skyddad och minst 10 procent strikt skyddad areal till 2030 och tillkännager detta för regeringen."[538]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU5.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2022/23:1246** av Kajsa Fredholm m.fl. "Hållbart skogsbruk för biologisk mångfald och klimatet" skrev partiet att "Vänsterpartiet anser att Sverige, för att värna den biologiska mångfalden, bör anta en nationell målsättning om att totalt 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas. Detta mål bör uppnås genom att minst 20 procent av den produktiva skogsmarken skyddas och att den skyddade skogsmarken ska bestå av representativa och ekologiskt sammanhängande nätverk när det gäller naturtyper och geografisk utbredning. En sådan målsättning skulle även ligga i linje med EU-kommissionens strategi om att minst 30 procent av EU:s landyta ska ha rättsligt skydd för att leva upp till intentionerna i konventionen om biologisk mångfald (CBD). Sverige bör anta en målsättning om att 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas i ekologiskt sammanhängande nätverk med avseende på naturtyp och geografisk utbredning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[539]

I yrkande 16 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta en målsättning om att 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas i ekologiskt sammanhängande nätverk med avseende på naturtyp och geografisk utbredning och tillkännager detta för regeringen."[540]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2022/23:MJU17.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

---

[536] Motion 2024/25:56, s.13
[537] Motion 2024/25:56, s.3
[538] Motion 2024/25:56, s.3
[539] Motion 2022/23:1246, s.11-12
[540] Motion 2022/23:1246, s.4

I **partimotion 2025/26:2784** av Nooshi Dadgostar m.fl. "Biologisk mångfald" skrev partiet att "Vänsterpartiet anser att åtagandet bör införas som ett etappmål inom vårt miljömålssystem och definieras som att dessa områden ska utgöra ett representativt nätverk av ekologiskt sammanhängande, långsiktigt skyddade områden som är förvaltade med skötsel i nödvändig utsträckning. Regeringen bör införa ett nytt etappmål om minst 30 procent representativt skydd av svensk natur till 2030. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[541]

Vidare skrev det att "Vänsterpartiet föreslår i motion på utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur (2025/26:583) en kraftig ökning av anslaget 1:3 UO20 för att bevara naturvärden och öka tillgängligheten till vår skyddade natur. Därutöver föreslår vi i samma motion massiv ökning av anslaget för att skydda mer natur på anslaget 1:14 UO20." Därtill skrev partiet att "Miljöberedningen föreslår i betänkandet att två nya etappmål införs i miljömålssystemet för att stärka förvaltningen och skötseln av våra skyddade områden. Vänsterpartiet ställer sig bakom dessa förslag och anser att de skyndsamt bör införas."[542]

Partiet skrev också att "Sverige är därmed långt ifrån att uppnå det mål som antogs genom det s.k. Kunming-Montrealramverket 2023 om att 30 procent av alla områden på land och till havs ska skyddas till 2030. Vänsterpartiet anser att Sverige, för att värna den biologiska mångfalden, bör anta en nationell målsättning om att totalt 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas. Detta mål bör uppnås genom att minst 20 procent av den produktiva skogsmarken skyddas och att den skyddade skogsmarken ska bestå av representativa och ekologiskt sammanhängande nätverk när det gäller naturtyper och geografisk utbredning."[543] Denna skrivning återkom i motion **2023/24:2815**.

I yrkande 5 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa ett nytt etappmål om minst 30 procent representativt skydd av svensk natur till 2030 och tillkännager detta för regeringen."[544]

Yrkande 5 behandlas i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2025/26:MJU13**. När det här skrivs har betänkandet ännu inte behandlats i plenum. Kommande beredning i utskottet är 26 februari 2026. Kammaren väntas debattera betänkandet den 18 mars 2026 och beslut är planerat samma dag.

I **motion 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. "med anledning av skr. 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll" skrev partiet att "Vänsterpartiet vill stärka kolinlagringen, och den biologiska mångfalden, genom att i ökad utsträckning skydda skog och öka arealer med hyggesfritt skogsbruk i stället för

[541] Motion 2025/26:2784, s.14
[542] Motion 2025/26:2784, s.15
[543] Motion 2025/26:2784, s.20
[544] Motion 2025/26:2784, s.3

kalhyggesbruk. Men det behövs även ekonomiska incitament för privata skogsägare att låta skogen bli äldre innan den avverkas och anpassa gallringar för ökad kolinlagring."[545]

Partiet skrev även att "För att bevara den biologiska mångfalden och möta klimatkrisen krävs ökade resurser för att skydda skogar och övrig natur långsiktigt. Vänsterpartiet har föreslagit att anslagen för att formellt skydda natur genom nationalparker, naturreservat, naturvårdsavtal och biotopskydd på årlig basis ökar med 4 miljarder kronor jämfört med regeringens nivåer. Våra förslag finns presenterade i motionerna Utgiftsområde 20 klimat, miljö och natur (2023/24:2332) och Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (2023/24:2331)."[546]

I yrkande 77 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta en målsättning om att 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas i ekologiskt sammanhängande nätverk när det gäller naturtyp och geografisk utbredning och tillkännager detta för regeringen."[547]

I **kommittémotion 2024/25:1928** av Andrea Andersson Tay m.fl. "Hållbart och rättvist fiske" skrev partiet att "Vänsterpartiet anser att det behövs ett särskilt etappmål för att få till ett nätverk av skyddade marina områden och det behöver förtydligas i vilken omfattning skyddet ska gälla. Förutom att hjälpa Sverige att nå miljökvalitetsmålen bidrar skyddade områden till en hållbar fiskenäring, där fiskare på lång sikt har möjlighet att livnära sig på sitt fiske. Ett starkare skydd med fokus på lek- och uppväxtområden ger även större möjlighet för aktivt yrkesfiske. Vänsterpartiet anser att det behöver införas ett generellt fiskeförbud i marina skyddade områden och att fiske endast bör tillåtas om det kan bedrivas utan att påverka områdets bevarandevärden."[548] Mer om partiets politik om marina aktiviteter återfinns i förslag 9 denna rapport.

I **kommittémotion 2025/26:2817** av Birger Lahti m.fl. "En aktiv industri- och landsbygdspolitik" skrev partiet att "Vänsterpartiet vill bl.a. öka anslagen för att skydda mer kvarvarande gammelskog samt skogar med höga värden och införa ekonomiskt stöd för omställning till kalhyggesfria bruksmetoder där de är lämpliga. Med våra åtgärdsförslag vill vi gynna den biologiska mångfalden, stärka skogens förmåga att hantera förändringar och lagra mer kol. Landsbygdskommuner som har hög andel skyddad skog anser vi bör få extra statligt stöd för att kunna utveckla den

[545] Motion 2023/24:2815, s. 69
[546] Motion 2023/24:2815, s.72
[547] Motion 2023/24:2815, s.11
[548] Motion 2024/25:1928, s.6

alltmer växande turismen."[549] Partiet föreslog därtill ett klimatinvesteringspaket med ett "Stärk skyddet av värdefull natur och återställ naturliga kolsänkor."[550]

I **partimotion 2023/24:2385** av Nooshi Dadgostar m.fl. "Rädda välfärden - för ett tryggare Sverige. Vänsterpartiets budgetmotion för 2024" skrev partiet att "Vänsterpartiet anser att de stora sammanhängande fjällnära naturskogarna långsiktigt bör skyddas genom formellt skydd." Vidare skrev det att "Utöver den fjällnära regionen finns även stort behov av att skydda natur genom naturreservat och nationalparker i övriga landet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget jämfört med regeringen med 2,7 miljarder kronor 2024 och 3,7 miljarder kronor 2025 respektive 2026."[551]

Därtill hade partiet en punktlista med förslag gällande att Värnet om naturen/skydda miljön, där föreslog partiet "Stärk skyddet av värdefull natur med 2,7 miljarder kronor 2024." och "Öka skyddet av mindre skogsområden, återuppta nyckelbiotopsinventeringen och inför ett ekonomiskt omställningsstöd för kalhyggesfritt skogsbruk för 1,4 miljarder kronor 2024."[552]

I **partimotion 2023/24:2332** av Nooshi Dadgostar m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur" skrev partiet för anslag 1:14 Skydd av värdefull natur att "Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för att formellt kunna skydda natur i form av naturreservat och nationalparker." Vidare skrev partiet att "Nuvarande kända arealer av värdefull skog i Sverige, som inte är avsatta frivilligt eller skyddade formellt, omfattar enligt Naturvårdsverket 1,2–2,4 miljoner hektar produktiv skog, varav 525 000 hektar utgörs av fjällnaturskog. Av de senare kommer cirka 140 000 hektar fjällnaturskog på statens mark att skyddas genom pågående regeringsuppdrag. Om inte anslaget kraftigt ökas riskerar resterande höga naturvärden att förloras genom avverkning. Markägare riskerar dessutom att komma i kläm då de inte kan få ersättning för att skogen skyddas. Vänsterpartiet anser att de stora sammanhängande fjällnära naturskogarna långsiktigt bör skyddas genom formellt skydd. Besöksnäringen är den snabbast växande näringen i världen och potentialen i framtiden för friluftsliv och naturturism i den fjällnära regionen bedöms som stor. Utöver den fjällnära regionen finns även stort behov av att skydda natur genom naturreservat och nationalparker i övriga landet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget jämfört med regeringen med 2 700 miljoner kronor 2024."[553]

I **partimotion 2024/25:1924** av Nooshi Dadgostar m.fl. "För ett starkare Sverige – Klimat, välfärd och tillväxt. Vänsterpartiets budgetmotion för 2025" skrev partiet att "Om inte ytterliga resurser tillförs för att stärka skyddet av värdefull natur riskerar höga

[549] Motion 2025/26:2817, s.22
[550] Motion 2025/26:2817, s.33
[551] Motion 2023/24:2385, s.84
[552] Motion 2023/24:2385, s.85
[553] Motion 2023/24:2332, s.5

naturvärden i Sverige att förloras genom avverkning. Markägare riskerar dessutom att komma i kläm då de inte kan få ersättning för att skogen skyddas." Därefter föreslog partiet att "Stärk skyddet av värdefull natur med 3,7 miljarder kronor 2025."[554]

I **partimotion 2024/25:1938** av Nooshi Dadgostar m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur" föreslog partiet en ökning med 400 miljoner för anslag 1:11 "...för insatser och åtgärder för att förbättra, bevara, planera, restaurera och skydda havs- och vattenmiljöer."[555]

Angående anslag 1:14 Skydd av värdefull natur föreslog partiet 3 685 miljoner i "Ökat anslag för att formellt kunna skydda natur i form av naturreservat och nationalparker. Den absolut största delen av anslaget går till att skydda skogar. Skydd av värdefull natur är en förutsättning för att uppnå krav inom EU och globala åtaganden för biologisk mångfald."[556] Vidare skrev partiet att "Vänsterpartiet anser att de stora sammanhängande fjällnära naturskogarna långsiktigt bör skyddas genom formellt skydd. Besöksnäringen är den snabbast växande näringen i världen och potentialen i framtiden för friluftsliv och naturturism i den fjällnära regionen bedöms som stor. Utöver den fjällnära regionen finns ett stort behov av att skydda natur genom naturreservat och nationalparker i hela landet."[557]

I **partimotion 2022/23:1299** av Nooshi Dadgostar m.fl. "En rättvis väg genom krisen – Vänsterpartiets budgetmotion för 2023" skrev partiet att "Vänsterpartiet anser att de stora sammanhängande fjällnära naturskogarna långsiktigt bör skyddas genom formellt skydd. Besöksnäringen är den snabbast växande näringen i världen och potentialen i framtiden för friluftsliv och naturturism i den fjällnära regionen bedöms som stor. Satsningen omfattar skydd av områden i form av naturreservat och nationalparker." Därefter skrev partiet att "Mindre skogsområden med höga naturvärden lämpar sig inte som naturreservat, men det är viktigt att staten kan ge dessa markägare ersättning för att formellt skydda även dessa områden. Skogsstyrelsen kan i dessa fall bilda naturvårdsavtal och biotopskyddsområden. Särskilt viktigt är det att resurser finns till skogsägare med mindre skogsinnehav men med en hög andel höga naturvärden. Därutöver är behovet stort att hantera ersättningar till de fjällnära skogar där nekade avverkningstillstånd ges för att skydda skogar med höga naturvärden."[558]

Partiet föreslog även att "Öka ambitionsnivån för att värna värdefull natur och naturliga kolsänkor; investera 5,32 miljarder kronor 2023 för det ändamålet" och att

[554] Motion 2024/25:1924, s.83.84
[555] Motion 2024/25:1938, s.4
[556] Motion 2024/25:1938, s.5
[557] Motion 2024/25:1938, s.5
[558] Motion 2022/23:1299, s.75

”Öka skyddet av mindre skogsområden och öka resurserna för ersättning till fjällnära skog.”[559]

I **partimotion 2025/26:2792** av Nooshi Dadgostar m.fl. ”En ny regering - För ett starkare och tryggare Sverige” skrev partiet att ”Om inte ytterliga resurser tillförs för att stärka skyddet av värdefull natur riskerar höga naturvärden i Sverige att förloras genom avverkning. Markägare riskerar dessutom att komma i kläm då de inte kan få ersättning för att skogen skyddas. Besöksnäringen är den snabbast växande näringen i världen, och potentialen i framtiden för friluftsliv och naturturism, inte minst i den fjällnära regionen, bedöms som stor.” Vidare föreslog partiet att ”Stärk skyddet av värdefull natur och skyddet av fjällnära skogar med 1,8 miljarder kronor vardera och öka skyddet av mindre skogsområden med 1,1 miljarder kronor 2026.”[560]

I **partimotion 2025/26:3173** av Nooshi Dadgostar m.fl. ”Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur” skrev partiet för anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö att ”Ökat anslag för insatser och åtgärder för att förbättra, bevara, planera, restaurera och skydda havs- och vattenmiljöer.” Det skrev även att ”Utifrån regeringens utfästelser till EU-kommissionen, ska Sverige under perioden 2026–2030 formellt skydda ytterligare cirka 159 000 hektar skog. Medlen som ställs till förfogande för det formella skyddet behöver enligt Naturvårdsverket öka betydligt över tid om det ska bli möjligt att nå dessa utfästelser. Utöver den fjällnära regionen finns stort behov av att skydda natur genom naturreservat och nationalparker i hela landet. Vår föreslagna höjning av detta anslag riktar sig till skydd av natur utanför den fjällnära regionen. För att långsiktigt formellt skydda den fjällnära skogen föreslår vi nedan att ett separat nytt anslag införs. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 1 843 miljoner kronor 2026.”[561]

Partiet föreslog ett nytt anslag med namnet ”Skydda de fjällnära skogarna”. Där framförde partiet att ”Att skydda de återstående fjällnära skogarna som idag saknar långsiktigt skydd är ett effektivt sätt att möta klimat- och naturkrisen. Utifrån regeringens utfästelser till EU-kommissionen, ska Sverige under perioden 2026–2030 formellt skydda ytterligare cirka 159 000 hektar skog. Medlen som ställs till förfogande för det formella skyddet behöver enligt Naturvårdsverket öka betydligt över tid om det ska bli möjligt att nå dessa utfästelser. För att långsiktigt formellt skydda den fjällnära skogen föreslår Vänsterpartiet ett nytt anslag som riktar sig till detta ändamål och som ska administreras genom Naturvårdsverket. Vänsterpartiet avsätter 1 843 miljoner kronor för detta 2026.”[562]

---

[559] Motion 2022/23:1299, s.75-76
[560] Motion 2025/26:2792, s.61
[561] Motion 2025/26:3173, s.5
[562] Motion 2025/26:3173, s.9

7.3.2.4 Centerpartiet

I **kommittémotion 2022/23:908** av Stina Larsson m.fl. "Biologisk mångfald" skrev partiet att "Centerpartiet vill se att Sverige växlar upp arbetet med att skydda totalt 30 procent av våra hav till år 2030, varav 10 procent bör vara strikt skyddat. Idag ligger den tidigare siffran på cirka 14 procent, varför det nu rör sig om en fördubbling. För att göra detta vill vi se att fler marina skyddsområden eller -reservat bildas längs de svenska kusterna och inom vårt territoriella vatten."[563]

Partiet skrev även att "Centerpartiet vill därför se över hur satsningar och åtgärder för att effektivt restaurera och återförvilda degraderade och eftersatta områden kan stärkas. Det bör vara prioriterat att de reservat vi redan har på land återfår livskraftiga ekosystem och en större artrikedom innan vi bildar nya naturskyddsområden som med tiden även de degraderas. Samtidigt ska inte bildandet av nya naturreservat bromsas av ren princip då det finns många områden i Sverige, inte minst kring storstäder och till havs, där utökat naturskydd är motiverat."[564]

Därtill skrev partiet att "Centerpartiet vill därför att Sverige tillsammans med övriga Östersjöländer men även andra medlemsstater i EU ökar sina ansträngningar att utöka arealen skyddat hav utanför de territoriella gränserna. Särskilt prioriterat bör Arktisregionen vara, som redan är hårt ansatt av exploatering och ett förändrat klimat."[565]

Vidare skrev partiet att "För Centerpartiet är den enskilda markägaren en viktig del i att bevara och förstärka den biologiska mångfalden." och att "När skogsmark tas ur bruk för att skyddas ska skälig ersättning utgå."[566]

Partiet skrev också att "En stor mängd ekosystem och arter kan bevaras genom formella skyddsformer såsom naturreservat men samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att våra storstäder och tätorter expanderar och har ett behov av att ta ny mark i anspråk. Denna expansion, oavsett om det rör järnvägar, gruvor eller nya bostadskvarter, kan inte alltid matchas av att motsvarande yta sätts av för formellt skydd någon annanstans. Istället krävs det att livskraftiga ekosystem och en rik biologisk mångfald ges förutsättningar att existera och frodas parallellt med att samhället växer. Det gynnar både miljön och människors hälsa och välbefinnande. Detta är långt ifrån någon omöjlighet. Ett nationellt kreditsystem för åtgärder som stärker den biologiska mångfalden, likt EU:s system för handel med utsläppsrätter, är en möjlig och lovande väg framåt."[567]

---

[563] Motion 2022/23:908, s.4-5
[564] Motion 2022/23:908, s.4
[565] Motion 2022/23:908, s.5
[566] Motion 2022/23:908, s.7
[567] Motion 2022/23:908, s.11

I yrkande 4 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta för att skydda 30 procent av haven till 2030, varav 10 procent strikt skydd, under förutsättning att det inte kraftigt missgynnar småskaliga blå näringsverksamheter, och tillkännager detta för regeringen."[568]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2022/23:MJU17.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2023/24:2485** av Stina Larsson m.fl. "Hållbarhet och miljö" skrev partiet att "Vi litar på markägarens engagemang och förmåga. De har lokalkännedomen som är nödvändig och de känner sin egen mark bäst. Frivilliga åtgärder ska därför uppmuntras. Den allra största delen av naturen är inte formellt skyddad och för att få ett effektivt skydd för den biologiska mångfalden i Sverige så behövs fler metoder som bygger på frivillighet och ett hållbart brukande. Ett sätt vore att utreda ett stöd som ger ersättning till privata skogsägare som har hotade arter på sina marker så länge den hotade arten finns kvar."[569]

I **partimotion 2023/24:2892** av Martin Ådahl m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:100 2024 års ekonomiska vårproposition" skrev partiet att "Väntansavtal introducerades 2024 (som ett resultat av den senaste skogspropositionen som Centerpartiet förhandlade) och kan användas för att ersätta markägare under den utdragna process som ofta följer med bildandet av formellt områdesskydd, dvs. biotopskyddsområde, naturreservat, nationalpark och naturvårdsavtal. Centerpartiet avsätter 30 miljoner kronor till väntansavtal på Skogsstyrelsen som en tillfällig åtgärd för att kompensera markägare som drabbas av brister i nuvarande artskyddsregelverk."[570] En liknande skrivning förekom i motion **2025/26:2833** och **2024/25:2953.**

I **kommittémotion 2022/23:854** av Daniel Bäckström m.fl. "Skog och bioekonomi" skrev partiet att "Centerpartiet anser att utgångspunkten ska vara att ersätta alla redan beslutade avsättningar och intrång innan nya skyddade områden inrättas."[571]

Vidare skrev partiet att "Centerpartiet vill skydda skogar med höga naturvärden från avverkning genom att utveckla de frivilliga certifieringar av skogsbruk och produktkedjor som redan finns för att stärka trovärdigheten för svenska biobaserade produkter. En mycket stor del av miljöskyddet bygger i dag på frivilliga åtgärder och avsättningar. Staten ska ta hänsyn till detta när mål sätts och krav ställs. Samtidigt ser vi att insatserna för den biologiska mångfalden och hotade arter i skog och mark behöver öka. För att åstadkomma en ökad uppslutning för formella avsättningar av skog anser Centerpartiet att initiativet till formellt skydd av skog i första hand ska tas av markägaren, vilket också ligger i linje med inriktningen i skogspropositionen (prop.

[568] Motion 2022/23:908, s.1
[569] Motion 2023/24:2485, s.3
[570] Motion 2023/24:2892, s.34
[571] Motion 2022/23:854, s.24

2021/22:58). Berörda myndigheter ska sedan kunna ta ställning till markägarens förfrågan och säkerställa att det ligger i linje med uppsatta mål och prioriteringar." Det skrev också att "Ett positivt bemötande från myndigheter och kortare handläggningstider bör eftersträvas av myndigheterna. När markägaren är överens med staten om formellt skydd bör huvudregeln vara att ersättning ska betalas ut i anslutning till beslutet."[572]

I **motion 2024/25:2953** av Helena Lindahl m.fl. "Jord, skog och jakt" skrev partiet att "Det är även beklagligt att regeringen inte har möjlighet att prioritera frivilligt formellt skydd på markägarens initiativ på det sätt som var avsikten med den senaste skogspropositionen."[573] Denna skrivning förekom även i motion **2025/26:2833** och **2023/24:2479.**

7.3.2.5 Miljöpartiet

I **kommittémotion 2024/25:2634** av Rebecka Le Moine m.fl. "Skydd av 30 procent av Sveriges natur" skrev partiet att "För att Sverige ska leva upp till både internationella åtaganden och våra egna miljömål behöver fler land- och vattenområden långsiktigt formellt skydd, något både Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har konstaterat vid flera tillfällen." Vidare skrev partiet att "Skyddet av naturen brådskar. Naturvårdsverket bör så snart som möjligt få i uppdrag av regeringen att ta fram underlag, med de mest prioriterade och lämpade naturområdena, och påbörja arbetet med att skydda 30 procent av Sveriges natur. Detta måste naturligtvis följas upp med tillräcklig finansiering från regeringens sida, så att inblandade markägare kan betalas kompensation för skyddsavtal inom rimlig tid."[574]

I yrkande 1 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Naturvårdsverket i uppdrag att peka ut de mest lämpade och prioriterade naturområdena för formellt och långsiktigt skydd i syfte att skydda 30 procent av Sveriges land-, vatten- och havsområden och tillkännager detta för regeringen." och i yrkande 2 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att finansiera skyddet så att berörda markägare får ersättning inom rimlig tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[575]

I **partimotion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. "med anledning av skr. 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll" skrev partiet att "I dag är ca 14 procent av Sveriges natur lagstadgat skyddad (SCB 2022). Det är dock en mycket liten andel av naturen som är skyddad utanför det fjällnära området, vilket innebär att en låg andel av andra naturtyper är skyddade. Ett nationellt, riksdagsbundet mål bör

[572] Motion 2022/23:854, s.5
[573] Motion 2024/25:2953, s.5
[574] Motion 2024/25:2634, s.2
[575] Motion 2024/25:2634, s.1

antas om att formellt skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten, med utgångspunkt i ekologisk funktionalitet och ett representativt urval av Sveriges alla naturtyper och därmed bidra till att uppfylla Kunming-Montrealavtalet.”[576]

Partiet skrev även att “Vad gäller skyddet av skogen är det särskilt viktigt att omgående skydda de kvarvarande resterna naturskog över hela landet, inklusive det sammanhängande bältet av fjällnära skog som pekades ut av skogsutredningen.”[577] Det föreslog därför att tillräckliga budgetmedel skulle avsättas.[578] Liknande skrivningar och förslag förekom också i motion **2025/26:3422, 2024/25:2613, 2023/24:996,** och **2022/23:2110**.

I yrkande 168 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kolinbindningen genom att anta ett nationellt riksdagsbundet mål om att skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten med utgångspunkt i ett representativt urval av naturtyper och ekologisk funktion och tillkännager detta för regeringen.”[579]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2023/24:MJU15.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl. “En grön klimathandlingsplan för Sverige 2026” föreslog motionärerna i yrkande 197 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kolinbindningen genom att anta ett nationellt riksdagsbundet mål om att skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten med utgångspunkt i ett representativt urval av naturtyper och ekologisk funktion och tillkännager detta för regeringen.”[580]

Yrkande 197 behandlas i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2025/26:MJU13**. När det här skrivs har betänkandet ännu inte behandlats i plenum. Kommande beredning i utskottet är 26 februari 2026. Kammaren väntas debattera betänkandet den 18 mars 2026 och beslut är planerat samma dag.

I **kommittémotion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl. “En grön klimathandlingsplan” föreslog partiet i yrkande 176 att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kolinbindningen genom att anta ett nationellt riksdagsbundet mål om att skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten med utgångspunkt i ett representativt urval av naturtyper och ekologisk funktion och tillkännager detta för regeringen.”[581]

---

[576] Motion 2023/24:2819, s.54
[577] Motion 2023/24:2819, s.54
[578] Motion 2023/24:2819, s.12
[579] Motion 2023/24:2819, s.12
[580] Motion 2025/26:3422, s.20
[581] Motion 2024/25:2613, s.13

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU21.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl. "Grön samhällsomställning" skrev partiet att "Utöver ett starkare och mer omfattande skydd av natur, handlar åtgärdsbehoven om att förändra brukningsmetoder och om att förstörd natur måste återskapas." Därtill skrev partiet att "Skydd av marina områden är helt centralt för att rädda kvar, bevara och återskapa livsmiljöer, fungerande ekosystem och artmångfald. Även för Västerhavet är läget mycket allvarligt. Fler och större områden behöver få ett starkare skydd, med början i särskilt känsliga områden."[582]

Angående hur Sverige ska nå klimatmålet för ökad kolbindning i skog och mark i LULUCF-förordningen skrev partiet att "I praktiken handlar det exempelvis om att skydda skog och värdefull natur, återställa våtmarker och främja metoder inom svenskt skogs- och jordbruk som ökar inbindningen av kol i jorden."[583]

Partiet föreslog att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler och större områden i Sveriges hav ett starkare skydd, med början i marina skyddade områden samt i särskilt känsliga områden, genom regleringar av både fiske och trafik, så att ekosystemet får en chans att återhämta sig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."

I yrkande 109 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nationellt riksdagsbundet mål om att skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten, formellt, varav 10 procent strikt skydd, med utgångspunkt i ett representativt urval av naturtyper och ekologisk funktion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2023/24:MJU12.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2022/23:2110** av Per Bolund m.fl. "En kraftfull naturpolitik för starka ekosystem, biologisk mångfald och ökad klimatnytta" skrev partiet att "Ökat skydd av natur är helt avgörande för att nå nationella och internationella miljömål och säkra överlevnaden av arter och ekosystem."[584] Vidare skrev partiet att "Miljöpartiet vill att Sverige ska anta ett nationellt, riksdagsbundet mål om att formellt skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten, varav 10 procent strikt skydd, med utgångspunkt i ekologisk funktionalitet och ett representativt urval av naturtyper".

---

[582] Motion 2023/24:996, s.25
[583] Motion 2023/24:996, s.24
[584] Motion 2022/23:2110, s.8

Partiet skrev att ”Sveaskog bör också ha en målsättning om att skydda minst 20 procent av den produktiva skogsmarken per skogsregion.”[585]

Angående hav skrev partiet att “Skydd av marina områden är helt centralt för att rädda kvar, bevara och återskapa livsmiljöer, fungerande ekosystem och artmångfald och, i förlängningen, även för fiskenäringen. Sverige bör omgående uppmana EU att inrätta ett skyddat område av hela Östersjön, med stöd i naturvårdsdirektiven. Även för Västerhavet är läget mycket allvarligt. Fler och större områden behöver få ett starkare skydd, med början i särskilt känsliga områden. En mycket stor utmaning under de kommande åren handlar om kvaliteten på skyddet.”[586]

I yrkande 3 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nationellt riksdagsbundet mål om att skydda 30 procent av våra landområden, hav och sötvatten, formellt, varav 10 procent strikt skydd, med utgångspunkt i ett representativt urval av naturtyper och ekologisk funktion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.”[587]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2022/23:MJU17.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:142** av Emma Nohrén m.fl. “med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske” skrev motionärerna att “Miljöpartiet vill att regeringen förtydligar att målnivån om 30 procent skyddade områden ska gälla specifikt för Sverige. Att enbart tala om att Sverige ska bidra till ett internationellt mål skulle i värsta fall kunna öppna upp för att Sverige inte bidrar till denna målnivå fullt ut, dvs. att en mindre andel än 30 procent av svenska havsområden skyddas. Miljöpartiet anser därför att regeringen ska besluta om ett etappmål för skydd av marina områden som slår fast att minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva areella bevarandeåtgärder till 2030. Centralt i sammanhanget är att kvaliteten på de skyddade områdena måste förbättras jämfört med i dag.” och att “Minst 10 procent ska därför ha strikt skydd och vara helt opåverkade områden.”[588] Denna skrivning förekom även i motion 2024/25:3037.

Därtill skrev de att “Det är också nödvändigt att regeringen tydliggör hur man ska nå målen om utökat marint skydd. Exempelvis bör regeringen ange att man avser att anslå tillräckliga ekonomiska medel för att de skyddade områdena ska kunna inrättas på utsatt tid. Gällande hur skyddet ska genomföras, som är en fråga som behöver tydliggöras, finns det stora behov av förtydliganden från regeringen.”[589]

---

[585] Motion 2022/23:2110, s.12
[586] Motion 2022/23:2110, s.13
[587] Motion 2022/23:2110, s.1
[588] Motion 2024/25:142, s.21-22
[589] Motion 2024/25:142, s.22

I yrkande 44 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besluta om ett etappmål för skydd av marina områden om att minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva bevarandeåtgärder till 2030 och att minst 10 procent ska ha strikt skydd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[590]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU5.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2023/24:1873** av Emma Nohrén m.fl. "För havets och människans framtid" skrev partiet att "Vi behöver utöka arealen skyddade områden i haven. Ett nätverk av skyddade områden med skyddade korridorer mellan är avgörande för friska hav och ekosystem."[591]

Vidare skrev det att "Minst 30 % av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva areella bevarandeåtgärder till år 2030. Vi behöver också avsätta vissa områden som helt fredade från mänsklig verksamhet. Minst 10 % av dessa 30 % ska ha strikt skydd och vara helt opåverkade områden."[592]

I yrkande 9 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva bevarandeåtgärder till 2030 och att minst 10 procent av dessa 30 procent ska ha strikt skydd och vara helt opåverkade områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." [593]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2023/24:MJU12.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2025/26:3774** av Emma Nohrén m.fl. "Levande hav och vatten" skrev partiet att "Vi vill också se att vi lagstiftar om etappmål för skydd av marina områden om att minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva bevarandeåtgärder till 2030 och att minst 10 procent ska ha strikt skydd."[594]

Vidare skrev det att "Dagens lagstiftning förhindrar att känsliga marina miljöer får tillräckligt skydd. En nyckelparagraf är 20 § fiskelagen (1993:787), som visserligen ger regeringen rätt att ställa krav på hänsyn till naturvården, men samtidigt förbjuder föreskrifter som "avsevärt försvårar" fisket." Detta följdes av att partiet skrev

[590] Motion 2024/25:142, s.5
[591] Motion 2023/24:1873, s.6
[592] Motion 2023/24:1873, s.7
[593] Motion 2023/24:1873, s.2
[594] Motion 2025/26:3774, s.11

“Miljöpartiet anser, i likhet med Miljömålsberedningen, att 20 § måste ändras så att regeringen eller ansvarig myndighet kan besluta om föreskrifter som balanserar naturvårdens och fiskets intressen.”[595]

I yrkande 5 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besluta om ett etappmål för skydd av marina områden om att minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva bevarandeåtgärder till 2030 och att minst 10 procent ska ha strikt skydd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.”[596]

Yrkande 5 behandlas i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2025/26:MJU13**. När det här skrivs har betänkandet ännu inte behandlats i plenum. Kommande beredning i utskottet är 26 februari 2026. Kammaren väntas debattera betänkandet den 18 mars 2026 och beslut är planerat samma dag.

I **partimotion 2024/25:3037** av Daniel Helldén m.fl. “Kraftsamling för levande hav och vatten” föreslog motionärerna att “De skyddade områdena ska bilda ett representativt, ekologiskt sammanhängande samt funktionellt nätverk, nationellt och för vart och ett av de tre havsområdena; Västerhavet, Egentliga Östersjön och Bottniska viken. Det är också nödvändigt att regeringen anslår tillräckliga ekonomiska medel för att de skyddade områdena ska kunna inrättas på utsatt tid.”[597] Detta förslag återkom i motion **2023/24:1873.**

Vidare skrev partiet att “Det är också av yttersta vikt att 7 kap. 4 § miljöbalken kompletteras så att ett naturreservat kan bildas med syfte att bevara ett opåverkat område eller med syfte att bidra till klimatanpassning.”[598]

I yrkande 98 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besluta om ett etappmål för skydd av marina områden om att minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva bevarandeåtgärder till 2030 och att minst 10 procent ska ha strikt skydd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.”[599]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU5.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2022/23:2175** av Per Bolund m.fl. “En klimatpolitik som står upp för Parisavtalet” skrev partiet att “Regeringen bör anta ett nationellt mål om att skydda minst 30 procent av landytan, utifrån representativitet och ekologisk funktion samt

[595] Motion 2025/26:3774, s.19
[596] Motion 2025/26:3774, s.5
[597] Motion 2024/25:3037, s.34
[598] Motion 2024/25:3037, s.34
[599] Motion 2024/25:3037, s.12

införa etappmål för hyggesfritt skogsbruk inom ramen för miljömålssystemet samt stötta markägare som vill använda hyggesfria metoder och längre omloppstider."[600]

Partiet har även lyft målet om minst 30 procents skydd på internationell nivå. I **partimotion 2025/26:3509** av Daniel Helldén m.fl. "Feminism, fred och frihet – ett rättvist bistånd för en säkrare och mer resilient värld" skrev partiet att "Miljöpartiet anser att Sverige kraftigt ska öka stödet till bevarandet av biologisk mångfald i biståndet, både som huvudmål och som integrerad del i andra biståndsinsatser. Skydd av skog och hav, inklusive rättvist genomförande av målet att skydda minst 30 procent av både land- och havsområden, kräver långsiktig och rättvis finansiering."

I **kommittémotion 2024/25:1749** av Rebecka Le Moine m.fl. "Skydd av Sveriges fjällskogar" skrev partiet att "Områdets värden är framför allt knutna till det faktum att det är så pass intakt på landskapsnivå – det är därför nödvändigt att hela området skyddas, inte enstaka delar av det." och att "Ska Sveriges fjällskogar bevara sin karaktär av intakta områden på landskapsnivå behöver dessa skogar skyddas så snart som möjligt".[601] Vidare skrev partiet att "Enligt FN:s så kallade Kunming–Montreal-protokoll för bevarande av biologisk mångfald, som Sverige har skrivit under, ska minst 30 procent av landekosystemen skyddas från exploatering fram till år 2030. I Sverige skyddas ca 6,1 procent av den produktiva skogsmarken, 9,2 procent av den totala skogsmarken och 15 procent av den totala landytan. Det är alltså en bit kvar till de 30 procent som Sverige lovat att skydda, och att skydda de resterande fjällskogarna hade varit ett viktigt bidrag till att nå detta mål."[602] Vidare föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges fjällnära skogar bör ges ett långsiktigt formellt skydd och tillkännager detta för regeringen."[603]

I **kommittémotion 2023/24:905** av Amanda Lind m.fl. "Friluftspolitik" skrev motionärerna att "För ett levande friluftsliv behöver det finnas tillgång till orörd natur och skyddade områden, som nationalparker och naturreservat. Miljöpartiet har genomfört stora satsningar i regering för att öka skyddet av natur i statsbudgeten och ökat takten i arbetet med nya och utvidgade naturreservat.[...] Vi förordar ökade budgetposter och fortsatt ambitiöst arbete här."[604] Partiet föreslog bland annat att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda mer natur och inrätta fler nationalparker och tillkännager detta för regeringen."[605]

I **kommittémotion 2025/26:3430** av Rebecka Le Moine m.fl. "Naturpolitiskt ramverk" framförde motionärerna att "Sverige måste ta sitt ansvar och genomföra dessa

[600] Motion 2022/23:2175, s.16
[601] Motion 2024/25:1749, s.1
[602] Motion 2024/25:1749, s.1-2
[603] Motion 2024/25:1749, s.1
[604] Motion 2023/24:905, s.4
[605] Motion 2023/24:905, s.1

åtaganden på nationell nivå."[606] Meningen föregicks av att partiet lyfte Kunming-Montrealramverket och EU:s strategi för biologisk mångfald där målet om att skydda minst 30 procent av land, vatten och hav återfinns och konkretiseras. Partiet skrev att " Ett naturpolitiskt ramverk skulle ge frågan den prioritet som krävs för att stoppa förlusten av biologisk mångfald, säkra ekosystemens funktioner och skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle." Vidare framförde det att ramverket borde innehålla tre delar: "ett naturpolitiskt mål beslutat av riksdagen", "en naturlag" och "ett naturpolitiskt råd.[607] Partiet föreslog sedan att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma och anta ett naturpolitiskt ramverk och tillkännager detta för regeringen."[608]

I **partimotion 2022/23:2383** av Per Bolund m.fl. "med anledning av prop. 2022/23:100 2023 års ekonomiska vårproposition" skrev partiet att "Myndigheternas arbete med landskapsplanering i samverkan med markägarna behöver fördjupas, för att säkra statens ansvar för ekologisk funktionalitet och för att kunna verka för att identifierade områden med värdefull natur skyddas från negativ påverkan."[609]

I **kommittémotion 2024/25:3071** av Emma Nohrén m.fl."Satsning på Sveriges bönder" skrev motionärerna att "Ekonomiska satsningar på skyddet och skötseln av värdefull natur måste stärkas och göras långsiktigt ekonomiskt hållbara för markägare."[610]

Vänsterpartiet har även lyft fram skydd av land och hav i flera budgetmotioner under mandatperioden. Överlag föreslog det ett ökat anslag för skydd av värdefull natur i samtliga budgetmotioner men med varierande mängd.

I **partimotion 2022/23:2275** av Märta Stenevi m.fl. "Vi bygger det gröna folkhemmet - Miljöpartiets budgetmotion för 2023" skrev partiet att det ville "satsa 15 miljarder under de närmaste tre åren på skydd av värdefull natur".[611] I **partimotion 2023/24:2689** av Märta Stenevi m.fl. "Det gröna framtidsbyggandet" skrev partiet att "Miljöpartiet vill därför satsa ca 3,3 miljarder mer än regeringen på anslaget för skydd av värdefull natur under 2024 för att nå upp till en total anslagsnivå på 5 miljarder per år. Av dessa avsätts totalt 2,5 miljarder till fjällnära skogar, och 2,5 miljarder till skyddsvärda skogar i hela landet. Totalt över tre år satsar vi 11 miljarder mer än regeringen."[612]

I **partimotion 2024/25:3220** av Amanda Lind m.fl. "Budget för rättvis omställning - Miljöpartiets budgetmotion för 2025" skrev partiet att "På anslag 1:14 vill Miljöpartiet därför satsa 3,8 miljarder mer än regeringen 2025, för att nå upp till en total

---

[606] Motion 2025/26:3430, s.2
[607] Motion 2025/26:3430, s.2
[608] Motion 2025/26:3430, s.1
[609] Motion 2022/23:2382, s.24
[610] Motion 2024/25:3071, s.9
[611] Motion 2022/23:2275, s.54
[612] Motion 2023/24:2689, s.42

anslagsnivå på 5 miljarder per år. Av dessa avsätts totalt 2,5 miljarder per år till fjällnära skogar, och 2,5 miljarder per år till skyddsvärda skogar i hela landet. Totalt över tre år satsar vi ca 12 miljarder mer än regeringen."[613]

I **partimotion 2025/26:3770** av Amanda Lind m.fl. "Sverige förtjänar bättre - Miljöpartiets budgetmotion för 2026" skrev partiet att "Pengar till skydd av värdefull natur finns både hos Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Totalt på båda myndigheters arbete med värdefull natur vill vi satsa 5 miljarder kronor mer än regeringen 2026, och totalt 16 miljarder mer än regeringen över tre år."[614]

Ett återkommande förslag har varit ökade medel till Skogsstyrelsens tillsynsarbete och ersättning till skogsägare för skydd vilket förekom med olika anslagsnivåer i budgetmotion **2022/23:2275, 2023/24:2689, 2024/25:3220** och **2025/26:3770**. Likaså återkom en satsning på att öka antalet nationalparker, men med olika anslagsnivåer, i budgetmotion **2022/23:2275, 2023/24:2689, 2024/25:3220** och **2025/26:3770**.

I **partimotion 2022/23:2275** av Märta Stenevi m.fl. "Vi bygger det gröna folkhemmet - Miljöpartiets budgetmotion för 2023" skrev partiet att "Likaså brådskar det att införa nya etappmål om skyddade områden. Sverige behöver snarast nå det nya målet om 30 procent skydd av både marina och sötvattensmiljöer, som Sverige förbundit sig att leva upp till genom FN:s nya globala naturavtal, som undertecknades i Montréal i december 2022."[615] Liknande skrivningar återkom i motion **2023/24:2671, 2024/25:3220** och **2022/23:2275**. I **motion 2025/26:3770** skrev partiet att det ville "... satsa 50 miljoner kronor på arbete med områdesskydd i hav och vatten 2026, och tillmötesgår därmed Havs- och vattenmyndighetens bedömning av budgetbehovet."[616]

I **motion 2024/25:3220** skrev partiet även att det "... vill öronmärka 30 miljoner kronor under 2025 inom ramen för befintliga satsningar vi vill göra på områdesskydd och kunskapsuppbyggnad om biologisk mångfald, inom ramen för anslag 1:2, för att kartlägga och bevara tätortsnära skogar med höga sociala och kulturella värden."[617] En liknande satsning förekom i motion **2025/26:3770, 2025/26:3549** och **2024/25:3046**.

7.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2022/23:MJU17** "Naturvård och biologisk mångfald" behandlades **motion 2022/23:908** (C) yrkande 4, **2022/23:1246** (V) yrkande 16, och **2022/23:2110** (MP) yrkande 3. Utskottet föreslog avslag på samtliga motionsyrkanden. Centerpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig individuellt mot

[613] Motion 2024/25:3220, s.46
[614] Motion 2025/26:3770, s.43
[615] Motion 2023/24:2689, s.45
[616] Motion 2025/26:3770, s.48
[617] Motion 2024/25:3220, s.55

förslaget om avslag på deras respektive motioner (reservation 7 respektive 8). Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig gemensamt mot förslag om avslag på motion **2022/23:2110** (MP) yrkande 3 (reservation 6).[618]

Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2023/24:MJU12** "Naturvård" behandlade utskottet **motion 2023/24:996** (MP) yrkande 109 och **2023/24:1873** (MP) yrkande 9. Motionerna förberedes förenklat och utskottet föreslog att avslå båda.[619]

I betänkande **2023/24:MJU15** "Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll" behandlade miljö- och jordbruksutskottet regeringens skrivelse med klimathandlingsplanen och motion **2023/24:2819** (MP) yrkande 168. Utskottet föreslog att avslå motionsyrkandet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 8).[620]

I Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU5** behandlades proposition 2023/24:156 Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och hållbart fiske. Utskottet föreslog bifall till propositionen. Betänkandet behandlade även motion **2024/25:56** (V) yrkande 12, **2024/25:106** (S) yrkande 5, **2024/25:3037** (MP) yrkande 98, och **2024/25:142** (MP) yrkande 44. Utskottet föreslog att avslå motionerna. Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig gemensamt mot förslaget (reservation 36).[621] I reservationen skrev partierna att "Vi vill att regeringen förtydligar att målnivån om 30 procent skyddade områden ska gälla specifikt för Sverige. Att enbart tala om att Sverige ska bidra till ett internationellt mål skulle i värsta fall kunna öppna för att Sverige inte bidrar till denna fullt ut, dvs. att en mindre andel än 30 procent av svenska havsområden skyddas. Vi anser därför att regeringen ska besluta om ett etappmål för skydd av marina områden som slår fast att minst 30 procent av Sveriges territorialvatten och ekonomiska zon ska vara skyddat genom formellt områdesskydd eller andra effektiva areella bevarandeåtgärder till 2030."[622]

Betänkande 2024/35:MJU6 behandlade **proposition 2024/25:24** "Naturvårdshänsyn vid fiske i havet för att skydda Natura 2000-områden". Utskottet föreslog bifall till propositionen.[623]

Betänkande 2024/25:MJU13 behandlade **proposition 2024/25:81** "Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden". Utskottet föreslog bifall till propositionen.[624]

---

[618] Bet. 2022/23:MJU17, s.4
[619] Bet. 2023/24:MJU12, s.118
[620] Motion 2023/24:MJU15, s.14
[621] Bet. 2024/25:MJU5, s.8
[622] Bet. 2024/25:MJU5, s.129
[623] Bet. 2024/25:MJU6, s.3
[624] Bet. 2024/25:MJU13, s.3

Miljö- och jordbruksutskottet behandlade i **betänkande 2024/25:MJU21 proposition 2024/25:14**2 "Nämdöskärgårdens nationalpark" och motion **2024/25:2613** (MP) yrkande 176. Utskottet föreslog bifall till propositionen och avslag på motionen. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig gemensamt mot förslaget (reservation 10).[625]

Utskottsbehandling pågår av **betänkande 2025/26:MJU13** som behandlar **motion 2025/26:2784** (V) yrkande 5, **2025/26:3774** (MP) yrkande 5 och **2025/26:3422** (MP) yrkande 197. Betänkandet är planerat att behandlas i plenum den 18 mars 2026.

7.5 Riksdagens behandling

Propositioner och motioner

I kammarens omröstning av Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2022/23:MJU17** den 10 maj 2023 behandlades motion **2022/23:908** (C) yrkande 4, **2022/23:1246** (V) yrkande 16, och **2022/23:2110** (MP) yrkande 3. Utskottet föreslog avslag på samtliga motionsyrkanden. Centerpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig individuellt mot förslaget om avslag på deras respektive motioner (reservation 7 respektive 8). Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig gemensamt mot förslag om avslag på motion **2022/23:2110** (MP) yrkande 3 (reservation 6).

Motion **2022/23:908** (C) yrkande 4 och **2022/23:2110** (MP) yrkande 3 hanterades under beslutspunkt 3 "Nya siffersatta mål för skydd av natur". Kammaren biföll utskottets förslag om avslag och beslutet fattades med acklamation.

Motion **2022/23:1246** (V) yrkande 16 behandlades under punk 4 "Nationell målsättning för skydd av skogsmark". I voteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 8 (V). Kammaren biföll utskottets förslag.[626]

Votering: Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 94 S, 63 SD, 60 M, 21 C, 15 KD, 14 MP, 14 L, 1 - (282 totalt)
För res. 8: 21 V (21 totalt)
Frånvarande: 13 S, 9 SD, 8 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 2 L (46 totalt)

Den 24 april 2025 behandlade kammaren Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2023/24:MJU12.** Detta inkluderade motion **2023/24:996** (MP) yrkande 109 och **2023/24:1873** (MP) yrkande 9. Motionerna förberedes förenklat och utskottet föreslog att avslå båda. Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.[627]

---

[625] Bet. 2024/25:MJU21, s.6
[626] Prot. 2022/23:106, s.109
[627] Prot. 2023/24:105, s.113

I kammarens omröstning den 22 maj 2024 behandlades Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2023/24:MJU15**. Utöver ovan nämnda **skrivelse 2023/24:59** även **motion 2023/24:2819** (MP) yrkande 168. Utskottet föreslog att avslå motionsyrkandet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 83). Yrkandet behandlades under punkt 30 "Jordbruk och nettoupptag i skog och mark". Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.[628]

Den 20 november 2024 behandlades **proposition 2023/24:156** i kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag. Beslutet fattades med acklamation. I kammarens omröstning behandlades även **motion 2024/25:56** (V) yrkande 12, **2024/25:106** (S) yrkande 5, **2024/25:3037** (MP) yrkande 98, samt **2024/25:142** (MP) yrkande 44. Utskottet föreslog bifall till propositionen och att avslå motionerna. Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig gemensamt mot förslaget (reservation 36).

Yrkandena behandlades under förslagspunkt 23 "Mål för marint områdesskydd". I voteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 36 (S, V, MP). Kammaren biföll utskottets förslag.[629]

Votering: Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 61 SD, 59 M, 19 C, 15 KD, 12 L, 1 - (167 totalt)
För res. 36: 92 S, 19 V, 13 MP, 1 - (125 totalt)
Frånvarande: 14 S, 11 SD, 9 M, 5 V, 5 C, 4 KD, 5 MP, 4 L (57 totalt)

Den 22 januari 2025 behandlade kammaren **betänkande 2024/35:MJU6** vilket innefattade **proposition 2024/25:24** "Naturvårdshänsyn vid fiske i havet för att skydda Natura 2000-områden". Utskottet föreslog bifall till propositionen. Kammaren biföll utskottets förslag och beslut fattades med acklamation.[630]

Den 2 april 2025 röstade kammaren om b**etänkande 2024/25:MJU13** som behandlade **proposition 2024/25:81** "Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden". Utskottet föreslog bifall till propositionen. Kammaren biföll utskottets förslag och beslut fattades med acklamation.[631]

I kammarens omröstning av Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2024/25:MJU21** den 17 juni 2025 behandlades utöver **proposition 2024/25:142** även **motion 2024/25:2613** (MP) yrkande 176. Utskottet föreslog att avslå motionen. I utskottet reserverade Miljöpartiet och Vänsterpartiet sig gemensamt mot förslaget

[628] Prot. 2023/24:119, s.108
[629] Prot. 2024/25:33, s.95
[630] Prot. 2024/25:60, s.97
[631] Prot. 2024/25:94, s.102

(reservation 10). I voteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 10. Kammaren biföll utskottets förslag.

Votering, Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 63 SD, 59 M, 21 C, 16 KD, 14 L, 2 - (267 totalt)
För res. 10: 1 S, 20 V, 15 MP (36 totalt)
Frånvarande: 13 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 2 L (46 totalt)

Anna-Caren Sätherberg (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.[632]

Betänkande 2025/26:MJU13 är planerat att behandlas i kammaren den 18 mars 2026 och beslut är planerat till samma dag. Betänkandet behandlar motion **2025/26:2784** (V) yrkande 5, **2025/26:3774** (MP) yrkande 5 och **2025/26:3422** (MP) yrkande 197.

Interpellationer, frågor och debatt
Sökord: *("30 procent" OCH 2030 OCH skydd), områdesskydd, naturskydd, nämdöskärgård, skyddsområde, Kunming-Montreal*

I **debatt den 24 maj 2023** om skogspolitik sade Kjell-Arne Ottosson (KD) att "Vi ska spara och skydda det som verkligen har högre naturvärden. Målet får inte vara att ha ett visst antal hektar och ett sifferhanterande – 10 eller 30 procents strikt skyddad skog. Det är det skyddsvärda vi ska gå fram med. Det här är oerhört viktigt."[633]

I samma debatt anförde Emma Nohrén (MP) att "När man tittar på områdesskydd ser man att det som finns i dag inte räcker för att uppfylla våra nationella och internationella miljömål. Vi behöver en omställning till ett hållbart brukande, men vi behöver också ha fler områden skyddade."[634]

Vidare frågade Malin Larsson (S) Liberalernas Elin Nilsson om hur väl hon ansåg att det skydd av skog som Liberalerna stöttar i dess skogspolitik "harmonierar med den politik som partiet nu står bakom och för i regeringsställning?" Nilsson (L) svarade att "Det är viktigt att skydda skogar som har höga naturvärden. Det är en åsikt som vi står fast vid. Områden som har höga naturvärden kan behöva skyddas. I det läget vi lade fram budgeten i höstas tog vi ansvar för ett svårt ekonomiskt läge. Det fanns inte utrymme att avsätta mer pengar. Men för oss i Liberalerna är det fortsatt viktigt att det finns pengar avsatta för att skydda skog."[635]

---

[632] Prot. 2024/25:134, s.101
[633] Prot. 2022/23:111, s.59
[634] Prot. 2022/23:111, s.51
[635] Prot. 2022/23:111, s.65

I **debatt** om naturvård den **22 april 2024** lyfte Andrea Andersson Tay (V) målet om skydd av minst 30 procent och sade "I december 2022 enades världens länder till slut om ett nytt globalt ramverk för att stoppa artutrotningen. Enligt ramverket ska 30 procent av jordens havs- och landområden skyddas till 2030. Det är glädjande att ambitiösa mål finns på plats, men de kommer inte att nås utan ansträngning."[636] Detta upprepades i debatt den 16 juni 2025.[637]

Stina Larsson (C) framförde i samma debatt att "Centerpartiet vill ha fler marina reservat. Vi vill växla upp arbetet och skydda totalt 30 procent av våra hav till år 2030. För att göra detta vill vi se att fler marina skyddsområden bildas längs de svenska kusterna och inom vårt territoriella vatten."[638]

Den **20 november 2024 debatterades** betänkandet 2024/25:156 Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske. I debatten framförde både Joanna Lewerentz (M) och Kjell-Arne Ottoson (KD) att Sverige skulle "bidra till målet att skydda 30 procent av haven till 2030."[639] En liknande formulering anfördes av Elin Nilsson (L).[640]

I samma debatt anförde Joakim Järrebring (S) att "Det är positivt att regeringen lyfter behovet av att nå den internationella målsättningen om 30 procent skyddade marina områden, varav en tredjedel strikt skyddade, till år 2030. Men, herr talman, formuleringarna att ”utöka och förstärka skyddet” för att ”bidra till” målsättningen är otillräckliga. De lämnar utrymme för tveksamhet kring Sveriges egen roll och ansvar i detta avgörande arbete. Vi menar att Sverige inte bara ska bidra utan också fortsätta att ha på sig ledartröjan. Det kräver en nationell målsättning som är lika ambitiös som den internationella. Därför anser vi att Sverige bör fastställa etappmål som tydligt anger att minst 30 procent av vårt territorialvatten och vår ekonomiska zon ska vara skyddade till år 2030, varav minst 10 procent strikt skyddade."[641]

Vidare framförde Andrea Andersson Tay (V) att "Vänsterpartiet vill se ett nationellt etappmål om skydd av marina områden som omfattar minst 30 procent skyddad och minst 10 procent strikt skyddad areal till 2030."[642]

Den **13 mars 2025 debatterades** Riksrevisionens rapport om förvaltningen av skyddad natur. I debatten sade Rebecka Le Moine (MP) att "Jag vill i debatten nämna att regeringens miljöminister Romina Pourmokhtari har skrivit under på ett ramverk inom FN för att skydda 30 procent av naturen, och i dag har vi 15 procent skyddad

---

[636] Prot. 2023/24:103, s.67
[637] Prot. 2024/25:133, s.90
[638] Prot. 2023/24:103, s.70
[639] Prot. 2024/25:33, s.3 och 10
[640] Prot. 2024/25:33, s.22
[641] Prot. 2024/25:33, s.17
[642] Prot. 2024/25:33, s.30

natur. Det skulle betyda en dubblering. Det är väldigt ambitiöst. Jag är väldigt glad om hela regeringen står bakom detta. Det betyder också en bättre och mer effektiv styrning och förstås mycket mer pengar."[643]

I samma debatt anförde Staffan Eklöf (SD) om Kunming-Montreal ramverket att "Hur mycket värdefull natur finns i Sverige? Motsvarar den 30 procent av Sveriges yta? Eller räcker det med 27 procent? Eller ska det vara någon annan procentsats? Det är en omöjlig fråga att besvara." och att "Det är en global överenskommelse som vi nu förväntas följa. Vi ska skydda 30 procent av vår yta, land såväl som vatten. Alla de tre gångerna vädjade jag till miljöministrarna om att inte ställa upp ett procentmål för hur stor yta vi ska skydda. Det hade att göra med de negativa effekter ett sådant mål ger."[644]

Vidare framförde Rebecka Le Moine (MP) att "Herr talman! Jag fortsätter på det positiva spåret. Sverige har faktiskt skrivit under Kunming–Montreal-avtalet. Där finns det ambitioner om att skydda 30 procent och restaurera 30 procent. Det handlar också, inte minst, om att bruka naturens resurser på ett hållbart sätt. Där är vi inte i dag." och att "Det står helt enkelt klart att vi behöver jobba med skötsel av det som behöver skötas och att vi behöver ta stora krafttag för att skydda inte bara några naturreservat och någon nationalpark utan 30 procent."[645]

I **debatt** om skogspolitik **den 20 mars 2025** frågade Emma Nohrén (MP) John Widegren (M) om Kunming-Montreal-avtalet om skydd av 30 procent av skogen och "om regeringen och Moderaterna tycker att vi ska följa vår lagstiftning. Det hoppas jag att ni tycker. Men hur ska man i så fall nå dit?". Widegren (M) svarade att "Jag börjar med frågan om de 30 procenten skyddad natur. Det är oerhört viktigt, tycker jag, i de här forumen att man skiljer på tvingande lagstiftning och sådant som är strategier och så vidare. Miljömålsberedningen visade i sin slutprodukt att vi nästan nådde upp till de 30 procenten med de olika förslag som lades fram där. Vad gäller det strikt skyddade på 10 procent är vi i princip hemma redan. Då kommer vi tillbaka till den ständiga frågan, som vi ofta träter om i den här kammaren: Vad ska räknas och vad ska inte räknas? Från Moderaternas sida hade jag gärna fått med några procent till med saker som jag anser att vi har skyddat men som inte räknas med. Då hade vi varit uppe över de här 30 procenten. Sverige har alltså gjort sin läxa, och det visade ju Miljömålsberedningens arbete. Vi har gjort det som krävs."[646]

Den 16 juni 2025 debatterades Nämdöskärgårdens nationalpark och naturvård. I debatten anförde Elin Nilsson (L) att "Jag är både glad och stolt över att få stå här i

[643] Prot 2024/25:83, s.64
[644] Prot. 2024/25:83, s.72
[645] Prot. 2024/25:83, s.83-84
[646] Prot. 2024/25:87, s.16

kammaren i dag, för nu skyddar vi en viktig marin miljö. Nu skyddar vi ett unikt landskap och bidrar till målet att skydda 30 procent av Östersjön."[647]

Andrea Andersson Tay (V) framförde i samma debatt att "Jag vill också påminna om att regeringen själv faktiskt har ställt sig bakom det globala avtal för biologisk mångfald som säger att man ska skydda 30 procent av naturen och även arbeta för att restaurera natur. När jag satt i Miljömålsberedningen var det dock tvärnej från högerpartierna – från partierna som sitter i regeringen i dag – mot att införa sådana mål i Sverige. Jag tycker att det är väldigt märkligt att man kan ställa sig bakom det här på global nivå men sedan inte vilja implementera det på hemmaplan." Kjell-Arne Ottosson (KD) svarade i en replik att "Vad gäller detta med Miljömålsberedningen och de 30 procenten skyddad och 10 procenten strikt skyddad skog, fru talman, vill vänsterpartierna räkna på ett eget sätt för att vi ska sätta krokben för oss själva. Om vi i Sverige räknar som majoriteten av de andra länderna gör, så att vi inte blandar äpplen och päron utan hanterar äpplen för sig och päron för sig, är vi faktiskt hemma vad gäller dessa 30 respektive 10 procent. Men det vill alltså inte Vänsterpartiet, utan man vill att vi ska späka oss för att på så vis slå ännu hårdare mot den svenska konkurrenskraften."[648]

I **interpellation 2025/26:326** frågade Andrea Andersson Tay (V) Klimat- och miljöminister Pourmokhtari om "Varför har ministern inte verkat för att Sverige ska uppfylla sina skyldigheter enligt Kunming–Montreal-ramverket, EU:s strategi för biologisk mångfald och naturrestaureringsförordningen?" I interpellationsdebatten den 20 februari 2026 svarade ministern att "Regeringen beslutade därför den 5 februari om en ny svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. I strategin beskriver regeringen arbetet för att nå målen i Kunming–Montreal-ramverket. Därigenom bidrar också Sverige till att nå målsättningarna inom EU:s strategi för biologisk mångfald till 2030." Vidare sade ministern att "Riksdagen har även beslutat om regeringens havsmiljöproposition, den första sedan 2009. Där ingår ett ökat skydd av marina områden, minskad övergödning och ett hållbart fiske. Målet är att säkerställa att minst 30 procent av alla inlandsvattenområden och kust- och havsområden bevaras och förvaltas effektivt senast år 2030."[649] Senare i debatten upprepade ministern att regeringen att skydd av minst 30 procent ingår i havsmiljöpropositionen.

Andersson Tay (V) framförde därefter att "I Sverige finns fortfarande inget mål om att skydda 30 procent av naturen. Resurserna till skydd av värdefull natur har skurits ned kraftigt sedan regeringen tillträdde. Ministern har först över ett år för sent lagt fram

[647] Prot. 2024/25:133, s.86
[648] Prot. 2024/25:133, s.92
[649] Prot. 2025/26:75, s.30

den handlingsplan för biologisk mångfald som krävs enligt det globala ramverket. När den nu finns på plats är den ändå helt otillräcklig för att lösa problemen."[650]

I **interpellation 2023/24:687** frågade Rebecka Le Moine (MP) Klimat- och miljöminister Pourmokhtari om "Vilka åtgärder tänker statsrådet och regeringen vidta för att påskynda skyddet av värdefull natur och implementera biodiversitetsavtalet i Sverige?"

I interpellationsdebatten som följde framförde Le Moine (MP) i anförande 111: "Fru ålderspresident! Ett av de åtgärdsmål som regeringen och miljöministern själv är väldigt stolta över och har skrivit under på är att 30 procent av värdefulla och representativa ekosystem ska skyddas. Detta kräver att man också kan svara upp med finansiering. Jag frågade riksdagens utredningstjänst hur det går med att införliva detta. Hur går finansieringen? Svaret jag fick var att i bästa fall, om man är väldigt optimistisk, kommer det att gå från 15,5 procent till 17,7 procent till 2030. Vi ska alltså 2030 vara uppe i 30 procent. Den samlade areal som i allra bästa fall, väldigt optimistiskt räknat, kommer att skyddas till det årtalet är alltså mycket mindre än den areal värdefull natur som kommer att kalavverkas."

I interpellationsdebatten om **interpellation 2022/23:259** av Rebecka Le Moine (MP) framförde Le Moine att "Samtidigt har vi en miljöminister som skriver under det globala naturavtalet, vilket är väldigt glädjande och helt rätt, men där det också står att man ska skydda uppemot 30 procent av ekosystemen och att de som skyddas ska vara representativa och väl utspridda över de olika nationer som skrivit under. Dessutom står det att man ska jobba med restaurering. Man pratar om 20 procents restaurering av ekosystem som i dag är trasiga, och då blir jag nyfiken på hur regeringen ställer sig till dessa frågor. Ska vi i Sverige verka för 30 procents skydd och en restaurering på 20 procent av de trasiga ekosystemen? Om svaret blir ja, vilket det globala naturavtalet kräver, krävs ju enorma satsningar. Då handlar det inte om 2 miljarder utan kanske storleksordningen 15 miljarder eller ännu mer." Detta följdes av att Le Moine frågade Klimat- och miljöminister Pourmokhtari "... om regeringen står bakom avtalet, och om man i så fall är beredd att satsa de pengar som skulle krävas?"[651]

I **skriftlig fråga 2025/26:435** av Rebecka Le Moine (MP), ställd till Klimat- och miljöministern, lyftes målet om skydd av minst 30 procent land och hav. Le Moine frågade "Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att säkerställa att Sverige snarast antar och lämnar in en nationell strategi och handlingsplan för biologisk mångfald (NBSAP), i enlighet med Kunming-Montreal-ramverket?" Den 4 februari 2026 svarade ministern att "Regeringen avser besluta om Sveriges nationella

[650] Prot. 2025/26:75, s.30
[651] Prot. 2022/23:85, s.52

strategi och handlingsplan för biologisk mångfald i närtid och lämna in den till FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD)."

Landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) skrev i sitt svar på **skriftlig fråga 2024/25:167** av Emma Nohrén (MP) om "Industriell trålning i Östersjön" att "Regeringen vill även att Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att bidra till att nå den internationella målsättningen om 30 procent av marina områden till 2030 enligt Sveriges åtagande gentemot FN och EU." Kullgren upprepade denna formulering i den gemensamma interpellationsdebatten för interpellationerna 2024/25:156, 2024/25:145 och 2024/25:137, samtliga från ledamöter för Socialdemokraterna.

I en frågestund i riksdagen den 11 september 2025 ställde Rebecka Le Moine (MP) en fråga till Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) om Kunming-Montreal-avtalet och "Hur tänker miljöministern att detta rimmar med de åtaganden hon har gjort och det hon har skrivit under?" Pourmokhtari svarade att "Självklart ska Sverige vara ett föredöme i att också genomföra innehållet i avtalet. Den främsta möjlighet jag ser, som blir lite processuell för Sveriges del, gäller 30 procents skydd av både hav och land. Det är någonting som vi ser som en tydlig och viktig målsättning. Det är också något som vi har skrivit in i exempelvis havsmiljöpropositionen och som vi även på andra sätt arbetar för att verkställa. Det handlar om att bredda skyddet generellt till 30 procent men också om de 10 procent som ska vara strikt skyddade. Där arbetar vi väldigt aktivt, inte minst på havspolitikens område."[652]

[652] Prot. 2025/26:4, s.14-15

8. En ny havsmiljölag

Besluta om en ny havsmiljölag med en utvärderande funktion likvärdig det Klimatpolitiska rådet.

8.1 Bakgrundstext från 2022

Havet ser inga gränser, vilket ställer stora krav på samarbete mellan många olika aktörer på olika nivåer - lokalt, nationellt, inom EU och globalt. Hur havet ska nyttjas och bevaras styrs även av mål på nationell och internationell nivå, och havspolitiken och havsförvaltningen är uppdelade på många olika politikområden. Beslut om och tillsyn av verksamheter som påverkar havet tas dessutom av olika departement, myndigheter och sektorer. Det saknas alltså såväl helhetsgrepp som gemensamma målbilder och styrmedel, och ingen har en helhetsbild. För att göra havspolitiken mer sammanhållen och långsiktig har Miljömålsberedningen föreslagit en ny havsmiljölag med en utvärderande tvärvetenskaplig funktion. Inspirationen kommer från det klimatpolitiska ramverket. Enligt förslaget ska regeringen varje mandatperiod lägga fram en havsmiljöproposition. Det kan vara en viktig nyckel för att göra havsmiljön till ett långsiktigt prioriterat politikområde, samt säkerställa att Sveriges riksdag och regering tar ett helhetsgrepp om havens miljöproblem.

Så svarade partierna 2022

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna svarar ja till förslaget. Miljöpartiet lyfter att Miljömålsberedningens havsförslag måste genomföras och att en havsmiljölag med en utvärderande funktion och en havsmiljö-proposition varje mandatperiod är centrala delar i ett krispaket för våra hav. Vänsterpartiet kommenterar att det verkat för Miljömålsberedningens förslag och kommer fortsätta arbeta för att en havsmiljölag ska antas under kommande mandatperiod. Liberalerna och Kristdemokraterna kommenterar båda att de står bakom Miljömålsberedningens förslag. Liberalerna tillägger att det finns en lång rad åtgärder för haven som också behöver genomföras, utöver att införa en havsmiljölag.

Sverigedemokraterna, Moderaterna och Centerpartiet svarar nej till Naturskyddsföreningens förslag. Sverigedemokraterna kommenterar att det vill värna marin miljö och vill se en bättre styrning av havspolitiken, men att det inte ser behovet av en ny havsmiljölag. Moderaterna svarar att det står bakom intentionerna i lagen, såsom årlig uppföljning, men anser inte att det behövs en lag. Centerpartiet kommenterar att en sådan lag riskerar att bidra till att urholka de svenska miljömålen.

Partiet vill i stället att miljömålssystemet ses över och tydligare kopplas till de globala målen i Agenda 2030.

Förslaget om en ny havsmiljölag är ett av sex förslag som har ett majoritetsstöd i riksdagen med nuvarande mandatfördelning.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 13 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

8.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *havsmiljö*, havspolitisk, "SOU 2020:83"*

Initiativ från den förra mandatperioden

Den 31 maj 2018 beslutade den tidigare socialdemokratiska Löfven regeringen om ett tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (**dir. 2018:44**). Enligt tilläggsdirektivet skulle Miljömålsberedningen "föreslå en strategi för förstärkt åtgärdsarbete för bevarande och hållbart nyttjande av hav och marina resurser"[653]. Uppdraget skulle redovisas senast den 1 december 2020 men förlängdes sedan till den 30 december 2020.

Uppdraget resulterade i delbetänkandet *Havet och människan* (**SOU 2020:83**) som överlämnades i december 2020. Ett av förslagen var "att riksdagen instiftar en havsmiljölag. Avsikten är att skapa bättre förutsättningar för breda och uthålliga havsmiljö- och havspolitiska insatser både nationellt och internationellt. Av havsmiljölagen ska det framgå att Sveriges havsmiljöarbete ska syfta till att uppnå det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård.* Vidare ska ekosystemansatsen vara en utgångspunkt för regeringens havsmiljöarbete och havsmiljöarbetet ska vila på vetenskaplig grund. Lagen anger att regeringen med jämna mellanrum ska lämna en havsmiljöpolitisk proposition till riksdagen."[654] Därtill föreslogs "en tvärvetenskaplig expertfunktion som kan ta fram analyser och bedömningar ur ett brett samhällsperspektiv som avser den samlade havsmiljöpolitiken."[655]

8.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *havsmiljö*, havspolitisk, "SOU 2020:83"*

[653] Direktiv 2018:44, s.1
[654] SOU 2020:83, volym 1 s.44
[655] SOU 2020:83, volym 1 s.44

Propositioner, skrivelser och förordningar

Den 4 juni 2024 presenterade regeringen **proposition 2023/24:156** *Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske*. Propositionen inlämnades till riksdagen den 5 juni 2024. Miljömålsberedningens delbetänkande Havet och människan (SOU 2020:83) och Övergödningsutredningens betänkande Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning (SOU 2020:10) låg som grund till den havsmiljöpolitiska inriktning som regeringen presenterade i denna proposition.

Regeringen skrev att "I propositionen föreslår regeringen en inriktning för havsmiljöpolitiken. Regeringen föreslår två övergripande principer som ska gälla för havsmiljöarbetet framöver: att ekosystemansatsens tillämpning ska stärkas samt att övergödningen ska minska. Därutöver föreslår regeringen hur Sverige ska fortsätta arbeta internationellt för regleringar och kontroll av farliga ämnen så att tillförseln av farliga ämnen till havsmiljön minskar. Regeringen föreslår även att Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att bidra till att nå den internationella målsättningen om att 30 procent av de marina områdena ska vara skyddade till 2030. Av de skyddade områdena ska en tredjedel vara strikt skyddade, motsvarande 10 procent."

Därtill skrev regeringen att "Propositionen innehåller också regeringens bedömningar av kopplingar mellan havet och klimatförändringar samt hur en förbättrad helhetssyn, i såväl planering som genomförande, mellan åtgärdsprogrammen för vattenförvaltningen och åtgärdsprogrammet för havsmiljön ska ge ett effektivare åtgärdsarbete från källa till hav och hur arbetet för att minska övergödningen ska bedrivas. Vidare lämnar regeringen sin bedömning av hur en hållbar fiskförvaltning samt förvaltning av predatorer ska kunna integreras starkare i, och växelverka med, havsmiljöarbetet. Regeringen lämnar också sin bedömning av hur sjöfartens påverkan på havsmiljön ska kunna minskas."[656]

Regeringen föreslog att "Havsmiljöförvaltningen ska integreras starkare och tydligare med andra sektorers förvaltning i syfte att uppnå en starkare ekosystembaserad förvaltning som kan hantera både dagens och morgondagens utmaningar. Arbetet med hållbar förvaltning av fiskresurserna ska integreras och växelverka starkare i övrigt havsmiljöarbete. Det är en förutsättning för en ekosystembaserad fiskförvaltning och för att nå de havsanknutna miljökvalitetsmålen. Regeringen avser att förtydliga Havs- och vattenmyndighetens uppgifter i syfte att stärka myndighetens arbete med att integrera havsmiljöarbetet med en hållbar förvaltning av fiskresurserna."[657] Vidare skrev den att "Miljömålsberedningen förslag överensstämmer i stort med regeringens.

[656] Prop. 2023/24:156, s.1
[657] Prop. 2023/24:156, s.7-8

Beredningen föreslår dock en särskild havsmiljölag".[658] Regeringen föreslog inte någon havsmiljölag.

I **proposition 2025/26:1** *Budgetpropositionen för 2026 - utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur* skrev regeringen att "Regeringen bedömer att antagandet av propositionen Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop. 2023/2024:156) ger en tydlig inriktning i havsmiljöpolitiken vilket kommer att bidra positivt till de havs- och vattenanknutna miljömålen.".[659] Vidare framförde regeringen att "Riksdagen ställde sig under 2024 bakom regeringens förslag till havsmiljöproposition *Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske* (prop. 2023/24:156, rskr. 2024/25:32) och godkände därmed regeringens förslag till inriktning för havsmiljöpolitiken. En av havsmiljöpropositionens viktiga övergripande utgångspunkter är att ekosystemansatsens tillämpning ska stärkas. Flera viktiga steg har redan tagits för ett ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske. Välmående fiskbestånd bidrar till livsmedelsberedskapen och självförsörjningen."[660]

Motioner

8.3.1 Regeringspartierna

8.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om en ny havsmiljölag med en utvärderande funktion.

8.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om en ny havsmiljölag med en utvärderande funktion.

8.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om en ny havsmiljölag med en utvärderande funktion.

8.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

8.3.2.1 Socialdemokraterna

I **kommittémotion 2022/23:2073** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård" skrev motionärerna att "Miljömålsberedningen har tidigare föreslagit en havslag, vilket är ett steg framåt för en bättre havsmiljö. Lagen

[658] Prop. 2023/24:156, s.8
[659] Proposition 2025/26:1, s.58
[660] Proposition 2025/26:1, s.89

ställer större krav på att regeringen tar ansvar för havspolitiken. Vi socialdemokrater ser positivt på ett utökat och förstärkt skydd för haven."[661] En liknande skrivning förekom i **kommittémotion 2023/24:2629** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur"[662] och i **kommittémotion 2024/25:3109** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur" framförde motionärerna att "Miljömålsberedningen har tidigare föreslagit en havsmiljölag, ett initiativ som vi ser som ett positivt steg för en bättre havsmiljö. Denna lag skulle ställa högre krav på att regeringen tar ansvar för havsmiljöpolitiken."[663] Ingen av motionerna innehöll något yrkande om en havsmiljölag.

I **kommittémotion 2024/25:106** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev partiet att "Vi tillstyrker propositionen, men eftersom den saknar tidsram, finansieringsförslag och skarpa åtgärdsförslag anser vi att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med dessa kompletteringar."[664] Partiet skrev inget om att regeringen inte la fram en havsmiljölag med en utvärderande funktion.

8.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om en ny havsmiljölag med en utvärderande funktion.

I **kommittémotion 2024/25:124** av Martin Kinnunen m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev motionärerna att "Sverigedemokraterna välkomnar regeringens proposition om inriktningen för havsmiljöpolitiken."[665] Partiet skrev inget om att regeringen inte la fram en havsmiljölag med en utvärderande funktion.

8.3.2.3 Vänsterpartiet

I **kommittémotion 2022/23:1247** av Kajsa Fredholm m.fl. "Minskad övergödning" skrev motionärerna att "Miljömålsberedningen föreslår i sitt betänkande Havet och människan (SOU 2020:83) att det införs en havsmiljölag för att skapa förutsättningar för breda och uthålliga havsmiljö- och havspolitiska insatser både nationellt och globalt som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt långsiktigt hållbara. Av den föreslagna lagstiftningen framgår att Sveriges havsmiljöarbete ska syfta till att uppnå det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård. En ekosystemansats ska vara utgångspunkt för varje regerings

[661] Motion 2022/23:2073, s.11
[662] Motion 2023/24:2629, s.10
[663] Motion 2024/25:3109, s.19
[664] Motion 2024/25:106, s.4
[665] Motion 2024/25:124, s.1

havsmiljöarbete som även ska vila på vetenskaplig grund. Regeringen ska varje mandatperiod ta fram en havsmiljöproposition med bl.a. beskrivning av planerade åtgärder för att uppnå miljökvalitetsmålet. Vänsterpartiet stödjer Miljömålsberedningens förslag som ger förutsättningar för en bred politisk uppslutning för en kraftfullare havsmiljöpolitik med väl utformade styrmedel. En havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag bör införas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[666]

Partiet föreslog i yrkande 1 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag bör införas och tillkännager detta för regeringen."[667]

Motionsyrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2022/23:MJU7.** Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:56** av Andrea Andersson Tay m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev motionärerna att "Miljömålsberedningen föreslog i sitt betänkande Havet och människan (SOU 2020:83) att det införs en havsmiljölag för att skapa förutsättningar för breda och uthålliga havsmiljö- och havspolitiska insatser både nationellt och globalt som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt långsiktigt hållbara."[668] Därtill skrev partiet att "Vänsterpartiet stöder Miljömålsberedningens förslag som ger förutsättningar för en bred politisk uppslutning för en kraftfullare havsmiljöpolitik med väl utformade styrmedel. En havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag bör införas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[669]

I yrkande 1 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag bör införas och tillkännager detta för regeringen."[670]

Motionsyrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

8.3.2.4 Centerpartiet

Centerpartiet har inte lagt någon motion om en ny havsmiljölag med en utvärderande funktion.

---

[666] Motion 2022/23:1247, s.3
[667] Motion 2022/23:1247, s.2
[668] Motion 2024/25:56, s.5
[669] Motion 2024/25:56, s.5
[670] Motion 2024/25:56, s.3

I **kommittémotion 2024/25:125** av Stina Larsson m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev partiet att "Propositionens förslag är vällovliga men otillräckliga och dåligt definierade. Det som regeringen väljer att lyfta fram som en höjd ambitionsnivå på flera områden handlar i praktiken bara om att leva upp till de internationella åtaganden vi i Sverige är skyldiga att följa."[671] Partiet skrev inget om regeringens bedömning att inte lägga fram en havsmiljölag med en utvärderande funktion.

8.3.2.5 Miljöpartiet

I **partimotion 2022/23:2110** av Per Bolund m.fl. "En kraftfull politik för starka ekosystem, biologisk mångfald och ökad klimatnytta" skrev motionärerna att "Miljöpartiet anser att EU:s fiskeförvaltning återigen måste reformeras, en ekosystembaserad förvaltningsmodell av haven måste omgående införas, och en havsmiljölag."[672]

Partiet föreslog i yrkande 30 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta ekosystemen i haven sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas och införa en ekosystembaserad havsförvaltning och en havsmiljölag och tillkännager detta för regeringen."[673]

Motionsyrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2022/23:MJU7**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl. "Grön samhällsomställning" skrev motionärerna att "Ekosystemen i haven måste avgöra gränserna för hur mycket fisk som får fångas därför bör en ekosystembaserad havsförvaltning och en havsmiljölag införas".[674] Partiet skrev även att "Särskilt stark är kopplingen mellan hav, klimatförändringar och havsförsurning. Havsmiljöarbetet behöver få en tydligare mer framträdande roll i klimatarbetet. Friska marina ekosystem har en avgörande roll för bibehållen kolinlagring, och potentialen att därutöver öka kolinlagringen är betydande. För att vända havsmiljökrisen, stärka havens motståndskraft mot klimatförändringen samt att öka kolinlagringen, krävs att Miljömålsberedningens förslag Havet och människan genomförs, inklusive att en havsmiljölag införs."[675]

Partiet föreslog i yrkande 91 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta ekosystemen i haven sätta gränserna för hur mycket fisk som får fångas och införa en ekosystembaserad havsförvaltning och en havsmiljölag och

[671] Motion 2024/25:125, s.1
[672] Motion 2022/23:2110, s.12
[673] Motion 2022/23:2110, s.3
[674] Motion 2023/24:996, s.22
[675] Motion 2023/24:996, s.24-25

tillkännager detta för regeringen."[676] I yrkande 108 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka havsmiljöarbetet och att genomföra miljömålsberedningens förslag Havet och människan, inklusive att införa en havsmiljölag, och tillkännager detta för regeringen."[677]

Motionsyrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2023/24:MJU12**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2023/24:1873** av Emma Nohrén m.fl. "För havets och människans framtid" skrev motionärerna angående miljömålsberedningen att "Dessutom föreslås en övergripande havsmiljölag, en lagfäst definition av ekosystemansatsen samt ett förtydligande av strandskyddets syfte. En ny havsmiljölag skulle få en stor betydelse för en mer sammanhållen politik kring havet och förslaget innefattar såväl en lagfäst uppföljningsmekanism som inrättandet av ett utvärderande organ."[678] Partiet skrev också att "Betänkandet fick ett övervägande positivt mottagande från såväl forskningshåll och civilsamhälle som olika berörda aktörer. Under sommaren 2021 var betänkandet på remiss och S-MP-regeringen aviserade att en proposition utifrån förslagen skulle läggas våren 2022. Dock hoppade MP av regeringen i december 2021 och de efterföljande regeringarna har inte lagt fram någon havsmiljöproposition. Vi finner det angeläget att detta görs snarast innan det blir inaktuellt. Det är ett stort arbete som lagts ner av en enig beredning och det vore av stort värde för havsmiljön om förslagen blev verklighet."[679]

I yrkande 2 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt genomföra förslagen i Miljömålsberedningens betänkande Havet och människan, SOU 2020:83, inklusive inrättande av en havsmiljölag, och tillkännager detta för regeringen."[680]

Motionsyrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2023/24:MJU12**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:142** av Emma Nohrén m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" inledde motionärerna med "Vi noterar att en mängd andra förslag saknas. Framför allt saknar vi förslaget om en havsmiljölag och framtida uppföljnings- och utvärderingsprocesser av den förda havsmiljöpolitiken, som var en central del av Miljömålsberedningens förslag."[681] Partiet skrev även att "För att en ekosystembaserad förvaltning ska få genomslag i all politik med koppling till havet anser Miljöpartiet, i

[676] Motion 2023/24:996, s.8-9
[677] Motion 2023/24:996, s.10
[678] Motion 2023/24:1873, s.4
[679] Motion 2023/24:1873, s.5
[680] Motion 2023/24:1873, s.1
[681] Motion 2024/25:142, s.8

likhet med Miljömålsberedningen (SOU 2020:83), att en havsmiljölag ska införas, som utgångspunkt för riksdagens och regeringens havsmiljöarbete. Havsmiljölagen ska fastställa att syftet med regeringens havsmiljöarbete är att uppnå det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård.”[682]

Vidare ansåg partiet att ”i likhet med Miljömålsberedningen att havsmiljölagen ska slå fast att regeringen ska tillämpa ekosystemansatsen som utgångspunkt. Definitionen av ekosystemansatsen måste finnas i lagen. Definitionen ska slå fast att naturvärden måste bevaras och naturresurser nyttjas miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart. Det är också viktigt att lagen klargör ett övergripande mål och prioritering om att ekosystemens livskraft måste sättas främst, genom att klargöra att ekosystemens gränser måste respekteras. Miljöpartiet anser, i likhet med Miljömålsberedningen, att lagen ska tydliggöra att ekosystemen ska användas inom sina gränser.”[683]

Därtill skrev partiet att ”Miljöpartiet anser, i likhet med Miljömålsberedningen, att det är nödvändigt att öka återkopplingen mellan havsmiljöförvaltningen och politiken och öka den politiska styrningen av havsmiljöpolitiken. Miljöpartiet anser därför, i likhet med Miljömålsberedningen, att regeringen varje mandatperiod ska lämna en havsmiljöpolitisk proposition till riksdagen. Propositionen ska innehålla en resultatanalys, resultatredovisning och beskrivning av planerade åtgärder för att uppnå miljömålet Hav i balans samt levande kust och skärgård och eventuella författningsförslag som behövs för detta ändamål. Av detta följer att arbetet med propositionen måste samordnas med åtgärdsarbetet enligt vattenförvaltningsdirektivet och havsmiljödirektivet.”[684] Partiet ansåg även att ”dessa uppgifter ska läggas på ett nytt havspolitiskt råd, i likhet med förslaget om en havspolitisk funktion i Miljömålsberedningens betänkande. Det havspolitiska rådet ska utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå Hav i balans samt levande kust och skärgård. Det havspolitiska rådet ska även uppdras att ta fram en samhällsekonomisk analys av havets intäkter och kostnader med en sådan omfattning att de ger en rättvisande bild av de intäkter och värden som havet bidrar med till samhället i stort, i förhållande till kostnaderna för åtgärder, regleringar etc. som behövs för att nå de havsanknutna miljökvalitetsmålen.”[685]

Det fanns åtta yrkanden i **kommittémotion 2024/25:142.** I yrkande 1 föreslog partiet att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en havsmiljölag som utgångspunkt för riksdagens och regeringens havsmiljöarbete och att denna lag bör fastställa att syftet med regeringens havsmiljöarbete är att uppnå det riksdagsbeslutade miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård,

[682] Motion 2024/25:142, s.8
[683] Motion 2024/25:142, s.9
[684] Motion 2024/25:142, s.9
[685] Motion 2024/25:142, s.9

och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[686] Det föreslog vidare i yrkande 2 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att havsmiljölagen ska slå fast att regeringen ska tillämpa ekosystemansatsen som utgångspunkt och tillkännager detta för regeringen."[687] Dessutom föreslog partiet i yrkande 3 att " Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ekosystemansatsen ska definieras i havsmiljölagen och slå fast att naturvärden ska bevaras och naturresurser nyttjas miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart, med det övergripande målet att ekosystemen används inom sina gränser, och tillkännager detta för regeringen."[688]

I yrkande 4 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i havsmiljölagen bör införas en bestämmelse om att regeringen varje mandatperiod ska lämna en havsmiljöpolitisk proposition till riksdagen, som ska innehålla en resultatanalys, resultatredovisning och beskrivning av planerade åtgärder för att uppnå miljömålet Hav i balans samt levande kust och skärgård och eventuella författningsförslag som behövs för detta ändamål, och tillkännager detta för regeringen."[689] I yrkande 5 föreslogs "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med propositionen ska samordnas med åtgärdsarbetet enligt vattenförvaltningsdirektivet och havsmiljödirektivet och tillkännager detta för regeringen."[690]

Angående den utvärderande funktionen föreslog partiet i yrkande 6 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta ett havspolitiskt råd för att belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv och identifiera politikområden där fler åtgärder behövs för att miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård ska kunna nås, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[691] Därtill föreslog det i yrkande 7 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det havspolitiska rådet ska utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå Hav i balans samt levande kust och skärgård och tillkännager detta för regeringen."[692] Därefter skrev motionärerna i yrkande 8 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag till det havspolitiska rådet som beskrivits ovan att även ta fram en samhällsekonomisk analys av havets intäkter och kostnader med en sådan omfattning att de ger en rättvisande bild av de intäkter och värden som havet bidrar med till samhället i stort, i förhållande till kostnaderna för åtgärder, regleringar etc.

---

[686] Motion 2024/25:142, s.1
[687] Motion 2024/25:142, s.1
[688] Motion 2024/25:142, s. 1
[689] Motion 2024/25:142, s.1
[690] Motion 2024/25:142, s.1
[691] Motion 2024/25:142, s.1-2
[692] Motion 2024/25:142, s.2

som behövs för att nå de havsanknutna miljökvalitetsmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[693]

Motionsyrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl. "En grön klimathandlingsplan för Sverige 2025" skrev motionärerna att "För att vända havsmiljökrisen, stärka havens motståndskraft mot klimatförändringen samt öka kolinlagringen krävs att Miljömålsberedningens förslag Havet och människan genomförs, inklusive att en havsmiljölag införs."[694] I motionen ställde partiet upp åtgärder det ansåg skulle premieras, ett av dessa var "Stärk havsmiljöarbetet och genomför Miljömålsberedningens förslag Havet och människan, inklusive att införa en havsmiljölag."[695] Denna åtgärd återfanns inte bland motionens yrkanden. En liknande skrivning återfanns i **partimotion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. "Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll"[696] och i **kommittémotion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl. "En grön klimathandlingsplan 2026"[697].

I **partimotion 2024/25:3037** av Daniel Helldén m.fl. "Kraftsamling för levande hav och vatten" skrev partiet att "För att en ekosystembaserad förvaltning ska få genomslag i all politik med koppling till havet, anser Miljöpartiet, i likhet med Miljömålsberedningen (2020: xx) att en ska införas, som utgångspunkt för riksdagens och regeringens havsmiljöarbete."[698] Vidare skrev partiet att "Havsmiljölagen ska fastställa att syftet med regeringens havsmiljöarbete är att uppnå det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet Hav i balans samt Levande kust och skärgård."[699] Därtill ansåg det att "havsmiljölagen ska slå fast att regeringen ska tillämpa ekosystemansatsen som utgångspunkt. Definitionen av ekosystemansatsen måste finnas i lagen. Definitionen ska slå fast att naturvärden måste bevaras och naturresurser nyttjas miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart. Det är också viktigt att lagen klargör ett övergripande mål och prioritering om att livskraft måste sättas främst, genom att klargöra att ekosystemens gränser måste respekteras. Miljöpartiet anser, i likhet med Miljömålsberedningen, att lagen ska tydliggöra att ekosystemen ska användas inom sina gränser."[700]

Partiet skrev även att "Miljöpartiet anser därför, i likhet med Miljömålsberedningen, att regeringen varje mandatperiod ska lämna en havsmiljöpolitisk proposition till

---

[693] Motion 2024/25:142, s.2
[694] Motion 2024/25:2613, s.54
[695] Motion 2024/25:2613, s.51
[696] Motion 2023/24:2819, s.51 och 54
[697] Motion 2025/26:3422, s.75 och 80
[698] Motion 2024/25:3037, s.24
[699] Motion 2024/25:3037, s.24
[700] Motion 2024/25:3037, s.24

riksdagen. Propositionen ska innehålla en resultatanalys, resultatredovisning och beskrivning av planerade åtgärder för att uppnå miljömålet Hav i balans samt Levande kust och skärgård och eventuella författningsförslag som behövs för detta ändamål. Av detta följer att arbetet med propositionen måste samordnas med åtgärdsarbetet enligt vattenförvaltningsdirektivet och havsmiljödirektivet."[701]

Motionärerna framförde att "Miljöpartiet anser att dessa uppgifter ska läggas på ett nytt havspolitiskt råd, i likhet med förslaget om en havspolitisk funktion, i Miljömålsberedningens betänkande. Det havspolitiska rådet ska utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå Hav i balans samt Levande kust och skärgård. Det havspolitiska rådet ska även uppdras att ta fram en samhällsekonomisk analys av havets intäkter och kostnader med en sådan omfattning att de ger en rättvisande bild av de intäkter och värden som havet bidrar med till samhället i stort, i förhållande till kostnaderna för åtgärder, regleringar etc. som behövs för att nå de havsanknutna miljökvalitetsmålen."[702]

Det fanns åtta yrkanden om en havsmiljölag i **partimotion 2024/25:3037**. I yrkande 2 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en havsmiljölag som utgångspunkt för riksdagens och regeringens havsmiljöarbete, och att denna lag bör fastställa att syftet med regeringens havsmiljöarbete är att uppnå det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård och tillkännager detta för regeringen."[703] Yrkande 3 var att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att havsmiljölagen ska slå fast att regeringen ska tillämpa ekosystemansatsen som utgångspunkt och tillkännager detta för regeringen."[704] Partiet föreslog i yrkande 4 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ekosystemansatsen ska definieras i havsmiljölagen och slå fast att naturvärden bevaras och naturresurser nyttjas miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart, med det övergripande målet att ekosystemen används inom sina gränser, och tillkännager detta för regeringen".[705]

Angående en havsmiljöpolitisk proposition fanns yrkande 5 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i havsmiljölagen bör införas en bestämmelse om att regeringen varje mandatperiod ska lämna en havsmiljöpolitisk proposition till riksdagen, som ska innehålla en resultatanalys, resultatredovisning och beskrivning av planerade åtgärder för att uppnå miljömålet Hav i balans samt levande kust och skärgård och eventuella författningsförslag som behövs för detta

[701] Motion 2024/25:3037, s.25
[702] Motion 2024/25:3037, s.25
[703] Motion 2024/25:3037, s.4
[704] Motion 2024/25:3037, s.4
[705] Motion 2024/25:3037, s.4

ändamål och tillkännager detta för regeringen”[706] och yrkande 6 att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med propositionen ska samordnas med åtgärdsarbetet enligt vattenförvaltningsdirektivet och havsmiljödirektivet och tillkännager detta för regeringen”.[707]

Partiet föreslog i yrkande 7 att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta ett havspolitiskt råd för att belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv och identifiera politikområden där fler åtgärder behövs för att miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård ska kunna nås och tillkännager detta för regeringen.”[708] Detta följdes i yrkande 8 av att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det havspolitiska rådet ska utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå Hav i balans samt levande kust och skärgård och tillkännager detta för regeringen.”[709] I yrkande 9 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag till det havspolitiska rådet som beskrivits ovan att även ta fram en samhällsekonomisk analys av havets intäkter och kostnader med en sådan omfattning att den ger en rättvisande bild av de intäkter och värden som havet bidrar med till samhället i stort, i förhållande till kostnaderna för åtgärder, regleringar etc. som behövs för att nå de havsanknutna miljökvalitetsmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.”[710]

Motionsyrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2025/26:3774** av Emma Nohrén m.fl. “Levande hav och vatten” skrev motionärerna att “För att en ekosystembaserad förvaltning ska få genomslag i all havspolitik anser Miljöpartiet, i likhet med Miljömålsberedningen (SOU 2020:83), att en havsmiljölag ska införas. Lagen ska ange att syftet med regeringens arbete är att uppnå miljökvalitetsmålet Hav i balans samt Levande kust och skärgård.” Vidare skrev partiet att “Miljömålsberedningens förslag om en havsmiljölag var uppdelat i flera delar där bla lagstiftningen skulle följas upp och utvärderas, en havspolitisk proposition skulle tas fram varje mandatperiod och måluppfyllelsen utvärderas av ett havspolitiskt råd. Vi anser att införandet av en havsmiljölag i alla dess delar inklusive ett havspolitiskt råd skulle ge havspolitiken den stadga och tyngd den behöver.”[711]

[706] Motion 2024/25:3037, s.4
[707] Motion 2024/25:3037, s.4
[708] Motion 2024/25:3037, s.4
[709] Motion 2024/25:3037, s.4
[710] Motion 2024/25:3037, s.4
[711] Motion 2025/26:3774, s.10

I yrkande 1 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag i betänkande SOU 2020:83 och tillkännager detta för regeringen."[712]

I yrkande 2 föreslogs att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta ett havspolitiskt råd för att belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv och identifiera politikområden där fler åtgärder behövs för att miljökvalitetsmålen Hav i balans samt Levande kust och skärgård ska kunna nås, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[713] Detta följdes av yrkande 3 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det havspolitiska rådet ska utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå Hav i balans samt Levande kust och skärgård, och detta tillkännager riksdagen för regeringen".[714]

Partiet föreslog i yrkande 19 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ekosystembaserad havsförvaltning och en havsmiljölag och tillkännager detta för regeringen."[715]

Behandling av motionsyrkandena pågår i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2025/26:MJU13.** Nästa beredning i utskottet är den 26 februari 2026 och behandling i kammaren är planerad till den 18 mars 2026.

Miljöpartiet har nämnt förslaget om en havsmiljölag i ett flertal budgetmotioner. I **partimotion 2024/25:3220** av Amanda Lind m.fl. "Budget för en rättvis omställning - Miljöpartiets budgetmotion för 2025" skrev motionärerna att "Regeringen lämnade i somras över propositionen 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske, till riksdagen. Tyvärr innehöll propositionen endast en bråkdel av de förslag Miljömålsberedningen hade lagt fram inom ramen för betänkandet SOU 202:83 Havet och människan. Regeringen valde exempelvis att inte gå vidare med förslaget om en havsmiljölag. Miljöpartiet anser att de förslag från Miljömålsberedningen som inte redan tagits vidare på annat sätt bör läggas fram av regeringen. Exempelvis bör en havsmiljölag införas och vara utgångspunkt för havsmiljöarbetet."[716] Denna skrivning återkom i **kommittémotion 2024/25:3048** av Emma Nohrén m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur"[717] och i **kommittémotion 2025/26:3506** av Emma Nohrén m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur"[718].

---

[712] Motion 2025/26:3774, s.1
[713] Motion 2025/26:3774, s.1
[714] Motion 2025/26:3774, s.1
[715] Motion 2025/26:3774, s. 3-4
[716] Motion 2024/25:3220, s.49
[717] Motion 2024/25:3048, s.12
[718] Motion 2025/26:3506, s.7

I **partimotion 2023/24:2689** av Märta Stenevi m.fl. "Det gröna framtidsbygget" framförde motionärerna att "Hav och klimat är två sidor av samma mynt. Ett friskt levande hav är en förutsättning för kolinlagring och motståndskraft mot klimatförändringarna. Kopplingen mellan hav, klimatförändringar och havsförsurning behöver inkluderas i havsmiljöarbetet, och havsmiljöförvaltningen behöver få en större och tydligare roll i klimatarbetet. En ekosystembaserad förvaltningsmodell ska genomsyra allt havsmiljöarbete och hela havspolitiken, inklusive fisket. En samlad proposition på hela Miljömålsberedningens förslag, Havet och människan (SOU 2020:83), bör lämnas av regeringen snarast. Däribland ska en havsmiljölag införas och vara utgångspunkt för havsmiljöarbetet."[719] Samma skrivning återfanns i **partimotion 2022/23:2275** av Märta Stenevi m.fl. "Vi bygger det nya gröna folkhemmet - Miljöpartiets budgetmotion för 2023"[720], i **kommittémotion 2023/24:2671** av Emma Nohrén m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur"[721], **kommittémotion 2022/23:2266** av Emma Nohrén "Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård"[722] och i **partimotion 2022/23:2383** av Per Bolund m.fl. "med anledning av prop. 2022/23:100 2023 års ekonomiska vårproposition".[723]

Därtill skrev partiet i **partimotion 2022/23:2383** att "Alla riksdagens partier har lagt ett samlat förslag för haven på regeringens bord – Miljömålsberedningens betänkande Havet och människan. Miljöpartiet i regering avsåg att lägga en proposition på riksdagens bord redan för över ett år sedan, men regeringen har strukit planerna på en havsmiljöproposition under 2023. Det är en kamp mot klockan att rädda haven – en proposition kan inte vänta längre. Miljöpartiet vill återföra de medel regeringen strukit, för att genomföra en havsmiljöproposition."[724]

8.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Sökord: *havsmiljö*, havspolitisk, "SOU 2020:83"*

I **betänkande 2022/23:MJU7** behandlades **motion 2022/23:1247** (V) yrkande 1 och **2022/23:2110** (MP) yrkande 30.1. Yrkande 30.1 avser den del av yrkande 30 som gäller en havsmiljölag, resterande del av yrkandet behandlades i betänkande 2022/23:MJU14.

Utskottet föreslog avslag på både **motion 2022/23:1247** (V) yrkande 1 och **motion 2022/23:2110** (MP) yrkande 30.1. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverade sig gemensamt mot förslagen (reservation 29). I ställningstagandet skrev partierna att "Vi stöder Miljömålsberedningens förslag som ger förutsättningar för en bred politisk

[719] Motion 2023/24:2689, s.45
[720] Motion 2022/23:2275, s.55
[721] Motion 2023/24:2671, s.10
[722] Motion 2022/23:2266, s.4
[723] Motion 2022/23:2383, s.35-36
[724] Motion 2022/23:2383, s.24

uppslutning för en kraftfullare havsmiljöpolitik med väl utformade styrmedel och anser att en sådan lag bör införas".[725]

I **betänkande 2022/23:MJU1** lämnade Emma Nohrén (MP) ett särskilt yttrande där hon anförde att "En havsmiljölag måste införas och vara utgångspunkt för havsmiljöarbetet, och likaså brådskar det att införa nya etappmål om skyddade områden". Yttrandet gjordes för att "Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 20. Miljöpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2275. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 8 i det betänkandet."[726]

Betänkande 2023/24:MJU12 behandlade **motion 2023/24:1873** (MP) yrkande 2 och **motion 2023/24:996** (MP) yrkande 91.2 och 108. Yrkandet 91.2 är den del av yrkande 91 som avser en havsmiljölag, resterande del av yrkandet behandlades separat i betänkandet 2023/24:MJU10. Motionsyrkandena förberedes förenklat och utskottet föreslog att avslå alla yrkandena.[727]

Betänkande 2023/24:MJU15 behandlade skrivelsen Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll (**skr. 2023/24:59**) och relaterade motioner. Inget relevant motionsyrkande återfanns i betänkandet men i reservation 83 skrev Miljöpartiet att "För att vända havsmiljökrisen, stärka havens motståndskraft mot klimatförändringen samt att öka kolinlagringen krävs det att Miljömålsberedningens förslag i Havet och människan genomförs, inklusive att det införs en havsmiljölag."[728]

Betänkande 2024/25:MJU5 behandlade **proposition 2023/24:156** och **motion 2024/25:142** (MP) yrkande 1 – 8, **2024/25:3037** (MP) yrkande 2 – 9 och **2024/25:56** yrkande 1 (V). Utskottet föreslog bifall till **proposition 2023/24:156** och föreslog att riksdagen skulle avslå alla motioner som behandlades i betänkandet.[729]

Utskottet föreslog avslag på **motion 2024/25:56 (V)** yrkande 1 och Vänsterpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 1). Partiet skrev i sitt ställningstagande att "Mitt parti och jag stöder Miljömålsberedningens förslag som ger förutsättningar för en bred politisk uppslutning för en kraftfullare havsmiljöpolitik med väl utformade styrmedel. En havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag bör därför införas".[730]

---

[725] Bet. 2022/23:MJU7 s.77
[726] Bet. 2022/23:MJU1, s.70
[727] Bet. 2023/24:MJU12, s.118
[728] Bet. 2024/25:MJU15, s.291
[729] Bet. 2024/25:MJU5, s.4
[730] Bet. 2024/25:MJU5, s.94

Utskottet föreslog avslag på **motion 2024/25:142 (MP)** yrkandena 1 – 8 och **motion 2024/25:3037** yrkandena 2 – 10. Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 2). I ställningstagandet skrev partiet att "För att en ekosystembaserad förvaltning ska få genomslag i all politik med koppling till havet anser jag och mitt parti, i likhet med Miljömålsberedningen, att en havsmiljölag ska införas som utgångspunkt för riksdagens och regeringens havsmiljöarbete."[731]

I **betänkande 2025/26:MJU13** behandlas **motion 2025/26:3774** (MP) yrkande 1, 2, 3 och 19. Betänkandet kommer att behandlas i utskottet den 26 februari 2026.

8.5 Riksdagens behandling

Sökord: *havsmiljö*, havspolitisk, "SOU 2020:83"*

Propositioner och motioner
Den 9 mars 2023 röstade kammaren om **betänkande 2022/23:MJU7**. I omröstningen behandlades **motion 2022/23:1247** (V) yrkande 1 och **motion 2022/23:2110** (MP) yrkande 30.1. Båda yrkandena behandlades under punkt "En havsmiljölag". MP och V lämnade en reservation tillsammans i utskottet (reservation 29) och utskottet föreslog avslag. I kammarens omröstning ställdes utskottets förslag mot reservation 29. Kammaren biföll utskottets förslag.

Votering (utskottets förslag mot MP/V:s reservation 29):
För utskottet: 93 S, 64 SD, 58 M, 21 C, 16 KD, 14 L
För res. 29: 21 V, 15 MP[732]

I kammarens omröstning den 24 april 2024 av **betänkande 2023/24:MJU12** behandlades **motion 2023/24:996** (MP) yrkande 91 och 108, och **motion 2023/24:1873** (MP) yrkande 2. Båda motionerna förbereddes förenklat, utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag. Beslutet fattades via acklamation.[733]

Den 20 november 2024 behandlades **proposition 2023/24:156** i kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag. Beslutet fattades med acklamation. I kammarens omröstning behandlades även **motion 2024/25:56** (V) yrkande 1, **motion 2024/25:142** (MP) yrkande 1 – 8, samt **motion 2024/25:3037** (MP) yrkande 2 – 9. Utskottet hade föreslagit avslag på samtliga motionsyrkanden.

I Miljö- och jordbruksutskottet lämnade Vänsterpartiet en reservation gällande **motion 2024/25** yrkande 1 (reservation 1), och Miljöpartiet lämnade en reservation gällande

[731] Bet. 2024/25:MJU5, s.95
[732] Prot. 2022/23:72, s.55
[733] Protokoll 2023/24:105, s.113

motion 2024/25:142 yrkande 1 – 8 och **motion 2024/25:3037** yrkande 2 – 9 (reservation 2). Kammaren genomförde en förberedande votering där reservation 1 (V) och reservation 2 (MP) ställdes mot varandra. 19 ledamöter röstade för reservation 1 och 13 för reservation 2, samtidigt som 260 avstod. Kammaren biträdde reservation 1. I kammarens huvudvotering ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (V). Kammaren beslutade att avslå motionerna. [734]

Huvudvotering (utskottets förslag mot V:s reservation 1)
För utskottet: 91 S, 61 SD, 59 M, 19 C, 15 KD, 12 L, 2 -

För res. 1: 19 V

Avstod: 13 MP [735]

Behandling pågår av **betänkande 2025/26:MJU13** där **motion 2025/26:3774** (MP) yrkande 1 – 3 och 19 ingår. Nästa beredning i utskottet är den 26 februari 2026 och behandling i kammaren är planerad till den 18 mars 2026.

Interpellationer, frågor och debatt

Den **17 december 2022** debatterades **betänkande 2022/23:MJU2** *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 115 framförde Emma Nohrén (MP) att "Vi behöver få till en ekosystembaserad förvaltning av vår havsmiljö. Jag tror att det finns stora möjligheter att få enighet i denna kammare om dessa förslag - till exempel har Miljömålsberedningen tagit fram över hundra förslag som samtliga partier i Sveriges riksdag står bakom för en bättre havsmiljö, inklusive en havsmiljölag. Jag hoppas att regeringen lägger fram en havsproposition - jag vädjar till den att göra det - så att vi kan komma framåt och ta ett steg närmare en bättre havsmiljö."[736]

I debatt den **9 mars 2023** om **betänkande 2022/23:MJU7** *Vattenvård* framförde Emma Nohrén (MP) i anförande 1 att "Jag valde att yrka bifall till reservation 29 som handlar om en havsmiljölag. Det var den som skulle hålla ihop hela detta arbete. Den skulle på liknande sätt som klimatlagen se till att det finns en uppföljning eller metodik i fråga om hur vi ska nå våra miljökvalitetsmål, i detta fall Hav i balans samt levande kust och skärgård samt Ingen övergödning. Den skulle se till att ekosystemansatsen skulle genomsyra allt och att arbetet för detta skulle vila på vetenskaplig grund. Och alla regeringar, oavsett färg, skulle jobba på ett liknande sätt med frågorna. Det var detta som var grejen."[737]

[734] Prot. 2024/25:33, s.94
[735] Prot. 2024/25:33, s.94
[736] Prot. 2022/23:41, s.83
[737] Prot. 2022/23:72, s.2

I anförande 21 lyfte Andrea Andersson Tay (V) att "Miljömålsberedningen föreslog 2020 i sitt betänkande Havet och människan att Sverige skulle införa en havsmiljölag för att skapa förutsättningar för breda och uthålliga insatser både nationellt och globalt. Regeringen skulle varje mandatperiod ta fram en havsmiljöproposition med en beskrivning av planerade åtgärder för att uppnå miljömålet. Vänsterpartiet stöder detta förslag, som ger förutsättningar för en bred politisk uppslutning för en mer kraftfull havsmiljöpolitik. Därför yrkar jag bifall till reservation 29, som handlar om just detta."[738]

Den **10 maj 2023** debatterades **betänkande 2022/23:MJU14** *Fiskeripolitik*. Emma Nohrén (MP) framförde i anförande 123 att "Det stora greppet där var ekosystembaserad förvaltning, alltså att hav och klimat hänger ihop, att detta är så stora frågor att vi faktiskt skulle behöva en havsmiljölag som gör att vi behöver ta hänsyn till dessa frågor och att varje regering skulle ta fram en havsmiljöproposition vid varje nytt regeringstillträde."[739]

I debatten den **20 november 2024** om **betänkande 2024/25:MJU5** *Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske* frågade Emma Nohrén (MP) i anförande 20 "varför man valde att inte gå fram med det förslag till havsmiljölag som fanns för att få det systematiska arbetet på plats".[740] Kjell-Arne Ottosson (KD) besvarade frågan i anförande 21 med att "Där säger man att utifrån remissinstanserna upplever man inte att det fanns det stora gedigna stöd som Emma Nohrén (MP) pekar på i sin replik. Stödet för att införa en ny havsmiljölag fanns inte i den grad som gjorde att det skulle vara relevant. Därför ser regeringen i stället ett större värde i att använda de befintliga verktyg vi redan har."[741] Nohrén (MP) besvarade repliken i anförande 22 med "I de svar från stora remissinstanser som jag har läst har jag inte sett någon motsättning mot detta, utan man såg snarare att det skulle vara en bra brygga."[742]

Vidare framförde Nohrén (MP) att "Jag var också inbjuden till kommissionen ett flertal gånger för att diskutera just en havsmiljölag. Jag ser att det finns ett stort intresse därifrån. Det diskuteras även nu. Det vore tråkigt om den svenska idén med havsmiljölag inte blir verklighet i Sverige först utan hamnar på EU-nivå först. Jag tror att det är där vi kommer att hamna. Man ser att det kommer att vara där."[743]

---

[738] Prot. 2022/23:72, s.13
[739] Prot. 2022/23:106, s.135
[740] Prot. 2024/25:33, s.13
[741] Prot. 2024/25:33, s.14
[742] Prot. 2024/25:33, s.14
[743] Prot. 2024/25:33, s. 15

9. Flytta ut trålgränsen

Besluta om utflyttad trålgräns för både bottentrålning och pelagisk trålning till 12 sjömil längs hela Sverige kust med möjlighet att avsätta begränsade trålområden där miljöpåverkan är ringa.

9.1 Bakgrundstext från 2022

Fiske med trål är den vanligaste fiskemetoden i Sverige. Bottentrålning bidrar till att många bottenlevande djur dör och deras livsmiljö förstörs av trålarnas framfart. Bottnarnas förmåga att lagra kol, en enormt viktig funktion för klimatet, påverkas också negativt. Pelagisk trålning – trålning i den fria vattenmassan – kan å andra sidan medföra ett alltför stort uttag av fisk, vilket inte minst har haft negativ påverkan på strömmingen i Östersjön.

I dagsläget är trålning tillåtet i större delen av svenska vatten, med undantag av vissa skyddade områden och delar av området innanför trålgränsen. EU:s gemensamma fiskeripolitik är styrande för hur och var fiske bedrivs, men Sverige har möjlighet att införa nationella regleringar innanför territorialgränsen, det vill säga 12 sjömil. Om fiskeavtal med grannländer är ett hinder, kan de omförhandlas eller sägas upp. Att begränsa trålfisket är en viktig miljöåtgärd som kan bidra till bättre bottenmiljöer, öka kolinlagringen och gynna fiskbestånden.

Så svarade partierna 2022

Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Liberalerna svarar ja till förslaget. Vänsterpartiet kommenterar att det vill se en starkare permanent reglering av den negativa påverkan som trålning har på ekosystemen. Miljöpartiet skriver att trålgränsen måste flyttas ut till 12 sjömil att fiskelagen behöver ses över omgående. Partiet vill även förbjuda bottentrålning. Sverigedemokraterna svarar att det överväger att föreslå ett förbud mot trålning med större fartyg för att gynna det småskaliga kustfisket. Centerpartiet kommenterar att det finns tillräckligt med underlag för att flytta ut trålgränsen med försiktighetsprincipen som utgångspunkt, men att det ska finnas undantag för hållbart kustnära och regionalt fiske. Liberalerna lyfter att det behövs ett trålförbud vid kusten, och att det i nästa steg kan bli aktuellt att pausa det industriella fisket. Partiet vill dock se en möjlighet till avsteg och undantag för småskaligt kustnära fiske. Kristdemokraterna svarar vet ej och kommenterar att förslaget kan vara en åtgärd för att förbättra möjligheterna för mer traditionellt skärgårdsfiske, men att det vill tillsätta en utredning för att få bättre beslutsunderlag.

Socialdemokraterna och Moderaterna svarar nej till förslaget. Socialdemokraterna kommenterar sitt svar med att partiet ser det som mycket angeläget att trålgränsen flyttas ut för storskaligt fiske, men att det också är viktigt att förändringar sker med stöd i vetenskapliga underlag och i samverkan med berörda länder. Moderaterna anser att trålgränsen i Östersjön ska flyttas ut till 12 sjömil men tillägger att lokala skötselavtal mellan yrkesfisket och staten ska undantas från förbud mot bottentrålning i skyddade områden. De samlade mandaten för partierna som svarat ja respektive nej till förslaget räcker inte för en majoritet utifrån nuvarande mandatfördelning. Kristdemokraterna, som är det enda parti som svarar vet ej, skulle potentiellt kunna bli vågmästare i frågan om mandaten faller ut på liknande sätt i det kommande valet.

Under den förra mandatperioden

Den 24 mars 2022 tillsatte den förra regeringen en utredning om Reglering av fisket för att skydda marina skyddade områden (**Dir. 2022:22**). Enligt kommittédirektivet skulle utredaren "göra en översyn av lagstiftningen i syfte att reglera fisket för att stärka skyddet för marina skyddade områden."[744] Bland annat ingick att "överväga och föreslå hur ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen, med möjlighet till begränsade undantag i förvaltningsplanen, kan utformas inom ramen för det befintliga bemyndigandet i 20 § fiskelagen (1993:787) eller med stöd av ett ändrat bemyndigande eller genom andra författningsändringar".[745] Uppdraget skulle slutredovisas den 15 maj 2023.

I maj 2022 gav den förra regeringen Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att "genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur."[746] Projektet ska årligen i april inkomma med en lägesrapport om genomförandet till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) och slutredovisning ska ske senast den 30 april 2027.

Den 31 maj 2018 beslutade den tidigare socialdemokratiska Löfven regeringen om ett tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen **(dir. 2018:44**). Enligt tilläggsdirektivet skulle Miljömålsberedningen "föreslå en strategi för förstärkt åtgärdsarbete för bevarande och hållbart nyttjande av hav och marina resurser"[747]. Uppdraget skulle redovisas senast den 1 december 2020 men förlängdes sedan till den 30 december 2020.

---

[744] Dir. 2022:22, s.1
[745] Dir. 2022:22, s.1
[746] Uppdrag att på prov genomföra fiskeriförvaltningsåtgärder som motsvarar en utflyttning av trålgränsen - Regeringen.se
[747] Direktiv 2018:44, s.1

Uppdraget resulterade i delbetänkandet *Havet och människan* (**SOU 2020:83**) som överlämnades i december 2020. Ett av förslagen var att "att regeringen ger Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att bedöma behov av ändringar av s.k. inflyttningsområden för trålgränsen och även ta fram förslag till utflyttningsområden utanför trålgränsen där visst fiske kan behöva begränsas." Ett annat förslag var "att regeringen därefter, om det finns behov av det, ger Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att ta fram ett samrådsunderlag och starta samråd med berörda medlemsstater i enlighet med artikel 20 i grundförordningen eller artikel 12 i tekniska regleringar för att införa bevarandeåtgärder/regleringar för fiske i utflyttningsområdena" och ett tredje var "att regeringen ger Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att ta fram ett samrådsunderlag och genomföra samråd med Finland och Danmark i enlighet med artikel 20 i grundförordningen om tidsbegränsade regleringar (försiktighetsåtgärder) av pelagiskt trålfiske inom hela eller delar av området ut till tolv nautiska mil från baslinjen, från och med Ålands hav ned till Kalmarsund, med fokus på Stockholms skärgård."[748]

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 23 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

9.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *trål*, trålgräns*

Regeringen lyfte trålgränsen i flera regeringsförklaringar under mandatperioden. I **regeringsförklaringen** den 18 oktober 2022 framförde statsminister Ulf Kristersson att "Särskilda insatser görs också för att motverka övergödning av Östersjön och för att flytta ut gränsen för storskaligt trålfiske."[749]

I **regeringsförklaringen** den 10 september 2024 nämnde statsministern att "Vi måste ta hand om våra hav och marker. Det handlar bland annat om att skydda strömmingsbestånden i Östersjön och att värna det kustnära fisket. Regeringen föreslår att trålgränsen flyttas ut till tolv sjömil från baslinjen och att bottentrålning förbjuds i skyddade marina områden."[750]

I **regeringsförklaringen** den 9 september 2025 sade statsministern att "Fiskebestånden i Östersjön måste få en chans att återhämta sig. Sverige fortsätter att driva på för så låga fiskekvoter som möjligt inom EU. Samtidigt har vi på egen hand fattat beslut om ett förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen. På

[748] Havet och människan, SOU 2020:83, volym 2, s.897
[749] Regeringsförklaringen den 18 oktober 2022 - Regeringen.se
[750] Regeringsförklaringen 2024

prov har vi även flyttat ut trålgränsen för att skydda strömmingen när den leker. Framöver kommer en permanent reglering."[751]

9.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *trål*, trålgräns*

Propositioner, skrivelser, förordningar och regleringsbrev

Den 4 juni 2024 presenterade regeringen **proposition 2023/24:156** *Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske*. Propositionen inlämnades till riksdagen den 5 juni 2024. Miljömålsberedningens delbetänkande *Havet och människan* (SOU 2020:83) och Övergödningsutredningens betänkande *Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning* (SOU 2020:10) låg som grund till den havsmiljöpolitiska inriktning som regeringen presenterade i denna proposition.

I propositionen föreslog regeringen "... en inriktning för havsmiljöpolitiken. Regeringen föreslår två övergripande principer som ska gälla för havsmiljöarbetet framöver: att ekosystemansatsens tillämpning ska stärkas samt att övergödningen ska minska. Därutöver föreslår regeringen hur Sverige ska fortsätta arbeta internationellt för regleringar och kontroll av farliga ämnen så att tillförseln av farliga ämnen till havsmiljön minskar. Regeringen föreslår även att Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att bidra till att nå den internationella målsättningen om att 30 procent av de marina områdena ska vara skyddade till 2030. Av de skyddade områdena ska en tredjedel vara strikt skyddade, motsvarande 10 procent."[752]

Därtill skrev regeringen att "Propositionen innehåller också regeringens bedömningar av kopplingar mellan havet och klimatförändringar samt hur en förbättrad helhetssyn, i såväl planering som genomförande, mellan åtgärdsprogrammen för vattenförvaltningen och åtgärdsprogrammet för havsmiljön ska ge ett effektivare åtgärdsarbete från källa till hav och hur arbetet för att minska övergödningen ska bedrivas. Vidare lämnar regeringen sin bedömning av hur en hållbar fiskförvaltning samt förvaltning av predatorer ska kunna integreras starkare i, och växelverka med, havsmiljöarbetet. Regeringen lämnar också sin bedömning av hur sjöfartens påverkan på havsmiljön ska kunna minskas."[753]

I avsnittet om reglering av fiske utanför skyddade områden för att bevara naturvärden och ekosystemtjänster bedömde regeringen att "Det bör tas fram permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske inom hela området upp till 12 nautiska mil från baslinjen i svensk territorialzon i Östersjön från Skanör till Haparanda, inklusive

[751] Regeringsförklaringen 2025 - Regeringen.se
[752] Prop. 2023/24:156, s.1
[753] Prop. 2023/24:156, s.1

Öland och Gotland. Det finns ett behov av att ta bort eller drastiskt minska de s.k. inflyttningsområdena innanför trålgränsen och ett behov av att inrätta områden utanför 12 nautiska mil där visst fiske kan behöva begränsas, i synnerhet för att skydda lekansamlingar av strömming och andra kustfiskbestånd."[754] Vidare skrev den att "Miljömålsberedningens förslag överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredningens bedömning är dock att trålgränsen bör flyttas ut till 12 nautiska mil från och med Ålands hav ned till Kalmarsund, med fokus på Stockholms skärgård."[755] Utflyttningen av trålgränsen som regeringen föreslog innefattade således en större del av den svenska kusten än den som beredningen föreslog.

Regeringen skrev därtill att "Vissa steg i denna riktning har redan tagits i pågående regeringsuppdrag till Havs- och vattenmyndigheten, som innebär tidsbegränsade vetenskapliga försök som motsvarar att flytta ut trålgränsen i försöksområden. Regeringen bedömer att hela det svenska sjöterritoriet i Östersjön bör omfattas på en permanent basis."[756] Den menade att "Regeringens bedömning bygger vidare på pågående tidsbegränsade uppdraget och innebär att permanenta åtgärder i hela Sveriges sjöterritorium i Östersjön bör införas inklusive att permanent ta bort eller drastiskt minska de s.k. inflyttningsområdena för storskaligt pelagiskt fiske."[757]

Angående bottentrålning innanför trålgränsen meddelade den att "Regeringen avser att gå vidare med förslagen i betänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20). Förslagen innebär ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen, liksom när och hur eventuella undantag från ett förbud mot bottentrålning i dessa områden ska kunna beviljas."[758]

Att regeringen lagt fram Havsmiljöpropositionen, **prop. 2023/24:156,** omnämndes i proposition 2024/25:1 *Budgetpropositionen för 2025 - Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*.[759]

Utöver ovanstående propositioner presenterade regeringen även andra propositioner gällande trålfiske. Den förra regeringens utredning om Reglering av fisket för att skydda marina skyddade områden (**Dir. 2022:22**) resulterade i två betänkanden som den nuvarande regeringen tog emot. Delbetänkandet *Åtgärder på fiskeområdet för att skydda Natura 2000-områden i havet* (**SOU 2022:66**) redovisades den 2 december 2022. Slutbetänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (**SOU 2023:20**)

[754] Prop. 2023/24:156, s.53
[755] Prop. 2023/24:156, s.53
[756] Prop. 2023/24:156, s.53
[757] Prop. 2023/24:156, s. 54
[758] Prop. 2023/24:156, s.66
[759] Prop. 2024/25:1 Utgiftsområde 20, s.89

redovisades den 15 maj 2023. Dessa låg till grund för två propositioner som regeringen överlämnade till riksdagen.

Den 8 oktober 2024 lämnade regeringen **proposition 2024/25:24** *Naturvårdshänsyn vid fiske i havet för att skydda Natura 2000-områden* till riksdagen. Regeringen föreslog lagändringar i fiskelagen (1993:787) som innebar att "bemyndigandet att meddela föreskrifter om vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen vid fiske utvidgas på så sätt att föreskrifter ska få meddelas även om de är så ingripande att fisket avsevärt försvåras. Detta ska gälla om föreskrifterna behövs för att förhindra att fiske i havet medför en försämring av den livsmiljö eller de livsmiljöer som avses att skyddas i ett Natura2000-område. Det ska också gälla om föreskrifterna behövs för att förhindra att sådant fiske medför att den art eller de arter som avses att skyddas i ett Natura2000-område utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna."[760] Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 mars 2025. Regeringen gjorde det på så vis möjligt att begränsa trålfiske i Natura 2000-områden.

Den 22 januari 2025 lämnade regeringen **proposition 2024/25:81** *Förbud mot bottentrålning i marint skyddade områden* till riksdagen. Slutbetänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20) utgjorde en grund till propositionen. Propositionen behandlade "det lagförslag i betänkandet som innebär att bemyndigandet i 20 § fiskelagen utvidgas för att möjliggöra ett generellt förbud mot bottentrålning."[761]

Regeringen föreslog att "Bemyndigandet att meddela föreskrifter om vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen vid fiske ska utvidgas på så sätt att föreskrifter om förbud mot fiske med redskap som släpas i botten ska få meddelas även om de är så ingripande att fisket avsevärt försvåras. Detta ska gälla om föreskrifterna avser fiske i marina nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden eller Natura 2000-områden."[762]

Som skäl till förslaget skrev regeringen att "Regeringen konstaterar mot denna bakgrund att ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden inte kan införas med stöd av det befintliga bemyndigandet i 20 § första stycket fiskelagen. För att göra det möjligt att införa regler om ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden behöver alltså bemyndigandet utvidgas på så sätt att det görs ett undantag från begränsningsregeln för föreskrifter om förbud mot sådant fiske. En sådan förändring är en förutsättning för att regeringen ska kunna gå vidare med utredningens förslag om att föra in bestämmelser om ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför den s.k. trålgränsen i

[760] Prop. 2024/25:24, s.1
[761] Prop. 2024/25:81, s.8
[762] Prop. 2024/25:81, s.8

fiskeförordningen, i enlighet med det som regeringen har aviserat i propositionen Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (se prop. 2023/24:156 s. 66).”[763]

Vidare skrev regeringen att “Utredningen har gjort bedömningen att ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden bör gälla i marina nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden och Natura 2000-områden. Regeringen instämmer i denna bedömning, eftersom det i allt väsentligt är dessa former av områdesskydd som tillämpas för att skydda marina miljöer. Undantaget från begränsningsregeln bör därför gälla i fråga om föreskrifter om förbud mot fiske med redskap som släpas i botten i sådana områden i havet som har förklarats som nationalpark eller naturreservat, utgör biotopskyddsområde eller har förtecknats enligt bestämmelserna i 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken.”[764]

Uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten att "genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur.” som gavs under den förra mandatperioden har funnits kvar under denna mandatperiod. I myndighetens regleringsbrev för 2023 utökades uppdraget “till att omfatta resterande delar av det svenska territorialhavet. Området ska inkludera delområde 25 för att inkludera samtliga förvaltningsområden för sill och strömming i Östersjön, men exkludera Halland och Västra Götaland från uppdraget. Havs- och vattenmyndigheten ska fortsatt kunna möjliggöra att ett visst yrkesfiske kan bedrivas.”[765]

I regleringsbrevet för 2025 gav regeringen myndigheten i uppdrag att “ta fram underlag för internationella samråd för att flytta ut trålgränsen för pelagiskt fiske för fiskefartyg över 24 meter i längd som fiskar med aktiva redskap till 12 nautiska mil utanför baslinjen i svenska territorialhavet i Östersjön från Skanör till Haparanda, inklusive Öland och Gotland.” Uppdraget omfattade även “att identifiera områden utanför 12 nautiska mil där visst fiske kan behöva begränsas för att skydda lekansamlingar av sill och kustfiskbestånd.” Detta skulle redovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2025.[766] Tiden förlängdes sedan till den 30 april 2025.[767] Regeringen gav också Havs-

[763] Prop. 2024/25:81, s.12
[764] Prop. 2024/25:81, s.13
[765] Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev 2023, regeringsbeslut 22 december 2022: Regleringsbrev 2023 Myndighet Havs- och vattenmyndigheten - Statskontoret
[766] Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev, regeringsbeslut den 19 december 2024: Regleringsbrev 2025 Myndighet Havs- och vattenmyndigheten - Statskontoret
[767] Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev 2025, regeringsbeslut den 19 juni 2025: Ändringsbeslut 2025-06-19 Myndighet Havs- och vattenmyndigheten - Statskontoret

och vattenmyndigheten i uppdrag att ta bort eller drastiskt minska inflyttningsområdena innanför trålgränsen, vilket skulle redovisas senast den 30 november 2025.[768] Uppdraget omnämndes i proposition 2023/24:1 *Budgetpropositionen för 2024 - utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.*[769]

Havs- och vattenmyndigheten har på uppdrag av regeringen "beslutat om ett vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i en del av centrala Östersjön." Mer konkret innebar detta att "pelagiskt trålfiske förbjuds innanför 12 nautiska mil från norra Öland till Norra egentliga Östersjön" från den 1 februari 2025 till den 30 april 2027.[770]

Den 9 februari 2026 presenterade regeringen *En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemstjänster* (**KN2026/00242**). Strategin togs fram med anledning av att alla parter till FN:s konvention om biologisk mångfald enligt beslut ska ha uppdaterade nationella strategier kopplat till det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald. En utflyttad trålgräns är omnämnd i strategin. Regeringen skrev att den beslutat om ändringar i fiskeförordningen som innebär att ett generellt förbud mot bottentrålning, med möjlighet till vissa undantag, införs i marina skyddade områden innanför trålgränsen. Förbudet träder i kraft den 1 juli 2026. Havs- och vattenmyndigheten redovisade den 20 maj 2025 ett uppdrag att ta fram underlag för internationella samråd för att flytta ut trålgränsen för sill och skarpsillstrålare över 24 meter till 12 sjömil i hela Östersjön. Regeringen har även gett Havs- och vattenmyndigheten ett uppdrag att stänga undantagsområden för trålning innanför trålgränsen, med möjlighet till begränsade undantag (Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev 2025)."[771]

Motioner

9.3.1 Regeringspartierna

9.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att flytta ut trålgränsen 12 sjömil.

---

[768] Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev 2025, regeringsbeslut den 19 december 2024: Regleringsbrev 2025 Myndighet Havs- och vattenmyndigheten - Statskontoret
[769] Proposition 2023/24:1 Utgiftsområde 20, s.56
[770] Utökat trålfiskeförbud i Östersjön från den 1 februari - Regeringen.se
[771] En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemstjänster (KN2026/00242), s.26

9.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att flytta ut trålgränsen 12 sjömil.

9.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att flytta ut trålgränsen 12 sjömil.

9.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

9.3.2.1 Socialdemokraterna

I **kommittémotion 2022/23:2072** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel" skrev partiet att "Frågan om trålgränsen är viktig, inte minst i ambitionen att värna en hållbar fiskeförvaltning. Vi socialdemokrater ser det som mycket angeläget att trålgränsen flyttas ut för industriellt fiske, men att det också är viktigt att förändringar sker med stöd i vetenskapliga underlag och i samverkan med berörda länder. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har givit Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur." Vidare framförde partiet att "Den socialdemokratiska regeringen arbetade aktivt med att stärka förutsättningarna för fisket, genom bland annat en utflytt av trålgränsen på prov, satsningar på rent hav-projekt samt satsningarna inom ramen för Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet som bidrar till långsiktigt goda fiskbestånd."[772]

En liknande skrivning förekom i **kommittémotion 2023/24:2628** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel" där partiet skrev att "Vi prioriterar det småskaliga kustnära fisket och arbetar för att flytta ut trålgränsen för industriellt fiske, med vetenskapliga underlag som stöd."[773]

Detsamma gällde i **kommittémotion 2024/25:3108** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel". I motionen skrev partiet att "Vidare vill vi permanent flytta ut trålgränsen i Östersjön till förmån för humankonsumtionsfiske. Trålgränsen bör flyttas ut i samråd med övriga länder. Genom att flytta ut gränsen för både svenska och utländska fartyg kan vi ge

[772] Motion 2022/23:2072, s.12
[773] Motion 2023/24:2628, s.13

strömmingen och sillen bättre chanser att återhämta sig. Dessutom gynnar vi Sveriges småskaliga fiske och våra kustsamhällen."[774]

I yrkande 56 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samarbeta med övriga länder för att permanent flytta ut trålgränsen i Östersjön till förmån för humankonsumtionsfiske och tillkännager detta för regeringen."[775]

Yrkande 56 behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU19**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

Samma skrivning som ovan förekom i **kommittémotion 2025/26:3733** av Åsa Westlund m.fl. "Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel."[776]

I **motion 2025/26:3733** yrkande 61 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samarbeta med övriga länder för att permanent flytta ut trålgränsen i Östersjön till förmån för humankonsumtionsfiske och tillkännager detta för regeringen."[777]

Yrkande 61 behandlas i Miljö- och jordbruksutskottet, betänkande **2025/26:MJU11**. När det här skrivs har betänkandet ännu inte behandlats i plenum. Senaste beredning i utskottet var den 5 februari 2026. Kammaren väntas debattera betänkandet den 26 februari 2026. Beslut är planerat till den 4 mars 2026.

I **motion 2024/25:3300** av Mikael Damberg m.fl. "med anledning av skr. 2024/25:66 Sveriges genomförande av Agenda 2030" anförde motionärerna att "Vi socialdemokrater har länge arbetat för att skydda känsliga områden från bottentrålning."[778] Därefter skrev det att "Regeringen planerar att gå vidare med förslag om ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen. Men en stor del av de skyddade områdena ligger utanför trålgränsen. Vilka åtgärder regeringen planerar att genomföra utanför trålgränsen saknas i skrivelsen."[779]

I motionens enda yrkande föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för hur regeringen ska skärpa sitt arbete för att nå Agenda 2030-målen, bl.a. genom åtgärder i linje med de förslag som nämns i denna motion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."

---

[774] Motion 2024/25:3108, s.19
[775] Motion 2024/25:3108, s.4
[776] Motion 2025/26:3733, s.19
[777] Motion 2025/26:3733, s.5
[778] Motion 2024/25:3300, s.8
[779] Motion 2024/25:3300, s.8

Yrkandet behandlades i Finansutskottet, **betänkande 2024/25:FiU17**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:3321** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. ”med anledning av prop. 2024/25:81 Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden” skrev motionärerna att ”Ett viktigt steg för att skydda våra fiskbestånd är att införa ett generellt förbud mot bottentrålning i skyddade områden. I stället bör fisket övergå till mer hållbara alternativ. Bottentrålningen skadar viktiga livsmiljöer på havsbottnen och kan ge stora bifångster som skadar bestånden av fisk och skaldjur. Vi socialdemokrater har länge arbetat för detta och välkomnar därför regeringens förslag om att möjliggöra ett sådant förbud.”[780]

Partiet skrev därefter att “Men tyvärr är förslaget begränsat till skyddade områden innanför trålgränsen. För att på riktigt skydda våra fiskbestånd och andra marina resurser är det avgörande att förbudet utvidgas till att även gälla utanför trålgränsen, där en stor del av våra skyddade områden finns. Här behöver regeringen omedelbart inleda förhandlingar med andra berörda länder inom EU. Vi menar därför att regeringen behöver återkomma med förslag om ett bredare förbud mot bottentrålning som även innefattar känsliga områden utanför trålgränsen.”[781]

I yrkande 1 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om förbud mot bottentrålning i alla skyddade områden i ekonomisk zon genom förhandling med andra EU-länder och tillkännager detta för regeringen”. I yrkande 2 föreslog det att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att undantag från det generella förbudet endast beviljas i särskilda fall och tillkännager detta för regeringen.”[782]

Yrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU13**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:106** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. “med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske” skrev motionärerna att “Ytterligare en viktig åtgärd för att vända utvecklingen i Östersjön är att flytta ut trålgränsen för att skydda strömmingen och sillen. Det har konstaterats av en stor grupp forskare. När regeringen presenterade propositionen vid en presskonferens den 4 juni var klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari tydlig med att trålgränsen ska flyttas ut med 12 nautiska mil från Skanör till Haparanda inklusive Öland och Gotland. I propositionen saknas dessvärre skarpa förslag om detta. I stället anger regeringen att det ”bör tas fram permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske inom hela området upp till 12 nautiska mil från baslinjen i svensk territorialzon i Östersjön”. Med begrepp som ”bör” och

[780] Motion 2024/25:3321 s.1
[781] Motion 2024/25:3321, s.2
[782] Motion 2024/25:3321, s.1

”regleringar” är det otydligt vad regeringen faktiskt menar. Därtill kan formuleringen ”upp till 12 nautiska mil” tolkas på vitt skilda sätt. Vi förutsätter att det sagda ordet gäller. Regeringen måste därför omgående inleda förhandlingar med berörda länder för att säkerställa att trålgränsen flyttas ut till 12 nautiska mil utan undantag.”[783]

Vidare skrev partiet att “Ett annat viktigt steg för att skydda fiskebestånden är att införa förbud mot bottentrålning i skyddade områden, vilket tydligt rekommenderas av forskningen. Men inte heller om detta har regeringen lagt fram skarpa förslag. I stället skriver regeringen att den ”avser att gå vidare med förslagen i betänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20)”. I propositionen framgår varken hur eller när regeringen avser att gå vidare med förslagen. Vidare berör förslagen bara skyddade områden innanför trålgränsen. Flera skyddade områden finns utanför trålgränsen och det är av stor vikt att vidta åtgärder även för dessa områden. Här krävs förhandlingar med andra berörda länder. Därmed behöver regeringen utveckla sina avsikter gällande förbud mot bottentrålning.”[784]

I yrkande 4 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående bör inleda förhandlingar med berörda länder för att säkerställa att trålgränsen flyttas ut till 12 nautiska mil utan undantag och tillkännager detta för regeringen”.[785]

Yrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

Utöver detta framförde Socialdemokraterna ett behov av att skydda känsliga områden från bottentrålning i flera motioner och lade fram yrkanden om det. Dessa återfanns i **motionerna 2022/23:2073, 2023/24:2629**, **2024/25:3108,** och **2025/26:3733**.

9.3.2.2 Sverigedemokraterna

I **kommittémotion 2022/23:969** av Martin Kinnunen m.fl. “Svenskt fiske och vattenbruk” skrev motionärerna att “Sverigedemokraterna står bakom utskottsförslaget som klubbades i riksdagen 2021 om att tillfälligt flytta ut trålgränserna för större fartyg från fyra till 24 nautiska mil. Trålgränserna flyttas ut tillfälligt fram till 2027 för att sedan utvärdera effekterna vad gäller biomassa och fiskebestånd.” Vidare skrev partiet att ”Då trålgränsen för storskaligt trålfiske flyttas ut, kan den småskaliga näringsgrenen fiskare få större möjlighet att kunna fortleva och utveckla fisket som den anrika näringsgren den är och vars yrkeskunskap i många fall förts vidare från en generation till en annan. Tillsammans med det inre vattnet utgör

[783] Motion 2024/25:106, s.3
[784] Motion 2024/25:106, s.3
[785] Motion 2024/25:106, s.1

territorialhavet Sveriges sjöterritorium, där vi har full suveränitet och därmed torde ges denna möjlighet."[786]

Angående bottentrålning skrev partiet att "Det finns skilda uppfattningar om bottentrålning, men många aktörer hävdar att bottentrålning skadar de marina ekosystemen. Det bör därför utredas hur bottentrålning i kustnära områden kan minska, till förmån för mer selektivt fiske, utan att branschen drabbas. Det är dock inte sverigedemokratisk politik att radera ut en hel bransch genom förbud eller alltför långtgående regleringar."[787]

I yrkande 5 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda en dialog med Finland respektive Danmark om att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil för större fartyg och tillkännager detta för regeringen." I yrkande 8 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur bottentrålning i kustnära områden kan minska, till förmån för mer selektivt fiske, och tillkännager detta för regeringen."[788]

Yrkandena 5 och 8 behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2022/23:MJU14**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2023/24:402** av Beatrice Timgren m.fl. "Svenskt fiske och vattenbruk" skrev motionärerna att "Riksdagen klubbade 2021 ett utskottsförslag som stöds av Sverigedemokraterna om att temporärt utöka trålgränserna för större fartyg från 4 till 24 nautiska mil. Sverigedemokraterna välkomnar regeringens arbete för att verkställa detta beslut och vill se att trålgränsen faktiskt flyttas ut så snart som möjligt. Det är dock viktigt att utformningen av trålgränsens förflyttning gör det möjligt att utvärdera effekterna på biomassa och fiskbestånd."[789]

Vidare skrev partiet att "Flytten av trålgränsen för storskaligt trålfiske kan ge den småskaliga fiskeindustrin en bättre möjlighet att överleva och utveckla sig som den anrika näring den är. Detta kommer att stärka yrkeskunskapen inom fisket och göra det möjligt för nästa generation att ta vid. Det inre vattnet och territorialhavet utgör Sveriges sjöterritorium, där vi har full suveränitet och därmed en möjlighet att förvalta fiskeresurserna på ett hållbart sätt."[790]

Angående bottentrålning skrev partiet att "Det finns skilda uppfattningar om bottentrålning, men många aktörer hävdar att bottentrålning skadar de marina ekosystemen. Det bör därför utredas hur bottentrålning i kustnära områden kan

[786] Motion 2022/23:969, s.5
[787] Motion 2022/23:969, s.6
[788] Motion 2022/23:969, s.1
[789] Motion 2023/24:402, s.7
[790] Motion 2023/24:402, s.7

minska, till förmån för mer selektivt fiske, utan att branschen drabbas. Det är dock inte sverigedemokratisk politik att radera ut en hel bransch genom förbud eller alltför långtgående regleringar.”[791]

I yrkande 6 att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gynna kustnära fiske och verka för mindre bottentrålning i kustområden och tillkännager detta för regeringen.”[792]

Yrkande 6 behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2023/24:MJU10**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:1369** av Martin Kinnunen m.fl. “Svenskt fiske och vattenbruk” återkom skrivningarna ovan och motionärerna skrev att “Riksdagen klubbade 2021 ett utskottsförslag som stöds av Sverigedemokraterna om att temporärt utöka trålgränserna för större fartyg från 4 till 24 nautiska mil. Sverigedemokraterna välkomnar regeringens arbete för att verkställa detta beslut och vill se att trålgränsen faktiskt flyttas ut så snart som möjligt. Det är dock viktigt att utformningen av trålgränsens förflyttning gör det möjligt att utvärdera effekterna på biomassa och fiskbestånd. Detta är avgörande för att öka kunskapen om hur man på sikt kan skydda Östersjöns sill- och strömmingsbestånd samt stödja det småskaliga traditionella kustfisket.”[793]

Motionärerna skrev även att “Flytten av trålgränsen för storskaligt trålfiske kan ge den småskaliga fiskeindustrin en bättre möjlighet att överleva och utveckla sig som den anrika näring den är. Detta kommer att stärka yrkeskunskapen inom fisket och göra det möjligt för nästa generation att ta vid. Det inre vattnet och territorialhavet utgör Sveriges sjöterritorium, där vi har full suveränitet och därmed en möjlighet att förvalta fiskeresurserna på ett hållbart sätt.”[794]

Gällande bottentrålning skrev partiet att “Det finns skilda uppfattningar om bottentrålning, men många aktörer hävdar att bottentrålning skadar de marina ekosystemen. Det bör därför utredas hur bottentrålning i kustnära områden kan minska, till förmån för mer selektivt fiske, utan att branschen drabbas. Det är dock inte sverigedemokratisk politik att radera ut en hel bransch genom förbud eller alltför långtgående regleringar.”[795]

---

[791] Motion 2023/24:402, s.8
[792] Motion 2023/24:402, s.1
[793] Motion 2024/25:1369, s.7
[794] Motion 2024/25:1369, s.7
[795] Motion 2024/25:1369, s.8

I yrkande 6 föreslog de att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gynna kustnära fiske och verka för mindre bottentrålning i kustområden och tillkännager detta för regeringen."[796]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU19**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

Därutöver förekom det i motion **2022/23:969, 2023/24:402** och **2024/25:1369** även skrivningar och förslag om att "införa ett förbud mot storskalig trålning i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken, kan Sverige och Finland tillsammans arbeta för att skydda fiskbestånden och stödja den lokala fiskenäringen."[797]

I **kommittémotion 2024/25:124** av Martin Kinnunen m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev partiet att "Sverigedemokraterna välkomnar regeringens proposition om inriktningen för havsmiljöpolitiken."[798] Partiet skrev inget om trålgränsen i motionen.

9.3.2.3 Vänsterpartiet

I **kommittémotion 2024/25:56** av Andrea Andersson Tay m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev motionärerna att "Regeringen har ett pågående regeringsuppdrag till Havs- och vattenmyndigheten, som innebär tidsbegränsade försök som motsvarar att flytta ut trålgränsen i försöksområden. I propositionen gör regeringen bedömningen att det bör tas fram permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske inom hela området upp till 12 nautiska mil från baslinjen i svensk territorialzon i Östersjön. För att uppnå en ekosystembaserad förvaltning med tydligare fiskeregleringar anser Vänsterpartiet att det behövs skapare och tydligare åtgärder som omfattar hela Sveriges kustområden och marina skyddade områden."[799]

Vidare skrev partiet att "Nu har flera röster höjts för att flytta ut trålgränsen ytterligare och miljörörelsen tillsammans med delar av yrkesfisket tycks eniga i att det är ett förslag man vill se bli verklighet. Vänsterpartiet anser att detta är en lämplig åtgärd för att begränsa de negativa effekterna av bottentrålning." Därtill skrev partiet att "Regeringen ska verka för utflyttad trålgräns för både bottentrålning och pelagisk trålning till 12 sjömil längs hela Sveriges kust med möjlighet att avsätta begränsade trålområden där miljöpåverkan är ringa. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[800]

---

[796] Motion 2024/25:1369, s.1
[797] Motion 2022/23:969, s.6; Motion 2023/24:402, s.7; Motion 2024/25:1369, s.7
[798] Motion 2024/25:124, s.1
[799] Motion 2024/25:56, s.11
[800] Motion 2024/25:56, s.11

Partiet utvecklade avsnittet om trålgränsen med att "Sverige har i dag bilaterala fiskeavtal med Norge, Danmark och Finland som ger länderna rätt att fiska i varandras vatten. En utflyttning av trålgränsen skulle därför påverka även dessa länders fiske och måste därför föregås av samråd med dem. Det avtal mellan Sverige och Danmark som omfattar södra Östersjön och Kattegatt slöts 1932 och avtalet med Finland 1975. Stora förändringar har skett i fisket sedan dess. En granskning gjord av tidningen Sveriges Natur visar dessutom att det råder oklarhet om hur avtalet med Danmark ska tolkas. Avtalen med Danmark och Finland bör därför omförhandlas eller sägas upp. Regeringen bör omförhandla, alternativt säga upp, fiskeavtalen med Danmark och Finland för att möjliggöra en utflyttning av trålgränsen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[801]

I yrkande 8 förslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för utflyttad trålgräns för både bottentrålning och pelagisk trålning till 12 sjömil längs hela Sveriges kust med möjlighet att avsätta begränsade trålområden där miljöpåverkan är ringa och tillkännager detta för regeringen." I yrkande 9 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör omförhandla, alternativt säga upp, fiskeavtalen med Danmark och Finland för att möjliggöra en utflyttning av trålgränsen och tillkännager detta för regeringen."[802]

Yrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:1928** av Andrea Andersson Tay m.fl. "Hållbart och rättvist fiske" förekom liknande skrivningar som i motion **2024/25:56** och partiet hänvisade till den motionen för förslag om en utflyttad trålgräns.[803]

Vänsterpartiet har därutöver föreslagit förbud mot icke-skonsam bottentrålning, att skapa trålningsområden, begränsa bottentrålning i tid och rum, generellt fiskeförbud och trålfiskestopp för torsk och strömming i **motion 2024/25:3365**, **2024/25:3325**, **2024/25:1928, 2024/25:56** och **2025/26:2784**.

9.3.2.4 Centerpartiet

I **kommittémotion 2022/23:843** av Daniel Bäckström m.fl. "Hållbara gröna och blå näringar" skrev motionärerna att "Centerpartiet vill se en utveckling där en ökad andel av den fisk som förs i land går direkt till humankonsumtion. Ett sätt att åstadkomma det är genom ett begränsat industrifiske och att flytta ut trålgränsen till tolv sjömil från baslinjen (territorialgränsen)." Vidare skrev partiet att "Efter ett tillkännagivande

[801] Motion 2024/25:56, s.11-12
[802] Motion 2024/25:56, s.3
[803] Motion 2024/25:1928, s.7

från riksdagen har Havs- och vattenmyndigheten fått i uppdrag av regeringen att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur. Centerpartiet välkomnar detta projekt men anser att den alarmerande tillgången till stor strömming motiverar ett mer omfattande grepp där trålgränsen flyttas ut tolv sjömil längs hela Östersjökusten tills vidare. Samråd behöver därtill inledas med våra nordiska grannländer."[804]

I yrkande 58 ville partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta ut trålgränsen tolv sjömil längs hela Östersjökusten och tills vidare och tillkännager detta för regeringen.".[805]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2022/23:MJU14**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2023/24:2479** av Daniel Bäckström m.fl. "Livskraftiga gröna och blå näringar" skrev motionärerna att "För att stävja industritrålningens påverkan på Östersjöns sill- och strömmingsbestånd uppmanade riksdagen regeringen 2021 att flytta ut trålgränsen, från fyra till tolv sjömil för stora trålare (båtar över 24 m). Ett arbete har sedan påbörjats hos Havs- och vattenmyndigheten med ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön. Dock beräknas arbetet behöva pågå i flera år innan utvärdering och förslag på förvaltningsåtgärder kan bli aktuellt. Givet det akuta läge som det svenska kustfisket och regionala fisket av sill/strömming i Östersjön befinner sig i, så anser Centerpartiet att regeringen under tiden bör verka för ett tillfälligt stopp av allt uttag av sill/strömming med pelagisk industritrålning ur svenska fiskevatten för att värna det svenska yrkesfisket på längre sikt. Ett nationellt beslut om utflyttning av trålgränsen eller ett nationellt beslut om tillfälligt stopp av pelagisk industritrålning av sill/strömming ur svenska fiskevatten skulle enbart gälla svenskt fiske, och inte det fiske våra grannländer bedriver in till fyra sjömil. Centerpartiet ser därför behov av en överenskommelse mellan berörda länder för att regleringarna ska få önskad effekt. Det kommer även att behövas åtgärder för omställning."[806] Det fanns inget yrkande om trålgränsen i motionen.

I **kommittémotion 2024/25:125** av Stina Larsson m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev partiet att "Regeringen föreslår att det tas fram permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske inom hela området upp till 12 nautiska mil. En skrivning som inte alls överensstämmer med det regeringen utlovat med sina uttalanden under

[804] Motion 2022/23:843, s.21
[805] Motion 2022/23:843, s.4
[806] Motion 2023/24:2479, s.10

presskonferenser och i media om att man flyttat ut trålgränsen 12 nautiska mål. En permanent reglering är inte detsamma som ett förbud, även formuleringen ”upp till” öppnar upp för att trålgräns från 12 nautiska mil inte ska gälla överallt. Lägg därtill att man följer upp med att inflyttningszonerna behöver reduceras, vilket implicerar att de kommer att vara kvar och kan fungera som undantag. Likt framgår i propositionen kan Sverige inte heller allena flytta ut trålgränsen utan det behöver ske i samråd med kommissionen och andra medlemsstater.

I yrkande 3 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ytterligare förslag om hur en utflyttad trålgräns kan uppnås och tillkännager detta för regeringen.”[807]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

Liknande skrivningar förekom i **kommittémotion 2024/25:2486** av Stina Larsson m.fl. “Vatten, hav och fiske”. Partiet skrev att “Under våren 2024 presenterade regeringen en proposition för en levande havsmiljö med förslag och löften om att bland annat flytta trålgränsen till tolv nautiska mil utåt i hela Östersjön. Men propositionen i fråga saknar skarpa förslag för att uppnå det regeringen utlovat. Det finns en mycket stor skillnad mellan att införa ett trålförbud i hela svenska territoriet i Östersjön och att ”reglera det pelagiska trålfisket upp till 12 nautiska mil”. Ett nationellt beslut om utflyttning av trålgränsen eller ett nationellt beslut om tillfälligt stopp av pelagisk industritrålning av sill/strömming ur svenska fiskevatten skulle enbart gälla svenskt fiske, och inte det fiske våra grannländer bedriver in till fyra sjömil. Därför krävs det förhandling och dialog inom EU och gentemot grannländerna. Centerpartiet vill se ett skyndsamt arbete med tydliga tidsramar och framförallt ett förtydligande kring vilka regleringar som ska råda.”[808]

Partiet skrev i yrkande 14 att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att trålgränsen ska flyttas ut längs Östersjöns kust och tillkännager detta för regeringen.”[809]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU19**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2025/26:2825** av Stina Larsson m.fl. “Vatten, hav och fiske” skrev partiet att “Det finns en mycket stor skillnad mellan att införa ett trålförbud i hela svenska territoriet i Östersjön och att ”reglera det pelagiska trålfisket upp till 12 nautiska mil”. Ett nationellt beslut om utflyttning av trålgränsen eller ett nationellt beslut om tillfälligt stopp av pelagisk industritrålning av sill/strömming ur svenska

[807] Motion 2024/25:125, s.1
[808] Motion 2024/25:2486, s.6
[809] Motion 2024/25:2486, s.2

fiskevatten skulle enbart gälla svenskt fiske, och inte det fiske våra grannländer bedriver in till fyra sjömil. Därför krävs det förhandling och dialog inom EU och gentemot grannländerna. Centerpartiet vill se ett skyndsamt arbete med tydliga tidsramar och framförallt ett förtydligande kring vilka regleringar som ska råda."[810]

Vidare lyfte motionärerna Havs- och vattenmyndighetens beslut om ett tidsbegränsat förbud för trålfiske efter pelagiska arter inom ett område i centrala Östersjön innanför territorialhavets gräns. Partiet skrev "Centerpartiet ser fram emot att ta del av de utvärderingar som ska göras av effekterna på beståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur och anser att även regeringen bör ta intryck av projektets effekter."[811]

Yrkande 15 anförde att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att trålgränsen ska flyttas ut längs Östersjöns kust och tillkännager detta för regeringen". Yrkande 16 framförde att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta intryck av utvärderingarna från det tvååriga förbud för trålfiske efter pelagiska arter som håller på att genomföras inom ett område i centrala Östersjön och tillkännager detta för regeringen."[812]

Yrkandena 15 och 16 behandlas i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2025/26:MJU11**. När det här skrivs har betänkandet ännu inte behandlats i plenum. Senaste beredning i utskottet var den 5 februari 2026. Kammaren väntas debattera betänkandet den 26 februari 2026. Beslut är planerat till den 4 mars 2026.

Därutöver hade Centerpartiet skrivningar och förslag om förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (**motion 2024/25:3329, 2024/25:2486** och **2023/24:2479**), permanent och generellt förbud mot bottentrålning med undantag (**motion 2022/23:843** och **2024/25:12**). Partiet hade även förslag om att begränsa det storskaliga industrifisket genom stoppad bottentrålning (**motion 2024/25:2954** och **2025/26:3596**) och att söka bilateral överenskommelse med Finland om stopp för storskaligt industrifiske i Bottenviken och Bottenhavet (**motion 2025/26:2825**).

9.3.2.5 Miljöpartiet

I **kommittémotion 2022/23:2265** av Emma Nohrén m.fl. "Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel" skrev motionärerna att "Trålgränsen för fisket måste omgående flyttas ut till 12 nautiska mil längs hela kusten, inga dispenser ska ges, och ett generellt förbud mot bottentrålning bör införas."[813] Denna skrivning

[810] Motion 2025/26:2825, s.8
[811] Motion 2025/26:2825, s.9
[812] Motion 2025/26:2825, s.2
[813] Motion 2022/23:2265, s.3

förekom även i motion **2023/24:2671**[814]**, 2025/26:3506**[815], **2022/23:2275**[816] och **2022/23:2383**[817].

I **kommittémotion 2023/24:2671** av Emma Nohrén m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur" skrev partiet även att "Inom ramen för anslag 1:11 vill vi öronmärka en satsning på 60 miljoner för ett omställningsstöd till hållbart fiske. Miljöpartiet vill flytta ut trålgränsen maximalt och stoppa allt industriellt fiske på svenska vatten. Stödet riktas till de fiskare som berörs av ett trålstopp för att mildra konsekvenserna, bidra till att ersätta förlorad inkomst och användas för redskapsutveckling eller [818]" OBJ Samma skrivning förekom i **motion 2025/26:3506, 2024/25:3048** och **2023/24:2689**.

I **partimotion 2022/23:2110** av Per Bolund m.fl. "En kraftfull naturpolitik för starka ekosystem, biologisk mångfald och ökad klimatnytta" skrev partiet att "Sverige bör omgående införa ett totalstopp för industriellt fiske på svenska vatten och flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil längs hela den svenska kusten; inga dispenser ska ges."[819]

I yrkande 35 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående införa ett totalstopp för industriellt fiske på svenska vatten genom att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil längs hela den svenska kusten och tillkännager detta för regeringen".[820]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2022/23:MJU14.** Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

Samma skrivning som ovan förekom i **partimotion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl. "Grön samhällsomställning".[821]

I yrkande 92 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående införa ett totalstopp för industriellt fiske på svenska vatten genom att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil längs hela den svenska kusten och tillkännager detta för regeringen."[822]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet**, betänkande 2023/24:MJU10.** Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

---

[814] Motion 2023/24:2671, s.11
[815] Motion 2025/26:3506, s.10
[816] Motion 2022/23:2275, s.58
[817] Motion 2022/23:2383, s.25
[818] Motion 2023/24:2671, s.11
[819] Motion 2022/23:2110, s.13
[820] Motion 2022/23:2110, s.4
[821] Motion 2023/24:996, s.22
[822] Motion 2023/24:996, s.9

I **partimotion 2024/25:3037** av Daniel Helldén m.fl. "Kraftsamling för levande hav och vatten" skrev partiet att "För att skydda sill och strömming maximalt på svenska vatten, anser Miljöpartiet att regeringen omgående ska flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil, utan undantag, utanför kusten, vilket även innebär att samtliga så kallade inflyttningsområden skyndsamt måste tas bort. I dagsläget pågår ett omfattande fiske i inflyttningsområdena, detta måste stoppas."[823]

Vidare skrev partiet att "Regeringens proposition innehåller i dagsläget ingen skarp formulering om att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil längs hela ostkusten. Istället talas det bland annat om att det "bör" tas fram "permanenta regleringar", vilket kan innebära något helt annat." och att "Miljöpartiet anser vidare att regeringen måste omformulera uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten från ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt till en permanent utflyttning av trålgränsen längs hela ostkusten."[824] Partiet skrev även att "Miljöpartiet anser att Sverige ska återkalla undantagen för trålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen så att trålning i skyddade områden upphör. Därutöver måste ett förbud mot trålning i marina skyddade områden införas. Regeringen måste även aktivt verka för ett trålförbud i samtliga formellt skyddade marina områden utanför trålgränsen, i svensk ekonomisk zon."[825]

I yrkande 76 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående ska flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil, utan undantag, utanför kusten, vilket även innebär att samtliga s.k. inflyttningsområden skyndsamt ska tas bort och tillkännager detta för regeringen." och i yrkande 77 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste omformulera uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten från ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt till en permanent utflyttning av trålgränsen längs hela ostkusten och tillkännager detta för regeringen."[826]

Vidare föreslog partiet i yrkande 86 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska återkalla undantagen för trålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen samt aktivt verka för ett trålförbud i samtliga formellt skyddade marina områden utanför trålgränsen och tillkännager detta för regeringen."[827]

Samtliga tre yrkanden behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

---

[823] Motion 2024/25:3037, s.30
[824] Motion 2024/25:3037, s.30
[825] Motion 2024/25:3037, s.32
[826] Motion 2024/25:3037, s.11
[827] Motion 2024/25:3037, s.11

I **kommittémotion 2023/24:1873** av Emma Nohrén m.fl. "För havets och människans framtid" skrev motionärerna att "Miljöpartiet har i åratal tryckt på för att minska fisketrycket och förbjuda industritrålarna." Vidare skrev partiet att "Ansvarig myndighet kan ex. använda sig av artikel 20 tillsammans med artikel 8 i CFP, som ger Sverige möjlighet att i svenska territorialvatten förvalta fisket på ett annorlunda sätt i lekområden och ex. enbart tillåta fiske med vissa redskap i vissa områden för att skydda fiskarter eller ekosystem och flytta ut trålgränsen."[828]

I yrkande 22 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta bort alla undantag från trålgränsen, de s.k. inflyttningsområdena, och hålla en strikt trålgräns på 12 nautiska mil utanför kusten och tillkännager detta för regeringen".[829]

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2023/24:MJU10**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:142** av Emma Nohrén m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" skrev motionärerna att "För att skydda sill och strömming maximalt på svenska vatten anser Miljöpartiet att regeringen omgående ska flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil, utan undantag, utanför kusten, vilket även innebär att samtliga s.k. inflyttningsområden skyndsamt måste tas bort. I dagsläget pågår ett omfattande fiske i inflyttningsområdena, och detta måste stoppas." och att "Miljöpartiet anser vidare att regeringen måste omformulera uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten från ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt till en permanent utflyttning av trålgränsen längs hela ostkusten."[830]

Angående regeringens bedömning av permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske i svensk territorialzon i Östersjön och inflyttningsområdena innanför trålgränsen skrev partiet att "Miljöpartiet anser att regeringens bedömning är otydlig och går att tolka på en mängd olika sätt. I detta kritiska läge för sill och strömming är det av yttersta vikt att ge tydliga styrsignaler till myndigheterna."[831]

Partiet skrev även att "Miljöpartiet vill även att regeringen förtydligar hur bottentrålning i skyddade områden ska förbjudas. Ingen tydlig skrivning finns i propositionen i dagsläget, men frågan fick stort utrymme på regeringens presskonferens och i medierna. Miljöpartiet vill att undantagen för trålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen återkallas, så att trålning i skyddade områden upphör. Därutöver måste ett förbud mot trålning i marina skyddade områden införas.

---

[828] Motion 2023/24:1873, s.9
[829] Motion 2023/24:1873, s.2
[830] Motion 2024/25:142, s.19
[831] Motion 2024/25:142, s.19

Regeringen måste även aktivt verka för ett trålförbud i samtliga formellt skyddade marina områden utanför trålgränsen i svensk ekonomisk zon.”[832]

I yrkande 39 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående ska flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil, utan undantag, utanför kusten, vilket även innebär att samtliga s.k. inflyttningsområden skyndsamt ska tas bort och tillkännager detta för regeringen.” I yrkande 40 föreslog det att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste omformulera uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten från ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt till en permanent utflyttning av trålgränsen längs hela ostkusten och tillkännager detta för regeringen.”[833]

Vidare i yrkande 46 föreslog partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska återkalla undantagen för trålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen samt aktivt verka för ett trålförbud i samtliga formellt skyddade marina områden utanför trålgränsen och tillkännager detta för regeringen.”[834]

Yrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2022/23:2383** av Per Bolund m.fl. “med anledning av prop. 2022/23:100 2023 års ekonomiska vårproposition” skrev motionärerna att “. Miljöpartiet vill se ett omedelbart stopp för allt industriellt fiske på svenska vatten och flytta ut den s.k. trålgränsen från dagens 3–4 nautiska mil (M), till 12 M, längs hela kusten för att freda och skydda lek och uppväxtområden. Det kommer att få positiva konsekvenser för hela ekosystemet. Visst fiske för humankonsumtion kan undantas trålförbudet.” Vidare skrev det att “För att mildra konsekvenserna för de fiskare som berörs av ett trålstopp på både ost- och västkusten vill vi därför införa ett omställningsstöd, som kan användas för ersättning för förlorade inkomster, redskapsutveckling och redskapsbyten, och även kan möjliggöra omskolning till annat yrke. Stödet ska riktas till enskilda och vara behovsprövat och därmed inte riktas till de storskaliga sill- och strömmingstrålarna som fiskar för industriella ändamål. Kostnaden beräknas till 60 miljoner kronor för 2023.”[835]

I **partimotion 2023/24:2893** av Daniel Helldén m.fl. “med anledning av prop. 2023/24:100 2024 års ekonomiska vårproposition” skrev motionärerna att “Miljöpartiet vill se ett omedelbart stopp för allt industriellt fiske på svenska vatten och flytta ut den s.k. trålgränsen från dagens 3–4 nautiska mil (M), till 12 M, längs hela kusten för att freda och skydda lek- och uppväxtområden. För att mildra konsekvenserna för de fiskare

[832] Motion 2024/25:142, s.22
[833] Motion 2024/25:142, s.5
[834] Motion 2024/25:142, s.5
[835] Motion 2022/23:2383, s.11

som berörs av ett trålstopp på både ost- och västkusten, vill vi därför införa ett omställningsstöd, som kan användas för ersättning för förlorade inkomster, redskapsutveckling och redskapsbyten. Kostnaden beräknas till 40 miljoner kronor för 2024."[836]

I **partimotion 2024/25:3220** av Amanda Lind m.fl. "Budget för en rättvis omställning – Miljöpartiets budgetmotion för 2025" skrev partiet att "Trålgränsen för fisket måste omgående flyttas ut till 12 nautiska mil längs hela kusten, inga dispenser ska ges, och ett generellt förbud mot bottentrålning bör införas. Sverige bör verka för att EU tar fram en avvecklingsplan för industriell trålning, och det småskaliga kustnära fisket ska samtidigt stöttas." Det skrev även att "Inom ramen för anslag 1:11 vill vi öronmärka en satsning på 60 miljoner för ett omställningsstöd till hållbart fiske. Miljöpartiet vill flytta ut trålgränsen maximalt och stoppa allt industriellt fiske på svenska vatten. Stödet riktas till de fiskare som berörs av ett trålstopp för att mildra konsekvenserna, bidra till att ersätta förlorad inkomst och användas för redskapsutveckling eller redskapsbyten."[837]

I **partimotion 2025/26:3770** av Amanda Lind m.fl. "Sverige förtjänar bättre - Miljöpartiets budgetmotion för 2026" skrev partiet att "Trålgränsen för fisket måste omgående flyttas ut till 12 nautiska mil längs hela kusten; inga dispenser ska ges, och ett generellt förbud mot bottentrålning bör införas. Sverige bör verka för att EU tar fram en avvecklingsplan för industriell trålning, och det småskaliga kustnära fisket ska samtidigt stöttas genom en nationell omfördelning av den tilldelade svenska kvoten."[838] Vidare skrev partiet att "Miljöpartiet vill flytta ut trålgränsen maximalt, längs hela kusten, och stoppa allt industriellt fiske på svenska vatten. För att möjliggöra en utflyttning av trålgränsen och ett stopp för det industriella fisket vill vi införa ett särskilt ekonomiskt stöd, riktat till de fiskare som berörs. Stödet kan ersätta förlorad inkomst och exempelvis möjliggöra redskapsutveckling eller redskapsbyten. Vi vill satsa 60 miljoner kronor på ett sådant omställningsstöd till hållbart fiske för 2026."[839] En liknande skrivning återfanns även i **motion 2024/25:3220**, **2023/24:2893** och **2022/23:2383.**

I **kommittémotion 2025/26:3774** av Emma Nohrén m.fl. "Levande hav och vatten" skrev partiet att "För att skydda sill och strömming anser Miljöpartiet att trålgränsen omedelbart ska flyttas ut till 12 nautiska mil längs hela kusten, utan undantag. Samtliga inflyttningsområden måste samtidigt avskaffas, eftersom ett omfattande fiske fortfarande bedrivs där." Vidare skrev partiet att "Under året har trålgränsen flyttats ut på stora delar av ostkusten, något vi välkomnar. Men det är inte tillräckligt, redan nu ser vi att fisket flyttar till andra delar istället. Regeringen måste därför

[836] Motion 2023/24:2893, s.28
[837] Motion 2024/25:3220, s.50
[838] Motion 2025/26:3770, s.49
[839] Motion 2025/26:3770, s.50

omformulera uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten så att det blir en permanent utflyttning av trålgränsen längs hela ostkusten."[840]

Angående bottentrålning skrev partiet att "Sedan tidigt 2000-tal har flera utredningar föreslagit att paragrafen tas bort, och Havs- och vattenmyndigheten har nyligen visat att den hindrar både ett generellt förbud mot trålning i skyddade områden och en avveckling av undantagen innanför trålgränsen. Miljöpartiet anser, i likhet med Miljömålsberedningen, att 20 § måste ändras så att regeringen eller ansvarig myndighet kan besluta om föreskrifter som balanserar naturvårdens och fiskets intressen."[841]

Därtill skrev partiet att "Sverige har i år ändrat lagstiftningen så att det är möjligt att förbjuda fiske i marina skyddade områden även om det inkräktar på fisket. Nu måste implementeringen ske skyndsamt och vi vill se ett totalt förbud mot bottentrålning i skyddade områden och att undantag endast ges i strikt vetenskapliga syften. Miljöpartiet anser att destruktiva fiskeredskap måste fasas ut och att bottentrålning förbjuds generellt. Sverige bör dessutom verka för trålningsstoppzoner inom EU:s kvotbeslut. Allt fiske i skyddade områden ska tillståndsprövas, och efter en övergångstid bör detta gälla generellt."[842]

I yrkande 24 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att återinföra förbudet mot industritrålning i Östersjön och tillkännager detta för regeringen". I yrkande 30 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående ska flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil, utan undantag, utanför kusten, vilket även innebär att samtliga s.k. inflyttningsområden skyndsamt ska tas bort, och tillkännager detta för regeringen." I yrkande 34 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa generellt trålförbud i skyddade områden och att undantag endast ges för strikt vetenskapliga syften och tillkännager detta för regeringen."

Yrkandena 24, 30 och 34 behandlas i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2025/26:MJU11**.

Därutöver hade Miljöpartiet skrivningar och förslag i parti- och kommittémotioner om att fasa ut destruktiva fiskeredskap och förbjuda bottentrålning, med start i marina skyddade områden men även utanför dessa områden (**motion 2022/23:2110, 2024/25:3037, 2024/25:142, 2024/25:3333, 2024/25:3255**). Det förekom även skrivningar och förslag om att verka för att återinföra förbudet mot industritrålning i Östersjön (**motion 2024/25:3037, 2023/24:1873, 2024/25:142**) och driva att det införs begränsningar

[840] Motion 2025/26:3774, s.16
[841] Motion 2025/26:3774, s.19
[842] Motion 2025/26:3774, s.19

för bottentrålning inom EU:s beslut om fiskekvoter **(motion 2024/25:3037, 2023/24:1873, 2024/25:142, 2025/26:3774**).

9.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Sökord: *trål*, trålgräns*

I Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2022/23:MJU14** behandlades motionerna **2022/23:969** (SD) yrkande 6 och 8, **2022/23:843** (C) yrkande 58, samt **2022/23:2110** (MP) yrkande 35. Utskottet föreslog avslag på samtliga motionsyrkanden. Miljöpartiet reserverade sig tillsammans med Vänsterpartiet i reservation 9. Även Centerpartiet (reservation 10), och Sverigedemokraterna (reservation 14 för yrkande 8) reserverade sig mot förslaget.

Miljö- och jordbruksutskottet skrev i sitt ställningstagande att yrkandena om utflyttning av trålgränsen för närvarande kan lämnas utan åtgärd mot bakgrund av regeringens pågående uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten.[843]

I Miljö- och jordbruksutskottets **betänkande 2023/24:MJU10** behandlades motion **2023/24:402** (SD) yrkande 6, **2023/23:996** (MP) yrkande 92, och **2023/24:1873** (MP) yrkande 22. Motionsyrkandena förbereddes förenklat och utskottet föreslog avslag på samtliga.[844]

I **betänkande 2024/25:FiU17** behandlades motion 2024/25:3300 (S) yrkande 1. Utskottet föreslog avslag och Socialdemokraterna lämnade en reservation (reservation 1).[845]

Betänkande 2024/25:MJU5 behandlade **proposition 2023/24:156** och motion **2024/25:125** (C) yrkande 3, **2024/25:142** (MP) yrkande 39, 40 och 46, **2024/25:3037** (MP) yrkande 76, 77 och 86, **2024/25:106** (S) yrkande 4 och 6, samt **2024/25:56** (V) yrkande 8 och 9. Utskottet föreslog bifall till propositionen och avslag till samtliga motionsyrkanden som behandlades i betänkandet.[846]

Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig mot förslaget. Partierna lämnade gemensamt reservation 25 om utflytt av trålgränsen där partierna yrkade på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen." I reservationen skrev partierna bland annat att "Regeringen ska verka för utflyttad trålgräns för både bottentrålning och pelagisk trålning till 12 sjömil längs hela Sveriges kust med möjlighet att avsätta begränsade trålområden där miljöpåverkan är ringa." Vidare skrev de att "…regeringen måste omformulera uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten från ett tidsbegränsat

[843] Bet. 2022/23:MJU14, s.33
[844] Bet. 2023/24:MJU10, s.67
[845] Bet. 2024/25:FiU17, s.3
[846] Bet. 2024/25:MJU5, s.4

vetenskapligt projekt till en permanent utflyttning av trålgränsen längs hela ostkusten” och att ”Regeringen bör omförhandla, alternativt säga upp, fiskeavtalen med Danmark och Finland för att möjliggöra en utflyttning av trålgränsen.”[847]

Betänkande 2024/25:MJU6 behandlade **proposition 2024/25:24** och utskottet föreslog bifall till propositionen.[848]

Betänkande 2024/25:MJU13 behandlade proposition **2024/25:81** och motion **2024/25:3321** (S) yrkande 1 och 2. Utskottet föreslog bifall till propositionen och avslag på båda motionsyrkandena. Socialdemokraterna (reservation 1) reserverade sig mot förslaget om avslag.[849]

Betänkande 2024/25:MJU19 behandlade motion **2024/25:3108** (S) yrkande 56, **2024/25:1369** (SD) yrkande 6, och **2024/25:2486** (C) yrkande 14. Utskottet föreslog avslag på samtliga motionsyrkanden.

Centerpartiet lämnade en reservation (reservation 9) och det gjorde även Socialdemokraterna (reservation 8) och Sverigedemokraterna (reservation 7).[850]

Utskottsbehandling pågår av **betänkande 2025/26:MJU11** som innefattar **motion 2025/26:3733** (S) yrkande 61, **2025/26:2825** (C) yrkande 15 och 16, och **2025/26:3774** (MP) yrkande 24, 30 och 34.

EU-nämnden

Den **14 oktober 2022** samrådde EU-nämnden och regeringen om Rådets förordning om fastställande för 2023 av fiskemöjligheter i Östersjön. Joar Forsell (L) sade i anförande 71 att “Även vi har en avvikande ståndpunkt som vi följer upp. Vi tycker inte att man har bakat in den i tillräckligt hög grad här. […] Vi menar att det är dags att som en akut åtgärd ha en paus för allt fiske med aktiva redskap, trollning – förlåt, trålning. Trollning får man inte heller ägna sig åt för mycket, eller på havet får man kanske det. Men trålning vill vi inte ha, och det gäller hela Östersjön och alla arter. […] Men i grunden behöver trålfisket stoppas, helt enkelt. Därför följer vi upp vår avvikande ståndpunkt. ”[851]

9.5 Riksdagens behandling

Sökord: *trål*, trålgräns*

[847] Bet. 2024/25:MJU5, s.120
[848] Bet. 2024/25:MJU6, s.3
[849] Bet. 2024/25:MJU13, s.3
[850] Bet. 2024/25:MJU19, s.82-84
[851] EU-nämndens uppteckningar 2022/23:5

Den 20 november 2024 behandlades **proposition 2023/24:156** i kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU5**. Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag. Beslutet fattades med acklamation.[852]

Den 22 januari 2025 behandlades **betänkande 2024/25:MJU6** i kammaren. Det inkluderade behandling av **proposition 2024/25:24**. Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag.[853]

Den 2 april 2025 behandlade kammaren **betänkande 2024/25:MJU13.** Kammarens omröstning behandlade **proposition 2024/24:81**. Utskottet föreslog bifall och kammaren biföll utskottets förslag.[854]

Motioner

Den 11 maj 2023 röstade kammaren om **betänkande 2022/23:MJU14**. I omröstningen behandlades motionerna **2022/23:969** (SD) yrkande 6 och 8, **2022/23:843** (C) yrkande 58, samt **2022/23:2110** (MP) yrkande 35.

Motion **2022/23:2110** yrkande 35, **2022/23:969** (SD) yrkande 6, och **2022/23:843** (C) yrkande 58 behandlades under punkt 6 "Utflyttning av trålgränsen". I utskottet lämnade C en reservation (reservation 10), MP och V lämnade en gemensam (reservation 9) och utskottet föreslog avslag. I kammarens debatt yrkade ledamöterna för MP och V bifall till reservation 9. I kammarens omröstning av denna punkt ställdes utskottets förslag mot reservation 9. Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 62 SD, 56 M, 16 KD, 14 L
För res. 9: 21 V, 14 MP
Avstod: 20 C
Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 3 V, 4 C, 3 KD, 4 MP, 2 L, 1[855]

Motion **2022/23:969** (SD) yrkande 8 behandlades under punkt 8 "Begränsningar av trålfiske i övrigt". Sverigedemokraterna hade lämnat en reservation i utskottet (reservation 14) men yrkade inte bifall till den under debatten i kammaren. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. I kammarens omröstning av denna punkt ställdes utskottets förslag mot reservation 13 (Socialdemokraterna). Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 56 M, 21 V, 20 C, 16 KD, 14 L
För res. 13: 90 S

---

[852] Prot. 2024/25:33, s.94
[853] Prot. 2024/25:60, s.97
[854] Prot. 2024/25:94, s.102
[855] Prot. 2022/23:107, s.55

Avstod: 62 SD, 14 MP
Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 3 V, 4 C, 3 KD, 4 MP, 2 L, 1 -[856]

Den 3 april 2024 röstade kammaren om **betänkande 2023/24;MJU10**. I kammarens omröstning behandlades **motion 2023/24:40**2 (SD) yrkande 6, **2023/23:996** (MP) yrkande 92, och **2023/24:1873** (MP) yrkande 22. Motionerna förbereddes förenklat. Utskottet föreslog avslag på samtliga motionsyrkanden. Kammaren biföll utskottets förslag och beslut fattades med acklamation.

Den 19 mars 2025 röstade kammaren om **betänkande 2024/25:FiU17.** I kammarens omröstning behandlades **motion 2024/25:3300** (S) yrkande 1. Utskottet föreslog avslag och Socialdemokraterna lämnade en reservation (reservation 1). **Motion 2024/25:3300** (S) yrkande 1 behandlades under punkt 1 "Förutsättningar för att genomföra Agenda 2030". I punktens behandling förekom tre reservationer; reservation 1 (S), reservation 2 (V) och reservation 3 (MP). I den första förberedande voteringen ställdes reservation 2 och reservation 3 mot varandra, och kammaren biträdde reservation 2. Därefter ställdes reservation 1 och reservation 2 mot varandra, och kammaren biträdde reservation 1. Huvudvoteringen bestod av utskottets förslag mot reservation 1 (S). Kammaren biföll utskottets förslag[857].

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 62 SD, 60 M, 20 C, 17 KD, 15 L
För res. 1: 93 S, 1 -
Avstod: 21 V, 16 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 3 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 1 L[858]

Den 20 november 2024 röstade kammaren om **betänkande 2024/25:MJU5.** I kammarens omröstning behandlades utöver **proposition 2023/24:156** även motion **2024/25:125** (C) yrkande 3, **2024/25:142** (MP) yrkande 39, 40 och 46, **2024/25:3037** (MP) yrkande 76, 77 och 86, **2024/25:106** (S) yrkande 4, samt **2024/25:56** (V) yrkande 8 och 9. Utskottet föreslog och avslag till samtliga motionsyrkanden som behandlades i betänkandet. I utskottet hade Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnat in en gemensam reservation (reservation 25). I kammaren yrkade inget av de fyra partierna bifall till reservationen. Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.[859]

Den 2 april 2025 behandlade kammaren **betänkande 2024/25:MJU13.** Omröstningen behandlade utöver **proposition 2024/25:81** även motion **2024/25:3321** (S) yrkande 1 och

[856] Prot. 2022/23:107, s.56
[857] Prot. 2024/25:86, s.106
[858] Prot. 2024/25:86, s.107
[859] Prot. 2024/25:33, s.95

2. I utskottet hade Socialdemokraterna (reservation 1) reserverat sig mot förslaget. Utskottet föreslog avslag på båda motionsyrkandena.

Motion 2024/25:3321 (S) yrkande 2 behandlades under punkt 2 "Utformningen av föreskrifter om förbud mot bottentrålning och möjligheten till undantag". Socialdemokraterna yrkade inte bifall till reservation 1 i kammarens debatt. I den förberedande voteringen ställdes reservation 2 (Centerpartiet) mot reservation 3 (Miljöpartiet) och där biträdde kammaren reservation 2. I huvudvoteringen ställdes reservation 2 mot utskottets förslag. Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 62 SD, 60 M, 20 V, 17 KD, 13 L
För res. 2: 1 S, 20 C
Avstod: 92 S, 16 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 4 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 3 L, 1 -[860]

Motion 2024/25:3321 (S) yrkande 1 behandlades under punkt 3 "Ytterligare åtgärder i och utanför marina skyddade områden". Socialdemokraterna reserverade sig till förslaget i utskottet och yrkade bifall till reservationen i kammarens debatt (reservation 4). I den förberedande voteringen ställdes reservation 4 mot reservation 5 (Vänsterpartiet) och kammaren biträdde reservation 4. I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 4. Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 62 SD, 60 M, 17 KD, 13 L
För res. 4: 93 S, 1 -
Avstod: 20 V, 20 C, 16 MP
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 4 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 3 L, 1 -[861]

Den 22 maj 2025 röstade kammaren om **betänkande 2024/25:MJU19.** I kammarens omröstning behandlades **motion 2024/25:3108** (S) yrkande 56, **2024/25:1369** (SD) yrkande 6, och **2024/25:2486** (C) yrkande 14. I utskottet lämnade Centerpartiet en reservation (reservation 9), det gjorde även Socialdemokraterna (reservation 8) och Sverigedemokraterna (reservation 7). Utskottet föreslog avslag på samtliga motionsyrkanden.

Motion 2024/25:3108 (S) yrkande 56 och **2024/25:2486** (C) yrkande 14 behandlades under punkt 5 "Utflyttning av trålgränsen". I voteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 9 (C). Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

---

[860] Protokoll 2024/25:95, s.102
[861] Protokoll 2024/25:94, s.102

För utskottet: 63 SD, 58 M, 18 V, 15 KD, 14 MP, 11 L, 1 -
För res. 9: 1 S, 21 C
Avstod: 88 S, 1 -
Frånvarande: 17 S, 9 SD, 10 M, 6 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 5 L

Lars Mejern Larsson (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Motion 2024/25:1369 (SD) yrkande 6 behandlades under punkt 4 "Begränsningar i fråga om bottentrålning". Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.[862]

Den 26 februari 2026 ska kammaren debattera **betänkande 2025/26:MJU11**. Beslut förväntas den 4 mars 2026. Betänkandet behandlar **motion 2025/26:3733** (S) yrkande 61, **2025/26:2784** (V) yrkande 37, **2025/26:2825** (C) yrkande 15 och 16, och **2025/26:3774** (MP) yrkande 24, 30 och 34.

Interpellationer, frågor och debatt

Den **10 maj 2023** debatterades **betänkande 2022/23:MJU14** i kammaren. I debatten framförde Johanna Hornberger (M) i anförande 118 att "Moderaterna har drivit på för att flytta ut trålgränsen längs Östersjön, och under förra mandatperioden samlade vi sju av åtta partier i riksdagen till att ställa sig bakom dels en flytt av trålgränsen på prov, dels en begränsning av det fiske som tillåts innanför trålgränsen."[863] I en replik i anförande 121 sade Tomas Kronståhl (S) att "Det är positivt att även denna regering testar utflyttning av trålgränsen. Jag tror att det är en viktig åtgärd som behöver verkställas så fort som möjligt, för det börjar bli akut för sillen och strömmingen i Östersjön. Försöket behöver nog inte utredas mycket mer utan sättas i verket. Låt oss säkerställa att det verkligen sker, för det kan göra stor skillnad."[864] Sverigedemokraternas Beatrice Timgren framförde i anförande 151 att "Det är glädjande att det nu pågår arbete för att flytta ut trålgränsen på prov. Det har stort, brett stöd i riksdagen."[865]

I anförande 127, samma debatt, framförde Emma Nohrén (MP) att "Vi i Miljöpartiet säger: Flytta ut trålgränsen nu! Gör inget experiment! Vi har inte råd med tre förlorade år till. Och vem vill vara referensområde där trålgränsen är nära land? Så länge kvoterna är desamma får de ju ett högre fisketryck i stället."[866]

---

[862] Prot. 2024/25:121, s.59-60
[863] Prot. 2022/23:106, s.132
[864] Prot. 2022/23:106, s.135
[865] Prot. 2022/23:106, s.153
[866] Prot. 2022/23:106, s.138

Kristdemokraternas talesperson i debatten den 10 maj 2023**,** Kjell-Arne Ottosson, fick frågor av både Kronståhl (S) och Nohrén (MP) om förändringen i Kristdemokraternas inställning till en utflyttad trålgräns då partiet i riksdagen tidigare varit emot en utflyttning. Ottosson (KD) svarade i anförande 134 att "Vad gäller utflyttningen av trålgränsen vet jag att något som nämndes var att svenska fiskare då skulle straffas. Fiskebåtar från andra nationer har tillåtelse att gå in och fiska. Vi skulle alltså straffa svenska fiskare, och båtar från andra länder skulle gå in i stället. Är det då rätt sätt? Jag tror att det som var cloun i det hela handlade om att vi måste behandla alla lika."[867]

I anförande 147 besvarade Kronståhl (S) en fråga från Anders Karlsson (C) om Socialdemokraternas syn på trålning: "Tack, Anders Karlsson, för frågan! Vi har inte uttalat något förbud ännu när det gäller trålning. Det vi har sagt, och det vi har beslutat, är att vi ska flytta ut trålgränsen på prov för att studera vad det innebär för exempelvis strömmingens möjligheter till reproduktion så att vi kan få en gynnsam bevarandestatus igen."[868]

Andrea Andersson Tay (V) framförde i anförande 152 att "Förra mandatperioden röstade riksdagen för att flytta ut trålgränsen. Det var ett mycket glädjande beslut." men att "Tyvärr tog inte den förra regeringen riksdagens beslut på allvar. Det gör inte heller den nuvarande regeringen, eftersom trålfiskestoppet bara genomförs som ett försök i vissa områden."[869] Detta anförande återkom i debatten den 21 mars 2024, anförande 216.[870]

Den **21 mars 2024** debatterades **betänkande 2023/24:MJU10** i kammaren. I debatten framförde Kronståhl (S) i anförande 175 att "I dagarna kommer en möjlighet i södra Bottenhavet att avgöras. Havs- och vattenmyndigheten har av regeringen fått rådighet att ta fram ett förslag om att ingå avtal med Finland om att genomföra utflyttningen av trålgränsen på prov och inrätta ett fredningsområde runt Finngrundet i södra Bottenhavet. […] Min fråga blir då: Kommer regeringen och Tidöpartierna att prioritera denna viktiga förhandling med Finland så att vi verkligen får till detta fredade område som vi så väl behöver?" Frågan besvarades i anförande 176 av Johanna Hornberger (M) som sade att "Jag kan precis som ledamoten hoppas att förhandlingarna som Havs- och vattenmyndigheten har kring de här områdena går så bra det bara är möjligt för att vi ska ha en möjlighet att göra det här projektet med utflyttning av trålgränsen till någonting som faktiskt tar oss framåt tillsammans med de andra länderna kring Östersjön".[871]

---

[867] Prot. 2022/23:106, s.143
[868] Prot. 2022/23:106, s.149
[869] Prot. 2022/23:106, s.153
[870] Prot. 2023/24:88, s.127
[871] Prot. 2023/24:88, s.107-108

I debatten diskuterades även Socialdemokraternas arbete med en utflyttad trålgräns under den tidigare mandatperioden av Kronståhl (S) och Timgren (SD).[872]

I anförande 221 framförde Anders Karlsson (C) att "Vi i Centerpartiet är måna om att stötta det småskaliga fisket, precis som har sagts i diskussionerna här i kväll. Vi är glada för beslutet om utflyttning av trålgränsen på 12 nautiska mil. Inte bara detta utan även de fredade områden som vi ännu inte har fått beslut om är viktigt för att vi ska kunna skydda bestånden, fru talman."[873]

Den **21 maj 2025** debatterades **betänkande 2024/25:MJU19**. I anförande 210 sade Björn Petersson (S) att "Det är Socialdemokraternas mening att trålgränsen bör flyttas ut till förmån för det småskaliga, kustnära fisket. Just nu pågår ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt hos Havs- och vattenmyndigheten som i korthet innebär utflyttning av trålgränsen längs med kusten hela vägen från Bottenhavet ned till Ölands norra udde. Projektet initierades för att främja det småskaliga fisket. Men myndigheten valde att inte göra några undantag för småskaligt fiske. Det blir nu i stället ytterligare ett exempel på hur politiska beslut, i alla fall på kort sikt, gynnat det storskaliga. Regeringen behöver agera för att hitta alternativa förtjänster för det småskaliga, kustnära fisket för att ge deras verksamhet en rimlig chans att övervintra detta projekt."[874]

Joanna Lewerentz (M) menade i anförande 211 att "Men vad gör Socialdemokraterna? De ropar ganska högt om fiskestopp och att trålgränsen måste flyttas, gärna med internationella överenskommelser, som de vet är svåra att få igenom. Gott så. Jag ropar också högt om utflyttade trålgränser. Vi är överens där."[875] Ett stöd för utflyttad trålgräns fanns även i anförande 221 där Elin Nilsson (L) framförde att arbetet med utflyttad trålgräns var viktigt "för friska, levande hav och för hållbara bestånd."[876]

Andrea Andersson Tay (V) framförde i anförande 222 att "Regeringen har aviserat att de vill flytta ut trålgränsen i Östersjön. Vänsterpartiet menar att det inte räcker utan att trålgränsen borde flyttas ut längs hela Sveriges kust. Vi tycker också att det behöver införas ett generellt fiskeförbud i marina skyddade områden."[877]

I anförande 227 sade Anders Karlsson (C) att "Med ett steg i taget är vi nu på utflyttning av trålgränsen. Där vill jag börja med att yrka bifall till reservation 9, om just utflyttning av trålgränsen. Det är som jag ser det ett första steg för att få ett hållbart fiske med dagens system" och att "Samtidigt har vi inte förhandlat färdigt om

[872] Prot. 2023/24:88, s. 120-121
[873] Prot. 2023/24:88, s.130
[874] Prot. 2024/25:120, s.170
[875] Prot. 2024/25:120, s.173
[876] Prot. 2024/25:120, s.180
[877] Prot. 2024/25:120, s.183

regelverket som vi inför med utflyttning av trålgränsen. Det innebär att regelverket gäller för svenska fiskare men inte för internationella fiskare, som kan gå in ned till fyra nautiska mil i dag. Båda de sakerna borde ha varit klara innan vi införde utflyttning av trålgränsen, som Centerpartiet i grunden är för som en del i ett hållbart fiske."[878]

Den **22 januari 2025** i en debatt om skyddade områden lyfte Andersson Tay (V) i anförande 93 att "I det här sammanhanget vill jag också nämna att vi i Vänsterpartiet vill flytta ut trålgränsen för både bottentrålning och pelagisk trålning till 12 sjömil längs hela Sveriges kust och inte bara i Östersjön, som regeringen har föreslagit."[879]

Den **27 mars 2025** under en frågestund i kammaren frågade Anders Karlsson (C) i anförande 90 Landsbygdsminister Kullgren om hur "Trots satsningarna på fisk får beslutet att flytta trålgränsen från norra Öland till Gävle många mindre fiskare att ge upp. De står still från den 1 februari. När kommer ministern att vidta åtgärder för att bibehålla det småskaliga fisket i Östersjöns försöksområde? Det är något som borde vara prioriterat." Landsbygdsministern svarade i anförande 91 att "Det handlar om internationella överenskommelser. Här har vi haft med andra. Det gick inte att få igenom undantag för dessa fiskare. Jag kan konstatera att HaV tillsammans med Jordbruksverket och SLU jobbar på för att få till en så bra lösning som möjligt för de drabbade fiskarna för att lindra konsekvenserna."[880]

Den **27 mars 2025** var det också debatt om ett förbud mot bottentrålning. I anförande 176 framförde Petersson (S) att "Det är glädjande att vi kan vara överens om bottentrålningens skadliga effekter och om att skyddet av havsmiljön ska gå först – som ledamoten redogjorde för i sitt anförande. Den oundvikliga frågan blir dock: Varför begränsar då Moderaterna och regeringspartierna förbudet till den del av de skyddade områdena som ligger innanför trålgränsen?" Lewerentz (M) svarade i anförande 177 att "Det handlar framför allt om vad vi har rådighet över att göra. Det som ligger utanför trålgränsen är vi ju skyldiga att förhandla tillsammans med andra EU-länder. Vi har sett hur svårt det är, och jag vet att Socialdemokraterna också är väl medvetna om detta. Det är inte helt enkelt."[881]

Petersson (S) framförde Socialdemokraternas ställning i anförande 178 och sade att "Vi välkomnar därför regeringens förslag, där bra steg tas. Dock anser vi det avgörande för skyddet av våra fiskbestånd och andra marina resurser att förbudet kan utvidgas till att gälla även utanför den så kallade trålgränsen där en stor del av våra skyddade områden finns. Här behöver regeringen omedelbart inleda förhandlingar med andra

[878] Prot. 2024/25:120, s.186
[879] Prot. 2024/25:60, s.91
[880] Prot. 2024/25:91, s.44
[881] Prot. 2024/25:91, s.95

berörda länder inom EU. Vi menar att regeringen behöver återkomma med förslag om ett bredare förbud mot bottentrålning som även innefattar känsliga områden utanför trålgränsen."[882] Vidare framförde Petersson (S) att "Vi ser också en överhängande risk för kollaps av sillbeståndet. Socialdemokraterna driver därför frågan om en utflyttad trålgräns och en paus för det storskaliga fisket i Östersjön för att ge sillen en chans till återhämtning. Vi driver frågan nationellt och inom EU."[883]

Därefter fick Petersson (S) en fråga från Lewerentz (M) i anförande 179 om "hur det kommer sig att S plötsligt driver frågan om en utflyttad trålgräns. Varför har man inte agerat tidigare?" Petersson (S) svarade i anförande 180 att "En utflyttning av trålgränsen och ett trålningsförbud finns i ett kongressbeslut från Socialdemokraternas förra kongress. Som företrädare för Socialdemokraterna har jag att förhålla mig till och arbeta med det."[884]

I anförande 189 besvarade Nilsson (L) en fråga från Petersson (S) om "Varför tillåter då Liberalerna fortsatt bottentrålning i områden utanför den så kallade trålgränsen?" Svaret löd att "Det är en komplex fråga där Sverige förhandlar med andra EU-länder. Vi gör vad vi kan och jobbar på. Liberalerna driver på i denna fråga i regeringssamarbetet för att få fart, stuns och handling där. Liberalerna driver också på med full kraft i Europaparlamentet. Där har vi en mycket engagerad Europaparlamentariker i Karin Karlsbro som gärna, engagerat och drivet pratar just bottentrålning."[885]

Den **20 november 2024** debatterades proposition 2024/25:156 *Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske*. I anförande 8 frågade Emma Nohrén Joanna Lewerentz (M) om "I propositionen, som både pressträffen och dagens debatt handlar om, kan man om man letar väl se att det står att man ska gå vidare med förslagen i betänkandet *Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden*, men den utredningen tar ju bara hänsyn till det som ligger innanför trålgränsen, 3–4 sjömil ut, alltså inte hela vägen, 12 nautiska mil ut. Detta betyder att många skyddade områden inte kommer med, om man ska bygga på den utredningen. Kommer regeringen att leverera på förbudet mot trålning inom skyddade områden i alla svenska vatten, och när får vi i så fall det beskedet?" Lewerentz (M) svarade i anförande 9 att "Jag håller med ledamoten och hoppas verkligen att det kommer förslag i denna fråga. Jag har fått tydliga indikationer om att det kommer, och om man tittar i propositionslistan för kommande år kan man också se att förslag är på gång."[886]

---

[882] Prot. 2024/25:91, s.95-96
[883] Prot. 2024/25:91, s.96
[884] Prot. 2024/25:91, s.96
[885] Prot. 2024/25:91, s.101
[886] Prot. 2024/25:33, s.6

Joakim Järrebring (S) framförde i anförande 24 att "Regeringen talar om att flytta ut trålgränsen för att skydda sill- och strömmingsbestånden, något som är välkommet och som forskare länge har rekommenderat. Det är en fråga som vi socialdemokrater har drivit länge. Men vi ser inga konkreta beslut i den här propositionen. Regeringen använder, som jag sa, vaga uttryck och antyder att det är saker på gång."[887]

I anförande 34 ställde Emma Nohrén en fråga till Elin Nilsson (L) om skrivningarna i proposition 2024/25:156 om att flytta ut trålgränsen till 12 sjömil: "Ni går nu ut hårt i frågan, och alla hejar på detta. Men när man börjar syna papperen ser det ut som att det kanske bara blir en tummetott. Kommer detta att bli av och på vilket sätt i så fall?" Nilsson (L) svarade i anförande 35 att "Ja, det kommer att bli av. Vi kommer att flytta ut trålgränsen. Vi har dock inte själva rådighet över hela Östersjön, så för att få till en utflyttning av trålgränsen kommer samråd att ske med kommissionen och andra berörda parter. Men vår absoluta ambition, som vi jobbar mycket hårt för, är att trålgränsen ska flyttas ut, och jag ser fram emot att det sker."[888]

I anförande 47 framförde Andersson Tay (V) att "En utflytt av trålgränsen skulle stärka de kustnära områdena och ge en bredare skyddszon. Därför vill Vänsterpartiet att Sverige flyttar ut trålgränsen till 12 sjömil längs hela kusten."[889]

Den **13 april 2023** frågade Emma Nohrén (MP) statsminister Ulf Kristersson (M) om "Kommer statsministern och regeringen att flytta ut trålgränsen permanent för att skydda fisket?" Statsministern svarade att "Men som alltid när man ska ändra på lagar måste det beredas efter konstens alla regler, och det tar ofta längre tid än man själv tycker skulle vara nödvändigt när man är engagerad i något. Men svaret är ja, vi ska ta itu med frågan och kommer att förverkliga det löfte vi hade i regeringsförklaringen."[890]

Utöver ovanstående debatter har Miljöpartiets landsbygdspolitiska talesperson och Ordförande i Miljö- och jordbruksutskottet, Emma Nohrén, lyft eller ställt frågor om en utflyttad trålgräns flera andra debatter och frågestunder i riksdagens kammare. Detta förekom i protokoll 2022/23:43 från den 20 december 2022, protokoll 2022/23:42 från den 17 december 2022, protokoll 2024/25:87 från den 20 mars 2025, och protokoll 2024/25:91 från den 27 mars 2025.

I interpellationsdebatten som följde **interpellation 2022/23:259** av Rebecka Le Moine (MP) "Ett globalt naturavtal" lyfte ledamoten i anförande 89 att "Den förra mandatperioden fick vi i Miljöpartiet till ett tillkännagivande om att vi ska flytta ut trålgränsen. Jag har uppfattat att miljöministern har ett väldigt stort engagemang kring detta, och därför blev jag både förvånad och besviken över utfallet." och att "Sverige och regeringen har rådighet att fatta beslut om att flytta ut trålgränsen tolv

[887] Prot. 2024/25:33, s.16
[888] Prot. 2024/25:33, s.23-24
[889] Prot. 2024/25:33, s.30
[890] Protokoll 2022/23:88, s.43

nautiska mil, men i stället har man valt att skydda industritrålarna genom att genomföra den kommande utflyttningen av trålgränsen enbart i några små och få områden. Detta är någon typ av experiment som verkligen riskerar våra ekosystem i Östersjön och i haven." Därefter frågade Le Moine "Hur ser miljöministern på situationen att vi har forskare som larmar kring våra fiskebestånd och en regering som ändå inte gör tillräckligt för att faktiskt värna och skydda haven utan i stället väljer att skydda industritrålarna?"[891]

I anförande 90 svarade Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari att "Som Rebecka Le Moine vet har jag också ett stort engagemang i dessa frågor sedan länge. Därför är jag stolt över att vi utöver att ha satsat 1 miljard på havs- och vattenmiljön har gett i uppdrag åt Havs- och vattenmyndigheten att hantera frågan om trålgräns på ett klokt sätt. De håller nu på att utarbeta hur vi kan lägga fram förslag som på bästa sätt motsvarar en utflyttning av trålgränsen."[892] Vidare sade Pourmokhtari att "Vi ska fortsätta att vara bäst i klassen, men vi måste hjälpa fler länder att avancera i sitt miljö- och klimatarbete. Det kommer vi att stå upp för genom att utöka de pengar som går genom exempelvis den globala miljöfonden till andra länder men också genom att faktiskt ta tag i det praktiska, exempelvis genom att hantera frågan om trålgräns i Sverige."[893]

I interpellationsdebatten som följde **interpellation 2023/24:164** av Tomas Kronståhl (S) "Det småskaliga kustnära fisket" lyfte Landsbygdsminister Peter Kullgren i anförande 87 att "Havs- och vattenmyndigheten arbetar med ett regeringsuppdrag att på prov genomföra fiskeriförvaltningsåtgärder som motsvarar en utflyttning av trålgränsen. Regeringen följer noga uppdragets genomförande i att finna ändamålsenliga och vetenskapligt välgrundade förvaltningsverktyg som ska kunna återhämta bestånden av sill och strömming i Östersjön och förbättra den långsiktigt hållbara förvaltningen av dessa bestånd."[894]

Tomas Kronståhl (S) framförde i anförande 88 att "Minskade fiskekvoter kan tyckas vara ett steg i rätt riktning. Men det innebär tyvärr att det fortsatt är fritt fram för de stora industritrålarna att både fiska upp kvoterna för sill och strömming samt fortsätta att fiska skarpsill, troligtvis med stora bifångster av sill och strömming som aldrig redovisas." och frågade därefter ministern "Ser inte statsrådet Kullgren de stora risker som finns för sillen och strömmingen om en fortsatt storskalig industritrålning får fortsätta i Östersjön?"[895]

---

[891] Protokoll 2022/23:85, s.49
[892] Protokoll 2022/23:85, s.49
[893] Protokoll 2022/23:85, s.50
[894] Protokoll 2023/24:33, s.45
[895] Protokoll 2023/24:33, s.47

I anförande 90 sade landsbygdsminister Kullgren att "Nu införs för första gången trålfiskeförbud i vissa områden under vissa perioder. Även det är ett resultat av Sveriges förhandlingsmedverkan."[896]

I anförande 91 lyfte Kronståhl (S) att "Sedan vill jag även för den andra ledamoten nämna att vi gjorde en hel del under vår regeringstid i fråga om att minska fisket. Vi var de första som gav ett uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten att flytta ut trålgränsen på prov. Att det sedan har tagit alldeles för lång tid är jag den första att medge."[897] Vidare framförde Kronståhl i anförande 94 att "Låt oss då inte ägna oss åt pajkastning om vem som har gjort vad tidigare. Jag vet till exempel att när vi föreslog för Havs- och vattenmyndigheten att trålgränserna skulle flyttas ut var det flera borgerliga partier som inte stödde förslaget."[898]

Därefter framförde landsbygdsministern i anförande 93 att "En sak som regeringen har gjort är att utöka det försök som interpellanten tog upp här, nämligen en motsvarande utflyttning av trålgränsen i hela Östersjön."[899]

I interpellationsdebatten som följde **interpellation 2023/24:687** av Rebecka Le Moine (MP) "Biodiversitetsavtalet" lyfte Klimat och miljöminister Pourmokhtari i anförande 110 att "Regeringen har upprättat ett arbete från Havs- och vattenmyndighetens sida med att på prov sätta upp en trålgräns längs Östersjöns kust, något som den tidigare regeringen inte lyckades med under sin långa tid vid makten. Man kom inte igång med att begränsa den trålning som sker i våra hav och vatten. Om Östersjön nu mår så illa kan jag ju undra hur det kommer sig att miljöpartistiska miljö- och klimatministrar inte lyckades komma åt trålningen under så många år."[900]

Den 14 november 2024 besvarade Landsbygdsminister Peter Kullgren **interpellation 2024/25:137** av Sofia Skönnbrink (S) "Sill- och strömmingsbestånden i Östersjön", **2024/25:145** av Anna-Caren Sätherberg (S) "Östersjöns sill- och strömmingsbestånd", och i interpellation **2024/25:156** av Malin Larsson (S) "Situationen för sill och strömming i Östersjön". Landsbygdsminister Kullgren sade i anförande 109 att "De åtgärder som följer av havsmiljöpropositionen om en hållbar fiskförvaltning med kompletterande förvaltning av predatorer ska, tillsammans med den aviserade

[896] Protokoll 2023/24:33, s.48
[897] Protokoll 2023/24:33, s.49
[898] Prot. 2023/24:33, s.51
[899] Prot. 2023/24:33, s.50
[900] Prot. 2023/24:121, s.54

utflyttningen av trålgränsen till 12 nautiska mil från baslinjen i Östersjön, kunna bidra till en starkare integrering i och en växelverkan med havsmiljöarbetet."[901]

I interpellationsdebatten framförde Anna-Caren Sätherberg (S) i anförande 111 att "Vi fortsätter att driva frågan om att flytta ut trålgränsen tolv nautiska mil i hela Östersjön utan undantag. Vi vet också tyvärr att Kristdemokraterna är det enda partiet i Sveriges riksdag som har reserverat sig mot en utflyttning av trålgränsen." och att "Jag har fått en broschyr från Moderaterna i Stockholm där det stod att regeringen redan flyttat ut trålgränsen. Det har ju inte hänt riktigt än, men när ska det ske? Moderaterna i Stockholm kanske får ta till sig frågan och ta tillbaka broschyrerna."[902]

I anförande 113 framförde Joanna Lewerentz (M) att "Hela ansatsen i havsmiljöarbetet kommer att vara ekosystembaserad, där varje insats i sig utgår från sin specifika roll och påverkan på ekosystemet som helhet. Krafttag ska tas för övergödningen, trålgränsen ska flyttas ut, marint skyddade områden ska skyddas än mer och fler områden ska skyddas."[903]

Landsbygdsminister Kullgren sade i anförande 123 att "Vi är i slutskedet av diskussionerna med kommissionen kring trålgränser i vissa områden."[904]

I **interpellation 2024/25:10** av Sanne Lennström (S) "Ett hållbart fiske" frågade ledamoten "Hur avser ministern och regeringen att agera inför kvotsättningen för att gynna Österjön och dess fiskbestånd?" . I interpellationsdebatten framförde landsbygdsminister Kullgren i anförande 10 att "Havsmiljöpropositionen anger regeringens inriktning för havsmiljöpolitiken. Regeringen aviserar i propositionen flera åtgärder för att öka fiskbestånden i Östersjön, bland annat genom att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil och förbjuda bottentrålning i skyddade marina områden. Regeringen inför också ett nytt etappmål för att minska övergödningen."[905]

I anförande 11 framförde Sanne Lennström (S) att "Det som krävs nu är kraftiga åtgärder från regeringen. Det krävs en utflyttning av trålgränsen och förhandlingar med andra berörda länder."[906] och i anförande 13 framförde Lennström att "När jag för första gången träffade fiskare från Öregrund för att lyssna på deras erfarenheter fick jag lära mig fiskeåtgärdernas 1-2-3: Nummer 1 är att flytta trålgränsen längre ut. Det måste naturligtvis göras i samarbete med andra berörda länder, så som statsrådet nämner, men det är också ett viktigt medskick att inte ha en massa undantag som

[901] Prot. 2024/25:30, s.64
[902] Prot. 2024/25:30, s.66
[903] Prot. 2024/25:30, s.68
[904] Prot. 2024/25:30, s.76
[905] Prot. 2024/25:15, s.9
[906] Prot. 2024/25:15, s.10

förstör trålgränsens syfte. Det småskaliga hållbara fisket bör i stället, som tidigare nämnts, premieras."[907]

Landsbygdsminister Kullgren svarade i anförande 14 med "Fru talman! Ledamoten nämnde fiskets 1-2-3. Trålgränsen kan vi sätta bock på. Sälen kan vi sätta bock på. Skarven kan vi sätta bock på. Här känns det som att ledamoten och jag är helt överens."[908]

I **interpellation 2023/24:262** av Patrik Björck (S) "Strömmingsfisket" nämndes "hur trålgränsen ska sättas" i bakgrunden till den fråga ledamoten ställde till Justitieminister Gunnar Strömmer. Interpellationen togs tillbaka utan svar från ministern.

I **skriftlig fråga 2023/24:975** av Stina Larsson (C) "Besked om trålgräns och trålförbud" frågade ledamoten "Anser statsrådet och regeringen att det ska införas ett trålförbud i hela det svenska sjöterritoriet i Östersjön på en permanent basis, och när har statsrådet och regeringen i så fall som ambition att det förbudet ska vara genomfört?" Frågan introducerades med att "Centerpartiet anser att det är stor skillnad mellan att införa ett trålförbud i hela det svenska sjöterritoriet i Östersjön och att reglera det pelagiska trålfisket upp till 12 nautiska mil. Därför skulle vi vilja att regeringen utvecklar vad den faktiskt menar." Vidare skrev Larsson (C) att "Regeringen får också gärna utveckla hur den ser på tidsplanen för en eventuell utflyttning av trålgränsen, då trålgränsen i dag regleras genom bilaterala avtal och regeringen under pressträffen var tydlig med att det inte var aktuellt med en ensidig svensk utflyttning av trålgränsen."[909]

Den skriftliga frågan besvarades av Landsbygdsminister Kullgren den 19 juni 2024 som skrev att "Regeringen föreslår i propositionen Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop. 2023/24:156), som en åtgärd att trålgränsen ska flyttas ut till 12 sjömil från baslinjen från Skanör till Haparanda, inklusive Öland och Gotland. I propositionen gör vidare regeringen en bedömning att det bör tas fram permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske, som innebär en permanent utflyttning av trålgränsen i Östersjön från dagens 4 sjömil till 12 sjömil för fartyg över 24 meter som fiskar med trål eller not. Som framgår av propositionen ska samråd ske med EU-kommissionen, de berörda medlemsstaterna och den berörda rådgivande nämnden. Vidare ska det pågående uppdraget till Havs- och vattenmyndigheten att genomföra åtgärder som motsvarar en utflytt av trålgränsen längs hela Östersjökusten

[907] Protokoll 2024/25:15, s.12
[908] Protokoll 2024/25:15, s.13
[909] Skriftlig fråga 2023/24:975 https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/skriftlig-fraga/besked-om-tralgrans-och-tralforbud_hb11975/ (Hämtad 2026-02-24)

beaktas. Regeringen avser även att ta bort eller drastiskt minska de så kallade inflyttningsområdena innanför trålgränsen."[910] Ett liknande svar gavs i interpellationsdebatten som följde **interpellation 2025/26:292** av Tomas Kronståhl (S) "Sill- och strömmingsbestånden i Östersjön"

I svaret på flera skriftliga frågor om industriell trålning och åtgärder för minskat fiske i Östersjön lyfte Landsbygdsminister Kullgren regeringsuppdraget till Havs- och vattenmyndigheten att flytta ut trålgränsen till 12 sjömil. Detta förekom i svar på skriftlig fråga 2022/23:762 av Andrea Andersson Tay (V) "Industrifisket i Östersjön", 2024/25:167 av Emma Nohrén (MP) "Industriell trålning i Östersjön", 2024/25:901 av Emma Nohrén (MP) "Åtgärder och initiativ för drastiskt minskat fiske i Östersjön", 2024/25:655 av Malin Larsson (S) "Åtgärder inom svensk ekonomisk zon", och 2023/24:137 av Tomas Kronståhl (S) "Industritrålning av skarpsill". Trålgränsen nämndes i dessa fall inte av ledamöterna bakom de skriftliga frågorna. Detsamma gällde för interpellation 2022/23:247 av Tomas Kronståhl (S) "Åtgärder för att rädda strömmingen i Östersjön".

[910] LI2024/01305 och https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svar-pa-skriftlig-fraga/besked-om-tralgrans-och-tralforbud_hb12975/ (Hämtad 2026-02-24)

10. En ny och hållbar skogspolitik

Besluta om en bred översyn av skogspolitiken för att Sverige ska kunna nå riksdagens miljökvalitetsmål samt leva upp till EU:s naturvårdsdirektiv och kommande EU-krav om ökad kolsänka.

10.1 Bakgrundstext från 2022

Sedan skogspolitiken utformades för snart 30 år sedan har mycket hänt, bland annat har riksdagen fattat beslut om Sveriges miljömål. Det är emellertid uppenbart att miljömålen inte nås med nuvarande skogspolitik. Medan politiken misslyckas med att styra mot ett ekologiskt hållbart nyttjande av skogen, ökar omvärldens krav på hållbarhet ständigt. Det nyttjande av skogen som följer av dagens politik brister även vad gäller social och ekonomisk hållbarhet. Skogsbruket har inte bara utarmat skogslandskapet utan också gett sämre förutsättningar för samerna att bevara sin kultur och sitt levnadssätt. Lönsamheten är låg, vilket i synnerhet påverkar den enskilda markägaren. I jämförelse med för ett halvt sekel sedan är sysselsättningen markant lägre. Det har dessutom resulterat i skogar som är illa rustade att möta klimatförändringarna. Politikens oförmåga att hantera utmaningarna har orsakat en polariserad debatt och växande konflikter. Läget kräver en bred översyn av skogspolitiken, vilket tydliggjordes i Skogsutredningen 2019. Det är hög tid att politiken tar ett helhetsgrepp om skogsfrågan och börjar styra mot omställning till ett naturnära och hållbart skogsbruk.

Så svarade partierna 2022

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet svarar alla ja till förslaget. Från partiernas fritextsvar framkommer dock vissa skillnader i partiernas åsikter om dagens skogsbruk och vilka ändringar som krävs i skogspolitiken. Centerpartiet menar att politiken måste sätta ned foten i flera centrala skogspolitiska frågeställningar och det behövs en översyn av hur målen ska vara formulerade och tillämpas. Partiet menar vidare att det är politiken, inte myndigheter, som ska balansera olika intressen i skogen mot varandra. Moderaterna vill att skogspolitiken reder ut de målkonflikter som finns så att skogsbruket kan bedrivas med bibehållen hög produktion och hänsyn till naturvärden. Partiet nämner särskilt artskyddet i skogen som exempel. Liberalerna menar att skogspolitikens miljömål och produktionsmål kan och bör förenas och lyfter att det går att driva ett lönsamt skogsbruk även med mer skonsamma metoder än de som används i dag.

Vänsterpartiet kommenterar att skogspolitiken behöver uppdateras för att kunna nå miljömålen och ett hållbart brukande av naturresurser. Miljöpartiet skriver att dagens skogsbruk inte är hållbart och att det behövs en grönare skogsvårdslag för att nå

miljömålen. Partiet lyfter bland annat att det behövs mer hyggesfritt skogsbruk och att begränsning av kalhyggen.

Socialdemokraterna och Kristdemokraterna svarar nej och lyfter båda fram den nuvarande skogspolitikens jämställda mål om produktion och naturvård som något positivt. Sverigedemokraterna, som också svarar nej, skriver att det behövs regelförenklingar och en starkare äganderätt i svenskt skogsbruk och tillägger att åtgärder som behövs för ett mer miljö- och klimatanpassat skogsbruk inte får äventyra ekonomin.

Fem av åtta riksdagspartierna svarar ja till förslaget, men utifrån deras fritextsvar är det är inte självklart att alla partier som svarat ja också vill se en översyn av skogspolitiken som är i linje med vårt förslag. Trots att en majoritet av partierna svarar ja till förslaget räcker inte deras samlade mandat till en majoritet i riksdagen med dagens mandatfördelning.

Avgränsning:

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 27 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

10.2 Initiativ under mandatperioden

Sökning inom departementsserien och promemorior, statens offentliga utredningar och kommittédirektiv.

Sökord*: skog*

Under föregående mandatperiod tillsatte regeringen Andersson (S) **direktiv 2022:126** *Tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (M 2010:04) om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)* som beslutades vid regeringssammanträde den 4 augusti 2022. I direktivet ges Miljömålsberedningen i uppdrag att bland annat "föreslå en strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn (LULUCF)". Tilläggsuppdraget skulle redovisas senast den 2 december 2024.[911] Genom **direktiv 2024:94,** tillsatt av nuvarande regering, förlängdes dock tiden till den 15 februari 2025.[912]

Av detta följde Miljömålsberedningens delbetänkande **SOU 2025:21** *Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s*

[911] Direktiv 2022:126
[912] Direktiv 2024:94

åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF) som lämnades in till regeringen den 15 februari 2025. I delbetänkandet föreslår Miljömålsberedningen en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF). I fråga om hållbart brukande av skogsmark föreslår beredningen bland annat att: Skogsstyrelsen bör få i uppdrag att genomföra och samordna rådgivning till skogsägare och skogliga tjänstemän med syfte att "öka tillväxten och kolupptaget samt den biologiska mångfalden i svenska skogar", att Skogsstyrelsen ska "betala ersättning till markägare som gödslar sin skog i enlighet med Skogsstyrelsens allmänna råd" i syfte att bland annat öka kolupptaget i skogsmark samt att Skogsstyrelsen ska göra beräkningar för hållbara avverkningsnivåer som inkluderar effekterna på nettoupptag av koldioxid och "Sveriges beting enligt LULUCF-förordningen".[913] Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition med anledning Miljömålsberedningens betänkande.

Den 2 maj 2023 tillsatte regeringen **direktiv 2023:60** *Skogsträdsförädling för ökad motståndskraft,* där en särskild utredare ges i uppdrag att "identifiera inhemska skogsträd där förädling kan vara en kostnadseffektiv åtgärd för långsiktigt bevarande samt, om utredaren bedömer det ändamålsenligt, föreslå hur förädlingsverksamhet ska hanteras, exempelvis i form av ett förädlingsprogram." Regeringen anger att syftet med detta är att "öka motståndskraften hos hotade skogsträd såsom alm och ask mot skadegörare och långsiktigt bevara sådana arter." och anger vidare att utredaren bland annat ska "identifiera arter av skogsträd som särskilt riskerar att utsättas för skador på grund av klimatförändringarna, skadegörare och sjukdomar och där skogsträdsförädlingen i Sverige är otillräcklig eller saknas, och föreslå hantering av förädlingsverksamhet, exempelvis i form av ett förädlingsprogram, för hotade arter såsom ask och alm för att öka motståndskraften mot exempelvis askskottsjuka och almsjuka."[914]

Detta utmynnade i utredningen **SOU 2024:35** *En framtid för alm och ask - förädling, forskning och finansiering* som lämnades in till regeringen den 16 maj 2024. Där görs bedömningen att "fyra skogsträdsarter hotas starkt av skadegörare och att förädling för en ökad motståndskraft är en kostnadseffektiv åtgärd för att bevara tre av dem: skogsalm, lundalm och ask. För övriga arter bedömer vi att det antingen inte är samhällsekonomiskt motiverat, eller att andra åtgärder i dag är tillräckliga och mer prioriterade för att hantera olika skador."[915] Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition med anledning av utredningen.

Den 9 juni 2023 tillsatte regeringen **direktiv 2023:82** *Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning* där regeringen uppdrar åt en särskild utredare att lämna

[913] SOU 2025:21, s. 183–184, 218, 252
[914] Direktiv 2023:60
[915] SOU 2024:35, s. 15

förslag för att anpassa svensk rätt till EU:s avskogningsförordning. Dessa förslag ska "syfta till att regelverket följs på ett kostnadseffektivt och rättssäkert sätt och att hela Sverige kan anses vara ett lågriskland i förordningens mening, samtidigt som administrativa kostnader minimeras och jord- och skogsbrukets konkurrenskraft upprätthålls"[916]. Av direktivet följde utredningarna **SOU 2023:77** *Behörig myndighet enligt EU:s avskogningsförordning* som lämnades till regeringen den 17 november 2023 samt **SOU 2025:17** *Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning* som lämnades till regeringen den 14 februari 2025. I betänkandena föreslår utredaren att Skogsstyrelsen bör utses till behörig myndighet enligt EU:s avskogningsförordning[917] samt ett antal författningsförändringar med anledning av EU-förordningen[918]. Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition som följd av utredningarna.

I **direktiv 2024:16** *En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs,* som tillsattes av regeringen den 7 februari 2024, ger regeringen en särskild utredare i uppdrag att "genomföra en översyn av den nationella skogspolitiken givet utvecklingen sedan den skogspolitiska reformen 1993, inklusive policyutvecklingen inom EU, samt överväga åtgärder för ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk som stärker näringsfriheten och investeringsviljan." Regeringen anger att syftet ska vara att "utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk, ökad skoglig tillväxt och en långsiktigt ökad tillgång till hållbar skoglig biomassa för att fullt ut kunna bidra till klimatomställningen samt jobb och tillväxt i hela landet." I direktivet fastslår regeringen dessutom att "De jämställda skogspolitiska målen - miljömålet och produktionsmålet - ska ligga fast". [919]

Av direktivet följde delbetänkandet SOU 2024:91 *Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk* som lämnades till regeringen den 19 december 2024, samt slutbetänkandet SOU 2025:93 *En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk del 1 och 2* som lämnades till regeringen den 28 augusti 2025. I slutbetänkandet fastslår utredaren att "Skogen är en nationell tillgång, och skogspolitikens båda mål om produktion och miljö är uttryck för allmänna intressen som även fortsättningsvis ska gälla." och skriver vidare att "De skogspolitiska principerna från 1993 är fortfarande ändamålsenliga och bör ligga till grund för framtidens skogspolitik, men deras tillämpning kräver ökad precision." vilket innebär att de "skogspolitiska principerna ska värnas, användas med uthållighet och på rätt sätt."[920]

De båda betänkandena innehåller ett antal förslag med betydelse för inriktningen på svensk skogspolitik. I **SOU 2024:91** föreslår utredaren bland annat att de sex veckor som i nuläget måste passera från det att en avverkningsanmälan lämnats in till

---

[916] Direktiv 2023:82
[917] SOU 2023:77
[918] SOU 2025:17
[919] Direktiv 2024:16
[920] SOU 2025:93, s.393, 395

Skogsstyrelsen till dess att åtgärden får påbörjas ska kortas ned till tio dagar, att markägaren själv ska avgöra om skogen har sådana miljövärden att avverkningen måste prövas mot miljöbalken samt att ersättning ska utgå när skog inte får avverkas på grund av höga miljövärden.[921] I **SOU 2025:93** föreslår utredaren bland annat satsningar på ökad rådgivning till skogsbrukets aktörer som ett styrmedel för att nå miljökvalitetsmålen, att föreskrifterna gällande lägsta ålder för föryngringsavverkning ska förändras, samt förändringar i de allmänna råden och rekommendationerna för gödsling av skog i syfte att öka tillväxten i skogen.[922] Utredaren föreslår också förändringar i definitionen av Miljökvalitetsmålet levande skogar enligt följande (tillägg kursiverat): ”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. *Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att andra mål för hållbar utveckling inte äventyras*.”[923] Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition som följd av utredningarna.

Den 22 augusti 2024 tillsatte regeringen, genom **uppdragsbeskrivning KN2024/01639**, en bokstavsutredning som ska ta fram och bereda förslag om ändringar i bestämmelserna för nationell fridlysning och rätten till ersättning vid rådighetskränkningar till följd av fridlysningsbestämmelser. I uppdragsbeskrivningen anger regeringen att utredningen bland annat ska “ta fram förslag till ändringar i bestämmelserna om nationell fridlysning, bl.a. genom att föreslå vilka förbud som ska gälla för olika nationellt fridlysta arter utifrån respektive arts skyddsbehov, i syfte att förenkla regelverket, öka förutsebarheten, förenkla pågående markanvändning såsom skogsbruk och inte onödigtvis försvåra för exploateringar, samt säkerställa att förbud inte hindrar att mark nyttjas på ett ändamålsenligt sätt, samtidigt som hänsyn tas till miljö- och naturvärden” samt “ta fram förslag till kriterier för urval av vilka arter som förbuden i bestämmelserna om nationell fridlysning ska gälla för”.[924]

Till följd av uppdraget presenterades den 7 januari 2026 **promemorian KN2026/00002** *Ersättning vid rådighetskränkningar till följd av artskyddet* där utredningen lämnar förslag “som syftar till att säkerställa att fastighetsägare får en fullgod kompensation vid begränsningar i pågående markanvändning till följd av bestämmelser om skydd för djur och växter.” Förslagen innebär “att miljöbalkens regler om ersättning vid ingripanden av det allmänna, som bl.a. gäller vid rådighetsinskränkningar på grund av vissa beslut om områdesskydd, även ska gälla vid rådighetsinskränkningar på grund av beslut om att helt eller delvis neka dispens från artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser.”[925]

---

[921] SOU 2024:91, s. 249, 291
[922] SOU 2025:93, s. 542, 727 och 662
[923] SOU 2025:93, s. 995
[924] Uppdragsbeskrivning KN2024/01639, s. 1
[925] Promemoria KN2026/00002

Den 19 maj 2025 presenterade Finansdepartementet **promemoria Fi2025/01066** *Förbättrat regelverk om beskattning av skog.* Promemorian innehåller förslag om förändringar i skattereglerna som rör skog som är tänkta att bland annat "öka incitamenten till formell naturvårdsersättning, anpassa skatteregler till EU-rätten och underlätta möjligheten till kontroll av vissa skattemässiga justeringar kopplade till skog". Som ett led i detta föreslår promemorian "ett mer ändamålsenligt sätt att beskatta intrångsersättning och löseskilling som ges för naturvårdande ändamål inom ramen för systemet med ersättningsfond". Förslaget innebär att "avsättning till ersättningsfond för mark som definieras som naturvårdsmark får återföras det tionde beskattningsåret efter det beskattningsår då avdraget gjordes". Dessutom föreslår promemorian att "en enskild näringsidkares ersättning för naturvårdsavtal ska kunna periodiseras genom att en enskild näringsidkare som får sådan ersättning under vissa förutsättningar får göra avdrag för belopp som sätts in på ett särskilt konto i ett kreditinstitut. Kontot ska kallas naturvårdskonto"[926]

10.3 Propositioner, skrivelser, förordningar och motioner

Granskningen avgränsas till att inkludera eventuella propositioner, skrivelser, förordningar och motioner som relaterar till den bredare inriktningen på skogspolitiken. Detta innebär att granskningen i första hand fokuserar på förslag som har en bredare betydelse för skogspolitikens inriktning snarare än exempelvis specifika tillskott av medel i budgetförslag eller mer avgränsade skogspolitiska åtgärder. Sådana åtgärder kan dock också komma att inkluderas i de fall det bedöms vara relevant för att förstå ett partis övergripande skogspolitiska hållning och inriktning under mandatperioden.

Propositioner, skrivelser och förordningar

*Sökord: skog**

I **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* som lämnades in till riksdagen 21 december 2023 framhåller regeringen att "Skogen är en strategisk resurs för ett robust Sverige samt för jobb och tillväxt. Det svenska skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete och tillgång till biomassa är därför av stor vikt för att kunna förverkliga ett skifte bort från fossila material och bränslen. Den växande skogen är också avgörande för den biologiska mångfalden. Regeringen prioriterar att det svenska skogsbruket inte begränsas utan fullt ut kan bidra till att uppnå klimatmålen, samt till jobb och tillväxt i hela landet." Med hänvisning till ett antal EU-direktiv och förordningar, exempelvis LULUCF-förordningen rörande upptag

[926] Promemoria Fi2025/01066, s. 5

av koldioxid i skog och mark samt EU:s förslag till förordning om restaurering av natur, skriver regeringen vidare att "samtidigt är ett flertal nya EU-rättsakter aktuella som kan påverka det svenska skogsbruket och den nationella skogspolitiken. Regeringen anser därför att det behövs en översyn av den nationella skogspolitiken för att utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart svenskt skogsbruk och en växande bioekonomi." Mot bakgrund av detta gör regeringen bedömningen att "Ett samstämmigt genomförande av Sveriges EU-åtaganden inom klimat och naturvård i skog och mark bör möjliggöra konkurrenskraft, utvecklingen av en växande bioekonomi, och ökad livsmedelsförsörjning."[927]

I **skrivelse 2023/24:97** *Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning* som lämnades in till riksdagen 19 mars 2024 framför regeringen förslag och prioriteringar som har betydelse för inriktningen på skogspolitiken. I fråga om inriktningen för regeringens politik för klimatanpassning under mandatperioden framhåller regeringen "naturbaserade lösningar" som kostnadseffektiva former av klimatanpassning eftersom den typen av lösningar "många gånger bidrar till andra positiva effekter så som att öka upptag och lagring av växthusgaser, att stärka den biologiska mångfalden eller att inverka positivt på människors hälsa." Regeringen skriver att "Sådana positiva externa effekter av klimatanpassningsåtgärder behöver vägas in i kostnads-nyttoanalyser och vid val av anpassningslösningar." Därför tillkännager regeringen att den, för att påskynda klimatanpassningsåtgärder, avser verka för "att hänsynen till naturmiljön integreras och synergier tas till vara i arbetet med klimatanpassning".[928]

I samma skrivelse anger regeringen dessutom att den "kommer att verka för att Skogsstyrelsen i samverkan med skogssektorn och andra myndigheter fortsätter arbetet med att anpassa skogen och skogsbrukets metoder och åtgärder så att framtidens skogar kan stå emot skador som följer av klimatförändringarna." Denna inriktning motiverar regeringen med att "Skogen har en samhällsviktig funktion genom att leverera virke och andra ekosystemtjänster". Den motiverar vidare: "Sverige har också åtaganden i EU om en ökad kolsänka fram till 2030 med vissa flexibiliteter. Det är viktigt att arbeta förebyggande för att säkerställa att skogen fortsatt bidrar med klimatnytta, dels genom att bidra med förnybara material och bioenergi som ersätter fossila alternativ, dels genom nettoupptag av koldioxid i skog, mark och träprodukter. Skogen utgör även livsmiljö för svampar, växter och djur med varierande krav på livsbetingelser och olika sårbarhet för klimatförändringar."[929]

I **proposition 2024/25:131** *Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt* som lämnades in till riksdagen 18 mars 2025 föreslår regeringen förändringar i lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen i syfte

[927] Skrivelse 2023/24:59, s. 191, 192
[928] Skrivelse 2023/24:97, s. 22, 25
[929] Skrivelse 2023/24:97 s. 73

att genomföra delar av EU:s uppdaterade direktiv rörande förnybara bränslen, förnybartdirektivet (RED III). Med direktivet följer också förändringar i lagen om hållbarhetskriterier för bränslen som denna proposition syftar till att genomföra.[930]

I **proposition 2025/26:69** *Förbättrat regelverk om beskattning av skog* som lämnades in till riksdagen 27 november 2025 föreslår regeringen förändringar som "syftar till att förenkla och förbättra skattereglerna som rör skog, öka incitamenten till formell naturvårdsavsättning och anpassa skatteregler till EU-rätten." Förslagen innefattar förändringar i inkomstskattelagen, skatteförfarandelagen och upphävande av lagen om skatt på ränta på skogskontomedel. I propositionen föreslår regeringen bland annat inrättandet av "En särskild ersättningsfond för naturvårdsmark med förlängd tid för att hitta ersättningsmark". Avdrag ska då få "göras för belopp som sätts av till ersättningsfond för naturvårdsmark", vilket är mark för vilken ersättning har lämnats för övervägande naturvårdande ändamål.[931]

Vidare föreslår regeringen i samma proposition att: "Bestämmelsen om att den som är skyldig att upprätta årsredovisning eller årsbokslut enligt bokföringslagen får göra avdrag bara om motsvarande avsättning görs i räkenskaperna, ska inte gälla för en ersättningsfond för naturvårdsmark. En ersättningsfond för naturvårdsmark får tas i anspråk för anskaffning av mark som är kapitaltillgång. Om en ersättningsfond för naturvårdsmark inte har tagits i anspråk senast under det tionde beskattningsåret efter det beskattningsår då avdraget gjordes, ska avdraget som har medgetts för avsättning till ersättningsfonden återföras detta år." Samt att "En enskild näringsidkare som får ersättning för naturvårdsavtal som avser fem år eller längre, får göra avdrag för belopp som sätts in på ett särskilt konto i ett kreditinstitut (naturvårdskonto)."[932]

Motioner

Sökord*: skog**

10.3.1. Regeringspartierna

10.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har under mandatperioden inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner gällande den skogspolitiska inriktningen.

10.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har under mandatperioden inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner gällande den skogspolitiska inriktningen.

---

[930] Proposition 2024/25:131
[931] Proposition 2025/26:69, s. 42
[932] Proposition 2025/26:69, s. 42, 47

10.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har under mandatperioden inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner gällande den skogspolitiska inriktningen.

10.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

10.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har under mandatperioden inte lagt fram några motioner med förslag om en bred översyn av svensk skogspolitik. Gällande sin syn på den skogspolitiska inriktningen skriver Socialdemokraterna däremot, i **motion 2025/26:3733** av Åsa Westlund m.fl., att partiet värnar de jämställda målen av produktivitet och miljöhänsyn inom skogsbruket. Motionärerna skriver: "Den svenska skogspolitiken vilar på två jämställda mål: ett produktionsmål och ett miljömål. Socialdemokratin är den politiska kraft som garanterar balansen mellan de två målen. Vi behöver ett aktivt brukande av skogen, för att kunna ställa om samhället och skapa jobb på landsbygden. Vi behöver samtidigt bevara skyddsvärd skog för att kunna säkerställa viktiga miljövärden. Det går att göra båda samtidigt."[933] Därför yrkar partiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna de två jämställda målen om produktion och miljö i skogen". Partiet yrkar vidare på att "effektiva och hållbara skogsbruksmetoder" ständigt ska utvecklas, samt att "Skogsstyrelsens uppdrag att klimatanpassa skogen och bekämpa granbarkborre, törskate och andra skogsskadegörare" stärks.

Även i **motion 2023/24:2628** och **motion 2024/25:3108**, båda av Anna Caren Sätherberg m.fl., yrkar partiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna målen om ett hållbart brukande och ökad tillväxt i skogen", att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av åtgärder och skydd av värdefull skog", samt att Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Skogsstyrelsens viktiga uppdrag med att både bekämpa skogsskador och klimatanpassa skogen.[934]

I **motion 2023/24:2817** med anledning av regeringens skrivelse 2023/24:59 *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* framhåller Socialdemokraterna att skogen inte bara är "en kär del av vår nationella identitet utan också en vital resurs för ekonomisk tillväxt och biologisk mångfald och som verktyg i klimatkampen." Partiet skriver vidare att "Ett hållbart skogsbruk skapar arbetstillfällen, främjar regional utveckling och är en drivkraft bakom vår expanderande bioekonomi. Genom att främja ett klimatsmart och miljömässigt hållbart skogsbruk säkerställer vi en stabil grund för nationens ekonomiska växtkraft." Motionärerna yrkar därför på att "Riksdagen ställer

[933] Motion 2025/26:3733, s. 22
[934] Motion 2023/24:2682

sig bakom det som anförs i motionen om att ett hållbart skogsbruk skapar arbetstillfällen, främjar klimatomställning och regional utveckling och är en drivkraft bakom vår expanderande bioekonomi".

10.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram några motioner där en bred översyn av skogspolitiken föreslås. Däremot har partiet betonat att den nuvarande skogskötselmodellen lett till goda resultat samt lagt förslag som får konsekvenser för inriktningen på svensk skogspolitik.

I **motion 2023/24:2068** av Mattias Eriksson Falk m.fl. skriver Sverigedemokraterna exempelvis att Sveriges skogspolitik "måste bygga på respekt för det privata ägandets villkor" och att "Den svenska modellen för skogsskötsel, där det på samma marker bedrivs både skogsbruk och naturvård, har utvecklats mycket sedan nuvarande skogsvårdslag stiftades 1993 och tillämpningen har lett till mycket positiva resultat. [...] Denna skogsskötselmodell bör även fortsättningsvis utgöra fundamentet för vårt skogsbruk." Partiet framhåller att huvudprincipen för svenskt skogsbruk därför "bör vara att tillämpa skogsbruk med vardagshänsyn på den helt övervägande delen av skogsmarken, men med möjlighet att införa ökat skydd på vissa marker. Detta kan exempelvis vara skötselavtal med markägare, och på motsvarande sätt att driva mer intensiv odling på andra marker. Totalt undantagande från skogsbruk genom myndighetsbeslut ska i första hand ske på statligt ägd mark, men även här bör detta göras med stor återhållsamhet."[935]

Partiet skriver vidare, i **motion 2024/25:1370** av Martin Kinnunen m.fl., att "debatten om skogsbruk har ibland framställt kontinuitetsskogsbruk [...] som ett alternativ till kalhyggesbruk", men att "på bred front återgå till kontinuitetsskogsbruk i Sverige skulle ta decennier och hotar att sänka avverkningsnivåerna, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för skogsindustrin och landets skogar"[936].

I **motion 2023/24:2068** av Mattias Eriksson Falk m.fl.[937] och i **motion 2024/25:1370** av Martin Kinnunen m.fl.[938] yrkar Sverigedemokraterna därför på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbare handläggning av frågor kring skogsskötsel, med en normal handläggningstid på två veckor för avverkningsanmälan, och snabbhantering av anmälningar av mindre avverkningstrakter när maskiner finns i närheten" att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte publicera avverkningsanmälningar om ägaren inte önskar det" samt att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontinuitetsskogsbruk." Vidare yrkar

[935] Motion 2023/24:2068, s. 5-6
[936] Motion 2024/25:1370
[937] Motion 2023/24:2068
[938] Motion 2024/25:1370

partiet på att "staten bör ta en aktiv roll i att få parterna, inklusive Skogsstyrelsen och andra berörda myndigheter, skogsägare, skogsindustriföretag och certifieringsorganisationer, att enas kring ett effektivare och mer rättssäkert system kopplat till skogsskötselcertifieringen för att värna arter i artrika småområden“ , "markägare som utför naturvårdande skogsskötsel efter avtal ska få skälig inkomst för detta“.

Motionärerna i ovanstående motioner lägger dessutom fram ett antal yrkanden som relaterar till hur skydd av skog och arter ska utformas. De yrkar på att: “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa eller omarbeta systemet med nyckelbiotoper” samt att “frivilliga naturvårdsavtal bör prioriteras framför bildandet av skyddade områden där skogsbruk helt hindras”. Partiet motiverar förslagen genom att peka på att “Prioriteringen bör ligga på att sköta redan skyddade områden effektivt snarare än att skapa nya skyddsområden.[...] Om nya områden ska skyddas helt från skogsbruk, bör detta kompenseras genom att minska skyddet på områden där skyddet har mindre effekt.” Det förespråkar “effektivare hänsyn till sällsynta arter” och menar därför att “Det är viktigt att skyddsåtgärder fokuserar på att bevara livsmiljöer för de mest akut hotade arterna. En oproportionerligt stor del av debatten handlar om att skydda barrskog, trots att dessa skogar redan omfattar majoriteten av skyddade områden i Sverige.”[939]

I **motion 2024/25:1371** av Martin Kinnunen m.fl. föreslår Sverigedemokraterna vidare att äganderätten i skogen bör stärkas genom att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att kraftigt begränsa antalet fall där skogsägares avverkningar begränsas i samband med eller efter att avverkningsanmälan inlämnas”, att “avverkningar inte ska kunna hindras motiverat med att andra än akut eller starkt hotade arter där befinner sig nära kanten” samt att ”Sveriges tillämpning av Århuskonventionen inte ska ge miljöorganisationer möjlighet att ifrågasätta enskilda markägares vardagliga skogsbruksåtgärder inom pågående markanvändning”.[940]

Partiet framhåller även att EU:s inflytande över svensk skog bör begränsas. I **motion 2023/24:430** och **motion 2024/25:1349**, båda av Eric Palmqvist m.fl., betonar Sverigedemokraterna vikten av att “svensk skog är en nationell angelägenhet” där principen “frihet under ansvar” ska råda. Därför ska den svenska skogspolitiken “på alla vis värnas från EU:s inflytande” och “Den totala arealen skog undantagen från skogsbruk ska inte ökas.”[941] Motionärerna lägger fram ett yrkande i vardera motion där de föreslår att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om goda

[939] Motion 2024/25:1370
[940] Motion 2024/25:1371
[941] Motion 2024/25:1349, s. 16

förutsättningar för företag och medborgare i hela landet”[942] respektive att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att skapa goda villkor för en levande landsbygd”[943].

10.3.2.3 Vänsterpartiet

Vänsterpartiet har under mandatperioden lagt fram motioner innehållande förslag som relaterar till en bredare översyn av inriktningen på svensk skogspolitik.

I **motion 2022/23:1246** av Kajsa Fredholm m.fl. yrkar partiet bland annat på att ”regeringen bör tillse att en översyn av skogspolitiken genomförs i syfte att stärka måluppfyllelsen av våra miljökvalitetsmål och för att uppnå hållbart nyttjande av naturresurser”, att ”regeringen skyndsamt bör ta fram förslag på lagstiftning i syfte att stoppa avverkning av skogar med höga naturvärden” samt att ”Sverige bör anta en nationell målsättning om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat”[944] Partiet motiverar åtgärderna på följande sätt: ”Vänsterpartiet anser inte att det svenska skogsbruket i sin helhet är att betrakta som tillräckligt hållbart för att nå våra klimatambitioner och bevara en hög biologisk mångfald. Vår inställning är att produktionsmålen måste vara underställda miljö- och klimathänsynen. För att uppnå ett hållbart skogsbruk kan inte råvaruförsörjningen vara styrande för hur våra skogar brukas. Naturens gränser med bevarade ekosystem och biologisk mångfald måste vara ramen för hur skogarna nyttjas.”[945]

Även i **motion 2025/26:2784** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår Vänsterpartiet att: ”regeringen skyndsamt bör ta fram förslag på lagstiftning i syfte att stoppa avverkning av skogar med höga naturvärden”, att ”regeringen bör tillse att en översyn av skogspolitiken genomförs i syfte att stärka uppfyllelsen av våra miljökvalitetsmål och för att uppnå ett hållbart nyttjande av naturresurser”, att ”en nationell målsättning om att minst 30 procent av det totala skogsbruket bör ske med hyggesfria skogsbruksmetoder år 2030 bör ingå i miljökvalitetsmålet Levande skogar” samt att ”Sverige bör anta en nationell målsättning om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat”.[946]

Partiet motiverar behovet av översyn med att: ”Regeringens skogspolitik försvårar möjligheten att nå ett flertal av våra miljökvalitetsmål som har antagits av riksdagen. Stärkt miljöhänsyn är fortsatt underordnade åtgärder för att stimulera produktionsintressen. […] Förutom att den generella miljöhänsynen i skogsbruket behöver stärkas behövs en samlad skogspolitik för det formella och frivilliga

[942] Motion 2023/24:430
[943] Motion 2024/25:1349
[944] Motion 2022/23:1246
[945] Motion 2022/23:1246
[946] Motion 2025/26:2784

skogsskyddet i syfte att stärka landskapsperspektivet för våra skogsarter. För att skogen ska brukas och skyddas så att resurser nyttjas hållbart krävs att skogsvårdslagstiftningen moderniseras."[947]

Motionerna inkluderar även förslag kopplat till att ge skogsägare ökade incitament till hållbart brukande av skogen. I **motion 2025/26:2784** föreslår Vänsterpartiet att: "regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att se över förutsättningar för en naturvårdsavgift inom skogsnäringen i syfte att bidra till stärkt finansiering av ökat skogsskydd och därmed även stärka förutsättningarna för att fler skogsägare ska ges ersättning vid intrång." samt att "styrmedel och incitament bör införas för att främja landskapsplanering för skoglig biologisk mångfald och ett varierat skogsbruk för hållbart uttag av biomassa"[948]. I **motion 2022/23:1246** föreslår Vänsterpartiet även att "regeringen bör ges i uppdrag att utforma förslag på regelverk med ekonomiskt incitament i syfte att stärka kolinlagringen vid avverkning och gallring för privata skogsägare" samt att "styrmedel och incitament bör införas för att främja landskapsplanering för skoglig biologisk mångfald och ett varierat skogsbruk för hållbart uttag av råvaror från skogen"[949]

Partiet har även lagt följdmotioner som relaterar till regeringens propositioner skogspolitiska förslag.

I **motion 2024/25:3364** av Kajsa Fredholm m.fl. med anledning av regeringens proposition 2024/25:131 *Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt* skriver Vänsterpartiet att partiet "välkomnar regleringen i EU:s förnybartdirektiv (RED III) för att stärka ett hållbart uttag av biomassa i skogen för biodrivmedel och biobränslen." Partiet framhåller vidare: "Vi har i huvudsak inte heller invändningar mot propositionens förslag på ändringar i lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen. Det grundläggande problemet är att Sverige för närvarande saknar såväl lagstiftning som system för övervakning och kontroll för att betraktas som ett land med låg risk för verksamhetsutövare att använda skogsbränslen (s.k. A-land) från vårt skogsbruk utan att bryta mot markkriterier i RED III. Skogsbruket i Sverige kan därmed i sin helhet inte betraktas som hållbart." Därför föreslår partiet att "regeringen bör återkomma med förslag på handlingsplan för en hållbar produktion av nationellt producerade biodrivmedel, grön vätgas och fossilfria elektrobränslen" samt att "Sverige i genomförandet av det uppdaterade förnybartdirektivet (RED III) bör säkerställa skydd av skogar med höga naturvärden".[950]

I **motion 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. med anledning av regeringens skrivelse 2023/24:59 *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* betonar

[947] Motion 2025/26:2784, s. 29-30
[948] Motion 2025/26:2784
[949] Motion 2022/23:1246
[950] Motion 2024/25:3364, s. 1, 5

Vänsterpartiet att "Skogen är livsmiljö för en mängd olika djur och växter och genererar en rad ekosystemtjänster utöver att lagra kol och producera råvaror. [...] Vänsterpartiet anser inte att det svenska skogsbruket i sin helhet är att betrakta som hållbart. Vår inställning är att produktionsmålen måste vara underställda miljöhänsynen." Partiet framhåller vidare att kolinlagringen i svenska skogar minskat de senaste 10 åren och att detta beror på "hög avverkning, fler träd som dött av torka och granbarkborrar samt minskad tillväxttakt". För att bryta trenden av minskad kolinlagring och samtidigt stärka biologisk mångfald pekar partiet på åtgärder så som ekonomiska incitament till skogsägare, utfasning av trakthyggesbruk och ökade anslag för skydd av skog.[951]

Därför yrkar partiet på att: "regeringen bör ges i uppdrag att utforma förslag på regelverk med ekonomiskt incitament i syfte att stärka kolinlagringen vid avverkning och gallring för privata skogsägare", att en "tydlig begränsning av kalhyggenas areal inom skogsbruket" införs, att "en nationell målsättning för ökad areal kalhyggesfritt skogsbruk bör ingå i miljökvalitetsmålet Levande skogar" samt att "Sverige bör anta en nationell målsättning om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat"[952]

10.3.2.4 Centerpartiet

Centerpartiet har inte lagt fram förslag om en bred översyn av svensk skogspolitik. Däremot har det lagt fram flertalet förslag som på olika sätt relaterar till stärkande av äganderätten samt till ökade ekonomiska incitament för naturvård.

I **motion 2022/23:1672** av Annie Lööf m.fl. skriver Centerpartiet att "Skogen är en nyckel för att klara jobb, tillväxt, biologisk mångfald och klimatomställningen. Centerpartiet vill se en växande skogsnäring och ökad hållbar skoglig tillväxt med god och säkerställd tillgång till biomassa från den svenska skogen.[...] Äganderätten är stark i svensk lagstiftning. Ändå finns det ett behov av att åtgärda brister och förskjutningar som förekommit på senare år främst i tolkning och tillämpning av regelverken."[953] I motionen yrkar partiet på att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för ett aktivt och hållbart brukande av skogen som lagrar koldioxid, skapar jobb och är källan till framtidens biobränslen och byggmaterial"

I **motion 2022/23:854** av Daniel Bäckström m.fl. betonar Centerpartiet att det "är viktigt att säkerställa att skogsägare får kompensation om det i samband med en avverkningsanmälan sker inskränkningar i ägande- eller brukanderätten med hänvisning till artskyddet. Regeringen bör därför förtydliga att markägaren vid olika

[951] Motion 2023/24:2815, s. 68-72
[952] Motion 2023/24:2815, s. 11
[953] Motion 2022/23:1672, s. 7

former av brukandeförbud ska erbjudas formellt skydd eller naturvårdsavtal."[954] I motionen yrkar partiet bland annat på att "frivilligt formellt skydd ska vara det huvudsakliga arbetssättet för formellt skydd av skog", att "nya ersättningsformer och incitamentsskapande åtgärder för naturvård" ska utvecklas samt att det senast 2023 ska förtydligas att "en markägare ska kunna få ersättning vid ett förbud att bruka marken med hänvisning till artskyddet".

Även i **motion 2023/24:2485, motion 2024/25:2485** samt **motion 2025/26:2824,** samtliga av Stina Larsson m.fl., yrkar partiet på att möjligheterna att "införa ett nytt stöd för skydd av hotade arter på enskilt ägd mark" ska ses över. Partiet motiverar förslaget med att: "För Centerpartiet är den enskilda markägaren en viktig del i att bevara och förstärka den biologiska mångfalden. Vi litar på markägarens engagemang och förmåga. De har lokalkännedomen som är nödvändig och de känner sin egen mark bäst. Frivilliga åtgärder ska därför uppmuntras. Den allra största delen av naturen är inte formellt skyddad och för att få ett effektivt skydd för den biologiska mångfalden i Sverige så behövs fler metoder som bygger på frivillighet och ett hållbart brukande. Ett sätt vore att utreda ett stöd som ger ersättning till privata skogsägare som har hotade arter på sina marker så länge den hotade arten finns kvar. Då blir förekomsten av hotade arter en tillgång samtidigt som marken kan fortsätta att brukas."[955]

I **motion 2024/25:2953** föreslår partiet vidare att "dagens tillsynsordning, som bygger på avverkningsanmälan, bör reformeras på ett sätt som stärker äganderätten". Detta eftersom "myndigheterna allt mer börjat behandla avverkningsanmälningar som att de vore tillståndspliktiga. Det har medfört en mängd rättstvister och fått till följd att skogsägare fått orimliga krav på sig att genomföra omfattande utredningar och inventeringar. Den här förskjutningen har sedan utnyttjats av aktivister som sett en chans att stoppa avverkningar med nuvarande artskyddsbestämmelser samt genom att sätta i system att överklaga avverkningsanmälningar."

I **motion 2024/25:2953**, samt i **motion 2025/26:2833** föreslår partiet även att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om den svenska tolkningen av vad som anses vara 'berörd allmänhet' och som enligt Århuskonventionen har rätt att överklaga miljöbeslut är rimligt avvägd".

Partiet har även lagt fram flertalet förslag som relaterar till hur EU-förordningar ska implementeras och hur artskyddet ska utformas i svensk skogspolitik.

I **motion 2023/24:2479** av Daniel Bäckström m.fl. föreslår Centerpartiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör förtydliga att nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk". Samma yrkande återfinns även i **motion 2025/26:2833** av Helena Lindahl m.fl. samt **motion**

[954] Motion 2022/23:854, s. 8
[955] motion 2023/24:2485, s. 3

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. Som motivering till förslaget framhåller partiet: "Hur artskyddet och den svenska artskyddslagstiftningen ska förenas med ett levande svenskt skogsbruk har länge debatterats. En liten förbättring av regelverken skedde 2022 när artskyddsförordningen förtydligades avseende hur fåglar är fridlysta, men fortfarande återstår mycket för regeringen att ta tag i. Om den inte gör det riskerar konflikterna i den svenska skogen att eskalera. […] En anledning till att artskyddsbestämmelserna varit så omdebatterade på senare år är att förekomsten av arter som regleras av lagstiftningen är så hög."[956]

I **motion 2022/23:2194** av Stina Larsson m.fl. skriver Centerpartiet, mot bakgrund av den svenska implementeringen av naturrestaureringslagen samt EU:s lagstiftning om avskogning, att "Under de närmaste två åren kommer EU att anta två lagförslag som har en stor och direkt negativ påverkan på svenskt skogs- och jordbruk. […] Förlusten av naturbetesmarker är det största hotet mot biologisk mångfald i Sverige och det är angeläget att vi börjar restaurera dessa. Med kommissionens föreslagna utformning av naturrestaureringslagen så har Jordbruksverket beräknat att Sverige behöver återställa eller återskapa cirka en miljon hektar naturbetesmarker. Den stora merparten av dessa är idag skogsmark vilket skulle innebära att Sverige behöver avverka befintlig skog för att återskapa betesmarker, betade med nötkreatur. Det är dock inte tillåtet enligt den kommande avskogningslagstiftningen." I motionen föreslår partiet därför att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt se över den svenska implementeringen av EU:s art- och habitatdirektiv"

Vad gäller anpassningen till EU-krav på skogsbruket föreslår Centerpartiet i **motion 2024/25:2954** av Muharrem Demirok m.fl. och i **motion 2025/26:3596** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. att "regeringen i förhandling om kommande relevant lagstiftning ska säkerställa att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige" samt att "utrymmet för nationell och regional anpassning av EU-regler som berör skogen ska öka".

Partiet har även lagt följdmotioner med anledning av regeringens skogspolitiska förslag.

Med anledning av regeringens proposition 2025/26:69 har Centerpartiet inkommit med **motion 2025/26:3869** av Helena Vilhelmsson och Anders Karlsson där de skriver att de "ställer sig bakom propositionens inriktning, men med en del invänd-ningar." I motionen framhåller motionärerna att det, för att åstadkomma skogspropositionens inriktning, är viktigt att "markägaren inte straffas ekonomiskt för att han eller hon förvaltar sin skog på ett hållbart sätt" samt att "en bred palett av flexibla skyddsformer" finns att tillgå. Kopplat till detta kritiserar de att alltför stort fokus i naturvårdspolitiken tidigare lagts vid att skydd av mark genom reservatsbildning och framhåller naturvårdsavtal som en flexibel och hittills outnyttjad skyddsform, "trots

[956] Motion 2023/24:2479, s. 8

sin frivilliga, tidsbegränsade och flexibla karaktär". Motionärerna framhåller att det faktum att naturvårdsavtal inte nyttjas mer kan bero på det som adresseras i propositionen – att det är skattemässigt missgynnat. Därför välkomnar Centerpartiet ett åtgärdande av detta.

I motionen föreslår partiet bland annat att "tioårsperioden för den föreslagna nya ersättningsfonden för naturvårdsmark bör vara lika för all mark, oavsett ändamål, dvs. inte bara för s.k. naturvårsmark." Motionärerna anger att detta motiveras med förenklingsskäl. Partiet föreslår också "att ersättningsfonden för naturvårdsmark även ska omfatta ersättning för nekat avverkningstillstånd för fjällnära skog", att "tilläggsavgiften för naturvårdsmark ska vara 15 procent i stället för 30 procent".[957]

10.3.2.5 Miljöpartiet

Miljöpartiet har lagt fram flera motioner innehållande förslag som relaterar till en bredare omställning till hyggesfria och naturbaserade metoder inom svenskt skogsbruk.

I **motion 2022/23:2110** av Per Bolund m.fl. framhåller motionärerna att Sverige nu behöver "en ny och hållbar skogspolitik, med en bred övergång till hyggesfria och naturnära brukningsmetoder"[958] och yrkar på att "Sverige ska verka för att vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030". Partiet lägger även fram samma yrkande i **motion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl.[959], i **motion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. samt i **motion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl.[960]

I **motion 2022/23:2110** såväl som i **motion 2023/24:996** yrkar partiet dessutom på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs ett rättsligt system som leder till att Sverige klarar artskyddet och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv, att gå vidare med Artskyddsutredningens förslag och däribland införa ett särskilt stöd till markägare för artskyddsåtgärder" samt att "skogsvårdslagen behöver uppdateras, och i förlängningen inarbetas i miljöbalken, för att garantera att miljöhänsynen i skogsbruket är i nivå med vad som krävs för att uppnå miljömålen".[961]

Partiet motiverar förslagen genom att framhålla att: "Dagens skogsbruk är inte hållbart och samhällets fastställda mål för skogsmarken uppnås inte, detta gäller såväl miljökvalitetsmålet 'Levande skogar' som miljökvalitetsmålet 'Ett rikt växt- och

[957] Motion 2025/26:3868
[958] Motion 2022/23:2110, s. 8
[959] Motion 2023/24:996
[960] Motion 2025/26:3422
[961] Motion 2022/23:2110

djurliv'. […] Det intensiva och storskaliga kalhyggesbruket är förödande för både biologisk mångfald, vattenkvalitet och klimatet. Det ensartade och likriktade skogsbruket som bygger på ett fåtal trädslag, med utbredda kalavverkningar och ohållbara markberedningar, är idag den dominerande skogsbruksmodellen. Denna typ av skogsbruk är den dominerande orsaken till att miljömålet 'Levande skogar' inte uppnås."[962]

Partiet lägger också fram flertalet förslag som handlar om ekonomiska incitament för skogsägare att bruka skogen på ett sätt som uppnår ökad miljö- och klimatnytta.

I **motion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl.[963] yrkar Miljöpartiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge relevanta myndigheter i uppdrag att ta fram åtgärdsförslag om ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring", att "ett omställningsstöd till skogsägare som vill ställa om till hyggesfria metoder" införs, att "ett klimatavtal för skogen där skogsägare ska kunna få ersättning för mängden koldioxid som lagras in" införs, samt att "ett bonus malus-system för skogsbruket där omställning till mer hållbara skogsbruksmetoder betalas av en avgift på kalhyggen" införs.

Även i **motion 2025/26:3777** av Rebecka Le Moine m.fl. föreslår partiet att "ett bonus malus-system inom skogsbruket" införs. Motionärerna motiverar förslaget med att: "Sverige behöver ändra kurs vad gäller skogsbruket och öka andelen skydd samt minska avverkningsvolymen. […] Mer resurser behövs för att säkerställa en acceleration i detta arbete. Men fler verktyg för att uppnå målen behövs också. Vid sidan av hänsyn, lagkrav och ersättning, behövs ekonomiska incitament för att accelerera och främja miljöåtgärder och gör det dyrare att förstöra ekosystem. Därför föreslås ett bonus-malus-system i skogsbruket. Att kalavverka ska kosta, och att skydda och bruka hållbart ska bli mer ekonomiskt fördelaktigt."[964]

Vidare föreslår partiet, i **motion 2024/25:3218** av Rebecka Le Moine m.fl., att "ett statligt skogslån för att underlätta övergången till hyggesfritt skogsbruk" inrättas samt att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket ges "i uppdrag att ta fram konkreta förslag på ekonomiska incitament för ett miljövänligt skogsbruk där klimatnytta integreras". Motionärerna motiverar förslagen genom att peka på att "Intresset för hyggesfritt skogsbruk ökar, men den faktiska omställningen dröjer. Nya ägarföreningar, företag och initiativ driver på men har inte en ärlig chans att konkurrera med kalhyggesbruket. Det naturnära och hyggesfria skogsbruket ger en bättre balans

[962] Motion 2022/23:2110 s. 7-8
[963] Motion 2025/26:3422
[964] Motion 2025/26:3777, s.1

mellan skogens alla olika nyttor – sociala, ekologiska och ekonomiska – och det krävs därför konkret politik för att påskynda omställningen av skogsbruket”[965]

Miljöpartiet har även, i följdmotioner på regeringens propositioner, lagt förslag med anledning av regeringens skogspolitiska inriktning.

Med anledning av regeringens proposition 2025/26:69 har Miljöpartiet inkommit med **motion 2025/26:3869** där regeringens förändringar i villkoren för beskattning av skog välkomnas. Motionärerna pekar på att förslagen ursprungligen kommer från en utredning som kom till under förra mandatperioden, SOU 2020:73 *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen,* och framhåller att de anser att regeringen också bör gå vidare med “utredningens huvudförslag, nämligen att utreda skattefri ersättning vid områdesskydd enligt miljöbalken”. De menar att en sådan skattefri ersättning skulle “skapa förutsättningar för att höga naturvärden ska utgöra en tillgång och inte en belastning för markägaren”. Vidare anser de att “periodisering på naturvårdskonto bör vara möjlig under längre tid än tio år, med hänsyn bl.a. till att löptiden för naturvårdsavtal ofta överskrider tio år.”. Därför föreslår partiet att “tidsfristen för vilken pengar får sparas på naturvårdskonto bör motsvara löptiden på naturvårdsavtalet” samt att “förslaget om skattefri ersättning från SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen” bör utredas.[966]

I **motion 2023/24:2856** med anledning av skrivelse 2023/24:97 *Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning* framhåller Elin Söderberg m.fl. att för att en klimatanpassning av skogsbruket ska till behövs “omfattande satsningar på återvätning av skogsmark, för både stärkt biologisk mångfald och ökad klimatnytta”. Motionärerna framhåller även att “Hyggesfria och varierade skogsbruksmetoder” ofta går “hand i hand med klimatanpassningsåtgärder inom skogsbruket.” Därför föreslår partiet att “en nationell rådgivningskampanj riktad till enskilda skogsägare för att arbeta med klimatanpassning, ökad miljöhänsyn och hyggesfria metoder” bör genomföras.[967]

I **motion 2024/25:3385** med anledning av regeringens proposition 2024/25:131 *Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt* av Katarina Luhr m.fl. framhåller Miljöpartiet, i relation till “den ökande efterfrågan på biodrivmedel och biobränslen i kombination med att bevara biologisk mångfald”, att “Det krävs omfattande förändringar av Sveriges skogspolitik för att Sverige ska kunna leva upp till hållbarhetskraven inom ramen för förnybartdirektivet.” från EU. Partiet

[965] Motion 2024/25:3218 s. 1
[966] Motion 2025/26:3869
[967] Motion 2023/24:2856, s. 10, 3

yrkar därför på att Sverige, i implementeringen av EU:s reviderade förnybartdirektiv, ska "säkerställa ett hållbart skogsbruk och skydd av skogar med höga naturvärden"[968]

I **motion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. med anledning av regeringens skrivelse 2023/24:59 *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* skriver motionärerna att "Sverige ska nå och överträffa vårt EU-åtagande om ökad kolinbindning i skog och mark samtidigt som den biologiska mångfalden stärks och klimatanpassningsåtgärder genomförs för att säkra en hållbar och långsiktig tillgång till skogsråvara till samhället."[969] Partiet yrkar därför bland annat på att relevanta myndigheter ges "i uppdrag att ta fram åtgärdsförslag om ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring" samt att ett "omställningsstöd till skogsägare som vill ställa om till hyggesfria metoder" införs.

10.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Betänkande 2022/23:MJU13

I **betänkande 2022/23:MJU13** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet riksdagen att avslå yrkande 18 i Centerpartiets **motion 2022/23:854** om att "senast 2023 förtydliga att en markägare ska kunna få ersättning vid ett förbud att bruka marken med hänvisning till artskyddet". Centerpartiet reserverar sig mot beslutet[970]

Betänkande 2022/23:MJU15

I **betänkande 2022/23:MJU15** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet riksdagen att avslå yrkande 8 i Centerpartiets **motion 2022/23:1672** där partiet föreslår att förutsättningar ska skapas för "ett aktivt och hållbart brukande av skogen som lagrar koldioxid, skapar jobb och är källan till framtidens biobränslen och byggmaterial". Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[971]

Betänkandet behandlar även yrkandena 4 och 7 i Centerpartiets **motion 2022/23:854** där partiet föreslår att "frivilligt formellt skydd ska vara det huvudsakliga arbetssättet för formellt skydd av skog" respektive att "nya ersättningsformer och incitamentsskapande åtgärder för naturvård" utvecklas. Utskottet föreslår riksdagen att avslå yrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot besluten.[972]

---

[968] Motion 2024/25:3385, s. 1, 6
[969] Motion 2023/24:59, s. 50
[970] Betänkande 2022/23:MJU13, reservation 28
[971] Betänkande 2022/23:MJU15, reservation 3
[972] Betänkande 2022/23:MJU15, reservation 11 och 13

I samma betänkande föreslår utskottet riksdagen att avslå även yrkande 2 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2110** där partiet föreslår att "Sverige ska verka för att vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030". Betänkandet behandlar även yrkande 20 i samma motion där Miljöpartiet föreslår att "skogsvårdslagen behöver uppdateras, och i förlängningen inarbetas i miljöbalken, för att garantera att miljöhänsynen i skogsbruket är i nivå med vad som krävs för att uppnå miljömålen". Utskottet föreslår riksdagen att avslå även detta yrkande. Miljöpartiet reserverar sig mot besluten.[973]

I betänkandet föreslår utskottet att riksdagen avslår även på Vänsterpartiets **motion 2022/23:1246** yrkandena 2, 3, 6, 11 och 14. I yrkandena föreslår Vänsterpartiet: att "regeringen bör ges i uppdrag att utforma förslag på regelverk med ekonomiskt incitament i syfte att stärka kolinlagringen vid avverkning och gallring för privata skogsägare" (yrkande 2), att "styrmedel och incitament bör införas för att främja landskapsplanering för skoglig biologisk mångfald och ett varierat skogsbruk för hållbart uttag av råvaror från skogen" (yrkande 3), att "Sverige bör anta en nationell målsättning om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat" (yrkande 6), att "regeringen bör tillse att en översyn av skogspolitiken genomförs i syfte att stärka måluppfyllelsen av våra miljökvalitetsmål och för att uppnå hållbart nyttjande av naturresurser" (yrkande 11) samt att "regeringen skyndsamt bör ta fram förslag på lagstiftning i syfte att stoppa avverkning av skogar med höga naturvärden" (yrkande 14). Vänsterpartiet reserverar sig mot besluten.[974]

Betänkande 2022/23:MJU17

I **betänkande 2022/23:MJU17** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 1 i Centerpartiets **motion 2022/23:2194** där partiet föreslår att implementeringen av EU:s art- och habitatdirektiv skyndsamt ska ses över. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[975]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkande 25 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2110** där partiet yrkar på att det "behövs ett rättsligt system som leder till att Sverige klarar artskyddet och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv, att gå vidare med Artskyddsutredningens förslag och däribland införa ett särskilt stöd till markägare för

[973] Betänkande 2022/23:MJU15, reservation 23, 38
[974] Betänkande 2022723:MJU15 reservation 6, 8, 18, 21, 22
[975] Betänkande 2022/23:MJU17, res. 37

artskyddsåtgärder". Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[976]

Betänkande 2023/24:MJU12

I **betänkande 2023/24:MJU12** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 1 i Centerpartiets **motion 2023/24:2485** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett nytt stöd för skydd av hotade arter på enskilt ägd mark". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[977]

I samma betänkande behandlar utskottet även yrkande 89 och 90 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs ett rättsligt system som leder till att Sverige klarar artskyddet och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv" (yrkande 89) samt att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå vidare med Artskyddsutredningens förslag och däribland införa ett särskilt stöd till markägare för artskyddsåtgärder" (yrkande 90). Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Yrkandena beredes förenklat med hänvisning till att de rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2022/23MJU7, 2022/23:MJU11, 2022/23:MJU15 och 2022/23:MJU17. Utskottet hänvisar till att ställningstaganden framgår i de betänkandena.[978]

Betänkande 2023/24:MJU15

I **betänkande 2023/24:MJU15** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet riksdagen att lägga regeringens skrivelse 2023/24:59 *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* till handlingarna. Regeringens bedömning om att "ett samstämmigt genomförande av Sveriges EU-åtaganden inom klimat och naturvård i skog och mark bör möjliggöra konkurrenskraft, utvecklingen av en växande bioekonomi, och ökad livsmedelsförsörjning" föreslås därmed läggas till handlingarna. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet. [979]

I betänkandet föreslår utskottet även att riksdagen avslår samtliga yrkanden i följdmotioner. Därmed föreslår riksdagen utskottet att avslå Socialdemokraternas yrkande 32 i **motion 2023/24:2817** om att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett hållbart skogsbruk skapar arbetstillfällen, främjar

[976] Betänkande 2022/23:MJU17
[977] Betänkande 2023/24:MJU12, res. 23
[978] Betänkande 2023/24:MJU12
[979] Betänkande 2023/24:MJU15

klimatomställning och regional utveckling och är en drivkraft bakom vår expanderande bioekonomi". Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet.[980]

I betänkandet behandlar utskottet även Vänsterpartiets **motion 2023/24:2815** och föreslår avslag på motionens yrkande 72 om att regeringen ges i uppdrag att utforma förslag på regelverk med ekonomiska incitament för privata skogsägare i syfte att stärka kolinlagringen, yrkande 73 om att införa en begränsning av kalhyggenas areal inom skogsbruket, yrkande 74 om att införa en nationell målsättning för att ökad areal kalhyggesfritt skogsbruk bör ingå i miljökvalitetsmålet Levande skogar samt yrkande 75 om att Sverige bör anta en nationell målsättning om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[981]

Även Miljöpartiets **motion 2023/24:2819** behandlas av utskottet i samma betänkande. Utskottet föreslår därmed riksdagen att avslå motionens yrkande 164 om att "Sverige ska verka för att vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030". Motionens yrkande 158 och 159 om att relevanta myndigheter ges "i uppdrag att ta fram åtgärdsförslag om ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring" respektive införandet av ett "omställningsstöd till skogsägare som vill ställa om till hyggesfria metoder" föreslår utskottet riksdagen därmed också att avslå. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[982]

Betänkande 2023/24: MJU17

I **betänkande 2023/24:MJU17** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Centerpartiets yrkande 17 i **motion 2023/24:2479** där partiet föreslår att "regeringen snarast bör förtydliga att nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[983]

I samma betänkande behandlar utskottet yrkandena 85 och 88 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996.** I yrkandena föreslår Miljöpartiet att Sverige ska verka för att "vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030" (yrkande 85) samt att

[980] Betänkande 2023/24:MJU15, reservation 81
[981] Betänkande 2023/24:MJU15, reservation 82
[982] Betänkande 2023/24:MJU15, reservation 83
[983] Betänkande 2023/24:MJU17, res. 13

skogsvårdslagen uppdateras "och i förlängningen inarbetas i miljöbalken, för att garantera att miljöhänsynen i skogsbruket är i nivå med vad som krävs för att uppnå miljömålen" (yrkande 88). Miljö- och jordbruksutskottet avstyrker motionsyrkandena med hänvisning till att yrkandena rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under mandatperioden, och bereder därmed motionsyrkandena i förenklad ordning. Ståndpunkter finns i betänkandena 2022/23:MJU2, 2022/23:MJU15 samt 2022/23:MJU17. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena.[984]

Dessutom behandlar utskottet yrkande 20–22 i Socialdemokraternas **motion 2023/24:2628** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna målen om ett hållbart brukande och ökad tillväxt i skogen" (yrkande 20), att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av åtgärder och skydd av värdefull skog" (yrkande 21) samt att Skogsstyrelsen uppdrag med att både bekämpa skogsskador och klimatanpassa skogen stärks (yrkande 22). Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Socialdemokraterna reserverar sig mot besluten.[985]

I betänkandet behandlar Miljö- och jordbruksutskottet även Sverigedemokraternas yrkande 8 och 38 i **motion 2023/24:2068** där partiet föreslår att "riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontinuitetsskogsbruk" samt att systemet med nyckelbiotoper ska avskaffas eller omarbetas. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot besluten.[986]

I betänkandet behandlar utskottet även Sverigedemokraternas yrkande 18 och 19 i **motion 2023/24:2068** där partiet föreslår snabbare handläggning av frågor kring skogsskötsel samt att avverkningsanmälningar inte ska publiceras om inte skogsägaren önskar det. Yrkandena bereds förenklat med hänvisning till att de rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2022/23:MJU2, 2022/23:MJU15 och 2022/23:MJU17 och utskottet föreslår riksdagen att avslå förslagen. För ställningstaganden hänvisar utskottet till dessa tidigare betänkanden.[987]

Även yrkandena 39, 41 och 42 i Sverigedemokraternas **motion 2023/24:2068** bereds i förenklad ordning i betänkandet. I yrkandena föreslår partiet att staten bör ta en aktiv roll i att få uppnå enighet kring ett effektivare och mer rättssäkert system kopplat till skogsskötselcertifieringen för att värna arter i artrika småområden (yrkande 39), att frivilliga naturvårdsavtal bör prioriteras (yrkande 41) samt att markägare som utför naturvårdande skötsel efter avtal ska få skälig inkomst för detta (yrkande 42).

---

[984] Betänkande 2023/24:MJU17, s.38
[985] Betänkande 2023/24:MJU17, res. 1, 6 och 14.
[986] Betänkande 2023/24:MJU17, res. 9 och 11
[987] Betänkande 2023/24:MJU17

Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena och hänvisar till tidigare betänkanden för ställningstaganden.[988]

Betänkande 2023/24:MJU18

I **betänkande 2023/24:MJU18** föreslår Miljö- och jordbruksutskottet att riksdagen lägger regeringens **skrivelse 2023/24:97** *Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning* till handlingarna och därmed avslår samtliga yrkanden i följdmotioner. Därmed avslås Miljöpartiets yrkande 31 i **motion 2023/24:2856** om att en nationell rådgivningskampanj riktad till enskilda skogsägare för att arbeta med klimatanpassning, ökad miljöhänsyn och hyggesfria metoder bör genomföras. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[989]

Betänkande 2023/24:NU12

I **betänkande 2023/24:NU12** behandlar Näringsutskottet yrkande 1 i Sverigedemokraternas **motion 2023/24:430** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om goda förutsättningar för företag och medborgare i hela landet och tillkännager detta för regeringen." Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[990]

Betänkande 2024/25:MJU2

I **betänkande 2024/25:MJU2** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkandena 1 och 2 i Miljöpartiets **motion 2024/25:3218** där partiet föreslår att ett statligt skogslån för att underlätta övergången till hyggesfritt skogsbruk införs, samt att Skogsstyrelsen ges i uppdrag att utöka sin oberoende rådgivning till skogsägare. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet anger i ett särskilt yttrande att: "Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2024 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 23 inte får överstiga 21 697 804 000 kronor 2025 (prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:FiU1, rskr. 2024/25:49). Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 23."[991]

---

[988] Betänkande 2023/24:MJU17
[989] Betänkande 2023/24:MJU18
[990] Betänkande 2023/24:NU12, res. 2
[991] Betänkande 2024/25:MJU2, särskilt yttrande 4

Betänkande 2024/25:MJU9

I **betänkande 2024/25:MJU9** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 6 i Centerpartiets **motion 2024/25:2953** där partiet föreslår att det bör övervägas huruvida den "svenska tolkningen av vad som anses vara 'berörd allmänhet' och som enligt Århuskonventionen har rätt att överklaga miljöbeslut är rimligt avvägd". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[992]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkande 29 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1371** där partiet föreslår att "Sveriges tillämpning av Århuskonventionen inte ska ge miljöorganisationer möjlighet att ifrågasätta enskilda markägares vardagliga skogsbruksåtgärder inom pågående markanvändning". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[993]

Betänkande 2024/25:MJU12

I **betänkande 2024/25:MJU12** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkandena 4 och 1 i Centerpartiets **motion 2024/25:2953** där partiet föreslår att "dagens tillsynsordning, som bygger på avverkningsanmälan, bör reformeras på ett sätt som stärker äganderätten" samt att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens utredning om artskyddet i skogen ska leda till att nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot besluten.[994]

I betänkandet behandlar utskottet dessutom yrkandena 54 och 56 i Centerpartiets **motion 2024/25:2954** där partiet yrkar på att "regeringen i förhandling om kommande relevant lagstiftning ska säkerställa att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige" samt att "utrymmet för nationell och regional anpassning av EU-regler som berör skogen ska öka". Miljö- och jordbruksutskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[995]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkandena 71, 75 och 76 i Socialdemokraternas **motion 2024/25:3108** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna målen om ett hållbart brukande av och ökad tillväxt i skogen", att Skogsstyrelsens uppdrag att klimatanpassa skogen och bekämpa skogsskadegörare ska stärkas, samt att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i

[992] Betänkande 2024/25:MJU9, res. 21
[993] Betänkande 2024/25:MJU9, res. 19
[994] Betänkande 2024/25:MJU12, res. 20 och 27
[995] Betänkande 2024/25:MJU12, res. 1

motionen om vikten av åtgärder av skydd av värdefull skog". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Socialdemokraterna reserverar sig mot besluten.[996]

Vidare behandlar utskottet yrkandena 5, 6 och 12 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1370** där partiet föreslår snabbare handläggning av frågor kring skogsskötsel, att avverkningsanmälningar inte ska behöva publiceras samt att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontinuitetsskogsbruk. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot besluten.[997]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkandena 27–30 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1370** där partiet föreslår att systemet med nyckelbiotoper avskaffas eller omarbetas (yrkande 27), att frivilliga naturvårdsavtal bör prioriteras framför bildande av skyddade områden där skogsbruk helt hindras (yrkande 28), att markägare som utför naturvårdande skötsel ska få skälig inkomst för detta (yrkande 29) samt att staten bör ta en aktiv roll i att se till att enighet uppnås kring "ett effektivare och mer rättssäkert system kopplat till skogsskötselcertifieringen för att värna arter i artrika områden" (yrkande 30). Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot besluten.[998]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkandena 5 och 16 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1371** där partiet föreslår att åtgärder ska vidtas för att "kraftigt begränsa antalet fall där skogsägares avverkningar begränsas i samband med eller efter att avverkningsanmälan inlämnas" samt att avverkningar inte ska "kunna hindras motiverat med att andra än akut eller starkt hotade arter där befinner sig nära kanten". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot besluten.[999]

Betänkande 2024/25:MJU17

I **betänkande 2024/25:MJU17** ställer sig Miljö- och jordbruksutskottet bakom regeringens förslag i proposition 2024/25:131 *Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt* där regeringen bland annat föreslår ändringar i lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen. Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig mot de delar av beslutet som rör skog.[1000]

---

[996] Betänkande 2024/25:MJU12, res. 7, 18 och 24
[997] Betänkande 2024/25:MJU12, res. 10 och 26
[998] Betänkande 2024/25:MJU12, res. 12, 23
[999] Betänkande 2024/25:MJU12, res. 19 och 30
[1000] betänkande 2024/25:MJU17, reservation 9-11, 13

Samtidigt föreslår utskottet riksdagen att avslå samtliga motionsyrkanden i följdmotioner. Därmed föreslår utskottet riksdagen att avslå yrkande 5 i Miljöpartiets **motion 2024/25:3385** där partiet föreslår att Sverige, i implementeringen av EU:s reviderade förnybartdirektiv, ska "säkerställa ett hållbart skogsbruk och skydd av skogar med höga naturvärden" samt Vänsterpartiets yrkande 3 i **motion 2024/25:3364** om att "Sverige i genomförandet av det uppdaterade förnybartdirektivet (RED III) bör säkerställa skydd av skogar med höga naturvärden". Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig gemensamt mot beslutet.[1001]

Utskottet föreslår även riksdagen att avslå yrkande 2 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:3364** där partiet föreslår att "regeringen bör återkomma med förslag på handlingsplan för en hållbar produktion av nationellt producerade biodrivmedel, grön vätgas och fossilfria elektrobränslen". Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1002]

Betänkande 2024/25:MJU21

I **betänkande 2024/25:MJU21** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Centerpartiets yrkande 3 i **motion 2024/25:2485** där partiet föreslår att möjligheterna att införa ett nytt stöd för skydd av hotade arter på enskilt ägd mark ska ses över. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[1003]

Betänkande 2024/25:NU10

I **betänkande 2024/25:MJU21** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1349** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att skapa goda villkor för en levande landsbygd". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[1004]

Betänkande 2025/26:MJU1

I **betänkande 2025/26:MJU1** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkandena 184 och 185 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att ett "bonus malus-system för skogsbruket där omställning till mer hållbara skogsbruksmetoder betalas av en avgift på kalhyggen" införs samt att ett "klimatavtal för skogen där skogsägare ska kunna få ersättning för mängden koldioxid som lagras in" inrättas. I betänkandet

[1001] Betänkande 2024/25:MJU17, reservation 13
[1002] Betänkande 2024/25:MJU17, reservation 9
[1003] Betänkande 2024/25:MJU21, res. 19
[1004] Betänkande 2024/25:NU10, res. 3

behandlar utskottet även Miljöpartiets **motion 2025/26:3777** yrkande 1, där partiet föreslår införandet av ett bonus malus-system inom skogsbruket. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet anför i ett särskilt yttrande att: "Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2025 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 20 inte får överstiga 19 625 341 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 20."[1005]

Betänkande 2025/26:MJU2

I **betänkande 2025/26:MJU2** behandlar Miljö- och jordbruksutskottets yrkande 182 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att et omställningsstöd till skogsägare som vill ställa om till hyggesfria metoder införs. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet anför i ett särskilt yttrande att: "Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2026 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 23 inte får överstiga 22 566 654 000 kronor (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 23."[1006]

Betänkande 2025/26:MJU6

I **betänkande 2025/26:MJU6** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 1 i Centerpartiets **motion 2025/26:2833** där partiet föreslår att "nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk". Yrkandet bereds förenklat med hänvisning till att det rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under mandatperioden i betänkande 2022/23:MJU15, 2022/23:MJU17, 2023/24:MJU15 samt 2023/24:MJU18. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. För ställningstagande hänvisar utskottet till de nämnda betänkandena.[1007]

I betänkandet behandlar Miljö- och jordbruksutskottet även Centerpartiets yrkanden 69 och 71 i **motion 2025/26:3596** där partiet föreslår att "regeringen i förhandling om

[1005] Betänkande 2025/26:MJU1, s. 58
[1006] Betänkande 2025/26:MJU2, särskilt yttrande 4
[1007] Betänkande 2025/26:MJU6, s. 50-51

kommande relevant lagstiftning ska säkerställa att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige" samt att "utrymmet för nationell och regional anpassning av EU-regler som berör skogen ska öka". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[1008]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkandena 181 och 189 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att relevanta myndigheter ges i uppdrag att "ta fram åtgärdsförslag om ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring" samt att storleken på kalhyggen ska begränsas och att kalhyggen i särskilt klimatkänsliga områden stoppas. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Motionsyrkandena bereds i förenklad ordning och utskottet hänvisar till tidigare betänkanden för ställningstaganden.[1009]

Vidare behandlar utskottet Socialdemokraternas **motion 2025/26:3733** yrkandena 74, 78 och 80 där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna de två jämställda målen om produktion och miljö i skogen" (yrkande 74), att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ständigt utveckla effektiva och hållbara skogsbruksmetoder" (yrkande 78) samt att Skogsstyrelsens uppdrag att klimatanpassa skogen och bekämpa skogsskadegörare stärks (yrkande 80). Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet att föreslå riksdagen att avslå yrkande 74[1010]. Yrkandena 78 och 80 bereds i förenklad ordning och utskottet hänvisar till tidigare betänkanden för ställningstaganden.

Utskottet behandlar även yrkandena 13, 21, 22, 24, 25 och 32 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:2784.** I yrkande 13 föreslår partiet att "regeringen skyndsamt bör ta fram förslag på lagstiftning i syfte att stoppa avverkning av skogar med höga naturvärden". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1011]

I yrkande 21, 22, 24, 25 respektive 32 föreslår partiet införandet av en nationell målsättning om andelen skogar som brukas med hyggesfria metoder (yrkande 21) samt om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat (yrkande 22), att förutsättningarna för naturvårdsavgift inom skogsnäringen bör utredas (yrkande 24), att styrmedel och incitament för att främja landskapsplanering för skoglig biologisk mångfald bör införas (yrkande 25), samt att en översyn av skogspolitiken bör utföras i syfte att stärka uppfyllelsen av miljömålen (yrkande 32). Utskottet föreslår riksdagen

[1008] Betänkande 2025/26:MJU6, res. 1
[1009] Betänkande 2025/26:MJU6, s. 50
[1010] Betänkande 2025/26:MJU3733, res. 5
[1011] Betänkande 2025/26:MJU6, res. 8

att avslå motionsyrkandena. Yrkandena bereds i förenklad ordning och utskottet hänvisar till tidigare betänkanden för ställningstaganden.[1012]

Betänkande 2025/26:MJU7

I **betänkande 2025/26:MJU7** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 6 i Centerpartiets **motion 2025/26:2833** där partiet yrkar på att det bör övervägas huruvida "den svenska tolkningen av vad som anses vara 'berörd allmänhet' och som enligt Århuskonventionen har rätt att överklaga miljöbeslut är rimligt avvägd". Yrkandet bereds i förenklad ordning med hänvisning till att det rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlat tidigare under mandatperioden i betänkandena 2022/23:MJU13, 2023/24:MJU13 och 2024/25:MJU9. 2023/24:MJU15. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. För ställningstagande hänvisar utskottet till de nämnda betänkandena.[1013]

Betänkande 2025/26:MJU13

I **betänkande 2025/26:MJU13** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 3 i Centerpartiets **motion 2025/26:2842** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett nytt stöd för skydd av hotade arter på enskilt ägd mark". Miljö- och jordbruksutskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Utskottet bereder yrkandet i förenklad ordning med hänvisning till att samma eller i huvudsak samma frågor behandlats av utskottet tidigare under mandatperioden i betänkandena 2024/25:MJU1, 2024/25:MJU5, 2024/25:MJU9, 2024/25:MJU11, 2024/25:MJU16, 2023/24:MJU12, 2022/23:MJU7 samt 2022/23:MJU17. För ställningstaganden hänvisar utskottet till de nämnda betänkandena.[1014]

Betänkande 2025/26:SkU18

I **betänkande 2025/26:SkU18** föreslår skatteutskottet riksdagen att bifalla regeringens **proposition 2025/26:69** *Förbättrat regelverk om beskattning av skog* där regeringen föreslår förändringar i beskattningsreglerna av skog och ökning av incitamenten till formell naturvårdsavsättning. Därmed föreslår samma betänkande även att riksdagen avslår samtliga yrkanden i Centerpartiets **motion 2025/26:3869** och i Miljöpartiets **motion 2025/26:2856**. Miljöpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig gemensamt mot

[1012] Betänkande 2025/26:MJU6
[1013] Betänkande 2025/26:MJU7, s.51
[1014] Betänkande 2025/26:MJU13, s.71

beslutet till förmån för Miljöpartiets följdmotion.[1015] Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för sin följdmotion.[1016]

10.5 Riksdagens behandling

Betänkande 2022/23:MJU13

Den 11 maj 2023 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2022/23:MJU13. Därmed beslutade riksdagen att avslå yrkande 18 i Centerpartiets **motion 2022/23:854** om att "senast 2023 förtydliga att en markägare ska kunna få ersättning vid ett förbud att bruka marken med hänvisning till artskyddet". Beslutet fattades via acklamation.[1017]

Betänkande 2022/23:MJU15

Den 24 maj 2023 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i **betänkande 2022/23:MJU15.** Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 8 i Centerpartiets **motion 2022/23:1672** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för ett aktivt och hållbart brukande av skogen som lagrar koldioxid, skapar jobb och är källan till framtidens biobränslen och byggmaterial"**.** Beslutet fattades med acklamation.[1018]

Avslå yrkande 4 i Centerpartiets **motion 2022/23:854** om att frivilligt formellt skydd ska vara det huvudsakliga arbetssättet för formellt skydd av skog**.** Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Sverigedemokraternas reservation 10. Utfallet blev:

Ja: KD, L, M, MP, SD, S, V (totalt 208)

Nej: SD (totalt 63)

Avstående: C (64).[1019]

Avslå Centerpartiets yrkande 7 i samma motion om att nya ersättningsformer och incitamentsskapande åtgärder för naturvård utvecklas. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Centerpartiets reservation 13. Utfallet blev:

[1015] Betänkande 2025/26:SkU18, res. 1
[1016] Betänkande 2025/26:SkU18, res. 2
[1017] Protokoll 2022/23:107
[1018] Protokoll 2022/23:111
[1019] Protokoll 2022/23:111

Ja: KD, L, M, S, SD (totalt 241)

Nej: C (totalt 21)

Avstående: MP, V (totalt 31)[1020]

Avslå yrkande 2 och 20 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2110** om att "Sverige ska verka för att vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030" respektive att "skogsvårdslagen behöver uppdateras, och i förlängningen inarbetas i miljöbalken, för att garantera att miljöhänsynen i skogsbruket är i nivå med vad som krävs för att uppnå miljömålen". Besluten fattades via acklamation.[1021]

Avslå yrkandena 2, 3, 6, 11 och 14 i Vänsterpartiets **motion 2022/23:1246** som handlar om stärkta ekonomiska incitament för kolinlagring och hållbart uttag av råvaror från skogen, nationell målsättning om utfasning av trakthyggesbruket, en översyn av skogspolitiken genomföras i syfte att stärka måluppfyllelsen av miljökvalitetsmålen samt lagstiftning som stoppar avverkning av skogar med höga naturvärden. Besluten att avslå yrkandena 6, 2, 11 fattades via acklamation medan yrkande 3 och 14 avslogs via votering. Utfallen blev följande:

Yrkande 14 avslogs via votering där utskottets förslag ställdes mot Vänsterpartiets reservation 18. Utfallet blev:

Ja: C, L, KD, M, MP, S, SD (totalt 275)

Nej: V (totalt 18)[1022]

Yrkande 3 avslogs via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets reservation 9. Utfallet blev:

Ja: C, L, KD, M, S, SD (262)

Nej: MP (13)

Avstående: V (18)[1023]

Betänkande 2022/23:MJU17

[1020] Protokoll 2022/23:111
[1021] Protokoll 2022/23:111
[1022] Protokoll 2022/23:111
[1023] Protokoll 2022/23:111

Den 10 maj 2023 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2022/23:MJU17. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 1 i Centerpartiets **motion 2022/23:2194** där partiet föreslår att implementeringen av EU:s art- och habitatdirektiv skyndsamt ska ses över. Samtidigt avslås också yrkande 25 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2110** där partiet yrkar på att det ”behövs ett rättsligt system som leder till att Sverige klarar artskyddet och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv, att gå vidare med Artskyddsutredningens förslag och däribland införa ett särskilt stöd till markägare för artskyddsåtgärder”. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[1024]

Betänkande 2023/24:MJU12

Kammaren beslutade den 24 april 2024 att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 1 i Centerpartiets **motion 2023/24:2485** där partiet föreslår att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett nytt stöd för skydd av hotade arter på enskilt ägd mark”. Beslutet fattades via acklamation.[1025]

Avslå yrkande 89 och 90 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** där partiet föreslår att på att det behövs ett rättsligt system som leder till att Sverige klarar artskyddet och lever upp till EU:s naturvårdsdirektiv samt att regeringen bör gå vidare med Artskyddsutredningens förslag och däribland införa ett särskilt stöd till markägare för artskyddsåtgärder. Beslutet fattades via acklamation.[1026]

Betänkande 2023/24:MJU15

Den 22 maj 2024 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag i betänkande 2023/24:MJU15. Därmed beslutade riksdagen att:

Lägga regeringens **skrivelse 2023/24:59** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* till handlingarna. Beslutet fattades via acklamation.[1027]

Avslå Socialdemokraternas yrkande 32 i **motion 2023/24:2817** om att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett hållbart skogsbruk skapar

[1024] Protokoll 2022/23:106
[1025] Protokoll 2023/24:105
[1026] Protokoll 2023/24:105
[1027] Protokoll 2023/24:119

arbetstillfällen, främjar klimatomställning och regional utveckling och är en drivkraft bakom vår expanderande bioekonomi". Beslutet fattades via acklamation.[1028]

Avslå yrkandena 72-75 i Vänsterpartiets **motion 2023/24:2815** om att regeringen ges i uppdrag att utforma förslag på regelverk med ekonomiska incitament för privata skogsägare i syfte att stärka kolinlagringen att införa en begränsning av kalhyggenas areal inom skogsbruket, att införa en nationell målsättning för att ökad areal kalhyggesfritt skogsbruk bör ingå i miljökvalitetsmålet Levande skogar samt att Sverige bör anta en nationell målsättning om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[1029]

Avslå yrkandena 164, 158 och 159 i Miljöpartiets **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att "Sverige ska verka för att vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030", att relevanta myndigheter ges "i uppdrag att ta fram åtgärdsförslag om ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring" samt införandet av ett "omställningsstöd till skogsägare som vill ställa om till hyggesfria metoder". Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[1030]

Betänkande 2023/24: MJU17

Den 28 februari beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:MJU17. Därmed beslutade kammaren att:

Avslå Centerpartiets yrkande 17 i **motion 2023/24:2479** där partiet föreslår att "regeringen snarast bör förtydliga att nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk". Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Centerpartiets reservation 13. Utfallet i omröstningen blev:

Ja: 92 S, 61 SD, 59 M, 19 V, 16 KD, 15 MP, 12 L, 2 - (totalt 276)

Nej: 19 C (totalt 19)

Avstod: 0[1031]

Avslå yrkandena 85 och 88 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** där Miljöpartiet föreslår att Sverige ska verka för att "vara ett grönt föregångsland inom hållbart och naturnära

[1028] Protokoll 2023/24:119
[1029] Protokoll 2023/24:119
[1030] Protokoll 2023/24:119
[1031] Protokoll 2023/24:76, s. 80

skogsbruk, att det behövs en bred övergång till hyggesfria metoder inom skogsbruket och att ett etappmål inom miljömålssystemet bör antas att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030" (yrkande 85) samt att skogsvårdslagen uppdateras "och i förlängningen inarbetas i miljöbalken, för att garantera att miljöhänsynen i skogsbruket är i nivå med vad som krävs för att uppnå miljömålen" (yrkande 88). Beslutet fattades via acklamation.[1032]

Avslå yrkande 20–22 i Socialdemokraternas **motion 2023/24:2628** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna målen om ett hållbart brukande och ökad tillväxt i skogen" (yrkande 20), att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av åtgärder och skydd av värdefull skog" (yrkande 21) samt att Skogsstyrelsen uppdrag med att både bekämpa skogsskador och klimatanpassa skogen stärks (yrkande 22). Besluten att avslå yrkande 22 och 21 fattades via acklamation. Beslutet att avslå yrkande 20 fattades via votering. Riksdagsprotokollet redogör inte för när Socialdemokraternas reservation 1 föll. I voteringen ställs utskottets förslag mot Sverigedemokraternas reservation 2. Utfallet blev följande:

Ja: 59 M, 19 V, 18 C, 16 KD, 14 MP, 12 L (totalt 138)

Nej: 61 SD, 1 - (totalt 62)

Avstod: 92 S, 1 C, 1 MP, 1 - (totalt 95)[1033]

Avslå yrkande 8 och 38 i Sverigedemokraternas **motion 2023/24:2068** där partiet föreslår att "riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontinuitetsskogsbruk" (yrkande 8) samt att systemet med nyckelbiotoper ska avskaffas eller omarbetas (yrkande 38). Beslutet att avslå yrkande 38 fattades via acklamation. Beslutet att avslå yrkande 8 fattades via votering. Riksdagsprotokollet redogör inte för när Sverigedemokraternas reservation 9 föll. I voteringen ställs utskottets förslag mot Miljöpartiets reservation 10. Utfallet blev följande:

Ja: 92 S, 1 SD, 59 M, 19 V, 19 C, 16 KD, 12 L, 1 - (totalt 219)

Nej: 15 MP (totalt 15)

Avstod: 59 SD, 1 -(totalt 60)[1034]

Avslå yrkande 18, 19, 39, 41 och 42 i Sverigedemokraternas **motion 2023/24:2068** där partiet föreslår snabbare handläggning av frågor kring skogsskötsel, att avverkningsanmälningar inte ska publiceras om inte skogsägaren önskar det, att staten bör ta en aktiv roll i att få uppnå enighet kring ett effektivare och mer rättssäkert system kopplat till skogsskötselcertifieringen för att värna arter i artrika

[1032] Protokoll 2023/24:76
[1033] Protokoll 2023/24:76, s. 78
[1034] Protokoll 2023/24:76, s. 79

småområden, att frivilliga naturvårdsavtal bör prioriteras samt att markägare som utför naturvårdande skötsel efter avtal ska få skälig inkomst för detta. Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[1035]

Betänkande 2023/24:MJU18

Kammaren beslutade den 29 juni 2024 att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:MJU18. Därmed beslutade riksdagen att:

Lägga regeringens **skrivelse 2023/24:97** *Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning* till handlingarna. Beslutet fattades via acklamation.[1036]

Avslå Miljöpartiets yrkande 31 i **motion 2023/24:2856** om att en nationell rådgivningskampanj riktad till enskilda skogsägare för att arbeta med klimatanpassning, ökad miljöhänsyn och hyggesfria metoder bör genomföras. Beslutet fattades via acklamation.[1037]

Betänkande 2023/24:NU12

Den 15 maj 2024 beslutade kammaren att bifalla Näringsutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:NU12 och därmed avslå Sverigedemokraternas **motion 2023/24:430** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om goda förutsättningar för företag och medborgare i hela landet och tillkännager detta för regeringen." Beslutet fattades via votering där Sverigedemokraternas reservation 2 ställdes mot Socialdemokraternas reservation 1. Sverigedemokraternas reservation föll med 32 rösters marginal.[1038]

Betänkande 2024/25:MJU2

Den 17 december 2024 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU2. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkandena 1 och 2 i Miljöpartiets **motion 2024/25:3218** där partiet föreslår att ett statligt skogslån för att underlätta övergången till hyggesfritt skogsbruk införs, samt

[1035] 2023/24:76
[1036] Protokoll 2023/24:136
[1037] Protokoll 2023/24:136
[1038] Protokoll 2023/24:114, s. 108

att Skogsstyrelsen ges i uppdrag att utöka sin oberoende rådgivning till skogsägare. Beslutet fattades via acklamation.[1039]

Betänkande 2024/25:MJU9

Den 19 mars 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottet förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU9. Därmed beslutade riksdagen att avslå yrkande 6 i Centerpartiets **motion 2024/25:2953** om att det bör övervägas huruvida den "svenska tolkningen av vad som anses vara 'berörd allmänhet' och som enligt Århuskonventionen har rätt att överklaga miljöbeslut är rimligt avvägd". Vidare beslutade riksdagen att avslå yrkande 29 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1371** där partiet föreslår att "Sveriges tillämpning av Århuskonventionen inte ska ge miljöorganisationer möjlighet att ifrågasätta enskilda markägares vardagliga skogsbruksåtgärder inom pågående markanvändning". Beslutet att avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[1040]

Betänkande 2024/25:MJU12

Den 26 mars 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU12. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 4 i Centerpartiets **motion 2024/25:2953** där partiet föreslår att "dagens tillsynsordning, som bygger på avverkningsanmälan, bör reformeras på ett sätt som stärker äganderätten". Under samma beslutspunkt avslår riksdagen även Sverigedemokraternas yrkanden 5 och 6 i **motion 2024/25:1370** där partiet föreslår snabbare handläggning av frågor kring skogsskötsel och att avverkningsanmälningar inte ska behöva publiceras. Beslutet fattades via acklamation.[1041]

Avslå yrkandena 54 och 56 i Centerpartiets **motion 2024/25:2954** där partiet yrkar på att "regeringen i förhandling om kommande relevant lagstiftning ska säkerställa att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige" samt att "utrymmet för nationell och regional anpassning av EU-regler som berör skogen ska öka". Beslutet fattades via acklamation.[1042]

Avslå yrkande 1 i Centerpartiets **motion 2024/25:2953** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens utredning om artskyddet i skogen ska leda till att nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk". Beslutet fattades via votering där Centerpartiets

[1039] Protokoll 2024/25:52
[1040] Protokoll 2024/25:86
[1041] Protokoll 2024/25:90
[1042] Protokoll 2024/25:90

reservation 20 ställdes mot Socialdemokraternas reservation 18. Centerpartiets reservation föll med 2 rösters marginal.[1043]

Avslå yrkandena 71, 75 och 76 i Socialdemokraternas **motion 2024/25:3108** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna målen om ett hållbart brukande av och ökad tillväxt i skogen" (yrkande 71), att Skogsstyrelsens uppdrag att klimatanpassa skogen och bekämpa skogsskadegörare ska stärkas (yrkande 75), samt att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av åtgärder av skydd av värdefull skog" (yrkande 76). Besluten att avslå yrkandena 71 och 75 fattades via acklamation. Beslutet att avslå yrkande 76 fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Socialdemokraternas reservation 18. Utfallet blev följande:

Ja: 60 M, 20 V, 17 KD, 16 MP, 14 L

Nej: 93 S, 1 -

Avstod: 62 SD, 20 C, 1 [1044]-

Avslå yrkande 12 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1370** där partiet föreslår att "riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontinuitetsskogsbruk". Beslutet fattades via acklamation.[1045]

Avslå yrkandena 27–30 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1370** där partiet föreslår att systemet med nyckelbiotoper avskaffas eller omarbetas (yrkande 27), att frivilliga naturvårdsavtal bör prioriteras framför bildande av skyddade områden där skogsbruk helt hindras (yrkande 28), att markägare som utför naturvårdande skötsel ska få skälig inkomst för detta (yrkande 29) samt att staten bör ta en aktiv roll i att se till att enighet uppnås kring "ett effektivare och mer rättssäkert system kopplat till skogsskötselcertifieringen för att värna arter i artrika områden" (yrkande 30). Besluten fattades via acklamation.[1046]

Avslå yrkandena 5 och 16 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1371** där partiet föreslår att åtgärder ska vidtas för att "kraftigt begränsa antalet fall där skogsägares avverkningar begränsas i samband med eller efter att avverkningsanmälan inlämnas" samt att avverkningar inte ska "kunna hindras motiverat med att andra än akut eller starkt hotade arter där befinner sig nära kanten". Beslutet att avslå yrkande 5 fattades via acklamation. Sverigedemokraternas reservation 19 är inte del av voteringen under beslutspunkten. Utfallet i huvudvoteringen, där utskottets förslag ställdes mot Socialdemokraternas reservation 18, blev följande:

[1043] Protokoll 2024/25:90, s. 104
[1044] Protokoll 2024/25:90, s. 105
[1045] Protokoll 2024/25:90
[1046] Protokoll 2024/25:90

Ja: 60 M, 20 V, 17 KD, 16 MP, 14 L

Nej: 93 S, 1 -

Avstod: 62 SD, 20 C, 1 -[1047]

Betänkande 2024/25:MJU17

Den 22 maj 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU17. Därmed beslutade riksdagen att:

Bifalla regeringens **proposition 2024/25:131** *Nya regler för datacenter och hållbara bränslen samt en ny reduktionsplikt* där regeringen bland annat föreslår ändringar i lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen. Beslutet fattades via acklamation.[1048]

Avslå yrkande 5 i Miljöpartiets **motion 2024/25:3385** där partiet föreslår att Sverige, i implementeringen av EU:s reviderade förnybartdirektiv, ska "säkerställa ett hållbart skogsbruk och skydd av skogar med höga naturvärden". Beslutet fattades via acklamation.[1049]

Avslå yrkande 3 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:3364** om att "Sverige i genomförandet av det uppdaterade förnybartdirektivet (RED III) bör säkerställa skydd av skogar med höga naturvärden". Beslutet fattades via acklamation.[1050]

Avslå yrkande 2 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:3364** där partiet föreslår att "regeringen bör återkomma med förslag på handlingsplan för en hållbar produktion av nationellt producerade biodrivmedel, grön vätgas och fossilfria elektrobränslen". Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Centerpartiets reservation 10. Vänsterpartiets reservation 9 är inte en del av omröstningen. Utfallet i huvudvoteringen blev:

Ja: 89 S, 62 SD, 58 M, 15 KD, 11 L, 1 - (totalt 236)

Nej: 1 SD, 21 C (totalt 22)

Avstod: 18 V, 14 MP, 1 - (totalt 33)[1051]

Betänkande 2024/25:MJU21

[1047] Protokoll 2024725:90, § 16, punkt 11
[1048] Protokoll 2024/25:121
[1049] Protokoll 2024/25:121
[1050] Protokoll 2024/25:121
[1051] Protokoll 2024/25:121, s.58

Den 17 juni 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU21. Därmed beslutade riksdagen att avslå Centerpartiets yrkande 3 i **motion 2024/25:2485** där partiet föreslår att möjligheterna att införa ett nytt stöd för skydd av hotade arter på enskilt ägd mark ska ses över. Beslutet fattades via acklamation.[1052]

Betänkande 2024/25:NU10

Kammaren beslutade den 26 februari 2025 att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:MJU21. Därmed avslog riksdagen Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1349** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att skapa goda villkor för en levande landsbygd". Beslutet fattades via acklamation.[1053]

Betänkande 2025/26:MJU1

Den 16 december 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:MJU1. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkandena 184 och 185 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att ett "bonus malus-system för skogsbruket där omställning till mer hållbara skogsbruksmetoder betalas av en avgift på kalhyggen" införs samt att ett "klimatavtal för skogen där skogsägare ska kunna få ersättning för mängden koldioxid som lagras in" inrättas. Samtidigt avslås även yrkande 1 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3777** där partiet föreslår införandet av ett bonus malus-system inom skogsbruket. Beslutet fattades via acklamation.[1054]

Betänkande 2025/26:MJU2

Den 16 december 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:MJU2. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 182 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att et omställningsstöd till skogsägare som vill ställa om till hyggesfria metoder införs. Beslutet fattades via acklamation.[1055]

[1052] Protokoll 2024/25:134
[1053] Protokoll 2024/25:77
[1054] Protokoll 2025/26:53
[1055] Protokoll 2025/26:53

Betänkande 2025/26:MJU6

Den 28 januari 2026 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:MJU6. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 1 i Centerpartiets **motion 2025/26:2833** där partiet föreslår att "nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk". Beslutet fattades via acklamation.[1056]

Avslå yrkandena 69 och 71 i Centerpartiets **motion 2025/26:3596** där partiet föreslår att "regeringen i förhandling om kommande relevant lagstiftning ska säkerställa att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige" samt att "utrymmet för nationell och regional anpassning av EU-regler som berör skogen ska öka". Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Centerpartiets reservation 1. Utfallet blev följande:

Ja: 92 S, 58 SD, 59 M, 19 V, 17 KD, 16 MP, 14 L, 4 - (totalt 249)

Nej: 18 C (totalt 18)[1057]

Avslå yrkandena 181 och 189 i Miljöpartiets **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att relevanta myndigheter ges i uppdrag att "ta fram åtgärdsförslag om ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring" samt att storleken på kalhyggen ska begränsas och att kalhyggen i särskilt klimatkänsliga områden stoppas. Beslutet fattades via acklamation.[1058]

Avslå yrkandena 74, 78 och 80 i Socialdemokraternas **motion 2025/26:3733** där partiet yrkar på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna de två jämställda målen om produktion och miljö i skogen" samt att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ständigt utveckla effektiva och hållbara skogsbruksmetoder". Beslutet att avslå yrkande 78 och 80 fattades via acklamation. Beslutet att avslå yrkande 74 fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Socialdemokraternas reservation 5. Utfallet blev följande:

Ja: 58 SD, 59 M, 18 C, 19 V, 17 KD, 14 L, 1 - (totalt 186)

Nej: 92 S, 1 - (totalt 93)

Avstod: 16 MP, 2 - (totalt 18)[1059]

Avslå yrkandena 13, 21, 22, 24, 25 och 32 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:2784.** I yrkandena föreslår partiet att "regeringen skyndsamt bör ta fram förslag på lagstiftning i syfte att stoppa avverkning av skogar med höga naturvärden" (yrkande

[1056] Protokoll 2025/26:65
[1057] Protokoll 2025/26:65, §11 punkt 1
[1058] Protokoll 2025/26:65
[1059] Protokoll 2025/26:65, §11 punkt 3

13), att en nationell målsättning om andelen skogar som brukas med hyggesfria metoder (yrkande 21) samt om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat bör införas (yrkande 22), att förutsättningarna för naturvårdsavgift inom skogsnäringen bör utredas (yrkande 24), att styrmedel och incitament för att främja landskapsplanering för skoglig biologisk mångfald bör införas (yrkande 25), samt att en översyn av skogspolitiken bör utföras i syfte att stärka uppfyllelsen av miljömålen (yrkande 32). Beslutet att avslå yrkandena 21, 22, 24, 25 och 32 fattades via acklamation. Beslutet att avslå yrkande 13 fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Vänsterpartiets yrkande 8. Utfallet blev följande:

Ja: 92 S, 58 SD, 59 M, 18 C, 17 KD, 16 MP, 14 L, 2 - (totalt 276)

Nej: 19 V, 2 - (totalt 21)[1060]

Betänkande 2025/26:MJU7

Den 28 januari 2026 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:MJU7. Därmed beslutade riksdagen att avslå yrkande 6 i Centerpartiets **motion 2025/26:2833** där partiet yrkar på att det bör övervägas huruvida "den svenska tolkningen av vad som anses vara 'berörd allmänhet' och som enligt Århuskonventionen har rätt att överklaga miljöbeslut är rimligt avvägd". Beslutet fattades via acklamation.[1061]

Betänkande 2025/26:MJU13

Kammaren har ännu inte fattat beslut om yrkande 3 i Centerpartiets **motion 2025/26:2842** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett nytt stöd för skydd av hotade arter på enskilt ägd mark". Datum för beslut i kammaren är satt till den 19 mars 2026.

Betänkande 2025/26:SkU18

Den 25 februari 2026 beslutade riksdagen att bifalla Skatteutskottets förslag till beslut i **betänkande 2025/26:SkU18**. Därmed beslutade riksdagen att bifalla regeringens **proposition 2025/26:69** *Förbättrat regelverk om beskattning av skog* där regeringen föreslår förändringar i beskattningsreglerna av skog och ökning av incitamenten till formell naturvårdsavsättning. Beslutet fattades via acklamation.

[1060] Protokoll 2025/26:65, § 11 punkt 5
[1061] Protokoll 2025/26:65

Riksdagen beslutade även att avslå samtliga yrkanden i Centerpartiets **motion 2025/26:3869** och i Miljöpartiets **motion 2025/26:2856**. Beslutet att avslå Centerpartiets motion fattades i en förberedande votering där Centerpartiets reservation 2 ställdes mot Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma reservation 1. Centerpartiets reservation föll med 12 rösters marginal.[1062]

Beslutet att avslå Miljöpartiets motion fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets och Vänsterpartiets gemensamma reservation 1. Utfallet blev följande:

Ja: 93 S, 61 SD, 60 M, 17 KD, 13 L, 2 - (totalt 246)

Nej: 18 V, 16 MP, 1 - (totalt 35)

Avstod: 21 C (totalt 21)[1063]

Interpellationer, frågor och debatt

*Sökord: skog**

I **interpellation 2022/23:45** frågar Anna-Caren Sätherberg (S) klimat- och miljöministern Romina Pourmokhtari (L) om vilka initiativ ministern ämnar ta "för att värna svenskt skogsbruk och nå klimatmålen till år 2030 respektive år 2045?"[1064] I interpellationsdebatten lyfter ledamoten vidare: "Min interpellation till klimat- och miljöministern hade sin utgångspunkt i skogen. Skogen är det gröna guldet som skapar jobb på landsbygden och som skapar så många mervärden, till exempel som kolsänka och när det gäller utbyte av de fossila produkterna som ministern talar om i sitt svar. Där är ju biodrivmedel en del. Sverige har ett unikt tillfälle, eftersom vi har så mycket skog, att också använda skogens rester på ett effektivt och bra sätt. […] I juni var en majoritet av partierna i Sveriges riksdag överens om att det var klokt att använda reduktionsplikten som en del i arbetet med att klara vårt beting. Det gäller helt enkelt att klara den kolsänka som regeringen nu har förhandlat fram i EU. Det ansågs klokt att inte ge skogen en dubbelstöt genom mindre avverkning och därmed mindre skogsrester och mindre lönsamhet, om de då inte blir biodrivmedel. Men nu är vi där."[1065]

Kajsa Fredholm (V) frågar, i **interpellation 2022/23:48,** klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) om ministern avser "att verka för att nya åtgärder i närtid

[1062] Protokoll 2025/26:78, §17, punkt 2, s.59-60
[1063] Protokoll 2025/26:78, §17, punkt 2, s.60
[1064] Interpellation 2022/23:45
[1065] Interpellationsdebatt 2022/23:45, anf. 12

införs för att stärka våra kolsänkor och för att säkra att unika naturvärden inte går förlorade?”[1066]

I sitt svar på de båda ovanstående interpellationerna lyfter Romina Pourmokhtari (L) att markanvändningssektorn är “en central del i regeringens klimatpolitik.” och framhåller att “Skogen fungerar som en viktig kolsänka och också genom att biomassa kan nyttjas till förnybara material och produkter.”[1067]

I **interpellation 2022/23:159** frågar Andrea Andersson Tay (V) klimat- och miljöministern Romina Pourmokhtari (L) om stadsrådet bedömer att “statsrådet behöver ta initiativ till att genomföra ytterligare åtgärder i närtid, och i så fall vilka, för att nå miljökvalitetsmålen till 2030?”, om statsrådet delar “Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens bedömning att det krävs starkare styrning och incitament för att öka den biologiska mångfalden i skogen, och hur avser statsrådet att agera utifrån sin ståndpunkt?” samt om statsrådet avser “att verka för ekonomiska incitament för privata skogsägare i syfte att främja biologisk mångfald och kolförrådet?”[1068]

I sitt svar på frågorna lyfter Romina Pourmokhtari (L) bland annat att: "Regeringen avser att aktivt motverka artutrotningen både globalt och i Sverige genom bevarande av särskilt känsliga arter och naturmiljöer samt genom att främja ett hållbart jordbruk och en hållbar fiske och skogsnäring som fortsatt skapar miljö- och klimatnytta." Vidare framhåller ministern att "Regeringen anser att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta till vara skogens potential för ekonomi, klimat och miljö. Skyddet för äganderätten ska stärkas. En bärande del i frågan om stärkt äganderätt är att markägare ska få ekonomisk kompensation för inskränkningar i ägande- och brukanderätt i den utsträckning som de har rätt till. Frivilligt formellt skydd bör vara en grundläggande utgångspunkt och ett huvudsakligt arbetssätt för myndigheterna. När det ska fattas beslut om att inrätta formellt skydd av skog bör avsteg från frivillighet vara mer restriktivt än i dag när så är befogat. Regeringen kommer i alla avseenden och sammanhang att värna och verka för ett hållbart svenskt skogsbruk, med omsorg för kommande generationer."[1069]

I **interpellation 2023/24:129** skriver Malin Larsson (S) följande till landsbyggdsminister Peter Kullgren (KD): “Fler och fler markägare får nu brev från Skogsstyrelsen efter avverkningsanmälningar med information om fridlysta växter och fåglar som kan påverkas av skogliga åtgärder, och de kan inte avverka sin skog. […] Denna osäkerhet, som inte enbart är en följd av svensk lagstiftning utan är även påverkad av nya rättsfall som tolkar EU-reglerna, skapar utmaningar för skogsägare och myndigheter. Fridlysta arter har varit en högaktuell fråga ända sedan dessa domar skapade en ny

[1066] Interpellation 2022/23:48
[1067] Interpellationsdebatt 2022/23:48, anf. 1
[1068] Interpellation 2022/23:159
[1069] Interpellationsdebatt 2022/23:159

ordning för skogen." I interpellationen frågar Malin Larsson (S) landsbygdsministern huruvida ministern avser att "ta något initiativ utifrån Skogsstyrelsens nya riktlinjer för hur artskyddsbestämmelserna ska tillämpas och tolkas och utifrån deras påverkan på svenskt skogs- och lantbruk?"[1070]

Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) besvarar interpellationen i landsbygdsministerns ställe. Ministern framhåller att regeringen "delar bilden att det finns problem med dagens utformning och tillämpning av artskyddsreglerna." samt "anser att skyddet för äganderätten ska vara vägledande i fråga om ersättning vid inskränkning i pågående markanvändning vid artskyddsärenden."[1071]

I **interpellation 2024/25:175** ställer Helena Lindahl (C) två frågor till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) gällande artskyddsutredningen och implementeringen av EU:s fågeldirektiv. Lindahl frågar: "Avser statsrådet agera för att lättnader kring implementeringen av EU:s fågeldirektiv ska inkluderas i artskyddsutredningen?" samt "Avser statsrådet agera för att skogsägare ska garanteras statlig ersättning om en fågelart hindrar avverkning?"

I sitt svar på frågorna hänvisar Romina Pourmokhtari (L) till utredningen En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs (dir. 2024:16). Ministern framhåller att "Utredningen har i uppdrag att analysera och vid behov föreslå åtgärder för att kunskapskravet och bevisbörderegeln i miljöbalken inte ska leda till oproportionerliga kostnader för markägaren. Syftet är att värna brukanderätten och pågående markanvändning. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2025." Vidare svarar ministern "När det gäller frågan om jag avser att agera för att skogsägare ska garanteras statlig ersättning i de fall då en fågelart hindrar avverkning är det precis vad jag har gjort genom att tillsätta den utredning som just nu pågår på Klimat- och näringslivsdepartementet."[1072]

Kajsa Fredholm (V) frågar, i **interpellation 2024/25:177,** klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) om statsrådet avser "att verka för att en samlad plan tas fram för att öka upptaget av koldioxid i skog och mark i enlighet med Klimatpolitiska rådets rekommendationer?"[1073]

I sitt svar hänvisar Romina Pourmokhtari (L) till Miljömålsberedningens tilläggsdirektiv om att föreslå en strategi för att nå LULUCF-åtagandet (dir. 2022:126): "Prognoserna för marksektorn visar ett mindre nettoupptag jämfört med Sveriges åtaganden enligt LULUCF-förordningen. Dessa prognoser är starkt beroende av tillväxten i skogen. Detta är en sektor med stora naturliga variationer, och den parlamentariska Miljömålsberedningen har ett tilläggsdirektiv att föreslå en strategi

[1070] Interpellation 2023/24:129
[1071] Interpellationsdebatt 2023/24:129
[1072] Protokoll 2024/25:45, anf. 95
[1073] Interpellation 2024/25:177

för att nå LULUCF-åtagandet (dir. 2022:126), med ett betänkande som väntas i februari 2025. Vi ser fram emot att ta emot Miljömålsberedningens förslag och kommer därefter att bereda dessa vidare i Regeringskansliet."[1074]

I **interpellation 2024/25:270** ställer Katarina Luhr (MP) ett antal frågor om skogsbruket till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD): "Vilka åtgärder tänker ministern vidta för att det ska finnas fler alternativ för skogsägare att tjäna pengar på sin skog än att kalavverka skogen? Hur avser ministern att agera i närtid för att Sveriges ur- och naturskog inte ska avverkas? Vilka åtgärder tänker statsrådet och regeringen vidta för att öka skogens kolsänka? Vad avser ministern att göra för att öka lönsamheten för de skogsägare som medverkar till att bevara biologisk mångfald och hotade arter?"[1075]

I **interpellation 2024/25:271** frågar Rebecka Le Moine (MP) landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) bland annat om vad ministern gör "här och nu för att ställa om skogsbruket till ett naturnära, hyggesfritt och lönsamt skogsbruk?"[1076]

Peter Kullgren (KD) besvarar de ovanstående interpellationerna från Katarina Luhr (MP) och Rebecka Le Moine (MP) i samma anförande genom att framhålla att "Det svenska skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete, dels genom tillgången till biomassa, som är av stor vikt för att möjliggöra omställningen till fossilfria material och bränslen, dels som kolsänka i skog, mark och träprodukter. Den växande skogen är också avgörande för den biologiska mångfalden. Regeringen bedömer att ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger högsta möjliga långsiktiga klimatnytta." I anförandet framhåller landsbygdsministern även att "Dagens skogsägare har stor frihet att välja formerna för sitt brukande. Det står till exempel alla skogsägare fritt att bedriva hyggesfria skogsbruksmetoder där så bedöms lämpligt."[1077]

I **skriftlig fråga 2024/25:758** frågar Rebecka Le Moine (MP) klimat och miljöministern Romina Pourmokhtari (L) om vad stadsrådet kommer göra "inom sitt ansvarsområde, i närtid för att se till att Sverige når miljömålen kopplade till skogen?"[1078]

I sitt svar skriver Romina Pourmokhtari (L) att: "Regeringen har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar ska bevaras genom formellt skydd, skogsägarnas frivilliga avsättningar och miljöhänsyn vid avverkning. Regeringen ser, i linje med förvaltarskapstanken, aktiva och engagerade skogsägare som avgörande för att stärka ekosystemen i skogen, värna natur- och kulturvärden och för att ta tillvara skogens

[1074] Interpellationsdebatt 2024/25:177, anf. 104
[1075] Interpellation 2024/25:270
[1076] Interpellation 2024/25:271
[1077] Protokoll 2024/25:54, anf. 74
[1078] Skriftlig fråga 2024/25:758

avgörande roll i klimatarbetet, bl.a. som kolsänka och förnybar råvara. Staten har en viktig roll som en stor skogsägare.”[1079]

I **skriftlig fråga 2025/26:65** skriver Malin Larsson (S) att det svenska skogsbruket under lång tid ”drabbats av stoppade avverkningar och stora ekonomiska förluster till följd av hur EU:s fågeldirektiv har tillämpats i Sverige. LRF menar nu att problemen bottnar i en felöversättning av direktivet, något som enligt organisationen har skapat rättsosäkerhet och kostnader på hundratals miljoner. Samtidigt uppger Skogsstyrelsen i ATL att besluten inte hade blivit annorlunda även om översättningen hade varit korrekt. Det är djupt problematiskt om svenska skogsägare har drabbats på grund av statens hantering av ett EU-direktiv, samtidigt som det råder oklarhet kring översättningens betydelse.” Med anledning av detta frågar Malin Larsson (S) landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) följande: ”Hur ser ministern på uppgifterna om en felöversättning av fågeldirektivet och vilka åtgärder avser ministern att vidta för att komma till rätta med eventuella konsekvenser för svenska skogsägare?”

Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) besvarar frågan och säger att: ”Det pågår ett intensivt arbete inom Regeringskansliet med flera frågor kopplade till artskyddet inklusive fågeldirektivet. Som del av det kommer regeringen se över de svenska reglerna som genomför fågeldirektivets förbudsbestämmelser och se till att de inte går utöver vad som följer av EU-rätten.”[1080]

I **skriftlig fråga 2025/26:271** till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) skriver Rebecka Le Moine (MP): ”Regeringens förslag att förändra den nationella fridlysningen motiveras med att underlätta för kalavverkning, där regeringen anser att fridlysta orkidéer såsom knärot utgör ett ‘hinder’ […] Bevarandeskydd måste omfatta livsmiljöer, inte bara enskilda individer. Regeringens förslag riskerar att reducera artskyddet till en ordning där fridlysning inte längre innebär en faktisk begränsning av verksamheter som skadar arter och deras naturliga livsmiljöer. Mot bakgrund av detta väcks frågan om hur regeringen avser att leva upp till det internationella åtagandet att stoppa utarmningen av biologisk mångfald, och därmed skydda och säkra livskraftiga populationer och artrikedomen i Sverige, när det nya regelverket samtidigt skulle öppna upp för ökade undantag för de verksamheter som utgör de största hoten mot arterna.” Därför frågar Rebecka Le Moine (MP) klimat. Och miljöministern om hur ministern och regeringen ska garantera att ”dispens inte leder till att skyddet urholkas för känsliga eller sällsynta arter?”[1081]

I sitt svar hänvisar Romina Pourmokhtari (L) till den promemoria som Klimat- och näringslivsdepartementet tagit fram gällande ändrade nationella fridlysningsbestämmelser. Ministern framhåller: ”Förslagen i remisspromemorian

[1079] Svar på fråga 2024/25:758
[1080] Svar på fråga 2025/26:65
[1081] Skriftlig fråga 2025/26:271

innehåller olika skyddskategorier, så att arter med störst skyddsbehov kan få ett starkare skydd. För djurarter med störst skyddsbehov föreslås förbuden även omfatta livsmiljöförsämring och störning. Ett sådant skydd har tidigare inte funnits för nationellt fridlysta djurarter. Vidare föreslås generella undantag som gör att fridlysningsförbuden för arter som har ett lägre skyddsbehov inte kommer att gälla för verksamheter och åtgärder såsom skogsbruk eller olika former av exploateringar. Förslagen är utformade så att förbuden inte i onödan försvårar för verksamheter och åtgärder samtidigt som den nationella fridlysningen anpassas utifrån arternas skyddsbehov.”[1082]

[1082] Svar på skriftlig fråga 2025/26:271

11. Låt statens skogar vara föregångare för ett hållbart nyttjande av skogen

Ersätt avkastningskravet för Sveaskog med ett generellt samhällsuppdrag till alla de statliga skogsförvaltarna som styr mot att nå de miljömål och internationella åtaganden som rör skog.

11.1 Bakgrundstext från 2022

Offentligt ägda bolag och myndigheter spelar en viktig roll i arbetet med att skapa en hållbar förvaltning av skogen vilket är en förutsättning för att nå Sveriges miljömål, inklusive att upprätthålla ekosystemtjänster. Statligt ägda Sveaskog som är Sveriges största skogsägare har höga hållbarhetsambitioner men brister ofta i implementeringen. Såväl miljörörelsen som urfolket samerna har i många år kritiserat Sveaskog för bland annat avverkningar av skyddsvärda skogar, bristande transparens och för att kraftig försvåra för samernas grundlagsskyddade rättigheter att nyttja mark och vatten för renskötseln. För att Sveaskogs verksamhet ska kunna bedrivas på ett hållbart sätt som styr mot miljömålen måste uppdragsbeskrivningen reformeras och avkastningskravet sänkas. Även förvaltningen av skog som ligger under Statens Fastighetsverk och Fortifikationsverket behöver ses över i syfte att nå miljömålen. Det statliga skogsinnehavet uppgår till 17 procent av all skog i Sverige. Det finns en stor potential att snabba på arbetet med att nå såväl nationella mål som internationella åtaganden, om all den statliga marken nyttjas för skydd, restaurering eller inbyten.

Så svarade partierna 2022

Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna är de enda partierna som svarar ja till förslaget. Vänsterpartiet kommenterar att lönsamhet i statliga bolag inte ska gå före samhällsnyttan och att statens ägande ska användas aktivt för att bygga Sverige ekologiskt hållbart. Miljöpartiet skriver att det utöver att ersätta avkastningskravet med ett samhällsmål för Sveaskog och de statliga skogsförvaltarna, även vill se ett minskat virkesuttag och mål för naturnära och hyggesfritt skogsbruk. Liberalerna menar att statliga bolag och skogsförvaltare kan utveckla sitt skogsbruk för att bli mer skonsamt för ekosystemen och skriver att Sveaskogs avkastningskrav kan behöva omformuleras. Socialdemokraterna, Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar alla nej till förslaget och förordar att målen för miljö och produktion fortsatt ska väga lika tungt. Socialdemokraterna menar partiet att Sveaskogs avkastningsmål är satta med utgångspunkten att bolaget ska vara ett föredöme inom hållbarhet. Centerpartiet framhåller att Sveaskog ska kunna bedriva sin verksamhet på marknadsmässiga grunder och att i de fall naturändamål är

prioriterat för statens markinnehav är det bättre att myndigheter hanterar det ansvaret. Moderaterna kommenterar att Sveaskog ska bedriva ett aktivt skogsbruk i enlighet de lagar som gäller. Partiet anser även att statens innehav av skog ska användas för markbytesprogram och på så sätt kan bidra till miljömålen. Kristdemokraterna menar att Sverige har ett ansvar att bruka våra skogar, inte minst i klimatomställningen och tillägger att det inte håller med om att Sverige inte når upp till internationella åtaganden på skogsområdet. Sverigedemokraterna skriver staten ska sköta sina skogar väl och dessutom utveckla nya skogsbruksmetoder på delar av innehavet och tillägger att partiet motsätter sig att staten ska sälja ut Sveaskog. Det saknas idag en riksdagsmajoritet för förslaget. Eftersom riksdagens tre största partier säger nej verkar det mycket osannolikt att Sveaskogs avkastningskrav kommer ett ersättas med ett samhällsmål under kommande mandatperiod.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med 27 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

11.2 Initiativ under mandatperioden

Sökning inom Departementsserien, kommittédirektiv, Statens offentliga utredningar

Sökord*: (Sveaskog ELLER "statens fastighetsverk" ELLER fortifikationsverket) OCH skog**

I augusti 2022 tillsatte regeringen Andersson (S) **direktiv 2022:126** *Tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (M 2010:04) om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF).* I direktivet ges Miljömålsberedningen i uppdrag att bland annat "föreslå en strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn (LULUCF)". Tilläggsuppdraget skulle redovisas senast den 2 december 2024.[1083] Genom **direktiv 2024:94** som beslutades av nuvarande regering den 3 oktober 2024 förlängs uppdraget till den 15 februari 2025.[1084]

Av direktivet följde Miljömålsberedningens delbetänkande **SOU 2025:21** *Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)* som lämnades in till nuvarande regering den 15 februari 2025. I delbetänkandet lägger Miljömålsberedningen fram förslag som

[1083] Direktiv 2022:126
[1084] Direktiv 2024:94

relaterar till Sveaskogs brukande av skog. Miljömålsberedningen föreslår att Sveaskog ska uppmanas att öka nettoupptaget av koldioxid på sina marker, för att därigenom bidra till Sveriges internationella åtaganden för biologisk mångfald och kolinlagring. Förslaget inkluderar att Sveaskog ska "Uppskatta det årliga nettoupptaget av koldioxid på sina marker och att bolaget ska vidta åtgärder för att nettoupptaget 2030 ska vara 10 procent högre än det i genomsnitt var under perioden 2016–2018 eller annan relevant treårsperiod varifrån det finns tillförlitliga data."[1085]

Miljömålsberedningen motiverar förslaget genom att peka på att "Staten kan i större utsträckning använda sin rådighet för att främja ett hållbart brukande av skog. […] Miljömålsberedningen menar att det är lämpligt att Sveaskog AB, som en stor markägare och i sin helhet ägd av staten, med skog i nästan hela landet, genom sitt skogsbruk bidrar substantiellt till att Sverige lever upp till sina åtaganden i EU och internationellt vad gäller biologisk mångfald och kolinlagring."[1086] Delbetänkandet innehåller dock inga förslag om ändrade ägardirektiv till Sveaskog eller andra statliga skogsförvaltare. Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition med anledning av utredningen.

Den 7 februari 2024 tillsatte regeringen **direktiv 2024:16** *En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs.* I direktivet ger regeringen en särskild utredare i uppdrag att, bland annat, "föreslå samhällsekonomiskt effektiva åtgärder för att förstärka incitamenten för ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk samt stärka näringsfriheten och investeringsviljan i skogsnäringen". I direktivet anges att syftet är att "utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk, ökad skoglig tillväxt och en långsiktigt ökad tillgång till hållbar skoglig biomassa för att fullt ut kunna bidra till klimatomställningen samt jobb och tillväxt i hela landet." I direktivet fastslår regeringen att "De jämställda skogspolitiska målen – miljömålet och produktionsmålet – ska ligga fast."[1087]

Delbetänkandet **SOU 2024:91** *Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk*[1088] och slutbetänkandet **SOU 2025:93** *En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk*[1089] del 1 och 2 som följde av utredningen överlämnades till regeringen i december 2024 respektive augusti 2025. Betänkandena innehåller inga förslag om ändringar i ägardirektiven för Sveaskog eller andra statliga skogsförvaltare. Däremot fastslås att "Skogen är en nationell tillgång, och skogspolitikens båda mål om produktion och miljö är uttryck för allmänna intressen som även fortsättningsvis ska gälla."[1090] Dessutom innehåller

[1085] SOU 2025:21, s. 253
[1086] SOU 2025:21, s.253
[1087] Direktiv 2024:16
[1088] SOU 2024:91
[1089] SOU 2025:93
[1090] SOU 2025:93, s. 393

betänkandena ett antal förslag med konsekvenser för den övergripande inriktningen inom skogsbruket. Exempelvis föreslår betänkandena att processen från det att en avverkningsanmälan inkommer till Skogsstyrelsen till det att åtgärden får påbörjas kortas ned från sex veckor till tio dagar[1091] samt att förändringar ska göras i föreskrifterna vad gäller den lägsta åldern för föryngringsavverkning.[1092] Regeringen har ännu inte lagt fram någon proposition med anledning av utredningarna.

11.3 Propositioner, förordningar och motioner

Propositioner, förordningar och regleringsbrev

Sökord*: Ersättningsmark, (Sveaskog ELLER "statens fastighetsverk" ELLER fortifikationsverket) OCH skog**

Regeringen har inte lagt fram några propositioner med förslag om att ersätta avkastningskravet och styra Sveaskog eller andra statliga skogsförvaltare mot att nå de miljömål och internationella åtaganden som rör skog. Däremot har regeringen fattat beslut om en ny ägarpolicy för statligt ägande av bolag, samt beslutat om förändringar i regleringsbrev till de statliga myndigheterna Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk som relaterar till myndigheternas skogsskötsel.

I **regleringsbrev Fi2022/01975** till Fortifikationsverket som beslutades av regeringen i december 2022 ingick att Fortifikationsverket, inom ramen för uppdraget "hållbart skogsbruk", ska se över "hur den i ökad utsträckning kan verka som föregångare inom hållbart skogsbruk i enlighet med propositionen om stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (prop. 2021/22:58)."[1093] I övriga regleringsbrev för Fortifikationsverket som regeringen beslutat ska gälla under mandatperioden – **Fi2023/03283** som beslutades i december 2023[1094], **Fi2024/02559** som beslutades i december 2024[1095] samt **Fi2025/02364** som beslutades i december 2025[1096] – finns denna skrivelse inte kvar och "hållbart skogsbruk" ingår inte längre i myndighetsuppdraget.

Även i **regleringsbrev Fi2022/03469** till Statens fastighetsverk, som beslutades av regeringen i december 2022, ingår uppdraget "Hållbart skogsbruk" inom vilket myndigheten ska "analysera hur den i ökad utsträckning kan verka som föregångare inom hållbart skogsbruk, i enlighet med propositionen om stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som

[1091] SOU 2024:91, s. 249
[1092] SOU 2025:93, s. 767
[1093] FI2022/01975
[1094] Fi2023/03283
[1095] Fi2024/02559
[1096] Fi2025/02364

grund (prop. 2021/22:58).” Dessutom ingår uppdraget “Grön infrastruktur inom skogsförvaltning” där “Myndigheten ska fortsätta arbetet med grön infrastruktur, ekosystembaserat skogsbruk och klimatanpassning inom sin skogs- och markförvaltning kopplat till de nationella miljökvalitetsmålen.”[1097] I övriga regleringsbrev för Statens fastighetsverk som regeringen beslutat ska gälla under mandatperioden – **Fi2024/00867** som beslutades i april 2024[1098] samt **Fi2025/01185 s**om beslutades i maj 2025[1099] ingår inte längre dessa skrivelser och uppdrag. Regeringen har ännu inte (9 februari 2026) fattat beslut om regleringsbrev för 2026.

Regeringen beslutade i februari 2025 om *Statens ägarpolicy 2025* – en uppdaterad policy för bolag med statligt ägande. Policyn ersätter tidigare ägarpolicy som beslutades 2020. I den nya policyn fastslår regeringen principerna för förvaltning och styrning av bolag med statligt ägande. Principerna inkluderar bland annat att “Bolaget ska generera marknadsmässig avkastning, i den mån inte något annat följer av riksdagsbeslut.” I policyn skriver Finansdepartementet att “Affärsmässighet är en förutsättning för att bolagets verksamhet ska kunna bedrivas och utvecklas över tid. Bolagen ska eftersträva en lönsamhet och avkastningsnivå som ökar aktievärdet.”[1100]

I principerna ingår dessutom att “hållbart värdeskapande ska genereras” och Finansdepartementet anger att det är av särskild vikt att bolag med statligt ägande arbetar för följande: “Bolaget ska inom sin bransch vara ett föredöme på miljö- och klimatområdet och arbeta för att av riksdagen beslutade nationella miljö- och klimatmål samt att det så kallade Parisavtalet ska uppnås. För biologisk mångfald är det globala FN Kunming – Montréal-ramverket vägledande. Det innebär att bolag som har en väsentlig miljö- eller klimatpåverkan genom sin värdekedja ska fastställa ambitiösa mål och konkreta omställningsplaner. Detta arbete ska leda till faktiska förbättringar genom minskad negativ påverkan och ökat positivt bidrag. Bolagets mål ska vara relevanta för bolagets verksamhet och i största möjliga mån vetenskapligt baserade.”[1101] En liknande formulering ingår även i föregående ägarpolicy.[1102][1103]

Motioner

*Sökord: Sveaskog, Ersättningsmark, Sveaskog ELLER statliga bolag OCH skog**

[1097] Fi2022/03469
[1098] Fi2024/00867
[1099] Fi 2025/01185
[1100] Statens ägarpolicy 2025, s. 4
[1101] Statens ägarpolicy 2025, s. 9
[1102] Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020, s. 9
[1103] Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020, s. 9

11.3.1 Regeringspartierna

11.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har under mandatperioden inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner som relaterar till styrningen av Sveaskog eller andra statliga skogsförvaltare.

11.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har under mandatperioden inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner som relaterar till styrningen av Sveaskog eller andra statliga skogsförvaltare.

11.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har under mandatperioden inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner som relaterar till styrningen av Sveaskog eller andra statliga skogsförvaltare.

11.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

11.3.2.1 Socialdemokraterna

I **motion 2024/25:3108** av Anna-Caren Sätherberg m.fl.[1104] samt **motion 2023/24:2628** av Anna-Caren Sätherberg m.fl.[1105] framhåller Socialdemokraterna att partiet anser att "staten har en stor roll i att vara föregångare i ett hållbart skogsbruk och visa stor naturhänsyn. Staten är ägare av skog genom såväl myndigheter som bolag. Sveaskog har en viktig roll att spela och ska vara ett föredöme. Ska vi nå de nationella klimat- och miljömålen är det viktigt att såväl offentliga som privata skogsägare tar ett stort ansvar för ett hållbart skogsbruk."[1106] I **motion 2025/26:3733** av Åsa Westlund m.fl. formulerar partiet det istället som att "Svenska folkets skog måste förvaltas på ett sätt som säkerställer att vi uppfyller våra åtaganden om kolinlagring och biologisk mångfald, både nationellt och internationellt. Genom att använda Sveaskog och andra styrmedel kan vi säkerställa att skogarna bidrar till att nå dessa åtaganden."[1107] Däremot lägger partiet i motionerna inte fram några yrkanden som relaterar till statens roll som föredöme inom skogsbruket.

11.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram motioner där partiet föreslår att avkastningskravet för Sveaskog eller andra statliga skogsförvaltare ska förändras.

[1104] Motion 2024/25:3108
[1105] Motion 2023/24:2628
[1106] Motion 2022/23:2628, s. 11
[1107] Motion 2025/26:3733

Däremot pekar partiet på Sveaskogs roll för att utveckla skogsbruksmetoder. I **motion 2022/23:972** av Martin Kinnunen m.fl. samt i **motion 2023/24:2068** av Mattias Eriksson Falk m.fl. föreslår Sverigedemokraterna i yrkande 8 respektive yrkande 9 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte minska Sveaskogs skogsinnehav och att använda en del av Sveaskogs marker för att fortsätta att utveckla metoder för vardagshänsyn och för att utreda förutsättningarna för kontinuitetsskogsbruk". Partiet framhåller "Sveaskogs funktion för att utveckla skogsbruket" och skriver: "När trakthyggesbruket på sin tid infördes i stor skala i Sverige var det på statsskogarna som metoden utvecklades. Sveaskog har också under de senaste 40 åren utvecklat mängder av metoder för vardagshänsyn i skogsbruket. När nu trycket på staten ökat att införa vad man kallar kontinuitetsskogsbruk, är det rimligt att det först visas på statlig mark under vilka förutsättningar metoden faktiskt fungerar. […] Sverigedemokraterna anser sammanfattningsvis att Sveaskog ska bruka och sköta sina skogar väl och att nya skogsbruksmetoder ska utvecklas på delar av innehavet."[1108]

Vidare betonar partiet att Sveaskogs skogar i första hand ska ägna sig åt aktivt skogsbruk medan skyddsvärda skogar som tillhör Fastighetsverket och Naturvårdsverket istället ska skyddas. Det skriver: "Statens skogar undantagna från skogsbruk ska till sin stora majoritet vara de som redan ägs av Naturvårdsverket och Fastighetsverket. […] Medan Fastighetsverkets skogar i huvudsak ska ha andra syften än aktivt skogsbruk så ska Sveaskogs skogar i huvudsak nyttjas till virkesproduktion och för att utveckla nya metoder för skogsbruk"[1109]

I **motion 2024/25:1370** av Martin Kinnunen m.fl., yrkande 11, föreslår partiet på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveaskogs skogsinnehav och skogsbruksformer." I motionen pekar partiet fortsatt på Sveaskogs roll för utvecklingen av det svenska skogsbruket och betonar att "En balanserad skogspolitik kräver att vi tar hänsyn till både skogsskydd och skogsbrukets kommersiella värde. Statligt ägda skogar som förvaltas av Sveaskog bör fortsätta att användas för virkesproduktion och utveckling av skogsskötselmetoder, medan de mest skyddsvärda områdena bör hanteras av, och vara de som redan idag ägs av Naturvårdsverket eller Fastighetsverket för att säkerställa deras bevarande."[1110] Vad gäller metoder för kontinuitetsskogsbruk framhåller partiet att en bred övergång till kontinuitetsskogsbruk i Sverige hotar att sänka avverkningsnivåerna. Partiet skriver: "Att föreslå att denna metod skulle kunna ersätta trakthyggesbruket utan att äventyra avverkning, tillväxt eller lönsamhet saknar vetenskapligt stöd. Det är också värt att notera att nuvarande metoder för slutavverkning redan inkluderar att lämna enstaka

[1108] Motion 2023/24:2068, s. 9
[1109] Motion 2023/24:2068, s. 9
[1110] Motion 2024/25:1370, s. 10

träd eller grupper av träd, vilket ökar variationen och biodiversiteten på ett mer kostnadseffektivt sätt än en storskalig övergång till kontinuitetsskogsbruk."[1111]

I **motion 2022/23:968** av Martin Kinnunen m.fl. yrkande 13[1112], **motion 2023/24:372** av Martin Kinnunen m.fl. yrkande 16[1113] samt i **motion 2024/25:1399** av Martin Kinnunen m.fl. yrkande 15[1114] har Sverigedemokraterna även föreslagit att "regeringen ska ålägga Sveaskog att anvisa marker för torvbruk på de marker Sveaskog förfogar över". Partiet framhåller att "Torvbruket i Sverige idag är hotat, trots att det är en viktig resurs som såväl odlingssubstrat som energikälla. Att så har kunnat bli fallet är djupt olyckligt och dessutom helt onödigt. En åtgärd som regeringen nu bör genomföra för att bidra till att minska den akuta brist på marker godkända för torvbruk som nu råder, är att snarast ålägga statliga Sveaskog att skyndsamt anvisa marker lämpliga för torvbruk på sina markinnehav och i samverkan med torvföretagen."[1115]

11.3.2.3 Vänsterpartiet

Vänsterpartiet förespråkar i flertalet motioner att statliga skogar ska brukas med hållbarhet, inte avkastning, som sitt främsta mål.

Partiet lyfter fram att de anser "att staten ska bedriva ett aktivt förvaltarskap över sina skogsområden" och menar att "Det statliga ägandet av skogsområden bör samlas i ett bolag. Det nya skogsbolaget bör ha ett hållbart brukande av skogens resurser, inte avkastning, som främsta mål och styras i enlighet med de nationella miljömål och internationella åtaganden vi har gällande skog. Dagens vinstkrav gör det svårt för ett statligt bolag eller en statlig förvaltare att avstå produktiva skogar till andra intressen. Bolaget bör åläggas att avsätta större arealer till skyddade naturområden samt säkerställa att skogar med höga naturvärden inte avverkas."[1116]. I **motion 2022/23:1246** av Kajsa Fredholm m.fl. yrkande 23[1117], **motion 2024/25:554** av Birger Lahti m.fl. yrkande 27[1118] samt **motion 2025/26:2784** av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkande 33[1119] föreslår partiet därför att "all statligt ägd skog bör samlas i ett bolag med hållbart brukande som främsta mål".

Partiet anser även att statliga medel bör användas för att långsiktigt skydda de fjällnära skogarna. Därmed föreslår partiet vidare i **motion 2022/23:1246** yrkande 17 samt i **motion 2025/26:2784** yrkande 16, att "regeringen bör tillse att en strategi

---

[1111] Motion 2024/25:1370, s. 10
[1112] Motion 2022/23:668
[1113] Motion 2023/24:372
[1114] Motion 2024/25:1399
[1115] Motion 2024/25:1399, s. 6
[1116] Motion 2025/26:2784, s. 30
[1117] Motion 2022/23:1246
[1118] Motion 2024/25:554
[1119] Motion 2025/26:2784

presenteras med nödvändiga anslagsmedel samt ersättningsmarker från Sveaskog för att säkerställa att de fjällnära skogarnas natur- och kulturvärden långsiktigt bevaras".

I **motion 2023/24:68** av Nooshi Dadgostar m.fl. yrkande 2[1120], **motion 2024/25:269** av Lorena Delgado Varas m.fl. yrkande 1[1121] samt i **motion 2025/26:172** av Birger Lahti m.fl. yrkande 1[1122] föreslår Vänsterpartiet vidare, i fråga om bolag med statligt ägande, att "samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för ägarstrategin samtidigt som företagen bedrivs ekonomiskt effektivt, och i de fall viktiga samhällsintressen står i konflikt med de statliga bolagens vinstkrav ska målsättningen i ägarstrategin ses över". Partiet understödjer förslaget genom att framhålla att "staten bör använda sitt ägarskap av statliga bolag för att tillgodose samhällsnyttiga ändamål. Kravet på lönsamhet i statliga bolag ska inte gå före samhällsnyttan. De statliga bolagen ska användas aktivt för att bygga Sverige tryggare, mer jämlikt och ekologiskt hållbart, för att öka konkurrenskraften och inte minst för att jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd."[1123]

I yrkandena 3, 8 respektive 8 i samma motioner föreslår partiet även att "regeringen bör omarbeta ägardirektiven för de statliga bolag som ansvarar för naturresurser med en längre omloppstid i syfte att avkastningskraven ska följa en längre tidsperiod". Partiet motiverar förslaget genom att framhålla att "Bolag vars uppgift är att hantera naturresurser vars omloppstid kan vara upp till 100 år eller mer ska inte styras av att från ett kvartal till ett annat tvingas utöka sina avverkningar för att möta avkastningsmål. Det försvårar den långsiktiga planering som är helt nödvändig för ett hållbart ägande. Avkastningskraven för sådana bolag bör i stället följa en längre tid."[1124]

11.3.2.4 Centerpartiet

I **motion 2024/25:2953** av Helena Lindahl m.fl.[1125] och **motion 2025/26:2833** av Helena Lindahl m.fl.[1126] betonar Centerpartiet vikten av ett "levande familjeskogsbruk" och pekar på att statligt ägd skog kan vara ett hinder mot detta. Partiet skriver att det därför är mån "om att ägarbalansen mellan enskilt ägd mark och mark som ägs av skogsbolag, kyrkan eller staten etc. inte ska förändras över tid, så att den enskilt ägda marken minskar." Av denna anledning skriver partiet att det vill att "regeringen utreder vilka statliga marker som kan bli föremål för försäljning. […] Direktiven till utredningen behöver även omfatta en översyn av Sveaskogs och skogsbolagens möjligheter att köpa enskilt ägd mark när reservat bildas på skogsbolagens mark, så

[1120] Motion 2023/24:68
[1121] Motion 2024/25:269
[1122] Motion 2025/26:172
[1123] Motion 2024/25:269, s. 3
[1124] Motion 2024/25:269, s. 6
[1125] Motion 2024/25:2953
[1126] Motion 2025/26:2833

att bolagen inte utökar sin andel av den brukningsbara skogen och det successivt leder till att enskilda får en svagare ställning på virkesmarknaden." [1127] Motionerna innehåller inga yrkanden där partiet föreslår att avkastningskravet på Sveaskog ska förändras.

I **motion 2025/26:273** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. föreslår Centerpartiet däremot, i yrkande 4, att "Sveaskog ska förbli statligt men reformeras för ökad biologisk mångfald och lokalt inflytande".[1128] Partiet förklarar dock inte närmare hur det anser att en sådan reformering skulle kunna se ut.

11.3.2.5 Miljöpartiet

I flertalet motioner yrkar Miljöpartiet på att ägardirektiven till statliga bolag ska skärpas för att bolagen ska bidra till att uppnå klimat- och miljömål.

I **motion 2022/23:2175** av Per Bolund m.fl. föreslår partiet, i yrkande 23, att "alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet"[1129] Partiet lägger fram samma yrkande även i **motion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl. yrkande 4[1130], **motion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. yrkande 19[1131], **motion 2023/24:1877** av Elin Söderberg m.fl. yrkande 1,[1132] **motion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl. yrkande 19[1133], **motion 2024/25:2615** av Elin Söderberg m.fl. yrkande 1, **samt i motion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl. yrkande 21[1134].

Vidare föreslår partiet, i **motion 2024/25:2613** yrkande 18, **motion 2025/26:3422** yrkande 20, **motion 2024/25:2615** yrkande 5 samt i **motion 2023/24:2819** yrkande 18, att "myndigheter och statliga bolag ska få en utsläppsbudget definierad i sina direktiv".

I **motion 2023/24:1877** och **motion 2024/25:2615** yrkande 3 i respektive motion, föreslår partiet även att "statliga bolag i ägardirektiv ska uppdras att verka för att nå miljömålen, Parisavtalet samt målen i Agenda 2030".

Vidare föreslår partiet, i **motion 2022/23:2110** av Per Bolund m.fl., yrkande 7, 8 respektive 10, att de statliga skogsägarna "ska vara verkliga hållbara branschföregångare, fungera som ledstjärnor i arbetet för miljömålen och innovera hållbara brukningsmetoder", att "ska få nya ägardirektiv inom ramen för miljömålen" samt att de "bör ha ett särskilt ansvar att snabbt skala upp återvätning av dikad

[1127] Motion 2024/25:2953, s. 6
[1128] Motion 2025/26:273
[1129] Motion 2022/23:2175
[1130] Motion 2023/24:996
[1131] Motion 2023/24:2819
[1132] Motion 2023/24:1877
[1133] Motion 2024/25:2613
[1134] Motion 2025/26:3422

skogsmark". Motionärerna skriver att "staten måste gå före" och framhåller därför att "All statlig skog ska brukas med skonsamma och hyggesfria metoder, och de statliga skogsägarna ska få nya ägardirektiv med glasklara uppdrag att arbeta för att uppnå miljömålen."[1135]

Partiet motiverar förslagen genom att peka på att "statliga bolag ska driva omställningen". Det skriver: "Statliga bolag måste styras i en klimat- och miljömässigt hållbar riktning. De bolag som står för 99 procent av de statliga bolagens klimatpåverkan är Vattenfall, LKAB, SAS, Postnord och Sveaskog. Med Miljöpartiet i regering beslutade Sverige i ägarpolicyn att de statliga bolagen ska vara föredömen inom sin bransch och arbeta för att uppnå miljökvalitetsmålen och Parisavtalet. Miljöpartiet anser att regeringen bör utveckla och intensifiera ägarstyrningen så att skrivningarna om hållbarhet får genomslag. Vi menar att alla statliga bolag bör ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner."[1136]

11.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Betänkande 2022/23:MJU15

I **betänkande 2022/23:MJU15** *Skogspolitik* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets yrkande 7, 8 och 10 i **motion 2022/23:2110.** I yrkandena föreslår partiet att de statliga skogsägarna ska vara verkliga hållbara branschföregångare, fungera som ledstjärnor i arbetet för miljömålen och innovera hållbara brukningsmetoder (yrkande 7), att de statliga skogsägarna ska få nya ägardirektiv inom ramen för miljömålen (yrkande 8) samt att de statliga skogsägarna bör ha ett särskilt ansvar att skala upp återvätning av dikad skogsmark (yrkande 10). Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[1137]

Betänkande 2022/23:NU4

I **betänkande 2022/23:NU4** *2022 års redogörelse för bolag med statligt ägande* behandlar Näringsutskottet Miljöpartiets yrkande 23 i **motion 2022/23:2175** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[1138]

I samma betänkande behandlar utskottet också yrkande 8 i Sverigedemokraternas **motion 2022/23:972** där partiet föreslår att Sveaskogs skogsinnehav inte ska minskas

[1135] Motion 2022/23:2110, s. 11-12
[1136] Motion 2022/23:2175, s. 9-10
[1137] Betänkande 2022/23:MJU15, res. 24
[1138] Betänkande 2022/23:NU4, res. 3

och istället delvis användas till att "fortsätta utveckla metoder för vardagshänsyn och för att pröva under vilka förhållanden kontinuitetsskogsbruk kan vara lönsamt och leda till godtagbar långsiktig skogsskötsel, godtagbara förhållanden för biologisk mångfald, godtagbar tillväxt och godtagbara virkesförråd". Även Sverigedemokraternas yrkande 13 i **motion 2022/23:968** om att ålägga Sveaskog att anvisa marker för torvbruk på de marker bolaget förfogar över behandlas av utskottet i betänkandet. Under samma beslutspunkt beslutar utskottet att föreslå riksdagen att avslå de båda motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[1139]

Vidare behandlar utskottet yrkande 23 i Vänsterpartiets **motion 2022/23:1246** om att all statligt ägd skog bör samlas i ett bolag med hållbart brukande som främsta mål. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1140]

Betänkande 2023/24:MJU15

I **betänkande 2023/24:MJU15** *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till netonoll* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets yrkande 18 och 19 i **motion 2023/24:2819.** I yrkandena föreslår partiet att myndigheter och statliga bolag ska få en utsläppsbudget definierad i sina direktiv, samt att statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner och ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Miljö- och jordbruksutskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet reserverar sig mot besluten.[1141]

Betänkande 2023/24:NU4

I **betänkande 2023/24:NU4** *2023 års redogörelse för företag med statligt ägande* behandlar Näringsutskottet Miljöpartiets yrkande 4 i **motion 2023/24:996** om att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[1142]

I samma betänkande behandlar utskottet yrkandena 1 och 3 i Miljöpartiets **motion 2023/24:1877** om att statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål samt att bolagen i ägardirektiven ska uppdras verka för att nå klimat- och miljömål. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[1143]

[1139] Betänkande 2022/23:NU4, res. 10
[1140] Betänkande 2022/23:NU4, res. 11
[1141] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 17 och res. 92
[1142] Betänkande 2023/24:NU14, res. 5
[1143] Betänkande 2023/24:1877, res. 8.

Vidare behandlar utskottet yrkande 16 i Sverigedemokraternas **motion 2023/24:372** om att Sveaskog ska åläggas att anvisa marker för torvbruk på de marker bolaget förfogar över. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[1144]

Även Sverigedemokraternas yrkande 9 i **motion 2023/24:2068** om att inte minska Sveaskogs skogsinnehav och använda en del av Sveaskogs marker för att utveckla skogsbruksmetoder för vardagshänsyn och för att utreda förutsättningarna för kontinuitetsskogsbruk behandlas i betänkandet. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[1145]

Dessutom behandlar utskottet yrkandena 2 och 3 i Vänsterpartiets **motion 2023/24:68** om att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för ägarstrategin samt att ägardirektiven gällande tidsperiod för avkastningskrav för statliga bolag med ansvar över naturresurser bör omarbetas. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Vänsterpartiet reserverar sig mot besluten.[1146]

Betänkande 2024/25:NU4

I **betänkande 2024/25:NU4** *2024 års redogörelse för företag med statligt ägande* behandlar Näringsutskottet Miljöpartiets yrkande 19 i **motion 2024/25:2613** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. I betänkandet behandlar utskottet även yrkande 1, 3 och 5 i partiets **motion 2024/25:2615** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska anta vetenskapligt baserade klimatmål, att statliga bolag i ägardirektiv ska uppdras att verka för att nå miljö- och klimatmål samt att statliga bolag ska få en utsläppsbudget definierad i sina direktiv. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[1147]

Vidare behandlar utskottet yrkande 11 i **motion 2024/25:1370** samt yrkande 15 i **motion 2024/25:1399** där partiet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveaskogs skogsinnehav och skogsbruksformer samt att regeringen ska ålägga Sveaskog att anvisa marker för torvbruk på de marker bolaget förfogar över. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandena. Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.[1148]

Dessutom behandlar utskottet yrkande 8 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:269** där partiet föreslår att regeringen bör omarbeta ägardirektiven för statliga bolag som ansvarar för naturresurser så att avkastningskraven för bolagen följer en längre

[1144] Betänkande 2023/24:NU4, res. 18
[1145] Betänkande 2023/24:NU4, res. 18
[1146] Betänkande 2023/24:NU14, res. 7 och 10
[1147] Betänkande 2024/25:NU14, res. 7
[1148] Betänkande 2024/25:NU4, res. 17

tidsperiod. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1149]

Utskottet behandlar även yrkande 1 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:269** där partiet föreslår att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för statliga bolags ägarstrategi samtidigt som företagen bedrivs ekonomiskt effektivt, och i de fall viktiga samhällsintressen står i konflikt med de statliga bolagens vinstkrav ska målsättningen i ägarstrategin ses över. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1150]

Utskottet behandlar även yrkande 27 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:554** där partiet föreslår att all statligt ägd skog bör samlas i ett bolag med hållbart brukande som främsta mål. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1151]

Betänkande 2025/26:MJU1

I **betänkande 2025/26:MJU1** *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur,* behandlar Miljö- och jordbruksutskottet Vänsterpartiets yrkande 16 i **motion 2025/26:2784** där partiet föreslår att regeringen bör tillse att en strategi presenteras med nödvändiga anslagsmedel samt ersättningsmarker från Sveaskog för att säkerställa att de fjällnära skogarnas natur- och kulturvärden långsiktigt bevaras. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet anför följande i ett särskilt yttrande: ”Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2025 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 20 inte får överstiga 19 625 341 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 20.”[1152]

Betänkande 2025/26:NU4

I **betänkande 2025/26:NU4** *2025 års redogörelse för företag med statligt ägande* behandlar Näringsutskottet Centerpartiets yrkande 4 i **motion 2025/26:273** där partiet föreslår att Sveaskog ska förbli statligt men reformeras för ökad biologisk mångfald och lokalt inflytande. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.[1153]

[1149] Betänkande 2024/25:NU4, res. 6
[1150] Betänkande 2024/25:NU4, res. 9
[1151] Betänkande 2024/25:NU4, res. 18
[1152] Betänkande 2025/26:MJU1
[1153] Betänkande 2025/26:NU14, res. 13

I samma betänkande behandlar utskottet även Miljöpartiets yrkande 21 i **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.[1154]

Vidare behandlar utskottet yrkande 1 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:172** där partiet föreslår att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för statliga bolags ägarstrategi samtidigt som företagen bedrivs ekonomiskt effektivt, och i de fall viktiga samhällsintressen står i konflikt med de statliga bolagens vinstkrav ska målsättningen i ägarstrategin ses över. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1155]

Även yrkande 8 från samma motion behandlas av utskottet i samma betänkande, där Vänsterpartiet föreslår att regeringen bör omarbeta ägardirektiven för de statliga bolag som ansvarar för naturresurser med en längre omloppstid i syfte att avkastningskraven ska följa en längre tidsperiod. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1156]

I betänkandet behandlar utskottet även Vänsterpartiets yrkande 33 i **motion 2025/26:2784** där partiet föreslår att all statligt ägd skog bör samlas i ett bolag med hållbart brukande som främsta mål. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.[1157]

11.5 Riksdagens behandling

Betänkande 2022/23:MJU15

Den 24 maj 2023 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2022/23:MJU15. Kammaren beslutade därmed att avslå Miljöpartiets yrkande 7, 8 och 10 i **motion 2022/23:2110** där partiet föreslår att de statliga skogsägarna ska vara verkliga hållbara branschföregångare, fungera som ledstjärnor i arbetet för miljömålen och innovera hållbara brukningsmetoder (yrkande 7), att de statliga skogsägarna ska få nya ägardirektiv inom ramen för miljömålen (yrkande 8) samt att de statliga skogsägarna bör ha ett särskilt ansvar att skala upp återvätning av dikad skogsmark (yrkande 10). Beslutet fattades via acklamation.[1158]

[1154] Betänkande 2025/26:NU4, res. 9
[1155] Betänkande 2025/26:NU4, res. 2
[1156] Betänkande 2025/26:NU4, res. 8
[1157] Betänkande 2025/26:NU4, res. 12
[1158] Protokoll 2022/23:111

Betänkande 2022/23:NU4

Den 8 februari 2023 beslutade kammaren att bifalla samtliga av Näringsutskottets förslag i betänkande 2022/23:NU4. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 23 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2175** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Beslutet att avstyrka Miljöpartiets yrkande fattades i en förberedande votering där Miljöpartiets reservation 3 ställdes mot Centerpartiets reservation 2. Yrkandet föll med 4 rösters marginal.[1159]

Avslå yrkande 8 i Sverigedemokraternas **motion 2022/23:972** där partiet föreslår att Sveaskogs skogsinnehav inte ska minskas och istället delvis användas till att "fortsätta utveckla metoder för vardagshänsyn och för att pröva under vilka förhållanden kontinuitetsskogsbruk kan vara lönsamt och leda till godtagbar långsiktig skogsskötsel, godtagbara förhållanden för biologisk mångfald, godtagbar tillväxt och godtagbara virkesförråd". Beslutet fattades via acklamation.[1160]

Avslå yrkande 13 i Sverigedemokraternas **motion 2022/23:968** om att ålägga Sveaskog att anvisa marker för torvbruk på de marker bolaget förfogar över behandlas av utskottet i betänkandet. Beslutet fattades via acklamation.[1161]

Avslå yrkande 23 i Vänsterpartiets **motion 2022/23:1246** om att all statligt ägd skog bör samlas i ett bolag med hållbart brukande som främsta mål. Beslutet fattades via acklamation.[1162]

I riksdagsdebatten lyfter Miljöpartiets Elin Söderberg Sveaskogs roll som föregångare för att "kombinera affärsnytta, biologisk mångfald och klimat" Ledamoten anför att "Regeringen har genom ägarpolicyn beslutat att bolagen ska vara föredömen inom sin bransch och arbeta för att uppnå miljökvalitetsmålen och Parisavtalet. För att säkerställa detta bör även regeringen utveckla och intensifiera ägarstyrningen så att skrivningarna om hållbarhet får faktiskt genomslag. Alla statligt ägda bolag bör ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner för att vi ska klara klimatomställningen, undvika de allvarligaste riskerna klimatomställningen och även tillvarata de fantastiska möjligheterna till en hållbar samhällsutveckling och stärkt konkurrenskraft för Sverige."[1163]

[1159] Protokoll 2022/23:59
[1160] Protokoll 2022/23:59
[1161] Protokoll 2022/23:59
[1162] Protokoll 2022/23:59
[1163] Protokoll 2022/23:59 anf. 60

Betänkande 2023/24:MJU15

Den 22 maj 2024 beslutade riksdagen att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:MJU15. Därmed avslår kammaren Miljöpartiets yrkande 18 och 19 i **motion 2023/24:2819** där partiet föreslår att myndigheter och statliga bolag ska få en utsläppsbudget definierad i sina direktiv, samt att statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner och ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Beslutet att avslå yrkande 19 fattades via acklamation. Beslutet att avslå yrkande 18 fattades via votering där Miljöpartiets reservation 19 ställdes mot Vänsterpartiets reservation 15. Yrkandet föll med två rösters marginal.[1164]

Betänkande 2023/24:NU4

Den 7 februari 2024 beslutade kammaren att bifalla samtliga av Näringsutskottets förslag i betänkande 2023/24:NU4. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå yrkande 4 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** om att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Beslutet fattades via acklamation.[1165]

Avslå yrkandena 1 och 3 i Miljöpartiets **motion 2023/24:1877** om att statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål samt att bolagen i ägardirektiven ska uppdras verka för att nå klimat- och miljömål. Beslutet fattades via acklamation.[1166]

Avslå yrkande 16 i Sverigedemokraternas **motion 2023/24:372** om att Sveaskog ska åläggas att anvisa marker för torvbruk på de marker bolaget förfogar över. Beslutet fattades via acklamation.[1167]

Avslå yrkande 9 i **motion 2023/24:2068** om att inte minska Sveaskogs skogsinnehav och använda en del av Sveaskogs marker för att utveckla skogsbruksmetoder för vardagshänsyn och för att utreda förutsättningarna för kontinuitetsskogsbruk behandlas i betänkandet. Beslutet fattades via acklamation.[1168]

Avslå yrkandena 2 och 3 i Vänsterpartiets **motion 2023/24:68** om att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för ägarstrategin samt att ägardirektiven gällande tidsperiod för avkastningskrav för statliga bolag med ansvar över naturresurser bör omarbetas. Beslutet att avslå yrkande 3 fattades via acklamation. Beslutet att avslå yrkande 2

[1164] Protokoll 2023/24:119, s.108
[1165] Protokoll 2023/24:67
[1166] Protokoll 2023/24:67
[1167] Protokoll 2023/24:67
[1168] Protokoll 2023/24:67

fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Vänsterpartiets reservation 10. Utfallet i omröstningen blev följande:

Ja: C, KD, L, MP, M, S (totalt 198)

Nej: V (totalt 18)

Avstod: SD (totalt 62)[1169]

I riksdagsdebatten anför Liberalernas Louise Eklund att: "Liberalerna menar att Sveaskogs skogsinnehav bör minska genom försäljningar. Det finns förutsättningar att höja ambitionerna ytterligare när det gäller att överföra produktiv skogsmark från statlig till enskild ägo. […] Mer skog behöver skyddas, men mindre skogsägare är ofta mer framgångsrika i fråga om miljömålet för skogsförvaltningen än vad staten som skogsägare traditionellt har varit." Ledamoten yrkar bifall till utskottets förslag.[1170]

Vänsterpartiets Birger Lahti yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation 10 och anför: "Jag anser att staten bör använda de statligt ägda bolagen för att tillgodose samhällsnyttiga ändamål. Kravet på lönsamhet i statligt ägda bolag ska inte gå före samhällsnyttan. I stället ska de statligt ägda bolagen användas aktivt för att bygga ett Sverige som är tryggare, mer jämlikt och ekologiskt hållbart, för att öka konkurrenskraften och inte minst för att jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd."[1171]

Betänkande 2024/25:NU4

Den 22 januari 2025 beslutade kammaren att bifalla samtliga Näringsutskottets förslag i betänkande 2024/25:NU4. Därmed beslutade riksdagen att:

Avslå Miljöpartiets yrkande 19 i **motion 2024/25:2613** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet och att avslå yrkande 1, 3 och 5 i partiets **motion 2024/25:2615** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska anta vetenskapligt baserade klimatmål, att statliga bolag i ägardirektiv ska uppdras att verka för att nå miljö- och klimatmål samt att statliga bolag ska få en utsläppsbudget definierad i sina direktiv. Beslutet att avslå yrkandena fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets reservation 7. Utfallet i omröstningen blev:

Ja: C, KD, L, M, SD (totalt 177)

[1169] Protokoll 2023/24:67
[1170] Protokoll 2023/24:67, anf. 47
[1171] Protokoll 2023/24:67, anf. 48

Nej: MP (totalt 17)

Avstod: S, V (totalt 113)[1172]

Avslå yrkande 11 i **motion 2024/25:1370** samt yrkande 15 i **motion 2024/25:1399** där partiet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveaskogs skogsinnehav och skogsbruksformer samt att regeringen ska ålägga Sveaskog att anvisa marker för torvbruk på de marker bolaget förfogar över. Beslutet fattades via acklamation.[1173]

Avslå yrkande 8 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:269** där partiet föreslår att regeringen bör omarbeta ägardirektiven för statliga bolag som ansvarar för naturresurser så att avkastningskraven för bolagen följer en längre tidsperiod. Beslutet att avslå motionsyrkandet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets reservation 7. Beslutsprotokollet redogör inte för beslutet att avslå Vänsterpartiets reservation 6. Utfallet i huvudvoteringen blev:

Ja: C, KD, L, M, SD (totalt 177)

Nej: MP (totalt 17)

Avstod: S, V (totalt 113) [1174]

Avslå yrkande 1 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:269** där partiet föreslår att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för statliga bolags ägarstrategi samtidigt som företagen bedrivs ekonomiskt effektivt, och i de fall viktiga samhällsintressen står i konflikt med de statliga bolagens vinstkrav ska målsättningen i ägarstrategin ses över. Beslutet fattades via acklamation.[1175]

Avslå yrkande 27 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:554** där partiet föreslår att all statligt ägd skog bör samlas i ett bolag med hållbart brukande som främsta mål. Beslutet fattades via acklamation.[1176]

Betänkande 2025/26:MJU1

Den 16 december 2025 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut och därmed avslå Vänsterpartiets yrkande 16 i **motion 2025/26:2784** där partiet föreslår att regeringen bör presentera en strategi med nödvändiga anslagsmedel samt ersättningsmarker från Sveaskog för att säkerställa att de fjällnära

[1172] Protokoll 2024/25:60, s.92
[1173] Protokoll 2024/25:60
[1174] Protokoll 2024/25:60, s.92
[1175] Protokoll 2024/25:60
[1176] Protokoll 2024/25:60

skogarnas natur- och kulturvärden långsiktigt bevaras. Beslutet fattades via acklamation.[1177]

Betänkande 2025/26:NU4

Den 28 januari 2026 beslutade kammaren att bifalla Näringsutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:NU4. Därmed beslutar riksdagen att:

Avslå Centerpartiets yrkande 4 i **motion 2025/26:273** där partiet föreslår att Sveaskog ska förbli statligt men reformeras för ökad biologisk mångfald och lokalt inflytande. Beslutet fattades via acklamation.[1178]

Avslå Miljöpartiets yrkande 21 i **motion 2025/26:3422** där partiet föreslår att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets reservation 9. Utfallet i omröstningen blev:

Ja: C, KD, L, M, SD (totalt 167)

Nej: MP (totalt 18)

Avstod: S, V (totalt 112)[1179]

Avslå yrkande 1 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:172** där partiet föreslår att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för statliga bolags ägarstrategi samtidigt som företagen bedrivs ekonomiskt effektivt, och i de fall viktiga samhällsintressen står i konflikt med de statliga bolagens vinstkrav ska målsättningen i ägarstrategin ses över. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Vänsterpartiets reservation 2. Utfallet i omröstningen blev:

Ja: 92 S, 3 SD, 59 M, 17 KD, 16 MP, 14 L, 1 - (totalt 202)

Nej. 2: 19 V, 2 - (totalt 21)

Avstod: 55 SD, 18 C, 1 - (totalt 74)[1180]

Avslå yrkande 8 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:172** där partiet föreslår att regeringen bör omarbeta ägardirektiven för de statliga bolag som ansvarar för naturresurser med en längre omloppstid i syfte att avkastningskraven ska följa en längre tidsperiod. Beslutet fattades via votering där utskottets förslag ställdes mot Miljöpartiets

[1177] Protokoll 2025/26:53
[1178] Protokoll 2025/26:65
[1179] Protokoll 2025/26:65, s.59
[1180] Protokoll 2025/26:65, s.59

reservation 9. Beslutsprotokollet redogör inte för när kammaren avslog Vänsterpartiets reservation 8. Utfallet i huvudvoteringen blev:

Ja: 58 SD, 59 M, 18 C, 17 KD, 14 L, 1 -

Nej: 16 MP, 2 -

Avstod: 92 S, 19 V, 1 -[1181]

Avslå yrkande 33 i **motion 2025/26:2784** där partiet föreslår att all statligt ägd skog bör samlas i ett bolag med hållbart brukande som främsta mål. Beslutet fattades via acklamation.[1182]

I riksdagsdebatten anför Vänsterpartiets Birger Lahti: "När det gäller de statligt ägda bolagen anser jag att staten bör använda sitt ägarskap för att tillgodose samhällsnyttiga ändamål. Kravet på lönsamhet i statliga bolag ska därför inte gå före samhällsnyttan, om det finns mer värden i samhällsnyttan än vad som kan räknas i kronor och ören. De statliga bolagen ska användas aktivt för att bygga Sverige tryggare, mer jämlikt och ekologiskt hållbart, för att öka konkurrenskraften och inte minst för att jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd."[1183]

Miljöpartiets Katarina Luhr anför: "Jag och Miljöpartiet anser att det är en självklarhet att regeringen i sin roll som bolagsförvaltare ska ta ett större ansvar och styra de statligt ägda bolagen i en klimat- och miljömässigt hållbar riktning. Inte minst LKAB, som en av Sveriges största utsläppare, och Sveaskog, som Sveriges största skogsägare, skulle kunna spela en mycket viktigare roll i Sveriges miljö- och klimatarbete än vad de gör i dag. [...] Miljöpartiet anser att regeringen behöver utveckla och intensifiera ägarstyrningen så att skrivningar om hållbarhet får ett faktiskt genomslag. Räcker inte statens ägarpolicy behöver ägaranvisningar användas."[1184]

Interpellationer, frågor och debatt

Sökord: Sveaskog ELLER statliga bolag OCH skog, Sveaskog*

Helena Lindahl (C) ställer en **skriftlig fråga 2022/23:430** till finansminister Elisabeth Svantesson gällande "Konsekvenserna av Sveaskogs minskade uttag i norr". Mot bakgrund av att Sveaskog meddelat att bolaget ska minska avverkningen av skog i Norrbotten, och att detta "kom som en chock för berörda sågverk och underentreprenörer eftersom de minskade råvaruleveranserna kommer att få

[1181] Protokoll 2025/26:65, s. 59
[1182] Protokoll 2025/26:65
[1183] Protokoll 2025/26:61, anf. 206
[1184] Protokoll 2025/26:61, anf. 207

allvarliga effekter för deras verksamheter", frågar Lindahl finansministern: "Avser ministern att följa upp att Sveaskogs agerande ligger i linje med det befintliga uppdrag bolaget har att vara en oberoende aktör på virkesmarknaden som agerar på affärsmässig grund, och om så inte är fallet avser ministern ta initiativ till ett förändrat ägardirektiv?"[1185]

Finansministern besvarar frågan och anger att "Sveaskog AB (Sveaskog) är ett bolag med stor betydelse för virkesförsörjningen i många delar av landet för såväl sysselsättning som näringsverksamheter. Bolaget ska bedriva sin verksamhet på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning. För bolag med statligt ägande ska ett långsiktigt hållbart värdeskapande främjas. [...] Jag har förtroende för att bolagets ledning och styrelse agerar i enlighet med uppdraget. Frågor som rör avverkningsnivåer i olika delar av skogsbeståndet är en del av bolagets affärsverksamhet och utgör operativa frågor för bolagets styrelse och ledning att hantera."[1186]

Rebecka Le Moine (MP) ställer en **skriftlig fråga 2025/26:427** till finansminister Elisabeth Svantesson (M) gällande huruvida regeringen avser besluta om ett nytt ägardirektiv för Sveaskog. Hon frågar: "Avser regeringen att besluta om ett nytt ägardirektiv för Sveaskog och att i den samlade styrningen av de statliga skogsägarna tydliggöra en inriktning mot stärkt biologisk mångfald, bevarande av naturskogarna och ökad motståndskraft mot klimatförändringar?"[1187]

Finansminister Elisabeth Svantesson besvarar frågan och anger att regeringen inte avser "vidta några åtgärder för att förändra Sveaskogs uppdrag" och hänvisar till att statligt ägda bolag, enligt statens ägarpolicy, ska vara föredömen inom sin bransch på miljö- och klimatområdet. Svantesson anger vidare att det är bolagets styrelse som ansvarar för att "bestämma bolagets strategi och sätta strategiska mål för hållbart värdeskapande inom ramen för bolagsordningen, eventuell ägaranvisning och statens ägarpolicy" och framhåller att "Regeringen har höga förväntningar på att Sveaskog arbetar på ett föredömligt sätt utifrån lagstiftningen, bolagsordningen och statens ägarpolicy. Jag har förtroende för att bolaget arbetar för hållbart värdeskapande och är ett föredöme på miljö- och klimatområdet."[1188]

[1185] Skriftlig fråga 2022/23:430
[1186] Svar på skriftlig fråga 2022/23:430
[1187] Skriftlig fråga 2025/26:427
[1188] Svar på skriftlig fråga 2025/26:427

12. Stärk det ekologiska lantbruket

Miljöpolitiskt förslag: Besluta om riksdagsbundna mål om minst 30 procent ekologiskt brukad areal och 60 procent ekologiskt i offentlig livsmedelskonsumtion till år 2030.

12.1 Bakgrundstext från 2022

Ekologisk produktion är en integrerad del av det svenska lantbruket och har under lång tid framgångsrikt kombinerat matproduktion och minskad miljöpåverkan. Det bidrar direkt till miljömål som ett rikt odlingslandskap och en giftfri miljö. I ekologisk produktion används ytters få bekämpningsmedel och ingen konstgödsel. Den pågående krisen för ekosystem och biologisk mångfald ökar behovet att ställa om matproduktionen till ekologisk odling. Därför har EU:s från jord till bord-strategi 25 procent ekologisk areal till år 2030 som mål. Sverige har geografiskt givna fördelar för ekoproduktion och bör därför ha än högre ambitioner. För ett långsiktigt arbete med att stärka ekolantbrukets bidrag till en hållbar livsmedelskedja vore riksdagsbundna mål om ekologisk produktion och konsumtion ett sätt att tydliggöra de politiska ambitionerna gentemot branschen. Idag omfattar ekologiskt jordbruk 20 procent av jordbruksarealen i Sverige och ekologiska livsmedel utgör cirka 38 procent av konsumtionen i offentlig sektor.

Så svarade partierna 2022

Vänsterpartiet och Miljöpartiet svarar ja till förslaget och vill båda se högre målsättningar än Naturskyddsföreningens förslag. Vänsterpartiet kommenterar att konsumtionsmålet är väl avvägt till 2030, men vill att Sverige antar en högre målsättning gällande ekologiskt brukad areal. Miljöpartiet vill att minst 50 procent av jordbruksmarken ska vara ekologisk, och att livsmedelskonsumtionen i offentlig sektor ska uppgå till 75 procent år 2030. Liberalerna svarar vet ej till förslaget och kommenterar att det behövs en helhetssyn där såväl det ekologiska lantbruket och det konventionella lantbruket spelar roll, och välkomnar mer forskning på området. Socialdemokraterna, Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar nej till förslaget. Socialdemokraterna som inte vill se ett riksdagsbundet mål, lyfter att Jordbruksverket tagit fram en åtgärdsplan för att främja regeringens inriktningsmål för ekologisk produktion och konsumtion inom ramen för med livsmedelsstrategin. Centerpartiet skriver att det inte vill se bindande produktions- och konsumtionsmål, utan vill att fokus ska ligga på det samlade lantbrukets miljö- och klimatavtryck. Moderaterna menar att både ekologisk och konventionell produktion har sin plats, men att svensk konventionell livsmedelsproduktion är långt fram på miljöområdet och att ekologisk produktion innebär lägre volymer som riskerar att minska den svenska produktionsmängden. Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna vill att konsumenternas efterfrågan ska vara styrande. Sverigedemokraterna skriver att båda produktionsformerna har goda

förutsättningar för att samexistera på marknaden. Sammanfattningsvis saknas det ett majoritetsstöd för förslaget.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 24 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

12.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *ekologiskt brukad areal, ekologisk mat, offentlig förvaltning, ekologisk areal*

Den 28 april 2022 tillsatte regeringen Andersson en utredare (dir 2022:33) med uppgift att "föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan."[1189] I januari 2024 lämnade utredningen över betänkandet *Livsmedelsberedskap för en ny tid* (SOU 2024:8) till regeringen Kristersson. Utredaren skriver att: "År 2017 beslutade riksdagen att anta livsmedelsstrategin. Det övergripande målet för strategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan."[1190] Utredaren föreslår därmed inte ett siffersatt mål om ekologiskt brukad areal eller ekologiskt i offentlig livsmedelskonsumtion.

12.3 Propositioner, förordningar och motioner

Propositioner och förordningar

Sökord: *ekologiskt brukad areal, ekologisk mat, offentlig förvaltning, ekologisk areal, ekologisk, ekologiskt lantbruk, "ekologisk" OCH "jordbruk"*

Regeringen har lagt fram fyra budgetförslag inom Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel där den föreslår olika summor till anslag 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket. I **prop. 2022/23:1**, **prop. 2023/24:1, prop. 2024/25:1** och **prop. 2025/26:1** föreslår regeringen 92 330 000 kronor, 29 830 000 kronor, 34 830 000 kronor respektive 34 830 000 kronor.[1191] Regeringen skriver att: "Anslaget får användas för utgifter för försöks- och utvecklingsverksamhet och andra insatser i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av växtskyddsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden, för ekologisk produktion samt för klimat-och energiinsatser inom de

[1189] SOU 2024:8, s. 3
[1190] SOU 2024:8, s. 139
[1191] Prop. 2022/23:1, s. 78, Prop. 2023/24:1, s. 82, Prop. 2024/25:1, s. 91, Prop. 2025/26:1, s. 90

areella näringarna."[1192]

I **prop. 2023/24:1** inom Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel skriver regeringen att: "Regeringen anser inte att det finns behov av att ha mål för ekologisk produktion och konsumtion då svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan. Behovet är i stället att stärka konkurrenskraften i hela livsmedelskedjan. Regeringen delar riksdagens bedömning att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för konsumtion och produktion kopplade till specifika produktionsformer."[1193]

I **skr. 2022/23:75** och **skr. 2023/24:75** skriver regeringen under Punkt 37 om mål för ekologisk produktion och konsumtion att "Riksdagen har ställt sig bakom det som utskottet anför om att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för konsumtion och produktion kopplade till specifika produktionsformer (bet. 2016/17:MJU23 s. 152) och tillkännager detta för regeringen."[1194]

Den 21 mars 2025 beslutade regeringen om Livsmedelsstrategin 2.0 som enligt regeringen "innebär startskottet för ett mer fokuserat arbete för att stärka livsmedelskedjans konkurrenskraft i syfte att öka den svenska livsmedelsproduktionen."[1195] Den är en uppdatering av den livsmedelsstrategi som regeringen Löfven I beslutade om 2017. I den livsmedelsstrategin fanns det mål om att 30 procent av jordbruksmarken ska vara ekologisk och att 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen som sker via offentlig upphandling ska vara ekologisk år 2030.[1196] Dessa mål om ekologisk produktion och konsumtion i Sverige som har gällt sedan 2017 slopades i den nya Livsmedelsstrategin 2.0. Regeringen har dessutom inte formulerat mål för den ekologiska produktionen i enlighet med de mål som är beslutade för hela EU.[1197] I Livsmedelsstrategin 2.0 skriver regeringen att: "Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan."[1198] Vidare skriver regeringen att: "Den sviktande trenden vad gäller efterfrågan på ekologiska produkter i samband med sänkt köpkraft hos konsumenterna de senaste åren har börjat vända. Regeringen anser att det ska finnas förutsättningar för att en ökad efterfrågan ska kunna mötas av svenska producenter,

---

[1192] Prop. 2022/23:1, s. 78
[1193] Prop. 2023/24:1, s. 40
[1194] Skr. 2022/23:75, s. 465, Skr. 2023/24:75, s. 457
[1195] "Livsmedelsstrategin 2.0", s.4 - Regeringen.se
[1196] "Regeringen satsar på ekologiskt och gör en analys av jordförvärvs- och arrendelagstiftningen" - Regeringen.se
[1197] "Eko-branschen välkomnar regeringens livsmedelsstrategi" - Krav.se
[1198] Livsmedelsstrategin 2.0, s. 3

snarare än att det resulterar i en ökad import av ekologiska livsmedel. Ekologisk produktion kan driva utvecklingen av både maskiner och odlingsmetoder för minskad resursanvändning och ökad avkastning vilket också kommer den konventionella odlingen till del.[1199]

Motioner

12.3.1 Regeringspartierna

12.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

12.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

12.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

12.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

12.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har lagt fram fyra budgetförslag inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. I **kommittémotion 2022/23:2072** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. föreslår partiet i yrkande 2 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska jordbruket behöver rätt förutsättningar för att ställa om till en hållbar och konkurrenskraftig produktion och tillkännager detta för regeringen."[1200] I **kommittémotion 2023/24:2628** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. föreslår partiet i yrkande 3 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha levande och livskraftiga landsbygder med ett konkurrenskraftigt och miljömässigt hållbart jordbruk och tillkännager detta för regeringen."[1201] I **kommittémotion 2024/25:3108** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. och **kommittémotion 2025/26:3733** av Åsa Westlund m.fl. föreslår partiet i yrkande 5 respektive 6 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att det svenska jordbruket ges rätt förutsättningar för att ställa om till ett socialt hållbart och miljömässigt konkurrenskraftigt jordbruk och tillkännager detta för regeringen."[1202] I **motion 2025/26:3733** föreslår partiet även i yrkande 4 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en

[1199] Livsmedelsstrategin 2.0, s. 52
[1200] Motion 2022/23:2072, s. 1
[1201] Motion 2023/24:2628, s. 1
[1202] Motion 2024/25:3108, s. 1, Motion 2025/26:3733, s. 1

livsmedelsstrategi som säkerställer ett lönsamt, robust och hållbart jordbruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1203] Partiet skriver däremot inget om ekologiskt jordbruk eller om ett procentuellt mål för ekologiskt brukad areal och ekologiskt i offentlig livsmedelskonsumtion vare sig i yrkandena eller motionerna i helhet.

12.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har lagt fram två motioner om ekologiskt jordbruk. I **kommittémotion 2022/23:985** och **2024/25:1395** av Martin Kinnunen m.fl. föreslår partiet i yrkande 26 respektive 36 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att den ekologiska produktionens miljönytta och produktivitet ska öka och tillkännager detta för regeringen."[1204] I motionen skriver partiet sedan att "Det allmänna bör stödja den ekologiska produktionen att utveckla dess produktivitet, eftersom produktiviteten är lägre i ekologisk produktion. Miljönyttan är större i flera avseenden, men eftersom vi anser att ekologisk produktion ska konkurrera genom sina egna styrkor snarare än puttas framåt av politiken, bör det allmänna stödja utvecklingen av miljönyttan, vilket i Sverige är det största argumentet för att handla ekologiska produkter. Det leder även till mindre miljöbelastning, som är ett viktigt värde i sig."[1205] Partiet skriver även att: "Det är således välkommet med balanserade åtgärder som bidrar till att öka produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska produkter. Däremot behövs inte kvantitativa mål för ekologisk produktion och konsumtion. Snarare utgör kvantitativa mål ett problem i och med att de stör marknaden och är svåra att väga av mot andra värden i samhället."[1206]

Sverigedemokraterna har även lagt fram tre motioner om livsmedel. I **motion 2022/23:970** och **2023/24:378** föreslår partiet i yrkande 15 respektive 20 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge länsstyrelserna i uppdrag att genomföra en kampanj riktad mot offentliga och privata konsumenter för att förmå dem att köpa svenska livsmedel och tillkännager detta för regeringen."[1207] I **motion 2024/25:1373** föreslår partiet i yrkande 17 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge länsstyrelserna i uppdrag att genomföra en kampanj riktad mot offentliga och privata konsumenter för att förmå dem att köpa närproducerade livsmedel och tillkännager detta för regeringen."[1208] Sverigedemokraterna vill därmed öka den privata och offentliga konsumtionen av svenska och närproducerade livsmedel men inte nödvändigtvis av ekologiska livsmedel. Partiet skriver: "Den offentliga sektorn är en stor kund till jordbruket. En satsning bör göras för att i första hand öka andelen

[1203] Motion 2025/26:3733, s. 1
[1204] Motion 2022/23:985, s. 3, Motion 2024/25:1395, s. 3
[1205] Motion 2022/23:985, s. 13, Motion 2024/25:1395, s. 15
[1206] Motion 2022/23:985, s. 12, Motion 2024/25:1395, s. 15
[1207] Motion 2022/23:970, s. 2, Motion 2023/24:378, s. 2
[1208] Motion 2024/25:1373, s. 2

närproducerade livsmedel i de offentliga upphandlingarna, och som gärna också får vara ekologiska. De inköpsregler som den offentliga sektorn fastslår ska i första hand gynna närproducerad mat. De krav på andel ekomärkt mat i offentliga kök, som många kommuner satt upp, överstiger på många håll den mängd lokalt producerad ekomärkt mat som finns. Målsättningen om ekologisk produktion leder alltså till import. Det är orimligt."[1209]

I **motion 2022/23:970, 2023/24:378** och **2024/25:1373** föreslår partiet i yrkande 20, 22 respektive 19 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk livsmedelskonsumtion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål kopplade till specifika produkter och tillkännager detta för regeringen."[1210]

Partiet skriver att: "Redan riksdagsåret 2016/17 beslutade riksdagen att rikta ett tillkännagivande till den dåvarande regeringen om att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för konsumtion och produktion, kopplade till specifika produktionsformer. Bakgrunden är den att regeringen, då som nu, sätter upp siffersatta mål för hur mycket mark som ska odlas ekologiskt och hur mycket ekologiska livsmedel som offentliga uppköpare ska köpa in. Detta förfarande har planekonomiska drag och stör marknaden."[1211]

12.3.2.3 Vänsterpartiet

I **kommittémotion 2024/25:1927** av Kajsa Fredholm m.fl. föreslår partiet i yrkande 4 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta mål om minst 30 procent ekologiskt brukad areal och 60 procent ekologiskt i offentlig livsmedelskonsumtion till 2030 och tillkännager detta för regeringen."[1212]

I **budgetmotion 2024/25:1924** och **2025/26:2792** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår partiet att: "Öka statliga insatser för att stärka den gröna omställningen inom industrin, jordbruket och transporter och för cirkulär ekonomi" med 3,6 miljarder kronor för 2025 och 2,5 miljarder kronor för 2026.[1213] Partiet skriver att: "All markanvändning har påverkan på miljö och klimat. Sverige har goda förutsättningar att utveckla ett hållbart jordbruk som i framtiden både bidrar till den globala livsmedelsförsörjningen och stärker vår nationella självförsörjning av livsmedel. För att uppnå ett ekologiskt hållbart och fossilfritt jordbruk måste stöd och styrmedel

[1209] Motion 2022/23:970, s. 7, Motion 2023/24:378, s. 8, Motion 2024/25:1373, s. 8
[1210] Motion 2022/23:970, s. 2, Motion 2023/24:378, s. 2, Motion 2024/25:1373, s. 2
[1211] Motion 2022/23:970, s. 8, Motion 2023/24:378, s. 8, Motion 2024/25:1373, ss. 8-9
[1212] Motion 2024/25:1927, s 2
[1213] Motion 2024/25:1924, s. 83, Motion 2025/26:2792, s. 60

utformas inom jordbrukssektorn så att de bidrar till att vi når våra miljö- och klimatmål och de globala hållbarhetsmålen."[1214]

Vänsterpartiet har även lagt fram fyra budgetförslag inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (**motion 2022/23:1241, 2023/24:2331, 2024/25:1939** och **2025/26:3176**) i vilka det föreslår en ökning av anslag *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion med 150 miljoner kronor, 200 miljoner kronor, 200 miljoner kronor och 200 miljoner kronor jämfört med regeringen för år 2023, 2024, 2025 respektive 2026.[1215] Partiet skriver: "Det ekologiska jordbruket har stora miljöfördelar då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte används. Vänsterpartiet vill därför främja en ökad omställning från konventionellt jordbruk till ekologiskt. Det stärker vår nationella produktion av ekologisk mat och främjar ett hållbart jordbruk med bevarad biologisk mångfald, stärkt djurvälfärd och minskad spridning av kemikalier. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget i den strategiska planen för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion."[1216]

12.3.2.4 Centerpartiet

I **kommittémotion 2022/23:908** av Stina Larsson m.fl. föreslår partiet i yrkande 15 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet med att öka den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet och tillkännager detta för regeringen."[1217] I **kommittémotion 2024/25:2953** och **2025/26:2833** av Helena Lindahl m.fl. föreslår partiet i yrkande 31 respektive 32 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en större andel av EU:s jordbruksbudget ska gå till miljö- och klimatfrämjande åtgärder tillkännager detta för regeringen."[1218] Partiet skriver däremot inget om ekologiskt jordbruk eller om ett procentuellt mål för ekologiskt brukad areal och ekologiskt i offentlig livsmedelskonsumtion.

12.3.2.5 Miljöpartiet

I **partimotion 2022/23:2110** och **2023/24:996** av Per Bolund m.fl. föreslår paritet i yrkande 54 respektive 97 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett riksdagsbundet mål om att minst 50 procent av jordbruksmarken ska vara ekologisk till 2030 och offentlig sektor bör nå minst 75 procent upphandlad ekologisk mat till samma år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1219]

[1214] Motion 2024/25:1924, ss. 83-84, Motion 2025/26:2792, s. 61
[1215] Motion 2022/23:1241, Motion 2023/24:2331, Motion 2024/25:1939, Motion 2025/26:3176
[1216] Motion 2022/23:1241, s. 4
[1217] Motion 2022/2023:908, s. 2
[1218] Motion 2024/25:2953, s. 3, Motion 2025/26:2833, s. 3
[1219] Motion 2022/23:2110, s. 5, Motion 2023/24:996, s. 9

Miljöpartiet har lagt fram fyra budgetförslag inom Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (**motion 2022/23:2265, 2023/24:2670, 2024/25:3046** och **2025/26:3549)** samt fyra budgetmotioner (**motion 2022/23:2275, 2023/24:2689, 2024/25:3220** och **2025/26:3770**) i vilka partiet föreslår att öka stödnivåerna till ekologiskt jordbruk med 200 miljoner per år.[1220] Partiet skriver: "Ekologiskt jordbruk är på många sätt en spjutspets för ökad hållbarhet inom jordbruket och bidrar till en mängd ekosystemtjänster, använder inga naturfrämmande bekämpningsmedel och minskar därmed belastningen av gifter i mark och dricksvattenresurser. Regeringen har avskaffat målen för ekologisk produktion, och den odlade ekologiska arealen minskar. För att bryta den negativa trenden behöver ekologiskt jordbruk stimulanser, och mål för ekologisk produktion behöver återinföras. Miljöpartiet vill öka stödnivåerna till ekologiskt jordbruk med 200 miljoner kronor per år inom ramen för anslag 1:12."[1221]

I **motion 2023/24:2670, 2024/25:3046** och **2025/26:3549** föreslår partiet även ett nytt anslag, 99:2, 99:4 respektive 99:5, som ska ge stöd till kommunsektorn för att möjliggöra upphandling av ekologiska livsmedel.[1222] Partiet skriver: "Offentliga upphandlare står för en stor del av konsumtionen av ekologiska och kravmärkta svenska livsmedel, och utgör därför en viktig källa till stabila inkomster för Sveriges ekologiska producenter. Tyvärr ser vi att ett ökande antal kommuner överger sina mål om inköp av ekologiska produkter inom den offentliga upphandlingen, och många är oroade över att behöva göra det framöver, till följd av det höjda kostnadsläget och den ansträngda ekonomin. Därmed är även det nationella målet om 60 procent ekologisk upphandling till 2030 i fara. För att möjliggöra för kommuner och regioner att hålla fast vid sina ekomål och fortsätta att stödja svensk ekologisk produktion bör kommunerna ges möjlighet till ökade ekonomiska resurser."[1223] Partiet föreslår 200 miljoner, 50 miljoner respektive 30 miljoner för detta ändamål för år 2024, 2025 och 2026.[1224]

12.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I betänkande **2022/23:FiU1** behandlade Finansutskottet Miljöpartiets **motion 2022/23:2275**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4).[1225]

[1220] Motion 2022/23:2265, Motion 2023/24:2670, Motion 2024/25:3046, Motion 2025/26:3549, Motion 2022/23:2275, Motion 2023/24:2689, Motion 2024/25:3220, Motion 2025/26:3770
[1221] Motion 2025/26:3549, s. 6
[1222] Motion 2023/24:2670, s. 7, Motion 2024/25:3046, ss. 9-10, Motion 2025/26:3549, s. 9
[1223] Motion 2023/24:2670, s. 7, Motion 2024/25:3046, ss. 9-10, Motion 2025/26:3549, s. 9
[1224] Motion 2023/24:2670, Motion 2024/25:3046, Motion 2025/26:3549
[1225] Bet. 2022/23:FiU1

I betänkande **2023/24:FiU1** behandlade Finansutskottet Miljöpartiets **motion 2023/24:2689**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4).[1226]

I betänkande **2024/25:FiU1** behandlade Finansutskottet Miljöpartiets **motion 2024/25:3220** och Vänsterpartiets **motion 2024/25:1924**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4 respektive 2).[1227]

I betänkande **2025/26:FiU1** behandlade Finansutskottet Miljöpartiets **motion 2025/26:3770** och Vänsterpartiets **motion 2025/26:2792**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4 respektive 2).[1228]

I betänkande **2022/23:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2022/23:1**, Miljöpartiets **motion 2022/23:2265** och Vänsterpartiets **motion 2022/23:1241** inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1229]

I betänkande **2023/24:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2023/24:1**, Miljöpartiets **motion 2023/24:2670** och Vänsterpartiets **motion 2023/24:2331** inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1230]

I betänkande **2024/25.MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2024/25:1**, Miljöpartiets **motion 2024/25:3046** och Vänsterpartiets **motion 2024/25:1939** inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa

---

[1226] Bet. 2023/24:FiU1
[1227] Bet. 2024/25:FiU1
[1228] Bet. 2025/26:FiU1
[1229] Bet. 2022/23:MJU2
[1230] Bet. 2023/24:MJU2

budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1231]

I betänkande **2025/26:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2025/26:1**, Miljöpartiets **motion 2025/26:3549** och Vänsterpartiets **motion 2025/26:3176** inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1232]

I betänkande **2022/23:MJU11** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 2 i Socialdemokraternas **motion 2022/23:2072,** yrkande 54 i Miljöpartiets motion **2022/23:2110,** yrkande 15 i Centerpartiets **motion 2022/23:908** och yrkande 26 i Sverigedemokraternas **motion 2022/23:985**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 7, 19, 26 respektive 16).[1233]

I betänkande **2023/24:MJU16** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 97 i Miljöpartiets **motion 2023/24:996** och yrkande 3 i Socialdemokraternas **motion 2023/24:2628**. Utskottet beredde yrkande 97 förenklat och föreslog avslag på motionsyrkandet. Utskottet föreslog även avslag på yrkande 3. Socialdemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 5)[1234]

I betänkande **2024/25:MJU9** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 4 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:1927**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Vänsterpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 27).[1235]

I betänkande **2024/25:MJU20** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 31 i Centerpartiets **motion 2024/25:2953,** yrkande 5 i Socialdemokraternas **motion 2024/25:3108** och yrkande 36 i Sverigedemokraternas **motion 2024/25:1395**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Centerpartiet, Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 2, 11 respektive 25).[1236]

I betänkande **2025/26:MJU8** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 32 i

---

[1231] Bet. 2024/25:MJU2
[1232] Bet. 2025/26:MJU2
[1233] Bet. 2022/23:MJU11
[1234] Bet. 2023/24:MJU16
[1235] Bet. 2024/25:MJU9
[1236] Bet. 2024/25:MJU20

Centerpartiets **motion 2025/26:2833** och yrkande 4 och 6 i Socialdemokraternas **motion 2025/26:3733**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkande 32 och 4. Centerpartiet och Socialdemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 2 respektive 6). Utskottet föreslog även avslag på yrkande 6 som bereddes förenklat.[1237]

12.5 Riksdagens behandling

Motioner och propositioner

I kammarens omröstning av **betänkande 2022/23:FiU1 behandlades motion 2022/23:2275** (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen. Omröstningen i kammaren rörde Socialdemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 17 KD, 12 L
För res. 1: 93 S
Avstod: 19 V, 20 C, 16 MP
Frånvarande: 14 S, 12 SD, 8 M, 5 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 4 L[1238]

I kammarens omröstning **av betänkande 2023/24:FiU1** behandlades **motion 2023/24:2689 (**MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen. Omröstningen i kammaren rörde Socialdemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 -
För res. 1: 93 S
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L[1239]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:FiU1** behandlades **motion 2024/25:3220** (MP) och **2024/25:1924** (V). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna. Omröstningen i kammaren rörde Socialdemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 59 M, 15 KD, 15 L, 1 -
För res. 1: 92 S, 1 -
Avstod: 21 V, 21 C, 14 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 1 L[1240]

[1237] Bet. 2025/26:MJU8
[1238] Prot. 2022/23:37
[1239] Prot. 2023/24:38
[1240] Prot. 2024/25:38

I kammarens omröstning av **betänkande 2025/26:FiU1** behandlades **motion 2025/26:3770** (MP) och **2025/26:2792** (V). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna. Omröstningen i kammaren rörde Socialdemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -
För res. 1: 93 S, 1 -
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 -[1241]

I kammarens omröstning av **betänkande 2022/23:MJU2** behandlades **prop. 2022/23:1**, **motion 2022/23:2265** (MP) och **2022/23:1241** (V). Kammaren biföll utskottets förslag bifalla propositionen och avslå motionerna med acklamation.[1242]

I kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU2** behandlades **prop. 2023/24:1**, **motion 2023/24:2670** (MP) och **2023/24:2331** (V). Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avslå motionerna med acklamation.[1243]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU2** behandlades **prop. 2024/25:1**, **motion 2024/25: 3046** (MP) och **2024/25:1939** (V). Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avslå motionerna med acklamation.[1244]

I kammarens omröstning av **betänkande 2025/26:MJU2** behandlades **prop. 2025/26:1, motion 2025/26:3549** (MP) och **2025/26:3176** (V). Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avslå motionerna med acklamation.[1245]

I kammarens omröstning av **betänkande 2022/23:MJU11** behandlades **motion 2022/23:2072** (S) yrkande 2, **motion 2022/23:2110** (MP) yrkande 54, **2022/23:908** (C) yrkande 15 och **2022/23:985** (SD) yrkande 26. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[1246]

I kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU16 behandlades motion 2023/24:996** (MP) yrkande 97 och **2023/24:2628** (S) yrkande 3. Yrkande 97 bereddes förenklat och kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation. Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå yrkande 3.

[1241] Prot. 2025/26:39
[1242] Prot. 2022/23:43
[1243] Prot. 2023/24:52
[1244] Prot. 2024/25:52
[1245] Prot. 2025/26:53
[1246] Prot. 2022/23:80

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 58 M, 19 V, 21 C, 16 KD, 15 MP, 12 L
För res. 5: 91 S, 1 -
Frånvarande: 15 S, 9 SD, 10 M, 5 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 4 L, 1 -[1247]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU9** behandlades motion **2024/25:1927** (V) yrkande 4. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 62 SD, 60 M, 17 KD, 15 L, 1 -
För res. 27: 1 S, 21 V
Avstod: 92 S, 20 C, 16 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 3 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 1 L
Lena Hallengren (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.[1248]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU20** behandlades **motion 2024/25:2953** (C) yrkande 31, **2024/25:3108** (S) yrkande 5 och **2024/25:1395** (SD) yrkande 36. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[1249]

I kammarens omröstning av **betänkande 2025/26:MJU8** behandlades **motion 2025/26:2833** (C) yrkande 32, **2025/26:3733** (S) yrkande 4 och **2025/26:3733** (S) yrkande 6. Yrkande 6 bereddes förenklat och kammaren biföll utskottets förslag att avslå yrkande 6 och 4 med acklamation. Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå yrkande 32.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 62 SD, 58 M, 19 V, 14 KD, 14 L, 1 -
För res. 2: 21 C
Avstod: 91 S, 12 MP, 4 -
Frånvarande: 15 S, 9 SD, 10 M, 3 C, 3 V, 5 KD, 6 MP, 2 L[1250]

Interpellationer, frågor och debatt

Den 17 december 2022 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU2** om *Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 115 säger Emma Nohrén (MP): ”Vi vet att omställningen i enlighet med EU:s strategi Farm to Fork samt strategin för biologisk mångfald och den kommande växtskyddslagen förutsätter ökade satsningar på ekologiskt lantbruk. Det krävs flera finansieringsmöjligheter för att det ska gå att göra den omställningen helt, och Miljöpartiet har med flera av dessa satsningar i sitt

[1247] Prot. 2023/24:130
[1248] Prot. 2024/25:86
[1249] Prot. 2024/25:126
[1250] Prot. 2025/26:68

budgetförslag: stärkt biologisk mångfald, särskilt stöd till vallodling och hävd av viktiga betesmarker."[1251] I anförande 128 säger John Widegren (M): "EU:s livsmedelsstrategi Farm to Fork innebär att man ska minska växtnäringsanvändningen med 50 procent, minska växtskyddet med 50 procent och öka andelen ekologiskt. Och längst ned på sista raden skriver man att vi ska öka livsmedelsproduktionen. Det går inte ihop. USDA var tidigt ute och sa att det inte går ihop, att det kommer att leda till minskad livsmedelsproduktion i Europa och till fler människor i svält."[1252] I anförande 159 säger Kajsa Fredholm: "För att uppnå ett ekologiskt hållbart och fossilfritt jordbruk måste stöd och styrmedel utformas inom jordbrukssektorn så att de kan bidra till att vi når våra miljö- och klimatmål och även de globala hållbarhetsmålen."[1253]

Den 14 december 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU2** om *Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 206 säger Emma Nohrén (MP): "En stor stöttepelare för det ekologiska jordbruket är den offentliga upphandlingen till de offentliga köken. Sverige har som nationellt mål att till 2030 ska 60 procent av det upphandlade vara ekologiskt. Nu är detta mål i fara på grund av det ansträngda ekonomiska läget. Vi vill därför se ett ekonomiskt stöd till kommuner och regioner så att de ska kunna hålla fast vid sina ekomål och fortsätta att köpa in denna typ av mat."[1254] I anförande 211 säger John Widegren (M): "Fru talman! Jag är helt övertygad om att svenskt jordbruk på marknaden löser detta om vi ger dem rätt förutsättningar. Rätt förutsättningar är inte att stå i Sveriges riksdag och sätta upp procentmål för ekologiskt jordbruk, styra mer och ge myndigheterna mer verktyg och muskler. Ge frihet till Sveriges jord- och skogsbrukare, så kommer de att fortsätta att hitta på smarta lösningar."[1255]

I anförande 221 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): "Jag vill beröra ett av de tillkännagivanden som behandlas i betänkandet om att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för produktion och konsumtion kopplade till specifika produktionsformer. Här anger regeringen att den dåvarande regeringen i budgetpropositionen för 2018 presenterade mål för ekologisk produktion och offentlig konsumtion till 2030. Regeringen anser inte att det finns behov av att ha ett mål för ekologisk produktion och konsumtion, eftersom svensk livsmedelsproduktion ska styras av det som konsumenterna efterfrågar. Behovet är i stället att stärka konkurrenskraften i hela livsmedelskedjan, oavsett på vilket sätt man odlar. Regeringen delar riksdagens bedömning att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas

---

[1251] Prot. 2022/23:41, s. 84
[1252] Prot. 2022/23:41, s. 91
[1253] Prot. 2022/23:41, s. 109
[1254] Prot. 2023/24:49, s. 125
[1255] Prot. 2023/24:49, s. 129

efterfrågan och inte av dessa politiskt satta mål.”[1256]

Den 12 december 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU2** om *Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 152 säger Kajsa Fredholm (V): ”Det ekologiska jordbruket har stora miljöfördelar då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte används. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av stödet till ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion. Det stärker vår nationella produktion av ekologisk mat och främjar ett hållbart jordbruk med bevarad biologisk mångfald, stärkt djurvälfärd och minskad spridning av kemikalier.”[1257]

Den 11 december 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:MJU2** om *Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 30 säger Kajsa Fredholm (V): ”För att uppnå ett ekologiskt hållbart och fossilfritt jordbruk måste stöd och styrmedel utformas inom jordbrukssektorn så att de bidrar till att vi når våra miljö- och klimatmål och de globala hållbarhetsmålen.”[1258] I anförande 32 säger Kajsa Fredholm (V): ”Vi vill öka stöd för att producera hållbart, till exempel biopremier och stöd för vallodling. Vi vill också stärka övergång och omställning till ekologisk produktion. Det tror vi har väldigt stor betydelse.”[1259]

Den 22 mars 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU11** om *Jordbrukspolitik*. I anförande 254 säger Emma Nohrén (MP): ”En del i att komma dit är ekologiskt jordbruk, som är lite av en spjutspets när det gäller frågorna om ökad hållbarhet. (…). Just nu ser vi att priserna på mat totalt har gått upp, även på ekoprodukter – och tyvärr väljer många bort de produkterna. De jordbrukare som har ställt om och gått före och som producerar dessa har stora problem. Där måste vi ta ansvar och se till att dessa jordbrukare inte går omkull eller att allt det arbete de lagt ned försvinner. Offentlig sektor har ett särskilt ansvar att hålla de inköpsmål som finns.”[1260] I anförande 255 säger John Widegren (M): ”Jag hör ett antal saker som jag har lite svårt att få ihop, men vi kommer inte att hinna diskutera alla dem. Till exempel har jag lite svårt att få ihop hur vi ska öka vår självförsörjning samtidigt som vi kraftigt ökar den ekologiska produktionen.”[1261]

Den 30 maj 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU16** om *Jordbrukspolitik*. I anförande 147 säger John Widegren (M): ”De protester vi har sett från europeiska bönder det senaste året beror på att de är oroliga för handelskedjorna, och de är oroliga för ökade regelkrav ned på detaljnivå som har kommit från EU.

[1256] Prot. 2023/24:49, s. 136
[1257] Prot. 2024/25:49, s. 86
[1258] Prot. 2025/26:50, s. 14
[1259] Prot. 2025/26:50, s. 15
[1260] Prot. 2022/23:79, s. 184
[1261] Prot. 2022/23:79, s. 185

Många gånger är det onödiga regelkrav. Vi har sett de procentsatser som har presenterats i Farm to Fork och biodiversitetsstrategin. Där finns procentsatser som styr mängden växtskyddsmedel, växtnäring, ekologiskt odlad areal och så vidare. Men varför ska det sättas upp procentsatser? Ge lantbrukarna friheten att bestämma vad som passar dem bäst.”[1262]

Den 13 mars 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU9** om *Övergripande miljöfrågor*. I anförande 35 säger Kajsa Fredholm (V): ”Herr talman! Den tredje och sista reservationen vi har i betänkandet gäller krav på miljöhänsyn vid offentlig upphandling. Den ekologiska produktionen bidrar till att nå ett flertal av våra nationella miljömål, de globala hållbarhetsmålen och det globala ramverket för biologisk mångfald. Att satsa på ekologiska livsmedel inom offentlig sektor bidrar till att våra gemensamma medel används till att hållbar mat kan serveras på våra skolor, sjukhus och äldreboenden. Samtidigt innebär det att skattepengar investeras i gemensamma nyttigheter för oss alla, exempelvis biologisk mångfald, rent vatten, bördiga jordar och förbättrad djurvälfärd. Det är värdefullt för det långsiktiga arbetet inom det ekologiska lantbruket att riksdagen även antar mål för offentlig konsumtion. I dag står ekologiska livsmedel för cirka 40 procent av konsumtionen i offentlig sektor. Sverige har goda förutsättningar att till 2030 öka dessa nivåer. Därför bör Sverige anta ett mål om minst 60 procent ekologiskt i offentlig livsmedelskonsumtion till år 2030.”[1263]

Den 28 januari 2026 debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:MJU8** om *Jordbrukspolitik*. I anförande 141 säger Emma Nohrén (MP): ”Sverige har under den här mandatperioden efter lång väntan fått en livsmedelsstrategi 2.0. Med den var det ungefär likadant; vi fick inte vara med i det arbetet heller, vilket gjorde att vi hade lite insyn. När den kom blev det en besvikelse, skulle jag vilja säga. Den är full av fina ord, men på klimat- och miljöområdet har ambitionerna sänkts. Målet för ekologisk produktion har slopats. Det finns ingen koppling till folkhälsa. Det finns ingen koppling till konsumtion och hur den ska se ut.”[1264]

[1262] Prot. 2023/24:125, s. 88
[1263] Prot. 2024/25:83, s. 28
[1264] Prot. 2025/26:65, s. 73

13. Öka arealen naturbetesmarker

Inför full kostnadstäckning (maximal ersättningsnivå) inom miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar.

13.1 Bakgrundstext från 2022

Naturbetesmarker och slåtterängar utgör odlingslandskapets mest artrika miljöer. Biologisk mångfald är i sin tur en förutsättning för såväl ekosystemtjänster, framtida livsmedelsproduktion som resiliens mot klimatförändringar. Samtidigt fortsätter betesmarkerna att växa igen i Sverige. För att vända trenden behöver en större areal gräsmarker skötas med bete, och igenvuxna marker behöver restaureras. Det förutsätter att det är ekonomiskt möjligt för lantbrukare att hålla djur på dessa marker. Dagens miljöersättning täcker inte kostnaderna för att hålla djur på bete, enligt Jordbruksverkets beräkningar, trots höjningen i nya förslaget till strategisk plan. Det finns även många betesmarker som inte passar in inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP), där ett kompletterande nationellt stöd kan fylla en viktig roll.

Så svarade partierna 2022

Fem av åtta riksdagspartier, Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna svarar ja till förslaget. Socialdemokraterna och Liberalerna lyfter fram vikten av odlingslandskapets och lantbrukets roll för biologisk mångfald. Miljöpartiet kommenterar att ökad ersättning behövs för att både bibehålla och öka den betesbaserade djurhållningen. Centerpartiet menar att förslaget är en rimlig målsättning, men tillägger att med en begränsad budget kan pragmatiska överväganden behöva göras utifrån vilka åtgärder som ger störst samhällsnytta. Kristdemokraterna skriver att lantbrukaren självklart ska ha full kostnadstäckning för betesmarkdriften men menar samtidigt att de största hindren för betesdrift idag är regler, administration och rovdjurspolitiken. Vänsterpartiet lyfter fram att betesmarker som positivt både för biologisk mångfald och Sveriges självförsörjning men svarar vet ej med hänvisning till att partiet kommer att avgöra vilken ersättningsnivå som är lämplig i kommande budgethantering. Moderaterna och Sverigedemokraterna svarar nej till förslaget. Båda partierna menar att ett konkurrenskraftigt och lönsamt jordbruk skapar förutsättningar för att hålla betesmarker. Partierna framhåller regelförenklingar och skattesänkningar som lösning för att öka lönsamheten inom jordbruket.

Det finns i dagsläget en riksdagsmajoritet för förslaget om att införa full kostnadstäckning för betesmarker och slåtterängar. Men hur mandaten faller ut i

riksdagsvalet och vilka politiska allianser som byggs efter valet kommer sannolikt att vara avgörande för om förslaget kan antas av riksdagen under nästa mandatperiod.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 12 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

Skillnaden mellan olika typer av miljöersättningar

I den här granskningen inkluderas både förslag som verkar för att öka ersättningen för restaurering av betesmarker och slåtterängar och förslag som verkar för att öka ersättningen för skötsel av dessa marker, det vill säga den ersättning som krävs för att kunna hålla djur på bete. Trots att Naturskyddsföreningens förslag specifikt rör den sistnämnda ersättningen inkluderas även restaureringsinitiativ då en förutsättning för att öka arealen naturbetesmarker är att restaurera de marker som har vuxit igen.

13.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *betesmarker + miljöersättning, virtuella stängsel*

Den 9 februari 2023 tillsatte regeringen en särskild utredare (**dir. 2023:19**) med "uppdrag att analysera hur de svenska djurskyddsbestämmelserna påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater inom EU samt undersöka möjliga åtgärder, inklusive regelförenklingar, för att med bibehållna högt ställda djurhållningskrav stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion."[1265]

I augusti 2024 överlämnade utredaren betänkandet *Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd* (**SOU 2024:56**) till regeringen Kristersson. Utredaren föreslår bland annat att "mjölkkor i lösdrift undantas från beteskrav", att "öka och förbättra ersättningarna" samt "prövning av ny teknik". Under rubriken *Mjölkkor i lösdrift undantas från beteskrav* skriver utredaren att: "beteskravet i den svenska lagstiftningen kan hindra en nödvändig utveckling av svensk mjölkproduktion. Ett grundläggande skäl till förslaget är att konkurrenskraften i den svenska mjölkproduktionen påtagligt försämrats över tid."[1266] Vidare skriver utredaren att: "Ytterligare skäl till förslaget är att nuvarande EU-lagstiftning omöjliggör djurvälfärdsersättning för de åtgärder och den merkostnad som beteskravet kan innebära. Detta då bete är ett nationellt lagkrav. För att ge djurvälfärdsersättning måste åtgärderna enligt EU-lagstiftningen gå utöver nationella lagkrav. Beteskravet

[1265] SOU 2024:56, s. 3
[1266] SOU 2024:56, s. 24

försvårar också möjligheten att ta ut en merbetalning på marknaden då kravet finns i en lagstiftning och omfattar samtliga mjölkproducenter.”[1267]

Under rubriken *Öka och förbättra ersättningarna* nämner utredaren endast att “regeringen ska överväga möjligheterna att återinföra miljöersättning för vallodling inom CAP.”[1268] Miljöersättning för betesmarker och slåtterängar nämns inte som ett av utredarens förslag utan senare i texten när de nuvarande ersättningarna inom CAP beskrivs konstaterar utredaren att: “Det har funnits diskussioner om att höja ersättningsnivån för betesmarksersättningen som ett sätt att kompensera jordbrukare som har nötkreatur på bete. En invändning har dock varit att det inte alltid är de jordbrukare som har djuren som får ta del av ersättningen och att träffsäkerheten därför inte skulle vara tillräckligt hög för att motivera en höjning av ersättningsnivån. Det finns viss dödvikt i ersättningen, det vill säga vissa marker hade skötts även utan ersättning. För andra marker har dock ersättningen stor betydelse för att jordbrukare ska fortsätta sköta marken.”[1269]

Under rubriken *Prövning av ny teknik* konstaterar utredaren att “det finns stora möjligheter när det gäller användning av virtuella stängsel. (...) Det kan även öka den biologiska mångfalden genom att fler, mer otillgängliga naturbetesmarker kan betas. (...) Mot denna bakgrund anser utredaren att virtuella stängsel bör kunna användas på den svenska marknaden på motsvarande sätt som fysiska elstängsel."[1270] Under rubriken *Digitala teknikens påverkan på produktion och konkurrenskraft* lyfter utredaren fler fördelar med virtuella stängsel: “Virtuella stängsel ger stor flexibilitet och det går snabbt att skapa nya eller ändra betesområden. Det är även lätt att styra betestrycket och förbättra nyttjandet av olika typer av mark, till exempel naturbeten som finns i terräng där det är svårt, eller omöjligt, att stängsla med fysiska stängsel. Genom att öka betesarealen kan den biologiska mångfalden öka. Virtuella stängsel gör det enklare att sköta och restaurera naturbetesmarker.”[1271]

Den 16 juni 2022 tillsatte regeringen Andersson en kommitté (**dir. 2022:67**) “i syfte att utreda inom vilka områden och på vilka sätt ekonomiska styrmedel kan användas för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi.” I september 2024 överlämnade utredaren betänkandet *Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi* (**SOU 2024:67**) till regeringen Kristersson. Kommittén lyfter djurhållningens positiva och negativa effekter: “Djurhållningen ger en nytta i form av skapandet av biodiversitet, framför allt via betande djur på naturbetesmark. Samtidigt ger djurhållning upphov till negativ miljö- och klimatpåverkan på flera sätt, t.ex. genom metanutsläpp från idisslande djur och att gödselhantering orsakar utsläpp av ammoniak, lustgas, kväve och fosfor samt förlorad biodiversitet då djurhållning kräver stora ytor. Utifrån ett

[1267] SOU 2024:56, s. 25
[1268] SOU 2024:56, s. 33
[1269] SOU 2024:56, ss. 446-447
[1270] SOU 2024:56, s. 38
[1271] SOU 2024:56, s. 394

miljö- och klimatperspektiv bör därför åtgärder inriktas mot att säkerställa och öka den nytta som naturbetesmarker har för biodiversitet, samtidigt som animalieproduktionens miljöpåverkan minskar."[1272] Kommittén lyfter vikten av att jordbruket får stöd men nämner inget specifikt om miljöersättning för betesmarker: "Viktiga delar i detta kan vara utformandet av jordbrukspolitiken, inkluderande hur jordbruket kan stödjas och bli lönsamt i denna omställning, lämpligheten av stöd till innovationer och lämpligheten av ekonomiska styrmedel, t.ex. beskattning av konsumtion av animaliska produkter."[1273]

Den 4 augusti beslutade regeringen om ett tilläggsdirektiv som gav Miljömålsberedningen i uppgift att "föreslå en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)."[1274] Miljömålsberedningen inrättades av regeringen i juli 2010 för att nå bred politisk samsyn kring ett antal olika miljöfrågor. Beredningens uppgift är att föreslå hur miljökvalitetsmålen ska nås genom politiskt förankrade förslag till strategier med etappmål, styrmedel och åtgärder.[1275] Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF) (**SOU 2025:21**) överlämnades till regeringen i februari 2025.

I **SOU 2025:21** föreslår Miljömålsberedningen "att riksdagen och regeringen genomför en satsning på restaurering och hävd av ängs- och betesmarker, med följande åtgärder: att anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur ökar för att de nationella miljöersättningarna för restaurering av ängs- och betesmarker ska kunna möjliggöra den restaurering som krävs i jordbrukslandskapet och då särskilt av ängs- och betesmarker, att miljöersättningsnivån för att beta naturbetesmarker i CAP ses över så att den täcker merkostnaderna för att sköta naturbeten jämfört med att ha bete på åkermark."[1276] Under rubriken *Skötsel av nuvarande och ny betesmark* konstaterar betänkandet: "Att bibehålla dagens areal kräver höjda betesmarksersättningar och bibehållen nivå på gårdsstöd och nötkreaturstöd. I dag täcker betesmarksersättningen endast en del av de merkostnader som det innebär att hålla en genomsnittlig betesmark i hävd. Jämfört med ett bete på åkermark medför naturbetesmarkerna exempelvis sämre tillväxt på betesdjuren, dyrare stängsel och röjningskostnader för att hålla efter sly. I Sveriges strategiska plan för ersättningar inom den gemensamma jordbrukspolitiken redovisas i dag både maximal stödnivå som innebär full kostnadstäckning och nuvarande ersättningsnivå. Dagens ersättningsnivå täcker alltså inte merkostnaderna för att sköta naturbetet jämfört med att endast ha bete på åkermark. Som grund för att

[1272] SOU 2024:67, s. 212
[1273] SOU 2024:67, s. 212
[1274] SOU 2025:21, s. 3
[1275] https://sverigesmiljomal.se/
[1276] SOU 2025:21, s. 483

behålla nuvarande arealer i stödet så behöver ersättningarna enligt Lantbrukarnas riksförbund, LRF ligga på full kostnadstäckning eller högre eftersom det motsvarar kostnaden för att hålla betesmarker i hävd. Detta innebär att ersättningsnivån enligt LRF behöver höjas med 500–3 000 kronor per hektar beroende på markklass."[1277]

Den 13 november 2025 beslutade regeringen att ge Jordbruksverket i uppdrag att: "i enlighet med vad som närmare anges i bilagan inför genomförandet av EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) i Sverige under perioden 2028–2034 dels redovisa detaljerade förslag till stöd, skyddsmetoder, definitioner samt system för övervakning, kontroll och sanktioner, dels genomföra kompletterande analyser för det kommande arbetet med GJP."[1278] Jordbruksverket ska lämna en skriftlig slutredovisning till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) senast den 22 maj 2026.

I september 2024 gav regeringen Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Boverket i uppdrag att ta fram ett förslag till nationell naturrestaureringsplan enligt EU:s förordning om restaurering av natur. Den 26 februari 2026 slutredovisades uppdraget.[1279] Myndigheterna föreslår att: "Justera ersättningsnivån för skötsel av betesmarker och slåtterängar."[1280] De skriver att: "Lönsamheten är idag en stor begränsande faktor för att bevara och utöka arealen naturbetesmarker och slåtterängar. Höjda ersättningsnivåer och enklare villkor bör sänka tröskeln för brukare att i större utsträckning nyttja ängs- och betesmarker i sitt företagande och söka stöd för deras skötsel."[1281]

13.3 Propositioner, förordningar och motioner

Propositioner och förordningar

Sökord: *betesmarker, naturbetesmarker, slåtterängar, miljöersättning, full kostnadstäckning*

Den strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik 2023–2027 är den plan som beskriver Sveriges jordbrukspolitik. Både nationella pengar och pengar från två EU-fonder finansierar stöden i den strategiska planen. För perioden 2023–2027 är den totala budgeten 60 miljarder kronor där EU står för 45 miljarder och Sverige för 15 miljarder. Det finns nio särskilda mål i planen där nummer 6. "bevara landskap och biologisk mångfald" är det mål där "ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar"

[1277] SOU 2025:21, ss. 496-497
[1278] LI2025/01924, s. 1
[1279] Naturvårdsverket.se
[1280] Bilaga 1 Förslag till nationell restaureringsplan i EU:s gemensamma formtat, s. 118
[1281] Bilaga 1 Förslag till nationell restaureringsplan i EU:s gemensamma format, s. 119

nämns som en ersättning för att nå målet.[1282] I den strategiska planen skriver regeringen att: "En annan omfattande åtgärd i strategisk plan är stödet till naturbetesmarker, vilka i stor utsträckning skulle överges utan stöd. Det riktade stödet till naturbetesmarker höjs i strategisk plan."[1283]

I prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård föreslår regeringen att 15 miljoner kronor avsätts för restaurering och viss skötsel av ängs- och betesmarker under anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur för 2023, 2024 och 2025. Regeringen skriver att "Vissa länsstyrelser konstaterar att flera naturbetesbetesmarker inte har ett tillräckligt betestryck för att natur- och kulturvärdena ska bevaras långsiktigt. Under året har myndigheternas arbete med ängs- och betesmarksinventeringen fortsatt. (...) Värdena i övriga marker bedöms kunna återställas om beteshävden återupptas, och i många fall behövs även kompletterande restaureringsinsatser för att stoppa igenväxningen. (...) Under 2021 höjdes miljöersättningarna för hävd och skötsel av ängs- och betesmarker."[1284]

I **prop. 2023/24:1** inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur skriver regeringen: "Ängs- och betesmarker inom det biologiska kulturarvet växer igen då jordbruk läggs ner på grund av dålig lönsamhet. Flera miljöåtgärder i den strategiska planen för jordbrukspolitiken 2023–2027 är utformade för att bidra till att förbättra situationen. Det gäller t.ex. de beslutade höjda miljöersättningar som införts i strategiska planen för skötsel av ängs- och betesmarker (...)."[1285]

Den 11 april 2024 utfärdade regeringen **förordning 2024:202** som enligt paragraf 9 konstaterar att: "Stöd får lämnas för åtgärder som möjliggör att en igenvuxen ängsmark eller betesmark kan slås eller betas (...). Stöd får också lämnas för andra åtgärder som möjliggör att en igenvuxen ängsmark eller betesmark kan slås eller betas. Ett stöd får endast avse åtgärder som bedöms bidra till att bevara, stärka, utveckla eller återställa höga naturvärden och som omfattar minst 0,3 hektar igenvuxen ängsmark eller betesmark."[1286] I **Prop. 2024/25:1** skriver regeringen: "Enligt förordningen får länsstyrelsen lämna statligt stöd till företag för vissa åtgärder som syftar till att bevara, stärka, utveckla eller återställa den biologiska mångfalden."[1287]

I **prop. 2024/25:1** inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur skriver regeringen att anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur ökas med 30 000 000 kronor 2025 för åtgärder för

---

[1282] Jordbruksverket 2025. Strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik 2023-2027 - Jordbruksverket.se (Hämtad 2026-02-04)
[1283] Strategisk plan inom den gemensamma jordbrukspolitiken, s. 601
[1284] Prop. 2022/23:1, s. 59
[1285] Prop. 2023/24:1, s. 83
[1286] SFS 2024:202, s. 2
[1287] Prop. 2024/25:1, ss. 80-81

restaurering och skötsel av ängs- och betesmarker. För 2026 beräknas anslaget öka med 40 000 000 kronor och för 2027 beräknas anslaget öka med 50 000 000 kronor."[1288]

I prop. **2025/26:1** inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur skriver regeringen att den: "beslutade den 11 april 2024 förordningen (2024:202) om statligt stöd för vissa åtgärder som syftar till att bevara eller återställa biologisk mångfald. I Naturvårdsverkets nationella program för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker har medel fördelats till länsstyrelserna för arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter, restaurering av ängs- och betesmarker och hamling av träd för att stärka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Ersättningen för skötsel av betesmarker inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken har också förstärkts från 2023."[1289]

I **skr. 2024/25:55** skriver regeringen att den har "föreslagit att 1,35 miljarder kronor anvisas under anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur för 2025, vilket är en höjning jämfört med föregående år."[1290] I prop. 2022/23:1 och 2023/24:1 inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård/Klimat, miljö och natur föreslår regeringen 1,13 miljarder kronor respektive 1,21 miljarder kronor till anslag 1:3.[1291] För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 1,50 miljarder kronor respektive 1,46 miljarder kronor. Skötseln av skyddade naturområden är viktig för att områdenas natur- och kulturvärden ska säkerställas och utvecklas. Många natur- och kulturvärden är helt beroende av återkommande skötsel, till exempel traditionella odlingslandskap med betesmarker och slåtterängar."[1292]

Motioner
Sökord: *betesmarker, naturbetesmarker, slåtterängar, miljöersättning, full kostnadstäckning*

13.3.1 Regeringspartierna

13.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

13.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

[1288] Prop. 2024/25:1, s. 98
[1289] Prop. 2025/26:1, s. 17
[1290] Skr. 2024/25:55, s. 8
[1291] Prop. 2022:23:1, Prop. 2023/24:1
[1292] Skr. 2024/25:55, s. 8

13.3.1.3 Liberalerna
Liberalerna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

13.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

13.3.2.1 Socialdemokraterna
Socialdemokraterna har lagt två motioner som handlar om användningen av virtuella stängsel. Trots att detta förslag inte direkt berör ersättningen för betesmarker så har virtuella stängsel en potential att göra det enklare och billigare med betesdrift. I **kommittémotion 2024/25:3108** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. föreslår partiet i yrkande 11 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att utvärdera virtuella stängsels påverkan på djurvälfärden och tillkännager detta för regeringen."[1293]

I **kommittémotion 2025/26:3733** av Åsa Westlund m.fl. föreslår partiet i yrkande 13 föreslår partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på för utveckling och användning av virtuella stängsel och tillkännager detta för regeringen."[1294] Partiet skriver: "Förutom att de kräver mindre underhåll och är billigare än fysiska stängsel ger de möjlighet att styra betestrycket efter betesmarkernas behov. Det blir också enklare att ha djur i naturbetesmarker som i många fall är dåligt lämpade för fysiska stängsel. Vi socialdemokrater vill därför driva på för utveckling och användning av virtuella stängsel."[1295]

I **kommittémotion 2025/26:3733** av Åsa Westlund m.fl. föreslår även partiet i yrkande 11 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja hållbar lamm- och nötköttsproduktion på naturbetesmarker och tillkännager detta för regeringen."[1296] Partiet skriver: "Naturbetesmarkerna tillhör våra allra mest värdefulla och artrika marker. När djur betar på dessa marker bidrar de till biologisk mångfald, öppna landskap och kolinlagring. Naturbetesköttet är dessutom av hög kvalitet, stärker livsmedelsberedskapen och skapar arbetstillfällen i glesbygd. Att säkerställa lönsamhet i denna del av jordbruket är därför centralt för en hållbar och självförsörjande livsmedelsstrategi."[1297] Partiet föreslår däremot inte någon specifik miljöersättning för naturbetesmarker utan konstaterar endast att det är viktigt med lönsamhet.

13.3.2.2 Sverigedemokraterna
Sverigedemokraterna har lagt två motioner gällande betesmarker. I **kommittémotion**

[1293] Motion 2024/25:3108, s. 2
[1294] Motion 2025/26:3733, s. 2
[1295] Motion 2025/26:3733, s. 11
[1296] Motion 2025/26:3733, s. 2
[1297] Motion 2025/26:3733, s11

2022/23:990 och **2023/24:377** av Martin Kinnunen m.fl. föreslår partiet i yrkande 1 att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket tillsammans med andra myndigheter, i högre grad än i dag, bör verka för att bevara och utveckla hag- och betesmarkerna och tillkännager detta för regeringen.”[1298] Partiet skriver: ”Genom Landsbygdsprogrammet finns möjlighet att ansöka om ersättning för restaurering av kultur- och landskapsvårdande objekt i odlingslandskapet – miljöersättningar såsom restaurering av betesmarker och slåtterängar. Samtliga stödformer är positiva insatser för ett bevarat odlingslandskap, men inte tillräckligt. Möjligheterna att tillföra ytterligare incitament och resurser för att stärka arbetet med restaurering av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet behöver ses över.”[1299] Partiet föreslår däremot inte specifikt full kostnadstäckning inom miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar i något yrkande, vilket var Naturskyddsföreningens förslag.

13.3.2.3 Vänsterpartiet

Vänsterpartiet har lagt fyra budgetförslag som alla vill öka anslaget för utgiftspost 1:3 Åtgärder för värdefull natur, under vilken stöd till restaurering av naturbetesmarker ligger. I **partimotion 2022/23:1240** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår partiet att öka anslaget för utgiftspost 1:3 Åtgärder för värdefull natur med 1 870 miljoner kronor för 2023 jämfört med regeringen.[1300] I **partimotion 2023/24:2332** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår partiet att öka anslaget för utgiftspost 1:3 Åtgärder för värdefull natur med 1 829 miljoner kronor för 2024 jämfört med regeringen.[1301] I **partimotion 2024/25:1938** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår partiet att öka anslaget till utgiftspost 1:3 Åtgärder för värdefull natur med 2 031 miljoner kronor för 2025 jämfört med regeringen.[1302] I **partimotion 2025/26:3173** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår partiet att öka anslaget till utgiftspost 1:3 Åtgärder för värdefull natur med 1 406 miljoner kronor för 2026 jämfört med regeringen.[1303] Partiet skriver däremot inte i någon av de fyra motionerna hur mycket av detta anslag som ska gå till betesmarker och slåtterängar. Partiet skriver: ”Anslaget stärker även möjligheterna att vara verksam på landsbygden då det innefattar bl.a. ersättning för restaurering av naturbetesmarker, slåtterängar och myrslåtter. Med vårt förslag på anslag kan naturbetesmarker restaureras i ökad takt enligt tidigare rekommendationer från Naturvårdsverket och Jordbruksverket.”[1304] I **partimotion 2024/25:1939** av Nooshi Dadgostar m.fl. under rubriken *Anslag 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* är det tydligare hur mycket av anslaget som ska gå till att uppfylla förslaget. Partiet skriver

---

[1298] Motion 2022/23:990, s. 1, Motion 2023/24:377, s. 1
[1299] Motion 2022/23:990, s. 3
[1300] Motion 2022/23:1240
[1301] Motion 2023/24:2332
[1302] Motion 2024/25:1938
[1303] Motion 2025/26:3173
[1304] Motion 2025/26:3173, s. 3

att det ”anser att ersättningsnivån i Sveriges strategiska plan bör utökas så att full kostnadstäckning kan ges till lantbrukaren.” Av denna anledning föreslår partiet ”en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 500 miljoner kronor för 2025.”[1305]

I **kommittémotion 2024/25:1927** av Kajsa Fredholm m.fl. föreslår partiet att införa “full kostnadstäckning för betesmarker och öka arealen naturbetesmarker” samt att ”försvara kornas rätt att beta.”[1306] Det finns dock inga yrkanden gällande dessa förslag. I **partimotion 2025/26:2784** av Nooshi Dadgostar m.fl. inkluderas däremot ett yrkande gällande detta. I yrkande 50 föreslår partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för full kostnadstäckning (maximal ersättningsnivå) inom miljöersättning för betesmarker och slåtterängar och tillkännager detta för regeringen.”[1307] Partiet skriver: “Med ökat stöd stärks våra möjligheter att nå ett flertal miljömål och det stärker förutsättningarna för ökad nationell självförsörjningsgrad av livsmedel. Stöden är en viktig del av lönsamheten för dem som har nötköttsproduktion. Idag täcker dock inte miljöersättningen kostnaderna för att ha djur på bete. För detta krävs att regeringen verkar på EU-nivå för att det blir möjligt, men det är redan nu möjligt för regeringen att höja miljöersättningen i den nationella strategiska planen. Vänsterpartiet anser de lantbrukare som bidrar till miljö- och klimatnytta också måste få bättre ersättning för dessa nyttor. (...) Regeringen bör verka för full kostnadstäckning (maximal ersättningsnivå) inom miljöersättning för betesmarker och slåtterängar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.”[1308]

I **kommittémotion 2024/25:3282** av Andrea Andersson Tay m.fl. “med anledning av skr. 2024/25:55 Riksrevisionens rapport om förvaltningen av skyddad natur” skriver partiet: ”Vänsterpartiet delar helt Riksrevisionens bedömning att det saknas resurser för att kunna förvalta naturvärdena och göra de skyddade områdena tillgängliga för allmänheten i enlighet med riksdagens intentioner. (...) Naturvårdsverket har också i ett flertal budgetunderlag signalerat till regeringen att området (anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur på utgiftsområde 20) är underfinansierat (...). Regeringen redogör i skrivelsen inte för några sådana åtgärder eller ambitioner för att tillräcklig grundfinansiering ska nås så att Naturvårdsverket och länsstyrelserna ska kunna nå den ambitionsnivå som riksdagen beslutat om. Den höjning på 100 miljoner kronor årligen som man redogör för i skrivelsen är närmast att betrakta som en droppe i havet och mycket långt ifrån de nivåer som Naturvårdsverket föreslagit.”[1309] Vidare skriver

---

[1305] Motion 2024/25:1939, s. 4-5
[1306] Motion 2024/25:1927, s. 7-8
[1307] Motion 2025/26:2784, s. 9
[1308] Motion 2025/26:2784, s. 46
[1309] Motion 2024/25:3282, s. 3

partiet: “Anslaget stärker även möjligheterna att vara verksam på landsbygden då det innefattar bl.a. ersättning för restaurering av naturbetesmarker, slåtteräng ar och myrslåtter. Anslaget har därmed en avgörande betydelse för Sveriges möjligheter att bevara och restaurera naturvärden. Vänsterpartiet har av dessa ovanstående skäl i budgetförslag för 2025 föreslagit en ökning av anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur med över 2 miljarder kronor jämfört med regeringen.”[1310]

13.3.2.4 Centerpartiet

I **kommittémotion 2023/24:2479** av Daniel Bäckström m.fl. föreslår partiet i yrkande 4 att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att välkomna ytterligare försök med och studier om virtuella stängsel och tillkännager detta för regeringen.”[1311] Detta yrkande handlar inte om miljöersättning för betesmarker men partiet skriver att virtuella stängsel kan "åstadkomma en väsentligt enklare och mer flexibel svensk betesdrift.”[1312]

Stina Larsson m.fl. har lagt fram tre kommittémotioner som alla berör biologisk mångfald: **motion 2022/23:908**, **motion 2024/25:2485** samt **motion 2025/26:2824**. Partiet skriver att det vill ”se över hur mängden naturvårdsbesättningar av nötkreatur som betar kan ökas i syfte att säkerställa att ängs- och betesmarker inte växer igen och förlorar sin naturliga biologiska mångfald.”[1313] Det finns dock inget yrkande i någon av kommittémotionerna som föreslår miljöersättning för betesmarker.

13.3.2.5 Miljöpartiet

I **partimotion 2025/26:3770** av Amanda Lind m.fl. “Sverige förtjänar bättre – Miljöpartiets budgetmotion för 2026“, föreslår partiet “en särskild satsning om 80 miljoner kronor för restaurering och skötsel, på det nationella ersättningsprogrammet för ängs- och betesmarker. Satsningen ska riktas till markägare och brukare. Kopplat till denna satsning vill vi även satsa 30 miljoner kronor på rådgivning för stärkt biologisk mångfald, för 2026. Totalt satsar vi 375 miljoner över tre år på stärkt biologisk mångfald i odlingslandskapet. För löpande hävd av naturbetesmarker föreslår vi ett system med full kostnadstäckning, som beskrivs närmare i kapitel 15.”[1314] Partiet vill även “satsa totalt 200 miljoner kronor för ökade stödnivåer samt stärkt rådgivning till markägare för 2026. För att värna ett lantbruk i hela landet vill vi även öka stödnivån i kompensationsstöden, inledningsvis med 20 miljoner för år 2026.”[1315] Partiet skriver: ” Hävden av naturbetesmarker behöver stöttas, och för att den ska bibehållas och öka i

[1310] Motion 2024/25:3282, s. 4
[1311] Motion 2023/24:2479, s. 1
[1312] Motion 2023/24:2479, s. 4
[1313] Motion 2025/26:2824, ss. 4-5
[1314] Motion 2025/26:3770, s. 45
[1315] Motion 2025/25:3770, s. 57

omfattning behöver stödnivåerna höjas till full kostnadstäckning.”[1316]

I de parti- och kommittémotioner som har lagts fram av Miljöpartiet som gäller partiets budgetförslag för olika utgiftsområden lyfter partiet vikten av att höja särskilda anslag för att gynna betesmarker. I **kommittémotion 2023/24:2671** av Emma Nohrén m.fl. skriver partiet att det vill ”satsa 1,8 miljarder mer än regeringen 2024, och totalt 7 miljarder mer än regeringen över kommande tre år”[1317] på anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur. Hela anslaget går dock inte till betesmarker och slåtterängar. Vidare skriver partiet: " Inom ramen för anslag 1:3 öronmärks även en satsning på restaurering och skötsel av ängs- och betesmarker, inklusive mosaikmarker, om 166 miljoner för 2024.”[1318] I **kommittémotion 2023/24:2670** av Emma Nohrén m.fl. skriver partiet att det, inom ramen för anslag 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027, vill ”satsa totalt 200 miljoner för ökade stödnivåer samt stärkt rådgivning till markägare.”[1319] Partiet förklarar syftet med satsningen på följande sätt: ”Naturbetesmarkerna har en avgörande roll för att nå miljömålen för kulturlandskapet. Hävden av naturbetesmarker behöver stöttas, och för att bibehålla och öka i omfattning behöver stödnivåerna öka till full kostnadstäckning, och rådgivning och hjälp till markägare i fråga om naturbetesmarkerna behöver öka.”[1320] I **kommittémotion 2025/26:3506** av Emma Nohrén m.fl. föreslår partiet ” en särskild satsning om 80 miljoner kronor för restaurering och skötsel, på det nationella ersättningsprogrammet för ängs- och betesmarker. Satsningen ska riktas till markägare och brukare, och tillförs anslag 1:3.”[1321]

Miljöpartiet har lagt fram två partimotioner av Per Bolund m.fl. som handlar om naturbetesmarker samt ersättning för hävd av dessa marker. I yrkande 51 av **partimotion 2022/23:2110** och i yrkande 118 av partimotion **2023/24:996** föreslår partiet att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på att återskapa naturbetesmarker och att sätta ett mål om att fördubbla arealen naturbetesmarker och tillkännager detta för regeringen.”[1322] I yrkande 52 av partimotion **2022/23:2110** och i yrkande 119 av **partimotion 2023/24:996** föreslår partiet att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att ersättningen för hävd av ängs- och naturbetesmarker ska motsvara full kostnadstäckning och tillkännager detta för regeringen.”[1323]

[1316] Motion 2025/26:3770, s. 57
[1317] Motion 2023/24:2671, s. 8
[1318] Motion 2023/24:2671, s. 8
[1319] Motion 2023/24:2670, s. 9
[1320] Motion 2023/24:2670, s. 9
[1321] Motion 2025/26:3506, s. 5
[1322] Motion 2022/23:2110, s. 5, Motion 2023/24:996, s. 10
[1323] Motion 2022/23:2110, s. 5, Motion 2023/24:996, s. 11

Miljöpartiet har lagt fram två kommittémotioner av Emma Nohrén m.fl. som också handlar naturbetesmarker och ersättningen för dem. I **kommittémotion 2024/25:3071** föreslår partiet i yrkande 38 att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka miljöersättningen till ängs- och betesmarker och mosaikmarker inom landsbygdsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.”[1324] I **kommittémotion 2025/26:3428** föreslår partiet på liknande sätt i yrkande 49 att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja miljöersättningen till ängs- och betesmarker samt mosaikmarker och tillkännager detta för regeringen.”[1325] I yrkande 18 föreslår partiet att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka stödnivåerna till ekologiskt jordbruk samt naturbetesmarker och tillkännager detta för regeringen."[1326]

13.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I **betänkande 2024/25:MJU10** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 11 i Socialdemokraternas **motion 2024/25:3108.** Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Socialdemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 54).[1327]

I **betänkande 2025/26:MJU8** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 11 i Socialdemokraternas **motion 2025/26:3733.** Utskottet föreslog att avslå motionsyrkandet. Socialdemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4).[1328]

I **betänkande 2025/26:MJU9** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 13 i Socialdemokraternas **motion 2025/26:3733.** Utskottet arbetar med ärendet.[1329]

I **betänkande 2023/24:MJU11** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 4 i Centerpartiets **motion 2023/24:2479**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 15).[1330]

I **betänkande 2025/26:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 50 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:2784.** Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet.[1331]

I **betänkande 2022/23:MJU11** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet även yrkande

---

[1324] Motion 2024/25:3071, s. 3
[1325] Motion 2025/26:3428, s. 5
[1326] Motion 2025/26:3428, s. 3
[1327] Bet. 2024/25:MJU10
[1328] Bet. 2025/26:MJU8
[1329] Bet. 2025/26:MJU9
[1330] Bet. 2023/24:MJU11
[1331] Bet. 2025/26:MJU2

51 och 52 i Miljöpartiets **motion 2022/23:2110.** Utskottet föreslog avslag på båda motionsyrkandena med hänvisning till pågående arbete. Miljöpartiet valde att reservera sig mot förslaget (reservation 29).[1332]

I **betänkande 2023/24:MJU16** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkanden 118 och 119 i **motion 2023/24:996.** Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena och de förberedes förenklat.[1333]

I **betänkande 2024/25:MJU20** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 38 i Miljöpartiets **motion 2024/25:3071.** Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet med hänvisning till pågående arbete. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 7).[1334]

I **betänkande 2025/26:MJU8** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 49 i Miljöpartiets motion **2025/26:3428** förenklat**.** Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet.[1335]

I **betänkande 2025/26:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 18 i Miljöpartiets motion **2025/26:3428**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet.[1336]

I **betänkande 2022/23:MJU11** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 1 i Sverigedemokraternas motion **2022/23:990.**[1337] Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag i betänkande **2022/23:MJU11** (reservation 27).[1338]

I **betänkande 2023/24:MJU16** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 1 i Sverigedemokraternas motion 2023/24:377. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet och det förberedes förenklat.[1339]

Budgetförslag och utgiftsområden:
I **betänkande 2022/23:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2022/23:1** om utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt motion **2022/23:1240.** Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. ”I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina

[1332] Bet. 2022/23:MJU11
[1333] Bet. 2023/24:MJU16
[1334] Bet. 2024/25:MJU20
[1335] 2025/26:MJU8
[1336] Bet. 2025/26:MJU2
[1337] Bet. 2022/23:MJU11
[1338] Bet. 2022/23:MJU11
[1339] Bet. 2023/24:MJU16

överväganden i särskilda yttranden.”[1340]

I **betänkande 2023/24:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2023/24:1** om utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt motionerna **2023/24:2332** och **2023/24:2671**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. ” I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.”[1341]

I **betänkande 2023/24:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2023/24:1** om utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt motion **2023/24:2670.** Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. ” I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.”[1342]

I **betänkande 2024/25:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2024/25:1** om utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt motion **2024/25:1938.** Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner ” I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.”[1343]

I **betänkande 2024/25:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2024/25:1** om utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt motion Vänsterpartiets motion **2024/25:1939**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som lagts fram i motioner. Vänsterpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1344]

I **betänkande 2025/26:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2025/26:1 om utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt Miljöpartiets motion **2025/26:3506**

[1340] Bet. 2022/23:MJU1, s. 1
[1341] Bet. 2023/24:MJU1, s. 1
[1342] Bet. 2023/24:MJU2, s. 1
[1343] Bet. 2024/25:MJU1, s. 1
[1344] Bet. 2024/25:MJU2

och Vänsterpartiets motion **2025/26:3173**. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som lagts fram i motioner. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1345]

I **betänkande 2025/26:FiU1** behandlade Finansutskottet **prop. 2025/26:1** Förslag till statens budget för 2026, finansplan och skattefrågor samt Miljöpartiets motion **2025/26:3770**. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte motionärernas alternativa budgetförslag. Miljöpartiet valde att reservera sig mot beslutet (reservation 4).[1346]

13.5 Riksdagens behandling

Propositioner och motioner om utgiftsområden

I kammarens omröstning av **betänkande 2022/23:MJU1** behandlades prop. 2022/23:1 och motion 2022/23:1240 (V) inom *Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.* Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2022/23:1 och avslå motion 2022/23:1240 med acklamation.[1347]

I kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU1** behandlades prop. 2023/24:1 samt motion 2023/24:2332 (V) och motion 2023/24:2671 (MP) inom *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.* Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2023/24:1 och avslå motion 2023/24:2332 samt 2023/24:2671 med acklamation.[1348]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU1** behandlades prop. 2024/25:1 samt motion 2024/25:1938 inom *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2024/25:1 och avslå motion 2024/25:1938 med acklamation.[1349]

I kammarens omröstning av **betänkande 2025/26:MJU1** behandlades prop. 2025/26:1 samt motion 2025/26:3173 (V) och motion 2025/26:3506 (MP) inom *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.* Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2025/26:1 och avslå motion 2025/26:3173 och 2025/26:3506 med acklamation.[1350]

I kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU2** behandlades prop. 2023/24:1 och motion 2023/24:2670 (MP) inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och*

[1345] Bet. 2025/26:MJU1
[1346] Bet. 2025/26:FiU1, s. 8
[1347] Prot. 2022/23:44
[1348] Prot. 2023/24:52
[1349] Prot. 2024/25:53
[1350] Prot. 2025/26:53

livsmedel. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2023/24:1 och avslå motion 2023/24:2670 med acklamation.[1351]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU2** behandlades prop. 2024/25:1 och motion 2024/25:1939 (V) inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.* Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2024/25:1 och avslå motion 2024/25:1939 med acklamation.[1352]

I kammarens omröstning av **betänkande 2025/26:MJU2** behandlades prop. 2025/26:1, motion 2025/26:2784 (V) yrkande 50 och motion 2025/26:3428 (MP) yrkande 18 inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.* Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2025/26:1 och avslå motionsyrkandena med acklamation.[1353]

I kammarens omröstning av **betänkande 2025/26:FiU1** behandlades motion 2025/26:3770 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen. Omröstningen i kammaren rörde Socialdemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -
För res. 1: 93 S, 1 -
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 -[1354]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU10** behandlades motion 2024/25:3108 (S) yrkande 11. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionsyrkandet med acklamation.[1355]

I kammarens omröstning av **betänkande 2025/26:MJU8** behandlades motion 2025/26:3733 (S) yrkande 11. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 62 SD, 58 M, 19 V, 14 KD, 12 MP, 14 L, 4 -
För res. 4: 91 S, 1 -
Avstod: 21 C
Frånvarande: 15 S, 9 SD, 10 M, 3 C, 3 V, 5 KD, 6 MP, 2 L[1356]

[1351] Prot. 2023/24:52
[1352] Prot. 2024/25:52
[1353] Prot. 2025/26:53
[1354] Prot. 2025/26:39
[1355] Prot. 2024/25:94
[1356] Prot. 2025/26:68

Motion 2025/26:3428 (MP) yrkande 49 bereddes förenklat i **2025/26:MJU8.** Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionsyrkandet med acklamation.[1357]

I kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU11** behandlades **motion 2023/24:2479** (C) yrkande 4. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionsyrkandet med acklamation.[1358]

I kammarens omröstning av **betänkande 2022/23:MJU11** behandlades motion **2022/23:2110** (MP) yrkande 51 och 52 samt **motion 2022/23:990** (SD) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna. Omröstningen i kammaren rörde Miljöpartiets reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 94 S, 1 SD, 60 M, 20 V, 16 KD, 14 L
För res. 29: 15 MP
Avstod: 61 SD, 20 C
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 V, 4 C, 3 KD, 3 MP, 2 L[1359]

I kammarens omröstning av **betänkande 2023/24:MJU16** behandlades **motion 2023/24:996** (MP) yrkande 118 och 119. Kammaren biföll utskottets förslag som bereddes förenklat med acklamation.[1360]

I kammarens omröstning av **betänkande 2024/25:MJU20** behandlades **motion 2024/25:3071** (MP) yrkande 38. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1361]

Interpellationer, frågor och debatt

Den 27 mars 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU10** om *Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård samt djurskydd.* I anförande 160 säger Kajsa Fredholm (V): ”Betande djur har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Vi är för ett system som slår vakt om kornas rätt att beta ute och att de som förlänger betestiden därutöver kan få bra ersättning. Vi vill att de lantbrukare som har naturbetesmarker med betesdjur ska få hundraprocentig kostnadstäckning, vilket de inte har i dag.”[1362] Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.[1363]

[1357] Prot. 2025/26:68
[1358] Prot. 2023/24:92
[1359] Prot. 2022/23:80
[1360] Prot. 2023/24:130
[1361] Prot. 2024/25:126
[1362] Prot. 2024/25:91, s. 81
[1363] Prot. 2024/25:91

Den 11 december debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:MJU2** om *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.* I anförande 30 säger Kajsa Fredholm (V): ”Fru talman! I dag täcker betesmarksersättningen endast en del av de merkostnader som det innebär för en lantbrukare att ha betesmark i hävd. Samtidigt fortsätter betesmarker att växa igen. Det är en stor förlust för den biologiska mångfalden men även för en levande landsbygd, och det försämrar Sveriges livsmedelsproduktion. Fru talman! Vi i Vänsterpartiet ser positivt på att regeringen nu stärker ersättningen för mjölkkor på bete, men vi anser att ersättningsnivån i Sveriges strategiska plan bör utökas så att full kostnadstäckning kan ges till lantbrukaren samt att även slåtterängar omfattas.”[1364]

Den 22 mars 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU11** om *Jordbrukspolitik*. I anförande 259 säger Kajsa Fredholm (V): ”Stödet vi vill se riktar sig såväl till omställningen som till produktionen. Vi vill också se en ökning av anslaget för stöd till betesmarker.”[1365]

Den 30 maj 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU16** om *Jordbrukspolitik.* I anförande 185 säger Kajsa Fredholm (V): ”Stödet vi vill se riktar sig såväl till omställningen som till produktionen. Vi vill också se en ökning av anslaget för stöd till betesmarker.”[1366]

Den 4 juni 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU20** om *En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata samt jordbrukspolitik.* I anförande 90 (replik på Elin Larsson) säger Emma Nohrén: ”Samtidigt vet vi att en stor del av vår livsmedelspolitik styrs av EU och den gemensamma jordbrukspolitiken, vilket ledamoten också var inne på i sitt anförande. Ledamoten sa att man ville minska så att det bara var två saker kvar. Hur ser ledamoten och Liberalerna på att man ska höja miljöersättningar och ha stöd till betesodlingar, vallodlingar och de delarna? Hur vill man förändra detta? Jag får ställa frågan så att det inte blir samma frågor hela tiden. Vad ser man är förändringen i CAP, och vad driver man på där?”[1367] I anförande 91 (replik på Emma Nohrén) säger Elin Larsson: ”Jag har inga detaljer för hur jag vill att slutprodukten ska se ut. Men riktningen som vi vill se är att stödet görs om så att det i grunden premierar just grön omställning och klimatfrämjande och miljöfrämjande åtgärder. Stöd till vallodling eller till att utföra systemtjänster som är bra för den biologiska mångfalden ser vi positivt på.”[1368]

[1364] Prot. 2025/26:50, s. 14
[1365] Prot, 2022/23:79, s. 188
[1366] Prot. 2023/24:125, s. 111
[1367] Prot. 2024/25:126, s. 81
[1368] Prot. 2024/25:126, s. 81

I anförande 99 säger Kajsa Fredholm (V): ”Stödet vi vill se riktar sig såväl till omställningen som till produktionen. Vi vill också se en ökning av anslaget för stöd till betesmarker.”[1369] Senare i anförande 99 säger Kajsa Fredholm (V): ”Herr talman! I dag täcker betesmarksersättningen endast en del av de merkostnader som det innebär för en lantbrukare att ha betesmark i hävd. Samtidigt fortsätter betesmarker att växa igen. Det är en stor förlust för den biologiska mångfalden och för en levande landsbygd, och det försämrar Sveriges livsmedelsproduktion. Vi i Vänsterpartiet anser att ersättningsnivån bör utökas så att full kostnadstäckning kan ges till lantbrukare. Detta är viktigt, inte minst då det svenska beteskravet i dag är under hot från delar av näringen och från flera politiska partier. Vi tycker inte att en försämrad djurvälfärd är en lämplig väg för att stärka det svenska jordbruket och vill därför även behålla kornas betesrätt.”[1370]

Den 20 december 2022 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU1** om utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. I anförande 168 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): “Som jag sa i ett tidigare replikskifte – det var väl till och med när vi stod här senast, fast i ombytta roller – är det tack vare att vi har människor som sköter sin natur, sin skog, som vi har den biologiska mångfalden. Ta till exempel naturbetesmarker. Vi skulle behöva ha väldigt mycket mer naturbetesmarker, för är det någonstans den biologiska mångfalden verkligen främjas är det i naturbetesmarker. Problemet är att vi har både partier och vissa lobbyorganisationer som ganska häftigt driver att vi inte ska ha kött, men betande mular ska vi ha. Det går inte ihop. Vill vi ha naturbetesmarker och verkligen få större biologisk mångfald där är det just våra djur vi måste ha. Då måste vi ge förutsättningar för att ha fler djur, bland annat genom våra stöd, men även se till att vi har en rovdjurspolitik värd namnet för att man ska våga ha dessa naturbetesmarker.”[1371] I anförande 169 säger Emma Nohrén: “Vi är helt överens när det gäller naturbetesmarker. Detta har vi också med i vår budget. Vi behöver fler betande mular. Men det betyder också att vi måste ha en djurhållning som gör att vi får fler djur ute.”[1372] I anförande 171 säger Andrea Andersson Tay (V): “Regeringens så kallade satsning på området är pinsamt låg i jämförelse med vår och innebär i själva verket en nedskärning, eftersom pengarna bara flyttas från annat naturskydd och dessutom minskar de kommande åren. Utöver våtmarker vill vi satsa på åtgärder för hotade arter och på restaurering av naturbetesmarker. Vänsterpartiet vill också storsatsa på skydd av värdefull natur. Vi lägger i vår budget över 3 miljarder kronor mer på detta jämfört med regeringen.”[1373] Kammaren biföll utskottets förslag den 21.12.2022. Beslutet fattades med acklamation.

[1369] Prot. 2024/25:126, s. 86
[1370] Prot. 2024/25:126, s. 86
[1371] Prot. 2022/23:43, s. 109
[1372] Prot. 2022/23:43, s. 110
[1373] Prot. 2022/23:43, s. 111

Den 11 januari 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU2** om Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. I anförande 234 säger Kajsa Fredholm (V): ”Sammanlagt vill vi öka anslaget i den nationella medfinansieringen till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 med 1 miljard kronor mer än regeringen.”[1374]

Den 17 december 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU1** om Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. I anförande 129 säger Martin Kinnunen (SD): ”Fru talman! En särskild satsning på betesmarker och slåtterängar finns också med i budgeten och förstärks stegvis 2026 och 2027. Det är ytterligare ett exempel på smart och effektiv politik för biologisk mångfald. Även om det i den allmänna debatten mest fokuseras på arter i skogen är det på ängs- och betesmarker som den biologiska mångfalden är som mest hotad i Sverige.”[1375]

I anförande 157 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): ”Under 2025 kommer regeringen att ta fram en nationell strategi och plan för biologisk mångfald i enlighet med åtaganden i nationella avtal och ramverk. Vi får ofta höra från vissa partier och organisationer hur illa ställt det är med den biologiska mångfalden i den svenska skogen. Men ängs och betesmarker är de naturtyper som har sämst status i Sveriges senaste rapportering, enligt art- och habitatdirektivet. Närmare hälften av de inhemska hotade arterna är knutna till just dessa marker. Regeringen föreslår därför en satsning på skötsel och restaurering av ängs- och betesmarker. Att det är just dessa marker som har mest hotade arter hör man inte mycket om, utan det är ett ensidigt fokus på statusen för svensk skog. Man kan fråga sig varför. Är det för att ängs- och betesmarker kräver betande djur för att hållas i hävd, för att detta talar emot dessa partiers och organisationers intresse eller för att det inte hjälper dem i jakten på varken rött kött eller betande djur i allmänhet? Man kan i alla fall ställa sig frågan.”[1376]

Den 12 december 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU2** om Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. I anförande 44 säger Staffan Eklöf (SD): ”Restaurering av ängs- och betesmark får 30 miljoner kronor mer 2025 och stegras kommande år, vilket är viktigt inte bara för ökad livsmedelsproduktion utan även för biologisk mångfald eftersom igenväxning av slåtter- och betesmarker är ett av de största hoten mot biologisk mångfald i jordbrukslandskapet.”[1377] I anförande 152 säger Kajsa Fredholm (V): ” Herr talman! I dag täcker betesmarksersättningen endast en del av de merkostnader som det innebär för lantbrukare att ha betesmark i hävd. Samtidigt fortsätter betesmarker att växa igen.

[1374] Prot. 2023/24:49, s. 146
[1375] Prot. 2024/25:52, s. 118
[1376] Prot. 2024/25:52, s. 136
[1377] Prot. 2024/25:49, s. 35

Det är en stor förlust för den biologiska mångfalden och för en levande landsbygd, och det försämrar Sveriges livsmedelsproduktion. Vänsterpartiet anser att ersättningsnivån i Sveriges strategiska plan bör utökas, så att man kan ge full kostnadstäckning till lantbrukaren.”[1378]

[1378] Prot. 2024/25:49, s. 86

14. Ny skatt på bekämpningsmedel

Miljöpolitiskt förslag: Besluta om införande av en skatt på bekämpningsmedel där skattesatsen sätts utifrån preparatens risker för hälsa och miljö.

14.1 Bakgrundstext från 2022

Användning av kemiska bekämpningsmedel i jordbrukslandskapet innebär risker både för människors hälsa och för miljön. Bekämpningsmedel är ofta giftiga för fler organismer än vad de är framtagna för att bekämpa. De stannar inte heller på åkrarna där de används, utan kan färdas långa avstånd via jord och i vattendrag och påverka djur och växter. Sverige har länge haft en målsättning om att minska hälso-och miljöriskerna med användningen av bekämpningsmedel, men trots detta har riskerna inte minskat på 25 år. Det beror bland annat på en ineffektiv bekämpningsmedelsskatt, som missgynnar medel med låg risk, och i stället styr användningen mot mer farliga preparat. Två statliga utredningar (SOU 2003:9 och SOU 2017:102), har konstaterat att den nuvarande skattemodellen har varit ett ineffektivt verktyg för att minska riskerna, men trots detta har ingen förändring skett. Samtidigt visar erfarenheter från våra nordiska grannländer att en riskdifferentierad skatt på bekämpningsmedel effektivt kan styra användningen av bekämpningsmedel inom jordbruket mot mindre farliga preparat.

Så svarade partierna 2022

Liberalerna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet svarar ja till förslaget. Liberalerna kommenterar sitt svar med att miljöskatter bör utgå från principen att förorenaren betalar. Miljöpartiet och Vänsterpartiet lyfter att de redan lagt fram förslag om en sådan skatt. Miljöpartiet tillägger att även medel med låg giftighetsgrad kan orsaka cocktaileffekter tillsammans med andra preparat. Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna svarar nej till förslaget. Centerpartiet menar att utvecklad kunskap och rådgivning är mer effektiva åtgärder. Moderaterna anser att det svenska jordbruket använder relativt lite bekämpningsmedel och menar att det vore önskvärt om EU tar efter Sverige. Kristdemokraterna skriver att det är bra att arbeta för mindre farliga preparat men att det är emot skatt som styrmedel. Sverigedemokraterna kommenterar att det vill se en utredning om hur dagens bedömnings och tillståndssystem fungerar och skriver att biologiska bekämpningsmedel kan minska användningen av kemiska preparat och därmed belastningen på miljön. Socialdemokraterna menar att det inte nödvändigtvis är förändringar på skattesidan som är det mest effektiva eller lämpliga för att minska påverkan på odlingslandskapet.

I dagsläget finns det en stor majoritet mot förslaget att införa en differentierad kemikalieskatt.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 13 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

14.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *skatt på bekämpningsmedel*

SOU 2024:8 Livsmedelsberedskap för en ny tid
Den 28 april 2022 tillsatte regeringen Andersson en utredare (**dir. 2022:33**) med uppdrag att "föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan."[1379] I februari 2024 överlämnade utredaren betänkandet *Livsmedelsberedskap för en ny tid* (**SOU 2024:8**) till regeringen Kristersson. Utredaren föreslår att: "Biologiska bekämpningsmedel, allmänkemikalier och växtskyddsmedel med låg risk kan i vissa fall vara ett alternativ. (...). Jordbruksverket har lyft fram hinder och åtgärdsförslag för en ökad användning av alternativa växtskyddsmedel. Några exempel på sådana åtgärdsförslag är förenklad prövning, forskning och stärkt rådgivning."[1380] Betänkandet handlar om att alternativa bekämpningsmedel kan vara ett alternativ till de kemiska bekämpningsmedel som mestadels används idag, för att säkerställa att Sverige inte är importberoende av bekämpningsmedel vid en kris, då vi inte producerar vårt eget kemiska bekämpningsmedel. Utredarens förslag på alternativa bekämpningsmedel kommer därmed inte från ett hälso- eller miljö utan utifrån ett beredskapsperspektiv.

14.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *skatt på bekämpningsmedel*

Propositioner, förordningar och skrivelser
I **skr. 2022/23:115** skriver regeringen att: "Kommissionen presenterade förslag till en ny förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel den 22 juni. Förslaget syftar till att minska användningen av och riskerna med kemiska växtskyddsmedel för människors hälsa och miljön i linje med strategin Från jord till bord, och främja användning av integrerat växtskydd och alternativ till kemiska bekämpningsmedel. Förslaget är en del av genomförandet av kommissionens gröna giv (se faktapromemoria 2021/22:FPM112). Överläggning med miljö- och jordbruksutskotten

[1379] SOU 2024:8, s. 3
[1380] SOU 2024:8, s. 94

ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli och december."[1381] Förslaget syftar till att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel, bland annat genom att främja alternativ till dessa. En ny skatt på bekämpningsmedel föreslås däremot inte.[1382]

Regeringen har lagt fram fyra budgetförslag som behandlar anslag 1:6 Kemikalieinspektionen. I **prop. 2022/23:1** inom utgiftsområde 20 Allmän-miljö och naturvård föreslår regeringen 311 404 000 kronor till anslaget. I **prop. 2023/24:1, prop. 2024/25:1** samt **prop. 2025/26:1** inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur föreslår regeringen 324 678 000 kronor, 306 833 000 kronor respektive 340 325 000 kronor till anslaget. Regeringen skriver att: "Anslaget får användas för utgifter för att täcka eventuellt underskott i prövningsverksamheten inom det svenska rapportörsprogrammet (SERP) rörande riskbedömning av befintliga och nya verksamma ämnen i bekämpningsmedel. Anslaget får användas för utgifter för att betala Livsmedelsverkets och Statens jordbruksverk för nationell prövning av växtskyddsmedel och biocidprodukter."[1383] Regeringen Andersson föreslog i **prop. 2021/22:1** för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård att 298 094 000 går till anslag 1:6 Kemikalieinspektionen.[1384] Den inspektion som prövar och godkänner bekämpningsmedel har därmed fått ökat anslag av regeringen under mandatperioden, men detta innebär inte att färre bekämpningsmedel godkänns eller att användningen av bekämpningsmedel minskar.

Regeringen har lagt fram fyra budgetförslag inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel där den föreslår olika summor till anslag 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket. I **prop. 2022/23:1, prop. 2023/24:1, prop. 2024/25:1** och **prop. 2025/26:1** föreslår regeringen 92 330 000 kronor, 29 830 000 kronor, 34 830 000 kronor respektive 34 830 000 kronor till anslaget. Regeringen skriver att: "Anslaget får användas för utgifter för försöks- och utvecklingsverksamhet och andra insatser i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av växtskyddsmedel (...)."[1385] Regeringen Andersson föreslog i **prop. 2021/22:1** för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel att 42 330 000 kronor går till anslag 1:19 Miljöförbättrande åtgärder.[1386] Regeringen har därmed både ökat och minskat summan till anslaget under mandatperioden.

[1381] Skr. 2022/23:115, s. 123
[1382] 2021/2022:FPM112
[1383] Prop. 2022/23:1, s. 87, Prop. 2023/24:1, s. 100, Prop. 2024/25:1, s. 102, Prop. 2025/26:1, s. 102
[1384] Prop. 2021/22:1,
[1385] Prop. 2022/23:1, s. 78, Prop. 2023/24:1, s. 82, Prop. 2024/25:1, s. 91, Prop. 2025/26:1, s. 90
[1386] Prop. 2022/23:1, s. 78

Motioner

14.3.1 Regeringspartierna

Sökord: *skatt på bekämpningsmedel, växtskyddsmedel*

14.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion gällande skatt på bekämpningsmedel.

14.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion gällande skatt på bekämpningsmedel.

14.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion gällande skatt på bekämpningsmedel.

14.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

14.3.2.1 Socialdemokraterna

I **kommittémotion 2025/26:2733** av Åsa Westlund m.fl. skriver partiet att: ”Forskning och innovation är avgörande för att kunna ställa om till mer hållbara jordbrukssystem. Till exempel behöver vi minska användningen av kemiska bekämpningsmedel eftersom det försämrar jordhälsan och den biologiska mångfalden.”[1387] Vidare skriver partiet att: ”Exempelvis kan vi med genmodifierade grödor möjliggöra ökad motståndskraft mot vissa sjukdomar och minska behovet av bekämpningsmedel.”[1388] Socialdemokraterna skriver därmed om att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel på olika sätt men har inte föreslagit en ny skatt på bekämpningsmedel.

14.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har lagt tre motioner gällande skatt på bekämpningsmedel men dessa går i motsatt riktning mot Naturskyddsföreningens förslag genom att föreslå att punktskatten på bekämpningsmedel tas bort. Partiet skriver: ”Däremot finns ingen anledning att lägga extra skatt på dessa produkter när de väl har godkänts, eftersom detta i praktiken slår direkt mot det svenska jordbrukets konkurrenskraft.”[1389] I de tre kommittémotioner som har lagts fram av Martin Kinnunen m.fl. föreslår partiet i yrkande 14 **(2022/23:967**) och yrkande 9 (**2023/24:376** och **2024/25:1394**) att ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över punktskatten på

[1387] Motion 2025/26:3733, s. 10
[1388] Motion 2025/26:3733, s. 11
[1389] Motion 2022/23:967, s. 5

bekämpningsmedel och tillkännager detta för regeringen.”[1390]

Sverigedemokraterna har även lagt två motioner som berör en minskad användning av kemiska bekämpningsmedel. I **motion 2022/23:985** och **motion 2024/25:1395** skriver partiet: “Användning av biologiska bekämpningsmedel kan minska användningen av kemiska bekämpningsmedel, vilket minskar belastningen på miljön och är fördelaktigt ur arbetsmiljösynpunkt.”[1391] I motionerna skriver partiet även: “Nya växtförädlingsmetoder inom bland annat gentekniken skapar nya möjligheter att exempelvis få fram nya sorter som kräver mindre bekämpningsmedel genom resistens mot olika skadegörare.”[1392] I **motion 2022/23:985** och **2024/25:1395** (yrkande 14 respektive 18) föreslår partiet att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av hur dagens system för bedömning och tillståndsgivning i fråga om organismer för biologisk bekämpning fungerar och tillkännager detta för regeringen.“[1393] I yrkande 19 i **motion 2024/25:1395** föreslår partiet att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att alla EU-medlemsstater ska ha regelverk för prövning, riskbedömning och övervakning av biologiska bekämpningsmedel och tillkännager detta för regeringen.”[1394] Sverigedemokraterna skriver därmed att det vill minska användningen av kemiska bekämpningsmedel genom att främja biologiska bekämpningsmedel, men föreslår inte en ny skatt på kemiska bekämpningsmedel.

14.3.2.3 Vänsterpartiet

Vänsterpartiet har lagt fyra motioner med relevanta yrkanden gällande att införa en ny skatt på bekämpningsmedel. I **kommittémotion 2023/24:991, 2024/25:1921**, och **2025/26:2783** samt i **partimotion 2025/26:2784** föreslår partiet i yrkande 24, 14, 17 respektive 49 att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på en ny bekämpningsmedelsskatt differentierad utifrån bekämpningsmedlens olika miljö- och hälsorisker och tillkännager detta för regeringen.”[1395] Även i **kommittémotion 2023/24:2321** av Ilona Szatmari Waldau m.fl. skriver partiet att det: ”ser ett stort behov av att en differentierad beskattning av växtskyddsmedel införs i Sverige, som i likhet med den som finns i Danmark ökar med medlets giftighet.”[1396] Denna motion innehåller dock inget relevant yrkande. I **partimotion 2025/26:2784** av Nooshi Dadgostar m.fl. skriver även partiet att: ”Det ekologiska jordbruket har stora miljöfördelar då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte används. Vänsterpartiet vill därför främja en ökad omställning från konventionellt jordbruk till ekologiskt.”[1397]

[1390] Motion 2022/23:967, s. 2, Motion 2023/24:376, s. 1, Motion 2024/25:1394, s. 1
[1391] Motion 2022/23:985, s. 9, Motion 2024/25:1395, s. 11
[1392] I Motion 2022/23:985, s. 15, Motion 2024/25:1395, s. 18
[1393] Motion 2022/23:985, s. 2, Motion 2024/25:1395, s. 2
[1394] Motion 2024/25:1395, s. 2
[1395] Motion 2023/24:991, s. 3, Motion 2024/25:1921, s. 2, Motion 2025/26:2783, s. 3, Motion 2025/26:2784, s. 8
[1396] Motion 2023/24:2321, s. 11
[1397] Motion 2025/26:2784, s. 46

Vänsterpartiet har även lagt tre budgetförslag som alla lyfter frågan om beskattning av bekämpningsmedel. I **partimotion 2023/24:2385**, **2024/25:1924** samt **2025/26:2792** av Nooshi Dadgostar m.fl. skriver partiet: "Vänsterpartiet anser att det är mycket angeläget att Sverige får en bättre beskattning av bekämpningsmedel då dagens beskattning har liten miljöeffekt. (...). Vänsterpartiet anser att regeringen bör återkomma med förslag på en ny bekämpningsmedelsskatt differentierad utifrån bekämpningsmedlens olika miljö- och hälsorisker."[1398]

14.3.2.4 Centerpartiet

Centerpartiet har lagt fram fyra motioner som berör minskad användning av bekämpningsmedel. I **kommittémotion 2022/23:843** av Daniel Bäckström m.fl. och **kommittémotion 2024/25:3312** av Anders Ådahl m.fl. skriver partiet att det är viktigt att stärka forskningen inom de gröna näringarna. Partiet skriver att: "Potentialen är stor och nya tekniska lösningar och plattformar förändrar arbetssättet som vi i dag känner till det. Det kan öka avkastningen och minska behovet av insatsvaror såsom diesel och växtskyddsmedel."[1399] I **kommittémotion 2024/25:2953** av Helena Lindahl m.fl. och **kommittémotion 2025/26:2833** av Helena Lindahl m.fl. skriver partiet att: "Nya tekniker med genomredigering tillåter snabbare och mer precis förädling av grödor. Sådana grödor skulle kunna främja produktiviteten i jordbruket genom bättre avkastning och förbättrad resistens mot sjukdomar och parasiter samtidigt som användningen av växtskyddsmedel skulle kunna minskas. Därför behöver kommersiell odling av genomredigerade grödor tillåtas i EU."[1400] Partiet skriver därmed att ny teknik kan leda till minskad användning av bekämpningsmedel men föreslår inte en ny skatt på bekämpningsmedel.

14.3.2.5 Miljöpartiet

I de fyra budgetförslag inom Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (**2022/23:2265**, **2023/24:2670**, **2024/25:3046**, **2025/26:3549**) och i de fyra budgetmotioner **(2022/23:2275**, **2023/24:2689**, **2024/25:3220**, **2025/26:3770**) som Miljöpartiet har lagt fram skriver partiet att: "Miljöpartiet vill öka stödnivåerna till ekologiskt jordbruk med 200 miljoner per år."[1401] Partiet skriver att: "Ekologiskt jordbruk är på många sätt en spjutspets för ökad hållbarhet inom jordbruket och bidrar till en mängd ekosystemtjänster, använder inga naturfrämmande bekämpningsmedel och minskar därmed belastningen av gifter i mark och dricksvattenresurser."[1402] Miljöpartiet skriver att det vill satsa på ekologiskt jordbruk vilket minskar användningen av bekämpningsmedel men det har inte föreslagit att införa en ny skatt

---

[1398] Motion 2023/24:2385, s. 98, Motion 2024/25:1924, ss. 98-99, Motion 2025/26:2792, s. 74

[1399] Motion 2022/23:843, s. 13, Motion 2024/25:3312, s. 22

[1400] Motion 2024/25:2953, s. 11, Motion 2025/26:2833, s. 17

[1401] Motion 2022/23:2265, s. 3, Motion 2023/24:2670, s. 5, Motion 2024/25:3046, s. 6, Motion 2025/26:3549, s. 6, Motion 2022/23:2275, s. 58, Motion 2023/24:2689, s. 64, Motion 2024/25:3220, s. 56, Motion 2025/26:3770, s. 55

[1402] Motion 2022/23:2265, s. 3. Motion 2023/24:2670, s. 5. Motion 2024/25:3046, s. 6. Motion 2025/26:3549, s. 6

på bekämpningsmedel.

14.5 Utskotten - betänkanden och initiativ

I **betänkande 2023/24:SkU13** behandlade Skatteutskottet yrkande 24 i Vänsterpartiets motion **2023/24:991**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet med hänvisning till pågående beredningar och att det redan har tagit ställning i dessa frågor. Vänsterpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 18).[1403]

I **betänkande 2024/25:SkU15** behandlade Skatteutskottet yrkande 14 i Vänsterpartiets motion **2024/25:1921**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet med hänvisning till pågående beredningar och att det redan har tagit ställning i dessa frågor. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 21).[1404]

Vänsterpartiets motioner **2025/26:2783** (yrkande 17) och **2025/26:2784** (yrkande 49) har tilldelats betänkande **2025/26:SkU16** och bereds i utskottet senast 2026-03-03.

I **betänkande 2022/23:FiU1** behandlade Finansutskottet **prop. 2022/23:1** samt Miljöpartiets motion **2022/23:2275**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4).[1405]

I **betänkande 2023/24:FiU1** behandlade Finansutskottet **prop. 2023/24:1** samt Vänsterpartiets motion **2023/24:2385** och Miljöpartiets motion **2022/23:2689**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Vänsterpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 2 respektive 4).[1406]

I **betänkande 2024/25:FiU1** behandlade Finansutskottet **prop. 2024/25:1** samt Vänsterpartiets motion **2024/25:1924** och Miljöpartiets motion **2024/25:3220**. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Vänsterpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 2 respektive 4).[1407]

I **betänkande 2025/26:FiU1** behandlade Finansutskottet **prop. 2025/26:1** samt Vänsterpartiets motion **2025/26:2792** och Miljöpartiets motion **2025/26:3770**. Utskottet

---

[1403] Bet. 2023/24:SkU13.
[1404] 2024/25:SkU15
[1405] Bet. 2022/23:FiU1
[1406] Bet. 2023/24:FiU1
[1407] Bet. 2024/25:FiU1

tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte motionärernas alternativa förslag. Vänsterpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 2 respektive 4).[1408]

I **betänkande 2022/23:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2022/23:1** om utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt Miljöpartiets motion **2022/23:2265**. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1409]

I **betänkande 2023/24:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2023/24:1** om utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt Miljöpartiets motion **2023/24:2670.** Utskottet tillstyrkte regeringens förslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1410]

I **betänkande 2024/25:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2024/25** om utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt Miljöpartiets motion **2024/25:3046**. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet valde att lämna ett särskilt yttrande.[1411]

I **betänkande 2025/26:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2025/26** om utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt Miljöpartiets motion **2025/26:3549** och Socialdemokraternas motion **2025/26:3733**. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet och Socialdemokraterna valde att lämna ett särskilt yttrande.[1412]

I **betänkande 2022/23:MJU6** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet Sverigedemokraternas motion **2022/23:985**. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet med hänvisning till pågående arbete. Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 18).[1413]

I **betänkande 2024/25:MJU20** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet Sverigedemokraternas motion **2024/25:1395**. Utskottet föreslog avslag på

[1408] Bet. 2025/26:FiU1
[1409] Bet. 2022/23:MJU2
[1410] Bet. 2023/24:MJU2
[1411] Bet. 2024/25:MJU2
[1412] Bet. 2025/26:MJU2
[1413] Bet. 2022/23:MJU6

motionsyrkandena med hänvisning till pågående arbete. Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 35).[1414]

I **betänkande 2022/23:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2022/23:1** inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1415]

I **betänkande 2023/24:MJU1**, **2024/25:MJU1**, och **2025/26:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet **prop. 2023/24:1**, **prop. 2024/25:1**, samt **prop. 2025/26:1** inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag för hela utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1416]

14.6 Riksdagens behandling

Propositioner (och motioner om utgiftsområden)
I kammarens omröstning av betänkande **2022/23:MJU1** behandlades prop. 2022/23:1 inom *Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.* Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.[1417]

I kammarens omröstning av betänkande **2023/24:MJU1** behandlades prop. 2023/24:1 inom *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.[1418]

I kammarens omröstning av betänkande **2024/25:MJU1** behandlades prop. 2024/25:1 inom *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.[1419]

I kammarens omröstning av betänkande **2025/26:MJU1** behandlades prop. 2025/26:1 inom *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.[1420]

I kammarens omröstning av betänkande **2022/23:MJU2** behandlades prop. 2022/23:1

[1414] Bet. 2024/25:MJU20
[1415] Bet. 2022/23:MJU1
[1416] Bet. 2023/24:MJU1. Bet. 2024/25:MJU1, Bet. 2025/26:MJU1
[1417] Prot. 2022/23:44
[1418] Prot. 2023/24:52
[1419] Prot. 2024/25:53
[1420] Prot. 2025/26:53

och motion 2022/23:2265 (MP) inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2022/23:1 och avslå motion 2022/23:2265 med acklamation.[1421]

I kammarens omröstning av betänkande **2023/24:MJU2** behandlades prop. 2023/24:1 och motion 2023/24:2670 (MP) inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2023/24:1 och avslå motion 2023/24:2670 med acklamation.[1422]

I kammarens omröstning av betänkande **2024/25:MJU2** behandlades prop. 2024/25:1 samt motion 2024/25:3046 (MP) och motion 2025/26:3733 (S) yrkande 1 inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.* Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2024/25:1 och avslå motion 2024/25:3046 och motion 2025/26:3733 med acklamation.[1423]

I kammarens omröstning av betänkande **2025/26:MJU2** behandlades prop. 2025/26:1 och motion 2025/26:3549 (MP) inom *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.* Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla prop. 2025/26:1 och avslå motion 2025/26:3549 med acklamation.[1424]

Motioner

I kammarens omröstning av betänkande **2023/24:SkU13** behandlades motion 2023/24:991 (V) yrkande 24. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1425]

I kammarens omröstning av betänkande **2024/25:SkU15** behandlades motion 2024/23:1921 (V) yrkande 14. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1426]

I kammarens omröstning av betänkande **2022/23:FiU1** behandlades motion 2022/23:2275 (MP) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionsyrkandet.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 17 KD, 12 L
För res. 1: 93 S
Avstod: 19 V, 20 C, 16 MP

[1421] Prot. 2022/23:43
[1422] Prot. 2023/24:52
[1423] Prot. 2024/25:52
[1424] Prot. 2025/26:53
[1425] Prot. 2023/24:101
[1426] Prot. 2024/25:104

Frånvarande: 14 S, 12 SD, 8 M, 5 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 4 L[1427]

I kammarens omröstning av betänkande **2023/24:FiU1** behandlades motion 2023/24:2689 (MP) yrkande 1 samt motion 2023/24:2385 (V) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionsyrkandena.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 -
För res. 1: 93 S
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L[1428]

I kammarens omröstning av betänkande **2024/25:FiU1** behandlades motion 2024/25:3220 (MP) yrkande 1 samt motion 2024/25:1924 (V) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionsyrkandena.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 59 M, 15 KD, 15 L, 1 -
För res. 1: 92 S, 1 -
Avstod: 21 V, 21 C, 14 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 1 L[1429]

I kammarens omröstning av betänkande **2025/26:FiU1** behandlades motion 2025/26:3770 (MP) yrkande 1 samt motion 2025/26:2792 (V) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionsyrkandena.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -
För res. 1: 93 S, 1 -
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 -[1430]

I kammarens omröstning av betänkande **2022/23:MJU6** behandlades motion 2022/23:985 (SD) yrkande 14. Riksdagen biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1431]

I kammarens omröstning av betänkande **2024/25:MJU20** behandlades motion 2024/24:1395 (SD) yrkande 18 och 19. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1432]

[1427] Prot. 2022/23:37
[1428] Prot. 2023/24:38
[1429] Prot. 2024/25:38
[1430] Prot. 2025/26:39
[1431] Prot. 2022/23:75
[1432] Prot. 2024/25:126

Interpellationer, frågor och debatt

Den 15 januari 2026 lämnade Emma Nohrén (MP) in en **skriftlig fråga (2025/26:397)** till Landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) gällande risker med bekämpningsmedel där följande om differentierad skatt på bekämpningsmedel lyfts "Det behövs en starkare och mer effektiv reglering av kemiska bekämpningsmedel. Ett konkret sätt att förbättra regleringen vore att differentiera skattesatsen på kemiska bekämpningsmedel efter ämnenas giftighet. Det har gjorts i både Norge och Danmark och har föreslagits i utredningsbetänkandet Skatt på kadmium i vissa produkter och kemiska växtskyddsmedel (SOU 2017:102), där det också slogs fast att dagens skatt på bekämpningsmedel inte är effektiv och inte uppnår sitt syfte. En differentierad skatt på bekämpningsmedel behöver vara en del i ett bredare åtgärdspaket för att stimulera odlingsmetoder med lägre miljörisker. Intäkterna från skatten skulle med fördel kunna gå tillbaka till sektorn för forskning om och utveckling av växtskydd och odlingsmetoder." Nohrén frågade: "Vad avser ministern och regeringen att göra åt situationen att riskerna för hälsa och miljö inte minskar avseende bekämpningsmedel, och avser ministern och regeringen att gå vidare med det utredda förslaget om en högre beskattning av preparat förknippade med högre risker och därtill ta vara på erfarenheterna från våra nordiska grannländer?"[1433]

Statsrådet Romina Pourmokhtari (L) svarade: "Bekämpningsmedel beskattas i dag genom lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel. Utredningen om skatt på tungmetaller och andra hälso- och miljöfarliga ämnen samt översyn av bekämpningsmedelsskatten överlämnade i december 2017 sitt betänkande (SOU 2017:102). Utredningen föreslog att lagen om skatt på bekämpningsmedel slopas och att det införs en ny lag om skatt på kemiska växtskyddsmedel. Det kan konstateras att föregående regeringar inte gått vidare med förslagen i betänkandet och att det bland annat finns vissa lagtekniska utmaningar med att införa den föreslagna skatten på kemiska växtskyddsmedel. I nuläget är det inte aktuellt att gå vidare med förslaget och det bereds inte inom Regeringskansliet."[1434]

Den 19 december 2023 debatterade riksdagen betänkande **2023/24:MJU1** om *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. I anförande 1 säger Martin Kinnunen (SD): "Genom att med teknik förädla våra grödor kan vi öka produktiviteten, anpassa oss till varierande klimat och minska behovet av växtskyddsmedel. Sammantaget vore detta en fantastisk vinst för miljön."[1435]

[1433] Skriftlig fråga, 2025/26:397

[1434] KN2026/00082 Klimat- och näringslivsdepartementet Klimat- och miljöministern Till riksdagen. Svar på fråga 2025/26:397

[1435] Prot. 2023/24:52, s. 4

Den 17 december 2022 debatterade riksdagen betänkande **2022/23:MJU2** om *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 115 säger Emma Nohrén: ”Vi vet att omställningen i enlighet med EU:s strategi Farm to Fork samt strategin för biologisk mångfald och den kommande växtskyddslagen förutsätter ökade satsningar på ekologiskt lantbruk.”[1436]

Den 14 december 2023 debatterade riksdagen betänkande **2023/24:MJU2** om *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 206 säger Emma Nohren (MP): ”Fru talman! Ekologiskt jordbruk är ett annat område. På grund av den rådande ekonomiska situationen har det tyvärr hamnat i knipa. Trots att skillnaden i pris mellan ekologiska och konventionellt odlade livsmedel aldrig har varit så liten som nu är det färre som köper ekologiska varor. Det är väldigt tråkigt eftersom ekologiskt jordbruk är spjutspetsen för ökad hållbarhet inom jordbruket och bidrar till en mängd ekosystemtjänster. Det används inga naturfrämmande bekämpningsmedel, och därmed minskar belastningen av gifter i mark och dricksvattenresurser.”[1437] I anförande 211 säger John Widegren (M): ”Låt oss titta på duktiga maskinutvecklare i Sverige, till exempel Väderstadverken i min hembygd. De producerar och tar fram ny teknik hela tiden, för att minska bearbetning och hitta radhackningsmetoder för att minska mängden växtskydd. Det är branschen som gör dessa saker, inte politiken. Ge branschen dessa möjligheter.”[1438]

Den 12 december 2024 debatterade riksdagen betänkande **2024/25:MJU2** om *Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 152 säger Kajsa Fredholm (V): ”Det ekologiska jordbruket har stora miljöfördelar då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte används. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av stödet till ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion.”[1439]

Den 17 april 2024 debatterade riksdagen betänkande **2023/24:SkU13** om *Punktskatt och tull*. I anförande 214 säger Ilona Szatmari Waldau (V): “Det är också angeläget att Sverige, tills vi helt lyckas fasa ut kemiska bekämpningsmedel, får en bättre beskattning av bekämpningsmedel då dagens beskattning har en liten miljöeffekt. (...). Det finns ett stort behov av att införa en differentierad beskattning av växtskyddsmedel. Vänsterpartiet menar därför att en ny skatt på bekämpningsmedel bör differentieras utifrån bekämpningsmedlens olika miljö-och hälsorisker och att intäkterna från skatten återförs till lantbruket för att utveckla hållbara

[1436] Prot. 2022/23:41, s. 84
[1437] Prot. 2023/24:49, s. 125
[1438] Prot. 2023/24:49, s. 130
[1439] Prot. 2024/25:49, s. 86

växtskyddsmetoder.”[1440]

Den 4 juni 2025 debatterade riksdagen betänkande **2024/25:MJU20** om *En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata samt jordbrukspolitik*. I anförande 85 säger Elin Nilsson (L): ”Sverige driver på och kan göra mer när det gäller EU:s gemensamma regler för genmodifierade produkter. GMO är viktigt för att kunna uppnå ett mer klimatvänligt jordbruk. Både GMO och nya genomiska tekniker kan snabba på och effektivisera växtförädling för att ge grödor som är bättre klimatanpassade, kräver mindre bekämpningsmedel och på andra sätt bidrar till ökad hållbarhet inom jordbruket och skogsbruket.”[1441] I anförande 99 säger Kajsa Fredholm (V): ”För oss i Vänsterpartiet är det även viktigt med ett starkare ekologiskt jordbruk. Det har flera fördelar, då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte behöver användas. Det är bra för miljön och även bra ur ett beredskapsperspektiv. (…). Herr talman! Kemisk bekämpning är fortfarande den vanligaste bekämpningsmetoden mot oönskade växter och djur inom jordbruket. Kemikalier från bekämpningen ger negativa effekter för den biologiska mångfalden och kan på både kort och lång sikt påverka människors hälsa. (…). Användningen av kemiska bekämpningsmedel är fortfarande för hög i det konventionella jordbruket i Sverige. I det ekologiska jordbruket är dock väldigt få bekämpningsmedel tillåtna. Jag ska ge ett exempel: För varje ton skördad ekologisk potatis besparas naturen 50 liter bekämpningsmedel.”[1442]

[1440] Prot. 2023/24:100, s. 160
[1441] Prot. 2024/25:126, s. 78
[1442] Prot. 2024/25:126, ss. 85-86

15. Mål för minskad materialkonsumtion

Anta ett mål om minst 75 procents minskning av materialfotavtrycket i Sverige till år 2050.

15.1 Bakgrundstext från 2022

Konsumtion av såväl prylar som tjänster orsakar utsläpp och ökar resursanvändningen. Sveriges och svenskarnas sammantagna konsumtion av råvaror är stor och behöver minska. Sveriges inhemska materialkonsumtion uppgick enligt SCB till 255 miljoner ton år 2020, vilket motsvarar nästan 25 ton per invånare. Det globala genomsnittet är 12 ton per person, medan det i ett låginkomstland bara är 2 ton per invånare. Användningen av både förnybara och icke-förnybara resurser behöver minska i samhället, genom såväl minskad konsumtion som ökad resurseffektivitet. Enligt en rapport från det tyska Naturvårdsverket (2018) behöver materialfotavtrycket minskas och hållas inom gränsen 5–8 ton/capita och år senast 2050. För Sveriges del innebär det att vårt materialfotavtryck behöver minska med 75–85 procent till år 2050, för att kunna hålla oss inom den planetära gränsen för hållbar resursanvändning.

Så svarade partierna 2022

Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna svarar alla ja till förslaget. Miljöpartiet kommenterar att det är helt nödvändigt med mål, men att det också behövs styrmedel och uppföljning för att nå en minskad materialkonsumtion. Centerpartiet skriver att det vill se ett liknande men ännu mer ambitiöst mål och partiet vill lagstifta om att Sverige ska ha en cirkulär ekonomi till 2040. Liberalerna kommenterar sitt kryss med att materialanvändningen kan och bör minska och att en minskning med 75 procent sannolikt är en rimlig ambition för många material. Kristdemokraterna svarar vet ej och kommenterar att materialfotavtrycket behöver minska men att partiet ännu inte tagit ställning till någon tidshorisont för detta. Socialdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna svarar nej till förslaget. Socialdemokraterna kompletterar sitt svar med att resurseffektiv materialanvändning, minskat uttag av ny råvara och minskad deponering av avfall är en viktig utgångspunkt för omställningen. Moderaterna anser inte att det behövs ett 2050-mål på området, utan menar att fokus i stället bör ligga på att minska hinder i form av regler och skatter som motverkar återvinning och återbruk. Sverigedemokraterna kommenterar att ett mål för ”materialkonsumtionsbaserade utsläpp” måste ta hänsyn till hur utsläppen i övriga världen förändras.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 20 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

15.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *"minskad konsumtion", "materialfotavtryck", "hållbar konsumtion", "cirkulär ekonomi"*

Den 16 juni 2022 beslutade regeringen Andersson att tillsätta en utredare (**dir. 2022:67**) med uppdrag att: "utreda inom vilka områden och på vilka sätt ekonomiska styrmedel kan användas för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi. Utredningen ska inrikta sig på områden med en betydande miljö- eller klimatpåverkan, där styrmedel på ett betydande och samhällsekonomiskt effektivt sätt kan främja en sådan omställning."[1443] I oktober 2024 lämnade utredaren över betänkandet *Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi* (**SOU 2022:67**) till regeringen. Utredaren skriver att: "En skatt på insatsvaror ger incitament att minska konsumtionen av insatsvaran och att växla från den beskattade insatsvaran till andra typer av insatsvaror. Att beskatta primära material skulle därmed kunna vara ett sätt att stimulera en övergång till återvunna material. En svårighet med svensk beskattning av insatsvaror är att det enbart påverkar produktionen i Sverige och därmed riskerar att leda till att produktion, och därmed även de miljöproblem man vill åtgärda, flyttar utomlands."[1444] Utredaren skriver även att: "textilprodukter är en produktgrupp där ekonomiska incitament som påverkar konsumtionen kan ha särskilt stor betydelse för att miljö- och klimatpåverkan ska kunna minska. Lämpligheten av ekonomiska styrmedel på området, t.ex. i form av en beskattning av textilprodukter, bör därför analyseras utifrån syftet att minska konsumtion av nya textilier. Detta syfte skiljer sig enligt kommitténs mening från vad som låg till grund för förslaget från Utredningen om skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor, och är dessutom bredare. En skatt i syfte att minska konsumtion av nya textilier skulle tillsammans med andra styrmedel som diskuteras i detta kapitel kunna skapa förutsättningar för minskad miljö- och klimatpåverkan från textilier."[1445] Utredningen skickades på remiss i november 2024[1446], men regeringen Kristersson lade inte fram någon proposition utifrån utredningen.

Den 15 februari 2024 beslutade regeringen att tillsätta en utredare (**dir. 2024:15)** med uppdrag att: "se över de mervärdesskatteregler som gäller vid försäljning av begagnade

[1443] Dir. 2022:67, s. 1
[1444] SOU 2024:67, s. 151
[1445] SOU 2024:67, s. 302
[1446] Fi2024/01941

varor och beskattningsbara personers gåva av varor. Syftet är att utreda om regelverket kan förenklas och bli mer förutsebart för att bl.a. minska den administrativa bördan för berörda företag, vilket i sin tur kan bidra till att produkter används på ett mer effektivt och hållbart sätt."[1447] Den 25 mars 2025 lämnade utredaren över betänkandet *Enklare mervärdesskatt vid försäljning av begagnade varor och donation av livsmedel* (**SOU 2025:30)** till regeringen. Utredaren skriver att: "Ett förenklat förfarande för varor med ett lägre värde skulle förenkla för beskattningsbara återförsäljare och på så vis underlätta försäljningen av begagnade varor. Detta skulle innebära att fler varor med lägre värde återanvänds."[1448] Utredaren skriver även att: "Totalt bedöms förslaget minska koldioxidutsläppen med ungefär 350 ton CO2e årligen. Förslaget förväntas emellertid, på marginalen, leda till något ökade inkomster. Dessa ökade inkomster förväntas, helt eller delvis, omsättas i en ökad konsumtion. I den mån denna konsumtion består av nya produkter kan det ha en något dämpande effekt på förslagets positiva miljöeffekter."[1449] Utredningen skickades på remiss i april 2025, men regeringen lade inte fram någon proposition utifrån utredningen.

Den 20 februari 2025 beslutade regeringen att tillsätta en utredare (**dir. 2025:13**) med uppdrag att: "analysera EU-direktiven om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om mer konsumentmakt i den gröna omställningen, och föreslå de författningsändringar som behövs för att genomföra dem i svensk rätt."[1450] EU-direktiven handlar bland annat om att: "varor ska återanvändas, repareras och återvinnas för att minska avfallet och bevara naturresurser. Det övergripande syftet är att verka för ändrade konsumtionsmönster som bl.a. ska gynna reparation av varor till förmån för inköp av nya varor." I januari 2026 lämnade utredaren över betänkandet *Åtgärder för en mer hållbar konsumtion* (**SOU 2025:124**) till regeringen. Utredaren föreslår: "en ny lag som ger konsumenter rätt att begära att en näringsidkare ska reparera vissa varor. Lagen omfattar tio varor som specificeras i en bilaga till reparationsdirektivet. Det är bland annat tvättmaskiner, diskmaskiner, mobiltelefoner, surfplattor och batterier för lätta transportmedel. De aktuella varorna omfattas av unionsrättsakter där det finns krav på reparerbarhet, bl.a. kan det finnas krav på vilka reservdelar som tillverkaren måste tillhandahålla och under hur lång tid. Avsikten är att listan med varor ska utökas. Enligt den föreslagna lagen ska tillverkaren av en vara på begäran av en konsument reparera varan under den tid som varan omfattas av krav på reparerbarhet."[1451] Utredningen föreslår vidare att: "Konsumentverket ska ansvara för att konsumenter får tillgång till information om sina rättigheter enligt reparationsdirektivet. Konsumentverket ska även ansvara för uppgiften i direktivet att

[1447] Dir. 2024:15, s. 1
[1448] SOU 2025:30, s. 105
[1449] SOU 2025:30, s. 197
[1450] Dir. 2025:13, s. 1
[1451] SOU 2025:124, s. 17

en åtgärd ska vidtas i syfte att främja reparation."[1452]

Klimat- och näringslivsdepartementet har utrett frågan om materialåtervinning i *Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi* (**KN2024/02249**). I promemorian som presenterades i november 2024 föreslogs: "en reformerad och moderniserad avfallslagstiftning för att förebygga avfall och öka materialåtervinningen så att Sverige ska kunna nå de inom EU överenskomna målen på området. Förslagen syftar till att öka resurseffektiviteten, skapa långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för företag och kommuner och främja investeringar i innovativa tekniska lösningar. Vidare lämnas förslag för att stärka och effektivisera tillsynen på avfallsområdet för att undvika snedvriden konkurrens och ökad illegal avfallshantering."[1453] Promemorian var på remiss mellan november 2024 och december 2025. Regeringen skriver att: "I lagrådsremissen föreslås ändringar i miljöbalken som innebär en reformerad och moderniserad avfallslagstiftning. Syftet är att förebygga uppkomsten av avfall och öka materialåtervinningen och därmed bidra till att Sverige kan nå de mål på området som beslutats inom EU. Förslagen syftar vidare till att öka resurseffektiviteten och skapa långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för företag, kommuner och statliga verksamheter."[1454]

Finansdepartementet har utrett frågan om mervärdesskatt i *Höjd mervärdesskatt på vissa reparationer* (**Fi2022/02895**). I promemorian som presenterades i oktober 2022 föreslogs det att: "Mervärdesskattesatsen på reparationer av cyklar, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne ändras från 6 procent till 12 procent."[1455] Promemorian var på remiss mellan oktober 2022 och december 2022. Regeringen lade fram **prop. 2022/23:35** i december 2022.

15.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *"minskad konsumtion", "materialfotavtryck", "hållbar konsumtion", "cirkulär ekonomi"*

Propositioner och förordningar

I **proposition 2025/26:108** föreslår regeringen: "ändringar i miljöbalken som innebär en reformerad och moderniserad avfallslagstiftning. Syftet är att förebygga uppkomsten av avfall och öka materialåtervinningen och därmed bidra till att Sverige kan nå de mål på området som beslutats inom EU. Förslagen syftar vidare till att öka resurseffektiviteten och skapa långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för

[1452] SOU 2025:124, s. 18
[1453] KN2024/02249, s. 5
[1454] Lagrådsremiss - Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning, s. 1
[1455] Fi2022/02895, s. 7

företag, kommuner och statliga verksamheter. (…). Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.”[1456]

I **proposition 2022/23:35** föreslår regeringen att: ”mervärdesskatten för reparationer av cyklar, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne höjs från 6 procent till 12 procent. Förslaget syftar till att öka enhetligheten i mervärdesskattesystemet. Förslaget medför ändring i mervärdesskattelagen (1994:200). Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2023.”[1457] Regeringen skriver att: ”Mervärdesskatten är en effektiv skatt och bör värnas som intäktskälla för staten. Utgångspunkten bör därför vara enhetlig mervärdesskatt och tillämpning av normalskattesatsen, 25 procent. (…). Om mervärdesskattesatsen höjs från 6 procent till 12 procent för dessa reparationstjänster blir skillnaden i skatteuttag mindre mellan dessa reparationstjänster och övriga reparationstjänster som omfattas av normalskattesatsen 25 procent. Skillnaden i skatteuttag blir också mindre mellan de nu aktuella tjänsterna och andra varor och tjänster som omfattas av normalskattesatsen. Regeringen anser även, i likhet med ESV, att konkurrensneutraliteten därmed förbättras mellan olika branscher.”[1458]

Regeringen har lagt fram fyra propositioner inom Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. I prop. **2022/23:1**, **2023/24:1, 2024/25:1** och **2025/26:1** skriver regeringen att: “Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.”[1459] Regeringen föreslår att 171 338 000 kronor, 178 972 000 kronor, 183 226 000 kronor respektive 197 867 000 kronor går till anslag 2:1 Konsumentverket år 2023, 2024, 2025 och 2026.[1460] Regeringen skriver att: ”Konsumentverkets aktiva insatser, nationellt och inom EU-samarbetet, för att motverka vilseledande påståenden om produkters miljöegenskaper har varit viktiga för att främja en mer miljömässigt hållbar konsumtion.”[1461] Regeringen skriver därmed om det arbete som Konsumentverket gör för att främja en hållbar konsumtion men regeringen nämner inte att det är viktigt att minska konsumtionen. I **prop. 2023/24:1** skriver Regeringen vidare att: “Europeiska kommissionen presenterade i mars 2022 ett förslag till direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information. I mars 2023 presenterade kommissionen även ett direktiv om s.k. gröna påståenden. Flera andra rättsakter, t.ex. om ekodesign för hållbara produkter och om reparation av varor, har också presenterats och förhandlas. Regeringen välkomnar ambitionen att gemensamt motverka vilseledande miljöpåståenden och harmonisera krav på miljömärkning och

[1456] Prop. 2025/26:108, s. 1
[1457] Prop. 2022/23:35, s. 1
[1458] Prop. 2022/23:35, ss. 8-9
[1459] Prop. 2022/23:1, s. 8. Prop. 2023/24:1, s. 8. Prop. 2024/25:1, s. 7. Prop. 2025/26:1, s. 7
[1460] Prop. 2022/23:1. Prop. 2023/24:1. Prop. 2024/25:1. Prop. 2025/26:1
[1461] Prop. 2024/25:1, s. 47

verkar i förhandlingarna för en väl avvägd balans mellan ett starkt konsumentskydd, näringsidkarnas intressen och ett effektivt miljöskydd."[1462]

Regeringen har lagt fram fyra propositioner inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård/Klimat, miljö och natur. I **prop. 2025/26:1** skriver regeringen att: "Flera åtgärder har vidtagits nationellt, inom EU och globalt för att främja en resurseffektiv och hållbar konsumtion och produktion vilket bidrar till flera miljökvalitetsmål. Nationellt har regeringen presenterat en rad förslag för att reformera avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi. I promemorian Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi (KN2024/02249), som remitterades under 2024, föreslås t.ex. ett ändrat ansvar för kommunalt avfall, enhetliga krav på och undantag från fastighetsnära insamling och nya krav på sortering för att öka materialåtervinningen. Flera steg har tagits inom EU där en rad rättsakter med syfte att öka resurseffektiviteten och för en giftfri miljö har förhandlats fram och där Sverige bedrivit ett aktivt påverkansarbete med stöd av berörda myndigheter."[1463] I **prop. 2024/25:1** och **2025/26:1** skriver dock regeringen även att: "Utvecklingen är negativ inom områden som klimat- och miljöpåverkan från konsumtion av material och produkter samt ekosystemens återhämtning och bevarande av biologisk mångfald. Den svenska ekonomin är fortfarande i stor utsträckning uppbyggd kring snabb förbrukning av råvaror, ofta fossilbaserade. Detta innebär svårigheter att nå Generationsmålet men även andra miljökvalitetsmål. En cirkulär och biobaserad ekonomi är inte ett mål i sig, men en möjliggörare för att lyckas med en hållbar tillväxt. Ett flertal EU-rättsakter kopplat till bl.a. cirkulär ekonomi, så som PPWR och ESPR, ger möjlighet att bidra till omställningen, men mycket kvarstår i arbetet med följdlagstiftning och nationella effektiva genomföranden. För att målet ska nås bedömer regeringen att trenden av ökande avfallsmängder behöver vända och materialåtervinningen öka ytterligare."[1464]

Motioner
Sökord: *"minskad konsumtion", "materialfotavtryck", "hållbar konsumtion", "cirkulär ekonomi*"

15.3.1 Regeringspartierna

15.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

[1462] Prop. 2023/24:1, s. 49
[1463] Prop. 2025/26:1, s. 12
[1464] Prop. 2024/25:1, s. 19. Prop. 2025/26:1, s. 21

15.3.1.2 Kristdemokraterna
Kristdemokraterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.
15.3.1.3 Liberalerna
Liberalerna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

15.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

15.3.2.1 Socialdemokraterna
Socialdemokraterna har lagt fram fyra relevanta motioner inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård/Klimat, miljö och natur. I **motion 2022/23:2073** och **2023/24:2629** föreslår partiet i yrkande 5 respektive 4 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det klimatpolitiska ramverket ska värnas och att förslag om skärpta och kompletterande mål, såsom konsumtionsbaserade utsläpp och sektorsmål, bör diskuteras och förankras brett med andra partier i Miljömålsberedningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1465]

I yrkande 15 respektive 18 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en omställning till en mer cirkulär ekonomi är en förutsättning för att klara miljömålen och tillkännager detta för regeringen."[1466] I **motion 2024/25:3109** och **2025/26:3732** föreslår partiet i yrkande 42 respektive 60 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla ekonomiska styrmedel för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen." I yrkande 44 respektive 62 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid en framtida skatteöversyn ta hänsyn till övergången från ett linjärt synsätt till ett cirkulärt och tillkännager detta för regeringen."[1467] I yrkande 45 respektive 63 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda utformningen av regelverk som främjar innovation, nya affärsmodeller och teknikutveckling inom cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen." Partiet skriver att: "Sverige står inför betydande miljö- och klimatutmaningar som kräver omedelbara och effektiva åtgärder. En viktig del är att bättre nyttja våra utvunna resurser. Idag har vi i hög grad en linjär ekonomi, där resurser används och sedan kastas bort. Denna utveckling måste vi bryta. Genom att så snabbt som möjligt övergå till en cirkulär ekonomi, där resurser används på ett hållbart och effektivt sätt, kan vi bättre möta klimatutmaningarna och uppnå våra klimatmål."

[1465] Motion 2022/23:2073, s. 1, Motion 2023/24:2629, s. 1
[1466] Motion 2022/23:2073, s. 2, Motion 2023/24:2629, s. 2
[1467] Motion 2024/25:3109, s. 3, Motion 2025/26:3732, s. 5

I **kommittémotion 2023/24:2817** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. föreslår partiet i yrkande 34 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en cirkulär ekonomi för att nå klimatmålen, bevara den biologiska mångfalden och skapa fler nya jobb och tillkännager detta för regeringen.”[1468] Partiet skriver att: ”För att klara en hållbar resursförbrukning krävs att ekonomin blir mer cirkulär och att vår konsumtion blir mer hållbar. Vi vill arbeta för att i bred politisk enighet ta fram konsumtionsbaserade klimatmål som komplement i klimatpolitiken, för att underlätta en hållbar konsumtion. Regelverk och producentansvar bör stärkas, och varor måste i väsentligt högre grad designas och produceras så att de är möjliga att återvinna och återbruka. Information om såväl varors som tjänsters ekologiska avtryck ska bli vanligare – det ska bli lättare att göra rätt. Det ska ställas krav på återvinning av allt återvinningsbart material, och med pant på allt fler produkter.”[1469]

15.3.2.2 Sverigedemokraterna

I **kommittémotion 2022/23:999, 2023/24:373 och 2024/25:1398** av Martin Kinnunen föreslår partiet i yrkande 9, 6 respektive 7 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur delningsekonomin kan främjas och tillkännager detta för regeringen.”[1470] Partiet skriver att: ”Utvecklingen på det digitala området har skapat nya vägar för privatpersoner och företag att dela, hyra ut och byta tillgångar med varandra. Delningsekonomin växer och i och med det skapas nya förutsättningar för ett mer resurseffektivt samhälle. Detta sker trots att politiken, snarare än att skapa förutsättningar, försvårar och komplicerar. Det bör utredas hur regler på beskattningsområdet kan förändras för att förenkla för den växande delningsekonomin.”[1471]

I **kommittémotion 2022/23:2370** av Angelika Bengtsson m.fl. föreslår partiet i yrkande 20 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om helhetssyn och Svanenmärkning och tillkännager detta för regeringen.”[1472] Partiet skriver att: ”Det nordiska miljömärket Svanen för miljövänliga produkter kan bidra till hållbar konsumtion, inte minst genom märkning av cirkulära produkter. (…). Avancerade helhetsanalyser och systemanalyser måste göras för att rätt bedöma den samlade miljövänligheten hos en produkt. Därmed kan Svanenmärkningen spela en stor roll, eftersom sådana bedömningar ligger utanför räckvidden för den vanliga konsumenten och upphandlaren. (…). Vi föreslår därför att Svanenmärkningen utvidgas till nya produktgrupper inom området cirkulära produkter.”[1473]

[1468] Motion 2023/24:2817, s. 3
[1469] Motion 2023/24:2817, s. 17
[1470] Motion 2022/23:999, s. 1. Motion 2023/24:373, s. 1. Motion 2024/25:1398, s. 1
[1471] Motion 2022/23:999, s. 4. Motion 2023/24:373, s. 3. Motion 2024/25:1398, s. 4
[1472] Motion 2022/23:2379, s. 2
[1473] Motion 2022/23:2370, s. 13

15.3.2.3 Vänsterpartiet

Vänsterpartiet har lagt fram tre motioner inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. I **motion 2023/24:2332, 2024/25:1938** och **2025/26:3173** föreslår partiet en ökning med 30 miljoner kronor, 54 miljoner kronor respektive 19 miljoner kronor, jämfört med regeringen, för år 2024, 2025 och 2026, till anslag 1:1 Naturvårdsverket."[1474] Partiet skriver att: "Naturvårdsverket behöver även ytterligare resurser för att möjliggöra enklare miljörapportering för företagen och för att stärka arbetet för producentansvar och genomförande av cirkulär ekonomi."[1475] Partiet föreslår även en ökning med 2 050 miljoner kronor, 3 575 miljoner kronor respektive 2 510 miljoner kronor, jämfört med regeringen, för år 2024, 2025 och 2026, till anslag 1:16 Klimatinvesteringar.[1476] Partiet skriver att: "Vänsterpartiet vill med ökade anslag för Klimatklivet även förstärka Klimatklivetsstöd till satsningar på ökad resurseffektivitet och cirkulär ekonomi. (…). Inom EU pågår arbete för skärpt reglering för en mer cirkulär ekonomi. Det kommer förmodligen att få stor påverkan på olika produkter, värdekedjor och materialflöden både när det gäller utsläpp av växthusgaser, resurseffektivitet och en rad andra hållbarhetsaspekter. Sverige är bland de ledande länderna inom EU när det gäller innovationer på miljöområdet men ligger lägre än genomsnittet i EU när det gäller resurseffektivitet. Sverige måste enligt Vänsterpartiets uppfattning intensifiera arbetet för ökad resurseffektivitet och cirkulär ekonomi."[1477]

I **kommittémotion 2023/24:438** och **2025/26:324** av Andrea Andersson Tay m.fl. föreslår partiet i yrkande 1 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på tidssatta och mätbara nationella mål för omställning till cirkulär ekonomi och tillkännager detta förregeringen." I yrkande 2 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta mål om minst 75 procents minskning av materialfotavtrycket i Sverige till 2050 och tillkännager detta förregeringen."[1478] Partiet skriver att: "Sverige bör anta konkreta mål för att återbruka material och produkter samt förlänga livslängden på högkvalitativa produkter. Våra klimatmål behöver snarast kompletteras med dessa återbruksmål för att tydligare styra ekonomin mot ökad cirkularitet."[1479]

I **kommittémotion 2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. föreslår partiet i yrkande 79 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett mål om att minska de konsumtionsbaserade utsläppen och tillkännager detta för regeringen."[1480] Partiet skriver att: "Vårt inhemska behov av utvinning av globala

---

[1474] Motion 2023/24:2332, s. 1. Motion 2024/25:1938, s. 1. Motion 2025/26:3173, s. 1
[1475] Motion 2025/26:3173, s. 2
[1476] Motion 2023/24:2332, s. 1. Motion 2024/25:1938, s. 1. Motion 2025/26:3173, s. 1
[1477] Motion 2025/26:3173, s. 7
[1478] Motion 2023/24:438, s. 1, Motion 2025/26:324, s. 2
[1479] Motion 2025/26:324, s. 3
[1480] Motion 2023/24:2815, s. 11

resurser för vår konsumtion överstiger kraftigt en hållbar nivå. Sverige behöver därför kraftigt minska sitt materialfotavtryck för att vi som nation ska kunna hålla oss inom den planetära gränsen för hållbar resursanvändning."[1481]

I **kommittémotion 2022/23:2308** av Ilona Szatmari Waldau m.fl. föreslår partiet i yrkande 1 att: "Riksdagen avslår proposition 2022/23:35 Höjd mervärdesskatt på vissa reparationer."[1482] Partiet skriver att: "Vänsterpartiet delar regeringens syn att det är önskvärt med ökad enhetlighet i skattesystemet. (...). Det kan dock finnas områden och skatter där avsteg från principen om likformiga skatter kan vara motiverat. Klimat- och miljöområdet är ett sådant. (...). För att minska klimat- och miljöbelastningen i nödvändig omfattning behöver förbrukningen av naturresurser minska. Styrmedel för en cirkulär ekonomi som ökar produkters livslängd och stärker reparerbarhet och återanvändbarhet är enligt Vänsterpartiets uppfattning centrala i denna strävan. Även om sänkt momssats på vissa reparationer är en begränsad insats för denna färdriktning är den värdefull i ett läge där våra klimatåtgärder, små som stora, måste intensifieras."[1483]

15.3.2.4 Centerpartiet

I **motion 2022/23:907, 2022/23:2190, 2023/24:2485, 2024/25:2519** och **2025/26:2823** föreslår partiet i yrkande 1, 178, 9, 1 respektive 1 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt mål om att Sverige ska ha en cirkulär ekonomi på plats till 2040 och tillkännager detta för regeringen."[1484] Partiet skriver att: "Utan en cirkulär ekonomi som bryter fossilberoendet kommer vi inte att kunna reducera vår klimatpåverkan i den utsträckning som krävs för att begränsa den globala uppvärmningen och det ohållbara användandet av naturresurser. De linjära materialflöden vi byggt upp samhället kring måste brytas och ersättas med cirkulära kretslopp, där produkter används betydligt längre och där allt material kan recirkuleras för att bli insatsvaror i nya produktionsled. (...). För att den cirkulära omställningen ska lyckas krävs det att politiken sätter ambitiösa mål som såväl offentlig sektor som näringslivet tillsammans ska arbeta mot. Vi vill se att Sverige inför ett nationellt mål om att ha en cirkulär ekonomi på plats till år 2040, samma år som vi anser att Sverige ska nå klimatneutralitet."[1485]

15.3.2.5 Miljöpartiet

I **motion 2023/24:2819, 2024/25:2613** och **2025/26:3422** föreslår partiet i yrkande 4, 4 respektive 6 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta

---

[1481] Motion 2023/24:2815, s. 62
[1482] Motion 2022/23:2308, s. 1
[1483] Motion 2022/23:2308, ss. 1-2
[1484] Motion 2022/23:907, s. 1. Motion 2022/23:2190, s. 15. Motion 2023/24:2485, s. 1. Motion 2024/25:2519, s. 1. Motion 2025/26:2823, s. 1
[1485] Motion 2025/26:2823, s. 3

mål för de konsumtionsbaserade utsläppen, i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet, och tillkännager detta för regeringen."[1486] I yrkande 25, 25 respektive 28 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta utifrån strategin och handlingsplanen för cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen."[1487] I yrkande 179, 89 och 211 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter och tillkännager detta för regeringen."[1488] I **motion 2024/25/2613** och **2025/26:3422** föreslår partiet i yrkande 182 respektive 204 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska besluta om en strategi för att minska konsumtionsbaserade klimatutsläpp och att uppnå det långsiktiga målet för dessa och tillkännager detta för regeringen."[1489] Partiet skriver att: "Den linjära slit-och-släng-ekonomin måste krympa i takt med att den cirkulära ekonomin växer. För att övergå till en mer naturresurseffektiv ekonomi bör ett nationellt mål, lagkrav och andra styrmedel utvecklas i syfte att verka för att minska resursförbrukningen till inom planetens gränser."[1490]

Miljöpartiet har lagt fram fyra motioner inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård/Klimat, miljö och natur. I **motion 2022/23:2266, 2023/24:2671, 2024/25:3048** och **2025/26:3506** föreslår partiet en ökning med 10 miljoner kronor, 99 miljoner kronor, 127,5 miljoner kronor och 33 miljoner kronor, jämfört med regeringen, till anslag 1:1: Naturvårdsverket för år 2023, 2024, 2025 respektive 2026.[1491] Partiet skriver att: "Samhällsekonomin orsakar en betydande miljö- och klimatpåverkan genom de produkter som konsumeras. Det behövs mer regleringar för att produkter ska gå att återanvända och återvinna. Användningen av jungfruliga resurser måste minska totalt sett. Ansvaret för att ställa om till en ekonomi inom planetens gränser ska inte bara ligga på individen. Produkters miljö- och klimatpåverkan ska tydligt reflekteras i priset, så att det blir lätt och billigt att göra rätt. (…). Stärkta resurser krävs för arbete med resurseffektiva kretslopp i olika värdekedjor, för att ta fram nya styrmedel för hållbar resursanvändning, för förebyggande avfallshantering, för en ökad takt i omställningen inom textilområdet, i hanteringen av plast och förpackningar, och för en ökad spårbarhet av kritiska metaller."[1492]

I **kommittémotion 2022/23:2312** av Marielle Lahti föreslår partiet i yrkande 1 att: "Riksdagen avslår proposition 2022/23:35 Höjd mervärdesskatt på vissa

---

[1486] Motion 2023/24:2819, s. 1. Motion 2024/25:2613, s. 1. Motion 2025/26:3422, s. 2
[1487] Motion 2023/24:2819, s. 3. Motion 2024/25:2613, s. 3. Motion 2025/26:3422, s. 4
[1488] Motion 2023/24:2819, s.13. Motion 2024/25:2613, s. 14. Motion 2025/26:3422, s. 21
[1489] Motion 2024/25:2613, s. 13. Motion 2025/26:3422, s. 21
[1490] Motion 2025/26:3422, s. 35
[1491] Motion 2022/23:2266. Motion 2023/24:2671. Motion 2024/25:3048. Motion 2025/26:3548
[1492] Motion 2023/24:2671, s. 13

reparationer."[1493] Partiet skriver att: "En övergång till ett mer hållbart samhälle och en hållbar ekonomi kräver att resurser används mer effektivt. Att gynna reparationstjänster är en viktig del i det arbetet eftersom det är mer resurseffektivt att laga och reparera varor än att köpa nytt. Politiken ska göra det enkelt och ekonomiskt att göra hållbara val. Förslaget att höja momsen på vissa reparationer är därför ett steg i helt fel riktning. Incitamenten för ett hållbart utnyttjande av naturresurser borde tvärtom stärkas och inte försvagas."[1494]

I **partimotion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl. föreslår partiet i yrkande 3 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram mål och åtgärder för de konsumtionsbaserade utsläppen, i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet, där offentlig sektor går före, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1495] I yrkande 9 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en övergång från en linjär ekonomi till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi och tillkännager detta för regeringen."[1496] Partiet skriver att: "Naturresurserna är begränsade och vi är alla beroende av robusta ekosystem för vår ekonomiska utveckling och välfärd. Därför behövs en övergång till en cirkulär ekonomi och ett resurseffektivt samhälle. Även för att vi ska kunna minska utsläppen i den omfattning som Parisavtalet kräver måste vår linjära ekonomi ställas om till en cirkulär ekonomi."[1497]

I **kommittémotion 2025/26:3546** av Amanda Palmstierna m.fl. föreslår partiet i yrkande 1 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt klimatmål för minskade utsläpp från konsumtion och tillkännager detta för regeringen."[1498] I yrkande 8 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cirkulär ekonomi för minskad resursförbrukning och tillkännager detta för regeringen."[1499] Partiet skriver att: "Produkter ska designas för att kunna repareras och återvinnas. Lagstiftning ska garantera konsumenten rätten att reparera. Delningstjänster för allt från bilar till kläder behöver gynnas. Alla dessa åtgärder ökar resurseffektiviteten och minskar behovet av nyproduktion."[1500]

I **partimotion 2025/26:3548** av Daniel Helldén m.fl. föreslår partiet i yrkande 2 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta ett nationellt mål om att till 2040 uppnå en helt cirkulär resursanvändning och tillkännager detta för

---

[1493] Motion 2022/23:2312, s. 1
[1494] Motion 2022/23:2312, s. 1
[1495] Motion 2023/24:996, s. 3
[1496] Motion 2023/24:996, s. 3
[1497] Motion 2023/24:996, s. 13
[1498] Motion 2025/26:3546, s. 1
[1499] Motion 2025/26:3546, s. 1
[1500] Motion 2025/26:3546, s. 4

regeringen."[1501] I yrkande 6 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komplettera Sveriges långsiktiga klimatmål med ett mål för konsumtionsbaserade utsläpp och tillkännager detta för regeringen."[1502] Partiet skriver att: "En resurseffektiv cirkulär ekonomi är motsatsen till dagens slit och släng-ekonomi och vår enda chans att säkra en långsiktigt hållbar utveckling inom planetens gränser. I en resurseffektiv cirkulär ekonomi tillverkas saker för att hålla så länge som möjligt och är designade för att kunna repareras, återbrukas och i slutändan återvinnas. Målet är en minskad material- och energianvändning. I en sådan ekonomi är det självklart att dela, hyra och återbruka. Det som idag ses som avfall utgör istället värdefull råvara för industrin och det är billigare för industrier att använda återvunna material än nyutvunna. Ekonomin präglas av långsamma, slutna materialkretslopp och hög materialproduktivitet. Arbetstillfällen i utvinningsindustrier har successivt minskat och ersatts med jobb inom återbruk, reparation och återvinning. Genom att kraftigt öka resurseffektiviteten och skala upp cirkulära flöden har vi kunnat minska för Sverige och Europas sårbara beroenden och stärka vår beredskap och motståndskraft."[1503]

15.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Propositioner

I betänkande **2022/23:CU1** behandlade Civilutskottet regeringens prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1504]

I betänkande **2023/24:CU1** behandlade Civilutskottet regeringens prop. 2023/24:1 inom Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1505]

I betänkande **2024/25:CU1** behandlade Civilutskottet regeringens prop. 2024/25:1 inom Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1506]

[1501] Motion 2025/26:3548, s. 5
[1502] Motion 2025/26:3548, s. 6
[1503] Motion 2025/26:3548, ss. 22-23
[1504] Bet. 2022/23:CU1
[1505] Bet. 2023/24:CU1
[1506] Bet. 2024/25:CU1

I betänkande **2025/26:1** behandlade Civilutskottet regeringens prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1507]

I betänkande **2022/23:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt yrkande 1 i Miljöpartiets motion 2022/23:2266. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1508]

I betänkande **2023/24:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2023/24:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt yrkande 1 i Miljöpartiets motion 2023/24:2671 och yrkande 1 i Vänsterpartiets motion 2023/24:2332. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1509]

I betänkande **2024/25:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2024/25:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt yrkande 1 i Miljöpartiets motion 2024/25:3048 och yrkande 1 i Vänsterpartiets motion 2024/25:1938. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1510]

I betänkande **2025/26:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt yrkande 1 i Miljöpartiets motion 2025/26:3506 och yrkande 1 i Vänsterpartiets motion 2025/26:3173. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1511]

I betänkande **2022/23:SkU7** behandlade Skatteutskottet prop. 2022/23:35, yrkande 1 i Vänsterpartiets motion 2022/23:2308 och yrkande 1 i Miljöpartiets motion 2022/23:2312. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Vänsterpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 1).[1512]

Motioner

I betänkande **2022/23:MJU16** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 5 i Socialdemokraternas motion 2022/23:2073. Utskottet föreslog avslag på

[1507] Bet. 2025/26:CU1
[1508] Bet. 2022/23:MJU1
[1509] Bet. 2023/24:MJU1
[1510] Bet. 2024/25:MJU1
[1511] Bet. 2025/26:MJU1
[1512] Bet. 2022/23:SkU7

motionsyrkandet. Socialdemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 24).[1513]

I betänkande **2022/23:MJU10** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 15 i Socialdemokraternas motion 2022/23:2073, yrkande 1 i Centerpartiets motion 2022/23:907 samt yrkande 178 i Centerpartiets motion 2022/23:2190. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna och Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 1 och 2).[1514]

I betänkande **2023/24:MJU15** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 4 i Socialdemokraternas motion 2023/24:2629, yrkande 34 i Socialdemokraternas motion 2023/24:2817, yrkande 79 i Vänsterpartiets motion 2023/24:2815, yrkande 4, 25 och 179 i Miljöpartiets motion 2023/24:2819 samt yrkande 3 i Miljöpartiets motion 2023/24:996. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 18, 41, 20, 21, och 43).[1515]

I betänkande **2023/24:MJU17** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 18 i Socialdemokraternas motion 2023/24:2629, yrkande 1 och 2 i Vänsterpartiets motion 2023/24:438, yrkande 9 i Centerpartiets motion 2023/24:2485 samt yrkande 9 i Miljöpartiets motion 2023/24:996. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Vänsterpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 1 respektive 2). Yrkande 18 i motion 2023/24:2629, yrkande 1 i motion 2023/24:438, yrkande 9 i motion 2023/24:2485 bereds förenklat.[1516]

I betänkande **2024/25:MJU18** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 42 och 45 i Socialdemokraternas motion 2024/25:3109, yrkande 1 i Centerpartiets motion 2024/25:2519 och yrkande 25 i Miljöpartiets motion 2024/25:2613. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Centerpartiet och valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 7, 1 respektive 2).[1517]

Betänkande **2025/26:MJU12** bereds i utskottet senast 2026-02-24.

I betänkande **2024/25:MJU14** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 4 och 182 i Miljöpartiets motion 2024/25:2613. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 15).[1518]

[1513] Bet. 2022/23:MJU16
[1514] Bet. 2022/23:MJU10
[1515] Bet. 2023/24:MJU15
[1516] Bet. 2023/24:MJU17
[1517] Bet. 2024/25:MJU18
[1518] Bet. 2024/25:MJU14

I betänkande **2025/26:MJU16** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 6 och 204 i Miljöpartiets motion 2025/26:3422, yrkande 1 i Miljöpartiets motion 2025/26:3546 och yrkande 6 i Miljöpartiets motion 2025/26:3548. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena som bereddes förenklat.[1519]

I betänkande **2024/25:SkU9** behandlade Skatteutskottet yrkande 44 i Socialdemokraternas motion 2024/25:3109. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Socialdemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 29).[1520]

Betänkande **2025/26:SkU13** bereds i utskottet senast 2026-03-05.

I betänkande **2022/23:SkU13** behandlade Skatteutskottet yrkande 9 i Sverigedemokraternas motion 2022/23:999. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 22).[1521]

I betänkande **2023/24:SkU15** behandlade Skatteutskottet yrkande 6 i Sverigedemokraternas motion 2023/24:373. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 12).[1522]

I betänkande **2024/25:SkU13** behandlade Skatteutskottet yrkande 7 i Sverigedemokraternas motion 2024/25:1398. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 1).[1523]

I betänkande **2022/23:UU5** behandlade Utrikesutskottet yrkande 20 i Sverigedemokraternas motion 2022/23:2370. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Sverigedemokraterna valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 7).[1524]

I betänkande **2024/25:NU17** behandlade Näringsutskottet yrkande 189 i Miljöpartiets motion 2024/25:2613. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Miljöpartiet valde

---

[1519] Bet. 2025/26:MJU16
[1520] Bet. 2024/25:SkU9
[1521] Bet. 2022/23:SkU13
[1522] Bet. 2023/24:SkU15
[1523] Bet. 2024/25:SkU13
[1524] Bet. 2022/23:UU5

att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 53).[1525]

I betänkande **2025/26:NU14** behandlade Näringsutskottet yrkande 211 i Miljöpartiets motion 2025/26:3422. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 22).[1526]

15.5 Riksdagens behandling

Propositioner

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:CU1 behandlades prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 18. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen med acklamation.[1527]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:CU1 behandlades prop. 2023/24:1 inom Utgiftsområde 18. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen med acklamation.[1528]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:CU1 behandlades prop. 2024/25:1 inom Utgiftsområde 18. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen med acklamation.[1529]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:CU1 behandlades prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 18. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen med acklamation.[1530]

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU1 behandlades prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 20 samt motion 2022/23:2266 (MP) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avslå motionen med acklamation.[1531]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU1 behandlades prop. 2023/24:1 inom Utgiftsområde 20, motion 2023/24:2671 (MP) yrkande 1 samt motion 2023/24:2332 (V) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avslå motionerna med acklamation.[1532]

[1525] Bet. 2024/25:NU17
[1526] Bet. 2025/26:NU14
[1527] Prot. 2022/23:39
[1528] Prot. 2023/24:48
[1529] Prot. 2024/25:48
[1530] Prot. 2025/26:49
[1531] Prot. 2022/23:44
[1532] Prot. 2023/24:52

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU1 behandlades prop. 2024/25:1 inom Utgiftsområde 20, motion 2024/25:3048 (MP) yrkande 1 samt motion 2024/25:1938 (V) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avslå motionerna med acklamation.[1533]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:MJU1 behandlades prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 20, motion 2025/26:3506 (MP) yrkande 1 samt motion 2025/26:3173 (V) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avslå motionerna med acklamation.[1534]

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:SkU7 behandlades prop. 2022/23:35, motion 2022/23:2308 (V) yrkande 1 samt motion 2022/23:2312 (MP) yrkande 1.
Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen och avlså motionerna.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 4 S, 63 SD, 58 M, 15 KD, 14 L
För res.: 21 V, 14 MP
Avstod: 88 S, 20 C
Frånvarande: 15 S, 10 SD, 10 M, 3 V, 4 C, 4 KD, 4 MP, 2 L
Annette Rydell och Daniel Vencu Velasquez Castro (båda S) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.[1535]

Motioner
I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU16 behandlades motion 2022/23:2073 (S) yrkande 5. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen.
Omröstningen i kammaren rörde Sverigedemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 60 M, 21 V, 21 C, 16 KD, 14 L
För res. 25: 63 SD, 1 -
Avstod: 94 S, 15 MP
Frånvarande: 13 S, 9 SD, 8 M, 3 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 2 L[1536]

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU10 behandlades motion 2022/23:2073 (S) yrkande 15, motion 2022/23:907 (C) yrkande 1 samt motion 2022/23:2190 (C) yrkande 178. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 62 SD, 60 M, 20 V, 16 KD, 14 L
För res. 1: 94 S

[1533] Prot. 2024/25:53
[1534] Prot. 2025/26:53
[1535] Prot. 2022/23:67
[1536] Prot. 2022/23:119

Avstod: 20 C, 15 MP
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 V, 4 C, 3 KD, 3 MP, 2 L[1537]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU15 behandlades motion 2023/24:2629 (S) yrkande 4, motion 2023/24:2817 (S) yrkande 34, motion 2023/24:2815 (V) yrkande 79, motion 2023/24:2819 (MP) yrkande 4, 25 och 179 samt motion 2023/24:996 (MP) yrkande 3. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[1538]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU17 behandlades motion 2023/24:2629 (S) yrkande 18, motion 2023/24:438 (V) yrkande 1 och 2, motion 2023/24:2485 (C) yrkande 9 samt motion 2023/24:996 (MP) yrkande 9. Yrkande 18, yrkande 1 och 9 (C) bereddes förenklat. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 S, 63 SD, 58 M, 21 C, 16 KD, 11 L, 1 -
För res. 1: 19 V
Avstod: 15 MP
Frånvarande: 15 S, 9 SD, 10 M, 5 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 5 L, 1 -
Elin Nilsson (L) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.[1539]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU18 behandlades motion 2024/25:3109 (S) yrkande 42 och 45, motion 2024/25:2519 (C) yrkande 1 och motion 2024/25:2613 (MP) yrkande 25.
Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motion 2024/25:2519 och 2024/25:2613.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 S, 60 SD, 60 M, 21 V, 15 KD, 14 L, 1 -
För res. 1: 17 C
Avstod: 14 MP
Frånvarande: 13 S, 12 SD, 8 M, 3 V, 7 C, 4 KD, 4 MP, 2 L, 1 -
Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå motion 2024/25:3109. Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 60 SD, 60 M, 21 V, 17 C, 15 KD, 14 L
För res. 7: 93 S, 1 -
Avstod: 14 MP
Frånvarande: 13 S, 12 SD, 8 M, 3 V, 7 C, 4 KD, 4 MP, 2 L, 1 -[1540]

[1537] Prot. 2022/23:80
[1538] Prot. 2023/24:119
[1539] Prot. 2023/24:130
[1540] Prot. 2024/25:129

Betänkande 2025/26:MJU12 beslutas om senast 2026-03-11.

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU14 behandlades motion 2024/25:2613 (MP) yrkande 4 och 182. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1541]

Betänkande 2025/26:MJU16 beslutas om senast 2026-03-11.

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:SkU9 behandlades motion 2024/25:3109 (S) yrkande 44. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen. Omröstningen i kammaren rörde Sverigedemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 60 M, 2 V, 17 KD, 16 MP, 14 L
För res. 30: 62 SD, 1 -
Avstod: 93 S, 18 V, 20 C, 1 -
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 4 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 2 L
Håkan Svenneling (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.[1542]

Betänkande 2025/26:SkU13 beslutas om senast 2026-03-25.

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:SkU13 behandlades motion 2022/23:999 (SD) yrkande 9. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1543]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:SkU15 behandlades motion 2023/24:373 (SD) yrkande 6. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1544]

I kammarens omröstning av 2024/25:SkU13 behandlades motion 2024/25:1398 (SD) yrkande 7. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 S, 60 M, 21 V, 16 KD, 14 L
För res. 1: 62 SD, 1 -
Avstod: 20 C, 15 MP

[1541] Prot. 2024/25:111
[1542] Prot. 2024/25:90
[1543] Prot. 2022/23:106
[1544] Prot. 2023/24:95

Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 3 V, 4 C, 3 KD, 3 MP, 2 L, 1 -[1545]

I kammarens omröstning av 2022/23:UU5 behandlades motion 2022/23:2370 (SD) yrkande 20. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1546]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:NU17 behandlades motion 2024/25:2613 (MP) yrkande 189. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1547]

Betänkande 2025/26:NU14 beslutas om senast 2026-03-18.

Interpellationer, frågor och debatt

Den 29 januari 2026 ställde Katarina Luhr (MP) en **skriftlig fråga** till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) gällande *Minskning av Sveriges materialfotavtryck*. Luhr frågade: "Ställer sig ministern och regeringen bakom ett nationellt mål om minst 75 procents minskning av materialfotavtrycket i Sverige till senast år 2050?"[1548]

Den 4 februari svarade Pourmokhtari: "Regeringen beslutade i juli förra året om ett första reformpaket för att öka materialåtervinningen av avfall. Det innehöll bland annat ytterligare krav på sortering av avfall för att underlätta en mer cirkulär hantering av avfallet. Nu i januari har regeringen dessutom beslutat om en proposition för att bland annat öka materialåtervinningen i Sverige (Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning). Materialåtervinning är ett viktigt verktyg som bidrar till att minska materialfotavtrycket. Förslaget innehåller bestämmelser som möjliggör innovativa tekniska lösningar och ger företag möjlighet att själva driva på utvecklingen för en mer cirkulär ekonomi genom att ge dem ansvaret för vissa avfallsströmmar. Vi föreslår bland annat också att tillåta en mer cirkulär hantering av schaktmassor, vilket har potential att sänka materialfotavtrycket."

Vidare skrev ministern att "Regeringen har också ställt sig bakom flera viktiga EU-förslag som väntas ha en stor effekt på att få ner materialfotavtrycket. Ett exempel på detta är den riktade revideringen av EU:s avfallsdirektiv om ett producentansvar för textil och skor och mål för minskat livsmedelsavfall. Införandet av ett producentansvar för textil väntas bidra till att minska på överkonsumtionen av textil, inte minst från ultrasnabbt mode som säljs på kinesiska onlineplattformar. Avfallsdirektivet innehåller också mål om minskat matavfall, vilket väntas leda till ett

[1545] Prot. 2024/25:103
[1546] Prot. 2022/23:119
[1547] Prot. 2024/25:104
[1548] Skriftlig fråga, 2025/26:442, s. 1

lägre materialfotavtryck. Sverige arbetar just nu med att genomföra dessa EU-rättsakter. Regeringen ställde sig också bakom EU:s förordning om förpackningar och förpackningsavfall och arbetar nu med att genomföra bestämmelserna. Förordningens bestämmelser bidrar till ett minskat materialfotavtryck bland annat genom att förbjuda vissa typer av förpackningar med ett högt materialfotavtryck och genom att kräva att förpackningar ska innehålla en viss mängd återvunnet material. Regeringen ser också positivt på att införa bestämmelser om återvunnet material i fordon, vilket är en del av EU-kommissionens förslag om en förordning för uttjänta fordon. Som en del av EU:s kritiska råmaterialakt har regeringen gett Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram ett program för att öka materialåtervinningen av kritiska råmaterial."[1549]

Den 20 december 2022 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU1** om *Allmän miljö- och naturvård*. I anförande 144 säger Emma Nohrén (MP): "Tittar man på utsläppen per capita släpper svenskarna ut bra mycket mer än genomsnittet. Vi ligger på topp 20. Om varje person i världen skulle släppa ut lika mycket som vi i Sverige gör går det åt fyra jordklot. Lägger vi därtill våra konsumtionsutsläpp, alltså det som vi handlar från andra länder, blir det ännu högre – 8 ton per år. Ska vi nå klimatmålen och Parisavtalet måste vi ned till 1 ton per år."[1550] I anförande 192 säger Stina Larsson (C): "Jag och Centerpartiet föreslår att regeringen i stället satsar mer på övergången till en cirkulär ekonomi. I dag har Sverige världens femtonde största ekologiska fotavtryck, och därför måste vi ändra vår linjära produktion och konsumtion. Det behövs en nationell strategi och handlingsplan för en cirkulär ekonomi. Centerpartiet var med och tog fram en sådan plan under förra mandatperioden, med 100 konkreta förslag för industriomställning, materialförsörjning, teknikutveckling och avfallshantering. Tyvärr går denna plan inte längre att finna. Efter regeringsskiftet har den, liksom flera andra likvärdiga strategier, plockats bort från regeringens hemsida."[1551]

Den 19 december 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU1** om *Klimat, miljö och natur*. I anförande 6 säger Emma Nohrén (MP): "Vi ser nu att utsläppen ökar med denna budget. Det finns också andra utsläpp som kallas för konsumtionsbaserade utsläpp. Jag hörde att Martin Kinnunen tidigare sa att vi släpper ut ungefär 3,9 ton per capita i Sverige. Men vi kan också räkna med våra konsumtionsbaserade utsläpp. Jag tänker till exempel på när vi köper en telefon. Det har ju gjorts utsläpp där telefonen har tillverkats. Och eftersom vi är ett rikt land köper vi mycket utifrån och har utlokaliserat en hel del."[1552] I anförande 8 säger Emma Nohrén (MP): "Frågan kvarstår: Kommer vi att se en satsning på detta med konsumtionsbaserade utsläpp? Och om det

[1549] Svar på fråga 2025/26:442, s. 1-3
[1550] Prot. 2022/23:43, s.91
[1551] Prot. 2022/23:43, s. 120
[1552] Prot. 2023/24:52, s. 8

inte blir ett mål undrar jag om man ändå kommer att kunna gå vidare så att vi kan få beräkningsmodeller."[1553] I anförande 9 säger Martin Kinnunen (SD): "Fru talman! Tack för frågorna, Emma Nohrén! Jag ser inte framför mig att energin i dag ska ligga på att utforma ett nytt klimatpolitiskt mål. Vi har väldigt många miljömål i Sverige. De medför väldigt höga kostnader. Det är väldigt mycket byråkrati som ligger just i arbetet kring att bara hantera dessa mål. Jag tror att vi måste försöka fokusera lite mer på politisk verkstad än på att ta fram ännu fler mål i detta läge."[1554] I anförande 22 säger Stina Larsson (C): "De jobbiga frågorna, delmålen och indikatorerna, har man skjutit ifrån sig till Miljömålsberedningen och sopat under mattan. Men sedan när brukar man bry sig om vad Miljömålsberedningen kommer fram till? Inte gjorde man det när det gäller konsumtionsbaserade utsläpp i alla fall."[1555]

Den 17 december 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU1** om *Klimat, miljö och natur*. I anförande 136 säger Stina Larsson (C): "Vi behöver styra mot nya affärsmodeller med cirkulära flöden och ha ett ökat tänk när det gäller mer hållbarhet, för då kan vi få till en snabbare förändring i stället för att låsa fast oss i oljeindustrins klor."[1556] I anförande 147 säger Anna-Caren Sätherberg (S): "Sverige behöver en politik som tar sig an utmaningarna och skapar bra förutsättningar på både kort och lång sikt. Sverige behöver en politik som ökar den cirkulära ekonomin, och Sverige behöver en politik som gör att klimatomställningen fungerar för vanligt folk i hela landet."[1557]

I anförande 173 säger Stina Larsson (C): "Fru talman! Innovation och styrning räcker inte. För att vi ska kunna göra de här förändringarna på riktigt måste vi tänka långsiktigt. Det handlar om att bygga om vårt samhälle från grunden. Vi behöver ersätta de linjära flödena, där vi producerar, konsumerar och slänger, med cirkulära flöden för att minska vårt beroende av fossila bränslen. Det är inte bara för klimatets skull utan också för att öka vår nationella säkerhet."[1558]

Den 16 december 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:MJU1** om *Klimat, miljö och natur*. I anförande 57 säger Stina Larsson (C): "Centerpartiet förespråkar en bred miljö- och klimatpolitik som bygger på marknadsincitament. Vi vill se en ambitiös elbilsbonus, gröna skatteväxlingar och stöd till förnybar energi som vind och solkraft. Vi driver också på för en bredare agenda som inkluderar cirkulär ekonomi och nya industrier inom exempelvis textilåtervinning. Sverigedemokraternas politik

[1553] Prot. 2023/24:52, s. 9
[1554] Prot. 2023/24:52, s. 9
[1555] Prot. 2023/24:52, s. 18
[1556] Prot. 2024/25:52, s. 122
[1557] Prot. 2024/25:52, s. 129
[1558] Prot. 2024/25:52, s. 147

är raka motsatsen till Centerpartiets. (…). Dessutom valde ni att inte ens svara på frågor om cirkulär ekonomi i en enkät i höstas från bland annat Avfall Sverige.”[1559]

I anförande 59 säger Emma Nohrén (MP): ”Vi har också ett nytt återvinningskliv. I utskottet diskuteras ofta att vi måste nyttja de resurser vi har, och det är de olika partierna ofta också överens om. Därför tycker vi i Miljöpartiet att de cirkulära flödena måste komma igång, och vi har ett återvinningskliv för det. Samhället får inte hamna i samma situation som vi gjort nu med till exempel textilier. De samlas in, men det finns ingen avsättning. Det behövs statliga medel för att komma igång med det här.”[1560]

I anförande 70 säger Helena Storckenfeldt (M): ”Producentansvaret, som Stina Larsson tar upp, är otroligt viktigt. Bara i den här budgetpropositionen har vi flera delar som handlar om just cirkulär ekonomi. Först och främst är det väldigt viktigt att vi har koll på hur det faktiskt ser ut. Därför satsar vi på att utveckla avfallsstatistiken och på att se till att den statistik som förs fram faktiskt är korrekt. Sedan genomför vi en tillsyn över producentansvaret för ökad materialåtervinning. Här föreslår vi att anslaget ökas med 25 miljoner kronor från 2026 till just Naturvårdsverket. Detta är en del i att just genomföra producentansvaret. (…). I grund och botten utgår svensk lagstiftning väldigt mycket från det som sker på EU-nivå. Därför ger vi också ett ökat anslag till Naturvårdsverket för implementering av just den här EU-lagstiftningen, inom området cirkulär ekonomi.”[1561] I anförande 72 säger Helena Storckenfeldt (M): ”På Moderaternas partistämma nyligen fattade vi ett antal nya beslut. Vi vill bland annat se över skatten på secondhand. Det är någonting som jag tror är viktigt för att uppmuntra den trend som vi ser i samhället i dag – att man vill återbruka och återanvända gamla plagg, material och produkter. Det tror vi är väldigt viktigt. Ett textilkliv kan vara intressant, men jag tror att det är bättre om det får plats inom ett större ramverk för hur vi ser på den cirkulära ekonomin. Vi tror på innovation, teknikutveckling och inte minst regelförenklingar. Det – i stället för en massa stöd och bidrag – tror vi kommer att göra att vi får en bättre och mer hållbar cirkulär ekonomi på plats.”[1562]

I anförande 94 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): ”En fråga som verkligen berör förvaltarskapet, och som jag nämnde i inledningen, är den cirkulära ekonomin. Det är också ett område där jag tror att de politiska skillnaderna är ganska små. Att återbruka i stället för att förbruka och att återvinna i stället för att kasta är något som de absolut flesta kan ta till sig. Jag är därför extra glad över de olika satsningar som görs just på området cirkulär ekonomi. Det handlar om implementering av EU-lagstiftning på området, det handlar om producentansvar och det handlar om att få tillförlitlig statistik så att vi kan mäta att vi gör rätt saker. Det handlar också om reformering av

[1559] Prot. 2025/26:53, s. 26
[1560] Prot. 2025/26:53, s. 28
[1561] Prot. 2025/26:53, s. 32
[1562] Prot. 2025/26:53, s. 32

avfallslagstiftningen."[1563]

Den 31 maj 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU16** om *Klimatpolitik*. I anförande 167 säger Kajsa Fredholm (V): "I en tid då världen behöver kraftsamla för att möta klimatutmaningen behöver Sverige öka de svenska klimatambitionerna. Vänsterpartiet eftersträvar att länder, regioner och människor ska hålla sig inom ett rättvist miljöutrymme, det vill säga den mängd resurser som vi kan använda utan att tvinga andra människor att använda sig av en mindre mängd resurser. Herr talman! Tanken om ett rättvist miljöutrymme har två beståndsdelar. Den första delen är den grundläggande utgångspunkten att det finns ett givet miljöutrymme som vi människor har att röra oss inom. Vi har bara en jord med vissa givna ekologiska gränser. De ramarna kan inte tänjas hur som helst, utan vi måste se till att leva inom dem. Om vi lever över ett givet miljöutrymme och över ett ekosystems bärkraft drabbar det oss själva men även andra länders invånare och kommande generationer. På samma sätt drabbar tidigare generationers överskridande av ramarna oss i dag. Den andra delen av det rättvisa miljöutrymmet är frågan om rättvisa. Om man tror på alla människors lika värde borde tillgången till pengar inte vara grunden för en fördelning av världens resurser."[1564]

I anförande 168 säger Stina Larsson (C): "För att nå Sveriges och världens klimatmål behöver hela samhället ställa om. Det ska vara lätt att göra rätt. Det handlar om människors möjlighet att pendla till jobbet. Det handlar om att tänka cirkulärt inom alla branscher – när vi bygger nya hus, när vi producerar kläder och textil och när vi ska rena vårt vatten och utvinna fosfor. Det ska vara lönsamt att välja klimatvänliga alternativ. Att vi inför cirkulär ekonomi och använder våra produkter längre är helt avgörande för att vi ska nå klimatmålen."[1565] I anförande 172 säger Stina Larsson (C): "För oss är klimatmålen prioriterade. Vi ser att regeringen och Sverigedemokraterna inte har någon möjlighet att nå klimatmålen. Man satsar till exempel inte på den cirkulära ekonomin. Vi har sett att flera av de förslag som regeringen hittills har presenterat har varit direkt motverkande för att nå målen."[1566]

Den 22 mars 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU10** om *Cirkulär ekonomi*. I anförande 217 säger Helena Storckenfeldt (M): "Att skapa förutsättningar för ett resurseffektivt samhälle ligger högt upp på Moderaternas agenda. (…). Den linjära modellen håller inte. Många politiska beslut i en hållbar och cirkulär riktning fattas nu runt om i världen. Det är bra. Besluten är ofta tänkta att bidra till innovation och minskad påfrestning på miljö och klimat. Problemet uppstår när besluten snarare bidrar till det motsatta. Den förra regeringens införande av plastpåseskatten är ett

[1563] Prot. 2025/26:53, s. 40
[1564] Prot. 2022/23:116, ss. 130-131
[1565] Prot. 2022/23:116, s. 134
[1566] Prot. 2022/23:116, s. 136

sådant exempel. Skattens konstruktion, där fossilbaserade plastpåsar likställs med de påsar som har producerats av återvunnen eller biobaserad plast, har inte gynnat vare sig cirkularitet eller innovationskraft. Sådana beslut kommer med ett högt pris för svenska konsumenter och företag och innebär liten nytta för miljö och klimat.”[1567]

I anförande 218 säger Stina Larsson (C): ”Ett av de bästa sätten att gynna en cirkulär ekonomi är att använda de produkter vi har i våra hem så länge som möjligt – att reparera, laga, införskaffa reservdelar, vända sig till sin cykelverkstad eller lämna in jackan för byte av blixtlås i stället för att köpa nytt. Men nu höjer Moderaterna och regeringen momsen på reparationer. Höjningen träder i kraft om ett par veckor, den 1 april. Det går inte riktigt ihop. Moderaterna brukar vilja sänka skatter. Min fråga till Helena Storckenfeldt och Moderaterna är varför det ska bli dyrare att lämna in sina skor till skomakaren när vi nu ska sträva efter en cirkulär ekonomi.”[1568] I anförande 219 säger Helena Storckenfeldt (M): ”Vad gäller skatt på reparationer förstår jag frågan. Skatten sänktes stegvis under förra mandatperioden, från 25 till 12 och sedan 6 procent. Många tyckte kanske att det lät som ett bra förslag som gick i rätt riktning. Tyvärr har det visat sig att förslaget bara var ytterligare en symbolhandling av den förra regeringen. Effekten var noll. Den borgerliga regeringen har gjort det tydligt att prio ett den här mandatperioden är att bekämpa inflationen. Därför måste de här olika områdena prioriteras högre.”[1569]

I anförande 226 säger Emma Nohren (MP): ”Jag hörde ledamoten säga att skattesänkningen inte hade gett någon effekt. Då tror jag inte att ledamoten har varit ute och träffat de småföretagare som jobbar just med detta – skomakare, nyckelmakare och andra. De har ju gjort uppror, och de säger: Hur kan det här ske i vår bransch, där marginalerna är så små, och när tiderna är som de är nu? Jag tror och hoppas att ni, om ni tittar en gång extra, ser att detta är ett ganska enkelt sätt att få en mer cirkulär ekonomi.”[1570] I anförande 230 säger Emma Nohrén (MP): ”I vissa delar måste vi ha förbud. Vi måste ta bort det som är jättedåligt och se till att det finns en annan väg framåt. Det måste vara dyrare att använda jungfruliga råvaror. Det mest effektiva sättet att minska klimatpåverkan är just att minska konsumtionen och att minska konsumtionen av resursintensiva varor, råvaror och tjänster. Det leder till minskade avfallsmängder och minskad miljöpåverkan.”[1571]

I anförande 238 säger Stina Larsson (C): ”Jag tänker ställa ungefär samma fråga till Liberalernas ledamot som till Moderaternas. Jag lyssnade till miljö- och klimatministerns tal för ett par veckor sedan med anledning av att Sverige är ordförandeland i EU. Det handlade om cirkulär ekonomi. Ministern poängterade att

---

[1567] Prot. 2022/23:79, ss. 157-158
[1568] Prot. 2022/23:79, s. 159
[1569] Prot. 2022/23:79, s. 160
[1570] Prot. 2022/23:79, s. 162
[1571] Prot. 2022/23:79, s. 165

produkter som vi använder varje dag, till exempel kläder och skor, ska repareras och användas igen. Men nu höjer ju regeringen – och Liberalerna – momsen på reparationer. Höjningen träder i kraft om bara ett par veckor. Detta går inte ihop. Därför är min fråga till Elin Nilsson och Liberalerna: Varför ska det bli dyrare att lämna in sina skor till skomakaren om vi nu ska sträva efter en cirkulär ekonomi?”[1572] I anförande 239 säger Elin Nilsson (L): ”Precis som vi har hört från talarstolen tidigare i kväll hade momssänkningen ingen effekt. Men man kan jobba för cirkulär ekonomi på många sätt, och incitamenten kan komma från personerna själva. Det är viktigt att vi har denna debatt och lyfter vikten av cirkulär ekonomi, återbruk och återvinning. Man kan föra saker framåt på flera sätt.”[1573] I anförande 240 säger Stina Larsson (C): ”Jag håller inte riktigt med om Moderaternas och Liberalernas bedömning att momshöjningen inte får effekt. Jag tror snarare att man prioriterar miljöfrågorna på olika sätt inom regeringen och att miljö- och klimatministern till viss del blir begränsad och försöker föra en politik som resten av regeringen inte ställer sig bakom. Man säger ju en sak men fattar sedan ekonomiska beslut i en helt annan riktning.”[1574]

I anförande 242 säger Martin Kinnunen: ”Grunden för att skapa förutsättningar för människor att bidra till en hög grad av cirkularitet när det gäller förpackningar, textilier, elektronik med mera är att det ska vara enkelt att bidra. Hushållen ska lätt kunna förstå hur de går till väga för att göra rätt, och tillgången till insamlingssystem ska vara god. Av primär betydelse är tillgång till återvinningsstationer men även att förpackningsmaterial utformas på ett sådant sätt att det kan återvinnas. Ett starkt producentansvar ger företag incitament att se över hela sin produktions- och avfallshanteringskedja. Då kan avfallet i bästa fall ses som en resurs, vilket ytterligare bidrar till att öka återvinningen.”[1575]

I anförande 244 säger Stina Larsson (C): ”Under förra mandatperioden antogs Sveriges första nationella strategi och handlingsplan för en cirkulär ekonomi. Den innehöll mer än hundra konkreta förslag för industriomställning, materialförsörjning och teknikutveckling. (...). Tyvärr verkar denna regering ha lagt den strategin för cirkulär ekonomi längst ned i hyllan, underst i högen. (...). Och det som görs nu inom miljö och cirkulär ekonomi är otillräckligt. Det behövs helt enkelt mer. I stället ser jag förslag som direkt motverkar den cirkulära ekonomin, till exempel momsen för reparationer som höjs nu den 1 april. Är det ett aprilskämt? Nej, det blir dyrare för konsumenterna att få sin vinterkappa lagad hos en skräddare.”[1576]
I anförande 272 säger Andrea Andersson Tay (V): ”Herr talman! För Vänsterpartiet är en cirkulär ekonomi en central del av omställningen till ett samhälle som är hållbart

[1572] Prot. 2022/23:79, s. 172
[1573] Prot. 2022/23:79, s. 172
[1574] Prot. 2022/23:79, s. 173
[1575] Prot. 2022/23:79, s. 173
[1576] Prot. 2022/23:79, s. 176

ur miljö- och klimatsynpunkt. Vi vill ha ett samhälle där vi inte tar ut mer från naturen än vad den kan bära och där råvaror och produkter kan användas igen genom återanvändning och materialåtervinning."[1577]

Den 20 maj 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU15** om Regeringens klimathandlingsplan - hela vägen till nettonoll. I anförande 100 säger Rickard Nordin (C): "Det måste bli mer action och mindre snack. Sverige ligger i botten när det gäller cirkulära lösningar. Ett avdrag för att underlätta för delningstjänster borde genomföras omgående. Att återbruka och återanvända före återvinning måste bli mer lönsamt och prioriteras. Effektiviseringar som kan frigöra både el och material måste genomföras omgående, eftersom det är ett av de snabbaste sätten att få loss de resurser vi behöver på kort sikt. Dessutom minskar behovet av användande av jungfruliga råvaror."[1578]

Den 30 maj 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU17** om *Cirkulär och giftfri ekonomi*. I anförande 187 säger Helena Storckenfeldt (M): "Behovet av en mer cirkulär ekonomi är tydligt, och i Europaparlamentet har Moderaterna varit extra drivande. Vi har lett flera förhandlingar som har mynnat ut i kloka och väl avvägda beslut för att öka cirkulariteten i EU."[1579] I anförande 192 säger Jytte Guteland (S): "Jag vill påpeka att vi socialdemokrater delar det som framfördes om vikten av att få till de cirkulära materialflödena. Vi har i dag ett alldeles för linjärt synsätt i produktion – och konsumtion, för den delen. Detta behöver vi verkligen komma till rätta med gemensamt och arbeta partiöverskridande med."[1580] I anförande 193 säger Helena Storckenfeldt (M): "Lösningen är inte alltid subventioner och skatter, utan de allra bästa lösningarna för just frågor som den cirkulära ekonomin är att underlätta för företag att faktiskt innovera och komma fram till nya tekniska lösningar. Det bästa sättet att arbeta, både i Sverige och i Europa, är att ta bort fler regler. Vi måste minska regelbördan, och vi måste se till att vi har en god konkurrenskraft i EU."[1581]

I anförande 196 säger Emma Nohren (MP): "Döm om min förvåning när jag läste Svenskt Näringslivs brev till regeringen, som kom i veckan och som var ställt till statsministern, finansministern, miljö- och klimatministern, energi- och näringsministern och landsbygdsministern. I brevet säger de att de är oerhört oroade över hur regeringen håller på att slarva bort det arbete som Naturvårdsverket gör. Det är den myndighet som har hand om cirkulär ekonomi och som också ska se till att flera av de olika nya lagstiftningar som kommer implementeras. (…). Regeringen visste kanske inte själva vad de gjorde när de skar ned så mycket på pengarna till

---

[1577] Prot. 2022/23:79, s. 175
[1578] Prot. 2023/24:117, ss. 79-80
[1579] Prot. 2023/24:125, s. 115
[1580] Prot. 2023/24:125, s. 118
[1581] Prot. 2023/24:125, s. 118

Naturvårdsverket. Kanske trodde de att det var andra saker som skulle hända, men 50 färre medarbetare och nya regleringsbrev gör skillnad."[1582] I anförande 197 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): "Vad gäller att förenkla cirkulär ekonomi har regeringen en utredning som pågår gällande momsregler för både gåvor och begagnade varor för att underlätta detta och se till att vi kan få in än mer i våra secondhandbutiker. De ideella secondhandbutikerna har redan befrielse från moms, men det kanske går att göra ytterligare saker. Det är alltså en utredning som pågår och som ska bli intressant att följa."[1583]

I anförande 206 säger Jytte Guteland (S): "Samhället måste helt enkelt hitta sätt att gå från det linjära till det cirkulära. Det har sagts förr. För att klara omställningen måste vi börja se avfallet mycket mer som en resurs och inte som ett avfall. I dag har vi många system och lagar som motverkar den nödvändiga utvecklingen till en cirkulär ekonomi. Det motverkandet sker i alla led. Det är design, materialval, användning, återbruk och återvinning. I alla de skedena behöver vi tänka på nya sätt och hitta sätt att bli mer hållbara."[1584] I anförande 207 säger Elin Nilsson (L): "Det svenska näringslivet är en viktig drivkraft i omställningen. Genom företagande och innovation, baserat på cirkulära materialflöden och affärsmodeller, kan utvecklingen av en mer resurseffektiv, giftfri, cirkulär och biobaserad ekonomi stärkas i hela landet. Fru talman! Det är bara i en växande ekonomi med en grön tillväxt vi kan styra mot ett mer hållbart samhälle. Cirkulär ekonomi handlar om att skapa större värden ur mindre resurser. (…). Det handlar om att minska slöseriet med jordens resurser. Produkter ska vara tillverkade för att hålla. De ska kunna repareras, och materialen de är tillverkade av ska gå enkelt att återvinna."[1585]

I anförande 212 säger Martin Kinnunen (SD): "Fru talman! En grundläggande konflikt på området gäller hur man ser på förbrukade resurser. Traditionellt klassar man uttjänt material som avfall som människor behöver skydda sig från. I Sverige har vi en deponiskatt som har varit ett gott styrmedel, men samtidigt har vi i dag ett läge där man i flera länder har börjat gräva upp deponerat material för att med hjälp av ny teknik, som inte fanns tidigare, ge dessa varor nya användningsområden. Den svenska avfallsskatten gör att sådan verksamhet i Sverige i dag är olönsam. Där skulle man exempelvis kunna se över hur en förändrad avfallsskatt kan bidra till en omställning till ett mer cirkulärt samhälle."[1586] I anförande 213 säger Stina Larsson (C): "EU vill se längre livscykler på kläder och skor och att de designas för att hålla längre och cirkulera längre. Fråga till SD: Den 1 april 2023 höjdes momsen för reparationer av bland annat skor och kläder från 6 procent till 12 procent. Detta stod

[1582] Prot. 2023/24:125, ss. 120-121
[1583] Prot. 2023/24:125, ss. 123-124
[1584] Prot. 2023/24:125, s. 128
[1585] Prot. 2023/24:125, s. 130
[1586] Prot. 2023/24:125, s. 133

Sverigedemokraterna bakom. Hur tänkte ni?”[1587] I anförande 214 säger Martin Kinnunen (SD): ”Fru talman! Frågan om just momsen på reparationer har diskuterats tidigare här i kammaren. Det skedde som sagt en höjning från 6 procent till 12 procent. Jag kan konstatera att skillnaden i kronor för en normal reparation till följd av detta är minimal. Som konsument av barnkläder slits jag också med tanken när jag köper jeans till min son: Ska jag låta reparera de här, eller ska jag köpa nya? Det påverkas ju av kostnaden. Så är det för mig i alla fall. Men 6 procents moms eller 12 procents moms kommer inte att ha någon betydelse. Det kommer fortfarande att bli en alltför stor kostnad att låta någon lappa ihop jeansen när jag inte kan göra det själv. Det får ingen betydande effekt över huvud taget.”[1588]

I anförande 216 säger Martin Kinnunen (SD): ”Grundproblemet när det gäller slit-och-släng-modet är egentligen människors preferenser. Människor gillar att variera sig när det kommer till mode. Så är det oavsett vad EU-kommissionen skriver i sina fina och mycket tråkiga dokument om att man ska sträva efter att gå runt med samma kläder år ut och år in. (…). Vanligt folk tycks faktiskt föredra att kunna variera sig mer. Man vill följa olika typer av trender. Det grundläggande problemet här ser jag är människors preferenser, och jag ser inte riktigt att man över en natt kommer att kunna förändra detta.”[1589] I anförande 217 säger Andrea Andersson Tay (V): “Enligt en rapport från det tyska naturvårdsverket behöver materialfotavtrycket hållas inom gränsen 5–8 ton per person och år till 2050. Sverige förbrukar i dag cirka 25 ton per person och år. Det innebär att vårt materialfotavtryck behöver minska med 70–80 procent för att vi ska kunna hålla oss inom de planetära gränserna. Vänsterpartiet anser därför att Sverige måste anta mål om minst 75 procents minskning av materialfotavtrycket till 2050.”[1590]

Den 5 juni 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU18** om *Cirkulär och giftfri ekonomi.* I anförande 118 säger Jytte Guteland (S): “En cirkulär ekonomi innebär att produkter designas för att hålla längre och för att kunna repareras, återanvändas och återvinnas. Detta skapar nya jobb, främjar innovation och stärker konkurrenskraften. Förebyggande av avfall är en jätteviktig utgångspunkt. Vi måste ta ansvar inom hela livscykeln. Det gäller särskilt inom områden som elektronik, textilier, byggprodukter och förpackningar. Där behöver vi göra väldigt mycket.“[1591] I anförande 119 säger Elin Nilsson (L): ”Vi står inför ett avgörande skifte i miljöpolitiken. Vi behöver, så långt det bara är möjligt, ställa om från det linjära till det cirkulära. Omställningen inbegriper alltifrån återvinning, återbruk och avfallshantering till plaster, kemikalier och textilier, för att nämna något. Det handlar om att vi måste minska utvinningen av nya råmaterial och öka återanvändningen av de resurser vi

[1587] Prot. 2023/24:125, s. 133
[1588] Prot. 2023/24:125, s. 134
[1589] Prot. 2023/24:125, s. 135
[1590] Prot. 2023/24:125, s. 136
[1591] Prot. 2024/25:127, s. 76

redan har. (…). Vi liberaler driver på i regeringssamarbetet för att de frågor som rör cirkulär ekonomi ska uppvärderas och prioriteras både i Sverige och särskilt i EU.”[1592]

I anförande 129 säger Andrea Andersson Tay (V): ”När det kommer till resursanvändning per capita visar det sig att Sverige hör till de värsta länderna i världen. Vårt materialfotavtryck behöver minska med 70–80 procent för att vi ska kunna hålla oss inom de planetära gränserna. Det är politikens ansvar att införa regleringar och styrmedel för att uppnå ett mer resurseffektivt samhälle. Initiativ från marknaden och konsumenterna kan ta oss i rätt riktning, men det kommer att vara otillräckligt för att vi ska nå en hållbar cirkulär ekonomi. Tyvärr är det här ett politikområde där man från regeringens sida säger att man tycker att det är viktigt men samtidigt gör väldigt lite i praktiken.”[1593]

I anförande 130 säger Stina Larsson (C): ”Herr talman! Om Sverige ska nå klimatneutralitet till 2045, som är det officiella målet, behöver vi samtidigt sikta på att ha en cirkulär ekonomi på plats senast 2040. Att uppnå klimatneutralitet utan att ta itu med våra linjära materialflöden är omöjligt. Vi kan inte fortsätta bryta jungfruliga material, elda upp resurser eller exportera avfall till andra länder. Men den cirkulära ekonomin handlar inte bara om återvinning. Det handlar också om att designa bort avfallet redan från början. Det handlar om att skapa produkter som håller och som kan repareras, återanvändas och till sist materialåtervinnas. Det handlar om att gå från slit och släng till hållbar användning. Jag och Centerpartiet vill stödja affärsmodeller som gynnar reparationer. I dag är det många som leasar sin bil. Kanske kan vi börja leasa alla vitvaror på liknande sätt? Det finns redan till viss del. Då skulle vi inte köra till återvinningen och slänga diskmaskinen så fort ett kretskort går sönder. Vi måste skapa system där det lönar sig med produkter av hög kvalitet som håller länge. Vi behöver skapa styrmedel som gör det lönsamt att göra rätt. Återbruk och resurshushållning måste få ett ekonomiskt värde. Resursslöseri ska kosta.”[1594]

Den 7 maj 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU14** om *Klimatpolitik.* I anförande 105 säger Rickard Nordin (C): ”Det måste bli mer action och mindre snack. Sverige ligger i botten när det gäller cirkulära lösningar. Ett avdrag för att underlätta för delningstjänster borde genomföras omgående. Att återbruka och återanvända innan vi återvinner måste bli betydligt mer lönsamt och prioriteras högre. Effektiviseringar kan frigöra en enorm potential både för el och i materialfrågor. (…). Vi minskar behovet av jungfruliga råvaror när vi kan återanvända och återvinna mer.”[1595]

Den 26 mars 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:SkU9** om *Inkomstskatt.* I

[1592] Prot. 2024/25:127, ss. 78-79
[1593] Prot. 2024/25:127, s. 85
[1594] Prot. 2024/2%:127, ss. 88-89
[1595] Prot. 2024/25:110, s. 99

anförande 56 säger Annika Hirvonen (MP): ”Vi i Miljöpartiet har faktiskt varit positiva till att sänka skatten på många typer av tjänster. Det finns också en miljötanke i det. Om vi gör det billigare att till exempel reparera cyklar eller andra produkter eller att köpa tjänster uppmuntrar vi till en konsumtion som är mer hållbar. (…). Det är också en del av en grön skattepolitik som ska uppmuntra till en cirkulär konsumtion och till minskade klimatutsläpp.”[1596]

Den 22 februari 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:SkU7** om *Höjd mervärdesskatt på vissa reparationer.* I anförande 48 säger Ida Ekeroth Clausson (S): ”För knappt ett år sedan, i maj 2022, beslutade en enig riksdag att sänka mervärdesskatten på vissa reparationer av bland annat cyklar, skor och kläder. Detta gjordes för att uppmuntra fler konsumenter att laga och ändra redan tillverkade varor i stället för att köpa nytt. Sänkningen ansågs kunna bidra till en mer hållbar användning av produkter och leda till att steg tas mot en mer cirkulär ekonomi. Då var alltså riksdagen överens om att detta var rätt väg att gå, men sedan dess har något hänt. (…). Det är alltså helt klart att regeringen delar uppfattningen att sämre incitament för konsumenterna att laga och reparera skadade produkter är sämre för miljön, men ändå väljer man att gå fram med ett förslag om höjd moms. (…). I min interpellationsdebatt med finansministern fick jag svaret att ett syfte med höjningen var att finansiera försvaret. Då är det värt att notera att intäktsökningen i det här fallet inte skulle räcka till mer än en hundradels ubåt. (…). Det är verkligen en anmärkningsvärd prioritering från regeringen. Den enda skattehöjning som föreslås ger förhållandevis små intäkter samtidigt som den enligt både regeringen själv och flera remissinstanser kommer att leda till sämre resurshushållning och att miljöbelastningen från nyproduktion ökar.”[1597]

I anförande 49 säger Andrea Andersson Tay (V): ”För att minska samhällets klimat- och miljöbelastning måste förbrukningen av naturresurser minska. För att nå dit behöver vi styrmedel för en cirkulär ekonomi som ökar produkters livslängd och stärker möjligheten att reparera och återanvända. Även om sänkt momssats på vissa reparationer är en begränsad insats är den värdefull i ett läge där våra klimatåtgärder, små som stora, måste intensifieras. Av propositionen framgår att regeringen själv bedömer att en höjning av momsen kommer att leda till ökad efterfrågan på nyproducerade varor och sämre villkor för småföretagen i branschen. Vänsterpartiet delar Naturvårdsverkets bedömning att hög tillgänglighet till reparationstillfällen är nödvändigt för att det ska vara enkelt för allmänheten att nyttja reparationer. Regeringens och Sverigedemokraternas förslag sänder enligt Naturvårdsverket fel signaler till allmänhet, näringsliv och företagare i berörda branscher.”[1598]

[1596] Prot. 2024/25:90, s. 61
[1597] Prot. 2022/23:67, ss. 38-39
[1598] Prot. 2022/23:67, ss. 40-41

I anförande 52 säger Marie Nicholson (M): ”Jag har vid något tillfälle diskuterat framtiden med min egen skomakare, och han berättade att det största problemet inte är bristen på kunder utan att skorna de kommer med är tillverkade i syntetmaterial eller i alldeles för låg kvalitet för att en reparation ska vara möjlig. För att stimulera en cirkulär ekonomi förefaller just momsen vara ett bristfälligt verktyg. I stället bör vi arbeta för att småföretagare får bättre villkor, mindre regelkrångel och bättre lönsamhet i sin verksamhet. Vi bör arbeta för att stärka hushållens ekonomi så att det är möjligt att göra kloka val i sina inköp.”[1599] I anförande 56 säger Marie Nicholson (M): ”Fru talman! Man kan ju fråga sig om man ska använda momsen som ett styrmedel när det inte gör någon skillnad. Som jag sa i mitt anförande har det gjorts studier som visar att det inte gav någon konkret effekt. Är det bara symbolpolitik eller gör det verklig skillnad? Jag tycker att om man ska prata om klimatet och en cirkulär ekonomi ska man göra de insatser som faktiskt har betydelse. Då handlar det om att stärka individernas och hushållens ekonomi och även göra det lättare för småföretagare, oavsett vilka småföretagare det är och oavsett vilka reparationer de genomför.”[1600]

I anförande 59 säger Cecilia Engström (KD): ”Fru talman! När det gäller frågan om förslaget styr bort från en mer cirkulär ekonomi är effekten liten. Prisskillnaden mellan 6 och 12 procents moms är oftast inte avgörande för om en vara ska repareras eller inte. Skillnaden i skatteuttag blir mindre mellan dessa reparationstjänster och de reparationstjänster som omfattas av normalskattesatsen 25 procent. Konkurrensneutraliteten blir också förbättrad mellan olika branscher. Förslaget leder inte heller till färre arbetstillfällen, eftersom minskad efterfrågan på reparationstjänster bör leda till ökad efterfrågan på nyproducerade varor. Genom att ändå hålla kvar vid en sänkning till 12 procent gynnar man trots allt den cirkulära ekonomin; det blir mer fördelaktigt att laga varor än att köpa nytt.”[1601]

Den 23 april 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:NU17** om *Näringspolitik.* I anförande 197 säger Katarina Luhr (MP): ”Styrmedel behöver främja konsumtionen av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter. Politiken behöver främja delningsekonomin så att det blir lätt att dela på saker och att äga tillsammans. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster.”[1602]

[1599] Prot. 2022/23:67, s. 43
[1600] Prot. 2022/23:67, s. 45
[1601] Prot. 2022/23:67, s. 46
[1602] Prot. 2024/25:103, s. 155

16. Dricksvatten utan PFAS

Miljöpolitiskt förslag 2022: Öronmärk statliga medel för rening av dricksvatten i kommuner där halterna av PFAS överskrider det hälsobaserade riktvärdet från den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet.

16.1 Bakgrundstext från 2022

PFAS är en grupp mycket svårnedbrytbara ämnen som sedan 50-talet använts till en rad olika ändamål. Dessa kemikalier finns spridda över hela jordklotet och så gott som alla människor har PFAS i sitt blod. Främsta källan är mat och dryck, eftersom naturen är förorenad av PFAS. Nya rön visar att PFAS-ämnen ger negativa hälsoeffekter redan vid mycket låga halter, som är vanligt förekommande i blodet på Sveriges befolkning. Samtidigt visar ett flertal kartläggningar att dricksvattnet på flera orter i Sverige innehåller så höga halter av PFAS att befolkningen riskerar att få i sig mer än vad den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) anser vara säkert. På EU-nivå förbereds nu ett förbud mot alla PFAS-ämnen, men det kommer inte att lösa problemet med de höga halterna som redan finns i svenska dricksvattentäkter. För att skydda befolkningen i drabbade områden behövs även andra insatser här och nu. Att installera kolfilter eller investera i annan reningsteknik är dock mycket kostsamt för vattenverken, varför staten behöver avsätta pengar till kommunerna för åtgärder som säkerställer ett rent dricksvatten.

Så svarade partierna 2022

Alla partier utom Sverigedemokraterna svarar ja till förslaget. Vänsterpartiet skriver att det behövs statliga medel till kommunerna både för att hantera PFAS och för att öka investeringarna för en mer hållbar vattenhantering. Socialdemokraterna lyfter fram sin satsning på 25 miljoner kronor i budget för 2022 för att bland annat minska spridningen av PFAS och öka sanering av förorenande områden. Moderaterna kommenterar att det föreslagit medel för bland annat sanering av PFAS i dricksvatten i sin budget, och att en sådan satsning kan användas för bland annat investeringar vid reningsverk. Centerpartiet skriver att det vill se ökade statliga medel för att utrusta de svenska vattenreningsverken med modern och avancerad reningsteknik som kan rena vattnet från såväl PFAS som andra skadliga kemikalier och föroreningar. Liberalerna kommenterar att staten bör stödja kommunerna i att göra de investeringar som krävs och framhåller att staten bär ett ansvar eftersom PFAS-problematiken till stor del orsakats genom Försvarsmaktens verksamhet och att det fortfarande är tillåtet att sprida PFAS. Miljöpartiet menar att det är viktigt att staten tar ansvar för att säkerställa tillgången till rent vatten i kommunerna, särskilt för kommuner med svag

ekonomi. Partiet lyfter även fram statens ansvar för föroreningar som Försvarsmakten orsakat. Sverigedemokraterna som svarar nej till förslaget kommenterar att det är kommunernas ansvar att ordna vattenförsörjningen.

Avgränsning:

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och den 20 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

Nya gränsvärden för PFAS i Sverige

Den 1 januari 2023 trädde nya dricksvattenföreskrifter i kraft i Sverige som antagits av Livsmedelsverket (LIVSFS2022:12), med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten. De nya gränsvärdena i Sverige är striktare än de som gäller i övriga EU, vilket är ett frivilligt initiativ från Sveriges sida. I Sverige är numera gränsvärdet för PFAS4 (PFOA, PFOS, PFHxS, PFNA) 4 nanogram per liter (som utgår från det hälsobaserade riktvärdet framtaget av EFSA) och för PFAS21 100 nanogram per liter.[1603] I övriga EU är gränsvärdet däremot 100 nanogram per liter för PFAS20 (däribland PFAS4).[1604] Detta innebär att Sverige särskiljer mellan PFAS4 från övriga PFAS och har ett striktare gränsvärde för PFAS4 till skillnad från EU. Det innebär även att Sverige har valt att addera ett till PFAS-ämne vars gränsvärde ligger på 100 nanogram per liter, alltså har Sverige 21 PFAS ämnen med detta gränsvärde medan EU har 20.

16.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *"PFAS" OCH "dricksvatten"*

Den 18 augusti 2022 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare (dir. 2022:127) med uppdrag att "se över regelverk och ansvarsfördelning och vid behov föreslå förändringar för att säkerställa en robust och kontinuerlig leverans av vattentjänster."[1605] Utredaren skulle ursprungligen redovisa uppdraget senast den 31 januari 2024 men genom tilläggsdirektiv den 5 oktober 2023 (dir. 2023:140) förlängdes utredningstiden till den 30 november 2024.

I december 2024 överlämnade utredningen betänkandet *Ökad va-beredskap* (SOU 24:82) till regeringen. Utredaren skriver att: "Kvaliteten på spillvattnet påverkas av kvaliteten på dricksvattnet. Om det finns PFAS i dricksvattnet så kommer det att finnas PFAS i avloppsvattnet. Reningsverken är dock inte anpassade för att rena PFAS. Det behövs analyser och utvecklade reningstekniker på reningsverken för att minska

[1603] LIVSFS2022:12
[1604] Direktiv (EU) 2022/2184
[1605] Dir. 2022:127, s. 1

mängden PFAS i utgående vatten och i slam."[1606] Utredningens uppdrag har framför allt varit att: "stärka förmågan att leverera vattentjänster vid händelse av kris, höjd beredskap och då ytterst krig samt utifrån de nya förutsättningar som följer av ett förändrat klimat."[1607] Utredaren nämner inget om att öronmärka statliga medel för rening av dricksvatten från PFAS men lyfter viken av ett stärkt arbete på nationell nivå och av kommunal samverkan. Utredaren skriver att: "Det nationella arbetet behöver stärkas för att öka de kommunala förutsättningarna att kunna svara för allmänna vattentjänster. Frågor om underhåll och förnyelse av befintliga va-ledningar behöver få en tydligare plats på den nationella agendan. Regeringen behöver styra målinriktat med fokus på att stärka va-infrastrukturen."[1608] Vidare skriver utredaren att: "För att skapa mer likvärdiga förutsättningar och stärka den samlade kommunala förmågan behövs samverkansfrämjande insatser från staten, framför allt gentemot små och mindre kommuner. Vi föreslår ett krav på kommunal samverkan i vattentjänstlagen och en flerårig nationell insats för att främja samverkan. Kommuner som utreder samverkansmöjligheter eller genomför en samverkansorganisation bör få ekonomiskt bidrag från staten."[1609]

16.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *"PFAS" OCH "dricksvatten"*

Propositioner och förordningar

Regeringen har lagt fram fyra propositioner inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård/Klimat, miljö och natur. I **prop. 2022/23:1**, **2023/24:1, 2024/25:1** och **2025/26:1** föreslår regeringen att 1 087 568 000 kronor, 1 064 318 000 kronor, 1 064 318 000 kronor respektive 813 818 000 kronor går till anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden år 2023, 2024, 2025 och 2026. Partiet skriver att: "Anslaget får även användas för utgifter för att förebygga och förhindra stora saneringskostnader och risker med PFAS."[1610] I **prop. 2025/26:1** aviserar dock regeringen att 85 000 000 specifikt ska gå till "Fortsatt arbete mot spridning av PFAS."[1611]

I **skr. 2024/25:66** skriver regeringen att: "Nationellt fortsätter regeringen arbetet med att sanera de värst förorenade områdena som exempelvis omfattar åtgärder mot PFAS för att skydda vårt dricksvatten."[1612]

[1606] SOU 2024:82, s. 102
[1607] SOU 2024:82, s. 27
[1608] SOU 2024:82, s. 30
[1609] SOU 2024:82, s. 32
[1610] Prop. 2022/23:1, s. 84. Prop. 2023/24:1, s. 97. Prop. 2024/25:1, s. 99.Prop. 2025/26:1, s. 99
[1611] Prop. 2025/26:1, s. 99
[1612] Skrivelse 2024/25:66, s. 34

Motioner

16.3.1 Regeringspartierna

16.3.1.1 Moderaterna
Moderaterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

16.3.1.2 Kristdemokraterna
Kristdemokraterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

16.3.1.3 Liberalerna
Liberalerna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

16.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

16.3.2.1 Socialdemokraterna
Socialdemokraterna har lagt fyra motioner inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård/Klimat, miljö och natur. I motion **2022/23:2073, 2023/24:2629** och **2024/25:3109** skriver partiet att: "Vi socialdemokrater anser det viktigt att Sverige aktivt verkar för en lagstiftning där miljön och människor skyddas från skadeverkningar av hormonstörande ämnen."[1613] Dessa motioner innehåller dock inget relevant yrkande. I kommittémotion **2025/26:3732** av Åsa Westlund m.fl. föreslår partiet i yrkande 46 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta systematiskt för att fasa ut PFAS inom alla användningsområden i dialog med industrin för att åstadkomma ett nationellt totalförbud mot PFAS-kemikalier så snart det är möjligt och tillkännager detta för regeringen."[1614] Partiet skriver att: "Vi är nu i ett kritiskt läge när EU:s kemikaliestrategi ska implementeras. Strategin innebär en ambition att minska farliga kemikaliers påverkan på människor och miljön. Flera av förslagen är sådana som vi socialdemokrater har drivit under många år. Det handlar bland annat om att ersätta och minimera farliga ämnen och fasa ut de mest skadliga kemikalierna från användning som inte är nödvändiga för samhället, inklusive högfluorerade ämnen (PFAS). Vi vill därför betona vikten av en skyndsam implementering av EU:s strategi."[1615]

16.3.2.2 Sverigedemokraterna
I kommittémotion **2023/24:376** och **2024/25:1394** av Martin Kinnunen m.fl. (SD) skriver

[1613] Motion 2022/23:2073, s. 12. Motion 2023/24:2629, s. 10. Motion 2024/25:3109, s. 14
[1614] Motion 2025/26:3732, s. 4
[1615] Motion 2025/26:3732, s. 18

partiet att: ”Det är även viktigt att förbjuda eller begränsa ämnen som är skadliga för ekosystemen, särskilt svårnedbrytbara sådana, såsom PFAS.”[1616] Motionerna innehåller dock inga relevanta yrkanden och partiet föreslår inte att öronmärka statliga medel för rening av dricksvatten av PFAS.

16.3.2.3 Vänsterpartiet
Vänsterpartiet har lagt tre motioner inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. I partimotion **2023/24:2332**, **2024/25:1938** och **2025/26:3173** av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) skriver partiet att det vill införa ett nytt anslag: Statligt stöd för rening av PFAS i kommunerna. Partiet skriver att: Anslag för statlig medfinansiering till reningsteknik i kommuner där dricksvattnet har halter av PFAS som överskrider det hälsobaserade riktvärdet från den Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet.”[1617] Vänsterpartiet föreslår att anslaget bör uppgå till 250 miljoner kronor 2024, 2025 och 2026.[1618]

I kommittémotion **2023/24:991** av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) föreslår partiet i yrkande 12 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom ramen för miljömålssystemet bör införa etappmål om att mat och dricksvatten ska vara fria från PFAS och tillkännager detta för regeringen.”[1619]

16.3.2.4 Centerpartiet
I kommittémotion **2023/24:2485, 2024/25:2486** och **2025/26:2825** av Stina Larsson m.fl. (C) föreslår partiet i yrkande 25, 6 respektive 6 att: “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur de mest kontaminerade vattentäkterna kan saneras från sitt förhöjda PFAS-innehåll och tillkännager detta för regeringen.”[1620] Partiet skriver bland annat att "Centerpartiet vill att Sverige inför lägsta möjliga gränsvärden på hur mycket PFAS som får finnas i dricksvattnet. Tills det att EU:s dricksvattendirektiv införlivas i svensk lagstiftning 2026 vill vi se tillfälliga gränsvärden som fullt ut bygger på försiktighetsprincipen och sätts så lågt som det går. Vi vill också att produkter innehållande PFAS snabbare fasas ut i Sverige och vi bör överväga att gå före EU i fråga om att ta fram ett nationellt förbud. (...) Regeringen behöver också vidta åtgärder snarast för att se över hur de mest kontaminerade vattentäkterna kan saneras för att bli av med sitt förhöjda PFAS-innehåll."[1621] Partiet föreslår däremot inte att öronmärka statliga medel för rening av dricksvatten från PFAS.

I partimotion **2025/26:3811** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) föreslår partiet en

---

[1616] Motion 2023/24:376, s. 3. Motion 2024/25:1394, s. 3
[1617] Motion 2023/24:2332, s. 8. Motion 2024/25:1938, ss. 7-8. Motion 2025/26:3173, s. 8
[1618] Motion 2023/24:2332. Motion 2024/25:1938. Motion 2025/26:3173
[1619] Motion 2023/24:991, s. 2
[1620] Motion 2023/24:2485, s. 2. Motion 2024/25:2486, s. 1. Motion 2025/26:2825, s. 1
[1621] Motion 2025/26:2825, s. 5

ökning av anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenande områden med 25 miljoner kronor jämfört med regeringen.[1622] Partiet skriver att: ”Vi vill också stärka innovationen kring rening av PFAS som är ett stort och växande problem där reningsverk runt om i landet behöver investera mer.”[1623] Partiet skriver vidare att: ”Anslagen under 1:4 ökar med 25 miljoner kr årligen 2026–2028 för satsning på innovation vad gäller PFAS.”[1624]

16.3.2.5 Miljöpartiet

Miljöpartiet har lagt fyra motioner inom Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. I kommittémotion **2022/23:2265**, **2023/24:2670**, **2024/25:3046** och **2025/26:3549** av Emma Nohrén m.fl. (MP) skriver partiet att: “Det behövs en omfattande satsning för att stärka vattenarbetet i hela landet. Behoven av ökade investeringar och reinvesteringar i är mycket omfattande. Det krävs satsningar på avancerad rening som fångar upp miljögifter och läkemedelsrester och på många håll är problemen med PFAS-föroreningar mycket stora. Många kommuner kan inte på egen hand förväntas klara av de investeringar och reinvesteringar i gamla ledningsnät som krävs utan kommer att behöva statligt stöd. Utmaningarna är särskilt stora i många landsbygdskommuner. Miljöpartiet vill därför genomföra en särskild satsning för olika typer av vattenåtgärder.”[1625]

Miljöpartiet har lagt tre relevanta motioner inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. I kommittémotion **2023/24:2671** och **2024/25:3048** av Emma Nohrén m.fl. (MP) skriver partiet att: ”Förorenade områden utgör en mycket allvarlig risk för både människor och ekosystem. Farliga miljögifter som PFAS läcker ut i dricksvattentäkter och förorenar grundvatten och jordbruksmark. (…). Nivåhöjningen möjliggör även en ökning av forskningsmedel till SGI, SGU och andra berörda myndigheter för forskning och utveckling av reningstekniker för PFAS och andra miljögifter, och stärkt samordning under Naturvårdsverket.”[1626] Partiet vill satsa 80 miljoner mer än regeringen 2024 och 420 miljoner mer än regeringen 2025 och 390 miljoner mer än regeringen 2026, för arbetet mot PFAS föroreningar.[1627] I kommittémotion **2025/26:3506** av Emma Nohrén skriver partiet att: ”Miljöpartiet har tidigare krävt en nationell kraftsamling i arbetet mot PFAS-föroreningar, i form av en finansierad nationell handlingsplan mot föroreningar i både mark och dricksvattentäkter. I myndigheternas utvärderingar framkommer att resursbrist är en avgörande faktor för att både

---

[1622] Motion 2025/26:3811
[1623] Motion 2025/25:3811, s. 34
[1624] Motion 2025/26:3811, s. 78
[1625] Motion 2022/23:2265, s. 5. Motion 2023/24:2670, s. 8. Motion 2024/25:3046, s. 11. Motion 2025/26:3549, s. 9
[1626] Motion 2023/24:2671, s. 12. Motion 2024/25:3048, s. 14. Motion 2025/26:3506, s. 13
[1627] Motion 2023/24:2671. Motion 2024/25:3048. Motion 2025/26:3506

kartläggning av PFAS-föroreningar och åtgärdsarbetet med att sanera förorenad mark som läcker ut i dricksvattentäkter inte går snabbare."[1628]

I partimotion **2023/24:2689** av Märta Stenevi m.fl. (MP) avsätta 350 miljoner per år för statlig medfinansiering för investeringar i rent dricksvatten, investeringar och reinvesteringar i va-nätet."[1629] Partiet skriver att: "Det behövs en omfattande satsning för att stärka vattenarbetet i hela landet. Behoven av ökade investeringar och reinvesteringar i va-nätet är mycket omfattande. Det krävs satsningar på avancerad rening som fångar upp miljögifter och läkemedelsrester och på många håll är problemen med PFAS-föroreningar mycket omfattande. Många kommuner kan inte på egen hand förväntas klara av de investeringar och reinvesteringar i gamla ledningsnät som krävs för att klara utmaningarna, statligt stöd kommer att vara nödvändigt."[1630]

I motion **2023/24:687, 2024/25:1313, 2024/25:3037** och **2025/26:3419** föreslår partiet i yrkande 9, 10, 142 och 23 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska utreda ett särskilt stöd till de va-bolag som behöver införa ytterligare rening av dricksvattnet för att nå Livsmedelsverkets gränsvärde för PFAS i dricksvattnet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1631] Partiet skriver att: "Behoven av satsningar på avancerad rening av både dricks- och avloppsvatten är stora. Va-verken måste kunna rena bort många av de moderna kemikalier, inte minst läkemedel, som inte fanns när dessa anläggningar byggdes. De nya uppdaterade gränsvärdena för PFAS ställer höga krav på rening av dricksvatten. (...). Miljöpartiet anser att det behövs ett större ansvar måste tas nationellt för att säkra tillgången till dricksvatten och avloppsrening i hela landet genom att man bistår kommuner i fråga om att säkra invånarnas vattenförsörjning och vattenrening, hindrar att vatten förorenas och ökar takten i arbetet med klimatanpassningsåtgärder."[1632]

16.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I betänkande **2022/23:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt Socialdemokraternas motion 2022/23:2073. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1633]

I betänkande **2023/24:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2023/24:1

[1628] Motion 2025/26:3506
[1629] Motion 2023/24:2689, s. 48
[1630] Motion 2023/24:2689, ss. 47-48
[1631] Motion 2023/24:687, ss. 1-2. Motion 2024/25:1313, s. 2. Motion 2024/25:3037, s. 16. Motion 2025/26:3419, s. 3
[1632] Motion 2024/25:3037, s. 49
[1633] Bet. 2022/23:MJU1

inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt Socialdemokraternas motion 2023/24:2629, Vänsterpartiets motion 2023/24:2332 och Miljöpartiets motion 2023/24:2671. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1634]

I betänkande **2024/25:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2024/25:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt Socialdemokraternas motion 2024/25:3109, Vänsterpartiets motion 2024/25:1938 och Miljöpartiets motion 2024/25:3048. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som fram i motioner.[1635]

I betänkande **2025/26:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur samt Socialdemokraternas motion 2025/26:3732, Vänsterpartiets motion 2025/26:3173 och Miljöpartiets motion 2025/26:3506. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1636]

I betänkande **2022/23:MJU2** behandlade Miljö och jordbruksutskottet Miljöpartiets motion 2022/23:2265. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1637]

I betänkande **2023/24:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets motion 2023/24:2670. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1638]

I betänkande **2024/25:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets motion 2024/25:3046. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1639]

I betänkande **2025/26:MJU2** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet Miljöpartiets motion 2025/26:3549. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag inom utgiftsområdet och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1640]

Betänkande **2025/26:MJU12** bereds i utskottet senast 2026-02-24.

[1634] Bet. 2023/24:MJU1
[1635] Bet. 2024/25:MJU1
[1636] Bet. 2025/26:MJU1
[1637] Bet. 2022/23:MJU2
[1638] Bet. 2023/24:MJU2
[1639] Bet. 2024/25:MJU2
[1640] Bet. 2025/26:MJU2

I betänkande **2023/24:MJU17** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 12 i Vänsterpartiets motion 2023/24:991. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Vänsterpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 39).[1641]

I betänkande **2025/26:FiU1** behandlade Finansutskottet yrkande 1 i Centerpartiets budgetmotion 2025/26:3811. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner. Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 3).[1642]

I betänkande **2023/24:FiU1** behandlade Finansutskottet Miljöpartiets budgetmotion 2023/24:2689. Utskottet tillstyrkte regeringens budgetförslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4).[1643]

I betänkande **2023/24:MJU6** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 9 i Miljöpartiets motion 2023/24:687. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4).[1644]

I betänkande **2024/25:MJU21** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 10 i Miljöpartiets motion 2024/25:1313 och yrkande 142 i Miljöpartiets motion 2024/25:3037. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 27).[1645]

Betänkande **2025/26:MJU13** bereds i utskottet senast 2026-02-26.

16.5 Riksdagens behandling

Propositioner och motioner

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU1 behandlades motion 2022/23:2073 (S) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1646]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU1 behandlades motion 2023/24:2629 (S) yrkande 1, motion 2023/24:2332 (V) samt motion 2023/24:2671 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[1647]

[1641] Bet. 2023/24:MJU17
[1642] Prot. 2025/26:39
[1643] Bet. 2023/24:FiU1
[1644] Bet. 2023/24:MJU6
[1645] Bet. 2024/25:MJU21
[1646] Prot. 2022/23:44
[1647] Prot. 2023/24:52

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU1 behandlades motion 2024/25:3109 (S) yrkande 1, motion 2024/25:1938 (V) samt motion 2024/25:3048 (MP) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[1648]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:MJU1 behandlades motion 2025/26:3732 (S) yrkande 1, motion 2025/26:3173 (V) samt motion 2025/26:3506 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[1649]

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU2 behandlades motion 2022/23:2265 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1650]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU2 behandlades motion 2023/24:2670 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1651]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU2 behandlades motion 2024/25:3046 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1652]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:MJU2 behandlades motion 2025/26:3549 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1653]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU17 behandlades motion 2023/24:991 (V) yrkande 12. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 58 M, 21 C, 16 KD, 12 L
För res. 38: 91 S, 1 -
Avstod: 19 V, 15 MP
Frånvarande: 15 S, 9 SD, 10 M, 5 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 4 L, 1 -[1654]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:FiU1 behandlades motion

---

[1648] Prot. 2024/25:53
[1649] Prot. 2025/26:53
[1650] Prot. 2022/23:43
[1651] Prot. 2023/24:52
[1652] Prot. 2024/25:52
[1653] Prot. 2025/26:53
[1654] Prot. 2023/24:130

2025/26:3811 (C) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen. Omröstningen i kammaren rörde Socialdemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -
För res. 1: 93 S, 1 -
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 -[1655]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:FiU1 behandlades motion 2023/24:2689 (MP) yrkande 1. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen. Omröstningen i kammaren rörde Socialdemokraternas reservation mot utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 -
För res. 1: 93 S
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L[1656]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU6 behandlades motion 2023/24:687 (MP) yrkande 9. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 94 S, 63 SD, 60 M, 20 V, 21 C, 16 KD, 13 L, 1 -
För res. 4: 15 MP
Frånvarande: 13 S, 9 SD, 8 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L[1657]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU21 behandlades motion 2024/25:1313 (MP) yrkande 10 och motion 2024/25:3037 (MP) yrkande 142. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[1658]

Kammaren beslutar om betänkande 2025/26:MJU12 senast 2026-03-11.

Kammaren beslutar om betänkande 2025/26:MJU13 senast 2026-03-18.

Interpellationer, frågor och debatt
Den 3 maj 2024 lämnade Joakim Järrebring (S) en **interpellation** till statsrådet Romina Pourmokhtari (L) om regeringens åtgärder mot PFAS-föroreningar i dricksvatten.

[1655] Prot. 2025/26:39
[1656] Prot. 2023/24:38
[1657] Prot. 2023/24:63
[1658] Prot. 2024/25:134

Järrebring frågade: "Hur avser statsrådet och regeringen att säkerställa att de nya gränsvärdena för PFAS i dricksvatten, som träder i kraft den 1 januari 2026, kommer att kunna upprätthållas?"[1659] Järrebring frågade även: "Vilket stöd planerar statsrådet och regeringen att erbjuda till lokala myndigheter och andra berörda aktörer för att hantera och sanera PFAS-föroreningar?"[1660] Den 28 maj 2024 svarade Pourmokhtari: "Det här gäller din fråga om va-systemen, att det är ett kommunalt ansvar och hur man ska klara av det hela. Här är svaret att vi är medvetna om att det kan innebära utmaningar, särskilt för mindre kommuner, och att vi kommer att följa utvecklingen och ha en dialog. Det är det besked jag kan ge, även om det inte avser mitt ansvar."[1661]

Den 16 december 2025 debatterade riksdagen om **betänkande 2025/26:MJU1** om *Klimat, miljö och natur*. I anförande 95 säger Andrea Andersson Tay (V): "Vänsterpartiet vill också se ett nytt anslag för statlig medfinansiering av reningsteknik i kommuner där dricksvattnet har halter av PFAS som överskrider EU:s riktvärde. (…). Insatser krävs här och nu för att skydda vår hälsa. Att installera kolfilter eller att investera i annan reningsteknik är väldigt kostsamt, och därför måste staten stödja kommunerna för att säkerställa rent dricksvatten. Sammantaget anvisar jag och mitt parti 10 miljarder mer än regeringen till utgiftsområde 20 för år 2026."[1662] I anförande 113 säger Stina Larsson (C): "Herr talman! I en debatt om miljö måste man nämna PFAS. Dessa evighetskemikalier är några av vår tids värsta miljögifter och ett hot mot vår hälsa. De finns i vårt dricksvatten, i vår mat och i våra kroppar. (…). Trots allvaret agerar regeringen alldeles för långsamt. Man inventerar och utreder, men takten i saneringsarbetet är alldeles för låg och finansieringen är otillräcklig. Kommuner och enskilda lämnas ofta ensamma med enorma kostnader och en stor oro. Vi måste hitta snabbare och billigare metoder för att rena vår mark och vårt vatten. Det handlar om att skydda vårt viktigaste livsmedel och kommande generationers hälsa. Därför föreslår vi i vår budget en särskild satsning på 25 miljoner kronor årligen för att driva på innovationen för PFAS-sanering och PFAS-rening."[1663]

Den 14 december 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU2** om *Areella näringar, landsbygd och livsmedel*. I anförande 206 säger Emma Nohrén (MP): "Nu måste vi göra vad vi kan för att detta inte ska ske igen. Vi vill instifta en lex Kallinge som garanterar enskildas rättigheter i samband med giftkatastrofer. Vi måste också se till att kommuner som saknar ekonomiska resurser för att till exempel installera PFAS-rening får det. I vårt budgetförslag har vi ett stort vattenpaket som spänner över flera olika utgiftsområden. I det utgiftsområde som vi behandlar nu har vi ett stort

[1659] Skriftlig fråga 2023/24:733, s. 1
[1660] Skriftlig fråga 2023/24:733, s. 1
[1661] Prot. 2023/24:123, s. 42
[1662] Prot. 2025/26:53, s. 41
[1663] Prot. 2025/26:53, s. 47

vattenpaket som riktar sig till just kommunerna för att de ska kunna ta fram en långsiktig klimatanpassning och katastrofberedskap och även kunna modernisera sina va- och vattenreningsanläggningar. Vattenpaketet är på 300 miljoner per år. Vi måste se till att man kan dricka sitt dricksvatten hemma. Man ska inte bli förgiftad av det.”[1664]

Den 30 maj 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU17** om *Cirkulär och giftfri ekonomi.* I anförande 217 säger Andrea Andersson Tay (V): ”Myndigheterna måste arbeta för att minska människors exponering via mat och vatten. Det kan till exempel ske genom att stoppa försäljning av mat från förorenade områden och uttag av dricksvatten från förorenade vattendrag och genom sanering. Vänsterpartiet vill att regeringen inför etappmål i miljömålssystemet om att mat och dricksvatten ska vara fria från PFAS.”[1665]

Den 31 januari 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU6** om *Genomförande av EU:s nya dricksvattendirektiv.* I anförande 47 säger Emma Nohrén: ”Vi behöver förhindra spridningen av PFAS. Vi behöver stoppa spridningen av ytterligare PFAS. (...). Vi anser också att kommunerna, som kanske inte har de ekonomiska möjligheterna att få till rening, ska få hjälp av staten för att kunna rena vattnet. Där skiljer vi oss från regeringen.”[1666]

[1664] Prot. 2023/24:29, s. 125
[1665] Prot. 2023/24:125, s. 138
[1666] Prot. 2023/24:63, s. 35

17. Säkra giftfria materialflöden

Miljöpolitiskt förslag: Uppdra åt Kemikalieinspektionen att undersöka och ge förslag på hur privatimporterade produkters innehåll av farliga kemikalier ska deklareras.

17.1 Bakgrundstext från 2022

Sedan januari 2021 behöver alla företag som producerar artiklar och produkter, eller släpper dem på EU-marknaden, redovisa innehållet av särskilt farliga ämnen (SVHC-ämnen) till den europeiska databasen för särskilt farliga ämnen (SCIP-databasen). Redovisningsreglerna kommer dock inte åt privatpersoners import via den växande näthandeln. Artiklar och produkter med farliga kemikalier fortsätter därför att oreglerat flöda in till Sverige och EU. Detta underminerar arbetet för giftfria materialflöden i den cirkulära ekonomin, och i slutändan målet för giftfri miljö. Tillgången till information om farliga kemikalier i privatimporterade varor behöver därför vara densamma som för företagsimporterade varor.

Så svarade partierna 2022

Miljöpartiet, Liberalerna, Moderaterna, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet svarar ja till förslaget. Miljöpartiet kommenterar att det är oerhört viktigt att komma åt de ökande materialflödena från privatimporten. Moderaterna vill se riktlinjer för bättre marknadskontroll av kemikalier och information till allmänheten om förekomsten av förbjudna kemikalier i produkter som importeras från tredjeland. Liberalerna lyfter att det behövs information, inte minst till ungdomar, om vilka risker det medför att använda produkter som inte uppfyller svensk och europeisk kemikalielagstiftning. Kristdemokraterna kommenterar att förslaget är självklart bra men att de är osäkra på om det går att hitta en genomförbar lösning. Centerpartiet menar att det är bra att utreda frågan men vill undvika att det leder till mer onödig administration för den enskilde konsumenten. Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar vet ej. Sverigedemokraterna kommenterar att arbetet med att reglera kemikalieanvändning måste präglas av evidensbaserad forskning och rimliga överväganden mellan för- och nackdelar. Det finns en bred blocköverskridande majoritet för förslaget, och inget parti säger tydligt nej.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari till och med den 2 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

17.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *"privatimport" OCH "kemikalier"*

Den 16 juni 2022 tillsatte regeringen Andersson en utredare (**dir 2022:67**) med uppgift att: "utreda inom vilka områden och på vilka sätt ekonomiska styrmedel kan användas för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi."[1667] I september 2024 lämnade utredningen över betänkandet *Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi* **(SOU 2024:67**) till regeringen Kristersson. Utredaren skriver om styrmedel som påverkar produktionsledet såsom kvotplikt och differentierad skatt. Utredaren skriver även om styrmedel som påverkar försäljningsledet såsom punktskatt. Utredaren skriver att: "Syftet med en punktskatt kan vara av fiskal karaktär, dvs. att ge staten inkomster och stärka statens finanser, eller att begränsa eller styra konsumtionen av de aktuella varorna eller tjänsterna i en för samhället önskvärd riktning."[1668] Utredaren skriver även att: "En ökad försäljning av framför allt kläder via e-handel försvårar ytterligare för konsumenter att göra en korrekt bedömning av kvaliteten. När konsumenter saknar information om produkters kvalitet får heller inte producenterna incitament att erbjuda mer högkvalitativa produkter."[1669] Utredaren skriver däremot inget specifikt om hur privatimporterade produkters innehåll av farliga kemikalier ska deklareras.

17.3 Propositioner, förordningar och motioner

Propositioner, förordningar och regleringsbrev
Sökord: *"privatimport" OCH "kemikalier"*

I **prop. 2025/26:1** inom Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik skriver regeringen att konsumentskyddet ska vara starkt. Regeringen skriver att: "Förekomsten av privatimport från e-handelsplattformar, särskilt från länder utanför EU, har ökat kraftigt. Marknadsföringen av produkter från sådana plattformar är omfattande och det förekommer oseriösa metoder. Flera undersökningar visar att många produkter inte uppfyller EU:s säkerhetskrav, vilket kan innebära risker för konsumenter. Denna typ av handel innebär utmaningar för både konsumentskyddet och arbetet med att upprätthålla en rättvis konkurrens."[1670] Regeringen föreslår att 197 867 000 kronor går

[1667] Dir. 2022:67
[1668] SOU 2024:67, s. 153
[1669] SOU 2024:67, s. 285
[1670] Prop. 2025/26:1, s. 44-45

till anslag 2:1 Konsumentverket år 2026. Av denna summa föreslår regeringen att 4 000 000 kronor går till att stoppa farliga produkter.[1671]

Regeringen har lagt fram fyra propositioner inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård/Klimat, miljö och natur. I **prop. 2022/23:1**, **2023/24:1**, **2024/25:1** och **2025/26:1** föreslår regeringen att 311 404 000 kronor, 324 678 000 kronor, 306 833 000 kronor respektive 340 325 000 kronor går till anslag 1:6 Kemikalieinspektionen. Detta är en ökning jämfört med regeringen Anderssons förslag på 298 094 000 kronor för 2022.[1672] I **prop. 2025/26:1** skriver regeringen att: "Kemikalieinspektionen arbetar med marknadskontroll och annan tillsyn för att minska riskerna för att människor och miljö skadas av farliga kemikalier. Myndigheten har under året bl.a. utbildat tulltjänstemän för att öka möjligheten att stoppa varor och produkter som innehåller förbjudna ämnen redan vid gränsen. Genom Kemikalieinspektionens samverkan med Tullverket stoppades 2024 tusentals varor som elektronik, smycken och bekämpningsmedel innehållande otillåtna kemikalier från att säljas och användas i Sverige. Kemikalieinspektionen har tillsammans med kommuner granskat lokala småbutiker, där förbjudna ämnen hittades i ca 15 procent av kontrollerade varor. Kemikalieinspektionens marknadskontroll har visat att varor och produkter som säljs via internationella plattformar och andra e-handelsaktörer uppvisar brister i högre grad än varor från svenska leverantörer och andra EU-länder. Resultatet av myndighetens marknadskontroll vad gäller försäljning av varor genom s.k. dropshipping och utländska marknadsplatser visar att 55 procent av aktörerna tillhandahöll varor som innehöll förbjudna ämnen. Elektronik är den varutyp där högst andel brister oftast har påvisats."[1673]

Regleringsbrev

Sökord: *"e-handel" OCH "kemikalie", "import" OCH "kemikalie", "materialflöden", "privatimporterade", "dropshipping"*

Vid sökning i regleringsbrev för Kemikalieinspektionen hittades inga uppdrag som handlar om att privatpersoner ska deklarera innehållet i importerade varor.

Motioner
Sökord: *"e-handel" OCH "kemikalie", "import" OCH "kemikalie", "materialflöden", "privatimporterade", "dropshipping"*

17.3.1 Regeringspartierna

[1671] Prop. 2025/26:1
[1672] Prop. 2021/22:1, s. 5
[1673] Prop. 2025/26:1, s. 34

17.3.1.1 Moderaterna
Moderaterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

17.3.1.2 Kristdemokraterna
Kristdemokraterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

17.3.1.3 Liberalerna
Liberalerna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

17.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

17.3.2.1 Socialdemokraterna
I kommittémotion **2024/25:3109** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) föreslår partiet i yrkande 32 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att verka för en skyndsam implementering av EU:s kemikaliestrategi och tillkännager detta för regeringen."[1674] I yrkande 33 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på inom EU för skärpta kemikalielagar och tillkännager detta för regeringen."[1675] Partiet skriver att: "En stor del av våra inköp sker via nätbutiker, där många varor tillverkas utanför EU. Kemikalieinspektionens granskning visar att många av dessa produkter innehåller förbjudna kemikalier. Bland så kallade dropshipping-varor, där varan skickas direkt från leverantören till kunden, upptäcktes otillåtna kemikalier i 77 procent av de granskade produkterna. Problemet är också utbrett bland marknadsplatser (42 procent) och traditionella webbutiker (34 procent). Många av dessa produkter importeras från tredje länder som inte följer EU:s regler för kemikaliesäkerhet. Det är hög tid att Sverige tar krafttag mot detta. Vi vill att Sverige ska driva på för skärpta kemikalielagar inom EU och samtidigt införa nödvändiga förbud mot farliga kemikalier på hemmaplan. Konsumenter ska kunna lita på att alla varor på den svenska marknaden är säkra att använda."[1676]

I kommittémotion **2025/26:3732** av Åsa Westlund m.fl. (S) föreslår partiet i yrkande 41 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på med full kraft inom EU för skärpta kemikalielagar och tillkännager detta för regeringen."[1677] I yrkande 42 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att verka för en skyndsam implementering av EU:s kemikaliestrategi och tillkännager detta för regeringen."[1678] I yrkande 44 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka

[1674] Motion 2024/25:3109, s. 3
[1675] Motion 2024/25:3109, s. 3
[1676] Motion 2024/25:3109, s. 14
[1677] Motion 2025/26:3732, s. 3
[1678] Motion 2025/26:3732, s. 3

Kemikalieinspektionens tillsyn av produkter som vi dagligen kommer i kontakt med, inte minst de som importeras, och tillkännager detta för regeringen."[1679] Partiet skriver att: "Näthandeln ger nya utmaningar när det gäller kontrollen av kemikalier i varor. Vi vill ge Kemikalieinspektionen utvidgade möjligheter att kontrollera produkter, inte minst de som importeras, så att de inte innehåller förbjudna kemikalier. Konsumenter ska kunna lita på att alla varor på den svenska marknaden är säkra att använda. Ultra fast fashion-företag slår ut seriösa företag genom att utnyttja kryphål i regelverken och dumpa lågkvalitativa och ibland rent skadliga varor på EU:s marknad. Vi vill täppa till kryphålen i Sveriges och EU:s regelverk genom att säkerställa att samtliga företag som säljer varor i EU också omfattas av all produktsäkerhets- och miljölagstiftning, och sanktionerna som följer vid brott mot dessa."[1680]

17.3.2.2 Sverigedemokraterna

I kommittémotion **2022/23:967** av Martin Kinnunen m.fl. (SD) föreslår partiet i yrkande 6 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning för att tidigare upptäcka farliga ämnen i produkter och förhindra att de kommer ut på den svenska marknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." I yrkande 7 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett proaktivt kunskapslyftsarbete om farliga ämnen kopplat till import från företag utanför EU och tillkännager detta för regeringen."[1681]

Partiet skriver att: "Internethandeln är utbredd och innebär ett enkelt sätt för konsumenter att införskaffa sig varor och att själva direktimportera från tredjeland. I ett nordiskt tillsynsprojekt lett av Kemikalieinspektionen, och som presenterades under våren 2020, kunde konstateras att nästan åtta av tio produkter som testades och som var köpta från företag utanför EU innehöll förbjudna ämnen som kan vara skadliga. Vanliga brister är innehåll av bly och bor. Importerade varor som visade sig ha flest brister var elektronikvaror. Varor som säljs i Sverige och inom EU ska vara säkra att använda och måste följa EU:s kemikalielagstiftning. Men leverantörer utanför EU omfattas inte av dessa lagkrav och kan därmed sälja produkter som är direkt farliga till svenska och europeiska konsumenter. En ökad medvetenhet och ett kunskapslyft behövs för konsumenter genom ett proaktivt arbete från ansvarig myndighet, rörande de risker som finns med att handla varor från företag utanför EU. I dagsläget är den kunskapen alldeles för låg och det skulle behöva utredas hur information mot konsumenter angående risker skulle kunna stärkas då e-handel direkt med företag från länder utanför EU ökar. Detta är framförallt viktigt när det gäller produkter riktade mot barn."[1682]

[1679] Motion 2025/26:3732, s. 3
[1680] Motion 2025/26:3732, s. 18
[1681] Motion 2022/24:967, s. 1
[1682] Motion 2022/23:967, s. 4

I kommittémotion **2023/24:376** och **2024/25:1394** av Martin Kinnunen m.fl (SD) föreslår partiet i yrkande 4 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kemikalieinspektionen måste förstärka och prioritera arbetet med att förhindra import av farliga ämnen via e-handel, speciellt produkter riktade till barn, och tillkännager detta för regeringen.”[1683] Partiet skriver att: ”Handel via internet tar ständigt nya marknadsandelar och är ett bekvämt och enkelt sätt för konsumenter att införskaffa sig varor från hela världen. Kemikalieinspektionen har framfört att nya förutsättningar har lett till att kontrollen av produktsäkerhet och regelefterlevnad inte är fullt ut anpassad för e-handel. Kemikalieinspektionen arbetar därför på flera arenor för att möta denna utmaning. Internationell e-handel har kontrollerats inom ramen för ett nordiskt samarbete, och gränskontroller har utförts i samverkan med Tullverket. Kemikalieinspektionen har initierat och är ordförande för ett projekt om tillsyn av e-handel inom ramen för EU-samverkan. Trots alla ansträngningar av Kemikalieinspektionen förekommer fortfarande okontrollerad e-handel som innebär att otaliga produkter som innehåller skadliga ämnen kommer in i landet. Speciellt allvarligt är det när billiga leksaker som innehåller skadliga ämnen importeras. För att skydda våra barn måste Kemikalieinspektionen skyndsamt och målmedvetet accelerera arbetet med att förhindra att dessa skadliga produkter kommer in i landet.”[1684]

17.3.2.3 Vänsterpartiet

I kommittémotion **2023/24:991** av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) föreslår partiet i yrkande 6 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Kemikalieinspektionen att undersöka och ge förslag på hur privatimporterade produkters innehåll av farliga kemikalier ska deklareras och tillkännager detta för regeringen.”[1685] Partiet skriver att: ”Inom EU finns krav på att alla företag som producerar eller för ut produkter på marknaden redovisar innehållet av särskilt farliga ämnen. Varor som köps direkt av privatpersoner via nätet från företag utanför EU omfattas dock inte av detta, vilket underminerar arbetet med att fasa ut dessa kemikalier.”[1686]

I kommittémotion **2025/26:324** av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) föreslår partiet i yrkande 9 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i närtid bör återkomma med förslag på finansiering för att stärka den offentliga tillsynen i syfte att minska spridningen av hälsoskadliga kemikalier och tillkännager detta för regeringen.”[1687] Partiet skriver att: ”På senare tid har vi sett en

---

[1683] Motion 2023/24:376, s. 1. Motion 2024/25:1394, s. 1
[1684] Motion 2023/24:376, ss. 2-3. Motion 2024/25:1394, ss. 2-3
[1685] Motion 2023/24:991, s. 2
[1686] Motion 2023/24:991, s. 7
[1687] Motion 2025/26:324, s. 2

kraftig ökning av privatimporterade varor från kinesiska bolag, vars produkter inte uppfyller svenska krav på produktsäkerhet avseende exempelvis kemikalieinnehåll. Både klimat- och miljöministern och biståndsoch utrikeshandelsministern har aviserat åtgärder för att stävja dessa importer och vi hoppas att de realiseras omgående. I väntan på att så sker är det dock av största vikt att Kemikalieinspektionen trappar upp sin tillsyn mot dessa bolags produkter för att skydda allmänheten och öka kännedomen om riskerna. Regeringen bör i närtid återkomma med förslag på finansiering för att stärka den offentliga tillsynen i syfte att minska spridningen av hälsoskadliga kemikalier. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna."[1688]

I kommittémotion **2025/26:972** av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) skriver partiet att: "På senare tid har vi sett en kraftig ökning av privatimporterade varor från kinesiska bolag, även kallat dropshipping, vars produkter inte uppfyller svenska krav på produktsäkerhet avseende exempelvis kemikalieinnehåll. Vänsterpartiet ser med oro på hur systemet möjliggör att varor som kan vara skadliga för konsumenter kan runda den lagstiftning som finns för att skydda konsumenter."[1689] Motionen innehåller dock inget relevant yrkande.

17.3.2.4 Centerpartiet

I kommittémotion **2022/23:907** av Stina Larsson m.fl. (C) föreslår partiet i yrkande 79 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det internationella kemikaliearbetet ska utökas och fördjupas och tillkännager detta för regeringen."[1690] Partiet skriver att: "En annan utmaning i EU:s kemikalielagstiftning Reach är att många kemikalier inte omfattas eftersom de inte kommer ut på marknaden som ämnen, utan som en del av en vara. Varor tillverkas och transporteras idag över hela världen och hanteringen av dessa ämnen är en global angelägenhet. Om varorna importeras från länder utanför EU gäller inte heller EU:s kemikalielagstiftning. På så sätt går många potentiellt skadliga ämnen under radarn. Det är ofta långt från fabriken där något tillverkas till slutkonsumenten. Information om vilka kemiska ämnen som använts vid produktionen är ofta mycket svårtillgänglig, men framväxten av en cirkulär ekonomi kräver ökad information om vilka ämnen som finns i varor och som använts i tillverkningen. För att höja medvetenheten vill Centerpartiet se en särskild satsning på det internationella kemikaliearbetet, i synnerhet arbetet med ökad information om farliga ämnen i leverantörskedjor samt det bilaterala samarbetet med strategiska länder som Sverige har en stor varuimport från, i syfte att minska förekomsten av farliga ämnen i importerade varor. För att skydda konsumenter bör ett skärpt internationellt kemikaliearbete prioriteras. Som konsument är man mindre

[1688] Motion 2025/26:324, s. 6
[1689] Motion 2025/26:972, s. 19
[1690] Motion 2022/23:907, s. 6

säker när man köper via e-handel. Om företaget som man köper från finns utanför EU har europeiska myndigheter små möjligheter att påverka dem. För att särskilt komma åt farliga ämnen i varor som köps via e-handel vill Centerpartiet att Kemikalieinspektionen ges i uppdrag att skärpa kontrollen av sådana varor. För att stärka kontrollen av importerade varor i syfte att begränsa förekomsten av annars förbjudna ämnen vill vi även att Kemikalieinspektionen, tullen samt polisen sammantaget ges i uppdrag att samverka för ökad kontroll."[1691]

I kommittémotion **2024/25:2519** och **2025/26:2823** av Stina Larsson m.fl. (C) föreslår partiet i yrkande 15 respektive 17 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svartlista företag som importerar produkter som ständigt visar sig bryta mot EU:s produktsäkerhetskrav, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1692] I yrkande 16 respektive 18 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hårdare krav på e-handelsplattformar och tillkännager detta för regeringen."[1693]

I yrkande 17 respektive 19 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samordning mellan EU:s kemikaliemyndighet Echa och EU:s nya tullmyndighet och tillkännager detta för regeringen."[1694] Partiet skriver att: "I dag finns det inga kraftfulla sätt att sanktionera företag som upprepade gånger säljer olagliga varor via e-handelsplattformar. De kan under ett kort tag bli avstängda men inte mycket mer. Centerpartiet vill ta tag i det här med hjälp av EU:s nya tullreform, som kommer skapa mycket bättre informationsinsamling om produkter som importeras till EU. (…). Vi måste ställa hårdare krav på e-handelsplattformarna. I dagsläget är det omöjligt att veta om de produkter man som konsument köper följer EU:s alla kemikalieregler, vilket också Kemikalieinspektionens rapporter ständigt visar. I dag anses konsumenten vara importör vid direktimport, så allt ansvar ligger på oss. EU:s tullreform ändrar på detta, och istället blir e-handelsplattformen ansvarig importör. Om produkter bryter mot EU:s säkerhetsregler är det därmed e-handelsplattformen som är ansvarig, inte vi som konsumenter. (…). När tullen och Kemikalieinspektionen genomför kontroller gemensamt på Arlanda får det väldigt bra resultat. Vi vill därför att EU:s kemikaliemyndighet och den snart nyinrättade tullmyndigheten har ett nära samarbete och informationsdelning, för att bättre kunna stoppa de olagliga och giftiga produkter som ofta direktimporteras via e-handelsplattformar."[1695]

17.3.2.5 Miljöpartiet

I kommittémotion **2023/24:897** av Emma Nohrén föreslår partiet i yrkande 3 att:

[1691] Motion 2022/23:907, ss. 26-27
[1692] Motion 2024/25:2519, s. 2. Motion 2025/26:2823, s. 2
[1693] Motion 2024/25:2519, s. 2. Motion 2025/26:2823, s. 2
[1694] Motion 2024/25:2519, s. 2. Motion 2025/26:2823, s. 2
[1695] Motion 2024/25:2519, ss. 5-6. Motion 2025/26:2823, s. 8

”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska arbeta för att reglera e-handelns negativa effekter och tillkännager detta för regeringen.”[1696] Partiet skriver att: ”Många farliga ämnen och kemikalier kommer idag in till Sverige och EU via import och e-handel. Det ger stora problem för kontroll men också återvinning och avfallshantering. Utan innehållsdeklaration är det svårt att på rätt sätt ta hand om ett ämne. Sverige bör vara drivande i EU för att få till regleringar av e-handelns och importens negativa delar. Kanske är det dags för ett system liknande CBAM?”[1697]

I partimotion 2**025/26:3548** av Daniel Helldén m.fl. (MP) föreslår partiet i yrkande 1 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande inom EU för att höja ambitionerna på området cirkulär ekonomi med fokus på kemikaliesmarta och giftfria resursflöden, cirkulär design och att minska den totala användningen av primära råvaror och tillkännager detta för regeringen.”[1698] I yrkande 79 föreslår partiet att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och skärpa kraven på e-handelsplattformar och tillkännager detta för regeringen.”[1699] I yrkande 80 föreslår partiet att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ”task force” för utmaningar kopplade till e-handel och tillkännager detta för regeringen.”[1700] Partiet skriver att: ” Onlineplattformar ska inte kunna utnyttja luckor i systemet utan måste hållas juridiskt och ekonomiskt ansvariga för sina varor. Den undre gränsen för vad som i dag behöver deklareras vid import på 150 euro till EU ska omedelbart tas bort. EU-kommissionen har lagt förslag på att ta bort tullfriheten för billiga varor och det är viktigt att Sverige ligger på för detta inom EU. För alla produkter som förs ut från olika företag och in på EU:s inre marknad måste det finnas en ansvarig aktör inom unionen. Men när konsumenter själva köper varor från säljare som är baserade på marknadsplatser utanför EU finns sällan en sådan aktör. Teoretiskt sett tar konsumenten då ett eget ansvar för varans säkerhet. I praktiken betyder det att ingen tar ansvar. Miljöpartiet anser att marknadsplatserna själva ska stå som ansvarig aktör i de fall ingen annan tar ansvar. Det skulle skapa incitament för dessa marknadsplatser att ta produktsäkerheten på allvar. Under 2026 kommer EU:s marknadskontrollförordning att utvärderas och vi ser att det genom denna finns en möjlighet att föra in striktare krav på marknadsplatserna genom att inkludera dem som ”ekonomisk aktör”.”[1701]

I motion **2025/26:3770** och **2025/26:3506** skriver partiet att det vill: ”satsa på utökade

---

[1696] Motion 2023/24:897, s. 1
[1697] Motion 2023/24:897, s. 3
[1698] Motion 2025/26:3548, s. 5
[1699] Motion 2025/26:3548, s. 12
[1700] Motion 2025/26:2548, s. 12
[1701] Motion 2025/26:3548, s. 35

kontroller av e-handeln och så kallad dropshipping, med 5 miljoner kronor."[1702] Partiet föreslår att 340 325 000 kronor går till anslag 1:6 Kemikalieinspektionen för 2026, vilket är 32 000 000 kronor mer jämfört med regeringens förslag.[1703]

17.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I betänkande **2022/23:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[1704]

I betänkande **2023/24:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2023:24:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[1705]

I betänkande **2024/25:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2024/25:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[1706]

I betänkande **2025/26:MJU1** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur och Miljöpartiets motion 2025/26:3506. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[1707]

I betänkande **2022/23:MJU6** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 6 och 7 i Sverigedemokraternas motion 2022/23:967 samt yrkande 79 i Centerpartiets motion 2022/23:907. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 6, 10, 9, 8 respektive 3).[1708]

I betänkande **2024/25:MJU18** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 32 och 33 i Socialdemokraternas motion 2024/25:3109, yrkande 4 i Sverigedemokraternas motion 2024/25:1394 samt yrkande 15 och 17 i Centerpartiets motion 2024/25:2519. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag

---

[1702] Motion 2025/26:3770, s. 51. Motion 2025/26:3506, s. 11
[1703] Motion 2025/26:3770. Motion 2025/26:3506
[1704] Bet. 2022/23:MJU1
[1705] Bet. 2023/24:MJU1
[1706] Bet. 2024/25:MJU1
[1707] Bet. 2025/26:MJU1
[1708] Bet. 2022/23:MJU6

(reservation 46, 49 respektive 50).[1709]

I betänkande **2025/26:MJU12** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 41, 42 och 44 i Socialdemokraternas motion 2025/26:3732, yrkande 9 i Vänsterpartiets motion 2025/26:324, yrkande 1 i Miljöpartiets motion 2025/26:3548 samt yrkande 17 och 19 i Centerpartiets motion 2025/26:2823. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 22 och 24, 25, respektive 1). Centerpartiets motionsyrkanden bereds förenklat.[1710]

I betänkande **2023/24:MJU17** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 4 i Sverigedemokraternas motion 2023/24:376, yrkande 6 i Vänsterpartiets motion 2023/24:991 samt yrkande 3 i Miljöpartiets motion 2023/24:897. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 41, 42 respektive 43).[1711]

I betänkande **2025/26:CU1** behandlade Civilutskottet prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik och Centerpartiets motion 2025/26:3735. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag av avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.[1712]

I betänkande **2025/26:NU11** behandlade Näringsutskottet yrkande 79 och 80 i Miljöpartiets motion 2025/26:3548 samt yrkande 18 i Centerpartiets motion 2025/26:2823. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Miljöpartiet och Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 12 respektive 11).[1713]

I betänkande **2024/25:NU13** behandlade Näringsutskottet yrkande 16 i Centerpartiets motion 2024/25:2519. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet. Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 21).[1714]

I betänkande **2025/26:FiU1** behandlade Finansutskottet regeringens budgetförslag prop. 2025/26:1 och Miljöpartiets motion 2025/26:3770. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.

[1709] Bet. 2024/25:MJU18
[1710] Bet. 2025/26:MJU12
[1711] Bet. 2023/24:MJU17
[1712] Bet. 2025/26:CU1
[1713] Bet. 2025/26:NU11
[1714] Bet. 2024/25:NU13

Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4).[1715]

17.5 Riksdagens behandling

Propositioner och motioner

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU1 behandlades prop. 2022/23:1. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen med acklamation.[1716]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU1 behandlades prop. 2023/24:1. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen med acklamation.[1717]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU1 behandlades prop. 2024/25:1. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen med acklamation.[1718]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:MJU1 behandlades prop. 2025/26:1 och motion 2025/26:3506 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen och bifalla propositionen med acklamation.[1719]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:CU1 behandlades prop. 2025/26:1 och motion 2025/26:3735 (C). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen och bifalla propositionen med acklamation.[1720]

Motioner

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU6 behandlades motion 2022/23:967 (SD) yrkande 6 och 7 samt motion 2022/23:907 (C) yrkande 79. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå yrkande 37, 38 och 7 med acklamation.

Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå yrkande 79.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 62 SD, 58 M, 19 V, 15 KD, 13 L
För res. 3: 92 S, 1 V, 19 C, 13 MP
Frånvarande: 15 S, 11 SD, 10 M, 4 V, 5 C, 4 KD, 5 MP, 3 L
Gudrun Nordborg (V) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå yrkande 6.

[1715] Bet. 2025/26:FiU1
[1716] Prot. 2022/23:44
[1717] Prot. 2023/24:52
[1718] Prot. 2024/25:53
[1719] Prot. 2025/26:53
[1720] Prot. 2025/26:49

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 92 S, 58 M, 20 V, 19 C, 15 KD, 13 MP, 13 L
För res. 9: 62 SD
Frånvarande: 15 S, 11 SD, 10 M, 4 V, 5 C, 4 KD, 5 MP, 3 L[1721]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU18 behandlades motion 2024/25:3109 (S) yrkande 32 och 33, motion 2024/25:1394 (SD) yrkande 4 samt motion 2024/25:2519 (C) yrkande 15 och 17. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå yrkande 4, 15 och 17 med acklamation. Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå yrkande 32 och 33.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 60 SD, 60 M, 17 C, 15 KD, 14 L
För res. 46: 93 S, 21 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 12 SD, 8 M, 3 V, 7 C, 4 KD, 4 MP, 2 L, 1 -[1722]

Kammaren beslutar om betänkande 2025/26:MJU12 senast 2026-03-11.

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU17 behandlades motion 2023/24:376 (SD) yrkande 4, motion 2023/24:991 (V) yrkande 6 samt motion 2023/24:897 (MP) yrkande 3. Kammaren biföll utskottets förslag av avslå motionerna med acklamation.[1723]

Kammaren beslutar om betänkande 2025/26:NU11 senast 2026-03-04.

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:FiU1 behandlades motion 2025/26:3770 (MP). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -
För res. 1: 93 S, 1 -
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 -[1724]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:NU13 behandlades motion 2024/25:2519 (C) yrkande 16. Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionen med acklamation.[1725]

[1721] Prot. 2022/23:75
[1722] Prot. 2024/25:129
[1723] Prot. 2023/24:130
[1724] Prot. 2025/26:39
[1725] Prot. 2024/25:77

Interpellationer, frågor och debatt

Den 12 februari 2026 ställde Emma Nohrén (MP) en **skriftlig fråga (2025/26:491)** till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) om *Deklaration av farliga kemikalier i e-handeln och PFAS-märkning av varor*. Nohrén frågade: "Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att öka tillgången till information och kontroll av farliga kemikalier inom e-handeln så att det säkerställs att otillåtna produkter inte når svenska konsumenter, och vilka initiativ för obligatorisk märkning av exempelvis PFAS på konsumentprodukter har ministern och regeringen vidtagit?"[1726]

Den 18 februari 2026 svarade Pourmokhtari: "När man beaktar den nästan explosionsartade ökningen av ehandeln, specifikt med varor från online-plattformar från länder utanför EU, är det utan tvekan korrekt att beskriva farliga ämnen på marknaden som ett växande problem. Jag och regeringen instämmer i denna syn. Det är välkänt att de farliga ämnena i stor utsträckning finns i varor som handlas på kinesiska online-plattformar. Regeringen har varit drivande i EU för att införa nya regler som innebär att plattformarna tvingas att ta ett större miljö- och produktsäkerhetsansvar."

Vidare skrev ministern att "Medlemsstaterna har i förhandlingen om EU:s nya tullagstiftning enats om att online-plattformar som förmedlar varor från länder utanför EU direkt till konsumenter ska likställas med importörer. De ska därmed hållas ansvariga för att EU:s produktregelverk efterlevs. Detta är en vinst både för konsumenterna och svenska och europeiska företag som vill ta ansvar. Plattformarna kan inte längre hävda att de bara är mellanhänder som inte har kontroll över innehållet i varan. Jag och regeringen anser dock att åtgärder på EU-nivå måste kompletteras med breda åtgärder i Sverige. Därför har vi i år gett uppdrag till ett flertal myndigheter, bland annat Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Elsäkerhetsverket och Naturvårdsverket, att aktivt arbeta med marknadskontroll. I de olika uppdragen ingår exempelvis att prioritera samarbeten på nationell nivå och på EU-nivå, med andra marknadskontrollmyndigheter och med Tullverket, samt genomföra operativa insatser kopplat till e-handel från länder utanför EU. Regeringen vill med uppdragen att myndigheterna bland annat fokuserar på privatimporten, vilket ofta gäller handel via online-plattformar." Därtill skrev ministern att "I budgetpropositionen för 2026 föreslogs även satsningar för att stärka vissa myndigheters förmåga att bedriva marknadskontroll, bland annat för Kemikalieinspektionen, Elsäkerhetsverket och Konsumentverket. För att möta de utmaningar som e-handeln ger upphov till behöver vi dock även utveckla arbetet och metoderna för hur vi kontrollerar farliga ämnen. Därför har jag och regeringen tillfört medel till Kemikalieinspektionen för att föreslå hur man kan stärka

[1726] Skriftlig fråga, 2025/26:491, s. 2

marknadskontrollen vid e-handel och import från tredje land. (…). Regeringen har alltså tagit en rad initiativ och konkreta satsningar för att stoppa problemen med e-handeln från länder utanför EU och spridningen av farliga ämnen.”[1727]

Den 19 december 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU1** om *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. I anförande 65 säger Beatrice Timgren (SD): ”Ett område inom detta betänkande som jag vill framhäva gäller vår förstärkta hantering av skadliga kemikalier. Regeringen har ökat anslaget till Kemikalieinspektionen, vilket möjliggör en intensifierad tillsyn av kemiska produkter och bekämpningsmedel. Den ökade budgetkapaciteten är avgörande för att säkerställa en högre skyddsnivå, särskilt i en tid då den växande direktimporten via e-handel innebär nya komplexa utmaningar. Ett förstärkt samarbete mellan Kemikalieinspektionen, Tullverket och relevanta EU-myndigheter har spelat en central roll i detta arbete. Genom detta samarbete kan vi mer effektivt övervaka och reglera den internationella handeln med kemiska produkter, vilket är avgörande för att skydda befolkningen mot risker. En grundlig granskning av e-handeln under 2022 avslöjade att en betydande andel produkter inom områden som elektronik, smycken och leksaker hade allvarliga brister. Denna insikt förstärker vårt engagemang för strikt övervakning för att skydda våra medborgare från farliga ämnen.”[1728]

Den 17 december 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU1** om *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. I anförande 136 säger Stina Larsson (C): ”Ledamoten nämnde de cirkulära flödena och den cirkulära ekonomin, men det saknas förslag om detta. Jag ser inte hur Sverigedemokraterna vill göra för att minska exempelvis giftimporten från Kina, alltså de där prylarna som är väldigt enkla att klicka hem via nätet.”[1729] I anförande 137 säger Martin Kinnunen (SD): ”Stina Larsson nämnde giftimporten från Kina, och där är problemet att Sverige saknar rådighet att direkt stänga ned apparna och förbjuda importen. I dag är vi en del av EU-systemet, och då måste vi försöka ta det den vägen. Här tycker jag att vi från svenskt håll ska fortsätta att vara aktiva i den diskussion som pågår. Jag tycker att man från europeisk sida bör ta betydligt hårdare tag mot denna import. I grunden skulle det vara en rimlig åtgärd att förbjuda shopparna omedelbart. De borde inte få verka på den europeiska marknaden. Det finns ingenting som tyder på att det är några enstaka fall av regelbrott, utan det sker gång på gång.”[1730]

Den 16 december 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:MJU1** om *Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*. I anförande 80 säger Helena Storckenfeldt

---

[1727] Svar på fråga, 2025/26:491, ss. 1-3
[1728] Prot. 2023/24:52, s. 46
[1729] Prot. 2024/25:52, s. 122
[1730] Prot. 2024/25:52, ss. 122-123

(M): ”Som Emma Nohrén tog upp inledningsvis är det dock inte bara PFAS som är ett problem när det gäller kemikalieområdet, utan det handlar också om vilka kemikalier som inte kommer härifrån som hotar konsumenter i Sverige i dag. Därför har vi lagt 25 miljoner kronor per år till Kemikalieinspektionen för att stödja marknadskontroll och annan tillsyn för att skydda svenska konsumenter från att utsättas för skadliga kemikalier som kommer från oseriösa företag, inte minst Temu och Shein.”[1731] I anförande 94 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): ”Att det på EU-nivå i fredags togs beslut om skatt på paket från Temu och Shein hjälper till att motverka strömmen av billiga och lågkvalitativa importvaror, vilket förhoppningsvis hjälper oss ännu mer på den cirkulära vägen.”[1732]

Den 9 december 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:CU1** om *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik*. I anförande 65 säger Björn Tidland (SD): ”Fru ålderspresident! Trots alla ansträngningar av Kemikalieinspektionen och Tullverket förekommer det fortfarande okontrollerad e-handel, som innebär att otaliga produkter som innehåller skadliga ämnen kommer in i landet. Speciellt allvarligt är det när billiga leksaker som innehåller skadliga ämnen importeras. Om ambitionsnivån ska höjas och fler skadliga ämnen och förbjudna produkter ska stoppas vid gränsen måste Tullverket och Kemikalieinspektionen tillföras mer resurser. Konsumentverket får 2026 ett extra anslag på 4 miljoner för att stoppa farliga produkter. Arbetet med att stoppa farliga produkter är viktigt och måste tas på allvar. Förutom skadliga kemikalier i leksaker innebär den okontrollerade e-handeln från länder utanför EU ett försämrat konsumentskydd. Lurendrejeri, bristande kvalitet och produkter som inte uppfyller EU:s lagkrav är ett resultat av den ökade e-handeln. Här finns ett stort arbete att göra.”[1733]

I anförande 66 säger Anna-Belle Strömberg (S): ”Sveriges Konsumenter är också viktiga för svenska företag, som vill ha rättvisa spelregler mot aktörer som Temu och Shein. De bidrar med oberoende granskningar som myndigheter använder i sin tillsyn. De efterfrågas av regeringen, de efterfrågas av myndigheter och de efterfrågas ofta av medier. De stärker också konsumenter genom utbildning, upplysning och vägledning. Fru ålderspresident! Att tysta denna röst är fel väg. Vi vill stärka den. Därför avsätter vi 15 miljoner kronor i vårt budgetförslag. Våra två satsningar är tydliga: 45 miljoner kronor för att stärka Konsumentverket, helt i linje med myndighetens eget behov, och 15 miljoner kronor för att återupprätta Sveriges Konsumenter. Skillnaden mellan oss och regeringen är att vi står på konsumenternas sida när marknaden blir allt tuffare. Regeringen har valt att tysta den fina och starka konsumentrösten.”[1734]

[1731] Prot. 2025/26:53, s. 34
[1732] Prot. 2025/26:53, s. 40
[1733] Prot. 2025/26:48, s. 28
[1734] Prot. 2025/26:48, s. 28

Den 9 mars 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU6** om *Kemikaliepolitik*. I anförande 37 säger Marlene Lund Kopparklint (M): ”För att garantera skydd av hälsa och miljö måste tillsynen vara god och högt prioriterad – vilket den är. Det gäller tillsyn inom Sverige och EU men framför allt import och e-handel. Mer än 90 procent av de kemikalier som kommer från EU-marknaden härrör från länder utanför EU. Det är viktigt att betona att de varor som importeras till Sverige också kan komma från tredjeland. Därför är tillsynen otroligt viktig.”[1735]

I anförande 42 säger Emma Nohren (MP): ”Saker som var tillåtna förr är inte det i dag, så för att vi ska komma till en cirkulär ekonomi måste vi avgifta systemet och se till att det som sätts ut faktiskt också går att återvinna. Därför är jag väldigt glad över att Kemikalieinspektionen för någon vecka sedan redovisade regeringsuppdraget Giftfritt från början, som man har haft sedan 2021. Där finns, förutom ytterligare förbud mot PFAS, också flera förslag på hur vi ska få igång den cirkulära ekonomin, till exempel säkerhetsmarginaler i lagstiftning för just skador som uppstår vid blandningar med cocktaileffekter, att man ska ha en annan tillsyn när det gäller e-handel för att se hur de här ämnena förflyttar sig och hur vi får in dem liksom vägledning för att minska risken för farlig återanvändning.”[1736]

I anförande 116 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): ”Det är alltså generellt sett väldigt liten skillnad i synen på målet. Dessutom har vi lämnat över mycket av beslutanderätten i kemikaliepolitiken till EU, vilket i sig kan vara rimligt eftersom gifterna inte stannar vid en landsgräns. Det är viktigt att vi har en reglering på EU-nivå och, inte minst, på internationell nivå. Som vi också hörde i tidigare inlägg importerar vi mycket till vårt land, och då är det viktigt att det är strikta regler där varorna tillverkas så att vi inte importerar en massa gifter. Man kan ändå ha åsikter om de förslag och beslut som kommer från EU, där konsekvensanalyser ibland kan ifrågasättas och kanske även miljönyttan i förhållande till kostnaden eller inverkan på andra områden. Men generellt är det ändå där frågorna bör ligga.”[1737]

I anförande 126 säger Björn Tidland (SD): ”Trots alla ansträngningar av Kemikalieinspektionen förekommer fortfarande okontrollerad e-handel, som innebär att otaliga produkter som innehåller skadliga ämnen kommer in i landet. Speciellt allvarligt är det när billiga leksaker som innehåller skadliga ämnen importeras. För att skydda våra barn måste Kemikalieinspektionen skyndsamt och målmedvetet accelerera arbetet med att förhindra att dessa skadliga produkter kommer in i landet.”[1738]

[1735] Prot. 2022/23:72, s. 25
[1736] Prot. 2022/23:72, s. 29
[1737] Prot. 2022/23:72, s. 56
[1738] Prot. 2022/23:72, s. 64

Den 5 juni 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:MJU18** om *Cirkulär och giftfri ekonomi*. I anförande 117 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): ”Något som däremot inte är lika bra, herr talman, men som är väldigt i ropet är all importhandel av fast fashion. Regeringen verkar inom EU för att ta bort tullfriheten för försändelser av ringa värde. Tidigare i våras anordnade regeringen även ett rundabordssamtal med inbjudna representanter från myndigheter, näringsliv och civilsamhälle för att diskutera konsumentskydd och konkurrens mot bakgrund av problemen med e-handelsplattformar utanför EU. Regeringen har nu inlett ett brett arbete med representanter från de berörda departementen för att täcka in frågor som konkurrenskraft, hållbarhet och konsumentskydd. Syftet är att intensifiera samarbetet och definiera vilka åtgärder som behöver vidtas på kort sikt för att förhindra att farliga produkter från plattformar som Temu och Shein importeras till Sverige. Köp från kinesiska e-handelsplattformar kan uppfattas som ett riktigt klipp, i alla fall om man ser till priset. Men det betalas i form av att företag som följer svenska och europeiska lagar och regler riskerar att slås ut på grund av osund konkurrens och av att farliga produkter når den inre marknaden. Det är dags att stoppa importen av farliga varor och stärka konkurrensen och hållbarheten och skydda svenska konsumenter.”[1739]

I anförande 119 säger Elin Nilsson (L): ”Herr talman! Vi vill se ett förbud mot kinesiska ultra-fast-fashion-plattformar som Shein och Temu. Vi vill inte längre tillåta import från dessa plattformar, i alla fall så länge de inte följer svensk kemikalielagstiftning och våra regler när det gäller konsumenträtt. Precis som har nämnts här i talarstolen tidigare finns det ett stort problem med just kinesiska plattformar som säljer ofantliga mängder av billiga och lågkvalitativa produkter som alldeles för ofta innehåller miljö- och hälsoskadliga gifter som inte är tillåtna i Sverige och EU. Vi behöver göra mer för att minska klädindustrins utsläpp och gynna en mer hållbar och cirkulär konsumtion. Vi behöver reglera de här plattformarna hårdare.”[1740]

Den 25 februari 2026 debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:NU11** om *Handelspolitik*. I anförande 163 säger Johnny Svedin (SD): ”Regeringen har också antagit en ny nationell strategi för marknadskontroll 2026–2029, som innebär att myndigheter ska samordna arbetet för att säkra e-handel och göra effektivare kontroller. Här finns en tydlig vardagskoppling. När du klickar hem en produkt ska den vara säker, följa reglerna och inte konkurrera ut seriösa företag genom fusk, kopior eller farliga varor. Ordning och reda ska gälla även när handeln sker via plattformar och direktimport.”[1741]

[1739] Prot. 2024/25:127, s. 74
[1740] Prot. 2024/25:127, s. 79
[1741] Prot. 2025/26:78, s. 81

18. Skattereform som bidrar till klimat- och miljömål

Genomför en genomgripande skattereform som tydligt styr mot miljömålen.

18.1 Bakgrundstext från 2022

Sverige uppfyller idag endast 1 av 16 miljömål. Skattesystemet ett viktigt verktyg för att skapa det samhälle vi vill ha, både genom att ge finansiering till gemensamma ändamål och genom att styra i hållbar riktning. Skattesystemet behöver reformeras för att understödja en effektiv miljöpolitik, i stället för att som nu delvis verka i rakt motsatt riktning genom att subventionera ohållbara metoder. Behovet av en skattereform har lyfts av flera politiska partier då det sedan den senaste stora skattereformen i början av 1990-talet har införts en rad förändringar och undantag, samtidigt som samhället har genomgått stora förändringar med bland annat digitalisering och EU-medlemskap. I en internationell jämförelse har Sverige hög skatt på arbete, låg skatt på fastigheter och kapital, medan moms och bolagsskatt motsvarar genomsnittet. Miljöskatternas andel är drygt 2 procent av BNP, vilket är lägre än genomsnittet inom EU.

Så svarade partierna 2022

Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centerpartiet, Liberalerna och Moderaterna svarar alla ja till förslaget. Vänsterpartiet kommenterar att en genomgripande skattereform bör utjämna ekonomiska och regionala klyftor samt främja hållbart resursutnyttjande i enlighet med klimat- och miljömålen. Miljöpartiet vill se en genomgripande skattereform där styrning mot miljömål tillåts ta större plats än det gör idag. Centerpartiet, Liberalerna och Moderaterna lyfter alla fram att en skattereform bör bygga på principen att förorenaren betalar. Centerpartiet och Liberalerna kommenterar även att de vill se en grön skatteväxling där skatten på arbete sänks och förutsättningarna för företagande stärks. Moderaterna skriver att skattesystemet måste bidra till omställningen för att minska koldioxidutsläppen Socialdemokraterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar alla nej. Socialdemokraterna kommenterar däremot att det vill ha en skattereform men menar att syftet med skattesystemet är att ge en stabil skattebas för att kunna öka jämlikheten och stärka välfärden och tillägger att många politikområden behöver samverka och bidra till att vi når miljömålen. Kristdemokraterna skriver också under på att en skattereform behövs men menar att syftet att tydligt styra mot miljömålen riskerar att påverka företag och privatpersoner orimligt hårt om inte tillräcklig hänsyn tas till andra

faktorer. Sverigedemokraterna nämner varken miljö eller klimat i sin kommenterar om förslaget. En majoritet av riksdagspartierna svarar ja till förslaget men med dagens mandatfördelning räcker det inte för en majoritet i riksdagen.

Avgränsning

Denna granskning förhåller sig strikt till reform eller översyn av skattesystemet i syfte att styra mot klimatmålen. Därav exkluderas en stor del av partiernas synpunkter på specifika skatter. Dock inkluderas budgetmotioner för att ge en övergripande bild av partiernas syn på regeringens budgetproposition avseende miljöskatter.

Naturskyddsföreningen har i regeringsgranskningen och andra delar av partigranskningen granskat vissa specifika miljöskatter såsom kemikalieskatt och skatt på bensin och diesel. Dessa går att finna i bilaga 1 och 3.

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari till och med den 13 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

18.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *grön OCH skattereform, skatteväxling, miljöskatt*, klimatskatt, skatt OCH miljömål, miljöstyrning*

I **Tidöavtalet** angav samarbetspartierna att "Kraftvärmeskatten, avfallsförbränningsskatten och skatten på bioolja ses över för att skapa bättre förutsättningar för kraftvärmen."[1742] De skrev även att åtgärderna riktade till hushållande bör ha bland annat lägre drivmedelspriser som inriktning.[1743]

I **regeringsförklaringen 2024** sade statminister Ulf Kristersson att "Flygskatten har inneburit en tung konkurrensnackdel för svenska flygplatser. Nu avskaffas den."[1744] Statsministern sade även att "Samtidigt sänks skatten på bensin och diesel för att priset vid pump inte ska öka."[1745]

I juni 2022 tillsatte den förra regeringen Andersson (S) en utredning om Ekonomiska styrmedel för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi (**dir. 2022:67**). I kommittédirektivet skrev regeringen att "En kommitté ska därför utreda inom vilka områden och på vilka sätt ekonomiska styrmedel kan användas för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi. Utredningen ska inrikta sig på områden med en betydande miljö- eller klimatpåverkan, där styrmedel på ett betydande och

[1742] Tidöavtalet, s. 14
[1743] Tidöavtalet, s.58
[1744] Regeringsförklaring 2024, s.11
[1745] Regeringsförklaring 2024, s.14

samhällsekonomiskt effektivt sätt kan främja en sådan omställning. I uppdraget ingår inte att lämna författningsförslag."[1746]

Vidare skrev regeringen att "Med ekonomiska styrmedel avses i det här sammanhanget i första hand skatter och avgifter, men även olika former av stöd eller skattelättnader om sådana bedöms vara mer ändamålsenliga. Kommittén ska dock inte föreslå styrmedel som rör direkt beskattning, socialavgifter eller mervärdesskatt. Om ekonomiska styrmedel i form av skatter föreslås ska detta göras med vägledning av de riktlinjer för skattepolitiken som riksdagen antagit (prop. 2014/15:100, s. 104–105). En viktig princip är därmed att skattereglerna ska vara generella, med breda skattebaser och tydliga regler, utan komplicerade gränsdragningar."[1747] Uppdraget skulle redovisas senast den 30 april 2024.

Den nuvarande regeringen beslutade om ett tilläggsdirektiv i oktober 2023 (**dir. 2023:141**) där utredningstiden förlängdes till den 30 september 2024.[1748]

I oktober 2024 överlämnade kommittén betänkandet *Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi* (**SOU 2024:67**) till regeringen. Kommittén bedömde att beskattning kan övervägas under särskilda omständigheter, incitament för att minska miljö- och klimatpåverkan från avfallshanteringen kan skapas genom producentansvar, subventioner kan behövas för att skapa marknader för återanvändning, reparationer, återtillverkning och uthyrning i syfte att förlänga produkters livslängd, och att stöd kan behövas för utveckling av teknik, inte minst för sortering och materialåtervinning.[1749] Vidare bedömde kommittén att ekonomiskt styrmedel som exempelvis skatt bör "Analysera förutsättningarna för ekonomiska styrmedel, inkl. beskattning av såväl primär plastråvara som plast i produkter, särskilt i fråga om plastförpackningar" och att "Analysera förutsättningarna för ekonomiska styrmedel för nya textilprodukter, t.ex. i form av beskattning."[1750] Betänkandet remitterades av regeringen i november 2024[1751].

I oktober 2024 tillsatte regeringen *Styrmedelsutredningen* (**dir 2024:98**) med uppdrag att "analysera om och i så fall vilka styrmedel som kan utformas för att fasa ut fossila bränslen ur de sektorer som omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning (ESR) i den takt som krävs för att på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt nå det långsiktiga klimatmålet till 2045 samt de EU-åtaganden som Sverige har på klimatområdet."[1752] Bland annat ska utredaren "analysera om och i så fall hur

---

[1746] Dir. 2022:67, s.1
[1747] Dir. 2022:67, s.7
[1748] Dir. 2023:141, s.1
[1749] SOU 2024:67, s. 19-21
[1750] SOU 2024:67, s.386
[1751] Fi2024/01941. https://www.regeringen.se/remisser/2024/11/remiss-av-sou-202467-om-ekonomiska-styrmedel-for-en-mer-cirkular-ekonomi/ (hämtad 2026-02-26)
[1752] Dir. 2024:98, s.1

bränsleskattenivåer bör ändras för att skapa en samhällsekonomiskt effektiv prissättning av utsläpp." Dock ska den inte lämna författningsförslag på skatteområdet.[1753] Uppdraget ska redovisas senast den 4 maj 2026.

18.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *grön OCH skattereform, skatteväxling, miljöskatt*, klimatskatt, skatt OCH miljömål, miljöstyrning*

Propositioner, skrivelser och förordningar

Den 8 november 2022 lämnade regeringen *Budgetpropositionen för 2023* (**prop. 2022/23:1**) till riksdagen. Regeringen föreslog flera förändringar av existerande miljöskatter. Den skrev bland annat att "Reseavdraget bör behållas i sin nuvarande form och den nya avståndsbaserade modellen för skattelättnad för arbetsresor bör inte införas. Det schablonbelopp som får dras av för kostnader för arbetsresor med egen bil bör höjas till 2 kronor och 50 öre per kilometer. Avdraget för drivmedel vid arbetsresor med förmånsbil bör höjas till 1 krona och 20 öre per kilometer med undantag för förmånsbilar som helt drivs med elektricitet, för vilka rätten till avdrag även fortsatt bör uppgå till 95 öre per kilometer." Dessa schablonbelopp föreslog regeringen även skulle gälla för avdrag för kostnader med egen bil i tjänsten och i näringsverksamhet.

Regeringen föreslog även att "Subventionsgraden för skattereduktionen för installation av solceller bör höjas från 15 procent till 20 procent." Vidare föreslog regeringen att "Det bör införas en tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen till egen bil eller förmånsbil".[1754] Subventionsgraden föreslogs sänkas tillbaka till 15 procent i budgetproposition **2024/25:1**[1755].

Regeringen föreslog också att "Avfallsförbränningsskatten avskaffas genom att lagen om skatt på avfall som förbränns upphävs."[1756] Därtill bedömde den att "Bränsle som förbrukas i kraftvärmeproduktion eller i annan värmeproduktion för framställning av värme i en anläggning inom utsläppshandelssystemet bör befrias från koldioxidskatt. Råtallolja som förbrukas i kraftvärmeproduktion eller i annan värmeproduktion för framställning av värme i en anläggning inom utsläppshandelssystemet bör också befrias från energiskatt med ett belopp som motsvarar den koldioxidskatt som tas ut på s.k. lågbeskattad olja."[1757]

[1753] Dir. 2024:98, s.13
[1754] Prop. 2022/23:1, s.195-196
[1755] Prop. 2024/25:1, s.245
[1756] Prop. 2022/23:1, s.198
[1757] Prop. 2022/23:1, s.212

Vidare föreslog regeringen att "Energiskatten på bensin och diesel bör tillfälligt sänkas med 80 öre per liter utifrån de skattesatser som skulle ha gällt från och med den 1 januari 2023 med gällande indexeringsregler. Priset på bensin och diesel vid pump sänks därmed med 1 krona per liter inklusive mervärdesskatt. Som en följdändring bör den sammanlagda skatten på s.k. lågbeskattad olja sänkas med 722 kronor per kubikmeter utifrån de skattesatser som skulle ha gällt från och med den 1 januari 2023 med gällande indexeringsregler."[1758] Även i budgetpropositionerna för 2024 **(prop. 2023/24:1**) och 2025 (**2024/25:1**) föreslog regeringen att dessa skatter skulle sänkas. Sänkningen av skatten på bensin och diesel har granskats i denna rapports regeringsgranskning och finns i bilaga 1.

Regeringen föreslog även att "Den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt, som gäller fram till och med den 30 juni 2023, på diesel som används i arbetsmaskiner och i skepp och vissa båtar i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet bör förlängas till och med den 31 december 2023."[1759] Denna nedsättning föreslogs finnas kvar eller ytterligare sänkas även i budgetpropositionerna för 2024 **(prop. 2023/24:1**)[1760], 2025 (**prop**. **2024/25:1**)[1761] och 2026 (**prop. 2025/26:1)**[1762].

Regeringen föreslog att inte införa BNP-indexering av kemikalieskatten och en enklare och tydligare kemikalieskatt i form av förenkling av avdragssystemet. Vidare föreslog den slopade skattenedsättning för datorhallar.

Dessutom föreslog regeringen att "Den generella regeln om undantag från skattskyldighetens inträde ändras så att skattskyldighet inte inträder för varor som i Sverige tidigare har ägts av någon annan än en lagerhållare, tagits till ett försäljningsställe för detaljförsäljning eller tagits i anspråk för annat ändamål än försäljning. Reglerna samordnas med möjligheterna till återbetalning i vissa fall. Det införs ett generellt undantag från beskattning för varor som är tillverkade före den 1 juli 2017. Skattskyldighetens inträde för lagerhållare utvidgas så att skattskyldighet även inträder då en vara tas till ett försäljningsställe som inte är det egna."[1763]

Regeringen föreslog även höjd mervärdesskatt på reparationer av cyklar, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne, från 6 procent till 12 procent.

[1758] Prop. 2022/23:1, s.212
[1759] Prop. 2022/23:1, s.213
[1760] Prop. 2023/24:1, s.273-274
[1761] Prop. 2024/25:1, s.324-325
[1762] Prop. 2025/26:1, s.355
[1763] Prop. 2022/23:1, s.222

Den 20 september 2023 överlämnade regeringen *budgetpropositionen för 2024* **(prop. 2023/24:1**) till riksdagen. Den föreslog justerad skatt på naturgrus och avfall[1764], att avskaffa skatt på plastbärkassar.[1765] Den föreslog också delvis befrielse från energiskatt på el för infångning av koldioxid (s.k. CCS).[1766] Denna återtogs av regeringen i **prop. 2024/25:1**.[1767]

Den 19 september 2024 överlämnade regeringen *budgetpropositionen för 2025* **(prop. 2024/25:1**) till riksdagen. I propositionen föreslog regeringen underlättande av förskottsbetalning vid skattereduktion för installation av grön teknik[1768]. Vidare bedömde den att "Skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el bör slopas."[1769] och att "Beloppsgränsen över vilken utgifter för inställelseresor och för resor mellan bostaden och arbets- respektive utbildningsplatsen får dras av bör höjas från 11 000 kronor till 13 000 kronor."[1770] Beloppsgränsen föreslogs i budgetpropositionen för 2026 **(prop. 2025/26:1)** kronor.[1771] Regeringen bedömde även att "Fastighetsskatten på vindkraftverk bör höjas från 0,2 procent till 0,5 procent av taxeringsvärdet."[1772]

Regeringen föreslog att "Flygskatten avskaffas genom att lagen om skatt på flygresor upphävs."[1773] Den föreslog även att "Personbilar klass II, dvs. husbilar, ska inte omfattas av malus. De särskilda reglerna för återbetalning av fordonsskatt för husbilar vid avställning tas bort" och att "Undantaget från malus för nya fordon som är utrustade med teknik för drift med en bränsleblandning som till övervägande del består av alkohol tas bort."[1774]

Den 22 september 2025 överlämnade regeringen *budgetpropositionen för 2026* (**prop. 2025/26:1**) till riksdagen. I propositionen bedömde regeringen att "Skattefriheten för förmån av elektricitet för laddning av personbil klass I, lätt lastbil, motorcykel, moped eller cykel vid en laddningspunkt eller ett eluttag som tillhandahålls av arbetsgivaren i anslutning till arbetsplatsen bör gälla tills vidare. Rätten till avdrag för utgifter för drivmedel förenade med tjänsteresor bör utvidgas till att omfatta den som har en

[1764] Prop 2023/24:1, s.276
[1765] Prop. 2023/24:1, s.281
[1766] Prop. 2023/24:1, s.287
[1767] Prop. 2024/25:1, s. 352
[1768] Prop. 2024/25:1, s.238
[1769] Prop. 2024/25:1, s.246
[1770] Prop. 2024/25:1, s.246
[1771] Prop. 2025/26:1, s.281
[1772] Prop. 2024/25:1, s.281
[1773] Prop. 2024/25:1, s.332
[1774] Prop. 2024/25:1, s. 341-343

laddhybrid som förmånsbil och laddar den med elektricitet som arbetsgivaren tillhandahåller i anslutning till arbetsplatsen utan att betala för elektriciteten.”[1775]

Regeringen bedömde även att “Nya bestämmelser bör införas som förenklar och förbättrar skattereglerna som rör skog m.m., ökar incitamenten till formell naturvårdsavsättning, anpassar reglerna till EU-rätten och underlättar möjligheten till kontroll av vissa skattemässiga justeringar kopplade till skog m.m.”[1776] Den bedömde också att “Det bör genomföras förbättringar av systemet med tonnagebeskattning som möjliggör för fler företag och fartyg att kunna omfattas. Vidare bör göras vissa anpassningar och förtydliganden för att regelverket bättre ska överensstämma med EU:s statsstödsregler.”[1777]

Regeringen föreslog sänkt energiskatt på el i form av att “Skattesatsen på energiskatt på el för 2026 ska vara 36,0 öre per kilowattimme”.[1778] Därtill föreslog den att “Beloppsgränsen för kvartalsvis återbetalning av skatt på jordbruksdiesel ändras från att vara ett belopp per kalenderår till att vara ett belopp per kalenderkvartal.[...] Den s.k. begränsningsregeln, som reglerar att återbetalning inte kan medges med ett större belopp än den skatt som belastat bränslet, tas bort.”[1779]

Regeringen föreslog också att lagen om lagerskatt på flygbensin upphävs[1780] och att “Skattebefrielsen för el som förbrukas i metallurgiska processer ska omfatta förbrukning för uppvärmning av skänkar och liknande kärl.”[1781] Därtill föreslog regeringen en ny bredare definition av biogas, att “Skattebefrielse ska medges för biogasandelen av ett annat bränsle när bränslet förbrukas för uppvärmning”[1782], beskattning av gaser utifrån energiinnehåll[1783], och skattesatser för gaser[1784].

Regeringen föreslog att “Viktgränserna för undantag från fordonsskatteplikt respektive för saluvagnsskatteplikt höjs så att samtliga släpvagnar vars skattevikt inte överstiger 3 ton undantas från fordonsskatt och saluvagnsskatt.”[1785]

Motioner

[1775] Prop. 2025/26:1, s.280
[1776] Prop. 2025/26:1, s.348
[1777] Prop. 2025/26:1, s.348
[1778] Prop. 2025/26:1, s.349
[1779] Prop. 2025/26:1, s.355
[1780] Prop. 2025/26:1, s.362
[1781] Prop. 2025/26:1, s.368
[1782] Prop. 2025/26:1, s.378
[1783] Prop. 2025/26:1, s.383
[1784] Prop. 2025/26:1, s.389
[1785] Prop. 2025/26:1, s.396

18.3.1 Regeringspartierna

18.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att genomföra en grön skattereform som tydligt styr mot klimatmålen.

18.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att genomföra en grön skattereform som tydligt styr mot klimatmålen.

18.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att genomföra en grön skattereform som tydligt styr mot klimatmålen.

18.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

18.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att genomföra en grön skattereform som tydligt styr mot klimatmålen. Däremot har partiet lagt fram motioner om miljöskatter, en överblick av dessa ges nedan. En granskning av partiets budgetmotioner går att finna på Naturskyddsföreningens hemsida.

I **partimotion 2025/26:3551** av Magdalena Andersson m.fl. "Ny riktning för Sverige" framförde partiet inga förslag om miljöskatter och avvisade inte heller några av regeringens förslag. Därmed accepterade det bland annat regeringens förslag om sänkningar av energi- och koldioxidskatterna.[1786] Vidare skrev partiet att det "Vi vill genomföra en skattereform som skapar förutsägbarhet, effektivitet och rättvisa och som vilar på breda skattebaser".[1787] Dock nämnde det inget om miljö eller klimat kopplat till detta.

I **partimotion 2022/23:2074** av Magdalena Andersson m.fl. "Vårt Sverige kan bättre" föreslog partiet fortsatt sänkt moms på reparationer. Partiet skrev även om ett reformerat reseavdrag och att "Reformeringen av avdragets utformning hade behövt följas av en förstärkning av ersättningarna i budgeten, där vi hade velat höja den övre avståndsgränsen i systemet från 80 till 120 kilometer och höja schablonbeloppet från motsvarande 18,50 till 25 kr per mil."[1788]

Vidare skrev partiet i tabell 8 Skatteförändringar att de avvisade regeringens förslag om förstärkt skattereduktion för installation av solceller till förmån för energieffektivisering genom omprioritering i rot, förslag om ingen BNP-indexering av

[1786] Motion 2025/26:3551, s.32-37
[1787] Motion 2025/26:3551, s.31
[1788] Motion 2022/23:2074, s.24

kemikalieskatten, förslag om tillfälligt sänkt energiskatt på bensin och diesel samt följdändringar för lågbeskattad olja till förmån för en mer träffsäker tankrabatt, och förslag om höjning av mervärdesskatten på vissa reparationer.[1789] Partiet accepterade i motionen förslagen från regeringen om bl.a. avfallsförbränningsskatt och slopad skattenedsättning för datorhallar.[1790]

I **partimotion 2023/24:2654** av Magdalena Andersson m.fl. "Sammanhållning i en svår tid" framförde partiet att det accepterade regeringens skatteförslag i budgetpropositionen för 2024 om sänkt skatt på jordbruksdiesel och befrielse från energiskatt för CCS.[1791] Vidare skrev det att "Till förmån för förslaget i den här budgetmotionen avseende en tankrabatt, som ger en direkt ekonomisk förstärkning till de hushåll som behöver bilen, avvisas skattejusteringen på bensin och diesel. Det är en mycket kostsam åtgärd som inte påverkar priset vid pump för vanligt folk. Tankrabatten är ett mer verkningsfullt sätt att ge vanligt folk stöd så att man har råd att tanka bilen, utan att bränslebolagen kan skära mellan. Vidare avvisas förslaget om att avskaffa skatten på plastbärkassar."[1792]

I **partimotion 2024/25:3199** av Magdalena Andersson m.fl. "Ett rikare och rättvisare Sverige" skrev partiet att det avvisade regeringens förslag om sänkt skatt på bensin och diesel. Samtidigt föreslog det "sänkt skatt på el till storskaliga värmepumpar i fjärrvärme till EU:s miniminivå."[1793]

I **motion 2022/23:2073** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård" skrev partiet att "Vi vill se en fossilfri fordonsflotta senast år 2030. För att komma dit införde den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen ett så kallat bonus malus-system, som innebär att miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras med en bonus, medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid får högre skatt." och att "Vi är dock kritiska till att den högerkonservativa regeringen över en natt förändrade förutsättningarna för transportnäringen och konsumenter att nyttja denna klimatbonus genom att ta bort satsningen i sin budget för 2023. Vi hade hellre sett att man fasat ut bonusen i en takt som gör det lättare för hushåll att kunna planera sina inköp och fordonstillverkare att ställa om."[1794]

Vidare skrev det att "Vi förväntar oss att den nya högerkonservativa regeringen agerar för att EU även fortsättningsvis godkänner skattebefrielsen av rena och höginblandade biodrivmedel. Vi vill fortsatt verka för att energiskattedirektivet och andra relevanta delar av EU:s regelverk ska möjliggöra kostnadseffektiv styrning mot

[1789] Motion 2022/23:2074, s.25
[1790] Motion 2022/23:2074, s.27
[1791] Motion 2023/24:2654, s.31
[1792] Motion 2023/24:2654, s.32
[1793] Motion 2024/25:3199, s.33-34
[1794] Motion 2022/23:2073, s.8

minskade utsläpp av växthusgaser."[1795] Därtill skrev partiet att "Vi tror på breda lösningar och investeringar snarare än skattesänkningar för att klara de stora miljöproblemen."[1796]

I **kommittémotion 2023/24:2645** av Niklas Karlsson m.fl. "Skattepolitik" skrev motionärerna att "Avsteg från principen om generella skatteregler kan vara motiverade för att styra mot minskad miljöpåverkan i lägen när förbud inte är lämpliga. Principen om att förorenaren betalar kan vara motiverad liksom att stabil konsumtion av miljöpåverkande verksamhet kan fungera som en skattebas och bidra till välfärdens finansiering. Ett alltför stort fokus på optimering och styrning genom skattesystemet riskerar dock att göra skattesystemet komplicerat och kan på sikt urholka välfärdens finansiering. Risken för ineffektiva och dubbla styrmedel kan inte bortses ifrån." Vidare skrev partiet att "För att ge miljöskatterna trovärdighet och skapa hög acceptans är det viktigt att de har en tydlig fördelningspolitisk profil."[1797] Detta återkom i **motion 2022/23:2138 och 2025/26:3552**.

I **kommittémotion 2024/25:3109** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. "Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur" föreslog motionärerna att "...Sverige bör verka för att EU fortsätter att skattemässigt gynna biodrivmedel framför fossila drivmedel."[1798] Partiet föreslog även att "...se över avfallsskatten." och att "...vid en framtida skatteöversyn ta hänsyn till övergången från ett linjärt synsätt till ett cirkulärt."[1799] Vidare skrev partiet att "Skattebefrielsen är en nödvändighet för att biogasproducenterna ska kunna konkurrera på marknaden och för att fler ska våga investera i omställningens nyckelspelare." och därför kräver det att "regeringen snarast återinför skattebefrielsen för att rädda vår inhemska biogasproduktion."[1800]

I **kommittémotion 2025/26:3733** av Åsa Westlund m.fl. "Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel" föreslog partiet att "...skattebefrielsen för biogas bör förlängas för att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar."[1801] Vidare skrev det att "Vi vill därför se att regeringen fortsätter Sveriges påverkansarbete gentemot EU för att skattebefrielserna för biogas och biodrivmedel förlängs för att skapa stabilitet och förutsebarhet."[1802]

[1795] Motion 2022/23:2073, s.9
[1796] Motion 2022/23:2073, s.14
[1797] Motion 2023/24:2645, s.9
[1798] Motion 2024/25:3109, s.2
[1799] Motion 2024/25:3109, s.3
[1800] Motion 2024/25:3109, s. 13
[1801] Motion 2025/26:3733, s.1
[1802] Motion 2025/26:3733, s.10

18.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att genomföra en grön skattereform som tydligt styr mot klimatmålen. Under mandatperioden har budgetpropositionerna som lagts byggt på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Sverigedemokraterna, därav har partiet inte lagt någon separat budgetmotion.

I **kommittémotion 2023/24:401** av Jimmy Ståhl m.fl. "En konkurrenskraftig svensk sjöfart" föreslog partiet att "...utreda möjligheten för fler fartyg att omfattas av tonnageskatt."[1803] Liknande förslag återfanns i motion **2022/23:1015**.

I **kommittémotion 2023/24:399** av Jimmy Ståhl m.fl. "En konkurrenskraftig svensk flygindustri" föreslog partiet att "...underkasta flygskatten en kritisk granskning."[1804] Vidare om flygskatten skrev partiet att "Flyget har liksom alla andra trafikslag en viss miljöpåverkan och målet är att minska denna. Införandet av flygskatten är ett alldeles för högt pris för en väldigt marginell miljövinst." och att "Flygskatten är därför kontraproduktiv ur ett samhällsperspektiv och regeringen bör överväga att planera för dess avskaffande."[1805] Detta återfanns även i **motion 2022/23:1017**.

I **kommittémotion 2022/23:998** av Martin Kinnunen m.fl. "En effektiv och grön politik för framtiden" föreslog partiet att "...Sverige ska verka för en överenskommelse om koldioxidskatt globalt."[1806] Vidare skrev motionärerna att "Forskning om optimal nivå på koldioxidskatter tyder också på att Sverige idag har påfallande höga koldioxidskatter, vilket understryker vikten av att dessa inte bör höjas ytterligare."[1807]

18.3.2.3 Vänsterpartiet

I **partimotion 2024/25:1924** av Nooshi Dadgostar m.fl. "För ett starkare Sverige – Klimat, välfärd och tillväxt. Vänsterpartiets budgetmotion för 2025" skrev partiet att "Vänsterpartiet ser behov av en genomgripande skattereform som utjämnar de ekonomiska och regionala klyftorna och främjar hållbart resursutnyttjande med låg miljö- och klimatpåverkan i enlighet med våra klimat- och miljömål."[1808] Detta återkom i **budgetmotion 2022/23:1299, 2023/24:2385 och 2025/26:2792.** Dessutom återkom skrivningen i **motion 2025/26:2789, 2025/26:2783, 2023/24:2321.**

Därtill skrev partiet att "Reformeringen av miljö- och klimatskatter bör ske inom ramen för en samlad och genomtänkt miljöpolitik. Sveriges territoriella klimatutsläpp är med ca ⅓ vardera koncentrerad till industrin och inrikes transporter. Det är således

[1803] Motion 2023/24:401, s.1
[1804] Motion 2023/24:399, s.1
[1805] Motion 2023/24:399, s.3
[1806] Motion 2022/23:998, s.1
[1807] Motion 2022/23:998, s.5
[1808] Motion 2024/25:1924, s.97

dessa två områden som behöver stå i centrum om Sverige ska klara av att nå sina höga klimatmål.”[1809] Denna skrivning återkom i **motion 2025/26:2792**.

Partiet redovisade i tabell 8 “Vänsterpartiets skatteförslag, 2025 – 2027" att det avvisade regeringens förslag om slopad flygskatt, ytterligare sänkt skatt på bensin och diesel, förlängning av sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk, ändrad malus för husbilar, sänkt subventionsgrad för installation av solceller, och slopad skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el.[1810]

Vidare föreslog partiet ett avståndsbaserat färdmedelsneutralt reseavdrag, återinförd skatt på plastbärkassar, återinförd avfallsförbränningsskatt, sänkt moms på reparationer, och återinförd koldioxidskatt på bränsle inom EU ETS.[1811]

I **partimotion 2023/24:2385** av Nooshi Dadgostar m.fl. “Rädda Välfärden - för ett tryggare Sverige. Vänsterpartiets budgetmotion för 2024” skrev partiet att “Världen står inför ett klimatnödläge. För att nå våra klimatmål måste hela ekonomin ställas om. På mycket kort tid behöver omställningen av vår konsumtion och produktion sättas i centrum av samhällets utveckling för att vi ska nå de ambitiöst satta klimatmålen.”[1812] Partiet föreslog ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag, nej till regeringens förslag om sänkt bensin- och dieselskatt, införandet av en progressiv flygskatt, en ny bekämpningsmedelsskatt, en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg, och att förutsättningarna för geografiskt anpassad vägskatt utreds.[1813] Det ville även återinföra avfallsförbränningsskatten, sänkt moms på reparationer och koldioxidskatt på bränsle inom EU ETS[1814].

I **partimotion 2025/26:2792** av Nooshi Dadgostar m.fl. “En ny regering - För ett starkare och tryggare Sverige” skrev partiet att det sade nej till sänkt jordbruksdiesel och nej till höjd beloppsgräns i reseavdraget, samt att det föreslog att införa en avståndsbaserad skatt för godstransporter på väg, en ny bekämpningsmedelsskatt, återinföra flygskatten och avfallsförbränningsskatten.[1815]

I **partimotion 2025/26:2789** av Nooshi Dadgostar m.fl. “Klimatet” föreslog partiet i yrkande 2 att “Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en genomgripande skattereform som utjämnar de ekonomiska och regionala klyftorna och främjar hållbart resursutnyttjande med låg

[1809] Motion 2024/25:1924, s.97
[1810] Motion 2024/25:1925, s.99
[1811] Motion 2024/25:1924, s.100
[1812] Motion 2023/24:2385, s.27
[1813] Motion 2023/24:2385, s.98
[1814] Motion 2023/24:2385, s.100
[1815] Motion 2025/26:2792, s.75

miljö- och klimatpåverkan i enlighet med våra klimat- och miljömål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1816]

Yrkandet behandlas i Skatteutskottet, **betänkande 2025/26:SkU13**. Behandling pågår i utskottet.

18.3.2.4 Centerpartiet

I **partimotion 2022/23:2180** av Annie Lööf m.fl. "Jobben, klimatet och hela landet – Centerpartiets budgetmotion för 2023" skrev partiet angående det gröna avdraget att det ansåg att "...reduktionen bör utvidgas ytterligare, i syfte att bidra till att lösa ett antal klimat- och miljörelaterade problem på ett effektivt sätt." Vidare skrev ville partiet "...även utvidga avdraget till vattensnåla produkter, smarta hem-applikationer, solvärme samt konvertering av bilar till gas eller etanol."[1817] Även i budgetmotionerna **2023/24:2733, 2024/25:2962, och 2025/26:3811** föreslog partiet att det gröna avdraget skulle breddas.

Partiet skrev att "...förslaget om höjd reduktion för installation av solceller bör avvisas" och att "...det undantag från förmånsbeskattning som gäller cyklar avskaffas."[1818] i syfte att finansiera andra prioriterade satsningar. Det föreslog också att "reseavdraget bör ersättas med en avståndsbaserad och färdmedelsneutral skattereduktion."[1819] Det sista förslaget upprepades i budgetmotion **2023/24:2733, 2024/25:2962 och 2025/26:3811**.

Partiet föreslog att "Skatten på solel för eget bruk bör därför avskaffas..."[1820] Detta återkom även i motion **2023/24:2733 och 2024/25:2962.** Vidare föreslog partiet att skattebefrielsen på biooljor återinförs[1821]. Detta föreslogs även i **motion 2023/24:2733**.

Partiet ansåg att "Regeringen föreslår att förmånen av att få ladda sin elbil, utan att betala ett marknadsmässigt pris, tillfälligt ska undantas från beskattning. Centerpartiet välkomnar förslaget då det på ett effektivt sätt undanröjer administrativa hinder för ökad elektrifiering av den svenska fordonsflottan."[1822]

Partiet föreslog att en översyn av skatten på avfallsförbränning omgående bör göras för att förbättra skattens funktionssätt och avvisade regeringens förslag om att avskaffa skatten. Partiet föreslog även att avvisa "...regeringens förslag om slopad koldioxidskatt på bränsle i kraftvärme- och värmeverk inom EU ETS. [1823]

[1816] Motion 2025/26:2789, s.2
[1817] Motion 2022/23:2180, s.19
[1818] Motion 2022/23:2180, s.24
[1819] Motion 2022/23:2180, s.23
[1820] Motion 2022/23:2180, s.24
[1821] Motion 2022/23:2180, s.29
[1822] Motion 2022/23:2180, s.24-25
[1823] Motion 2022/23:2180, s.28

Partiet skrev också att det "…oroas av effekterna av de höga bränslepriserna för svenska hushåll och företag." men att "Samtidigt är det viktigt att politiken inte bortser från sitt ansvar för att nå Sveriges klimatmål. Avgörande i det arbetet är att ställa om fordonsflottan." Därtill menade partiet att "Regeringens förslag om att sänka skatten på bensin och diesel är dåligt utformat." och att "Av denna anledning föreslår Centerpartiet att regeringens förslag om tillfälligt sänkt energiskatt på bensin och diesel avvisas."[1824] Partiet föreslog att avvisa sänkningen av skatt på bensin och diesel även i **motion 2023/24:2733, 2024/25:2962 och 2025/26:3811**. I **motion 2023/24:2733** föreslog partiet att "den sänkning av skatten på bensin och diesel som genomfördes i budgetproposition 2023 dras tillbaka."[1825]

I **partimotion 2024/25:2962** av Muharrem Demirok m.fl. "Ny kraft för Sverige – Centerpartiets budgetmotion för 2025" skrev partiet att "Skatten ska inte vara dyrare på grön el än fossil diesel; uppindexering av elskatten slopas" och att "Fastighetsskatten på vindkraft på land ska gå direkt till berörda kommuner och de som bor nära vindkraft ska få kraftfull återbäring så att vindkraftsprojekt inte stoppas."[1826] Ett liknande förslag om fastighetsskatten på vindkraft återkom i **budgetmotion 2023/24:2733** och **2025/26:3811** där partiet skrev att "Det ökar den lokala acceptansen och underlättar utbyggnad av vindkraftverk."[1827]

Vidare skrev partiet att "Målet ska vara att återföra de koldioxidskatter som medborgarna betalat in till en grön check som ger fler möjlighet att ställa om."[1828]

"Centerpartiet vill se att det nuvarande avdrag för jordbruksdiesel som gång på gång förlängts av regeringen görs om till ett teknikneutralt jordbruksavdrag som behandlar alla drivmedel lika samt att detta avdrag permanentas."[1829] Detta föreslogs även i **budgetmotion 2023/24:2733 och 2025/26:3811**. Partiet föreslog också att "…nedsättningen av energiskatt på naturgas och gasol som används som drivmedel tas bort."[1830] Detta föreslogs även i **budgetmotion 2023/24:2733**.

Vidare skrev partiet att "…skattskyldigheten också bör begränsas för begagnade varor som importeras i syfte att ytterligare gynna återbruk."[1831] Ett liknande förslag återkom i **motion 2025/26:3811**.

[1824] Motion 2022/23:2180, s.29
[1825] Motion 2023/24:2733, s.32
[1826] Motion 2024/25:2962, s.2
[1827] Motion 2025/26:3811, s.57
[1828] Motion 2024/25:2962, s.25
[1829] Motion 2024/25:2962, s.36
[1830] Motion 2024/25:2962, s.37
[1831] Motion 2024/25:2962, s.39

Partiet föreslog att "…regeringens skattesänkning på plastpåsar från föregående budgetproposition återställs."[1832] I motion **2023/24:2733** föreslog partiet att avvisa borttagandet av plastpåseskatten.[1833]

I **partimotion 2023/24:2733** av Muharrem Demirok m.fl. "Centerpartiets budgetmotion 2024" skrev partiet att "Produktionen och försäljningen av biogas behöver räddas sedan biogasen i år förlorade sin skattebefrielse till följd av en processfråga i EU-domstolen." och "Centerpartiet vill återinföra skattebefrielsen och på kort sikt genomföra motsvarande stödinsatser inom ramen för undantagen från EU:s statsstödsregler."[1834]

Vidare föreslog partiet att "…fordonsskatten för tunga fordon, över 3,5 ton, som drivs av fossila bränslen fördubblas."[1835], att avvisa borttagandet av flygskatten.[1836] och att avvisa regeringens förslag om nivån för höjningen av taket för rottjänster.[1837]

I **partimotion 2025/26:3811** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. "En budget för framtiden – fler jobb och lägre utsläpp" skrev partiet att det "…vill bredda det gröna avdraget för att inkludera uppvärmning av hem, och flera aktörer pekar på att nuvarande politik inte är tillräcklig för att nå Sveriges energieffektiviseringsmål till 2030. Att skärpa styrmedlen för energieffektivisering genom ett breddat grönt avdrag är därför en nödvändig åtgärd."[1838] Därtill föreslog det att "Energiskatten på lagrad el behöver slopas eftersom den innebär att elen dubbelbeskattas."[1839]

I **partimotion 2025/26:3596** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. "En folkrörelse för klimatet" skrev partiet att "Det måste finnas en plan för fortsatt skatteväxling – vilka som är de nya skattebaserna, och vilka som försvinner när utsläpp försvinner. Idag utgör intäkter från fossila utsläpp långt över 50 miljarder kronor av statens intäkter. Det måste också finnas en plan för att fasa ut alla fossilsubventioner och ersätta dem med andra styrmedel för konkurrenskraft och fördelning före 2026."[1840] Samma skrivning återfanns i **motion 2024/25:2954** och **2023/24:2458**.

Vidare skrev partiet att det "…vill införa en grön skatteåterbäring till alla medborgare för att kompensera för höjda drivmedelspriser i samband med klimatomställningen."[1841] Därtill skrev det att "Skatten och momsen på alla biodrivmedel, hög- och låginblandade, inklusive biogas och vätgas, bör sänkas till ett

[1832] Motion 2024/25:2962, s.40
[1833] Motion 2023/24:2733, s.31
[1834] Motion 2023/24:2733, s.12
[1835] Motion 2023/24:2733, s.31
[1836] Motion 2024/25:2962, s.41
[1837] Motion 2023/24:2733, s.32
[1838] Motion 2025/26:3811, s.50
[1839] Motion 2025/26:3811, s.55
[1840] Motion 2025/26:3596, s.24
[1841] Motion 2025/26:3596, s.13

minimum. Möjligheten att låta koldioxidskatten baseras på faktiskt innehåll av fossilt kol är särskilt relevant."[1842] samt att "Solskatten – skatten på solel för egen användning – bör avskaffas."[1843]

Partiet skrev också att "Grunden för Centerpartiets klimatpolitik är att det ska löna sig att göra rätt, och att det ska kosta att släppa ut. Det största och viktigaste verktyget för att uppnå detta är genom ekonomiska incitament, särskilt genom beskattning av utsläpp. Då speglar en produkts pris också dess klimatpåverkan, vilket gör det lätt för konsumenter att välja rätt."[1844]

I **partimotion 2022/23:2190** av Annie Lööf m.fl. "Ledarskap för klimat och grön omställning" skrev partiet att "Centerpartiet vill fortsätta växla höjda skatter på miljöförstöring mot sänkta skatter på jobb och företagande."[1845] Denna skrivning återfanns i motion **2025/26:2823. 2024/25:2519** och **2023/24:2485.**

Vidare skrev partiet att "De nuvarande miljöskatterna behöver likväl utvärderas i syfte att stärka miljöstyrningen och minska de delar som inte styr mot en mer miljövänlig konsumtion. De miljöskatter som i utvärderingar inte har någon, eller liten, miljöstyrande effekt bör antingen växlas mot bredare skattebaser eller göras om för att få en starkare miljö- och klimatstyrande effekt. Det bör även göras en grundlig översyn av skatter som kan motverka övergången till en mer cirkulär ekonomi."[1846] Denna skrivning återkom i **motion 2022/23:2192, 2025/26:2823** och **2024/25:2519**.

I yrkande 61 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av nuvarande miljöskatter för att säkerställa att de styr mot minskade utsläpp och förbättrad resurseffektivitet och tillkännager detta för regeringen."

Yrkandet behandlades i Skatteutskottet, **betänkande 2022/23:SkU14**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2025/26:2823** av Stina Larsson m.fl. "Cirkulär ekonomi och kemikalier" föreslog partiet i yrkande 13 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skatter för att de i högre grad ska styra mot hållbar konsumtion och tillkännager detta för regeringen."[1847]

Yrkandet behandlas i Skatteutskottet, **betänkande 2025/26:SkU16**. Behandling pågår i utskottet och beslut i kammaren är planerat till den 25 mars 2026.

[1842] Motion 2025/26:3596, s.14
[1843] Motion 2025/26:3596, s.16
[1844] Motion 2025/26:3596, s.18
[1845] Motion 2022/23:2190, s.25
[1846] Motion 2022/23:2190, s.25
[1847] Motion 2025/26:2823, s.2

I **kommittémotion 2025/26:2835** av Anders Ådahl m.fl. "Skatter för företagande och tillväxt" skrev partiet att "Centerpartiet vill se en grön skatteväxling, där förorenaren betalar för sin miljöskada och resurserna används till att sänka skatten på jobb och företagande." och att "Att beskatta utsläpp av växthusgaser och miljöförstöring är därför viktigt för att klara av klimatomställningen. För att uppnå detta behövs en utvärdering av den gröna skatteväxlingen – på så sätt skapar vi förutsättningarna för en hållbar omställning."[1848] Denna skrivning återkom i **motion 2024/25:2468, 2023/24:2480, och 2022/23:2192**. Partiet har även föreslagit att utreda en fortsatt grön skatteväxling inom transportsektorn i **motion 2022/23:834** och **2023/24:2465**.

Vidare skrev partiet att "Sverige har länge varit i behov av en omfattande skattereform, som syftar till att skapa mer jobb och tillväxt och att locka investeringar till Sverige samtidigt som kostnaden för miljöfarlig verksamhet fortsätter att öka."[1849]

I yrkande 15 och 19 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en miljömässig och samhällsekonomisk utvärdering av den gröna skatteväxlingen och tillkännager detta för regeringen."

Motionsyrkandena behandlas i Skatteutskottet, **betänkande 2025/26:SkU13**. Behandling pågår i utskottet.

I **kommittémotion 2022/23:907** av Stina Larsson m.fl. "Cirkulär ekonomi och kemikalier" skrev partiet att "För Centerpartiet är grön skatteväxling en central del av både miljöpolitiken och den ekonomiska politiken" och att "Syftet med den gröna skatteväxlingen är omställning. För att nya lösningar ska kunna tas fram behöver de miljöeffektiva teknikerna och företagen ges möjlighet att konkurrera med de gamla och redan etablerade. Skatteväxlingen innebär att verksamheter som påverkar miljön kommer att få högre kostnader och de som inte ställer om kommer få tuffare att konkurrera."[1850] Vidare skrev partiet att "Skatternas utformning och nivå ska styra så att miljövänligare alternativ främjas och de ska vara miljöstyrande, men inte onödigt administrativt tunga. […] För att bibehålla sin miljöstyrande effekt bör miljöskatterna successivt höjas."[1851]

Partiet föreslog i yrkande 9 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur den gröna skatteväxlingen kan fortsätta genom att bl.a. se över en eventuell utfasning av alla nedsättningar av koldioxidskatten, samtidigt som branschernas konkurrenskraft värnas med stärkt miljöstyrning och färre rent fiskala inslag, och tillkännager detta för regeringen." och i yrkande 10 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av nuvarande

[1848] Motion 2025/26:2835, s.10
[1849] Motion 2025/26:2835, s.3
[1850] Motion 2022/23:907, s.10
[1851] Motion 2022/23:907, s.10

miljöskatter för att säkerställa att de styr mot minskade utsläpp och förbättrad resurseffektivitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1852]

Motionsyrkande 9 behandlades i Skatteutskottets betänkande **2022/23:SkU11**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag. Motionsyrkande 10 behandlades i Skatteutskottets betänkande **2022/23:SkU14**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

18.3.2.5 Miljöpartiet

I **partimotion 2025/26:3770** av Amanda Lind m.fl. "Sverige förtjänar bättre - Miljöpartiets budgetmotion för 2026" skrev partiet, under rubriken "Grön skatteväxling i jordbruket" att "Politiken måste stötta jordbruket utan att öka beroendet av fossila bränslen. Vi avvisar därför regeringens förslag om sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk till förmån för ett jordbruksavdrag."[1853] Förslaget återfanns i **motion 2024/25:3220** och **motion 2023/24:2689**.

Utöver grön skatteväxling i jordbruket föreslog partiet återinförd flygskatt och skatt på privatjet, höjd malus för nya bilar med stora utsläpp, halverad moms på reparationer, sänkt skatt på el från fjärrvärme och att skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el (den så kallade 60-öringen) återinförs.[1854]

I **partimotion 2022/23:2275** av Märta Stenevi m.fl. "Vi bygger det nya gröna folkhemmet - Miljöpartiets budgetmotion för 2023" skrev partiet att "För att upprätthålla omställningstrycket i samhället behöver vissa miljöskatter vara på plats och vi har därför för avsikt att behålla de tidigare och införa nya. Vi motsätter oss regeringens föreslagna sänkningar av koldioxidskatten för kraftvärme och värmeverk inom EU ETS och sänkningen av avfallsförbränningsskatten. Den lägre nivån för moms på reparationer ska vara kvar. Ett hyberavdrag enligt den modell som föreslogs i budgetpropositionen 2022 bör införas. Flygskatten dubbleras för samtliga avståndskategorier. En antibiotikaskatt införs på kött för att motverka dagens höga användning av antibiotika."[1855]

I **partimotion 2023/24:2689** av Märta Stenevi m.fl. "Det gröna framtidsbygget" skrev partiet att det avvisade regeringens förslag om slopad plastpåseskatt, sänkt skatt på fossila drivmedel och på diesel inom jordbruk.[1856]

I **partimotion 2024/25:3220** av Amanda Lind m.fl. "Budget för en rättvis omställning - Miljöpartiets budgetmotion för 2025" skrev partiet att det avvisade regeringens

[1852] Motion 2022/23:907, s.2
[1853] Motion 2025/26:3770, s.83
[1854] Motion 2025/26:3770, s.82-84
[1855] Motion 2022/23:2275, s.16
[1856] Motion 2023/24:2689, s.92

skatteförslag om avskaffad flygskatt, sänkt skatt på bensin, diesel och jordbruksdiesel, och borttagande av malus för husbilar. Partiet föreslog sänkt moms på vissa reparationer, dubblerad flygskatt, höjd malus på nya bilar med höga utsläpp, sänkt skatt på el från fjärrvärme och ett jordbruksavdrag.[1857]

I **partimotion 2022/23:2175** av Per Bolund m.fl. "En klimatpolitik som står upp för Parisavtalet" skrev partiet att "För att gynna en cirkulär ekonomi och samtidigt öka acceptansen för klimatpolitiska åtgärder, krävs ett förnyat fokus på grön skatteväxling." och att "Fler ekonomiska styrmedel behöver utvecklas utifrån principen om att förorenaren ska betala så att kostnaden för användning av jungfruliga material, förstörelse av ekosystem och klimatbelastningen inkluderas i kostnaden för material och produkter. Miljöpartiet vill skapa ekonomiska incitament som främjar cirkulerade naturresurser framför utvinning av jungfruliga naturresurser."[1858] Denna skrivning återkom i **kommittémotion 2025/26:3546** och **2023/24:1519.**

I yrkande 15 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ekonomiska politiken ska utformas inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen och att de nya välfärdsmåtten ska vara styrande i budget och tillkännager detta för regeringen."

Yrkandet behandlades i Finansutskottet, **betänkande 2022/23:FiU20**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2023/24:996** av Per Bolund m.fl. "Grön samhällsomställning" skrev partiet att "För att uppnå ett socialt och ekologiskt hållbart samhälle, behöver det ekonomiska systemet bidra till att de planetära gränserna inte överskrids och till att människors rättigheter och grundläggande behov upprätthålls. I förlängningen är det alltså den ekonomiska politiken som ska utformas inom ramen för vår klimat- och miljöpolitik, inte tvärtom. Det som är bra för människor, klimat och miljö ska vara billigt och det som är dåligt eller farligt ska vara dyrt eller förbjudas helt."[1859]

Vidare skrev partiet att "Den cirkulära ekonomin behöver främjas genom exempelvis höjd skatt på naturresurser och jungfruliga råvaror samtidigt som återbruk och återvinning gynnas. Subventioner och andra stödformer för fossila investeringar ska tas bort och klimatskadliga verksamheter ska bära hela sin verkliga kostnad" och att "Vi behöver ett förnyat fokus på grön skatteväxling, det vill säga höjda skatter på sådant som är skadligt för miljö och klimat växlat mot sänkt skatt på arbete."[1860] Detta återkom även i **motion 2023/24:1519**.

[1857] Motion 2024/25:3220, s.86
[1858] Motion 2022/23:2175, s.9
[1859] Motion 2023/24:996, s.13
[1860] Motion 2023/24:996, s.14

I **partimotion 2022/23:2383** av Per Bolund m.fl. "med anledning av prop. 2022/23:100 2023 års ekonomiska vårproposition" skrev partiet att "Vår ekonomi behöver bli mer cirkulär och skatter är ett av våra viktigaste verktyg för att ta oss dit. För att främja återvinning av material vill vi införa en skatt på uttag av jungfruliga material samt ökade skatter på avfall, exempelvis för byggsektorn."[1861]

I **partimotion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. "med anledning av skr. 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll" skrev partiet att "En bättre samordning mellan klimatmålen och andra samhällsmål kan minska risken för konflikter och möjliggöra synergier. Klimat- och miljöfrågorna behöver fortsatt integreras i arbetet i alla politikområden och sektorer och på alla nivåer i samhället. För att detta ska ske på ett effektivt sätt bör de mål som riksdagen beslutat för respektive politikområde ses över och vid behov omformuleras så att de bidrar till, och inte motverkar, uppfyllandet av klimatmålen."[1862] Det skrev även att "Den ekonomiska politiken ska utformas inom ramen för nationella klimat- och miljömål och de nya välfärdsmåtten ska vara styrande i budget. Detta i syfte att även säkerställa stabila förutsättningar för ekonomin på kort och lång sikt."[1863]

I yrkande 21 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma den ekonomiska politiken inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen."

Yrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2023/24:MJU15**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2025/26:3548** av Daniel Helldén m.fl. "Cirkulär ekonomi" skrev partiet att "Vi vill tillsätta en bred utredning som ser över och ger förslag på hur skattesystemet kan utformas för att styra mot långsiktig hållbarhet och klimatmål. I motionen listar vi även förslag om att utreda och införa skatter på fast fashion och engångsartiklar i form av muggar och livsmedelsbehållare."[1864]

I yrkande 13 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förslag på hur skattesystemet kan utformas för att styra mot långsiktig hållbarhet, cirkularitet och klimatmål och tillkännager detta för regeringen."

Yrkandet behandlas i Skatteutskottet, **betänkande 2025/26:SkU13**. Behandling pågår i utskottet.

I **kommittémotion 2025/26:3422** av Katarina Luhr m.fl. "En grön klimathandlingsplan 2026" föreslog partiet i yrkande 23 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i

[1861] Motion 2022/23:2383, s.28
[1862] Motion 2023/24:2819, s.20
[1863] Motion 2023/24:2819, s.25
[1864] Motion 2025/26:3548, s.26

motionen om att utforma den ekonomiska politiken inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen och tillkännager detta för regeringen."[1865]

Yrkandet behandlas i Finansutskottet, **betänkande 2025/26:FiU20**. Behandling pågår i utskottet. Kommande beredning i Finansutskottet är den 21 maj 2026 och beslut i kammaren är planerat till den 9 juni 2026.

I **kommittémotion 2024/25:2613** av Elin Söderberg m.fl. "En grön klimathandlingsplan för Sverige 2025" föreslog partiet i yrkande 21 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma den ekonomiska politiken inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen och tillkännager detta för regeringen."[1866]

Yrkandet behandlades i Finansutskottet, **betänkande 2024/25:FiU20.** Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2023/24:1519** av Elin Söderberg m.fl. "En grön klimathandlingsplan för Sverige" föreslog partiet i yrkande 14 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ekonomiska politiken ska utformas inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen och att de nya välfärdsmåtten ska vara styrande i budget och tillkännager detta för regeringen."[1867]

Yrkandet behandlades i Finansutskottet, **betänkande 2023/24:FiU20**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2025/26:3428** av Emma Nohrén m.fl. "Ett motståndskraftigt och hållbart svenskt lantbruk" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta fossila subventioner med ett grönt avdrag som sänker skatten på arbete och företagande inom jordbruket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1868] och att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa riktade skattelättnader som kompenserar för högre produktionskostnader vid hållbara metoder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1869]

18.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I **betänkande 2022/23:FiU1** behandlades **proposition 2022/23:1** avseende ramarna för statens budget 2023. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2023. Betänkandet behandlade även

[1865] Motion 2025/26:3422, s.3
[1866] Motion 2024/25:2613, s.3
[1867] Motion 2023/24:1519, s.2
[1868] Motion 2025/26:3428, s.3
[1869] Motion 2025/26:3428, s.5

m**otion 2022/23:1299 (V), 2022/23:2074 (S), 2022/23:2180 (C)** och **2022/23:2275 (MP)**. Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 5 – 8).[1870]

I **betänkande 2022/23:SkU14** behandlades motion 2022/23:2190 (C) yrkande 61 och 2022/23:907 (C) yrkande 10. Utskottet föreslog avslag på båda motionsyrkandena. Centerpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 19).[1871] I reservationen skrev partiet att ”De nuvarande miljöskatterna behöver utvärderas i syfte att stärka miljöstyrningen och minska de delar som inte styr mot en mer miljövänlig konsumtion. De miljöskatter som i utvärderingar inte har någon, eller liten, miljöstyrande effekt bör antingen växlas mot bredare skattebaser eller göras om för att få en starkare miljö- och klimatstyrande effekt. Det bör även göras en grundlig översyn av skatter som kan motverka övergången till en mer cirkulär ekonomi.” och att ”För att bibehålla sin miljöstyrande effekt bör miljöskatterna successivt höjas. Sådana höjningar bör ske för att driva en omställning, inte för att stärka statskassan på medborgarnas bekostnad.”[1872]

Betänkande 2022/23:SkU11 behandlade motion 2022/23:907 (C) yrkande 9. Utskottet föreslog avslag och Centerpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 15).[1873] I reservationen framförde partiet sin syn på grön skatteväxling och skrev partiet att ”Skatteväxlingen innebär att verksamheter som påverkar miljön kommer att få högre kostnader, och de som inte ställer om kommer att få svårare att konkurrera. Skatternas utformning och nivå ska styra så att miljövänligare alternativ främjas, och skatterna ska vara miljöstyrande men inte onödigt administrativt tunga.” och att ”För att behålla sin miljöstyrande effekt bör miljöskatterna successivt höjas.”[1874]

I **betänkande 2022/23:FiU20** behandlades motion 2022/23:2175 (MP) yrkande 15. Utskottet föreslog avslag och Vänsterpartiet reserverade sig (reservation 4).[1875] I reservationen skrev partiet att ”Skattepolitiken ska vara ett verktyg för att styra ekonomisk aktivitet och det behövs en skattepolitik som tydligare styr om mot hållbarhet och låga utsläpp.”[1876]

I **betänkande 2023/24:FiU1** behandlades **proposition 2023/24:1** avseende ramarna för statens budget 2024. De relevanta beslutspunkterna var 1 “Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik”, och 2 “Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget”. Finansutskottet föreslog bifall till regeringens

[1870] Bet. 2022/23:FiU1, s.8-11
[1871] Bet. 2022/23:SkU14, s.6
[1872] Bet. 2022/23:SkU14, s.82
[1873] Bet. 2022/23:SkU11, s.5
[1874] Bet. 2022/23:SkU11, s.68
[1875] Bet. 2022/23:FiU20, s.4
[1876] Bet. 2022/23:FiU20, s.48

förslag om ramarna för statens budget för år 2024. Betänkandet behandlade även **motion 2023/24:2385 (V), 2023/24:2654 (S), 2023/24:2689 (MP)** och **2023/24:2733 (C).** Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.[1877]

Betänkande 2023/24:FiU20 behandlade motion 2023/24:1519 (MP) yrkande 14. Utskottet föreslog att avslå yrkandet. Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 4).[1878] I reservationen skrev partiet att ”Den ekonomiska politiken ska skapa förutsättningar för en rättvis grön omställning genom att sätta ett pris på fossila utsläpp och upprätthålla principen om att förorenaren betalar. Klimatutsläppen ska upphöra helt, men fram tills att de har gjort det är en viktig del av den gröna omställningen att de som tillfälligt möter högre kostnader för fossila bränslen ska kompenseras.”[1879]

Betänkande 2023/24:MJU15 behandlade motion 2023/24:2819 (MP) yrkande 21. Utskottet föreslog att avslå motionen och Miljöpartiet reserverade sig (reservation 17).[1880]

I **betänkande 2024/25:FiU1** behandlades **proposition 2024/25:1** avseende ramarna för statens budget 2025. De relevanta beslutspunkterna var 1 “Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik”, och 2 “Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget”. Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2025. Betänkandet behandlade även **motion 2024/25:1924 (V), 2024/25:2962 (C), 2024/25:3199 (S)** och **2024/25:3220 (MP)**. Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.[1881]

Betänkande 2024/25:FiU20 behandlade motion 2024/25:2613 (MP) yrkande 21. Utskottet föreslog avslag och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 4).[1882]

I **betänkande 2025/26:FiU1** behandlades **proposition 2025/26:1** avseende ramarna för statens budget 2026. De relevanta beslutspunkterna var 1 “Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik”, och 2 “Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget”. Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2026. Betänkandet behandlade även **motion 2025/26:2792 (V), 2025/26:3551 (S), 2025/26:3770 (MP),** och **2025/26:2811 (C)**.

[1877] Bet. 2023/24:FiU1, s.8-11
[1878] Bet. 2023/24:FiU20, s.5
[1879] Bet. 2023/24:FiU20, s.60
[1880] Bet. 2023/24:MJU15, s.7
[1881] Bet. 2024/25:FiU1, s.8-11
[1882] Bet. 2024/25:FiU20, s.5

Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.[1883]

I **betänkande 2025/26:SkU13** behandlas motion 2025/26:2789 (V) yrkande 2, 2025/26:2835 (C) yrkande 15 och 19, och 2025/26:3548 (MP) yrkande 13. Behandling pågår i Skatteutskottet. Senaste beredning i utskottet var den 5 mars 2026 och beslut i kammaren är planerat till den 25 mars 2026.

I **betänkande 2025/26:SkU16** behandlas motion 2025/26:2823 (C) yrkande 13. Behandling pågår i Skatteutskottet. Senaste beredning var den 5 mars 2026 och beslut i kammaren är planerat till den 25 mars 2026.

I **betänkande 2025/26:FiU20** behandlas motion 2025/26:3422 (MP) yrkande 23. Behandling pågår i Finansutskottet. Kommande beredning i utskottet är den 21 maj 2026 och beslut i kammaren är planerat till den 9 juni 2026.

18.5 Riksdagens behandling

Sökord: *miljö OCH skatt, klimat OCH skatt, "grön skattereform", miljö OCH reform OCH skatt, "miljöskatter översyn"~50, "skattereform miljö"~50*

Propositioner och motioner
Den 13 december 2022 behandlade kammaren **betänkande 2022/23:FiU1** Statens budget 2023 – Rambeslut. I **betänkande 2022/23:FiU1** behandlades **proposition 2022/23:1** avseende ramarna för statens budget 2023. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2023. Betänkandet behandlade även **motion 2022/23:1299 (V), 2022/23:2074 (S), 2022/23:2180 (C)** och **2022/23:2275 (MP**). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. I utskottet lämnade Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reservationer för både beslutspunkt 1 och 2.[1884]

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Till huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 60 M, 17 KD, 12 L (150 totalt)
För res. 1: 93 S (93 totalt)

[1883] Bet. 2025/26:FiU1, s.8-11
[1884] Bet. 2022/23:FiU1, s.8-11

Avstod: 19 V, 20 C, 16 MP (55 totalt)
Frånvarande: 14 S, 12 SD, 8 M, 5 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 4 L (51 totalt)[1885]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 60 M, 17 KD, 12 L (150 totalt)
För res. 5: 93 S (93 totalt)
Avstod: 19 V, 20 C, 16 MP (55 totalt)
Frånvarande: 14 S, 12 SD, 8 M, 5 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 4 L (51 totalt)[1886]

Den 15 mars 2023 röstade kammaren om **betänkande 2022/23:SkU11** som behandlade motion 2022/23:907 (C) yrkande 9. Utskottet föreslog att avslå yrkandet och Centerpartiet lämnade en reservation i utskottet (reservation 15). Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.[1887]

Den 20 april 2023 röstade kammaren om **betänkande 2022/23:SkU14** som behandlade motion 2022/23:2190 (C) yrkande 61 och 2022/23:907 (C) yrkande 10. Utskottet föreslog avslag på båda motionsyrkandena. Centerpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 19) i utskottet men yrkade inte bifall till den i kammaren. Motionsyrkandena behandlades under punkt 9 "Övriga miljöskatter" i kammarens omröstning. I voteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 18 (SD) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 94 S, 60 M, 21 V, 15 KD, 14 MP, 14 L (218 totalt)
För res. 18: 64 SD (64 totalt)
Avstod: 21 C (21 totalt)
Frånvarande: 13 S, 9 SD, 8 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 2 L (46 totalt)[1888]

Den 20 juni 2023 behandlade kammaren betänkande 2022/23:FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken. I **betänkande 2022/23:FiU20** behandlades motion 2022/23:2175 (MP) yrkande 15. Utskottet föreslog avslag och Miljöpartiet reserverade sig (reservation 4). I kammaren genomfördes tre förberedande voteringar där reservationer från Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 1 (S). I

[1885] Prot. 2022/23:37, s.85-86
[1886] Prot. 2022/23:37, s.86
[1887] Prot. 2022/23:75, s.59
[1888] Prot. 2022/23:93, s.59

huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 62 SD, 60 M, 16 KD, 14 L, 1 - (153 totalt)
För res. 1: 94 S (94 totalt)
Avstod: 21 V, 20 C, 15 MP (56 totalt)
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 3 V, 4 C, 3 KD, 3 MP, 2 L (46 totalt)[1889]

Den 29 november 2023 behandlade kammaren betänkande 2023/24:FiU1 Statens budget 2024 – Rambeslutet. I **betänkande 2023/24:FiU1** behandlades **proposition 2023/24:1** avseende ramarna för statens budget 2024. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2024. Betänkandet behandlade även **motion 2023/24:2385 (V), 2023/24:2654 (S), 2023/24:2689 (MP)** och **2023/24:2733 (C).** Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.[1890]

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Kammaren biträdde till slut reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 - (152 totalt)
För res. 1: 93 S (93 totalt)
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP (56 totalt)
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L (48 totalt)[1891]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas (S, C, MP och V) reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 - (152 totalt)
För res. 1: 93 S (93 totalt)
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP (56 totalt)

[1889] Prot. 2022/23:128, s.118-119
[1890] Bet. 2023/24:FiU1, s.8-11
[1891] Prot. 2023/24:38, s.107

Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L (48 totalt)[1892]

Den 22 maj 2024 röstade kammaren om **betänkande 2023/24:MJU15** som behandlade motion 2023/24:2819 (MP) yrkande 21. Utskottet föreslog att avslå motionen och Miljöpartiet reserverade sig (reservation 17). Yrkandet behandlades under punkt 7 "Utgångspunkter för svensk klimatpolitik". I den första förberedande voteringen ställdes reservation 17 (MP) mot reservation 15 (V) och kammaren biträdde reservation 15. I den andra förberedande voteringen ställdes reservation 15 (V) mot reservation 14 (S) och kammaren biträdde reservation 14. I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 14 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 62 SD, 60 M, 17 KD, 11 L, 1 - (151 totalt)
För res. 14: 93 S, 1 - (94 totalt)
Avstod: 19 V, 19 C, 16 MP (54 totalt)
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 5 V, 5 C, 2 KD, 2 MP, 5 L (50 totalt)[1893]

Den 18 juni 2024 behandlade kammaren **betänkande 2023/24:FiU20** vilket innefattade motion 2023/24:1519 (MP) yrkande 14. Utskottet föreslog att avslå yrkandet. Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 4). Motionsyrkandet behandlades under punkt 1 "Riktlinjer för den ekonomiska politiken". Tre förberedande voteringar hölls där reservationer från Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 60 M, 16 KD, 13 L, 1 - (153 totalt)
För res. 1: 93 S, 1 - (94 totalt)
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP (56 totalt)
Frånvarande: 13 S, 9 SD, 8 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L (46 totalt)[1894]

Den 27 november 2024 behandlade kammaren betänkandet 2024/25:FiU1 Statens budget 2025 – Rambeslut. I **betänkande 2024/25:FiU1** behandlades **proposition 2024/25:1** avseende ramarna för statens budget 2025. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2025. Betänkandet behandlade även **motion 2024/25:1924 (V), 2024/25:2962 (C), 2024/25:3199 (S)** och **2024/25:3220 (MP)**. Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. I utskottet hade Centerpartiet, Miljöpartiet,

[1892] Prot. 2023/24:38, s.108
[1893] Prot. 2023/24:119, s.108
[1894] Prot. 2023/24:135, s.173

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnat reservationer för både beslutspunkt 1 och 2.[1895]

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Kammaren biträdde till slut reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 59 M, 15 KD, 15 L, 1 - (153 totalt)
För res. 1: 92 S, 1 - (93 totalt)
Avstod: 21 V, 21 C, 14 MP (56 totalt)
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 1 L (47 totalt)[1896]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas (S, C, MP och V) reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 59 M, 15 KD, 14 L (149 totalt)
För res. 5: 92 S, 1 - (93 totalt)
Avstod: 21 V, 21 C, 14 MP (56 totalt)
Frånvarande: 14 S, 11 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 2 L, 1 - (51 totalt)[1897]

Den 18 juni 2025 röstade kammaren om **betänkande 2024/25:FiU20** som behandlade motion 2024/25:2613 (MP) yrkande 21. Utskottet föreslog avslag och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 4). Yrkandet behandlades under punkt 1 "Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken". Tre förberedande voteringar hölls där reservationer från Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 14 L, 1 - (153 totalt)
För res. 1: 92 S, 1 - (93 totalt)
Avstod: 20 V, 20 C, 15 MP (55 totalt)
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 4 C, 3 KD, 3 MP, 2 L (48 totalt)[1898]

[1895] Bet. 2024/25:FiU1, s.8-11
[1896] Prot. 2024/25:38, s.103
[1897] Prot. 2024/25:38, s.104
[1898] Prot. 2024/25:135, s.78

Den 26 november 2025 behandlade kammaren betänkande 2025/26:FiU1 Statens budget 2026 – Rambeslut. I **betänkande 2025/26:FiU1** behandlades **proposition 2025/26:1** avseende ramarna för statens budget 2026. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2026. Betänkandet behandlade även **motion 2025/26:2792 (V), 2025/26:3551 (S), 2025/26:3770 (MP),** och **2025/26:2811 (C)**. Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. I utskottet hade Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnat reservationer för både beslutspunkt 1 och 2.[1899]

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Kammaren biträdde till slut reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):

För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 - (150 totalt)
För res. 1: 93 S, 1 - (94 totalt)
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 - (52 totalt)

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 - (53 totalt)[1900]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas (S, C, MP och V) reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 - (150 totalt)
För res. 5: 92 S, 1 C, 1 - (94 totalt)
Avstod: 19 C, 17 V, 14 MP, 1 - (51 totalt)
Frånvarande: 14 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 - (54 totalt)

Johan Löfstrand (S) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande. Fredrik Lindstål (C) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.[1901]

Behandling pågår i Skatteutskottet av **betänkande 2025/26:SkU13** som behandlar motion 2025/26:2789 (V) yrkande 2, 2025/26:2835 (C) yrkande 15 och 19, och

---

[1899] Bet. 2025/26:FiU1, s.8-11
[1900] Prot. 2025/26:39, s.90-91
[1901] Prot. 2025/26:39, s.91

2025/26:3548 (MP) yrkande 13. Senaste beredning i utskottet var den 5 mars 2026 och beslut i kammaren är planerat till den 25 mars 2026.

Behandling pågår i Skatteutskottet ab **betänkande 2025/26:SkU16** som behandlar motion 2025/26:2823 (C) yrkande 13. Senaste beredning var den 5 mars 2026 och beslut i kammaren är planerat till den 25 mars 2026.

Behandling pågår i Finansutskottet av **betänkande 2025/26:FiU20** som behandlar motion 2025/26:3422 (MP) yrkande 23. Kommande beredning i Finansutskottet är den 21 maj 2026 och beslut är planerat till den 9 juni 2026.

Interpellationer, frågor och debatt

Inga relevanta interpellationer eller skriftliga frågor förekom under mandatperioden.

Den 13 december 2022 debatterades Statens budget 2023 – Rambeslutet i kammaren. I debatten framförde Ilona Szatmári Waldau (V) att "Vänsterpartiet ser behov av en genomgripande skattereform som utjämnar de ekonomiska och regionala klyftorna och som främjar hållbart resursutnyttjande med låg miljö- och klimatpåverkan i enlighet med våra klimatmål."[1902]

Den 29 november 2023 debatterades Statens budget 2024 – Rambeslutet. I debatten framförde Ilona Szatmári Waldau (V) att "Vänsterpartiet ser behov av en genomgripande skattereform som utjämnar de ekonomiska och regionala klyftorna och som främjar ett hållbart resursutnyttjande med låg miljö- och klimatpåverkan i enlighet med klimat- och miljömålen."[1903]

Den 27 november 2024 debatterades Statens budget 2025 – Rambeslutet. I debatten framförde Ilona Szatmári Waldau (V) att "Klimatförändringarna är ett akut hot mot människans framtida livsmöjligheter. Det behövs en genomgripande skattereform som utjämnar de ekonomiska och regionala klyftorna och främjar hållbart resursutnyttjande med låg miljö- och klimatpåverkan i enlighet med klimat och miljömålen."[1904]

[1902] Prot. 2022/23:37, s.76
[1903] Prot. 2023/24:38, s.78
[1904] Prot. 2024/25:38, s.70

19. Inför tidsbegränsade miljötillstånd

Inför tidsbegränsade tillstånd för miljöfarlig verksamhet som har en inte försumbar inverkan på miljömålen.

19.1 Bakgrundstext från 2022

I Sverige tillämpas idag evighetstillstånd för miljöfarlig verksamhet, vilket gör att när ett bolag väl fått ett tillstånd enligt miljöbalken kan det fortsätta med sina utsläpp i decennier. Det innebär att många industrier idag har tillstånd som skyddar en föråldrad processteknik och upprätthåller höga utsläpp. Detta drabbar inte bara klimatet utan orsakar även luft- och vattenföroreningar. När miljöbalken antogs av riksdagen var avsikten att tidsbegränsade tillstånd ”i stor utsträckning” borde kunna användas, särskilt när det gällde stora verksamheter med kraftig miljöpåverkan. Det skulle underlätta införandet av bästa möjliga teknik och vara i linje med våra internationella åtaganden. Trots detta cementerades praxis i domstolen för det motsatta, det vill säga evighetstillstånd som bara ändras när bolagen själva önskar det. Det är hög tid för en reform mot tidsbegränsade tillstånd, vilket är norm i många andra länder. När en anläggning prövas, i sin helhet eller för en tillbyggnad, ska domstolen i normalfallet ge ett tidsbegränsat tillstånd för hela verksamheten.

Så svarade partierna 2022

Endast tre partier, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna svarar ja till förslaget. Vänsterpartiet kommenterar att partiet den gångna mandatperioden verkat för likande förslag. Miljöpartiet menar att det är ett systemfel att otidsenliga tillstånd med villkor baserad på föråldrad teknik kan gälla under mycket lång tid och tillägger att miljömålen ska vara vägledande för tillståndsgivningen. Liberalerna kommenterar att tidsbegränsade tillstånd i ökad utsträckning bör vara normen men menar samtidigt att det bör finnas möjlighet att utfärda obegränsade tillstånd kombinerade med tillsyn. Socialdemokraterna svarar vet ej och kommenterar att det tillsatt en utredare som ska se över det nuvarande systemet och lämna förslag på ändringar för en modernare och effektivare miljöprövning. Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar alla nej till förslaget. Sverigedemokraterna skriver att de inte ser något behov av att ändra miljöbalken i detta avseende och Kristdemokraterna anser att det redan ligger i företagens intresse införa modern teknik som ofta är mer effektiv och orsakar mindre skadliga utsläpp. Moderaterna kommenterar att den svenska industrin har en globalt sett relativt liten miljöpåverkan och menar att tidsbegränsade miljötillstånd riskerar att minska intresset för investeringar i omställningsprojekt inom näringslivet. Centerpartiet menar att näringslivet behöver långsiktighet för att våga investera och att längre tillstånd skapar förutsägbarhet och skriver att det vill utreda om det är ändamålsenligt att förlänga tillstånd för miljöfarlig

verksamhet jämfört med idag. Med dagens riksdagssammansättning finns det ingen majoritet för förslaget att införa tidsbegränsade tillstånd för miljöfarlig verksamhet

Under den förra mandatperioden

I augusti 2020 gav regeringen Löfven en särskild utredare i uppdrag (**dir. 2020:86**) att "se över det nuvarande systemet för miljöprövning och lämna förslag på de ändringar och åtgärder som krävs för att uppnå en modernare och mer effektiv miljöprövning." Detta skulle redovisas senast den 15 december 2021.[1905] Utredningen gavs namnet Miljöprövningsutredningen (M 2020:06).

Regeringen Löfven utvidgade och förlängde Miljöprövningsutredningen i juli 2021 (**dir. 2021:57**). Bland annat skrev regeringen att utredningen skulle "Utreda hur tidsbegränsning av tillstånd och omprövning av tillstånd och villkor skulle kunna bli effektiva och verkningsfulla medel för att säkerställa att verksamheter och åtgärder bedrivs med moderna miljövillkor i syfte att nå miljö- och klimatmålen" och "Utreda hur tidsbegränsning av tillstånd och omprövning av tillstånd och villkor skulle kunna bli effektiva och verkningsfulla medel för att säkerställa att verksamheter och åtgärder bedrivs med moderna miljövillkor i syfte att nå miljö- och klimatmålen." Uppdraget skulle redovisas senast den 31 maj 2022.[1906]

Miljöprövningsutredningen överlämnade i juni 2022 betänkandet *Om prövning och omprövning* (**SOU 2022:33**) till regeringen Andersson. I betänkandet skrev utredningen att den övervägde "… att införa tidsbegränsning som huvudregel för tillstånd till miljöfarlig verksamhet" men bedömde att "Tidsbegränsning som huvudregel för tillstånd enligt miljöbalken bör inte införas. Befintliga regler om tidsbegränsning ändras inte." Vidare skrev den att "En omställning till tidsbegränsade tillstånd som huvudregel skulle innebära att även befintliga tillstånd till miljöfarlig verksamhet i Sverige behöver ansöka om nytt tidsbegränsat tillstånd eller omprövas inom en relativt kort period för att inte riskera snedvriden konkurrens. En sådan snabb omställning till tidsbegränsade tillstånd skulle kräva stora resurser för samtliga aktörer, inte minst prövningsmyndigheter och länsstyrelser."[1907]

Därtill skrev utredningen att "Utredningens bedömning är att obligatorisk omprövning är en mer effektiv och mindre ingripande väg för att säkerställa att miljöfarliga verksamheter bedrivs med moderna miljövillkor. Möjligheten att tidsbegränsa tillstånd finns redan i dag i 16 kap. 2 § miljöbalken men tillämpas framför allt vad

[1905] Dir. 2020:86, s.1
[1906] Dir. 2021:57, s.1-2
[1907] SOU 2022:33, s.177-178

gäller miljöfarliga verksamheter på tillstånd till täkter, vindkraft, fiskodlingar och deponier.”[1908]

Regeringen Andersson remitterade **SOU 2022:33** den 23 juni 2022.[1909]

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 6 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

19.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *Miljötillstånd, miljöprövning*

Regeringen har inte tagit initiativ till att införa tidsbegränsade miljötillstånd som huvudregel. Däremot har den tagit initiativ till andra förändringar gällande miljötillstånd.

I **Tidöavtalet** framförde samarbetspartierna att miljötillståndsprocesserna skulle förenklas och förkortas genom att “En utredning tillsätts för att förenkla och förkorta miljötillståndsprövningen enligt miljöbalken genom att göra den mer flexibel, effektiv och förutsebar. Syftet är att säkra näringslivets konkurrenskraft, svensk industriproduktion och främja en grön omställning med export av klimatvänliga produkter och teknik. I uppdraget ska bland annat ingå att nyttja befintlig flexibilitet i för att öka förutsebarheten och minska tidsåtgången i miljötillståndsprocessen. Antalet myndigheter som för statens talan i tillståndsärenden bör begränsas. Utredningen ges en tydlig instruktion att inhämta och beakta synpunkter från näringslivet. Delar av Miljöprövningsutredningens förslag genomförs.”[1910] Därtill fanns även förslag om kortare tillståndsprocess och snabbspår för ny kärnkraft.[1911]

Statsminister Ulf Kristersson (M) sade i **regeringsförklaringen 2023** den 12 september 2023 att “Miljöbalkens tillståndsprocesser behöver utvecklas och moderniseras.”[1912]

Den 8 juni 2023 beslutade regeringen om en utredning av förenklade och förkortade tillståndsprocesser enligt Miljöbalken, även kallad *Miljötillståndsutredningen* (**dir. 2023:78** och **dir. 2025:2**). Utredningen har i skrivande stund (6 mars 2026) lämnat tre delbetänkanden till regeringen: *En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess* (**SOU 2024:98**), *Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten* (**SOU 2025:88**), och *En kortare instanskedja för mark- och*

[1908] SOU 2022:33, s.178
[1909] M2022/01389. https://www.regeringen.se/remisser/2022/06/remiss-av-sou-202233---om-provning-och-omprovning--en-del-av-den-grona-omstallningen/ (Hämtad 2026-02-25)
[1910] Tidöavtalet, s.18
[1911] Tidöavtalet, s.14
[1912] Regeringsförklaringen 2023, s.5

miljöärenden (**SOU 2025:122**). Varken regeringens direktiv eller utredningens betänkanden förordade tidsbegränsade tillstånd.

19.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *Miljötillstånd, miljöprövning*

Propositioner, skrivelser och förordningar

Regeringen har inte lagt fram något förslag om tidsbegränsade tillstånd för miljöfarlig verksamhet som har en inte försumbar inverkan på miljömålen. Samtidigt har den lagt fram andra förslag och givit uppdrag gällande miljötillstånd.

I **proposition 2023/24:152** *Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning*, överlämnad den 23 maj 2024, lämnade regeringen förslag som syftade "till en modernare och mer effektiv miljöprövning. Förslagen ska också förenkla regelverket för miljöprövning genom större enhetlighet och tydligare kravnivåer." Miljöprövningsutredningens betänkande O*m prövning och omprövning* (**SOU 2022:33**) låg till grund för en del av förslagen i propositionen.

Regeringen skrev att förslagen innebar att "Ändringstillstånd ska kunna användas i större utsträckning än i dag. Giltighetstiden för tillstånd ska kunna förlängas med tre år, vilket kan ge tillståndshavaren mer tid att avsluta den tillståndspliktiga verksamheten eller få ett nytt tillstånd. Vidare föreslås att länsstyrelsens uppgifter under avgränsningssamrådet utvecklas för att öka möjligheterna att få fram ett bra underlag och för att förtydliga utfallet av samrådet. För att effektivisera prövningen föreslås att antalet partsmyndigheter minskas genom att Kammarkollegiet inte längre ska vara sådan myndighet. Propositionen innehåller också bestämmelser för att effektivisera prövningsmyndigheternas handläggning av ansökan om tillstånd. Det föreslås bl.a. ändringar för att fler muntliga förberedelser ska hållas och användningen av tidsplaner ska öka. Vidare ska fler mål få avgöras utan huvudförhandling och utrymmet för digital handläggning ska öka." De nya bestämmelserna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2025.[1913]

Klimat- och näringslivsdepartementets promemoria *Ny myndighet för miljöprövning* (**KN2025/01878**) publicerades i oktober 2025. I promemorian föreslog departementet "de författningsbestämmelser som krävs för att en ny myndighet för miljöprövning, Miljöprövningsmyndigheten, ska ta över de ärenden som i dag handläggs av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. Förslaget i promemorian kompletterar förslaget om inrättande av en ny miljöprövningsmyndighet som lämnas i betänkandet

[1913] Prop. 2023/24:152, s.1

En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprocess (SOU 2024:98).” Författningsändringarna föreslogs träda i kraft den 1 juli 2027.[1914]

I **februari 2025 gav regeringen länsstyrelserna i uppdrag** (**KN2025/00301**) att “fortsatt utveckla sina arbetssätt för att effektivisera samrådsprocessen. Syftet är att förenkla för företag som söker miljötillstånd. Genom att sprida och införa arbetssätt som tagits fram inom ramen för ett tidigare uppdrag, ser regeringen stora möjligheter att effektivisera en process som ofta upplevs som krånglig för företag.” Vidare skrev regeringen att “Länsstyrelserna har inom ramen för ett tidigare regeringsuppdrag tagit fram arbetssätt som ska göra samrådsprocessen vid tillståndsprövning tydligare och enklare att följa för de involverade aktörerna. Länsstyrelserna får nu i uppdrag att sprida och vid behov införa dessa arbetssätt. Syftet är en effektivare samrådsprocess vid tillståndsprövning för miljöfarlig verksamhet och att länsstyrelsernas arbetssätt ska bli mer enhetligt.”[1915]

Motioner

Sökord: *“tidsbegränsade miljötillstånd”, tidsbegräns* OCH miljötillstånd, miljötillstånd OCH tid**

19.3.1 Regeringspartierna

19.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att införa tidsbegränsade miljötillstånd för miljöfarliga verksamheter som har en inte försumbar inverkan på miljömålen

19.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att införa tidsbegränsade miljötillstånd för miljöfarliga verksamheter som har en inte försumbar inverkan på miljömålen.

19.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att införa tidsbegränsade miljötillstånd för miljöfarliga verksamheter som har en inte försumbar inverkan på miljömålen

---

[1914] KN2025/01878, s.4

[1915] https://regeringen.se/pressmeddelanden/2025/02/effektivare-arbetssatt-infor-ansokan-om-miljotillstand/ (Hämtad 2026-02-23). Uppdraget nämns även i proposition 2025/26:1 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, s. 13, och i Länsstyrelsernas regleringsbrev 2026, bilaga 2 pågående uppdrag

19.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

19.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att införa tidsbegränsade miljötillstånd för miljöfarliga verksamheter som har en inte försumbar inverkan på miljömålen. Däremot har partiet lagt andra förslag om miljötillstånd under mandatperioden.

I **kommittémotion 2023/24:2693** av Fredrik Olovsson m.fl. "El- och energiförsörjning för ökad tillväxt och välstånd" skrev partiet att "Något som vi bedömer som centralt för att effektivisera tillståndsprocesserna är Miljöprövningsutredningens förslag om att ändringstillstånd bör vara huvudregel och att fler verksamheter ska kunna ändra sina tillstånd på ett lättare sätt. Utredaren argumenterade kraftfullt för en ökad användning av ändringstillstånd och pekade även på att det med digitaliseringen finns bättre möjligheter att få en överblick över en verksamhets totala verkningar på miljön även vid fler ändringstillstånd. Vi menar att det finns ett tillräckligt underlag för regeringsförslag i frågan och ett förslag bör snarast läggas fram för beslut."[1916] En liknande skrivning återfanns i **motion 2025/26:3594, 2024/25:3136** och **2024/25:3134**.

I **kommittémotion 2024/25:3134** av Fredrik Olovsson m.fl. "Utgiftsområde 21 Energi" skrev partiet att "Ytterligare ett område som regeringen bör uppmärksamma är att säkerställa fungerande tillståndsprocesser genom metodutveckling för samverkan mellan myndigheter inom ramen för befintlig lagstiftning. En metod för att korta den totala tidsutdräkten i tillståndsprocessen är att delarna hanteras parallellt snarare än sekventiellt. I den utsträckning ett sådant arbete inte kräver lagändring bör det genomföras skyndsamt."[1917] En liknande skrivning återkom i **motion 2025/26:3594**.

I **kommittémotion 2024/25:3136** av Fredrik Olovsson m.fl. "Utgiftsområde 24 Näringsliv" skrev partiet att "För Sverige innebär det en möjlighet att bidra med metaller och mineral som framställs på ett mer hållbart, miljöanpassat och socialt ansvarsfullt sätt än i gruvor med stora miljöutsläpp och barnarbete. Men tillståndsprocesserna för att ta hand om detta är i dag krångliga och oförutsägbara och riskerar att ta lång tid. Det behöver säkerställas att samhällsviktig verksamhet som inte kan lösas på annat sätt ges nytt tillstånd som ska gälla högst fem år men kunna förlängas med två år. Det ska kunna ges även om tidigare tillstånd saknas och om frågan prövas i domstol samtidigt."[1918]

[1916] Motion 2023/24:2693, s.7
[1917] Motion 2024/25:3134, s.10
[1918] Motion 2024/25:3136, s.13

19.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att införa tidsbegränsade miljötillstånd för miljöfarliga verksamheter som har en inte försumbar inverkan på miljömålen. Däremot har partiet lagt andra förslag om miljötillstånd under mandatperioden.

Partiet har diskuterat tidsbegränsning i relation till tillståndsprövningar men då kopplat till ärendehanteringens tid. I **kommittémotion 2022/23:943** av Tobias Andersson m.fl. "En tillväxtorienterad politik för industrilandet Sverige" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa bortre tidsgränser för tillståndsansökningar och tillkännager detta för regeringen."[1919] Föreslaget återkom i **motion 2023/24:425**. Därtill har partiet i bland annat **motion 2023/24:432** velat se regelförenklingar gällande tillståndsprocesser.[1920]

Angående ändringstillstånd framförde partiet i **kommittémotion 2022/23:936** av Tobias Andersson m.fl. "Mineralpolitik för en stark gruvnäring" att "Vidare föreslår vi att ändringstillstånd ska vara huvudregel i processer som rör miljötillstånd istället för att, vilket är vanligt idag, miljöpröva hela den befintliga verksamheten då en expansion ska ske."[1921] Samma skrivning återkom i **motion 2023/24:432**.

Partiet har även lyft vikten av miljötillstånd i kontexten av försvaret. I **kommittémotion 2024/25:1406** av Lars Wistedt m.fl. "Militärt försvar" skrev partiet att "Sverigedemokraterna anser därför att nödvändiga miljötillstånd ska utfärdas i anslutning till beslut om upprättande av nya regementen eller övnings- och skjutfält och undantas från gängse processer, inklusive att förtur och/eller avsteg från gällande regler för försvarsverksamhet och värdlandsstöd skall vara den ledande principen."[1922]

Vidare skrev partiet att "Sverigedemokraterna är av uppfattningen att mer måste ske för att få till en långsiktig förändring givet säkerhetsläget, där miljöfrågan tillfälligt får stå tillbaka för det faktiskt akuta behovet av att stärka försvaret och försvarsindustrin."[1923]

I **kommittémotion 2024/25:1407** av Björn Söder m.fl. "Civilt försvar" skrev partiet att "Fenomenet vi ser idag med allt fler nedstängda skjutbanor har kallats för skjutbanedöden. Svårigheterna att erhålla miljötillstånd för nya skjutbanor eller utbyggnad har som följdeffekt att vissa helt enkelt lägger ned istället." Därför föreslog partiet att "Regeringen bör aktivt arbeta för att underlätta processen för att erhålla miljötillstånd för skjutbanor genom ökad samordning mellan olika myndigheter och

[1919] Motion 2022/23:943, s.2
[1920] Motion 2023/24:432, s.1
[1921] Motion 2022/23:936, s.6
[1922] Motion 2024/25:1406, s.5
[1923] Motion 2024/25:1406, s.10

tilldelning av resurser för att hantera dessa ärenden effektivt." och att "Regeringen bör investera i forskning och utveckling av miljövänliga alternativ för skjutbanor, såsom ljudreducerande teknologier och återvinningsbara material, för att minska den potentiella miljöpåverkan och underlätta tillståndsprocessen."[1924]

19.3.2.3 Vänsterpartiet

I **kommittémotion 2025/26:324** av Andrea Andersson Tay m.fl. "Några miljöfrågor" skrev motionärerna att "Vänsterpartiet anser att normen bör vara att det är tidsbegränsade tillstånd som ges vid en prövning, vilket det är i många andra länder."[1925]

I yrkande 3 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag innebärande att tidsbegränsade tillstånd för miljöfarlig verksamhet införs för verksamheter som inte har försumbar påverkan på våra miljömål och tillkännager detta för regeringen."[1926]

Motionsyrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2025/26:MJU7**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

Ovanstående är det enda förslaget om att införa tidsbegränsade miljötillstånd som huvudregel. Däremot har partiet även framfört förslag om omprövning av tillstånd.

I **kommittémotion 2023/24:2911** av Andrea Andersson Tay m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:152 Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning" skrev partiet att "Vänsterpartiet delar bedömningen att 20 år är en rimlig avvägning för att ta hänsyn till teknikutveckling och nytt kunskapsläge om klimat, miljö och människors hälsa. Majoriteten av alla tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet har i dag tillstånd som gäller för evigt, och det finns i dag många verksamheter som bedrivs med stöd av tillstånd som meddelats enligt 1969 års miljöskyddslag. Regeringen bör återkomma med förslag på obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor för miljöfarlig verksamhet som sker 20 år efter att en dom eller ett beslut meddelats. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna." [1927]

I yrkande 2 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor för miljöfarlig verksamhet som sker 20 år efter att dom eller beslut meddelats och tillkännager detta för regeringen." Vidare föreslog det i yrkande 3 att "Riksdagen avslår proposition 2023/24:152 i den del som avser förslag om att tillståndsmyndigheten ska få förlänga giltigheten för ett vid tidpunkten för ansökan

[1924] Motion 2024/25:1407, s.7-8
[1925] Motion 2025/26:324, s.4
[1926] Motion 2025/26:324, s.2
[1927] Motion 2023/24:2911, s.3

gällande tillstånd för en miljöfarlig verksamhet eller en vattenverksamhet eller ett gällande Natura 2000-tillstånd (giltighetsförlängning).”[1928]

Motionsyrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU4**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2025/26:3173** av Nooshi Dadgostar m.fl. “Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur” skrev partiet att “De kommande åren kommer även takten i utvecklingsarbetet att öka så att miljötillståndsprövningen effektivt bidrar till den gröna omställningen. Klimatomställningen innebär att många verksamheter kommer att behöva söka nya eller ändrade miljötillstånd.” och att det därför “Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 54 miljoner kronor 2026.”[1929] Även i **motion 2024/25:1938** föreslog partiet denna ökning.

19.3.2.4 Centerpartiet

Centerpartiet har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att införa tidsbegränsade miljötillstånd för miljöfarliga verksamheter som har en inte försumbar inverkan på miljömålen. Däremot har partiet lagt andra förslag om miljötillstånd under mandatperioden.

I **partimotion 2025/26:3811** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. “En budget för framtiden – fler jobb och lägre utsläpp” skrev motionärerna att partiet “avvisar regeringens satsning på miljötillstånd för ny kärnkraft, vilket minskar anslagen under 5:1 med 10 miljoner kr 2026 och 15 miljoner kr årligen 2027–2028.”[1930] och att “Centerpartiet avvisar regeringens förslag om miljötillstånd för ny kärnkraft, vilket minskar anslagen under 1:5 med 4 miljoner kr 2026, 8 miljoner kr 2027 och 10 miljoner kr 2028.”[1931] Vidare skrev det att “Regeringens satsning på effektiva miljötillstånd för ny kärnkraft avvisas, vilket minskar anslagen under 1:1 med 35 miljoner årligen 2026–2027 och 33 miljoner 2028. Centerpartiet minskar anslaget under 1:1 med ytterligare 10 miljoner årligen 2026[1932].” Detta fanns även med i motion 2025/26:3744.

I **partimotion 2024/25:2962** av Muharrem Demirok m.fl. “Ny kraft för Sverige – Centerpartiets budgetmotion för 2025” skrev partiet att “Men det tar alldeles för lång tid att få besked om tillstånd. Konsekvenserna av de långa processerna är att investeringar försenas, flyttas till andra länder eller helt uteblir, vilket medför enorma kostnader för svenskt näringsliv. Genom ökade resurser vill vi kapa kostnader och ta

[1928] Motion 2023/24:2911, s.1
[1929] Motion 2025/26:3173, s.2
[1930] Motion 2025/26:3811, s.63
[1931] Motion 2025/26:3811, s.66
[1932] Motion 2025/26:3811, s.78

bort byråkratiska hinder samt ge utökat stöd till domstolarnas handläggning för att göra tillståndsprocesserna mer rättssäkra, förutsebara och tidseffektiva."[1933]

Vidare skrev det att "För de stora industrietableringarna, vilka är en förutsättning för en nationell och global omställning, är det också nödvändigt med förbättringar i miljöbalken och en förenklad och effektivare tillståndsprövning för miljöpåverkande verksamheter."[1934]

I **motion 2022/23:1123** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. "Den svenska basindustrin" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka berörda myndigheters och domstolars resurser till prövning av miljöfarlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen."[1935]

Vidare föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändringstillstånd ska användas som huvudregel i miljötillståndsprocesser med syftet att förkorta tillståndsprocesserna och tillkännager detta för regeringen."[1936] Detta förslag återkom i **motion 2022/23:2190**.

I **motion 2025/26:2831** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. "En näringspolitik för tillväxt i hela landet" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och införa en proportionalitetsprincip i miljötillståndshanteringen och tillkännager detta för regeringen."[1937] Ett liknande förslag återkom i **motion 2022/23:2190** och **2022/23:1123**.

Vidare föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera miljöbalken i grunden till en klimat- och miljöbalk med tydligare ramar och avgränsningar för snabbare och mer förutsägbara tillståndsprocesser och tillkännager detta för regeringen."[1938] Detta föreslag var även med i **motion 2025/26:3582** och **2025/26:3596**.

Partiet föreslog även att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta över ansvaret för miljöprövningar från länsstyrelserna till mark- och miljödomstolarna eller annan ny tillståndsmyndighet samt införa tidsgränser för handläggningstider för miljötillstånd och tillkännager detta för regeringen."[1939] Liknande förslag fanns även i **motion 2025/26:3582** och **2025/26:3596** där partiet separerade detta förslag i två separata yrkanden.

[1933] Motion 2024/25:2962, s.98
[1934] Motion 2024/25:2962, s.110
[1935] Motion 2022/23:1123, s.2
[1936] Motion 2022/23:1123, s.2
[1937] Motion 2025/26:2831, s.3
[1938] Motion 2025/26:2831, s.4
[1939] Motion 2025/26:2831, s.4

I **motion 2025/26:3596** av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. "En folkrörelse för klimatet" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsätta en kriskommission för ny kraft, med uppdrag att se över lagstiftning och tillståndsprocesser och korta handläggning till maximalt två år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1940]

I motion **2022/23:2190** av Annie Lööf m.fl. "Ledarskap för klimat och grön omställning" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa snabbspår i tillståndsprocesserna för nya anläggningar och implementera EU:s förslag på snabbspår för förnybar energiproduktion i svensk lag och tillkännager detta för regeringen."[1941]

Centerpartiet har även skrivit om att handläggningstiden för miljöprövningsärenden blivit allt längre och att det vill se effektivare tillståndsprövning för miljöpåverkande verksamheter (**motion 2022/23:2180, 2023/24:2733, 2024/25:2962, 2022/23:1123** och **2025/26:3582**). Partiet har därför föreslagit ökade anslag i flera budgetmotioner till Sveriges Domstolar, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Havs- och vattenmyndigheten, Statens energimyndighet, och Länsstyrelserna (**motion 2024/25:2962**).

19.3.2.5 Miljöpartiet

I **kommittémotion 2023/24:897** av Emma Nohrén m.fl. "Giftiga ämnen" skrev partiet att "Domstolen tar sällan hänsyn till dessa ämnen i sina prövningsbeslut, och när ett nytt ämne klassas som särskilt förorenande påverkar det inte de miljöfarliga verksamheter som redan har miljötillstånd då en verksamhets miljötillstånd vanligtvis gäller på obestämd tid. Endast när den som bedriver verksamheten vill förändra den eller utöka den behöver tillståndet omprövas. Det finns länsstyrelser som föreslagit att ett miljötillstånd ska kunna hållas öppet så att man senare ska kunna lägga till tillståndsvillkor för nya ämnen i framtiden, men hittills har sådana förslag alltid avslagits av domstol. Det vill vi ändra. Listorna måste uppdateras så fort ny kunskap kommer och ny kunskap bör få genomslag i befintliga tillstånd. Antingen genom att tillståndsgivaren kan lägga till nya ämnen i tillstånden utefter ny kunskap eller att miljötillstånden blir tidsbegränsade och omprövas utefter ny kunskap inom ett visst tidsintervall."[1942]

I yrkande 8 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett miljötillstånd ska kunna hållas öppet så att tillståndsgivaren senare kan lägga till tillståndsvillkor för nya ämnen utifrån ny kunskap, alternativt göra

[1940] Motion 2025/26:3596, s.6
[1941] Motion 2022/23:2190, s.7
[1942] Motion 2023/24:897, s.4

verksamheters miljötillstånd tidsbegränsade så att ny kunskap kan tas i beaktande vid förläggning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1943]

Motionsyrkandet behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2023/24:MJU8**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

Utöver ovanstående förslag om tidsbegränsade miljötillstånd har Miljöpartiet även lagt motioner om omprövning av tillstånd.

I **kommittémotion 2023/24:2916** av Emma Nohrén m.fl. "med anledning av prop. 2023/24:152 Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning" skrev partiet att "Vi anser därför att en bredare användning av ändringstillstånd måste kopplas till en obligatorisk omprövning av tillstånd då grundtillståndet är äldre än miljöbalken. En obligatorisk omprövning måste ske efter maximalt 20 år, för att uppfylla målet om bästa möjliga teknik enligt miljöbalken, och bättre tillvarata kunskapsutveckling gällande miljöskydd, klimataspekter och människors hälsa. Genom en prövning med miljöbalken som grund följer även viktiga aspekter som krav på exempelvis artskydd, miljökvalitetsnormer för vatten och lämplig lokalisering."[1944] Samma skrivning återkom i **motion 2024/25:1742**.

Vidare skrev partiet att det "...ser stora risker för att människors hälsa och miljön påverkas på ett otillåtet sätt vid en generell möjlighet till giltighetsförlängning av tillstånd för en miljöfarlig verksamhet utan krav på MKB. Vi anser att riskerna är särskilt stora då systemet med obligatorisk omprövning av föråldrade tillstånd ännu inte införts. Därför yrkar vi på avslag på regeringens förslag. Detta bör riksdagen besluta."[1945] Samma skrivning återkom i **motion 2024/25:1742**

I yrkande 1 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med förslag på obligatorisk omprövning av moderna miljövillkor för miljöfarlig verksamhet som sker 20 år efter att dom eller beslut meddelats för att möjliggöra ett samtidigt genomförande med regeringens förslag om ändringstillstånd som huvudregel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1946]

I yrkande 2 föreslog det att "Riksdagen avslår proposition 2023/24:152 i den del som avser att gå vidare med förslaget om att tillståndsmyndigheten ska få förlänga giltighetstiden för ett vid tidpunkten för ansökan gällande tillstånd för en miljöfarlig verksamhet eller en vattenverksamhet eller ett gällande Natura 2000-tillstånd med högst tre år."[1947]

[1943] Motion 2023/24:897, s.1
[1944] Motion 2023/24:2916, s.3
[1945] Motion 2023/24:2916, s.3
[1946] Motion 2023/24:2916, s.1
[1947] Motion 2023/24:2916, s.1

Motionsyrkande behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU4**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:1743** av Elin Söderberg m.fl. "Snabbare tillståndsprocesser med bibehållen miljöprestanda" föreslog partiet i yrkande 1 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med förslag på obligatorisk omprövning av moderna miljövillkor för miljöfarlig verksamhet som sker 20 år efter att dom eller beslut meddelats för att möjliggöra ett samtidigt genomförande med regeringens förslag om ändringstillstånd som huvudregel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[1948]

I yrkande 2 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav på MKB bör införas för giltighetsförlängning av tillstånd för en miljöfarlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen."[1949]

Motionsyrkandena behandlades i Miljö- och jordbruksutskottet, **betänkande 2024/25:MJU9**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2023/24:2819** av Daniel Helldén m.fl. "med anledning av skr. 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll" skrev partiet att "Miljöpartiet vill även gå över till tidsbegränsade tillstånd för verksamheter med stor klimatpåverkan. Pågående verksamheter med icke tidsbegränsade tillstånd som har stor påverkan på klimatet ska kunna omprövas. En nationell plan bör upprättas med hjälp av myndigheter för att arbetet ska ske tillsammans med alla berörda aktörer. Det möjliggör att utfasningen av kol, olja och fossilgas kan ske på ett planerat och rättvist sätt."[1950] Denna skrivning återkom i **motion 2025/26:3422** och **2024/25:2613**. Partiet hade inget yrkande i frågan.

Vidare skrev partiet att "För att möjliggöra detta behöver tillståndsprocesserna genomföras snabbare med bibehållen miljöprestanda. För att snabba upp tillståndsprocesser för modern teknik bör Miljöprövningsutredningens (SOU 2022:33) förslag genomföras. Ändringstillstånd bör göras till regel och det ska bli enklare att ändra villkor i stället för tillstånd, använda obligatorisk omprövning av miljöfarlig verksamhet vars tillstånd är mer än 40 år, kompletterat med fler generella föreskrifter samt öka klimathandledningen från centrala myndigheter i prövningsprocessen. Förslagen från Miljöprövningsutredningen är viktiga för att snabba upp och modernisera tillståndsprocessen så den fungerar för ökad omställning."[1951] En liknande skrivning förekom i **motion 2025/26:3422** och **2024/25:2613.**

[1948] Motion 2024/25:1742, s.1
[1949] Motion 2024/25:1742, s.1
[1950] Motion 2023/24:2819, s.37
[1951] Motion 2023/24:2819, s.36

19.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Sökord: *"tidsbegränsade miljötillstånd", tidsbegräns* OCH miljötillstånd, miljötillstånd OCH tid**

Betänkande 2023/24:MJU13 behandlade **motion 2023/24:897** (MP) yrkande 8. Utskottet föreslog att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 8).[1952] I reservation skrev partiet att listorna över särskilda förorenande kemikalier "...måste uppdateras så fort ny kunskap kommer och ny kunskap bör få genomslag i befintliga tillstånd, antingen genom att tillståndsgivaren kan lägga till nya ämnen i tillstånden utefter ny kunskap eller att miljötillstånden blir tids begränsade och omprövas utefter ny kunskap inom ett visst tidsintervall."[1953]

Betänkande 2024/25:MJU4 behandlade **proposition 2023/24:152** och **motion 2023/24:2911** (V) yrkande 2 och 3 och **2023/24:2916** (MP) yrkande 1 och 2. Utskottet föreslog bifall till propositionen och avslag till motionerna. De två partierna lämnade en gemensam reservation angående förslaget om avslag av **motion 2023/24:2911** (V) yrkande 3 och **2023/24:2916** (MP) yrkande 2 (reservation 3). Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget om avslag på **motion 2023/24:2916** (MP) yrkande 1 i reservation 6 och Vänsterpartiet gjorde detsamma för **motion 2023/24:2911** (V) yrkande 2 i reservation 5.[1954]

Betänkande 2024/25:MJU9 behandlade **motion 2024/25:1743** (MP) yrkande 1 och 2. Utskottet föreslog avslag på båda yrkandena. Miljöpartiet lämnade en reservation (reservation 6).[1955] I ställningstagandet skrev partiet att "En bredare användning av ändringstillstånd måste därför kopplas till en obligatorisk omprövning av tillstånd då grundtillståndet är äldre än miljöbalken. En obligatorisk omprövning måste göras efter maximalt 20 år, för att uppfylla målet om bästa möjliga teknik enligt miljöbalken, och bättre tillvarata kunskapsutveckling gällande miljöskydd, klimataspekter och människors hälsa. Genom en prövning med miljöbalken som grund följer även viktiga aspekter som krav på exempelvis artskydd, miljökvalitetsnormer för vatten och lämplig lokalisering."[1956]

Betänkande 2025/26:MJU7 behandlade **motion 2025/26:324** (V) yrkande 3. Utskottet föreslog avslag och partiet reserverade sig mot förslaget (reservation 2).[1957] Partiet skrev i ställningstagandet att "Normen bör vara att det är tidsbegränsade tillstånd som ska ges vid en miljöprövning på samma sätt som i många andra länder. Regeringen bör därför återkomma med ett förslag om att tidsbegränsade tillstånd för miljöfarlig

[1952] Bet. 2023/24:MJU13, s.4
[1953] Bet. 2023/24:MJU13, s. 68
[1954] Bet. 2024/25:MJU4, s.3-4
[1955] Bet. 2024/25:MJU9, s.4
[1956] Bet. 2024/25:MJU9, s.98
[1957] Bet. 2025/26:324, s.4

verksamhet införs för sådana verksamheter som inte har försumbar påverkan på våra miljömål."[1958]

19.5 Riksdagens behandling

Sökord: *"tidsbegränsade miljötillstånd", tidsbegräns* OCH miljötillstånd, miljötillstånd OCH tid**

Propositioner och motioner
Den **24 april 2024** röstade kammaren om **betänkande 2023/24:MJU13** som behandlade **motion 2023/24:897** (MP) yrkande 8. Utskottet föreslog att avslå motionsyrkandet. Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget i utskottet (reservation 8). Kammaren biföll utskottets förslag och beslut fattades med acklamation.[1959]

Kammaren behandlade **Betänkande 2024/25:MJU4** den 23 oktober 2024. Behandlingen omfattade **proposition 2023/24:152, motion 2023/24:2911** (V) yrkande 2 och 3 och **2023/24:2916** (MP) yrkande 1 och 2. Utskottet föreslog bifall till propositionen och kammaren biföll utskottets förslag.

Motion 2023/24:2911 (V) yrkande 3 och **2023/24:2916** (MP) yrkande 2 behandlades under beslutspunkt 2 "Giltighetsförlängning av tidsbegränsade tillstånd". Utskottet föreslog avslag och partierna hade i utskottet lämnat en gemensam reservation (reservation 3). Inget av partierna yrkade bifall till reservationen i kammaren. Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.

Under beslutspunkt 5 "Obligatorisk omprövning av miljövillkor" behandlades **motion 2023/24:2911** (V) yrkande 2 och **2023/24:2916** (MP) yrkande 1. I utskottet lämnade partierna varsin reservation till utskottets förslag om avslag, reservation 5 (V) och reservation 6 (MP). I kammarens omröstning ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (V). Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 62 SD, 57 M, 19 C, 16 KD, 13 L, 2 - (259 totalt)
För res. 5: 20 V (20 totalt)
Avstod: 15 MP (15 totalt)
Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 V, 5 C, 3 KD, 3 MP, 3 L (55 totalt)[1960]

Den **19 mars 2025** röstade kammaren om **betänkande 2024/25:MJU9** behandlade **motion 2024/25:1743** (MP) yrkande 1 och 2. Utskottet föreslog avslag på båda yrkandena. Miljöpartiet lämnade en reservation i utskottet (reservation 6). Yrkandena

[1958] Bet. 2025/26:MJU7, s.53
[1959] Prot. 2023/24:105, s.114
[1960] Prot. 2024/25:21, s.55-56

behandlades under beslutspunkt 4 “Effektivare tillståndsprocesser och kortare handläggningstider” där utskottets förslag ställdes mot Socialdemokraternas reservation 4. Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 62 SD, 60 M, 21 V, 17 KD, 15 L, 1 - (176 totalt)
För res. 4: 93 S, 1 - (94 totalt)
Avstod: 20 C, 16 MP (36 totalt)
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 3 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 1 L (43 totalt)[1961]

Kammaren behandlade **betänkande 2025/26:MJU7** med **motion 2025/26:324** (V) yrkande 3 den **28 januari 2026**. Utskottet föreslog avslag och partiet reserverade sig mot förslaget (reservation 2). Yrkandet behandlades under beslutspunkt 2 “Effektivare tillståndsprocesser och kortare handläggningstider”. I den förberedande voteringen ställdes reservation 1 (S) mot reservation 3 (C) och där biträdde kammaren reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S). Kammaren biföll utskottets förslag och avslog motionsyrkandet.

Partivis fördelning av rösterna, huvudvotering:

För utskottet: 58 SD, 59 M, 17 KD, 14 L, 1 - (149 totalt)
För res. 1: 92 S, 1 - (93 totalt)
Avstod: 18 C, 19 V, 16 MP, 2 - (55 totalt)
Frånvarande: 14 S, 13 SD, 9 M, 6 C, 3 V, 2 KD, 2 MP, 2 L, 1 - (52 totalt)[1962]

Interpellationer, frågor och debatt

I **debatt den 22 april 2024 om betänkande 2023/24:MJU13** nämnde Emma Nohrén (MP) att “Det finns även en osäkerhet när det gäller nya ämnen. Det finns ett förslag från flera av länsstyrelserna om att man ska kunna ha öppna eller tidsbegränsade tillstånd. När nya ämnen hamnar på de olika listorna över vad man ska kontrollera skulle man då kunna lägga in ny kunskap. I dag fungerar det inte så. Verksamheter vill ha långsiktighet och därför långa tillstånd. Men med ny kunskap behöver man kunna uppdatera dessa tillstånd, vilket inte går i dag. Detta är något som efterfrågas av länsstyrelserna, och vi har en reservation om det. Det skulle ge en högre säkerhet, och man skulle även våga ge tillstånd i dag eftersom man skulle kunna ändra och modernisera tillstånden med tiden.”[1963]

I **debatt den 10 maj 2023 om betänkande 2022/23:MJU13** framförde Andrea Andersson Tay (V) att “Vår uppfattning är att man bör se över miljöbalken och dess tillämpning, så

[1961] Prot. 2024/25:86, s.102
[1962] Prot. 2025/26:65, s.58
[1963] Prot. 2023/24:103, s.78

att tillstånd speglar teknikutvecklingen och förändringar i samhället. Huvudprincipen bör vara att tillstånd tidsbegränsas. Det är det enda rimliga förhållningssättet för en modern miljölagstiftning. Existerande miljötillstånd till alla verksamheter som ger upphov till utsläpp av växthusgaser borde upphöra att gälla senast 2030 för att därefter omprövas och ges dispens om verksamheten tar klimatansvar. All ny verksamhet måste prövas utifrån våra miljömål, inklusive klimatmålen."[1964]

I **debatt den 21 januari 2026 om betänkande 2025/26:MJU7** sade Andrea Andersson Tay (V) att "Många industrier har i dag miljötillstånd på obegränsad tid trots att verksamheten kan påverka både luft och vatten negativt. Med tidsbegränsade tillstånd för stora verksamheter med stor miljöpåverkan skulle man i stället kunna ställa krav på att modern miljöteknik används när det gamla tillståndet har gått ut och verksamheten ska omprövas. Normen bör vara att det är tidsbegränsade tillstånd som ska ges vid miljöprövning, på samma sätt som i många andra länder."[1965]

[1964] Prot. 2022/23:106, s.129
[1965] Prot. 2025/26:61, s.80

20. Omvandla miljonprogram till miljöprogram

Satsningar i miljardklassen på statliga styrmedel för gröna renoveringar i miljonprogramsområdena.

20.1 Bakgrundstext från 2022

Nästan en femtedel av Sveriges bostäder byggdes under miljonprogrammet. Många av dessa fastigheter är i stort behov av renovering och energieffektivisering. Boverket har uppskattat behoven till uppemot 500 miljarder kronor. Samhällsekonomiskt och miljömässigt skulle energirenovering av miljonprogramshusen samtidigt innebära stora besparingar och vinster. Med väl utformade statliga styrmedel kan fastighetsägarna ges incitament att kraftfullt sänka energianvändningen. I likhet med den danska satsningen på gröna renoveringar under åren 2020–2026 bör renoveringsåtgärderna utformas så att de får positiva effekter för miljö, klimat och hyresgäster. Analyser som konsultföretaget Tyréns gjort visar att investeringar i klimatanpassning och integrerade ekosystem i miljonprogrammet kan skapa viktiga sociala och ekologiska synergieffekter, såsom ett ökat lokalengagemang och högre fastighetsvärden. Jämfört med innerstadsmiljöer har många miljonprogramsområden bättre förutsättningar för naturbaserade åtgärder för klimatanpassning och biologisk mångfald, med stora öppna ytor och mindre hårdgjord mark. Här finns nu en unik chans att halvera energianvändningen, öka trivseln och förbättra förutsättningar för biologisk mångfald i närmiljön utan att lägga kostnaden på hyresgästerna.

Så svarade partierna 2022

Centerpartiet, Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Liberalerna svarar alla ja till förslaget. Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill se stöd för hållbara renoveringar och energieffektivisering i miljonprogramområdena. Socialdemokraterna kommenterar att det i regeringsställning tagit initiativ till stöd för energieffektivisering i flerbostadshus. Liberalerna kommenterar att det vill se en investeringsfond till den fysiska miljön för att värna biologisk mångfald, men vill inte se statlig finansiering av energieffektiviseringsåtgärder. Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar nej till förslaget. Moderaterna kommenterar att det är önskvärt att sänka energiförbrukningen i bostäder, men är inte övertygade om att statliga medel är bästa lösningen, partiet ser hellre att hyressättningsmodellen reformeras. Kristdemokraterna tror inte att förslaget kommer att ha avsedd effekt. Med dagens mandatfördelning finns det en riksdagsmajoritet för förslaget om stora satsningar på gröna renoveringar i miljonprogramsområdena.

20.2 Initiativ under mandatperioden

Avgränsning: Eftersom antalet förslag och initiativ under mandatperioden som fokuserat på statliga styrmedel för miljörenoveringar i miljonprogramsområden specifikt är få, så kommer även bredare förslag kopplade till miljörenoveringar av flerbostadshus att inkluderas i granskningen. Däremot kommer inte satsningar på gröna nybyggnationer inkluderas, utan fokus ligger på renoveringar av det befintliga beståndet av flerbostadshus.

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med 10 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

Sökord*: flerbostadshus OCH (renovering ELLER energieffektivisering)*

Under mandatperioden har regeringen inte tagit några initiativ för att införa statliga styrmedel för miljörenoveringar i miljonprogramsområdena specifikt eller för flerbostadshus generellt.

20.3 Propositioner, förordningar och motioner

Propositioner, skrivelser och förordningar

Sökord*: flerbostadshus OCH (energieffektivisering ELLER renovering)*

Regeringen har inte lagt fram några propositioner med förslag om att införa statliga styrmedel för renoveringar i miljonprogramsområdena.

Däremot har regeringen i budgetpropositioner föreslagit förändringar i det statliga stödet för energieffektivisering av flerbostadshus. Riksdagen fattade under föregående mandatperiod beslut om att avveckla detta stöd, och regeringen har under denna mandatperiod gjort förändringar i budgetanslagen med anledning av den tidigare beslutade avvecklingen.

I **proposition 2022/23:1** *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* anvisar regeringen, för budgetåret 2023, 350 miljoner kronor på budgetposten *1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus* där statsbidrag till energieffektivisering av flerbostadshus finansieras. Detta till skillnad från 1486 miljoner kronor som lades på posten för budgetåret 2022. Som skäl till förslaget anger regeringen att "Stödet för energieffektivisering av flerbostadshus är under avveckling. Regeringen föreslår att medel tillförs för att kunna betala ut stöd till alla som beviljats detta före den 31 december 2022. Därefter kommer inga ansökningar att beviljas."[1966]

[1966] Proposition 2022/23:1, s. 6, 35

I **proposition 2023/24:1** *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* anvisar regeringen 840 miljoner kronor på posten *1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus* för budgetåret 2024. Regeringen anger fortsatt att stödet för energieffektivisering av bostadshus är under avveckling.[1967]

I **proposition 2024/25:1** *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* anvisar regeringen 40 miljoner kronor på posten *1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus* för budgetåret 2025 och skriver att stödet är under avveckling.[1968]

I **proposition 2025/26:1** *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* har budgetposten *1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus* avvecklats för 2026 och framåt.[1969]

Motioner

Sökord*: flerbostadshus OCH (energieffektivisering ELLER renovering), miljonprogram*

20.3.1 Regeringspartierna

20.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner med förslag om att införa statliga styrmedel för miljörenoveringar i miljonprogramsområdena specifikt eller flerbostadshus generellt.

20.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner med förslag om att införa statliga styrmedel för miljörenoveringar i miljonprogramsområdena specifikt eller flerbostadshus generellt.

20.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner med förslag om att införa statliga styrmedel för miljörenoveringar i miljonprogramsområdena specifikt eller flerbostadshus generellt.

20.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

[1967] Proposition 2023/24:1, s. 35
[1968] Proposition 2024/25:1, s. 38
[1969] Proposition 2025/26:1, s. 6

20.3.2.1 Socialdemokraterna

I flertalet motioner framhåller Socialdemokraterna vikten av statlig medfinansiering av energieffektivisering av flerbostadshus. Exempelvis skriver partiet, i motion 2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. att en sådan statlig medfinansiering är fördelaktig bland annat eftersom det innebär att "Fastighetsägare och hyresgäster minskar sina kostnader för energiförbrukning och får direkt stöd att bära investeringskostnaden för åtgärderna. Detta är i sin tur bra för klimatet, för energisystemet och för att bibehålla kompetensen i sektorn, istället för att fler byggnadsarbetare går ut i arbetslöshet."[1970] I motion 2025/26:3650 av Joakim Järrebring m.fl. anger partiet att det, av denna anledning, vill att "500 miljoner kronor satsas på energieffektivisering av flerbostadshus" och skriver vidare att "Det är nödvändigt att förbättra befintliga byggnaders energiprestanda genom att främja kostnadseffektiva åtgärder vid genomförandet av energieffektiviserande renoveringar." Partiet framhåller särskilt hur en sådan satsning skulle kunna gynna miljonprogramsområdena. Det skriver: "Inte minst stora delar av det s.k. miljonprogrammet, byggt på 1960- och 70-talen, är i akut behov av genomgripande renoveringsåtgärder. Varken hyresgäster eller bostadsrättsinnehavare i detta fastighetsbestånd bör lämnas ensamma att bära hela kostnaden för den stora samhällsnytta som skyndsamma och transparenta energieffektiviserings- och miljöåtgärder medför."[1971]

I dessa motioner, samt motion 2022/23:2217 av Jennie Nilsson m.fl.[1972], motion 2023/24:2817 av Anna-Caren Sätherberg m.fl.[1973] och motion 2024/25:3075 av Jennie Nilsson m.fl.[1974] yrkar partiet därför på att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering av flerbostadshus".[1975]

I partiets budgetmotioner för respektive budgetår föreslår partiet de ekonomiska ramarna för ett sådant stöd för energieffektivisering. I motion 2022/23:2216 av Jennie Nilsson m.fl. föreslår Socialdemokraterna att totalt 717 miljoner kronor anvisas till budgetposten 1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus under år 2023. Detta innebär 367 miljoner kronor mer än regeringens förslag.[1976] I motion 2023/24:2639 av Jennie Nilsson m.fl. föreslår partiet att 360.5 miljoner kronor mer än regeringens förslag om 840 miljoner anvisas till posten under 2024.[1977] Vidare, i motion 2024/25:3076 av Jennie Nilsson m.fl., föreslår partiet att stödet utökas med 460 miljoner kronor för år 2025, jämfört med regeringens 40 miljoner.[1978] Slutligen föreslår partiet i motion

[1970] Motion 2023/24:2637, s. 9
[1971] Motion 2025/26:3650, s. 19-20
[1972] Motion 2022/23:2217
[1973] Motion 2023/24:2817
[1974] Motion 2024/25:3075
[1975] Motion 2022/23:2217, s. 2
[1976] Motion 2022/23/2216, s. 2
[1977] Motion 2023/24:2639, s. 1
[1978] Motion 2024/25:3067, s. 2

2025/26:3647 av Joakim Järrebring m.fl. att budgetposten återinförs och anvisar därför 500 miljoner kronor till posten, till skillnad från regeringens förslag om 0 kronor.[1979]

20.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har inte lagt fram några parti- eller kommittémotioner med förslag om att införa statliga styrmedel för miljörenoveringar i miljonprogramsområdena specifikt eller flerbostadshus generellt.

20.3.2.3 Vänsterpartiet

I **motion 2023/24:2320** av Nooshi Dadgostar m.fl.[1980], **motion 2024/25:1992** av Nooshi Dadgostar m.fl.[1981] samt **motion 2025/26:2821** av Nooshi Dadgostar m.fl.[1982] yrkar Vänsterpartiet på att "regeringen bör införa ett energieffektiviseringsstöd för flerbostadshus med hyresrätt". Partiet motiverar förslaget genom att framhålla att, "I en bransch som ensam står för en så betydande del av samhällets klimatpåverkan så är satsningar på klimatanpassningar av det befintliga bostadsbeståndet helt grundläggande. Bara av miljonprogrammets bostäder beräknas flera hundra tusen bostäder vara i stort behov av renovering och kostnaderna beräknas bli mycket höga. Om dessa för samhället så nödvändiga energieffektiviseringar inte ensamt ska betalas av nuvarande hyresgäster måste staten vara med och ta en del av det finansiella ansvaret." Vidare påpekar partiet att "Bygg- och fastighetssektorns utsläpp av växthusgaser är enorma och problemen med chockhöjningar av hyror efter fastighetsupprustningar är välkända. […] Ett statligt stöd för renovering- och energieffektivisering till flerbostadshus med hyresrätter kan på ett effektivt sätt avhjälpa båda dessa stora samhällsproblem. Som stödgivare har staten stora möjligheter att ställa höga krav på klimatsmarta ombyggnationer, liksom på rimliga hyresnivåer efter renoveringarna."[1983]

Vidare har Vänsterpartiet i sina budgetmotioner lagt fram förslag rörande den statliga finansieringen av energieffektiviserande renoveringar i flerbostadshus med hyresrätt.

I **motion 2022/23:1239** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår Vänsterpartiet "en ökning av anslaget med 2,56 miljarder kronor 2023, utöver de medel som fortfarande finns kvar för ändamålet i regeringens budget." Partiet motiverar förslaget genom att peka på att: "Stora delar av det svenska flerbostadshusbeståndet är i behov av upprustning och energieffektivisering. […] För att genomföra nödvändiga renoveringar och energieffektiviseringar behöver staten ta ett finansiellt ansvar. En avveckling av det tidigare stödet för renovering och energieffektivisering inleddes vid årsskiftet

[1979] Motion 2025/26:3647, s. 3
[1980] Motion 2023/24:2320
[1981] Motion 2024/25:1992
[1982] Motion 2025/26:2821
[1983] Motion 2025/26:2821, s. 3, 17

2021/2022 med omedelbar verkan efter att Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas budgetförslag röstats igenom i november 2021. Vänsterpartiet motsatte sig detta och mot bakgrund av de omfattande behoven av renovering och energieffektivisering i det svenska flerbostadshusbeståndet återför vi det." [1984]

Även i **motion 2023/24:2333** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår Vänsterpartiet en ökning i anslaget till energieffektivisering av flerbostadshus jämfört med regeringens förslag. Motionärerna framhåller att "Staten måste ta ett finansiellt ansvar i att stödja även hyresfastigheters renoveringar och energieffektiviseringar i syfte att lätta på den ekonomiska bördan vid större renoveringar. Utöver det bidrar stöder till samhällets nödvändiga klimatomställning." Därför anger partiet att det återinför stödet för energieffektivisering av flerbostadshus och föreslår "en ökning av anslag 1:7 med 3160 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag år 2024."[1985]

Även i **motion 2024/25:1910** av Nooshi Dadgostar m.fl. och **motion 2025/26:3171** av Nooshi Dadgostar m.fl. föreslår Vänsterpartiet att "stödet för renovering och energieffektivisering av flerbostadshus med hyresrätt återinförs" och avsätter 3 miljarder kronor år 2025 för återinförandet av stödet[1986], respektive 750 miljoner kronor år 2026[1987].

20.3.2.4 Centerpartiet

I Centerpartiets budgetmotioner för Utgiftsområde 18 – **motion 2022/23:2199** av Alireza Akhondi m.fl., **motion 2023/24:2738** av Alireza Akhondi m.fl., **motion 2024/25:2147** av Alireza Akhondi m.fl. samt **motion 2025/26:3735** av Alireza Akhondi m.fl. – föreslår partiet att medel till budgetposten *1:7 energieffektivisering av flerbostadshus* ska anvisas i linje med regeringens förslag för respektive budgetår. Detta innebär att partiet förslår att 350 miljoner kronor läggs på posten år 2023[1988], 840 miljoner för år 2024[1989], 40 miljoner för år 2025[1990] samt att posten är avvecklad för 2026.[1991]

Därutöver har Centerpartiet inte lagt fram några motioner med förslag om miljörenoveringar i flerbostadshus eller miljonprogramsområdena.

[1984] Motion 2022/23:1239, s. 3
[1985] Motion 2023/24:2333, s. 4
[1986] Motion 2024/25:1910, s. 6
[1987] Motion 2025/26:3171, s. 4
[1988] Motion 2022/23:2199, s. 6
[1989] Motion 2023/24:2738, s. 6
[1990] Motion 2024/25:2147, s. 6
[1991] Motion 2025/26:3735, s. 6

20.3.2.5 Miljöpartiet

I sina budgetmotioner för Utgiftsområde 18 föreslår Miljöpartiet ett antal budgetposter där partiet anslår medel till renoveringar av flerbostadshus generellt och i ekonomiskt utsatta områden specifikt, i syfte att stärka miljö- och klimatnyttan och samtidigt motverka hyreshöjningar.

I **motion 2022/23:2094** av Katarina Luhr m.fl. framhåller partiet att det har blivit tydligt att "Sveriges miljonprogramsområden är både särskilt energislukande och särskilt känsliga för extremväder som skyfall och värmeböljor. Möjligheten att klara av ett förändrat klimat ska inte vara beroende av postkod. Vi vill därför satsa för att göra miljonprogram till miljöprogram, där vi satsar på både energieffektivisering av befintliga byggnader och klimatanpassning för att klara extremväder."[1992] Därför föreslår partiet att budgetposten *99:2 Klimatanpassning av bebyggd miljö* inrättas och att 500 miljoner kronor läggs på denna för år 2023.[1993] Dessutom vill partiet "återinföra och utöka energieffektiviseringsstödet för flerbostadshus samt för andra bostadstyper" och föreslår att anslaget *1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus* utökas med 1.5 miljarder kronor för år 2023 jämfört med regeringens förslag. Detta för att "skydda medborgarna mot höga elkostnader, samtidigt som vi sparar el och klimatutsläpp".[1994]

Även i **motion 2023/24:2702** av Katarina Luhr m.fl. pekar partiet på att "Sveriges miljonprogramsområden både är särskilt energislukande och särskilt känsliga för extremväder som skyfall och värmeböljor" och framhåller att detta "bland annat beror på en stor andel hårdgjord mark". Partiet skriver vidare att grönytor behöver tillföras i "de stadsmiljöer som idag har en hög andel hårdgjord yta" och partiet vill därför "införa en obligatorisk grönytefaktor för den bebyggda miljön."[1995] Med anledning av detta föreslår partiet att budgetposterna *99:2 Klimatanpassning av bebyggd miljö* samt *99:3 Gröna och trygga samhällen* ska införas. Partiet föreslår att 523 respektive 300 miljoner ska anslås till posterna och skriver att det "vill stödja skapandet av gröna och trygga samhällen, särskilt i tätbebyggda eller politiskt eftersatta områden." Dessutom föreslår partiet att anslaget till *1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus* ska utökas med 3.2 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag om 840 miljoner.[1996]

I **motion 2024/25:3059** av Katarina Luhr m.fl. föreslår Miljöpartiet att ett särskilt stöd för renoveringsåtgärder som utförs i samband med energieffektiviseringar i ekonomiskt utsatta områden ska införas. Detta genom budgetposten *99:10 Renoveringsstöd för ekonomiskt utsatta områden* dit partiet föreslår att 250 miljoner kronor anvisas årligen. Anslaget motiveras mot bakgrund av att "Många fastigheter i

[1992] Motion 2022/23:2094, s. 3
[1993] Motion 2022/23:2094, s. 2
[1994] Motion 2022/23:2094, s. 3
[1995] Motion 2023/24:2702, s. 5
[1996] Motion 2023/24:2702, s. 2, 5

Sveriges ekonomiskt utsatta områden är eftersatta när det gäller både energieffektivisering och renovering samtidigt som hyresgästerna i dessa områden kan ha extra svårt att klara av en höjd hyra efter en renovering". Partiet skriver att det därför vill "införa ett renoveringsstöd riktat till ekonomiskt utsatta områden som ska stötta renoveringsåtgärder som inte i sig sänker energianvändning men som utförs i samband med energieffektiviseringsåtgärder. Stödet ska motverka höjda hyror och renovräkningar i områden med en ekonomiskt utsatt befolkning."[1997] Vidare föreslår partiet att det, även för år 2025, ska anslås 523 respektive 300 miljoner kronor till budgetposterna *99:2 Klimatanpassning av bebyggd miljö* samt *99:3 Gröna och trygga samhällen.* För energieffektiviseringar av bland annat flerbostadshus föreslår Miljöpartiet att 5.6 miljarder avsätts på den nyinrättade posten *99:4 energieffektivisering av lokaler och bostadsfastigheter* samt 40 miljoner på posten *1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus*.[1998]

I **motion 2025/26:3514** av Amanda Palmstierna m.fl. föreslår partiet att 250 miljoner fortsatt läggs på posten *99:5 Renoveringsstöd i ekonomiskt utsatta områden.* Samtidigt anvisar partiet 1 miljard till *99:2 klimatanpassning i bebyggd miljö*, 100 miljoner till *99:4 Gröna och trygga samhällen* samt 6 miljarder till *99:3 energieffektivisering för bostadsfastigheter och lokaler*. Gällande den av regeringen föreslagna avvecklingen av energieffektiviseringsstödet skriver partiet: "Regeringen har trots ökat behov av energieffektivisering valt att tidigare ta bort stödet för energieffektivisering av flerbostadshus. Energieffektivisering är för Miljöpartiet en högt prioriterad fråga och takten för energieffektivisering över hela landet behöver öka kraftigt. För att stödja detta vill vi återinföra ett energieffektiviseringsstöd. Det nya stödet enligt anslag *99:3 Energieffektivisering för bostadsfastigheter och lokaler* ska gå till energieffektivisering av både lokaler och bostadsfastigheter genom en större satsning på 6 miljarder kronor för 2026. Staten ska betala 60 procent av kostnaden för effektiva åtgärder som genomförs för att minska energianvändningen. Boverket får i uppdrag att utreda formerna för stödet."[1999]

20.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Betänkande 2022/23:CU10

I **betänkande 2022/23:CU10** behandlar Civilutskottet regeringens **proposition 2022/23:1** *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* där regeringen föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2023 inom utgiftsområde 18 i enlighet med propositionen. Utskottet föreslår riksdagen

[1997] Motion 2024/25:3059, s. 6
[1998] Motion 2024/25:3059, s. 1-2
[1999] Motion 2025/26:3514, s. 4

att bifalla regeringens förslag. Inget parti reserverar sig mot beslutet. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnar däremot särskilda yttranden där de anger att skälet till detta är ett kommande riksdagsbeslut om de samlade utgifterna för budgetområdet vilket gör att partierna inte kan reservera sig till förmån för sina egna budgetförslag. Detta gäller för samtliga beslutspunkter från betänkandet inkluderade här.[2000]

I samma betänkande behandlar Civilutskottet även Centerpartiets **motion 2022/23:2199** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2023 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2001]

Även Miljöpartiets **motion 2022/23:2094** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2023 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen behandlas av utskottet i betänkandet. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2002]

Vidare behandlar utskottet Socialdemokraternas **motion 2022/23:2216** yrkande 1 där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2023 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2003]

Dessutom behandlar utskottet Vänsterpartiets **motion 2022/23:1239** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2023 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2004]

Slutligen behandlar utskottet även Socialdemokraternas yrkande 14 i **motion 2022/23:2217** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering av flerbostadshus." Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2005]

Betänkande 2023/24:CU1

I **betänkande 2023/24:CU1** behandlar Civilutskottet regeringens **proposition 2023/24:1** *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* där regeringen föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2024 inom utgiftsområde 18 i enlighet med propositionen. Civilutskottet föreslår riksdagen att bifalla regeringens förslag. Inget parti reserverar sig mot beslutet. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnar däremot särskilda yttranden där de anger att skälet till detta är att riksdagen fattat beslut om

[2000] Betänkande 2022/23:CU10, särskilt yttrande, 1, 2, 3 och 4
[2001] Betänkande 2022/23:CU1
[2002] Betänkande 2022/23:CU1
[2003] Betänkande 2022/23:CU1
[2004] Betänkande 2022/23:CU1
[2005] Betänkande 2022/23:CU1

de samlade utgifterna för budgetområdet, vilket gör att de inte kan reservera sig till förmån för sina egna budgetförslag. Detta gäller för samtliga beslutspunkter från betänkandet inkluderade här.[2006]

I samma betänkande behandlar Civilutskottet även Centerpartiets **motion 2023/24:2738** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2024 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2007]

Därutöver behandlar utskottet Miljöpartiets **motion 2023/24:2702** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2024 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2008]

Utskottet behandlar även Socialdemokraternas yrkande 1 i **motion 2023/24:2639** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2024 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2009]

Vidare behandlar utskottet Vänsterpartiets **motion 2023/24:2333** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2024 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2010]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkande 9 i Vänsterpartiets **motion 2023/24:2320** där partiet föreslår att "regeringen bör återinföra ett energieffektiviseringsstöd för flerbostadshus med hyresrätt". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2011]

Betänkande 2023/24:MJU15

I **betänkande 2023/24:MJU15** behandlar Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 8 i Socialdemokraternas **motion 2023/24:2817** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett stöd till energieffektivisering av flerbostadshus". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet. Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet.[2012]

Betänkande 2024/25:CU1

[2006] Betänkande 2023/24:CU1, särskilt yttrande 1, 2, 3 och 4
[2007] Betänkande 2023/24:CU1
[2008] Betänkande 2023/24:CU1
[2009] Betänkande 2023/24:CU1
[2010] Betänkande 2023/24:CU1
[2011] Betänkande 2023/24:CU1
[2012] Betänkande 2023/24:MJU15, res. 37

I **betänkande 2024/25:CU1** behandlar Civilutskottet regeringens **proposition 2024/25:1** *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* där regeringen föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområde 18 i enlighet med propositionen. Civilutskottet föreslår riksdagen att bifalla regeringens förslag. Inget parti reserverar sig mot beslutet. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnar däremot särskilda yttranden där de anger att skälet till detta är att riksdagen fattat beslut om de samlade utgifterna för budgetområdet, vilket gör att partierna inte kan reservera sig till förmån för sina egna budgetförslag. Detta gäller för samtliga beslutspunkter från betänkandet inkluderade här.[2013]

I betänkandet behandlar utskottet även Centerpartiets **motion 2024/25:2147** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2014]

Därutöver behandlar utskottet Miljöpartiets **motion 2024/25:3059** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2015]

Dessutom behandlar utskottet Socialdemokraternas yrkande 1 i **motion 2024/25:3976** där partiet föreslår att budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområde 18 ska anvisas av riksdagen i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2016]

Utskottet behandlar även Vänsterpartiets **motion 2024/25:1910** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2017]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkande 9 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:1992** där partiet föreslår att "regeringen bör återinföra ett energieffektiviseringsstöd för flerbostadshus med hyresrätt". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2018]

Utskottet behandlar även yrkande 19 i Socialdemokraternas **motion 2024/25:3075** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering av flerbostadshus". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2019]

[2013] Betänkande 2024/25:CU1, särskilt yttrande 1, 2, 3 och 4
[2014] Betänkande 2024/25:CU1
[2015] Betänkande 2024/25:CU1
[2016] Betänkande 2024/25:CU1
[2017] Betänkande 2024/25:CU1
[2018] Betänkande 2024/25:CU1
[2019] Betänkande 2024/25:CU1

Betänkande 2025/26:CU1

I **betänkande 2025/26:CU1** behandlar Civilutskottet regeringens **proposition 2025/26:1** inom *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* där regeringen föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2026 inom utgiftsområde 18 i enlighet med propositionen. Civilutskottet föreslår riksdagen att bifalla regeringens förslag. Inget parti reserverar sig mot beslutet. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnar däremot särskilda yttranden där de anger att skälet till att de avstår från reservation är att riksdagen fattat beslut om de samlade utgifterna för budgetområdet, vilket gör att partierna inte kan reservera sig till förmån för sina egna budgetförslag. Detta gäller för samtliga beslutspunkter från betänkandet inkluderade här.[2020]

I betänkandet behandlar utskottet även Centerpartiets **motion 2025/26:3735** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2026 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2021]

I betänkandet behandlar utskottet även Miljöpartiets **motion 2025/26:3514** där partiet föreslår att budgetanslagen för 2026 inom utgiftsområde 18 ska anvisas av riksdagen i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2022]

Dessutom behandlar utskottet Socialdemokraternas yrkande 1 i **motion 2025/26:3647** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2026 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2023]

Vidare behandlar utskottet Vänsterpartiets **motion 2025/26:3171** där partiet föreslår att riksdagen ska anvisa budgetanslagen för 2026 inom utgiftsområde 18 i enlighet med motionen. Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionen.[2024]

I betänkandet behandlar utskottet även yrkande 11 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:2821** där partiet föreslår att "regeringen bör återinföra ett energieffektiviseringsstöd för flerbostadshus med hyresrätt". Utskottet föreslår riksdagen att avslå motionsyrkandet.[2025]

[2020] Betänkande 2025/26:CU1, särskilt yttrande 1, 2, 3 och 4
[2021] Betänkande 2025/26:CU1
[2022] Betänkande 2025/26:CU1
[2023] Betänkande 2025/26:CU1
[2024] Betänkande 2025/26:CU1
[2025] Betänkande 2025/26:CU1

20.5 Riksdagens behandling

Betänkande 2022/23:CU10

Den 20 december 2022 beslutade kammaren att bifalla Civilutskottets förslag till beslut i betänkande 2022/23:CU10. Därmed beslutade riksdagen att bifalla regeringens **proposition 2022/23:1** inom *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* och i och med det anvisa budgetanslagen för 2023 inom utgiftsområdet i enlighet med regeringens förslag.

Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen även att avslå Centerpartiets **motion 2022/23:2199,** Miljöpartiets **motion 2022/23:2094,** Socialdemokraternas **motion 2022/23:2216** yrkande 1 samt Vänsterpartiets **motion 2022/23:1239** där partierna föreslår att budgetanslagen för 2023 inom utgiftsområde 18 ska anvisas i enlighet med deras respektive förslag. Riksdagen beslutade samtidigt att avslå även Socialdemokraternas yrkande 14 i **motion 2022/23:2217** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering av flerbostadshus".

Beslutet att bifalla propositionen samt avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[2026]

I riksdagsdebatten framhåller Socialdemokraternas ledamot Jennie Nilsson skillnaderna mellan Socialdemokraternas och regeringens budgetförslag. Ledamoten anför: "Tydligast blir det i synen på behovet av incitament för att stimulera byggande av bostäder med rimliga hyror i hela landet, liksom energieffektivisering […] Det får också tydligt genomslag i budgetalternativen. I budgeten från SD, M, KD och L återfinns inga förslag om energieffektivisering, detta trots att Sverige, Europa och världen befinner sig i en energi- och klimatkris. De åtgärder som fanns avvecklas, trots att det borde vara uppenbart också för regeringen att den klimatsmartaste och billigaste kilowattimmen energi är den som inte används. Det är feltänkt och obegripligt. Vi socialdemokrater anser att behovet av riktade stöd för att förbättra befintliga byggnaders energiprestanda är minst lika viktigt och aktuellt som tidigare."[2027]

Miljöpartiets ledamot Katarina Luhr anför: "Vi lägger också tillbaka ett stöd för energieffektivisering i flerbostadshus som röstades bort i den förra regeringens budget av de högerpopulistiska partierna. Att slopa bidrag för åtgärder som ska minska vår energianvändning samtidigt som man uppmanar människor att spara el och lägger pengar på att i stället betala för elanvändning känns väldigt uppochnedvänt just nu. Miljöpartiet öronmärker över 9 miljarder för energieffektivisering i hela sin budget och

[2026] Protokoll 2022/23:39
[2027] Protokoll 2022/23:39, anf. 223

vill att 80 procent av kostnaden för energiminskande åtgärder som utförs ska kunna ersättas av staten.”[2028]

Betänkande 2023/24:CU1

Den 13 december 2023 beslutade riksdagen att bifalla Civilutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:CU1. Därmed beslutade riksdagen att bifalla regeringens **proposition 2023/24:1** inom *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* och i och med det anvisa budgetanslagen för 2024 inom utgiftsområdet i enlighet med propositionen.

Under samma beslutspunkt beslutade riksdagen även att avslå Centerpartiets **motion 2023/24:2738,** Miljöpartiets **motion 2023/24:2702,** Socialdemokraternas **motion 2023/24:2639** yrkande 1 samt Vänsterpartiets **motion 2023/24:2333** där partierna föreslår att budgetanslagen för 2024 inom utgiftsområde 18 ska anvisas i enlighet med deras respektive förslag. Riksdagen beslutade samtidigt att avslå även Vänsterpartiets yrkande 9 i **motion 2023/24:2320** där partiet föreslår att “regeringen bör återinföra ett energieffektiviseringsstöd för flerbostadshus med hyresrätt”.

Beslutet att bifalla propositionen samt avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[2029]

I riksdagsdebatten framhåller Vänsterpartiets Malcolm Momodou Jallow att Vänsterpartiet “har föreslagit ett stöd för renovering och energieffektivisering av flerbostadshus - något som skulle bidra till ett mer hållbart samhälle, till fler arbetstillfällen och till möjlighet att hålla kvar hyrorna på en rimlig nivå efter renovering."[2030]

Socialdemokraternas Jennie Nilsson framhåller att hon anser att regeringens budgetproposition inte innehåller tillräckliga förslag om energieffektivisering. Ledamoten anger: “Så är det trots att Sverige, Europa och världen befinner sig i en energi- och klimatkris. De åtgärder som fanns avvecklades trots att det borde vara uppenbart också för regeringen att den klimatsmartaste och billigaste energin är den som inte används. Det är feltänkt och obegripligt. Vi socialdemokrater anser att behovet av riktade stöd för att förbättra befintliga byggnaders energiprestanda är minst lika viktigt och aktuellt som tidigare. Vi föreslår därför ett riktat stöd för energieffektivisering av flerbostadshus på 1,2 miljarder för 2024.”[2031]

[2028] Protokoll 2022/23:39, anf. 234
[2029] Protokoll 2023/24:48
[2030] Protokoll 2023/24:47 anf. 16
[2031] Protokoll 2023/24:47, anf. 43

Miljöpartiets Katarina Luhr poängterar att hon "gärna velat läsa om Tidöpartiernas egna lösningar" bland annat om "hur vi ökar takten för energieffektivisering och klimatanpassning och hur vi bygger de goda livsmiljöerna där människor mår bra av att bo."[2032]

Betänkande 2023/24:MJU15

Den 22 maj 2024 beslutade kammaren att bifalla Miljö- och jordbruksutskottets förslag till beslut i betänkande 2023/24:MJU15. Därmed beslutade riksdagen att avslå yrkande 8 i Socialdemokraternas **motion 2023/24:2817** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett stöd till energieffektivisering av flerbostadshus". Beslutet fattades via acklamation.[2033]

Betänkande 2024/25:CU1

Den 11 december 2024 beslutade kammaren att bifalla Civilutskottets förslag till beslut i betänkande 2024/25:CU1. Därmed beslutade riksdagen att bifalla regeringens **proposition 2024/25:1** inom *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* och i och med det anvisa budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområdet i enlighet med propositionen.

Under samma beslutspunkt fattade riksdagen även beslut om att avslå Centerpartiets **motion 2024/25:2147,** Miljöpartiets **motion 2024/25:3059,** Socialdemokraternas yrkande 1 i **motion 2024/25:3976** samt Vänsterpartiets **motion 2024/25:1910** där partierna föreslår att budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområde 18 ska anvisas enligt deras respektive förslag.

Samtidigt beslutade riksdagen att avslå även yrkande 9 i Vänsterpartiets **motion 2024/25:1992** om att regeringen bör återinföra ett energieffektiviseringsstöd för flerbostadshus med hyresrätt, samt yrkande 19 i Socialdemokraternas **motion 2024/25:3075** där partiet föreslår att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering av flerbostadshus".

Beslutet att bifalla propositionen samt avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[2034]

I riksdagsdebatten anför Vänsterpartiets ledamot Malcolm Momodou Jallow: "I en tid då vi behöver klimatsmarta och effektiva bostadslösningar som kostar mindre både för den enskilda personen och för miljön väljer regeringen att köra vidare på sin

[2032] Protokoll 2023/24:47, anf. 76
[2033] Protokoll 2023/24:119
[2034] Protokoll 2024/25:48

vanliga ideologiska autobahn. Deras förslag är både dåliga för miljön och för dyra för de flesta. Klimatsmarta och ekonomiskt och socialt hållbara initiativ lyser med sin frånvaro.”[2035]

Socialdemokraternas ledamot Jennie Nilsson framhåller att det, “Med tanke på den kompetensförlust som vi nu riskerar att se”, är “dubbelt anmärkningsvärt att regeringen dessutom avvecklar det energieffektiviseringsstöd som den förra regeringen fick på plats. Det är ett stöd som är bra för klimatet.”[2036]

Kristdemokraternas ledamot Larry Söder anför: “Ibland ska man titta på siffror. Siffror ljuger aldrig, brukar man säga, och när vi tittar på siffrorna för dagens avsnitt ser vi att Socialdemokraterna har 510 miljoner mer i sin budget än vad regeringen har. Den största posten är energieffektivisering i flerbostadshus, något som jag som kristdemokrat kan tycka är en lämplig satsning om man nu ska göra några satsningar. Det tror jag att ledamoten har hört mig säga i debatter förut.”[2037]

Miljöpartiets Katarina Luhr lyfter fram att “Miljöpartiet tar pengar från vår gröna investeringsbudget och investerar 5,6 miljarder årligen för att minska energianvändningen i både bostäder och lokaler och bidra med 60 procent av kostnaden för energieffektivisering. Utöver detta lägger vi in ett nytt stöd för renoveringsåtgärder. Det kan handla om åtgärder som behöver utföras tillsammans med energieffektivisering just för att förhindra att människor i ekonomiskt utsatta områden ska drabbas av stora hyreshöjningar.”[2038]

Betänkande 2025/26:CU1

Den 10 december 2025 beslutade kammaren att bifalla Civilutskottets förslag till beslut i betänkande 2025/26:CU1. Därmed beslutade riksdagen att bifalla regeringens **proposition 2025/26:1** inom *Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* och i och med det anvisa budgetanslagen för 2026 inom utgiftsområde 18 i enlighet med propositionen.

Under samma beslutspunkt fattade riksdagen även beslut om att avslå Centerpartiets **motion 2025/26:3735,** Miljöpartiets **motion 2025/26:3514,** Socialdemokraternas yrkande 1 i **motion 2025/26:3647** samt Vänsterpartiets **motion 2025/26:3171** där partierna föreslår att budgetanslagen för 2025 inom utgiftsområde 18 ska anvisas enligt deras respektive förslag.

[2035] Protokoll 2024/25:47, anf. 102
[2036] Protokoll 2024/25:47, anf. 121
[2037] Protokoll 2024/25:47, anf. 122
[2038] Protokoll 2024/25:47, anf. 141

Samtidigt beslutade riksdagen även att avslå yrkande 11 i Vänsterpartiets **motion 2025/26:2821** där partiet föreslår att "regeringen bör återinföra ett energieffektiviseringsstöd för flerbostadshus med hyresrätt".

Beslutet att bifalla propositionen och avslå motionsyrkandena fattades via acklamation.[2039]

I riksdagsdebatten framhåller Miljöpartiets Amanda Palmstierna att Miljöpartiet anser att "det är viktigt att satsa på politiskt eftersatta områden. Det finns jättestora renoveringsbehov och jättestora behov av att energieffektivisera, men när man gör det ska hyrorna inte sticka i höjden så att folk förlorar sina hem. Här behöver i stället politiken ta sitt ansvar och skjuta till pengar, och det har vi med i vår budget. Vi satsar även på gröna, trygga utemiljöer och på trygghetspengar för fastighetsvärdar."[2040]

Interpellationer och frågor

Under mandatperioden har inga interpellationer eller frågor som handlar om miljörenoveringar i miljonprogramsområdena eller andra ekonomiskt utsatta områden lämnats in.

[2039] Protokoll 2025/26:49
[2040] Protokoll 2025/26:48

21. Skärp miljöambitionerna i offentlig upphandling

Miljöpolitiskt förslag: Anta ett siffersatt nationellt mål för andelen offentligt upphandlade produkter och tjänster som ska vara miljömärkta med en tredjepartsmärkning.

21.1 Bakgrundstext från 2022

Den offentliga upphandlingen i Sverige omsätter mer än 800 miljarder per år. Målsättningen i den nationella upphandlingsstrategin är att inköp ska användas som ett strategiskt verktyg för att nå miljömålen. Trots detta visar Naturvårdsverkets senaste utvärdering att Sverige missar 15 av 16 miljökvalitetsmål. Ambitiösa nationella mål, företrädesvis tillsammans med skärpt lagstiftning, stärker den offentliga upphandlingens strategiska roll för att bidra till att miljömålen uppnås. Att ställa relevanta miljökrav i offentlig upphandling förutsätter både kompetens och ekonomiska resurser. Numera är det möjligt att i upphandling efterfråga miljömärkning. Miljömärkning är ett resurseffektivt sätt för upphandlaren att ställa ambitiösa miljökrav, då märkningsorganisationen står för både kravutveckling och uppföljning. Trovärdigheten ökar också genom att en oberoende part, och inte producenten själv, granskar produkten eller tjänsten efter fastställda kriterier. Genom att anta ett mål för miljömärkta produkter och tjänster i den offentliga upphandlingen kan den i högre utsträckning bidra till att miljökvalitetsmålen nås.

Så svarade partierna 2022

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet svarar ja till förslaget. Miljöpartiet lyfter i sitt svar att det är viktigt att främja tredjepartsmiljömärkningar för att garantera att offentligt upphandlade produkter lever upp till ställda miljö- och klimatkrav. Centerpartiet skriver att tredjepartscertifieringar bidrar till effektivisering av offentliga resurser men framhåller att det är viktigt att det finns flera olika certifieringar inom samma produktkategori för att märkningarna ska utveckla och höja hållbarhetskraven. Socialdemokraterna och Liberalerna svarar vet ej. Socialdemokraterna uttrycker att det tror på att förändrade upphandlingsregler är en stark förändringsfaktor i att göra det lönsammare för kommuner och företag att övergå till en cirkulär ekonomi. Liberalerna kommenterar att offentlig upphandling ska ha höga miljöambitioner men att produkter och tjänster med låg miljöpåverkan inte ska uteslutas enbart för att de inte är tredjepartsmärkta. Detta menar paritet skulle motverka både miljöhänsynen och hushållningen med skattemedel. Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna svarar nej. Moderaterna kommenterar

att ett kvantifierat mål riskerar att leda till att märkningar väljs för att uppfylla kravet, inte för att de ger resultat. Kristdemokraterna vill i stället hjälpa offentliga upphandlare att göra väl avvägda upphandlingsunderlag för att kunna köpa mer inhemskt producerat. Sverigedemokraterna menar att det finns stor potential för offentlig upphandling att bidra till hållbar produktion och konsumtion men att upphandlande myndighet är bäst lämpad att avgöra vilka klimatkrav som bör ställas.

Avgränsning

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 20 februari 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

21.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: "offentlig upphandling" OCH "miljö"

Regeringen har inte tagit några initiativ gällande att skärpa miljöambitionerna i offentlig upphandling men har istället verkat i motsatt riktning genom att slopa de förslag som den tidigare regeringen lagt fram. I oktober 2021 publicerade Finansdepartementet promemorian En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling (**Ds 2021:31**) i vilken det föreslog: "en skyldighet för upphandlande myndigheter och enheter att beakta klimatet vid offentlig upphandling."[2041] I juni 2022 presenterade regeringen Andersson en lagrådsremiss i vilken den föreslog att: "det ska införas en skyldighet att vid offentlig upphandling beakta klimatet, miljön, människors hälsa, djuromsorg samt sociala och arbetsrättsliga aspekter, om upphandlingens art motiverar det."[2042] Lagförändringarna föreslogs träda i kraft den 1 juli 2023 men regeringen Kristersson valde att inte gå vidare med förslaget.

21.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *"offentlig upphandling" OCH "miljö"*

Propositioner och förordningar

Regeringen har lagt fyra budgetförslag inom Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. I **prop. 2022/23:1, 2023/24:1, 2024/25:1** och **2025/26:1** föreslår regeringen 112 259 000, 99 917 000, 103 508 000 respektive 125 311 000 kronor går till Upphandlingsmyndigheten.[2043] I **prop. 2022/23:1** skriver regeringen att "I februari 2022 fick Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att stärka sitt befintliga stöd i fråga om

---

[2041] Ds 2021:31, s. 3

[2042] Lagrådsremiss - En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling, s. 1

[2043] Prop. 2022/23:1. Prop. 2023/24:1. Prop. 2024/25:1. Prop. 2025/26:1

fossilfri och cirkulär upphandling, samt vidareutveckla och fördjupa vägledning inom alla delar av inköpsprocessen (M2022/00439). Myndigheten ska även genomföra insatser som riktar sig till ledningarna för upphandlande myndigheter och enheter. Insatserna ska stimulera en organisation och styrning av inköpsverksamheten som skapar goda förutsättningar för att upphandling ska kunna bidra till miljö- och klimatmålen på ett effektivt sätt."[2044]

I **prop. 2023/24:1** föreslår regeringen att: "Upphandlingsmyndighetens medel för arbete med cirkulär och fossilfri upphandling dras in. Detta sker för att kunna finansiera andra reformer. Med anledning av detta avser regeringen även att avsluta Upphandlingsmyndighetens uppdrag om cirkulär och fossilfri upphandling (M2022/00439)."[2045] Detta trots att regeringen också skriver att: "Upphandlingsmyndighetens stöd är efterfrågat och fyller en viktig funktion för upphandlare och inköpare. (...). Även Riksrevisionen bedömer i sin granskningsrapport, *Miljömässig hållbarhet vid statlig upphandling – på rätt väg men långt kvar* (RiR 2022:25), att Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller ett väl utformat stöd för miljöhänsyn vid upphandling och att det finns ett behov av stödet men att det behöver användas i större utsträckning."[2046] I dessa propositioner nämner regeringen inget om miljömärkning i offentlig upphandling eller ett siffersatt mål för andel miljömärkta produkter i offentlig upphandling.

Motioner

21.3.1 Regeringspartierna

Sökord: *"offentlig upphandling" OCH "miljö"*

21.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon relevant parti eller kommittémotion.

21.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

21.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon relevant parti- eller kommittémotion.

21.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

21.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna har lagt fyra motioner inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och

---

[2044] Prop. 2022/23:1, s. 96
[2045] Prop. 2023/24:1, s. 102
[2046] Prop. 2023/24:1, s. 100

naturvård/Klimat, miljö och natur (**2022/23:2073**, **2023/24:2629**, **2024/25:3109**, **2025/26:3732**). I motion **2022/23:2073, 2023/24:2629** och **2023/24:2817** av Anna-Caren Sätherberg m.fl (S) föreslår partiet i yrkande 46, 52 respektive 45 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att offentlig upphandling bidrar till klimatomställningen genom att behoven i ökad utsträckning tillgodoses med giftfria, fossilfria och cirkulära lösningar i enlighet med den klimatpolitiska handlingsplanen och strategin för cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen."[2047]
Partiet skriver att: "Den offentliga sektorn har genom sin storlek möjlighet att göra skillnad och vara pådrivande i omställningen till ett mer hållbart samhälle. Genom inköpsprocesser som genomsyras av hållbarhetsperspektivet och cirkulär ekonomi kan miljö- och klimatpåverkan minska avsevärt. Sverige ska ligga i framkant och fortsatt vara ett föredöme när det gäller miljöanpassad offentlig upphandling."[2048]

I motion **2024/25:3109** av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) föreslår partiet i yrkande 46 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att statliga och kommunala upphandlingar främjar hållbara och cirkulära lösningar och tillkännager detta för regeringen."[2049] I motion **2025/26:3732** av Åsa Westlund m.fl. (S) föreslår partiet i yrkande 64 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att offentliga upphandlingar minskar utsläppen och främjar cirkulära lösningar och tillkännager detta för regeringen."[2050] Partiet skriver att: "Vi behöver säkerställa att statliga och kommunala upphandlingar prioriterar giftfria, fossilfria och cirkulära lösningar, i linje med den klimatpolitiska handlingsplanen och strategin för cirkulär ekonomi. Ett konkret exempel är att uppdatera riktlinjerna för offentlig upphandling för att främja återvinning och återanvändning av produkter och tjänster."[2051] Dessa motioner nämner dock inget om miljömärkning i offentlig upphandling eller ett siffersatt mål för andel miljömärkta produkter i offentlig upphandling.

21.3.2.2 Sverigedemokraterna
Sverigedemokraterna har lagt tre motioner gällande offentlig upphandling av livsmedel. I motion **2022/23:970**, **2023/24:378** och **2024/25:1373** föreslår partiet i yrkande 16, 18 respektive 15 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att för offentlig upphandling ge tvingande krav om att livsmedel ska vara producerade i enlighet med svensk miljö- och djurskyddslagstiftning när så är möjligt och tillkännager detta för regeringen."[2052]
Dessa motioner nämner dock inget om miljömärkning i offentlig upphandling eller ett

[2047] Motion 2022/23:2073, s. 4. Motion 2023/24:2629, s. 4. Motion 2023/24:2817, s. 4
[2048] Motion 2022/23:2073, s. 15
[2049] Motion 2024/25:3109, s. 3
[2050] Motion 2025/26:3732, s. 5
[2051] Motion 2024/25:3109, s. 16. Motion 2025/26:3732, s. 20
[2052] Motion 2022/23:970, s. 2. Motion 2023/24:378, s. 2. Motion 2024/25:1373, s. 2

siffersatt mål för andel miljömärkta produkter i offentlig upphandling.

Sverigedemokraterna har även lagt tre motioner gällande levande landsbygder. I motion **2023/24:430** och **2024/25:1349** skriver partiet att: "Den offentliga upphandlingen av livsmedel ska prioritera lokalproducerat framför miljöcertifierade produkter."[2053] I motion **2022/23:937**, **2023/24:430** och **2024/25:1349** skriver partiet att: "Det svenska fisket är och ska förbli hållbart och noga reglerat, vilket innebär en trygghet för konsumenten. Fiskens "svenska" ursprung är alltså en sorts certifiering i sig och därmed bör offentliga institutioner prioritera fisk som fångats i svenska vatten vid upphandling, framför produkter från den internationella marknaden."[2054]

21.3.2.3 Vänsterpartiet

I motion **2023/24:2815** av Kajsa Fredholm m.fl. (V) föreslår partiet i yrkande 83 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett nationellt siffersatt mål om att offentligt upphandlade produkter och tjänster ska vara miljömärkta med en tredjepartsmärkning och tillkännager detta för regeringen."[2055] Partiet skriver att: "Den offentliga upphandlingen i Sverige omsätter närmare 900 miljarder kronor per år. Målsättningen i den nationella upphandlingsstrategin är att inköp ska användas som ett strategiskt verktyg för att nå miljömålen. Trots detta är Sverige långt ifrån att nå de flesta av våra miljömål där bl.a. målet Begränsad klimatpåverkan ingår. Ambitiösa nationella mål skulle kunna stärka den offentliga upphandlingens strategiska roll för att bidra till att miljömålen uppnås. Det är numera möjligt att i upphandling efterfråga miljömärkning. Miljömärkning är ett effektivt sätt för upphandlaren att ställa ambitiösa krav på miljö och klimat då märkningsorganisationen står för både kravutveckling och uppföljning. Trovärdigheten ökar även genom att en oberoende part, och inte producenten själv, granskar produkter och tjänster efter fastställda kriterier. Genom att anta ett mål för miljömärkta produkter och tjänster i den offentliga upphandlingen kan den i högre utsträckning bidra till att miljökvalitetsmålen nås och att resurseffektivitet stärks."[2056]

21.3.2.4 Centerpartiet

I kommittémotion **2022/23:843** av Daniel Bäckström m.fl. (C) föreslår partiet i yrkande 32 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att under 2023 genomföra insatser för att det i offentlig upphandling av livsmedel ställs krav på gott djurskydd och god miljöhänsyn och tillkännager detta för regeringen."[2057] Partiet skriver att: "För att ytterligare stärka de svenska producenternas möjligheter att

[2053] Motion 2023/24:430, s. 16. Motion 2024/25:1349, s. 16
[2054] Motion 2022/23:937, s. 19. Motion 2023/24:430, s. 17. Motion 2024/25:1349, s. 17
[2055] Motion 2023/24:2817, s. 12
[2056] Motion 2023/24:2815, s. 76
[2057] Motion 2022/23:843, s. 3

leverera mat till det offentliga vill vi att kraven vid offentlig upphandling ska främja miljöhänsyn och djurskyddsregler motsvarande svensk nivå."[2058] Partiet nämner däremot inget om miljömärkning i offentlig upphandling eller ett siffersatt mål för andel miljömärkta produkter i offentlig upphandling.

I kommittémotion **2022/23:907** av Stina Larsson m.fl. (C) föreslår partiet i yrkande 14 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig upphandling i högre utsträckning bör användas som ett kraftfullt verktyg för en cirkulär omställning och tillkännager detta för regeringen."[2059] I yrkande 15 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökande etappmål bör införas i syfte att öka andelen upphandlingar som ställer skarpa krav på cirkularitet och resurseffektivitet och tillkännager detta för regeringen."[2060] Den offentliga sektorn har stora möjligheter att påverka klimatomställningen och miljöarbetet i en mer progressiv riktning. (…). Samtidigt lämnar koldioxidutsläppen och resurseffektiviteten från offentlig sektor mycket att önska. (…). Ord som cirkulär, återvinningsbarhet och återbrukbar återfinns sällan i upphandlingsunderlag och kravspecifikationer. (…). Centerpartiet vill ändra på detta och se till att offentlig upphandling i högre utsträckning används som ett effektivt verktyg för en cirkulär omställning och fasar ut linjära materialflöden."[2061] Partiet nämner däremot inget om miljömärkning i offentlig upphandling eller ett siffersatt mål för andel miljömärkta produkter i offentlig upphandling.

I motion **2022/23:2190, 2023/24:2453, 2024/25:3169** och **2025/26:3582** *Ledarskap för klimat och grön omställning* föreslår partiet i yrkande 48, 26, 36 respektive 40 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett lägsta golv för miljö- och klimatkrav bör införas för all statlig upphandling samt att mål bör införas för att öka andelen upphandlingar som bidrar till efterlevnaden av miljö- och klimatmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[2062] I yrkande 180, 29, 39 respektive 43 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig upphandling i högre utsträckning bör användas som ett kraftfullt verktyg för en cirkulär omställning och tillkännager detta för regeringen."[2063] I yrkande 181, 30, 40 respektive 44 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökande etappmål bör införas i syfte att öka andelen upphandlingar som ställer skarpa krav på cirkularitet och resurseffektivitet och

---

[2058] Motion 2022/23:843, s. 14
[2059] Motion 2022/23:907, s. 2
[2060] Motion 2022/23:907, s. 2
[2061] Motion 2022/23:907, s. 12
[2062] Motion 2022/23:2190, s. 5. Motion 2023/24:2453, s. 3. Motion 2024/25:3169, s. 4. Motion 2025/26:3582, s. 5
[2063] Motion 2022/23:2190, s. 15. Motion 2023/24:2453, s. 3. Motion 2024/25:3169, s. 4. Motion 2025/26:3582, s. 6

tillkännager detta för regeringen."[2064] Partiet skriver att: "Offentlig upphandling behöver bli ett bättre och mer kraftfullt verktyg för att åstadkomma lägre klimatutsläpp. De miljö- och klimatmål som det offentliga sätter ska också rimligtvis implementeras i den egna verksamheten. Detta kan möjliggöras genom förstärkta informationsinsatser, genom fortsatt arbete med upphandlingskriterier och genom att införa grundläggande hållbarhetskrav i lagen om offentlig upphandling."[2065]

I kommittémotion **2024/25:2519** och **2025/26:2823** av Stina Larsson m.fl. (C) föreslår partiet i yrkande 2 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om offentlig upphandling som ett effektivt verktyg för en cirkulär omställning och tillkännager detta för regeringen."[2066] Partiet skriver att: "Offentlig upphandling behöver i högre utsträckning användas som ett effektivt verktyg för en cirkulär omställning. Ett effektivt sätt är att införa ökande etappmål i syfte att öka andelen upphandlingar som ställer skarpa krav på cirkularitet och resurseffektivitet. Det gäller särskilt möbler, textilier och inredning i offentlig sektor där graden av produkter med återvunnet material är mycket låg. För att driva på denna utveckling vill vi sätta ett ambitiöst mål på exempelvis 20 % återvunnet i statens upphandlingar (yrkande 2)."[2067]

21.3.2.5 Miljöpartiet

I motion **2023/24:2819, 2023/24:1519, 2024/25:2613, 2025/26:3422** föreslår partiet i yrkande 175, 72, 185 respektive 207 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatkraven i offentlig upphandling samt genomföra åtgärder för att minska klimatpåverkan från offentlig konsumtion och tillkännager detta för regeringen."[2068] Partiet skriver att: "Klimatkraven i offentlig upphandling bör öka och åtgärder genomföras för att minska klimatpåverkan från offentlig konsumtion. Upphandlingsmyndigheten har utvecklat stöd för en mer hållbar upphandling med minskad klimatpåverkan; detta arbete bör stärkas och utvecklas. För att nå målet om att offentlig sektor ska gå före i omställningen och nå näranollutsläpp till 2030 bör det bli obligatoriskt för upphandlande organisationer att beakta klimatpåverkan vid all offentlig upphandling. Nuvarande regeringen valde att stoppa den nya lag om klimatkrav i offentlig upphandling som skulle ha börjat gälla i juli 2023.[2069]

[2064] Motion 2022/23:2190, s. 15. Motion 2023/24:2453, s. 3. Motion 2024/25:3169, s. 4. Motion 2025/26:3582, s. 6

[2065] Motion 2022/23:2190, s. 22. Motion 2023/24:2453, s. 14

[2066] Motion 2024/25:2519, s. 1. Motion 2025/26:2823, s. 1

[2067] Motion 2024/25:2519, s. 3. Motion 2025/26:2823, s. 4

[2068] Motion 2023/24:2819, s. 13. Motion 2023/24:1519, s. 6. Motion 2024/25:2613, s. 14. Motion 2025/26:3422, s. 21

[2069] Motion 2024/25:2613, s. 57

I motion **2023/24:2819, 2024/25:2613** och **2025/26:3422** föreslår partiet även i yrkande 15, 15 respektive 17 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra förslagen från Miljömålsberedningen om stärkt klimathänsyn vid offentlig upphandling (SOU 2022:15) och införa en regional upphandlingssamordning och tillkännager detta för regeringen.”[2070] I SOU 2022:15 föreslår Miljömålsberedningen att: ”det i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna och lagen om upphandling av koncessioner förs in nya paragrafer som gör det obligatoriskt för alla upphandlande myndigheter och enheter att beakta de nationella klimatmålen i sin offentliga upphandling.”[2071] Förslaget innebär dock inte en skyldighet för upphandlande myndigheter att alltid prioritera klimatet.[2072] Partiet nämner inget om miljömärkning i offentlig upphandling eller ett siffersatt mål för andel miljömärkta produkter i offentlig upphandling.

I kommittémotion **2025/26:3282** av Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår partiet i yrkande 19 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i lagen om offentlig upphandling med krav på klimathänsyn och tillkännager detta för regeringen.”[2073] I yrkande 20 föreslår partiet att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skarpare krav på klimat och resurseffektivitet och cirkularitet till upphandlande myndigheter tillsammans med samordning av krav inom offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.”[2074] Partiet skriver att: ”Den ändring av lagen om offentlig upphandling, där krav på klimathänsyn skulle införas, och som regeringen drog tillbaka ska införas. Med tydliga klimatkrav vid upphandling från upphandlande myndigheter tillsammans med samordnade krav kan den offentliga sektorn gå före med minskad klimatpåverkan och samtidigt minimera marknadsriskerna för företag som erbjuder klimatbättre produkter och tjänster. Detta är något som diskuteras i regeringens egna klimathandlingsplan men som också behöver genomföras.”[2075]

I kommittémotion **2025/26:3546** av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) föreslår partiet i yrkande 2 att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt mål för minskade klimatutsläpp från offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.”[2076] I yrkande 3 föreslår partiet att: ”Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skyldighet att ställa klimatkrav i offentlig

---

[2070] Motion 2023/24:2819, s. 2. Motion 2024/25:2613, s. 2. Motion 2025/26:3422, s. 3
[2071] SOU 2022:15, s. 644
[2072] SOU 2022:15, s. 693
[2073] https://data.riksdagen.se/fil/F689EE2B-C4AC-4D87-A00C-3F72452FE889
[2074] Motion 2025/26:3282, s. 3
[2075] Motion 2025/26:3282, ss. 7-8
[2076] Motion 2025/26:3546, s. 1

upphandling och tillkännager detta för regeringen."[2077] Partiet skriver att: "Vi vill också införa ett mål om att offentlig sektor ska gå före i omställningen och nå nära nollutsläpp till 2030. Offentlig sektor är en enorm inköpare och kan genom att ställa höga klimatkrav skapa en efterfrågan på klimatsmarta varor och lösningar. Den lagändring om klimatkrav i lagen om offentlig upphandling som skulle trätt i kraft 2023 behöver införas omgående."[2078]

I partimotion **2025/26:3548** av Daniel Helldén m.fl. (MP) föreslår partiet i yrkande 16 att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast genomföra förslagen i lagrådsremissen En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling samt SOU 2022:15 Sveriges globala klimatavtryck och tillkännager detta för regeringen."[2079] I yrkande 17 föreslår partiet att: "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav ska ställas på resurseffektivitet och cirkularitet inom offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen."[2080] Partiet skriver att: "Genom att styra mot cirkularitet och klimat- och resurseffektivitet i offentlig upphandling kan efterfrågan på hållbara tjänster och varor skalas upp avsevärt. I dagsläget saknas dock både tillräcklig lagstiftning och resurser i form av tid eller kompetens för att realisera potentialen i offentlig upphandlings bidrag till omställningen till en resurseffektiv cirkulär ekonomi. För att bättre nyttja offentlig upphandling för att främja cirkulär ekonomi vill vi att förslagen i lagrådsremissen En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling samt SOU 2022:15 Sveriges globala klimatavtryck genomförs så snart som möjligt."[2081]

21.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

I betänkande **2022/23:FiU1** behandlade Finansutskottet regeringens budgetförslag prop. 2022/23:1. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[2082]

I betänkande **2023/24:FiU1** behandlade Finansutskottet regeringens budgetförslag prop. 2023/24:1. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[2083]

I betänkande **2024/25:FiU1** behandlade Finansutskottet regeringens budgetförslag

---

[2077] Motion 2025/26:3546, s. 1
[2078] Motion 2025/26:3546, s. 2
[2079] Motion 2025/26:3548, s. 7
[2080] Motion 2025/26:3548, s. 7
[2081] Motion 2025/26:3548
[2082] Bet. 2022/23:FiU1
[2083] Bet. 2023/24:FiU1

prop. 2024/25:1. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[2084]

I betänkande **2025/26:FiU1** behandlade Finansutskottet regeringens budgetförslag prop. 2025/26:1. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte de alternativa förslag som förts fram i motioner.[2085]

I betänkande **2022/23:MJU13** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 46 i Socialdemokraternas motion 2022/23:2073 och yrkande 32 i Centerpartiets motion 2022/23:843. Kammaren föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna och Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 33 respektive 35).[2086]

I betänkande **2023/24:MJU13** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 52 i Socialdemokraternas motion 2023/24:2629. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandet som bereddes förenklat.[2087]

I betänkande **2024/25:MJU9** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 46 i Socialdemokraternas motion 2024/25:3109, yrkande 2 i Centerpartiets motion 2024/25:2519 och yrkande 185 i Miljöpartiets motion 2024/25:2613. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 26, 28 respektive 29).[2088]

I betänkande **2025/26:MJU7** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 64 i Socialdemokraternas motion 2025/26:3732, yrkande 2 i Centerpartiets motion 2025/26:2823, yrkande 207 i Miljöpartiets motion 2025/26:3422 samt yrkande 16 och 17 i Miljöpartiets motion 2025/26:3548. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 15, 16 respektive 17).[2089]

I betänkande **2023/24:MJU15** behandlade Miljö- och jordbruksutskottet yrkande 45 i Socialdemokraternas motion 2023/24:2817, yrkande 83 i Vänsterpartiets motion 2023/24:2815 och yrkande 15 och 175 i Miljöpartiets motion 2023/24:2819. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 93, 94 respektive

---

2084 Bet. 2024/25:FiU1
2085 Bet. 2025/26:1
2086 Bet. 2022/23:MJU13
2087 Bet. 2023/24:MJU13
2088 Bet. 2024/25:MJU9
2089 Bet. 2025/26:MJU7

96).[2090]

I betänkande **2022/23:FiU34** behandlade Finansutskottet yrkande 16 i Sverigedemokraternas motion 2022/23:970, yrkande 14 och 15 i Centerpartiets motion 2022/23:907 samt yrkande 48, 180 och 181 i Centerpartiets motion 2022/23:2190. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Sverigedemokraterna och Centerpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 6 respektive 7).[2091]

I betänkande **2023/24:FiU34** behandlade Finansutskottet yrkande 18 i Sverigedemokraternas motion 2023/24:378, yrkande 26, 29 och 30 i Centerpartiets motion 2023/24:2453 samt yrkande 72 i Miljöpartiets motion 2023/24:1519. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 4, 5 respektive 6).[2092]

I betänkande **2024/25:FiU34** behandlade Finansutskottet yrkande 15 i Sverigedemokraternas motion 2024/25:1373, yrkande 36, 39 och 40 i Centerpartiets motion 2024/25:3169 och yrkande 15 i Miljöpartiets motion 2024/25:2613. Utskottet föreslog avslag på motionsyrkandena. Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet valde att reservera sig mot utskottets förslag (reservation 5, 6 respektive 7).[2093]

I betänkande **2025/26:FiU34** behandlade Finansutskottet yrkande 40, 43 och 44 i Centerpartiets motion 2025/26:3582, yrkande 17 i Miljöpartiets motion 2025/26:3422, yrkande 19 och 20 i Miljöpartiets motion 2025/26:3282 samt yrkande 2 och 3 i Miljöpartiets motion 2025/26:3546. Betänkandet bereds i finansutskottet senast 2026-02-26.

21.5 Riksdagens behandling

Propositioner

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:FiU1 behandlades prop. 2022/23:1 inom Utgiftsområde 20. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen. Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 17 KD, 12 L

[2090] Bet. 2023/24:MJU15
[2091] Bet. 2022/23:FiU34
[2092] Bet. 2023/24:FiU34
[2093] Bet. 2024/25:FiU34

För res. 1: 93 S
Avstod: 19 V, 20 C, 16 MP
Frånvarande: 14 S, 12 SD, 8 M, 5 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 4 L[2094]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:FiU1 behandlades prop. 2023/24:1 inom Utgiftsområde 20. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 -
För res. 1: 93 S
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L[2095]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:FiU1 behandlades prop. 2024/25:1 inom Utgiftsområde 20. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 63 SD, 59 M, 15 KD, 15 L, 1 -
För res. 1: 92 S, 1 -
Avstod: 21 V, 21 C, 14 MP
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 1 L[2096]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:FiU1 behandlades prop. 2025/26:1 inom Utgiftsområde 20. Kammaren biföll utskottets förslag att bifalla propositionen.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -
För res. 1: 93 S, 1 -
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 -[2097]

Motioner

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:MJU13 behandlades Socialdemokraternas motion 2022/23:2073 (yrkande 46) och Centerpartiets motion 2022/23:843 (yrkande 32). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[2098]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU13 behandlades Socialdemokraternas motion 2023/24:2629 (yrkande 52). Kammaren biföll utskottets

---

[2094] Prot. 2022/23:37
[2095] Prot. 2023/24:38
[2096] Prot. 2024/25:38
[2097] Prot. 2025/26:39
[2098] Prot. 2022/23:107

förslag att avslå motionen som bereddes förenklat. Beslutet fattades med acklamation.[2099]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:MJU9 behandlades Socialdemokraternas motion 2024/25:3109 (yrkande 46), Centerpartiets motion 2024/25:2519 (yrkande 2) och Miljöpartiets motion 2024/25:2613 (yrkande 185). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 62 SD, 60 M, 17 KD, 15 L, 1 -
För res. 27: 1 S, 21 V
Avstod: 92 S, 20 C, 16 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 3 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 1 L
Lena Hallengren (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.[2100]

I kammarens omröstning av betänkande 2025/26:MJU7 behandlades Socialdemokraternas motion 2025/26:3732 (yrkande 64), Centerpartiets motion 2025/26:2823 (yrkande 2) och Miljöpartiets motioner 2025/26:3422 (yrkande 207) samt 2025/26:3548 (yrkande 16 och 17). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[2101]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:MJU15 behandlades Socialdemokraternas motion 2023/24:2817 (yrkande 45), Vänsterpartiets motion 2023/24:2815 (yrkande 83) samt Miljöpartiets motion 2023/24:2819 (yrkande 15 och 175). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 62 SD, 60 M, 17 KD, 11 L, 1 -
För res. 95: 19 C
Avstod: 93 S, 19 V, 16 MP, 1 -
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 5 V, 5 C, 2 KD, 2 MP, 5 L[2102]

I kammarens omröstning av betänkande 2022/23:FiU34 behandlades Sverigedemokraternas motion 2022/23:970 (yrkande 16) och Centerpartiets motioner 2022/23:907 (yrkande 14 och 15) och 2022/23:2190 (yrkande 48, 180 och 181). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motion 2022/23:970 med acklamation. Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå motion 2022/23:907 och 2022/23:2190.
Partivis fördelning av rösterna:

[2099] Prot. 2023/24:105
[2100] Prot. 2024/25:86
[2101] Prot. 2025/26:65
[2102] Prot. 2023/24:119

För utskottet: 93 S, 64 SD, 59 M, 21 V, 15 KD, 14 L
För res. 8: 15 MP
Avstod: 21 C
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 3 MP, 2 L[2103]

I kammarens omröstning av betänkande 2023/24:FiU34 behandlades Sverigedemokraternas motion 2023/24:378 (yrkande 18), Centerpartiets motion 2023/24:2453 (yrkande 26, 29 och 30) samt Miljöpartiets motion 2023/24:1519 (yrkande 72). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motionerna med acklamation.[2104]

I kammarens omröstning av betänkande 2024/25:FiU34 behandlades Sverigedemokraternas motion 2024/25:1373 (yrkande 15), Centerpartiets motion 2024/25:3169 (yrkande 36, 39 och 40) samt Miljöpartiets motion 2024/25:2613 (yrkande 15). Kammaren biföll utskottets förslag att avslå motion 2024/25:1373 med acklamation. Kammaren biföll även utskottets förslag att avslå motion 2024/25:3169 och 2024/25:2613.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 S, 62 SD, 60 M, 20 V, 15 KD, 13 L, 1 -
För res. 7: 14 MP
Avstod: 19 C
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 4 V, 5 C, 4 KD, 4 MP, 3 L, 1 -[2105]

Betänkande 2025/26:FiU34 beslutas om senast 2026-03-18.

Interpellationer, frågor och debatt

Den 1 december 2025 lämnade Katarina Luhr (MP) in en **skriftlig fråga** till civilminister Erik Slottner gällande klimatkrav för offentlig upphandling. Luhr frågade: "Vad är ministerns och regeringens helhetssyn på den offentliga upphandlingen, och kommer ministern att agera för skarpare klimatkrav och minskade klimatutsläpp från Sveriges offentliga upphandling?" I frågan skrev Luhr även att "Miljöpartiet vill att lagen om offentlig upphandling utvecklas för att styra mot låg resursanvändning samt låg klimat- och miljöpåverkan, något som gynnar oss alla på lång sikt. Vi vill även införa ett siffersatt nationellt mål för andelen offentligt upphandlade produkter och tjänster som ska vara miljömärkta med en tredjepartsmärkning."[2106] Den 18 februari 2026 svarade statsrådet Erik Slottner: "Katarina Luhr har i december 2025 frågat mig om jag avser att agera för skarpare klimatkrav i offentlig upphandling. Som jag svarade då anser regeringen att det inte ska vara tvingande att ställa krav på hållbarhet för

[2103] Prot. 2022/23:83
[2104] Prot. 2023/24:80
[2105] Prot. 2024/25:98
[2106] Skriftlig fråga (2025/26:275)

upphandlande myndigheter och enheter eftersom det skulle riskera att minska och snedvrida konkurrensen. Det är viktigt att det finns nödvändig flexibilitet för upphandlande myndigheter och enheter att utforma upphandlingsförandet på ett sätt som främjar konkurrens och innovation. Det är viktigt att våra skattemedel används på bästa sätt. Det innebär bland annat att upphandlande myndigheter och enheter ska ställa adekvata krav i upphandlingen genom strategiskt inköpsarbete, samtidigt som hänsyn tas till kostnadseffektivitet. Som jag nämnde i mitt tidigare svar kan detta ske genom att införa kategoristyrning, vilket leder till effektivisering i beslutsfattandet och bidrar till hållbarhet i inköpen."[2107]

Den 10 maj 2023 debatterade riksdagen **betänkande 2022/23:MJU13** om *Övergripande miljöfrågor*. I anförande 89 säger Joakim Järrebring (S): "Herr talman! Nya reformer i en statsbudget brukar ligga på mellan 20 och 30 miljarder. Jag vill säga något om de cirka 820 miljarder av våra gemensamma skattemedel som inte i tillräcklig utsträckning bidrar till den nödvändiga omställningen. Jag talar alltså om omfattningen av den offentliga upphandlingen i Sverige. Det är naturligtvis så att 820 miljarder har en stor potentiell inverkan på miljön. Därför är det av yttersta vikt att vi ställer höga miljökrav vid upphandlingar och att vi ser till att dessa krav också efterlevs. Genom att ställa krav på giftfria, fossilfria och cirkulära lösningar i enlighet med den klimatpolitiska handlingsplanen och strategin för cirkulär ekonomi kan den offentliga upphandlingen bidra till den gröna omställningen."[2108]

Den 22 april 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:MJU13** om *Övergripande miljöfrågor*. I anförande 77 säger Emma Nohrén (MP): "Däremot har det funnits ett förslag, och nu ska jag läsa innantill, om att det skulle införas "en skyldighet att vid offentlig upphandling beakta klimatet, miljön, människors hälsa, djuromsorg samt sociala och arbetsrättsliga aspekter, om upphandlingens art motiverar det". Förslaget låg framarbetat på bordet, men regeringen har avvisat det och tänker inte gå vidare med det. Det skriver Upphandlingsmyndigheten i sin rapport om hur man kan vidareutveckla upphandling. Gör om och gör rätt! Det här är någonting som vi alla vill och som jag också tror att alla svenskar vill. Vi är stolta över vår livsmedelsproduktion. Vi vill att medel som går till offentlig upphandling ska gynna det svenska, ett bra djurskydd och en bra miljö."[2109] I anförande 91 säger Stina Larsson (C): "Offentlig upphandling behöver därför i större utsträckning användas som ett verktyg för en cirkulär omställning. Jag och Centerpartiet anser att vi måste öka andelen upphandlingar som ställer skarpa krav på cirkularitet och resurseffektivitet. Det gäller särskilt möbler, textilier och inredning i offentlig sektor, där graden av produkter med återvunnet material är mycket låg. För att driva på denna utveckling vill vi sätta ett

[2107] Svar på skritftlig fråga (2025/26:485)
[2108] Prot. 2022/23:106, s. 99
[2109] Prot. 2023/24:103, s. 79

ambitiöst mål på exempelvis 20 procent återvunnet i statens upphandlingar."[2110]

Den 13 mars 2025 debatterade riksdagen betänkande 2024/25:MJU9 om *Övergripande miljöfrågor*. I anförande 10 säger Emma Nohrén (MP): "Herr talman! Det är många fler saker som jag skulle vilja ta upp. Det kommer jag inte att göra nu, men återigen: Lagen om offentlig upphandling behöver uppdateras. Vi är ledsna över att regeringen inte gick med på att göra de förändringar som skulle kunna göra klimatnytta."[2111] I anförande 36 säger Stina Larsson (C): "Herr talman! Det sista området är offentlig upphandling, som är en annan viktig fråga i arbetet med att minska Sveriges miljöpåverkan. Varje år upphandlas varor och tjänster för hela 800 miljarder kronor. Dessa inköp kan ha stor inverkan på miljön, och i dessa upphandlingar är priset avgörande. Ord som cirkulär och återvinningsbarhet är sällan med. Genom att ställa krav på hållbara produkter och tjänster vid upphandlingar kan staten och kommunerna bidra till en mer miljövänlig ekonomi. För att driva på denna utveckling bör ett ambitiöst mål sättas på exempelvis 20 procent återvunnet material i statens upphandlingar."[2112]

Den 21 januari 2026 debatterade riksdagen **betänkande 2025/26:MJU7** om *Övergripande miljöfrågor*. I anförande 143 säger Stina Larsson (C): "Herr talman! Jag tackar ledamoten Storckenfeldt för anförandet. Det var intressant att höra vilka ämnen ledamoten valde att lyfta. Jag tänker nu lyfta frågan om offentlig upphandling, vilket jag brukar göra. Vi får väl se om ledamoten har utvecklat svaret sedan sist. Vi är alla överens om att den gröna omställningen är en av vår tids stora utmaningar och att vi måste använda alla verktyg vi har för att lyckas. Den offentliga sektorn upphandlar varor och tjänster för över 800 miljarder kronor varje år. Det är en enorm marknad och en fantastisk möjlighet att driva på utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle. Men här finns en potentiell målkonflikt som vi måste våga prata om: avvägningen mellan lägsta pris och högsta miljönytta. Att ställa ambitiösa miljö- och klimatkrav kan ibland innebära en högre kostnad i det korta perspektivet, men ett ensidigt fokus på lägsta pris riskerar att premiera ohållbara alternativ. Min fråga till ledamoten är därför: Hur ser Moderaterna på den här avvägningen? Är Moderaterna beredda att i större utsträckning än i dag låta miljö- och klimathänsyn väga tungt i offentlig upphandling?"[2113]

I anförande 144 säger Helena Storckenfeldt (M): "Herr talman! Jag tycker att detta är jätteintressant. Jag har sedan vi diskuterade detta i kammaren senast haft ett antal möten för att lära mig mer om hur vi kan använda oss av verktyget offentlig upphandling. Vi har under lång tid vetat att det är ett verktyg som får stor effekt på

[2110] Prot. 2023/24:103, s. 92
[2111] Prot. 2024/25:83, s. 12
[2112] Prot. 2024/25:83, s. 30
[2113] Prot. 2025/26:61, s. 74

marknaden och är en drivande kraft när man använder sig av det på rätt sätt. Det handlar om vilken typ av utveckling vi vill se i samhället. Här tycker jag att miljö- och klimataspekterna är en given del. Som jag sagt i tidigare replikskiften tycker jag att vi borde använda oss av de aspekterna i offentlig upphandling på ett bättre sätt. Jag vet att man i Uppsala bland annat har använt sig av dem i fråga om byggsektorn. Det har varit ett väldigt framgångsrikt recept. Man kan inkludera krav på vilken miljönytta ett projekt ska ge och inte bara ta hänsyn till hur mycket det kommer att kosta. Detta är viktiga principer som jag fortsatt står bakom."[2114]

I anförande 145 säger Stina Larsson (C): "Herr talman! Det var positivt att höra. Just byggsektorn är en bransch där man har lyft de här frågorna och använder sig av miljökrav i upphandlingar. Det är positivt att vi är överens om detta. Men varje gång Centerpartiet och jag har väckt motioner och lagt fram förslag om detta har det blivit avslag från regeringen. Samtidigt säger ni ja till detta i enkäter och utfrågningar, Helena Storckenfeldt. Vad vill Moderaterna egentligen här? Ni säger en sak men gör något annat."[2115] I anförande 146 säger Helena Storckenfeldt (M): "Jag vet att även ledamoten känner till skillnaden mellan att sitta i opposition och att sitta i majoritet. I majoritet säger man nej till oppositionens motioner oavsett hur bra man själv tycker att de är. Man driver sina frågor internt och har förhandlingar i regeringen, som sedan lägger fram propositioner i stället. Men Stina Larsson vet vad jag har sagt i den här kammaren vid ett flertal tillfällen och vad vi driver på moderata partistämmor och arbetsstämmor. Det är väldigt tydligt vad vi tycker. Jag tycker att vi i det här motionsbetänkandet visar på bredden."[2116]

I anförande 157 säger Emma Nohrén (MP): "Det pågår ett arbete, och regeringen ger uppdrag till olika myndigheter. Men överallt står det "bör", som i "bör styra mot samhällets ambitioner och motsvara den höga nivån på djurskydds- och miljöhänsyn". När man lade fram en ståndpunkt i EU om EU:s upphandlingsdirektiv framförde Sverige i den preliminära ståndpunkten vad medborgarna "bör" kunna lita på. Överallt står det "bör", inte "ska". Ledamoten var ju själv ledamot i Miljömålsberedningen, där jag var med som ordförande, när vi arbetade med konsumtionsbaserade utsläpp. Där pratade vi mycket om offentlig upphandling. Vi hade också ett förslag som alla var eniga om, nämligen att vi skulle ha ett ska-krav när det gällde framför allt klimat vid offentlig upphandling. När det kom ett liknande förslag till riksdagen blev det "bör". Min fråga till ledamoten är om Kristdemokraterna och regeringen är beredda att gå vidare med ett ska-krav så att vi inte bara ska beakta detta utan faktiskt uppfylla det."[2117]

[2114] Prot. 2025/26:61, s. 74
[2115] Prot. 2025/26:61, s. 74
[2116] Prot. 2025/26:61, s. 75
[2117] Prot. 2025/26:61, s. 79

I anförande 158 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): ”Det är precis så som Emma Nohrén nämnde att vi hade flera förslag vad gäller offentlig upphandling i Miljömålsberedningens arbete om konsumtionsbaserade utsläpp. Hur beredningen av detta har gått på Regeringskansliet kan jag inte heller svara på, av förklarliga skäl, men jag vet att det här med offentlig upphandling är oerhört viktigt. Jag vet också att det är ett ganska strikt regelverk från EU för hur man får hantera detta, inte minst vad gäller de krav som ska ställas i upphandling. Jag vet inte om det är något där som spelar in. Jag har i grunden inget bra svar att ge Emma Nohrén eftersom jag inte är inläst på ärendet. Jag spekulerar om det kan bero på det, men jag vet inte.”[2118]

I anförande 159 säger Emma Nohrén (MP): ”Herr talman! Jag märker att jag inte får något svar, men ledamoten är också ärlig med att han inte har ett. Det som står i betänkandet om vad regeringen har gjort är i ungefär samma anda. Man har lämnat ett uppdrag. Man ska se över. Man har skickat, och det bör komma hit. Men man kommer inte till skott med att få till en lagstiftning som gör skillnad. Det är mycket om att ”se över” upphandlingsreglerna. Så har det låtit sedan 2022. Nu är det 2026. Regeringen har haft fyra år på sig. Det har funnits parlamentariska utredningar men också andra utredningar som tagit fram förslag om offentlig upphandling. Ändå ser vi ingen skillnad. Det finns ett nytt webbverktyg som man kan använda för att underlätta, men det säger inte vad man ska göra och inte göra. Jag inser att jag inte kommer att få ett svar, men jag kan ju fråga om ledamoten själv tycker att vi ska få till ett ska-krav så att vi kommer vidare eller om vi ska fortsätta vara i detta limbo.”[2119]

I anförande 160 säger Kjell-Arne Ottosson (KD): ”Herr talman! Tack, Emma Nohrén, för frågan! Som jag nämnde tidigare är offentlig upphandling inte en av mina styrkor. Det är ett område som jag inte har jobbat mycket med och som jag i grunden inte kan. Därför vet jag inte heller hur hårt man kan gå fram i kravställandet och vad man har laglig rätt och möjlighet att göra, inte minst enligt EU-regelverket. Jag kan alltså inte ge ett konkret svar på frågan. Jag tror att Emma Nohrén och undertecknad är helt eniga om vikten och värdet av den offentliga upphandlingen, men jag kan som sagt inte ge ett konkret svar eftersom jag inte besitter kunskapen.”[2120] I anförande 162 säger Stina Larsson: ”Fru talman! Offentlig upphandling är ytterligare ett verktyg för att driva på den gröna omställningen och minska utsläppen. Varje år köper det offentliga varor och tjänster för många miljarder kronor, vilket ger en enorm möjlighet att påverka marknaden i en hållbar riktning. Jag och Centerpartiet anser att det offentliga ska gå före och ställa tydliga miljö- och klimatkrav i sina upphandlingar. Detta kan inkludera krav på cirkulära lösningar, ökad användning av återvunnet material och strikta villkor för djurskydd och miljöhänsyn som motsvarar svensk nivå i

[2118] Prot. 2025/26:61, s. 79
[2119] Prot. 2025/26:61, ss. 79-80
[2120] Prot. 2025/26:61, s. 80

livsmedelsupphandlingar."[2121]

Den 29 mars 2023 debatterade riksdagen betänkande 2022/23:FiU34 om *Offentlig upphandling*. I anförande 61 säger Janine Alm Ericson (MP): "Fru talman! År 2016 fick vi en ny upphandlingslagstiftning i Sverige. Det var välkommet och betydde att vi fick en betydligt bättre och framför allt EU-anpassad lagstiftning på plats. Det är ett tag sedan. Men vi tyckte redan då att det hade varit på sin plats med skarpa skrivningar om att det betydligt tydligare än vad som faktiskt blev fallet skulle ställas miljökrav vid upphandlingen. Trots att det nu finns möjlighet till det går upphandlingen fortfarande väldigt ofta till den med lägst pris. Det som borde ha varit ett krav redan då blev ett "bör". Detta problem dras lagstiftningen fortfarande med. Men det måste förändras. Som många vet, och som många har motionerat om, finns det en stor potential i att använda den offentliga upphandlingen som ett verktyg för ökad miljömässig och social hållbarhet. Det handlar om att främja gemensamma samhällsintressen som miljö, klimat, en cirkulär ekonomi, minskad antibiotikaanvändning inom djurhållningen, djuromsorg, människors hälsa och bra villkor på arbetsmarknaden. (...). Vi måste också få en uppdaterad lagstiftning, så att klimatpåverkan och resursanvändning blir styrande faktorer. Därför vill Miljöpartiet införa ett mål om att offentlig sektor ska gå före i omställningen och nå näranollutsläpp 2030. Då måste lagen om offentlig upphandling uppdateras så att det i stället för ett "bör" blir ett "ska" – man ska beakta miljöhänsyn och klimatpåverkan så att låg klimatpåverkan och resursanvändning blir styrande faktorer."[2122]

I anförande 62 säger Gunilla Carlsson (S): "För oss socialdemokrater, fru talman, är det viktigt att dessa skattemedel används på allra bästa sätt. Därför tillsatte den förra regeringen flera utredningar. Några har ännu inte presenterat sina förslag. (...). Några förslag ligger redan nu på regeringens bord. Den 16 juni 2022 beslutade den dåvarande socialdemokratiska regeringen om en lagrådsremiss om skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling. Den lyfter fram att det ska införas en skyldighet att vid offentlig upphandling beakta klimatet, miljön, människors hälsa, djuromsorg samt sociala och arbetsrättsliga aspekter. Det handlar om att vässa regelverket för att de cirka 800 miljarder kronor som staten, regionerna och kommunerna årligen upphandlar för ska kunna vara ett sätt att nå andra angelägna mål. Denna lagrådsremiss ligger nu, som sagt, färdig på Regeringskansliet. Det är bara för regeringen att skriva ihop en proposition och lämna den till riksdagen. Vi väntar och hoppas att den snart är på gång."[2123]

Den 6 mars 2024 debatterade riksdagen **betänkande 2023/24:FiU34** om *Offentlig*

[2121] Prot 2025/26:61, s. 82
[2122] Prot. 2022/23:83, s. 73-74
[2123] Prot. 2022/23:83, s. 74-75

upphandling. I anförande 14 säger Gunilla Carlsson (S): ”Herr talman! Offentlig upphandling omsätter miljardbelopp i Sverige varje år. Det handlar om en betydande del av samhällets totala ekonomi och om våra gemensamma skattepengar, som ska användas på ett ansvarsfullt och klokt sätt. Genom upphandlingslagstiftningen har vi möjlighet att motverka korruption, godtycke och slöseri med skattepengar. Men vi har också ett ansvar att ställa krav på att pengarna går till företag som erbjuder goda arbetsförhållanden, att arbetarnas rättigheter tillgodoses och att man upphandlar med klimat- och miljöhänsyn.”[2124]

Den 9 april 2025 debatterade riksdagen **betänkande 2024/25:FiU34** om *Offentlig upphandling*. I anförande 64 säger Martin Ådahl (C): ”Ganska många av de småföretag som deltar i upphandlingar är också inriktade på de gröna aspekterna av upphandling, att inte bara förbättra den ekonomiska sidan utan också bidra till mindre klimatutsläpp och miljöpåverkan samt till återvinning. Tyvärr är kunskapen i Sverige i dag extremt låg om vilka gröna värden man genom upphandling kan gynna, som en nation som åtminstone fram till för några år sedan strävade efter minskad miljöpåverkan och minskade klimatutsläpp. Det är bokstavligen så att textilier, möbler och byggmaterial för många hundratals miljoner kronor går till spillo vid renoveringar samtidigt som vi vet att detta kan återvinnas eller återbrukas. Då sparar vi både pengar, miljöutrymme och klimatpåverkan. Vi vill se till att denna kunskap finns spridd bland upphandlarna.”[2125]

I anförande 69 säger Märta Stenevi (MP): ”Fru talman! Svensk offentlig upphandling står varje år för mer än 800 miljarder kronor och mer än 23,5 miljoner ton koldioxid. Det här är våra gemensamma pengar. Det är de pengar vi som samhälle pytsar in i investeringar i vår framtid, i våra barns välbefinnande, i vår hälsa och för att våra äldre ska få ett gott liv på ålderns höst. Lagen om offentlig upphandling är ett avgörande verktyg för att vi ska kunna kontrollera hur de pengarna används, om vi använder verktyget rätt. Det är också ett verktyg för att stimulera innovation och utveckling. Det finns utan tvekan mycket att göra för att förenkla administrationen för de företag som deltar i offentliga upphandlingar. Det finns utan tvekan också väldigt mycket att göra med kontrollen och uppföljningen av de krav som ställs vid offentlig upphandling. Men genom att ställa tydliga krav vid offentlig upphandling – också på hållbarhet – kan vi stärka konkurrenskraften för de företag som leder den gröna omställningen även i dessa oroliga tider.”[2126]

[2124] Prot. 2023/24:80, s. 14
[2125] Prot. 2024/25:98, s. 71
[2126] Prot. 2025/26:98, s. 74

22. Additionella budgetmål för klimatåtgärder inom biståndet

Etablera additionella budgetmål för Sveriges finansiering av klimatåtgärder inom biståndet.

22.1 Bakgrundstext från 2022

Enligt FN:s klimatkonvention är industriländer skyldiga att bistå utvecklingsländer med klimatfinansiering. Finansieringen är avgörande för att låginkomstländer ska kunna genomföra nödvändiga klimatåtgärder och uppnå de globala målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling. Finansieringen ska utgöras av nya och additionella medel, och på ett välbalanserat sätt stödja både utsläppsminskningar och klimatanpassning. Klimatfinansiering ska inte urholka och konkurrera med stöd till fattigdomsbekämpning och andra områden inom den globala hållbarhetsagendan, inte minst eftersom hela agendan bidrar till minskad sårbarhet för klimatförändringen.

Så svarade partierna 2022

Endast Vänsterpartiet och Miljöpartiet svarar ja till det här förslaget. Vänsterpartiet kommenterar att vi som industriland har ett historiskt ansvar att bistå med medel för både utsläppsminskningar och klimatanpassning. Miljöpartiet kommenterar att de i första hand kommer att strida för att behålla enprocentsmålet som de påpekar är ifrågasatt, men att partiet därutöver ser positivt på ytterligare biståndsmedel till klimat- och miljöinsatser. Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna svarar vet ej. Centerpartiet skriver att det inte är emot additionella mål, men att det vill fokusera biståndet mer på partiets prioriteringar: klimatbistånd, hållbara jobb, demokrati och rättsstat. Liberalerna skriver att rika länder har ett ansvar att sprida teknik och kunskap, bidra med investeringar samt ge stöd till klimatåtgärder, men menar att detta behöver göras på EU nivå som en del av det EU-gemensamma klimatarbetet. Kristdemokraterna skriver att det finns klimatsatsningar både inom och utanför det traditionella biståndet och menar att det kan därför vara svårt att specificera om det är klimat- eller utvecklingsbistånd. Socialdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna svarar nej till förslaget. Socialdemokraterna anser att det med enprocentsnivån redan finns utrymme för klimatbistånd. Moderaterna kommenterar att den befintliga biståndspolitiken i högre utsträckning ska användas till insatser för att långsiktigt minska utsläppen av växthusgaser. Sverigedemokraterna kommenterar att det vill se ett ökat fokus på klimatfrågans internationella dimension och att satsningarna på internationella klimatinvesteringar bör ökas på bekostnad av

åtgärder i Sverige. Det saknas en riksdagsmajoritet för förslaget. Även om de partier som idag svarar vet ej skulle svänga till jasidan är ett beslut om additionella medel till klimatbiståndet långt borta.

Avgränsning

Denna granskning täcker klimatbiståndet och omfattar inte partiernas övriga ageranden gällande biståndet som påverkar finansieringen och genomförandet av klimatåtgärder inom biståndet. Fokus är således klimatbistånd och inte klimatfinansiering där det sistnämnda kan innefatta lån och privatfinansierade projekt.

I regeringsgranskningen har Naturskyddsföreningen granskat reformagendan för biståndet där en bredare översikt av biståndet under mandatperioden ges. Regeringsgranskningen finns i denna rapports bilaga 1.

När Naturskyddsföreningens förslag om additionella budgetmål för klimatåtgärder utarbetades 2022 var målet om att biståndsbudgeten skulle uppgå till en procent av Sveriges bruttonationalinkomst (BNI) en etablerad utgångspunkt för politiken. Således skrevs förslaget med enprocentsmålet som grund och med additionella medel avsågs medel utöver det som krävdes för att uppnå målet. Granskningen av detta förslag består därför av två delar: (1) har partierna lagt budgetförslag om enprocentsmålet, och (2) har partierna föreslagit additionella budgetmål för klimatåtgärder. Båda delarna behöver uppfyllas för att partiet ska få grönt ljus i omdömet.

Arbetet med att granska denna fråga sträcker sig från januari 2026 till och med den 6 mars 2026. Händelser efter detta datum inkluderas inte i granskningen.

22.2 Initiativ under mandatperioden

Sökord: *klimatbistånd, additionell* OCH bistånd, "bistånd klimat"~50, "utvecklingssamarbete klimat"~50, additionell OCH utvecklingssamarbete*

I **Tidöavtalets tilläggsöverenskommelse om klimatet** skrev samarbetspartierna att "Utvecklade länder har ett egenintresse både i att hela världen ställer om och i att investeringar genomförs för att begränsa klimatförändringarnas konsekvenser globalt." Vidare skrev de att "Den internationella klimatpolitiken behöver utvecklas, alla länder behöver nå hela vägen till noll. Handelspolitiken ska kännetecknas av frihandel och bland annat användas för att få andra länder att genomföra sin omställning. Klimatbiståndet och - investeringarna behöver stärkas och effektiviseras

både på svensk och europeisk nivå. Klimatbiståndet behöver inriktas på att skapa förutsättningar för en omställning i tillväxt."[2127]

I **utrikesdeklarationen 2026** sade utrikesminister Maria Malmer Stenergard att "Sverige har ett av världens mest generösa klimatbistånd. Genom Sveriges ordförandeskap i Gröna klimatfonden 2026 fortsätter vi att stötta det internationella klimatarbetet. Det är enbart genom globalt samarbete som klimatförändringarna kan bekämpas."[2128] Även i **utrikesdeklarationen 2025** sade utrikesminister Malmer Stenergard att "Regeringen ser potential i att hitta synergier mellan bistånd och handel för att möta de växande globala utmaningarna. Ett exempel är den gröna omställningen. Sverige har ett av världens mest generösa klimatbistånd, och svenska företag har innovativa klimatlösningar. Sveriges ordförandeskap i Gröna klimatfonden 2025 utgör en möjlighet att effektivisera det internationella klimatbiståndet."[2129]

I **utrikesdeklarationen 2024** sade den tidigare utrikesministern Tobias Billström att "Vi utökar och effektiviserar klimatbiståndet, och svenskt bistånd ska bidra till att påskynda den gröna omställningen."[2130] I **utrikesdeklarationen 2023** sade den tidigare utrikesministern att "Förhållandet mellan klimatpolitiska frågor i vid bemärkelse och säkerhetspolitiken blir allt viktigare. Regeringen avser att utöka och effektivisera klimatbiståndet. Biståndet behöver omfatta både stöd till klimatanpassning, motståndskraft och stöd till utsläppsminskningar."[2131]

Den 14 december 2023 presenterade regeringen *Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt* ("reformagendan") (**UD2023/17726)** vilken angav inriktningen för svenskt bistånd. Regeringen skrev att "Genom Bistånd för en ny era avser regeringen bekämpa fattigdom genom jobbskapande och frihandel, öka det humanitära stödet för att rädda liv och lindra nöd, främja frihet och bekämpa förtryck, stärka synergier mellan biståndS- och migrationspolitiken, utöka och effektivisera klimatbiståndet, stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt samt bidra till förbättrad hälsa och god utbildning för de allra mest utsatta."[2132] Således utgjorde ett utökat och effektiviserat klimatbistånd en av regeringens tematiska prioriteringar för biståndet.

Vidare skrev regeringen att "Svenskt bistånd ska bidra till att påskynda den gröna globala omställningen och stärka anpassningsarbetet för att stödja genomförandet av Parisavtalet och Kunming-Montreal ramverket om biologisk mångfald. Ökad

---

[2127] Tilläggsöverenskommelse till Tidöavtalet: Klimatpolitik för att nå hela vägen till nettonoll, s.5
[2128] Utrikesdeklarationen 2026, s.7
[2129] Utrikesdeklaration 2025, s.7
[2130] Utrikesdeklaration 2024, s.16
[2131] Utrikesdeklaration 2023, s.9
[2132] https://regeringen.se/rapporter/2023/12/bistand-for-en-ny-era---frihet-egenmakt-och-hallbar-tillvaxt/ (Hämtad 2026-03-05)

effektivitet uppnås genom ett större fokus på stora utsläppsländer, inklusive medelinkomstländer, anpassningsinsatser i redan utsatta länder genom att engagera lokala myndigheter och näringsliv, mobilisera privat kapital samt samarbeta med, och verka för större effektivitet, i de stora klimatfonderna och utvecklingsbankerna."[2133]

Därtill framförde den att "Svenskt klimatbistånd ska i ökande grad bidra till energieffektivisering och effektiv utsläppsminskning, inte minst i partnerländer med stora utsläpp, inklusive bidrag till omställning till fossilfri energi. En utgångspunkt är att medel från biståndsbudgeten inte investeras i fossil verksamhet, undantaget om insatsen bidrar till att uppnå den övergripande prioriteringen om effektiv utsläppsminskning."[2134]

I november 2024 gav regeringen en särskild utredare (**dir. 2024:108**) i uppdrag att "utveckla och stärka det svenska internationella klimatarbetet". Regeringen skrev att "I utredarens uppdrag ingår att lämna förslag på åtgärder där utökade eller stärkta svenska insatser kan bidra till att driva på klimatarbetet i andra länder och att stödja Regeringskansliet i genomförandet av den svenska internationella klimatpolitiken."[2135] Dessutom angav regeringen att "Utredaren ska vid genomförandet av uppdraget beakta regeringens reformagenda för biståndet och utrikeshandelsstrategin och sträva efter att genomföra uppdraget på ett sätt som stärker genomförandet av dessa och som stärker Sveriges ställning som prioriterad partner för klimatomställning globalt."[2136] Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2026.

22.3 Propositioner, förordningar och motioner

Sökord: *klimatbistånd, additionell* OCH bistånd, "bistånd klimat"~50, "utvecklingssamarbete klimat"~50, additionell OCH utvecklingssamarbete*

Propositioner, skrivelser och förordningar

I budgetpropositionerna har regeringen frångått den tidigare principen om en procent av BNI ska gå till bistånd, det så kallade enprocentsmålet. Regeringen har istället avsatt en specifik summa, som innebär att mindre än en procent av Sveriges BNI går till bistånd. Naturskyddsföreningen har granskat detta i regeringsgranskningen denna rapport, mer information finns i bilaga 1. Nedanstående tabell visar biståndsbudgeten i

[2133] Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt, s.18
[2134] Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt, s.19
[2135] Dir. 2024:108, s.1
[2136] Dir. 2024:108, s.6

förhållande till Sveriges BNI. För 2023 – 2025 används Sveriges faktiska BNI[2137] och för 2026 används Konjunkturinstitutets prognos från december 2025[2138].

Tabell 1. Uträkning av de föreslagna biståndsbudgetarnas procent av BNI

	2023	2024	2025	2026
Biståndsbudget (mdr kr)	56	56	56	53
Procent av BNI	0,87	0,84	0,81	0,74

I budgetproposition för 2023 (**prop. 2022/23:1**) skrev regeringen att "Svensk biståndspolitik är fortsatt generös. Biståndsbudgeten för 2023–2025 uppgår till 56 miljarder kronor per år och frikopplas från bruttonationalinkomsten. På så sätt skapas större förutsägbarhet."[2139] Detta upprepades i budgetpropositionen för 2024 **(prop. 2023/24:1).** I budgetpropositionen för 2025 (**prop. 2024/25:1)** skrev regeringen att "Svensk biståndspolitik är fortsatt generös. Med en biståndsbudget för 2023–2025 om 56 miljarder kronor per år och ett tak för migrationsavräkningar för samma period (högst 8 procent av biståndsbudgeten) samt 53 miljarder kronor per år för 2026–2028, har regeringen skapat förutsägbarhet i finansieringen av biståndet. Nivåerna för biståndsbudgeten bedöms vara ändamålsenliga för att genomföra regeringens biståndspolitiska prioriteringar och för att fortsätta stödja Ukraina med betydande medel. Sverige fortsätter att vara en av de mest generösa biståndsgivarna i världen."[2140] Detta belopp för 2026 – 2028 upprepades i budgetpropositionen för 2026 (**prop. 2025/26:1**).

I december 2023 överlämnade regeringen skrivelsen *Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll* (**skr. 2023/24:59**) till riksdagen. Regeringen framförde att "Den internationella klimatpolitiken behöver utvecklas, alla länder behöver nå hela vägen till noll. Handelspolitiken ska kännetecknas av frihandel och bl.a. användas för att få andra länder att genomföra sin omställning. Klimatbiståndet och -investeringarna behöver stärkas och effektiviseras både på svensk och europeisk nivå. Klimatbiståndet behöver inriktas på att skapa förutsättningar för en omställning i tillväxt. Fattigdomen behöver minska och välståndet öka för att arbetet med klimatet ska kunna prioriteras."[2141]

Regeringen bedömde att "Klimatbiståndet bör utökas och effektiviseras för att stärka genomförandet av Parisavtalet och bidra till dess målsättningar. Klimatbiståndet bör bidra till att skapa förutsättningar för att den gröna globala omställningen går hand i

[2137] SCB, 2026. Inkomster och utgifter samt kapitaltransaktioner (ENS2010), efter institutionell sektor och transaktionspost, löpande priser. År 1950 – 2025.
[2138] Konjunkturinstitutet, 2026. Prognosdatabasen: Prognos december 2025. https://prognos.konj.se:443/PxWeb/sq/2f162220-b723-41af-925b-13cf5448a25d
[2139] Prop. 2022/23:1 Utgiftsområde 7, s.42
[2140] Prop. 2024/25:1, Utgiftsområde 7, s.44
[2141] Skr. 2023/24:59, Regerings klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll, s.12

hand med tillväxt och bör i ökande grad bidra till utsläppsminskningar, bl.a. genom omställning till fossilfri energi och energieffektivisering." Vidare bedömde den att "Ökad effektivitet uppnås genom ett större fokus på stora utsläppsländer, inklusive medelinkomstländer och anpassningsinsatser i redan utsatta länder, samt genom att engagera lokala myndigheter och näringsliv, mobilisera privat kapital och samarbeta med, och verka för större effektivitet, i de stora klimatfonderna och utvecklingsbankerna. En utgångspunkt är att medel från biståndsbudgeten inte investeras i fossil verksamhet, undantaget om insatsen bidrar till att uppnå den övergripande prioriteringen om effektiv utsläppsminskning. Klimatanpassning och motståndskraft till de mest utsatta och de minst utvecklade länderna bör stödjas. Klimatbiståndets katalytiska effekter bör stärkas med ökat fokus på mobilisering av privat kapital, exempelvis genom att intensifiera arbetet med utlysningsfonder och garantier, utveckla Swedfund International AB:s klimatinvesteringar, söka synergier med handel och innovationer samt utveckla kapacitet för fungerande finansmarknader, inhemsk resursmobilisering och attraktiva investeringsklimat."[2142]

Därtill skrev regeringen att "Ett strukturerat och effektivt klimatarbete är en förutsättning för en höjd ambitionsnivå. Länders NDC och NAP bör beaktas i utformningen av svenska biståndsinsatser för att säkerställa policyrelevans och effektivitet i biståndsarbetet." och att "I linje med regeringens bedömning föreslås i rapporten Sveriges klimatstrategi (KN2023/03828) att det klimatrelaterade utvecklingsbiståndet bör öka."[2143]

I mars 2024 presenterades **skrivelse 2023/24:97** *Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning* där regeringen redovisade att dess inriktning för klimatanpassning internationellt var att "... utöka och effektivisera svenskt klimatbistånd och därtill i större utsträckning mobilisera annat kapital. Klimatbiståndets katalytiska effekt ska stärkas bl.a. genom mobilisering av privat kapital och teknisk innovation. Klimatanpassning kan kräva stora investeringar i utvecklingsländer. Regeringen avser därför stödja utveckling av lokal kapacitet, förutsättningar för finansmarknader, resursmobilisering och ett attraktivt investeringsklimat. Regeringen avser även via utvecklingsfinansieringen arbeta för att stärka motståndskraften mot klimatförändringarna genom anpassningsinsatser i utsatta samhällen och bidra till ett globalt stärkande av föregripande insatser i klimatrelaterade humanitära kriser. Regeringen kommer fortsatt driva på för ett ambitiöst och effektivt klimatanpassningsarbete inom ramen för samarbetet på regional-, EU- och FN-nivå."[2144]

Vidare skrev regeringen att "Sverige har en ledande roll inom internationell klimatfinansiering. För att bidra till utvecklingsländernas förmåga att genomföra

[2142] Skr. 2023/24:59, s.32-33
[2143] Skr. 2023/24:59, s. 33-34
[2144] Skr. 2023/24:97, s.87

Parisavtalet avser regeringen utöka och effektivisera svenskt klimatbistånd och samtidigt mobilisera annat kapital i större utsträckning. Klimatanpassningsinsatser kan kräva stora investeringar i utvecklingsländer. Det kan behövas engagemang med lokala myndigheter och näringsliv och stöd till mobilisering av privat kapital. Klimatbiståndet ska också bidra med katalytiska effekter genom teknisk innovation och mobilisering av kapital från den privata sektorn, exempelvis via utlysningsfonder (s.k. challenge funds) och garantier. Lokal kapacitet och förutsättningar för finansmarknader, resursmobilisering och ett attraktivt investeringsklimat behöver också stöd. Regeringen avser stärka arbetet här."[2145]

Dessutom skrev regeringen att "Biståndet förmedlas främst genom Sidas globala och bilaterala klimatbistånd, och genom globala klimat- och miljöfonder. Genom bidrag till Anpassningsfonden, Fonden för de minst utvecklade länderna, Globala miljöfonden och Gröna klimatfonden ger Sverige betydande stöd till överenskommelsen att dubblera anpassningsfinansieringen till 2025 jämfört med 2019. Att nå de redan utsatta länderna och de minst utvecklade länderna är prioriterat. Ett tydligt klimatperspektiv i det traditionella biståndet kommer vara fortsatt viktigt, inte minst för att stödja klimatanpassning."[2146]

I december 2024 lämnade regeringen **skrivelse 2024/25:66** *Sveriges genomförande av Agenda 2030* till riksdagen. I skrivelsen framförde regeringen att den "…har under 2023 utökat och effektiviserat Sveriges klimatbistånd. Svenskt klimatbistånd uppgick under 2023 till cirka 9,4 miljarder kronor, en ökning med omkring 870 miljoner kronor jämfört med 2022. Svenskt klimatbistånd bidrar även till att mobilisera privat kapital till klimatinvesteringar och till klimatanpassning i utsatta länder. Som ledande givare av utvecklingsbistånd, klimatfinansiering och humanitärt stöd har Sverige bidragit till ett påskyndat genomförande av Agenda 2030."[2147]

Vidare skrev regeringen att "Behoven för att nå målen i Agenda 2030 överstiger vida de tillgängliga resurser som finns inom det samlade internationella utvecklingssamarbetet. Sverige har därför påbörjat ett arbete med att stärka synergier mellan utvecklingssamarbete, främjande och handelspolitik för att mer effektivt bidra till hållbar utveckling. Exempelvis genom ökad användning av biståndsinstrument som möjliggör att näringslivet och andra aktörer kan bidra till ett större samlat svenskt bidrag till fattigdomsminskning." och att "Den samlade svenska resursbasen, inklusive svenska företag, kan bidra med världsledande och innovativa lösningar på olika samhällsutmaningar, inte minst inom den gröna och digitala omställningen."[2148]

[2145] Skr. 2023/24:97, s.88
[2146] Skr. 2023/24:97 s.88-89
[2147] Skr. 2024/25:66, s.7
[2148] Skr. 2024/25:66, s.43

Regeringen skrev även att den "…har arbetat aktivt via utvecklingsfinansieringen för att stärka motståndskraften mot klimatförändringarna i utsatta samhällen och bidra till ett globalt stärkande av förebyggande insatser i klimatrelaterade humanitära kriser. Under åren 2022 och 2023 bidrog Sverige med cirka 8,6 miljarder svenska kronor till projekt och insatser med klimatanpassning som huvudsyfte genom Sida, klimatfonder och andra multilaterala kanaler."[2149]

I juli 2025 beslutade regeringen om *Strategi för hållbar tillväxt, grön omställning och utbildning 2025 – 2029* vilken styr Sveriges utvecklingssamarbete under denna tidsperiod. Strategin ska ta sin utgångspunkt i regeringens reformagenda och "Strategin ska gälla under perioden 1 augusti 2025 till och med 31 december 2029 och omfattar för Sida sammantaget 10 800 miljoner kronor. Strategin styr användning av medel som anslås under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, anslagspost 34 i regleringsbrev avseende Sida för respektive budgetår."[2150]

Motioner

22.3.1 Regeringspartierna

22.3.1.1 Moderaterna

Moderaterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om additionella budgetmål för klimatåtgärder inom biståndet.

22.3.1.2 Kristdemokraterna

Kristdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om additionella budgetmål för klimatåtgärder inom biståndet.

22.3.1.3 Liberalerna

Liberalerna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om additionella budgetmål för klimatåtgärder inom biståndet.

22.3.2 Oppositions- och samarbetspartier

22.3.2.1 Socialdemokraterna

Socialdemokraternas förslag till biståndsbudget går att finna i partiets budgetmotioner 2022/23:2074, 2023/24:2654, 2024/25:3199, och 2025/26:3551. Utgiftsområde 7 (UO 7) avser internationellt bistånd. Nedanstående tabell redovisar de föreslagna biståndens

[2149] Skr. 2024/25:66, s.36

[2150] Strategi för hållbar tillväxt, grön omställning och utbildning 2025-2029, s.2. Bilaga till II:2 vid regeringssammanträde den 24 juli 2025. Tillgänglig via: https://regeringen.se/pressmeddelanden/2025/07/regeringen-lanserar-ny-strategi-for-sveriges-utvecklingssamarbete-inom-hallbar-tillvaxt-gron-omstallning-och-utbildning/

andel av BNI. För 2023 – 2025 används Sveriges faktiska BNI[2151] och för 2026 används Konjunkturinstitutets prognos från december 2025[2152].

Tabell 2. Uträkningar av de föreslagna biståndsbudgetarnas procent av BNI

	2023	2024	2025	2026
Avvikelse UO 7 (mdr kr)	+ 2,5	+ 1	+ 1	+ 1
Biståndsbudget (mdr kr)	58,5	57	57	54
Procent av BNI	0,91	0,85	0,83	0,75

Socialdemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om additionellt klimatbistånd. Däremot har partiet lagt andra förslag om klimatbiståndet.

I **kommittémotion 2025/26:3622** av Morgan Johansson m.fl. "Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd" skrev motionärerna att "Sverige ska vara ledande i det globala arbetet för klimatomställning. Det finns internationella överenskommelser om klimatanpassningsbistånd och Sverige är ett av få länder som fördelar mer än hälften av sitt klimatstöd till anpassning. Vi vill att biståndet till klimatanpassning fortsatt ska prioriteras och att resurser ska gå till de mest sårbara och fattiga länderna i världen. Därför ser vi med oro på utvecklingen där detta minskar till förmån för utsläppsminskningar i medelinkomstländer. Det är en ordning vi socialdemokrater motsätter oss och som missar målet för klimatbiståndet. Vi vill fortsatt att klimatbiståndet via FN ska stärkas, exempelvis via Gröna klimatfonden och fonden för klimatrelaterade skador och förluster."[2153]

Vidare skrev partiet att "Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet höjs med 1 000 miljoner kronor med målet att stegvis återgå till enprocentsmålet. Vi stödjer inte regeringens uppfattning om att frikoppla biståndsbudgeten från bruttonationalinkomsten."[2154] Detta förslag återkom i motion 2023/24:2563 och 2024/25:3106.

I yrkande 9 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och att Sverige ska bidra till fonden för klimatrelaterade skador och förluster, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." Yrkandet behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2025/26:UU8**. Utskottet föreslog avslag. Kammaren väntas fatta beslut den 11 mars 2026.

I **kommittémotion 2025/26:3623** av Morgan Johansson m.fl. "Internationell samverkan" skrev motionärerna att "Vi vill fortsatt att 1 procent av Sveriges BNI ska gå till bistånd

[2151] SCB, 2026. Inkomster och utgifter samt kapitaltransaktioner (ENS2010), efter institutionell sektor och transaktionspost, löpande priser. År 1950 – 2025.
[2152] Konjunkturinstitutet, 2026. Prognosdatabasen: Prognos december 2025. https://prognos.konj.se:443/PxWeb/sq/2f162220-b723-41af-925b-13cf5448a25d
[2153] Motion 2025/26:3622, s.8
[2154] Motion 2025/26:3622, s.18

och att klimatbiståndet via FN ska stärkas, exempelvis via Gröna Klimatfonden och Fonden för klimatrelaterade skador och förluster."[2155]

I **motion 2023/24:2563** av Morgan Johansson m.fl. "Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd" skrev partiet att "Klimatåtgärder måste intensifieras, både för att bygga långsiktigt hållbara samhällen och möjliggöra klimatanpassning i de delar av världen som drabbas allra hårdast av klimatförändringarna. Det går inte att prioritera bort. Vår omvärld behöver inte mindre av bistånd och stöd. Därför vill vi, i motsats till regeringen öka biståndet stegvis de kommande åren, tills enprocentsmålet uppnås. Vi accepterar avräkningar enligt OECD-Dacs riktlinjer, men dessa ska hanteras restriktivt. Regelverket för avräkningar enligt OECD-Dac ska inte breddas. Utvecklingssamarbetet ska vara flexibelt, ändamålsenligt, hålla hög kvalitet, klimatsäkras och ge resultat med fokus på att bekämpa fattigdom. Vi står upp för att svenskt bistånd ska uppgå till en procent av BNI och användas till både långsiktigt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd."[2156]

Vidare skrev partiet att "Regeringen har sedan den tillträdde skurit ned i stödet för klimatåtgärder och denna politik för klimatbiståndet missar målet. Finansiering av klimatanpassning verkar bortglömt och regeringen drar sig även här undan som en global aktör att lita på. Det finns internationella överenskommelser om klimatanpassningsbistånd och Sverige har länge varit ett av få länder som har fördelat mer än hälften av sitt klimatstöd till anpassning. Detta är ännu en framgångsrik politik som regeringen överger."[2157] Partiet föreslog att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatförändringarnas effekter och utmaningar och om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen."

Motionsyrkandet behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2023/24:UU8**. Utskottet föreslog att avslå yrkandet och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2022/23:2042** av Morgan Johansson m.fl. "Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd" skrev motionärerna att "Ett ökat klimatbistånd är därför centralt i det internationella arbetet och viktigt för att möta åtaganden om ökad klimatfinansiering. Utvecklingsländer måste få både ekonomiskt och tekniskt stöd för att genomföra klimatåtgärder och medel att anpassa sina samhällen till klimatförändringarna. Sverige ska vara ett ledande land i klimatomställningen. Regeringen väljer dock att tvärtom motverka det."[2158]

I yrkande 5 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och tillkännager

[2155] Motion 2025/26:3623, s.22
[2156] Motion 2023/24:2563, s.4-5
[2157] Motion 2023/24:2563, s.9
[2158] Motion 2022/23:2042, s.4-5

detta för regeringen." Yrkandet behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2022/23:UU2**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:3106** av Morgan Johansson m.fl. "Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd" skrev partiet att "Det går inte att hjälpa klimatflyktingar utan att satsa på och inkludera lokalbefolkningen och det går inte att satsa på dem utan att rusta dem för klimatförändringar och ta hänsyn till miljön. Därför är ett ökat klimatbistånd centralt i det internationella arbetet för att lyfta människor ur fattigdom och det avgörande för att möta åtaganden om ökad klimatfinansiering. Utvecklingsländer måste få både ekonomiskt och tekniskt stöd för att genomföra klimatåtgärder och medel för att anpassa sina samhällen till de klimatförändringar som redan uppkommit." Vidare skrev det att "Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet för klimatomställning. Det finns internationella överenskommelser om klimatanpassningsbistånd och Sverige har länge varit ett av få länder som har fördelat mer än hälften av sitt klimatstöd till anpassning. Vi vill slå vakt om att bistånd till klimatanpassning fortsatt ska prioriteras inom det svenska klimatbiståndet. Om regeringen viker från detta är det ytterligare en framgångsrik politik som regeringen överger och som innebär att Sverige drar sig undan som en global aktör att lita på."[2159]

Partiet föreslog i yrkande 21 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatförändringarnas effekter och utmaningar och om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen." Yrkandet behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2024/25:UU8**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

22.3.2.2 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna har haft ett samarbete med regeringen avseende budgetpropositionerna, därav har partiet inte lagt skuggbudgetar. För 2023 – 2025 används Sveriges faktiska BNI[2160] och för 2026 används Konjunkturinstitutets prognos från december 2025[2161].

Tabell 3. Uträkningar av regeringens föreslagna biståndsbudgetars procent av BNI

	2023	2024	2025	2026
Biståndsbudget (mdr kr)	56	56	56	53
Procent av BNI	0,87	0,84	0,81	0,74

[2159] Motion 2024/25:3106, s.14
[2160] SCB, 2026. Inkomster och utgifter samt kapitaltransaktioner (ENS2010), efter institutionell sektor och transaktionspost, löpande priser. År 1950 – 2025.
[2161] Konjunkturinstitutet, 2026. Prognosdatabasen: Prognos december 2025. https://prognos.konj.se:443/PxWeb/sq/2f162220-b723-41af-925b-13cf5448a25d

Sverigedemokraterna har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om additionella budgetmål för klimatåtgärder inom biståndet.

I **kommittémotion 2022/23:1749** av Mats Nordberg m.fl. "Sverigedemokraternas biståndspolitik" skrev partiet att "Sverige och Norden är världsledande beträffande anläggning av skog och hållbart nyttjande av skog, samt beträffande uppbyggnad av träbaserad industri, inte minst sågverk. Vi har också en lång erfarenhet från biståndsarbete inom detta område. […] Sverige behöver därför hävda sin tidigare roll som ledande biståndsland inom dessa områden. En del av de medel som Sverige nu använder till att stödja Gröna klimatfonden och liknande fonder, bör överföras till bilaterala projekt med inriktning på återbeskogning av degenererade marker, skogsskötsel och förädling av skogsprodukter." Vidare skrev det att "Sverigedemokraterna vill därför anta en målsättning om att minst 10 procent av det bilaterala biståndet används inom området miljö, klimat och energi."[2162]

22.3.2.3 Vänsterpartiet

Vänsterpartiets förslag till biståndsbudget går att finna i partiets budgetmotioner 2022/23:1299, 2023/24:2385, 2024/25:1924, och 2025/26:2792. Nedanstående tabell redovisar de föreslagna biståndens andel av BNI. UO7 avser Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. För 2023 – 2025 används Sveriges faktiska BNI[2163] och för 2026 används Konjunkturinstitutets prognos från december 2025[2164].

Tabell 4. Uträkningar av de föreslagna biståndsbudgetarnas procent av BNI

	2023	2024	2025	2026
Avvikelse UO 7 (mdr kr)	+ 7,719	+ 10,531	+ 10,599	+ 4
Biståndsbudget (mdr kr)	63,719	66,531	66,599	57
Procent av BNI	0,99	0,99	0,97	0,80

I **partimotion 2025/26:2818** av Nooshi Dadgostar m.fl. "En svensk utvecklings- och biståndspolitik för rättvisa, jämställdhet och hållbar utveckling" skrev partiet att "Vänsterpartiet vill se ett nytt additionellt klimatbistånd som ska användas till förebyggande klimatåtgärder som motverkar konsekvenserna av den klimatkris vi redan ser."[2165] Dessutom skrev det att "Vänsterpartiet anser att Sverige bör verka för att EU:s klimatbistånd ska vara additionellt, alltså läggas till redan existerande åtaganden

[2162] Motion 2022/23:1749, s.12
[2163] SCB, 2026. Inkomster och utgifter samt kapitaltransaktioner (ENS2010), efter institutionell sektor och transaktionspost, löpande priser. År 1950 – 2025.
[2164] Konjunkturinstitutet, 2026. Prognosdatabasen: Prognos december 2025. https://prognos.konj.se:443/PxWeb/sq/2f162220-b723-41af-925b-13cf5448a25d
[2165] Motion 2025/26:2818, s.34

för biståndet. Klimatet är en ödesfråga och omställningen i den fattiga delen av världen är central.”[2166]

I **partimotion 2022/23:1278** av Nooshi Dadgostar m.fl. “Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd” föreslog partiet att ett nytt ramanslag skulle skapas med titeln “Additionellt klimatbistånd”. Det skrev att “Vänsterpartiet vill se ett nytt klimatbistånd som ska användas till förebyggande klimatåtgärder som motverkar konsekvenserna av de klimatförändringar vi redan ser. Klimatmålen måste gå före kortsiktiga vinstintressen, och den rika delen av världen måste ta sitt historiska ansvar. Det klimatbistånd vi föreslår ska bestå av nya additionella medel, för att på så vis leva upp till löftet i Parisavtalet om att klimatfinansieringen ska bestå av ytterligare medel utöver redan utlovat bistånd och trappas upp under tre år. Pengarna kan t.ex. användas för omställning till ekologiskt hållbara jordbruk, teknikutveckling eller utbyggnad av förnybar energi. För detta ändamål införs ett nytt anslag som uppgår till 500 miljoner kronor för 2023, 750 miljoner kronor för 2024 och 1 miljard kronor för 2025.”[2167]

Partiet föreslog i motionsyrkandet att “Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.” Yrkandet behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2022/23:UU2**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2022/23:1299** av Nooshi Dadgostar m.fl. “En rättvis väg genom krisen - Vänsterpartiets budgetmotion för 2023” skrev partiet att ”I Vänsterpartiets budgetmotion både återställer vi enprocentsmålet och höjer antalet kvotflyktingar till tidigare nivåer. Vi lägger också förslag om ett additionellt klimatbistånd på 500 miljoner kronor år ett för att sedan trappa upp det till 1 miljard kronor de nästkommande åren, detta för att motverka effekterna av klimatkrisen.”[2168] I motion 2022/23:1225 refererade partiet till denna skrivning.

I **partimotion 2022/23:2385** av Nooshi Dadgostar m.fl. “med anledning av prop. 2022/23:100 2023 års ekonomiska vårproposition” skrev partiet att “Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten ett ökat bemyndigande för insatser för internationella klimatinvesteringar. Insatser för internationella klimatinvesteringar kan vara motiverade i begränsad utsträckning under förutsättning att de är additionella” och att “Det är därför viktigt att slå fast att ökade insatser internationellt inte får innebära minskade utsläppsambitioner på hemmaplan.”[2169] Vidare skrev det att “Sverige kan spela en tydlig roll för att underlätta informationsutbyte och lärdomar till andra länder samtidigt som det additionella klimatbiståndet stärks.”[2170]

[2166] Motion 2025/26:2818, s.40
[2167] Motion 2022/23:1278, s.2
[2168] Motion 2022/23:1299, s.23
[2169] Motion 2022/23:2385, s.38
[2170] Motion 2022/23:2385, s.42

I **kommittémotion 2024/25:3299** av Ida Gabrielsson m.fl. "med anledning av skr. 2024/25:66 Sveriges genomförande av Agenda 2030" skrev partiet att "Klimatbiståndet måste exempelvis vara additionellt och inte i huvudsak belasta det nuvarande biståndet."[2171]

I **partimotion 2023/24:2343** av Nooshi Dadgostar m.fl. "En svensk utvecklingspolitik för rättvisa, jämställdhet och hållbar utveckling" skrev partiet att "Vänsterpartiet vill se ett nytt additionellt klimatbistånd som ska användas till förebyggande klimatåtgärder som motverkar konsekvenserna av den klimatkris vi redan ser. Klimatmålen måste gå före kortsiktiga vinstintressen, och den rika delen av världen måste ta sitt historiska ansvar."[2172] Detta återkom i **motion 2023/24:2815** och en liknande skrivning fanns i **motion 2023/24:462.** Vidare skrev det att "Vänsterpartiet anser att Sverige bör verka för att EU:s klimatbistånd ska vara additionellt, alltså läggas till redan existerande åtaganden för biståndet. Klimatet är en ödesfråga och omställningen i den fattiga delen av världen är central."[2173]

22.3.2.4 Centerpartiet

Centerpartiets förslag till biståndsbudget går att finna i partiets budgetmotioner 2022/23:2180, 2023/24:2733, 2024/25:2962, och 2025/26:3811. Nedanstående tabell redovisar de föreslagna biståndens andel av BNI. UO7 avser Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Den separata Ukrainafonden nämndes första gången i skuggbudgeten för 2025. För 2023 – 2025 används Sveriges faktiska BNI[2174] och för 2026 används Konjunkturinstitutets prognos från december 2025[2175].

Tabell 5. Uträkningar av de föreslagna biståndsbudgetarnas procent av BNI

	2023	2024	2025	2026
Avvikelse UO 7 (mdr kr)	+ 7,219	+ 1,664	+ 1,703	+ 1,089
Biståndsbudget	63,219	57,664	57,703	54,089
Bistånd enligt ODA-definitionen i separat Ukrainafond (minst)			11[2176]	18[2177]
Procent av BNI	0,98	0,86	1,00	1,00

[2171] Motion 2024/25:3299, s.24
[2172] Motion 2023/24:2343, s.26
[2173] Motion 2023/24:2343, s.30
[2174] SCB, 2026. Inkomster och utgifter samt kapitaltransaktioner (ENS2010), efter institutionell sektor och transaktionspost, löpande priser. År 1950 – 2025.
[2175] Konjunkturinstitutet, 2026. Prognosdatabasen: Prognos december 2025. https://prognos.konj.se:443/PxWeb/sq/2f162220-b723-41af-925b-13cf5448a25d
[2176] Motion 2024/25:3420, s.27
[2177] Baserat på Concords beräkning: https://concord.se/oppositionspartiernas-bistandsbudgetar

Centerpartiet har inte lagt någon parti- eller kommittémotion om att etablera ett additionellt budgetmål för klimatåtgärder inom biståndet. Däremot har partiet haft andra förslag om klimatbistånd.

I **kommittémotion 2024/25:3168** av Anna Lasses m.fl. "Biståndss- och utvecklingspolitik" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatbiståndet inte ska finansiera fossila utsläpp utan gå till de länder som har svårast att själva klara omställning och anpassning samtidigt som det bidrar till det riksdagsbundna målet för svenskt bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[2178]

I **kommittémotion 2023/24:2719** av Anna Lasses m.fl. "Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd" framförde partiet att "Klimatbiståndet ska inte finansiera fossila utsläpp utan gå till de länder som har svårast att själva klara omställning och anpassning samtidigt som det bidrar till det riks-dagsbundna målet för svenskt bistånd." Partiet sammanfattade motionen med att "Sammantaget står Centerpartiet upp för enprocentsmålet i biståndet och föreslår en stegvis upptrappning av biståndet till dess det åter når 1 procent av BNI. Långsiktighet, partnerskap och lokalt ägarskap bör även fortsatt vara utgångspunkten för svenskt bistånd, med målsättningen att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Istället för omfattande nedskärningar i biståndsramen bör en större andel gå till Ukraina och ett ökat klimatbistånd."[2179] Dessa skrivningar återfanns även i **motion 2022/23:2180 och 2023/24:2733**.

I **kommittémotion 2023/24:2466** av Kerstin Lundgren m.fl. "Utrikes- och biståndspolitik" föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en effektiv klimatdiplomati som stärker det internationella klimatsamarbetet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen." och att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatbiståndet inte ska finansiera fossila utsläpp utan gå till de länder som har svårast att själva klara omställning och anpassning samtidigt som det bidrar till det riksdagsbundna målet för svenskt bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen."[2180] Detta förekom även i **motion 2025/26:3570**.

I **partimotion 2022/23:2190** av Annie Lööf m.fl. "Ledarskap för grön omställning" skrev partiet att "Vi anser att Sverige behöver fokusera utvecklingsbiståndet för att bidra till en mer hållbar utveckling globalt. Vi vill satsa mer på ett globalt klimatarbete genom att bland annat främja tillgången till förnybar energi och satsa på energieffektivisering med utgångspunkt i fattiga människors rätt till utveckling och frihet, med kvinnor och flickor i särskilt fokus. Svensk miljöteknik liksom vår kunskap om hållbar utveckling

[2178] Motion 2024/25:3168, s.2
[2179] Motion 2023/24:2719, s.2
[2180] Motion 2023/24:2466, s.4-5

ska bidra till globala lösningar som tar oss närmare efterlevnaden av Parisavtalets mål liksom målen i Agenda 2030."[2181]

Partiet föreslog bland annat att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges biståndsbudget i högre grad ska fokusera på att understödja hållbar omställning samt insatser som motverkar klimatförändringarnas skadliga effekter och tillkännager detta för regeringen."[2182]

I **kommittémotion 2025/26:3582** av Rickard Nordin m.fl. "Ledarskap för klimat och grön omställning" skrev partiet att "Klimatbistånd är viktigt och ska utökas, men ska inte ses som en ursäkt för att göra mindre på hemmaplan."[2183]

22.3.2.5 Miljöpartiet

Miljöpartiets förslag till biståndsbudget går att finna i partiets budgetmotioner 2022/23:2275, 2023/24:2689, 2024/25:3220, och 2025/26:3770. Nedanstående tabell redovisar de föreslagna biståndens andel av BNI. UO7 avser Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. För 2023 – 2025 används Sveriges faktiska BNI[2184] och för 2026 används Konjunkturinstitutets prognos från december 2025[2185].

Tabell 6. Uträkningar av de föreslagna biståndsbudgetarnas procent av BNI

	2023	2024	2025	2026
Avvikelse UO 7 (mdr kr)	+ 9,894	+ 10,719	+ 12,509	+ 19,14
Biståndsbudget (mdr kr)	65,894	66,719	68,509	72,14
Procent av BNI	1,02	1,00	0,99	1,00

I **partimotion 2025/26:3509** av Daniel Helldén m.fl. "Feminism, fred och frihet – ett rättvist bistånd för en säkrare och mer resilient värld" skrev partiet att "Genom klimatbiståndet stöttar vi utvecklingsländer i både deras ekonomiska utveckling och genomförande av Parisavtalet. Medan vi och övriga västländer byggt vårt välstånd på fossil grund kan inte de växande ekonomierna upprepa de misstagen. Storskalig finansiering av klimatåtgärder krävs för investeringar i både minskade utsläpp och mer klimatanpassning. Även utvecklingsländer måste ha möjlighet att bygga hållbara förnybara energisystem och anpassa sina samhällen efter det förändrade klimat vi redan ser."[2186]

[2181] Motion 2022/23:2190, s.18
[2182] Motion 2022/23:2190, s.3
[2183] Motion 2025/26:3582, s.24
[2184] SCB, 2026. Inkomster och utgifter samt kapitaltransaktioner (ENS2010), efter institutionell sektor och transaktionspost, löpande priser. År 1950 – 2025.
[2185] Konjunkturinstitutet, 2026. Prognosdatabasen: Prognos december 2025. https://prognos.konj.se:443/PxWeb/sq/2f162220-b723-41af-925b-13cf5448a25d
[2186] Motion 2025/26:3509, s.11

Vidare skrev det att "Miljöpartiet vill öka andelen bistånd som går till att stötta utvecklingsländer i att genomföra Parisavtalet och bygga hållbara samhällen. Vi vill att minst hälften av Sveriges klimatbistånd går till klimatanpassning."[2187]

I yrkande 9 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatbiståndet för att stötta utvecklingsländer i att genomföra Parisavtalet och bygga hållbara samhällen och tillkännager detta för regeringen."

Yrkandet behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2025/26:UU8**. Utskottet föreslog att avslå yrkandet. Kammaren ska fatta beslut den 11 mars 2026.

I **partimotion 2022/23:2275** av Märta Stenevi m.fl. "Vi bygger det nya gröna folkhemmet - Miljöpartiets budgetmotion för 2023" skrev partiet att "Genom klimatbiståndet stöttar vi utvecklingsländer i deras utveckling och deras genomförande av Parisavtalet. Medan vi och övriga västländer byggt vårt välstånd på fossil grund kan inte de växande ekonomierna upprepa de misstagen. Klimatbiståndet måste öka både i kvantitet och i kvalitet. Storskalig finansiering av klimatåtgärder krävs för investeringar i både minskade utsläpp och mer klimatanpassade samhällen i den fattiga delen av världen."[2188] En liknande skrivning återkom i **motion 2024/25:2625, 2022/23:2261, 2022/23:1468, 2023/24:2666 och 2023/24:2689.**

Vidare skrev partiet att "Vi behöver stödja utvecklingen av hållbara livsmedelssystem som kan stå emot klimatförändringarna. Klimat- och miljöinvesteringar, i Sverige liksom i världen, krävs snabbt nu om vi ska ha en chans att klara klimatmålen. Därför vill vi lånefinansiera 100 miljarder per år i tio år. I det finansierar vi också det rena klimatbiståndet på cirka 1,5 miljarder, liksom Sveriges bidrag till fonden för "Loss and Damage" på 200 miljoner."[2189] Detta förslag återfanns även i **motion 2022/23:1468**.

I **kommittémotion 2024/25:2625** av Janine Alm Ericson m.fl. "En grön feministisk utvecklings- och biståndspolitik" föreslog partiet i yrkande 13 att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatbiståndet och tillkännager detta för regeringen." och i yrkande 16 föreslog det att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen bistånd till klimat, miljö och biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen."

Motionsyrkandena 13 och 16 behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2024/25:UU8**. Utskottet föreslog avslag och kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2022/23:2261** av Janine Alm Ericson m.fl. "En grön feministisk utvecklings- och biståndspolitik" skrev motionärerna att "Klimatutsläppen måste minska. Alla länder måste ta ansvar för sin del men vi vet också att det är det globala nord som historiskt stått, och fortfarande står, för de största utsläppen. Klimaträttvisa

[2187] Motion 2025/26:3509, s.12
[2188] Motion 2022/23:2275, s.24
[2189] Motion 2022/23:2275, s.24

betyder att vi nu måste hjälpas åt. Målen når vi bara tillsammans. Därför vill vi i Miljöpartiet fortsätta höja klimatbiståndet."[2190] En liknande formulering återkom i **motion 2024/25:3305**.

I yrkande 9 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatbiståndet och tillkännager detta för regeringen."

Yrkandet behandlades i Utrikesutskottet, b**etänkande 2022/23:UU6**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **kommittémotion 2024/25:3305** av Janine Alm Ericson m.fl. "med anledning av skr. 2024/25:61 Internationellt bistånd genom multilaterala organisationer" skrev partiet att "Regeringen framhäver att utökat klimatbistånd är ett prioriterat mål, men i praktiken har Sveriges stöd till de globala klimatfonderna minskat de senaste två åren. Det svenska stödet genom miljö- och klimatfonderna måste i stället självklart öka."[2191]

I yrkande 5 föreslog partiet att "Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatbiståndet via multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen."

Yrkandet behandlades i Utrikesutskottet, **betänkande 2024/25:UU11**. Utskottet föreslog avslag, kammaren biföll utskottets förslag.

I **partimotion 2025/26:3770** av Amanda Lind m.fl. "Sverige förtjänar bättre - Miljöpartiets budgetmotion för 2026" skrev partiet att "I Miljöpartiets budget återinför vi målet om att svenskt bistånd ska uppgå till minst en procent av BNI. Det är en helt avgörande investering för att främja en global rättvis omställning. Grundläggande principer om fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter, miljöhänsyn och jämställdhet ska styra svenskt utvecklingssamarbete. Genom att öka klimatbiståndet stöttar vi utvecklingsländer i både deras ekonomiska utveckling och genomförande av Parisavtalet. Skydd av skog och hav, inklusive rättvist genomförande av målet att skydda minst 30 procent av både land- och havsområden, kräver långsiktig och rättvis finansiering."[2192]

I **kommittémotion 2023/24:2666** av Janine Alm Ericson m.fl. "Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd" skrev partiet att "Vi står fast vid att biståndet ska vara 1 % av BNI och vill på sikt höja det till 1,25 %."[2193]

[2190] Motion 2022/23:2261, s.4
[2191] Motion 2024/25:3305, s.3
[2192] Motion 2025/26:3770, s.65
[2193] Motion 2023/24:2666, s.1

22.4 Utskotten - betänkanden och initiativ

Sökord: *klimatbistånd, additionell* OCH bistånd, "bistånd klimat"~50, "utvecklingssamarbete klimat"~50, additionell OCH utvecklingssamarbete*

Propositioner

I **betänkande 2022/23:FiU1** behandlades **proposition 2022/23:1** avseende ramarna för statens budget 2023. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2023. Betänkandet behandlade även motion 2022/23:1299 (V), 2022/23:2074 (S), 2022/23:2180 (C) och 2022/23:2275 (MP). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 5 – 8).[2194]

I **betänkande 2023/24:FiU1** behandlades **proposition 2023/24:1** avseende ramarna för statens budget 2024. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2024. Betänkandet behandlade även motion 2023/24:2385 (V), 2023/24:2654 (S), 2023/24:2689 (MP) och 2023/24:2733 (C). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.[2195]

I **betänkande 2024/25:FiU1** behandlades **proposition 2024/25:1** avseende ramarna för statens budget 2025. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2025. Betänkandet behandlade även motion 2024/25:1924 (V), 2024/25:2962 (C), 2024/25:3199 (S) och 2024/25:3220 (MP). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.[2196]

I **betänkande 2025/26:FiU1** behandlades **proposition 2025/26:1** avseende ramarna för statens budget 2026. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens

[2194] Bet. 2022/23:FiU1, s. 8-11
[2195] Bet. 2023/24:FiU1, s.8-11
[2196] Bet. 2024/25:FiU1, s. 8-11

förslag om ramarna för statens budget för år 2026. Betänkandet behandlade även motion 2025/26:2792 (V), 2025/26:3551 (S), 2025/26:3770 (MP), och 2025/26:2811 (C). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.[2197]

Skrivelser

Betänkande 2023/24:MJU15 behandlade skr. 2023/24:59. Utskottet föreslog att lägga skrivelsen till handlingarna och avslå samtliga motionsyrkanden.[2198]

Betänkande 2023/24:MJU18 behandlade skr. 2023/24:97. Utskottet föreslog att skrivelsen skulle läggas till handlingarna och att alla motionsyrkanden skulle avslås.[2199]

Betänkande 2024/25:FiU17 behandlade skr. 2024/25:66. Utskottet föreslog att lägga skrivelsen till handlingarna och avslå samtliga motionsyrkanden.[2200]

Motioner

Betänkande 2022/23:UU2 behandlade motion 2022/23:1278 (V) yrkande 1 och 2022/23:2042 (S) yrkande 5. Utskottet föreslog att avslå båda motionsyrkandena.[2201] Vänsterpartiet lämnade ett särskilt yttrande där det framförde att "I Vänsterpartiets budgetmotion både återställer vi enprocentsmålet och lägger fram förslag om ett additionellt klimatbistånd på 500 miljoner kronor år ett för att sedan trappa upp det till 1 miljard kronor de nästkommande åren, detta för att motverka effekterna av klimatkrisen."[2202] Socialdemokraterna lämnade också ett särskilt yttrande där det skrev att "Ett ökat klimatbistånd är därför centralt i det internationella arbetet och viktigt för att möta åtaganden om ökad klimatfinansiering. Utvecklingsländer måste få både ekonomiskt och tekniskt stöd för att genomföra klimatåtgärder och medel att anpassa sina samhällen till klimatförändringarna. Sverige ska vara ett ledande land i klimatomställningen. Vi beklagar att regeringen väljer att tvärtom motverka omställningen."[2203]

I **betänkande 2022/23:UU6** behandlades motion 2022/23:2261 (MP) yrkande 9. Utskottet föreslog att avslå motionsyrkandet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 10).[2204]

[2197] Bet. 2025/26:FiU1, s. 8-11
[2198] Bet. 2023/24:MJU15, s.15
[2199] Bet. 2023/24:MJU18, s.8
[2200] Bet. 2024/25:FiU17, s.4
[2201] Bet. 2022/23:UU2, s.3
[2202] Bet. 2022/23:UU2, s.20
[2203] Bet. 2022/23:UU2, s.18
[2204] Bet. 2022/23:UU6, s.3

Betänkande 2023/24:UU8 behandlade motion 2023/24:2563 (S) yrkande 12. Utskottet föreslog att avslå yrkandet och Socialdemokraterna reserverade sig mot förslaget (reservation 1).[2205]

Betänkande 2024/25:UU8 behandlade motion 2024/25:2625 (MP) yrkande 13 och 16, och 2024/25:3106 (S) yrkande 21. Utskottet bered motionsyrkandena förenklat och föreslog att avslå samtliga.[2206]

Betänkande 2024/25:UU11 behandlade motion 2024/25:3305 (MP) yrkande 5. Utskottet föreslog avslag och Miljöpartiet lämnade en reservation (reservation 5).[2207]

I **betänkande 2025/26:UU8** behandlas 2025/26:3509 (MP) yrkande 9 och 2025/26:3622 (S) yrkande 9. Utskottet bered motionsyrkandena förenklat och föreslog att avslå båda.[2208]

EU-nämnden

I EU-nämnden den 11 oktober 2024 ställde Ilona Szatmári Waldau (V) en fråga till Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari om klimatbiståndet. Szatmári Waldau (V) sade "Regeringen konstaterar att EU redan är en stor givare av klimatbistånd. Det verkar som om man inte är särskilt pigg på att öka klimatbiståndet. Jag skulle vilja fråga om det, för som jag ser det behöver vi öka klimatbiståndet. Jag skulle alltså vilja få den frågan lite utvecklad."[2209] Ministern svarade att "Angående finansiering och bistånd, frågor som togs upp av både ledamoten Guteland och Vänsterpartiet, kan siffrorna tala sitt klara språk. År 2022 hade man en viss nivå av klimatbistånd. När den här regeringen tillträdde annonserade vi tydligt att vi kommer att öka och effektivisera klimatbiståndet, och sedan har vi också gjort det. Klimatbiståndet har ökat med 800 miljoner kronor jämfört med nivån under tidigare regering. Vi avser endast att fortsätta verka för ett effektiviserat och ökat klimatbistånd. Om man gör påståenden om att klimatbiståndet skulle försämras jämfört med tidigare tycker man helt enkelt att det är dåligt med ökat klimatbistånd."[2210]

22.5 Riksdagens behandling

Sökord: *klimatbistånd, additionell* OCH bistånd, "bistånd klimat"~50, "utvecklingssamarbete klimat"~50, additionell OCH utvecklingssamarbete*

[2205] Bet. 2023/24:UU8, s.3
[2206] Bet. 2024/25:UU8, s.3 och 33
[2207] Bet. 2024/25:UU11, s.3
[2208] Bet. 2025/26:UU8, s.3 och 40
[2209] EU-nämndens uppteckningar 2024/25:3, s.35
[2210] EU-nämndens uppteckningar 2024/25:3, s.36

Propositioner

Den 13 december 2022 behandlade kammaren **betänkande 2022/23:FiU1** Statens budget 2023 – Rambeslut. I betänkande 2022/23:FiU1 behandlades proposition 2022/23:1 avseende ramarna för statens budget 2023. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2023. Betänkandet behandlade även motion 2022/23:1299 (V), 2022/23:2074 (S), 2022/23:2180 (C) och 2022/23:2275 (MP). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. I utskottet lämnade Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reservationer för både beslutspunkt 1 och 2.

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Till huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 60 M, 17 KD, 12 L (150 totalt)
För res. 1: 93 S (93 totalt)
Avstod: 19 V, 20 C, 16 MP (55 totalt)
Frånvarande: 14 S, 12 SD, 8 M, 5 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 4 L (51 totalt)[2211]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 60 M, 17 KD, 12 L (150 totalt)
För res. 5: 93 S (93 totalt)
Avstod: 19 V, 20 C, 16 MP (55 totalt)
Frånvarande: 14 S, 12 SD, 8 M, 5 V, 4 C, 2 KD, 2 MP, 4 L (51 totalt)[2212]

Den 29 november 2023 behandlade kammaren **betänkande 2023/24:FiU1** Statens budget 2024 – Rambeslutet. I betänkande 2023/24:FiU1 behandlades proposition 2023/24:1 avseende ramarna för statens budget 2024. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget

[2211] Prot. 2022/23:37, s.85-86
[2212] Prot. 2022/23:37, s.86

för år 2024. Betänkandet behandlade även motion 2023/24:2385 (V), 2023/24:2654 (S), 2023/24:2689 (MP) och 2023/24:2733 (C). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverade sig till förslagen för både beslutspunkt 1 och 2.

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Kammaren biträdde till slut reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 - (152 totalt)
För res. 1: 93 S (93 totalt)
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP (56 totalt)
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L (48 totalt)[2213]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas (S, C, MP och V) reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 59 M, 16 KD, 13 L, 1 - (152 totalt)
För res. 1: 93 S (93 totalt)
Avstod: 20 V, 21 C, 15 MP (56 totalt)
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 4 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 3 L (48 totalt)[2214]

Den 27 november 2024 behandlade kammaren b**etänkandet 2024/25:FiU1** Statens budget 2025 – Rambeslut. I betänkande 2024/25:FiU1 behandlades proposition 2024/25:1 avseende ramarna för statens budget 2025. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2025. Betänkandet behandlade även motion 2024/25:1924 (V), 2024/25:2962 (C), 2024/25:3199 (S) och 2024/25:3220 (MP). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. I utskottet hade Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnat reservationer för både beslutspunkt 1 och 2.

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra.

[2213] Prot. 2023/24:38, s.107
[2214] Prot. 2023/24:38, s.108

Kammaren biträdde till slut reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 63 SD, 59 M, 15 KD, 15 L, 1 - (153 totalt)
För res. 1: 92 S, 1 - (93 totalt)
Avstod: 21 V, 21 C, 14 MP (56 totalt)
Frånvarande: 14 S, 9 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 1 L (47 totalt)[2215]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas (S, C, MP och V) reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 59 M, 15 KD, 14 L (149 totalt)
För res. 5: 92 S, 1 - (93 totalt)
Avstod: 21 V, 21 C, 14 MP (56 totalt)
Frånvarande: 14 S, 11 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 4 KD, 4 MP, 2 L, 1 - (51 totalt)[2216]

Den 26 november 2025 behandlade kammaren **betänkande 2025/26:FiU1** Statens budget 2026 – Rambeslut. I betänkande 2025/26:FiU1 behandlades proposition 2025/26:1 avseende ramarna för statens budget 2026. De relevanta beslutspunkterna var 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik", och 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget". Finansutskottet föreslog bifall till regeringens förslag om ramarna för statens budget för år 2026. Betänkandet behandlade även motion 2025/26:2792 (V), 2025/26:3551 (S), 2025/26:3770 (MP), och 2025/26:2811 (C). Utskottet föreslog att samtliga motionsyrkanden avstyrks. I utskottet hade Centerpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnat reservationer för både beslutspunkt 1 och 2.

Beslutspunkt 1 "Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitik" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas reservationer ställdes mot varandra. Kammaren biträdde till slut reservation 1 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 - (150 totalt)
För res. 1: 93 S, 1 - (94 totalt)
Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 - (52 totalt)

[2215] Prot. 2024/25:38, s.103
[2216] Prot. 2024/25:38, s.104

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 - (53 totalt)[2217]

Beslutspunkt 2 "Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget" inleddes med förberedande votering där de fyra partiernas (S, C, MP och V) reservationer ställdes mot varandra. Inför huvudvoteringen biträdde kammaren reservation 5 (S). I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 5 (S) och kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 - (150 totalt)
För res. 5: 92 S, 1 C, 1 - (94 totalt)
Avstod: 19 C, 17 V, 14 MP, 1 - (51 totalt)
Frånvarande: 14 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD, 4 MP, 4 L, 1 - (54 totalt)

Johan Löfstrand (S) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande. Fredrik Lindstål (C) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.[2218]

Skrivelser

Den 22 april 2024 röstade kammaren om **betänkande 2023/24:MJU15** behandlade skr. 2023/24:59. Utskottet föreslog att lägga skrivelsen till handlingarna.[2219] Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation efter att den beslutat att avslå samtliga motionsyrkanden.[2220]

Den 19 juni 2024 röstade kammaren om **betänkande 2023/24:MJU18** behandlade skr. 2023/24:97. Utskottet föreslog att skrivelsen skulle läggas till handlingarna.[2221] Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation efter att den beslutat att avslå samtliga motionsyrkanden.[2222]

Den 19 mars 2025 röstade kammaren om **betänkande 2024/25:FiU17** behandlade skr. 2024/25:66. Utskottet föreslog att lägga skrivelsen till handlingarna och avslå samtliga motionsyrkanden.[2223] Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.

Motioner

Den 20 december 2022 röstade kammaren om **betänkande 2022/23:UU2** som behandlade motion 2022/23:1278 (V) yrkande 1 och 2022/23:2042 (S) yrkande 5.

[2217] Prot. 2025/26:39, s.90-91
[2218] Prot. 2025/26:39, s.91
[2219] Bet. 2023/24:MJU15, s.15
[2220] Prot. 2023/24:119, s.108
[2221] Bet. 2023/24:MJU18, s.8
[2222] Prot. 2023/24:136, s.34
[2223] Bet. 2024/25:FiU17, s.4

Utskottet föreslog att avslå båda yrkandena. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lämnade varsitt särskilt yttrande i utskottet. Kammaren biföll utskottets förslag och beslut fattades med acklamation.[2224]

Den 12 april 2023 behandlade kammaren **betänkande 2022/23:UU6.** I betänkandet behandlades motion 2022/23:2261 (MP) yrkande 9. Utskottet föreslog att avslå motionsyrkandet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget (reservation 10).[2225] Motionsyrkandet behandlades under beslutspunkt 3 ”Prioriteringar”. Miljöpartiet hade inte yrkat bifall till reservation 10. I förberedande votering 1 ställdes reservation 7 (SD) mot reservation 9 (C) och i den andra förberedande voteringen ställdes reservation 7 (SD) mot reservation 6 (S). Kammaren biträdde reservation 6 och därav ställdes utskottets förslag mot reservation 6 i huvudvoteringen. Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 64 SD, 59 M, 16 KD, 14 L (153 totalt)
För res. 6: 92 S (92 totalt)
Avstod: 21 V, 21 C, 15 MP (57 totalt)
Frånvarande: 15 S, 9 SD, 9 M, 3 V, 3 C, 3 KD, 3 MP, 2 L (47 totalt)[2226]

Den 2 maj 2024 röstade kammaren om **betänkande 2023/24:UU8** som behandlade motion 2023/24:2563 (S) yrkande 12. Utskottet föreslog att avslå yrkandet och Socialdemokraterna reserverade sig mot förslaget (reservation 1).[2227] I kammarens första förberedande votering ställdes reservation 3 (C) mot reservation 4 (MP) och kammaren biträdde reservation 3. Därefter ställdes reservation 2 (V) mot reservation 3 (C) och kammaren biträdde reservation 3. Sedan ställdes reservation 3 (C) mot reservation 1 (S) och kammaren biträdde reservation 1. I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S). Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 62 SD, 60 M, 13 KD, 1 MP, 11 L (147 totalt)
För res. 1: 93 S, 1 - (94 totalt)
Avstod: 18 V, 20 C, 12 MP (50 totalt)
Frånvarande: 13 S, 10 SD, 8 M, 6 V, 4 C, 6 KD, 5 MP, 5 L, 1 - (58 totalt)

Camilla Hansén (MP) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.[2228]

Den 27 mars 2025 röstade kammaren om **betänkande 2024/25:UU8** som behandlade motion 2024/25:2625 (MP) yrkande 13 och 16, och 2024/25:3106 (S) yrkande 21. Utskottet

---

[2224] Prot. 2022/23:43, s.100
[2225] Bet. 2022/23:UU6, s.3
[2226] Prot. 2022/23:87, s.111-112
[2227] Bet. 2023/24:UU8, s.3
[2228] Prot. 2023/24:109, s.56

bered motionsyrkandena förenklat och föreslog att avslå samtliga.[2229] Kammaren biföll utskottets förslag och beslutet fattades med acklamation.[2230]

Den 10 april 2025 röstade kammaren om **betänkande 2024/25:UU11** behandlade motion 2024/25:3305 (MP) yrkande 5. Utskottet föreslog avslag och Miljöpartiet lämnade en reservation (reservation 3).[2231] Yrkandet behandlades under punkt 1 ”Övergripande frågor och prioriteringar inom det multilaterala biståndet”. I den första förberedande voteringen ställdes reservation 3 (MP) mot reservation 2 (C) och kammaren biträdde reservation 2. I den andra förberedande voteringen ställdes reservation 2 (C) mot reservation 1 (S) och kammaren biträdde reservation 1. I huvudvoteringen ställdes utskottets förslag mot reservation 1 (S). Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna (huvudvotering):
För utskottet: 62 SD, 56 M, 19 V, 14 KD, 12 L (163 totalt)
För res. 1: 89 S, 1 - (90 totalt)
Avstod: 20 C, 13 MP (33 totalt)
Frånvarande: 17 S, 10 SD, 12 M, 5 V, 4 C, 5 KD, 5 MP, 4 L, 1 - (63 totalt)[2232]

Den 11 mars 2026 ska kammaren rösta om **betänkande 2025/26:UU8** behandlas 2025/26:3509 (MP) yrkande 9 och 2025/26:3622 (S) yrkande 9. Utskottet bered motionsyrkandena förenklat och föreslog avslag på båda.[2233] Kammaren har således inte fattat beslut än.

Interpellationer, frågor och debatt

I **debatt om Internationellt bistånd den 15 december 2023** sade Lotta Johnsson Fornarve (V) i anförande 52 att ”Även det viktiga klimatbiståndet borde finansieras som ett additionellt bistånd.”[2234]

I **debatt om Internationellt utvecklingsbistånd den 12 april 2023** sade Lotta Johnsson Fornarve (V) i anförande 108 att ”Regeringen borde därför dra konsekvenser av det och införa ett additionellt klimatbistånd i enlighet med det Vänsterpartiet föreslår i sin budgetmotion.”[2235]

I **debatt om Internationellt bistånd den 20 december 2022** sade Lotta Johnsson Fornarve (V) i anförande 17 att ”För oss i Vänsterpartiet är enprocentsmålet en självklarhet, och vi avsätter också 1 procent i vårt budgetförslag. Vi vill dessutom ha

[2229] Bet. 2024/25:UU8, s.3 och 33
[2230] Prot. 2024/25:91, s.55
[2231] Bet. 2024/25:UU11, s.3
[2232] Prot. 2024/25:99, s.55
[2233] Bet. 2025/26:UU8, s.3 och 40
[2234] Prot. 2023/24:50, s.29
[2235] Prot. 2022/23:87, s.84

ett additionellt klimatbistånd. Jag hörde att Tomas Eneroth pratade mycket om klimatförändringarna och vikten av stöd till klimatet. Jag undrar om Socialdemokraterna också skulle kunna tänka sig ett additionellt klimatbistånd i framtiden."[2236]

Tomas Eneroth (S) svarade i anförande 18 att "Herr talman! Lotta Johnsson Fornarve och jag är helt överens. Vi tvekar inte en sekund om enprocentsmålet; vi har ju till och med kongressbeslut på det, så det tänker vi fullfölja. Så fort vi får möjlighet att vara i regeringsställning kommer vi att bygga upp det, och vi gör det redan i det här budgetförslaget. När det gäller klimatinsatser är det helt nödvändigt, vare sig det är inom ramen för klimatbiståndet eller i andra delar."[2237]

I den **utrikespolitiska debatten den 15 februari 2023** sade Lotta Johnsson Fornarve (V) i anförande 103 att "Därför behövs det även ett additionellt klimatbistånd, som går utöver enprocentsbiståndet."[2238]

I **skriftlig fråga 2024/25:1149** skrev Olle Thorell (S) att "Socialdemokraterna har i återkommande kommittémotioner argumenterat för att klimatfinansiering ska vara additionell, rättvis och långsiktigt hållbar och att det är särskilt viktigt att undvika att klimatstödet ges som lån till redan skuldtyngda länder."[2239] Olle Thorell (S) har under mandatperioden ställt flera skriftliga frågor om klimatbistånd (se exempelvis 2024/25:258, 2024/25:272 och 2024/25:1018).

Det har inte förekommit någon interpellation om additionellt klimatbistånd under mandatperioden. Däremot diskuterades storleken på klimatbiståndet i **interpellationsdebatten som följde interpellation 2024/25:225** av Daniel Vencu Velasquez Castro (S) "Sveriges trovärdighet som klimatnation".

I anförande 111 sade Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari att "Regeringen arbetar vidare med att utöka och effektivisera klimatbiståndet och med att bidra till grön omställning i andra länder genom den nya utrikeshandelsstrategin. Regeringen har också nyligen tillsatt en utredning som har som syfte att lämna förslag på hur Sverige kan stärka och utveckla sitt internationella klimatarbete. Detta kommer att bli ett viktigt underlag för att fortsätta utveckla det internationella arbetet och bidra till att fler länder kan ställa om."[2240]

[2236] Prot. 2022/23:43, s.17
[2237] Prot. 2022/23:43, s.17
[2238] Prot. 2023/23:63, s.60
[2239] I granskningen förekom inga motioner från Socialdemokraterna som talar om klimatfinansiering eller klimatbistånd som additionellt, se avsnitt 22.3.2.1.
[2240] Prot. 2024/25:45, s.81

I anförande 114 frågade Daniel Vencu Velasquez Castro (S) ministern "När nu biståndet och klimatbiståndet är mindre - vad ämnar Sverige göra för att förbättra sitt rykte och stärka bilden av Sverige som en nation som tar ansvar för klimatkrisen?" Ministern besvarade detta i anförande 115 med "Herr talman! Den här regeringen har ökat Sveriges klimatbistånd med över 800 miljoner bara förra året. Och här står ledamöterna och pratar om sänkt klimatbistånd. Läs statsbudgeten!"[2241]

Diskussionen om beloppet för klimatbistånd fortsatte sedan i anförande 119 där ministern sade att "När vi tillträdde skrev vi i Tidöavtalet att klimatbiståndet skulle öka, och vi har ökat det. Vi har gjort det för att vi har gjort prioriteringar i det biståndsarbete som Sverige genomför. Den tidigare regeringen påstod att den skulle öka sitt klimatbistånd. Sedan kunde den inte leva upp till det. Det hände en massa saker i omvärlden som gjorde att den sedan inte ökade sitt klimatbistånd."[2242]

I anförande 123 fortsatte Vencu Velasquez Castro (S) och sade att "Den förra regeringen gav 2020-2023 klimatfonden 8 miljarder kronor. Den här regeringen ger 8 miljarder kronor till klimatfonden. Det Romina Pourmokhtari hänvisar till, 800 miljoner i satsningar, är andra pengar till en ny fond, herr talman, som kommer att ges ut årligen. Under den tiden kommer man att ha gett 800 miljoner kronor. Den socialdemokratiska regeringen lade också extra pengar, 520 miljoner kronor vardera till två andra fonder. Om det nu är så att inflationen har slagit hårt, är inte det en realsänkning av stödet till klimatfonden, Romina Pourmokhtari? Den förra regeringen gav 8 miljarder, och den nuvarande regeringen ger 8 miljarder. Sedan dess har det enligt statsrådet själv varit historiska inflationsökningar. Är det en realsänkning, ja eller nej? Det är ja."[2243]

Detta besvarades av ministern i anförande 124 med "Herr talman! Ledamoten Vencu Velasquez Castro valde att sätta sig ned med den avslutande meningen i sitt första anförande: att Sverige har minskat på sitt bistånd till klimatet, inte till den globala klimatfonden. Om det handlar om olika specifika fonder kan säkert ledamotens olika påståenden om realökningar och annat vara korrekta. Men ledamoten sa att regeringen har minskat Sveriges klimatbistånd, och det stämmer inte. Regeringen har ökat Sveriges klimatbistånd."[2244]

[2241] Prot. 2024/25:45, s.85
[2242] Prot. 2024/25:45, s.89
[2243] Prot. 2024/25:45, s.91
[2244] Prot. 2024/25:45, s.92